

SAMLADE

SVENSKA HISTORISKA NOVELLER

AF

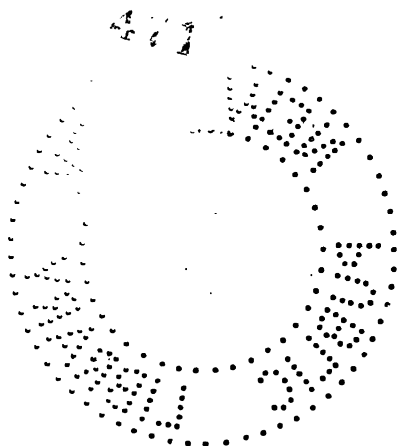
G. H. MELLIN.

Femte upplagan.

Med 30 teckningar af C. G. HELLQVIST.

ANDRA DELEN.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM,

P. A. NYMANS TRYCKERI, 1883.

Maria Dundee.

Maria Dundee

eller

Polackarne i Stockholm.

En stark vestanvind susade öfver de svenska skären utåt Östersjön, der, utanför Elfsnabben, en örlogsflotta majestätiskt rörde sig på vågorna. Femton skepp buro den polska flaggan högt svajande öfver vidlyftiga och förgyllda akterspeglar, medan däcken hvimlade af blänkande harnesk och fjäderprydda hjelmmössor. De väldiga krigsskeppens rörelser skedde med en långsamhet och högtidlighet, som dock icke hos alla åtföljdes af motsvarande säkerhet och punktlighet. Det tycktes som de med slösande prakt utrustande örlogsmännen föraktade att röja sig efter de stränga sjöreglorna, utan sjelfsvåldigt trotsade vinden och vågen i det svåra inloppet, der de, hotande att segla på hvarandra i hvarje ögonblick, erbjödo en anblick, icke mindre vådlig för dem sjelfva, än för det land de nalkades.

På något afstånd från de polska krigsfartygen följde i noggrann ordning, med välberäknad manöver, tolf stora danzigerskepp, utrustade med krigets hotande tillbehör, utan att dock pråla med dess glans. Välbemannade, men endast med simpelt klädda sjömän, skuro de skarpt upp i den vidriga vinden med utmärkt säkerhet och styrka, och ingåfvo derföre ett sjövandt öga långt mera vördnad, än deras präktigare föregångare.

En af de stolta polska seglarne, och just den präktigaste och största, hade något skiljt sig från den

öfriga flottan, och nedlät sig att jaga en liten skärgårdsjakt, hvilken, med rifna segel och i ett temligen illa tilltygadt tillstånd, likväl ansträngde sig på allt sätt för att komma undan.

"Går hon icke emellan Jungfrugrundet och Svanklippan, så ha vi henne i draget!" sade en svensk herre, som stod bredvid den unge polske befälhafvaren vid flaggspelet.

"Sätt upp ett par segel till!" befallde polacken sin styrman. "Vi måste se hvad den stolta bytingen för ombord. Eljest hade jag längesedan låtit skjuta henne i grund."

"Hon är svår att träffa i sådan sjögång!" inföll svensken, småleende. "Elfsnabbsgubben har släppt ut sina hvita lam på hafvet, och när de leka på hafsbetet, har man icke godt att få håll på större skrof, än den der lilla danserskan visar oss. Hon är lätt, som en af vågorna sjelf; och en rask sjöman lyder hon nu, det är säkert."

"Om jag såg rätt," tillade polacken, "så skymtade det en skarlakanskjortel vid styrbordsrelingen. Jag är säker på, att det är någon svensk adelsjungfru, eller kanske sjelfva fröken Anna, konungens syster, som befinner sig ombord!"

"Det är ingen kunglig jakt," sade svensken hastigt; "den tillhör en skotsk köpman i Stockholm. Jag känner nu igen den mycket väl."

"Så? — Det är troligt!" svarade polacken stolt, "ty hon känner icke sjöbruk och örlogsseder. Men vi skola väl lära henne! Gör klar ett par dubbla Carthauer der framme vid babordsbogen; hon skall få ett par jernbollar efter sig. Få se, om hon då vill stryka."

"Herr Czarnkowski!" sade den svenske herrn med ett allvarsamt och hotande uttryck. "Det är ett svenskt fartyg och vi befinna oss nu på Sveriges farvatten. Akta er att göra hvad ni icke kan svara för."

"Äro vi redan inom Sveriges område," skrattade polacken, "så äro vi vid vårt mål; och få vi tillfälle att tukta en svensk och lära honom en smula ödmjuk-

het, så uppfylla vi just vår skyldighet. Gif akt vid skyttet. Fyr!"

Genast aflossades de båda skotten.

"Obetänksamme dåre!" mumlade svensken, i det han såg efter de utåt böljorna susande kulorna, hvilka här och der, då de studsade mot vattnet, genom de skumpelare de uppstänkte, utmärkte sin riktning och sin gång. "Ni får ångra er förmätenhet, herr Czarnkowski!" tillade han, "var säker derpå."

Äfven polacken kikade efter sina skott, nyfiken att se deras verkan. Åtminstone den ena kulan hade träffat, ty jakten gjorde några osäkra och vacklande rörelser, tycktes derefter åter vilja styra rakt emellan bränningarne, men föll i detsamma af, hennes segel begynte fladdra, eller som sjömännen kalla det, bli lefvande, och det syntes tydligt, att hon icke mer lydde rodret.

"Sätt ut ett par båtar!" befalde polacken i det han insvepte sig i sin praktfulla, blå sammetspels; "vi få passagerare ombord till Stockholm. Vi vilja hemta hit dem!"

"Ni tänker väl icke sjelf lemna skeppet, herr Czarnkowski?" frågade svensken. "Det går icke an att vår stolta Bresnowina inom sina relingar saknar sin befälhafvare i sådan sjögång. Danzigerkrämarne skulle kunna få anledning att skratta åt oss!"

"Låt dem våga draga på munnen!" svarade polacken föraktligt. "Näst Gud är jag herre här — och derborta!" tillade han, i det han pekade på jakten, som nu, helt och hållet öfvergifven af den styrande handen, gungade som ett drifvande lekverk för vågorna.

Båtarna bemannades, och snart nalkades de, under den stolta främlingens befäl, det olyckliga föremålet för hans vrede och medlidande.

På jakten befann sig den hederlige fader Blasius Dundee, borgare i Stockholm, tillika med sin dotter, den adertonåriga Maria, sin unge medhjelpare i handeln, Nils Christerson, och ett par drängar.

Nils hade stått vid styret och, med säkert öga

och stadig arm, fört den lilla seglaren undan den förföljande flottan (hvilken ansågs med fruktan både af fader Blasius och hans dotter), då den ena kanonkulan krossade styret och lemnade hela fartyget till pris åt vågornas och fiendens nycker.

Maria gömde sitt bleknande ansigte i handklädet, då hon såg och hörde den ena kulan susa på några få famnars afstånd ifrån sig, och i detsamma kände en häftig stöt, som tycktes vilja sönderspränga hela jakten, då den andra träffade den och ryckte styret ur handen på Nils. Fader Blasius skyndade fram och omfamnade sin dotter, liksom för att uppmuntra och trösta henne, medan likväl hans egna kinder voro fuktade äfven af andra droppar, än dem som blåsten uppstänkte.

Nils Christerson behöll likväl sin rådighet. "Så skarpt kunde jag icke tro, att de ville åt oss," yttrade han, i det han reste sin kraftiga gestalt och kastade en oförskräckt blick på den mäktiga fienden. "Men nu gäller det lifvet. Sätt ut vår lilla snipa, Thomas! Och du, Matths, tag årorna."

Snart var den lilla farkosten ute. Fader Blasius hoppade skyndsamt uti densamma. Nils, som visserligen annars icke saknade mod, tycktes likväl knappast våga räcka sin hand åt Maria och hjelpa henne ned. Så blek hon också var i denna stund, sväfvade dock ett flyktigt rosenskimmer öfver hennes kinder, då hon, vid ynglingens starka arm, nedsteg i båten. Nils fattade styråran, medan de båda drängarne med några raska årtag aflägsnade snipan från den småningom sjunkande jakten.

"Lägg er ner på botten, fader Blasius!" sade Nils, "så väger snipan mera jemt! Och du med, Maria, ty din röda kjortel kan lätt röja oss ibland vågorna. Men se der, vid Gud! De sätta ut båtar för att hemta in oss! — Nå, nå! Än är icke allt förloradt! Vi vilja försöka att gömma oss bakom Svanklippan."

Härvid kastade han sin rock öfver Blasius och Maria, hvilka lågo på bottnen af båten.

Hvarje våg slungade den lilla snipan först högt i luften, och tycktes sedan vilja sluka den i djupet, men de skickliga karlarne höllo den i jemnvigt, och närmade sig, ehuru med yttersta ansträngning, den lilla klippa, vid hvilken Nils hoppades finna ett gömställe. Att söka någon bättre landningsplats var omöjligt, emedan alla andra voro aflägsnare, derföre beslöt han att lägga till här. Men på alla sidor fräste skarpa bränningar omkring den lilla klippspetsen, som endast några få alnar höjde sig öfver vattenbrynet, och skulle icke skiljt sig från vågorna genom annat, än sitt stillastående, så framt icke vågornas brytning emot densamma betäckt dess sidor med snöhvitt skum. Nils ville lägga till från den vindfria sidan, men äfven här blef det nästan omöjligt. Endast med yttersta ansträngning lyckades tjenarne att hålla båten så nära klippan, att Nils kunde lyfta den skälfvande flickan ur densamma; men knappt hade ynglingen fått fotfäste på bergskanten, förrän en hög störtvåg sköljde öfver både honom och hans börda, och slungade snipan långt ut till hafs.

Med en kraft som hade han buret en verld på sina armar, höll sig ynglingen fast vid en klippkant, och ehuru dödsfarans mörker omgaf honom, flög en besynnerligt ljuf känsla genom hans inre, då han kände huru flickan häftigt knöt sina mjuka armar omkring hans hals och huru hon i ångsten tryckte sitt bröst emot hans kind. Den tanken flög igenom honom, att om han nu släppte sitt tag, skulle han ju dö i den skönaste stunden af sin lefnad, vid hennes hjerta — men han samlade all sin själsförmåga för att jaga denna lockande tanke ur sin själ, och då vågen sjönk tillbaka, lyckades han att, med ett par raska språng, hinna spetsen af klippan.

Der stod han nu omgifven af de brusande bränningarna, och höll den vanmäktiga vid sitt bröst, med namnlös känsla försänkt i anblicken af det hulda, förbleknade anletet, hvaröfver blåsten stundom kastade en lock af det upplösta mörka håret. Men då Maria, vaknande till sans, uppslog sitt blåa öga emot honom,

och en rodnad flög öfver hennes uppsyn, rodnade äfven han öfver sin djerfhet att hafva betraktat henne så nära, en blyg förvirring målade sig i hans blickar, och han nedsatte henne sakta på hällen.

Hon upplyfte då ännu en gång det nedslagna ögat emot honom, derefter gömde hon ansigtet i sitt förkläde. Hon darrade häftigt.

"Du fryser, Maria!" sade han; "tag på dig min tröja!"

"Nej, jag fryser icke," svarade hon, "men du är utan rock!" Hon upplöste en halsduk, som hon hade knutit om lifvet, men hon vågade icke lyfta upp sitt öga emot honom eller bjuda honom den.

Utan att säga ett ord, tog han halsduken sakta ur hennes hand och knöt den åter om henne, ännu mera darrande än hon, då hans armar härvid omfattade och vidrörde den hulda gestalten.

Han vände sig derefter och såg utåt hafvet. Snipan var ett ansenligt stycke borta. Fader Blasius satt på dess botten, höll med båda händerna i hvardera kanten af båten, och ansträngde sina väldiga lungor på det förfärligaste, för att öfverrösta blåstens och bränningarnes dån. Men till Svanklippan hördes intet ljud, utan det fördes i stället af vinden till flottan, hvilket hade den följd, att Czarnkowskis båtar nalkades allt mera.

Den polske befälhafvaren, som väl var snar till vrede, då hans stolthet kom i fråga, hade likväl just icke ment så illa som saken nu utföll. Då hans nyfikenhet att se hvilka som befunno sig på jakten, gifvit anledning till dess förstöring, ville han åtminstone rädda de stackars menniskorna, som höllo på att förgås. Hans raska folk och stora, säkra båtar, hade snart upphunnit fader Blasius, och nu ropade polacken åt honom, att han genast skulle lägga till.

Fader Blasius skriade till himmel och jord om förbarmande, medan hans drängar läto snipan drifva så nära intill Czarnkowskis stora båt, att polska sjömännen med en båtshake, oaktadt sjögången, drogo den intill sig, och med mycken skicklighet ryckte upp

fader Blasii digra kroppsmassa och kastade den för befälhafvarens fötter.

"Nåd! Nåd! Nådigaste hans nåd!" ropade Blasius. "Fräls mitt barn, fräls min Maria! Jag vill gerna betala allt hvad jag eger, bara ni frälser henne!"

"Aha! Derborta på klippan ha vi skönheten i röda klädningen!" ropade Czarnkowski. "Är det din dotter, gubbe? Hvem står der bredvid henne? Ro dit, gossar! Vi måste frälsa henne: hon skulle ju annars frysa och svälta ihjäl der på sin klippa."

"Gud välsigne er!" inföll Blasius. "Jag vill gerna betala hvad helst ni fordrar i lösen för mig och henne och mitt folk."

"Tig ni med er lösen, dumma tölp!" svarade polacken. "Hvarför lyder ni inte örlogssignal med er jakt? Hade jag gjort rätt, så skulle jag endast skjutit er i sank, och dermed väl."

Fader Blasius vågade ingenting invända, och båten närmade sig Svanklippan, från hvilken Nils Christerson alltjemt tigande betraktat den.

"Maria!" utbrast han slutligen, "vill du, att vi gifva oss åt polackarne, eller skall jag försvara dig till sista blodsdroppan? Om de våga lägga till här, så skall jag just i sjelfva bränningen krossa deras båt med en stor sten."

"Ack, min far!" suckade hon och vred händerna.

"Ja, din far är hos polackarne," svarade han, efter en liten tystnad.

Hon stirrade tigande utåt den gungande hafsytan, på hvilken fienden nalkades.

"Maria!" sade han, och hans blickar glänste, "Maria! vill du dö?"

Hon knäppte händerna tillsammans och såg på honom med ett uttryck af den innerligaste känsla af ömhet och stilla försakelse, liksom hon velat helt och hållet anförtro sitt lif eller sin död i hans händer. Men i hans bröst kämpade mäktiga känslor med hvarandra. Skulle han våga öfverlemna den varelse, som han aktade för det heligaste på jorden, åt högmodiga fienders nåd? Hans stolthet hviskade: nej. Eller skulle

han, en förfärlig dödsengel, hastigt trycka den hulda gestalten till sitt bröst, störta sig med henne i djupet, och så offra hennes ungdom och skönhet åt de kalla böljornas djupa graf? Hans hjerta sade honom, att hon väl var värd ett skönare öde, ehuru han för sig icke nu kunde tänka sig något ljufvare.

Då hördes fader Blasii stämma genom stormen: "Barn, barn! Varen icke rädda! Det är en af konungens trogna undersåtar, en ädelmodig herre, som vill frälsa oss!"

Maria sprang upp och sträckte handen emot sin far. Ynglingens öga, som följde hvarje hennes rörelse, fylldes af en tår; men han teg, slog armarna i kors öfver bröstet, och fäste stolta blickar på båten, som nu kom helt nära intill klippan.

"Bär hit flickan!" befallte Czarnkowski. "Skynda dig, pojke, eljest jagar jag en kula genom din fördömda skalle!"

En bitter vrede flammade upp i Nils Christerssons blickar och sväfvade på hans tunga. Han såg sig om efter det klippstycke, med hvilket han ämnade krossa den polska båten i bränningen, men hans öga föll på Maria. Då smälte vredens uttryck i ömhet, han qväfde mäktigt hvarje annan känsla, fattade henne i sina armar och bar henne till randen af bränningen, der vågornas skum stänkte honom högt upp på bröstet. Czarnkowski styrde båten så nära han kunde, och i detsamma en våg dref den förbi, hade han rest sig upp, fick flickan om lifvet och ryckte henne lyckligt till sig i båten. Men Nils rycktes med, hans fot halkade på den hala klippan, hans hand räckte icke att få tag i båtkanten, och han störtade ned i det skummiga djupet.

"Nils, Nils!" ropade fader Blasius.

"Gud i himmelen!" utbrast Maria och ville störta sig efter honom, men Czarnkowski höll henne tillbaka och kastade henne i fadrens armar, hvilken ej heller hade lust att släppa henne.

I detsamma som polacken lät svänga om båten, för att försöka om han kunde rädda honom, syntes

den simmande ynglingens hufvud öfver den närmaste vågen. Czarnkowski kastade genast sjelf ett tåg till honom, och hjelpte honom lyckligt ombord.

"Nu gossar! Hurtigt tillbaka!" befallte befälhafvaren och gaf den andra signal att göra detsamma.

Då alla återkommit om bord på örlogsskeppet, kastade den stolte polacken sin våta pels af sig, och i sin långa guldbroderade skarlakansrock, skön som en furste, ställde han sig, med handen på sitt gyllne sabelfäste, framför stormasten.

"Fören de fångna hit fram, jag vill döma dem!" ljöd hans höga stämma, och ur hans välbildade anletsdrag talade stränghet och vrede.

Darrande ställde sig Blasius, hans dotter och de båda drängarna framför honom. Endast Nils betraktade honom med lugn och stolt uppsyn.

"Hvem af er förde jakten?" frågade han skarpt.

"Jag!" svarade Nils.

"Och du vågar trotsa en örlogsman, pojke?" röt den förbittrade, "du vågar trotsa din egen konungs flagga, och vägra att lyda mina signaler. Bort med honom! Ned i det djupaste rummet af mitt skepp! Smid honom i jern! Det fins väl någon stadsport i ert fördömda Stockholm, öfver hvilken man kan spika hans upproriska hufvud!" Han vinkade, i ett ögonblick greps och bortfördes ynglingen af de vilda polska hejdukarne.

Maria kastade sig för polackens fötter: "Nådige herre!" bad hon, "straffa icke honom, som är oskyldig! Det är jag, som har bragt både honom och min far i denna olycka. Jag besvor dem båda att fly, och de gjorde det för min skull. Skona honom, nådige herre, och låt mig få lida hvad jag förtjent!"

"Du förstår dig icke på sjömansbruk, flicka!" sade Czarnkowski, hvilkens stränga uppsyn ansenligen förmildrades, under det hans ögon med allt större välbehag fästade sig vid den knäböjandes sköna gestalt. "Du är oskyldig; men den som ger sig till hafs, utan att lyda eller känna hafvets seder, han stånde sitt kast! Gå du med din far i kajutan! Er skall intet

ondt vederfaras; jag skall lyckligen och väl föra eder till Stockholm. Den sturska besten må konungen döma, bäst han behagar. Han angår mig icke mer!"

"Nådige herre!" upprepade flickan och fäste sina bedjande blickar på honom.

"Stig upp, flicka!" sade polacken, i det han artigt reste henne upp. Hans ögonbryn sammandrogos likväl, då han fortfor: "men hvad rör dig den förrädaren och hans öde? Är han din bror!"

"Nej!" svarade hon, och en huld rodnad upplågade på hennes kinder, "men jag skulle bära hans olycka och död på mitt samvete."

"Nå, ja!" hviskade den artige polacken, "jag är icke så blodtörstig, och för din skull skall han återfå friheten, så snart vi äro i Stockholm. Men nämn intet ord mer om honom, så framt jag icke skall låta kasta honom öfver bord."

Derefter förde han, med mycken belefvenhet, henne och hennes far ned i sin präktiga kajuta.

På Waldemars-ön eller Djurgården, der nu för tiden den svenska hufvudstadens rika smak och landtbygdens friska natur i harmonisk förening sökt att bilda ett paradis, höjde ännu, för halftredje århundrade sedan, ingen praktfull villa sin lätta byggnad, doftade ännu ingen utvald blomstersäng eller susade i aftonvinden någon trädgårdspark. En ödslig skog höljde hela ön, och vid Manilla, Ahlnäs, Listonhill och sjelfva Rosendal voro endast en och annan fiskarkoja uppresta. Men kort efter midsommaren 1594 framtrollades der ett lifligt förspel till alla de lysande fester, som i senare tider blifvit der firade. Vid stranden hade nämligen hastigt en ny stad uppstått, "denna krigarens lätta stad af väf", uppslagna af den här, som de stolta polska ädlingarna utrustat mera för att med tillbörlig prakt besöka sin konung Sigismund på

hans andra tron i Sverige, och för att gifva svenskarne ett begrepp om rikedomarne på polska sidan om Östersjön, än i hopp att kunna uträtta något stort och afgörande för den fromsinte beherrskaren. Aldrig hafva främlingar på svensk jord vågat uppslå ett rikare läger, än det som hvimlade af den polska magnathären och snarare tycktes med slösande prakt i rustningar och prydnader vilja förblända de förvånade svenskarnes ögon, än med tapperhet och hjeltedygder aftvinga dem fruktan och vördnad. Hela skådespelet föreföll likasom en trollsyn från en annan verldsdel, så ovanliga, så asiatiska sågo främlingarne ut, med sina rakade hufvuden, i sina dyrbara pelsar, långa guldbroderade skarlakansrockar och gula stöflar.

Dagen efter härens ankomst och landstigning strömmade en mängd af Stockholms innevånare till polska lägret, och de förnämsta bland dem trängdes om att inbjuda de unga furstar och woiwoder, som voro härens anförare, till sina hus och bevisa dem all möjlig gästfrihet och vänskap, medan stadens ynglingar, och till och med några äldre af borgerskapet, betraktade främlingarne med misstrogna och hotande blickar.

Till den unge furst Czarnkowskis mångfärgade tält, hvars förgyllda stänger buro fladdrande silkesdukar till flaggor, skyndade den välmående fader Blasius Dundee och blef genast insläppt. Han bugade sig ett par gånger ganska djupt, tills den unge fursten med vänlig nedlåtenhet fattade hans hand och frågade huru han befann sig efter resan. Då började fader Blasius ett vidlyftigt tal om sin och sin dotters tacksamhet för all den välvilja fursten visat dem, samt isynnerhet hans nådiga godhet emot den stackars Nils Christerson, hvilken äfvenledes ville betyga honom sin tacksamhet för det han genast blifvit fri igen vid ankomsten till Stockholm. Den välmenande fader Blasius slutade med en ödmjuk anhållan, att hans polska nåde täcktes hedra hans hus med ett besök, och, så framt han fann det värdigt sin person, taga sin boning der, under den tid han dröjde i Stockholm.

Czarnkowski tycktes ganska väl upptaga inbjudningen, han nickade nådigt, frågade hvar fader Blasii hus var beläget, samt lofvade att komma dit på eftermiddagen.

Så snart fader Blasius uträttat sitt ärende, skyndade han till den båt, hvari han ankommit hit, antingen han nu i sjelfva verket hade brådtom hem, eller han icke kunde qväfva ett visst obehag vid den känslan att åter befinna sig hos främlingarna i deras läger, i deras våld.

Hemma hos fader Blasius hade hela förmiddagen varit en liflig rörelse i huset; i spetsen för ett halft dussin tjenarinnor, intågade Maria i de ståtliga gästrummen, på hvilkas prydnad hennes far icke spart några omkostnader. Ett allmänt anfall med vingar och diverse vapen utfördes på de präktiga möblerna, hvilka dock till den unga herrskarinnans heder icke tycktes på minsta sätt behöfva en sådan storm. På borden utbreddes såsom öfverdrag guld- och silfverstickade tyger, hvilka den beskedlige Nils Christerson inbar från fader Blasii rika förrådskammare. Äfvenledes upphemtade han ur källaren en präktig förgyld kanna med handfat af silfver, hvilket förmodligen var ämnadt af den rike borgaren till värdig skänk åt konungen eller någon furstlig person.

Utan att säga ett ord, räckte Nils de dyrbara sakerna åt Maria, hvilken lika stum, med nedslagna ögon, emottog dem och anordnade deras behöriga rum. Men då de båda ungas ögon af en händelse möttes, rodnade de båda och stodo förlägna och förvirrade för hvarandra. Han kunde icke mera med sin forna broderliga förtroliga ton tilltala henne, tyckte han, och det gjorde honom ondt, att hon visade sig liksom mera främmande mot honom, alltsedan deras fara vid Svanklippan, ehuru en känsla inom honom sade, att han aldrig varit mera värd hennes hjerta, än just då. Han kände sig förtörnad öfver sin egen blyghet.

Helt hastigt inträdde fader Blasius: "Han är här på ögonblicket, barn!" utropade han. "Jag hoppas att du tar väl emot honom, Maria. Och du, Nils, var

höflig emot honom, och betänk att endast hans ädelmod skonade ditt lif!"

"Jag skall icke plåga honom med min närvaro!" svarade Nils med stolthet. "Hade han rätt att taga mitt lif, så bad jag honom icke om någon nåd. Jag visste icke att konungen hade hitkallat flottan för att jaga sina egna undersåter."

"Förhasta dig icke, Nils!" återtog fader Blasius; "jag vet väl att du, som så många andra unga vildhjernor, icke rätt tycker om konungen för det att han är katolsk; men betänk att han nu en gång är vår konung, hvilken vi äro skyldiga att lyda och vörda: deremot, huruvida hertig Carl handlar ärligt och redligt, må Gud döma!"

"Hertigen menar åtminstone väl med fäderneslandet," svarade Nils, "och alla redliga män, som önska framgång åt sanning och rätt, hålla sig till honom."

"Ja, ja!" sade fader Blasius. "Hans furstliga nåde är en slug och mäktig herre; men konungen har likväl nu här en hel krigshär!"

"Den krigshären!" afbröt Nils med ett stolt leende: "Ett par hundrade dalkarlar, som rycka in i staden i morgon, och vi, Stockholms borgerskap, skola nog kunna hålla reda på dem. Men nog gör den oss besvär, ty jag måste nu åter på vakt."

Vid dessa ord tog han ett bredt huggsvärd från väggen och gick.

"Dröj icke för länge borta, Nils!" ropade gubben efter honom. "Du måste väl ändå helsa på Czarnkowski."

Derefter vände han sig till sin dotter och berömde henne, för det han fann allt i ordning till den främmandes emottagande.

Det dröjde icke länge, innan en trupp af lysande ryttare stannade vid fader Blasii port. Den stolte Czarnkowski, i en drägt af idel guld och purpur, hoppade af sin sköna springare och kastade tyglarna åt en af sin talrika betjening. Fader Blasius mötte honom i porten och bjöd honom vara välkommen.

Då gaf polacken en vink åt sin svit att återvända till lägret, medan han sjelf följde sin värd in uti hans rum.

Med en förnyad känsla af välbehag återsåg den lysande främlingen en flicka, som redan allt ifrån första ögonblicket gjort intryck på honom. Hennes blygsamma helsning och den hjertliga höflighet, hvarmed hon emottog honom, gåfvo henne ett enkelt och ljuft behag, som så mycket mer intog och förvånade honom, som det var nytt för den, som förut väl endast var van att umgås med sitt lands förnämsta och mest bildade skönheter.

Polacken gjorde besked för sig ur den med spanskt vin fyllda välkomstbägaren, men tycktes likväl mer road af samtalet med Maria och hennes blyga yttranden, än af fader Blasii muntra infall och täta uppmaningar att dricka.

"Jag kan alldeles icke finna eder stad så välbelägen, som man prisat den för mig!" yttrade han bland annat. "Den ligger ju helt och hållet omgifven af berg och skog, liksom den vore belägen i en vild ödemark. Nej! Ni skulle se Warschau och de sköna slätterna deromkring! De äro jemna som en omätlig sjö, och den ståtliga Weichseln slingrar sig förbi vår hufvudstad såsom en silfvervåg, på hvilken allt hvad vårt land eger skönt och dyrbart ditflyter. Der kan men se och ses, så långt ögat räcker."

"Vi svenskar behöfva icke ses så långt och vilja ej heller så mycket se," sade Maria småleende, "vi älska mera omvexlingen af berg och dalar, än de tröttande slätterna; och hvad eder flod beträffar, ha vi här vid Stockholm den sköna Mälaren, hvars tusen holmar, fulla med löfskog och ängar och byar och kyrkor, väl icke behöfva frukta för jemförelsen."

"Ni glömmer det förnämsta Stockholm eger," sade polacken artigt, "en försvararinna, som ensam skulle gifva det ett omätligt värde.".

"Hm! Hm!" yttrade fader Blasius, "ni menar tornet Tre Kronor? Ja, det är visst, att mången dansk har stött sitt hufvud blodigt emot dess gamla murar!"

Czarnkowski smålog, såg på den rodnande Maria, och nedsväljde sitt löje med en duktig dryck ur bägaren.

Fader Blasius hade till aftonen inbjudit åtskilliga svenska herrar, hvilkas ankomst dock föga tycktes roa polacken. Han helsade dem väl höfligt, som anständigheten fordrade, men han inlät sig icke i deras samtal, utan tilltalade i stället sin bägare med läpparne och med ögonen den unga värdinnan, hvilken deröfver esomoftast råkade i förlägenhet och förvirring. Äfven de svenske herrarne tycktes förstämde och fåordige i den stolte polackens närvaro. De betraktade honom med misstrogna blickar och tycktes icke få rätt smak på vinet, då de drucko honom till.

Redan var det temligen sent på aftonen, då Nils Christerson hastigt inträdde. Hans ögon gnistrade, och han tycktes häftigt upprörd; men så snart han varseblef det samlade sällskapet, tog han liksom bestört ett steg tillbaka och blef stående. Fader Blasius skyndade emot honom och frågade honom hur det stod till, medan Maria förblef darrande på afstånd och fäste sina oroliga blickar på honom.

"Ingenting!" stammade Nils, i det hans häftighet gaf vika för den blyghet och förlägenhet han kände för de många förnäma herrarna. "Det var bara en småsak!"

"Hvad? Hvad?" frågade samtliga herrarne, och sprungo upp. Äfven polackens blickar, ehuru han blef lugnt sittande stilla, uttryckte nyfikenhet.

"De polska herrarnes folk har slagit några borgaredrängar och skuffat dem i sjön," sade Nils slutligen; "men de blefvo genast upptagna och hela oväsendet är redan förbi."

"Hvem började grälet?" frågade en af herrarna.

"Det var — det var," stammade Nils med nedslagna ögon, liksom han ogerna sårade den främmande herrn; "det var herr Czarnkowskis lakej, som roade sig att skjuta en kula genom hatten på en borgare!"

"Ett sådant öfvervåld går för långt!" mumlade herrarna och vände sig med förebrående blickar emot Czarnkowski.

Han förde sin bägare till läpparna och yttrade kallt: "Jag skall undersöka den saken i morgon och låta straffa den som är brottslig."

"Hm! Hm!" vidtog fader Blasius, icke utan förlägenhet; "det är bäst att icke mera tala derom förrän i morgon. Kom och drick med, Nils! Men nämn ingenting mer om den saken."

Nils tycktes icke rätt väl till mods vid polackens åsyn, men denne vinkade nedlåtande till honom att komma närmare, och sade: "Frukta icke, unge man, jag vill er intet ondt!"

Utan att svara ett ord, men med en blick som var skarpare än man kunde väntat ur hans milda ögon, satte sig Nils vid bordet, der Maria, oförmärkt och liksom i tankarna, ställde framför honom en bägare, hvilken hon sjelf fyllt.

"Nå, det fägnar mig att återse er!" vände sig Czarnkowski småleende till ynglingen: "Ni är en rask sjöman, och ni har nu fått af erfarenheten litet begrepp om örlogssederna. Vill ni gå i min tjenst, så skall ni genast få stå och befalla vid styret på min Bresnowina, i stället för att ligga bunden och nedpackad i mörkret på hennes botten. Er skål, unge man!"

Nils ömsom rodnade och bleknade, medan alla de öfrige närvarande med bistra ögonkast yttrade sitt missnöje emot polacken. Fader Blasius tog till ordet: "Jag anhåller att ni värdigas, stränge herre, glömma det framfarna liksom vi hafva glömt det; ty visserligen hade eders nåde bort finna, att en så liten jakt, som min lilla, hvilken eders nåde behagade skänka åt Necken, icke kunde hafva ondt i sinnet emot en hel flotta."

"Det förstår ni icke!" afbröt polacken och sammandrog bistert sina ögonbryn. Vinet hade icke varit utan sin verkan på hans nerver, och han slog bägaren i bordet så att det blef en stor bugla i botten. "Jag kan nog märka," fortfor han, "att här i landet icke råder mycken ordning och skick. En liten jakt vill icke stryka för en örlogsman, och en bonde eller bor-

gare vill vara lika god som en adelsman. Detta högmod måste likväl stäckas, och derföre, bören I veta, har konung Sigismund kallat oss hit. Eder bondefurste, hertigen, skola vi väl finna husrum för: den här unge mannen har försökt hur det ser ut inuti min Bresnowina."

"Och ni tror, herr Czarnkowski, att hertig Carls fot någonsin beträder ett fartyg, der icke svenska flaggan sitter högt öfver den polska?" frågade en af herrarna, med hånfullt leende.

"Den svenska flaggan öfver den polska?" upprepade polacken förbittrad, i det han lade handen på sitt glittrande sabelfäste. "Jag har här en sax, som ganska behändigt skall klippa dens fingrar, som försöker att hissa annan flagg än mitt lands och min konungs, på Bresnowinas flaggspel."

"Hå, hå!" sade den svenske herren. "Vi ha väl svenska skepp och sjömän också, som kanske vist blågul flagg litet vidare omkring, än edra brokiga klutar förmått skina. Få se hvad ni kan få möta för godt i skären, när ni ämnar er ut ur säcken, som ni krupit uti här hos oss!"

Czarnkowski sprang upp i den yttersta förbittring och den blanka sabelklingan flög ur sin skida. Men Nils fattade hastigt och kraftfullt den höjda armen, och då Maria uppgaf ett rop af förskräckelse, stillade sig polacken genast, bad henne med största artighet om förlåtelse för sin öfverilning, samt önskade fader Blasius god natt.

Nils fattade en silfverstake med ett par vaxljus och följde honom till sitt rum. De allvarsamma svenskarne dröjde dock ännu länge qvar, och gåfvo sin harm luft genom kraftiga slag med knytnäfvarna i bordet.

Det spända förhållandet emellan de stolta polackarna och Stockholms borgare blef med hvarje dag bittrare. De polska herrarna straffade icke sina under-

hafvande för deras sjelfsvåld och våldsamma otidigheter. Dessa, som derföre trodde sig ega frihet till hvarje vanart, tillställde idel oroligheter i staden, så att ur det skimrande lägret på Waldemars-ön lika mycken oro, om icke fara, som från en egentlig fiende, uppväcktes i staden. Emellertid voro stadsboarna långmodiga och fördrogo allt öfvervåld och hån till det yttersta, ehuru de slutligen blefvo tvungna att försvara sig mot de öfvermodiga.

Czarnkowski, som af sin värd omfattades med välvilja, sökte på allt sätt att motsvara den, ehuru han icke underlät att visa sitt förakt för de öfrige borgarne. Han bevisade i synnerhet Maria den noggrannaste uppmärksamhet och artighet, hvilket hon sökte undvika men hennes far ansåg med särdeles välbehag, i synnerhet sedan han fått veta att Czarnkowski var mera rik än förnäm och högättad.

"Herr Czarnkowski!" sade fader Blasius en afton; "ni lärer förmodligen ega ett vackert hus och en skön brud i Warschau, tager jag mig dristigheten att gissa."

"Jag har ett skönt hus," svarade polacken, med en blick på den rodnande Maria; "men det står tomt, medan det saknar sin skönaste prydnad, en älskad brud. Mången gång har jag drömt om huru jag ditförde en huld, utländsk flicka: men jag känner ingen som vill skänka mig sitt hjerta."

"Åh! hvem skulle icke skänka sitt hjerta åt en så ung och skön herre, som ni," inföll fader Blasius: "Ni behöfver blott välja, och jag är säker på att ni vinner hvilken brud ni behagar."

I detsamma öppnades dörren och Nils Christerson inträdde; han stannade vid dörren med hatten i handen, och tycktes vilja säga något, men det felades honom dristighet dertill.

Maria, som genast vid hans första anblick såg att han hade något mindre angenämt att berätta, fäste på honom en ångestfull och bedjande blick, men han upplyfte icke ögonen emot henne, utan började långsamt: "Herr Czarnkowski! Edra tjenare hafva nu

fått umgälla sitt öfvermod: de hafva blifvit dugtigt slagna af några hertig Carls knektar, dem de öfverfallit."

"Mina tjenare slagna?" frågade polacken och flög opp. Hastigt rusade han mot dörren, gaf vid förbifarten Nils en stöt i bröstet, så att han föll baklänges, samt försvann.

"Hvart tog han vägen?" frågade Blasius bestört. "Du kom nu som en riktig olycksfågel, min kära Nils!"

En glödhet rodnad betäckte Nils Christersons ansigte då han sprang upp. Utan att säga något, tog han huggsvärdet af väggen och ville ut.

Men Maria fattade hastigt hans hand och bad: "Nils! Gå icke ut nu! Dröj endast en liten stund! Du är för upprörd i detta ögonblick. Nils, jag ber dig, gå icke ut!"

"Maria!" svarade han, "min pligt kallar mig. Jag måste gå på vakt."

"Hvad vill du, flicka!" utbröt fader Blasius; "gå genast in i ditt rum! Och du, Nils, hvad har hon med dig att göra? Gå du och uppfyll dina skyldigheter och dermed väl! Jag skall lära min dotter att lyda."

Maria gick, med händerna för ansigtet, inåt sitt rum och Nils begaf sig tigande bort.

I vakttornet, ofvanför den port, som från Köpmansgatan genom stadsmuren ledde till Saltsjön, satt Nils Christerson, med ögonen uppmärksamt riktade åt det polska lägret, hvars brokiga tältrader i den ljusa sommarnatten framskymtade emellan Skeppsholmen och Kastellholmen. Den klara strömmen flöt i nästan omärklig rörelse tätt förbi stadens mur, återspeglande bilderna af de stolta skepp, som längre bort lågo färdiga att bortföra Sveriges konung ifrån hans hufvudstad. En allmän tystnad herrskade öfver hela det rika skådespelet.

Den vakthafvande ynglingen öfverlemnade sig åt sitt hjertas drömmar, hvilka vid hvarje stilla njutning

af naturens skönhet uppvakna inom menniskan och bilda föreningsband emellan hennes inre verld och den, hvars bilder målas för hennes yttre sinnen. Han tänkte på det hulda föremålet för en ömhet, hvilken han var färdig att besegla med sitt lif, men hvilkens bestämmelse dock hans blyghet kanske för evigt skulle qväfva inom hans bröst; han anade väl, att också hon för honom hyste en känsla, hvilken för honom var så helig, att han endast på afstånd vågade drömma om den, liksom om ett bättre lifs skönaste sällhet. En stilla tår fuktade hans öga.

Men snart blef han uppmärksam på en ovanlig rörelse emellan de båda holmarna, som lågo framför honom. Några stora båtar lade ut från de polska örloggsskeppen och begåfvo sig till lägret, derifrån äfven åtskilligt buller och skrammel af vapen hördes. Slutligen syntes skeppsbåtarna åter, men lastade med polska krigare; de rodde rakt fram till Köpmansporten. Nils, som icke kunde veta om detta skedde på konungens befallning, eller om det var något eget tilltag af de öfvermodiga främlingarna, öfverlade just huruvida han borde göra larm eller icke, då han hastigt kände sina armar bakifrån omfattade och sig sjelf släpad baklänges utför torntrappan. Då han med full hals ropade: "till vapen!" blixtrade en dolk för hans ögon, och en polsk röst befallde honom tiga. Han teg äfven, men så snart han blifvit nedsläpad på gatan och der fick fast fot, ryckte han hastigt lös sin ena arm, och med ett raskt grepp i motståndarens strupe, befriade han äfven den andra, men nu kände han dolkspetsen halka emellan sin sida och arm. Slutligen fann han dock på den utvägen, att oförmodadt springa undan några steg, för att få tillfälle att draga sitt svärd.

Så snart den blanka klingan blixtrade i hans hand, drog sig polacken, en gammal krigare, tillbaka till den hela skara, som under hans strid landstigit och inkommit genom porten. Nils förföljde honom icke, utan flög till vaktstugan, för att samla sina kamrater.

Utanför fader Blasii hus hade polackarna träffat ett par borgare, som vid bullret kommit ut, och de öfvermodiga hejdukarna höllo just på att som bäst öfva sina handkrafter på deras ryggar och skuldror, då Nils med några beväpnade borgare och dalknektar framstörtade till deras undsättning. En dalkarl, som såg en polsk officer gifva den ene borgaren ett par slag, lade genast sin muskedunder till ögat och sträckte den stolte främlingen liflös till marken.

Vid knallen af skottet blef det genast larm i husen rundtomkring, fönstren fylldes af förskräckta åskådare, och borgarne tittade ut ur sina husportar.

Äfven fader Blasius kom helt bestört ut i sin port, åtföljd af sin dotter, som bad och besvor honom att icke störta sig i lifsfaran. Nils Christerson blef i detsamma varse Czarnkowski, som sprang upp på Blasii trappa. I ögonblicket var han, med det väldiga svärdet högt svingadt i luften, sin fiende i spåren, och polackens turbanlika mössa, tillika med hans hufvud, hade säkert legat för Marias fötter, om icke fader Blasius sjelf kastat sig fram och fått den förbittrade ynglingen i armen. "Nils! Vill du mörda vår gästvän?" ropade gubben ifrigt, "besinna att han är en af konungens män: hvad skall det blifva af detta, när konungen får veta det?"

Den hejdade Nils kastade en stolt blick efter sin motståndare och svarade: "Göm honom då derinne, fader Blasius, ty kommer han ut, han som är anstiftare till allt detta, så svarar jag icke för hans lif. Jag skänker honom det nu."

I detta ögonblick blåste en trumpet på Stortorget och några herrar till häst framredo i hvimlet. "Gif rum för konungens ståthållare grefve Erik Brahe!" ropade en ryttare, och vid hans rop afstannade striden, svärden sänktes, och både polackar och svenskar trängde sig fram för att höra hvad ståthållaren hade att säga.

Med skarpa ord och stränga hotelser befallde han att vapnen skulle nedläggas af båda partierna. Polackarna fingo befallning att genast återvända till sitt läger och hålla sig stilla, medan svenskarna upp-

manades att "hafva tålamod" med de främmande. "Hvem har kallat vakten i vapen?" frågade grefven slutligen, med bister uppsyn.

Nils Christerson trädde fram och berättade huru allt tillgått. Grefven tycktes icke sätta tro till hans ord, emedan han genast befallde att han skulle fängslas. Vid denna grymma befallning uppgaf Maria, som qvarstannat bredvid sin far ett rop af förskräckelse, och ville springa fram för att blidka den stränge herrn. Czarnkowski, som äfven stod der, höll henne tillbaka, och gick sjelf fram till grefven.

"Skona den unge mannen, Grefve Brahe!" sade polacken: "han har icke gjort mer än sin skyldighet, och förtjenar dessutom min särskilda tacksamhet, emedan han spart mitt lif, då han hade det i sina händer. Han har gjort mig samma tjenst som jag honom. Jag hoppas, grefve, att mitt ord är nog, utan att mitt svärd behöfver befria honom."

Grefven gjorde en artig helsning åt polacken och gaf en vink åt sitt folk att icke röra Nils. Czarnkowski befallde då de sina genast förfoga sig tillbaka till lägret, medan han af en tjenare mottog en häst och red bort vid grefvens sida.

Följande dagen satt fader Blasius vid sin dotters sida, ganska bekymrad öfver det öde, som förestod Stockholms stad, emedan borgarne rustade sig till motvärn i det yttersta, samt derföre upprefvo gatläggningen och förde stenarne upp i husen till försvarsvapen. Nils Christerson inträdde hastigt i rummet och sade, att han ämnade låta bomma för porten, så snart striden begynte, och att han sjelf skulle försvara huset till sista blodsdroppan. Han bad fader Blasius och Maria icke frukta, emedan i alla fall hertig Carl snart skulle komma till staden med en krigshär.

I detta ögonblick öppnades dörren, och den stolte Czarnkowskis präktiga gestalt visade sig i detsamma.

Han framgick till den bestörte fader Blasius, fattade hans hand och tackade honom för god gästvänskap och välvilja. Derefter tog han rodnande Marias hand.

"Unga flicka!" sade han, medan ett sorgset uttryck speglade sig i de ädla dragen. "Du har i mitt bröst uppväckt månget minne, som skall följa mig på andra sidan om Östersjön. Emottag ett litet vänskapsprof — du behöfver ju icke rodna för det! — af en främling, som endast med hotande vapen, under en storm på hafvet, måste tillkämpa sig den lyckan att få förklara för dig sin beundran!"

Han tryckte en dyrbar ring i hennes hand. Nils sammandrog ögonbrynen och rodnade, men talade intet ord. Fader Blasius deremot lade handen på låset, liksom otålig att det granna samtalet snart måtte taga slut.

Maria kunde icke neka den artige främlingen, som bevisat henne all aktning och välvilja, en tacksam blick och en handtryckning. Han vände sig derpå till Nils. Ett leende sväfvade öfver hans läppar, medan den halfva tåren försvann ur hans öga, och han sade: "Vi äro qvitt, unge man! Här lemnar jag er det sköna priset, som väl annars varit värdt en ytterligare strid. Fader Blasius, min hedersvän, lärer säkert samtycka till eder lycka, hvilken jag önskar måtte blifva så skön, som den kan på jorden. Vi hafva fått befallning att gå ombord nu genast, och konungen återvänder till Polen med oss; men jag skall alltid med nöje minnas den hederlige fader Blasius, den vackra Maria och hennes lycklige man. — Farväl!"

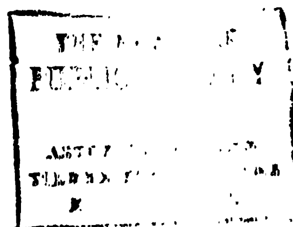
Klockringningen.

I Vermlands bergslag, en fjerdedels mil från gamla Fernebo kyrka, der en elf från Fernsjön och Lersjön faller ut i sjön Daglösen, dånade i början af 17:de århundradet några stångjernshammare, uppbyggda af de der bredvid boende Vekhytte bergsmän. De voro Nils Ersson, Håkan Svensson och Jan Jansson, förmögne och myndige män. Hamrarnes skallande dån genljöd i den omgifvande skogstrakten en vacker sommarafton år 1609. Jan Jansson satt utanför sin stuga, som låg högst på backen. Han var icke rätt belåten, ty kung Carl IX hade, på ett besök för ett år sedan, så noga beskådat ortens belägenhet, och det föll sig just icke så noga för honom att en smula rubba egendomsrätten, när han trodde det nödigt för hela rikets bästa. Om konungen fick det infallet att anlägga ett verk eller bygga en stad, så var det icke mycket omsvep med några bergsmäns eller bönders utdrifning från deras fädernehem.

Bäst Jan Jansson satt så, kom hans hustru och berättade att nu hördes spöket igen under stengolfvet. Denna omständighet ökade mannens bekymmer. Redan länge hade grannarne fästat mycken uppmärksamhet vid detta spökeri och förespått något besynnerligt deraf. Förgäfves hade Jan låtit uppbryta golfvet och undersöka grunden. Ingenting fanns derunder annat än jord. Men hvarje natt hördes de dofva ljuden af en klockringning, liksom från en långt bort belägen kyrka. Prosten i Fernebo och Kroppa, herr Johannes Laurentii, hade varit der och vid ett husförhör

Klockringningen.

haft sitt herberge hos Jan Jansson, och sålunda äfven hört spökeriet. Han hade läst många fromma böner deröfver, men det försvann icke. Emellertid gjorde spöket ingen skada. Både husbonden sjelf, hans hustru och barn och tjenstfolk samt alla hans egodelar, befunno sig i största välstånd. Han hade således intet annat ondt af spöket, än känslan af det hemska i dess tillvaro.

Då hustrun berättade, att de underbara ljuden nu så tidigt på aftonen förnummos, blef Jan Jansson orolig. Han bad henne icke låta sig märka för husfolket, och gick sjelf att uppsöka grannarne.

Både Nils Ersson och Håkan Svensson blefvo ganska allvarsamma vid sin grannes berättelse. "Det bådar något," påstod Nils. "Här kommer något oväntadt att hända," mente Håkan. "Ja, visst tilldrager sig något nytt," biföll Jan.

Sedan gubbarne en stund funderat, visade sig i skogsbrynet en ryttare, som snart åtföljdes af några andra. "Se der ha vi det," inföll alla tre bergsmännen på en gång. Då ryttarne kommit något närmare, utbrast Jan: "Det är kungen! och, om jag ser rätt, rider vår lille prins bredvid honom. Han vill visst hafva herberge här öfven natten."

Bergsmännen skyndade hvar och en hem till sig, för att bereda sina hustrur på de främmandes ankomst, och gingo derefter utför backen ned till smedjorna, der vägen framgick.

På en stark, kolsvart hingst satt den reslige konung Carls allvarsamma gestalt. Hans dystra ögon betraktade uppmärksamt belägenheten, och på den fårade, höga pannan hvilade en djup tankfullhet. Bredvid honom red på en hvit gångare den åttaårige prins Carl Philip, en vacker och glad gosse. Sviten, med tross och packhästar, följde efter dem båda.

Så snart kungen blef varse de tre bergsmännen, steg han af hästen och nickade vänligt åt dem. De togo af hattarna och betraktade honom med forskande blickar. Han hade väl blifvit kallad bondekungen för sin vänlighet mot allmogen, men det hände att

hans bistra lynne någon gång var rådande, och då snäste han dem, som togo sig en alltför förtrolig ton och kränkte majestätets helgd. Men ehuru bister kungen såg ut till en början, klarnade nu hans uppsyn vid åsynen af bergsmännen. Han nedlät sig att räcka dem handen, och de förstodo icke artighet och hofseder bättre, än att de emottogo den räckta kungliga handen och skakade den rätt dugtigt och hjertligt.

"God dag, god dag, dannemän!" sade kungen, "Vi vilje bygga en stad på eder mark. Vi hafva vår son med oss, och vilje i morgon närmare beskåda lägenheten. Hur mår din hustru, långe Jan?"

"Gud signe eders nåde!" svarade bonden. "Om eders nåde ville tillbringa natten i mitt ringa hus, så får eders nåde sjelf se."

"Godt, min kära Jan!" återtog kungen. "Vår son, eder unge hertig, skall också taga sitt herberge hos dig. Hur mår din son, Nils? Har Stina blifvit gift ännu, gamle Håkan?"

Bönderna besvarade med glädje hans frågor; derefter hjelpte de den unge prinsen af hästen. Ett kort besök gjordes i hammarsmedjorna, der den lille prinsen hade sin förnöjelse af dånet och gnistorna. Derefter begaf sig sällskapet upp till gårdarna. Kungen och prinsen togo in hos Jan; sviten hos de andra bönderna.

Om aftonen, sedan måltiden var slutad och bondens öl starkt tillitadt, begåfvo sig både konungen och hans son till sängs. De båda lågo tillsammans i en stor säng, som flyttades midt på golfvet i Jans stuga. I detta patriarkaliska hus tog Jan för afgjordt, att han icke skulle behöfva rymma huset för sina kungliga gäster. Han, med hustru, barn och husfolk, förblefvo derföre äfvenledes inne öfver natten i sina vanliga sängar. Konung Carl kände alltför väl sina vermländingars seder, för att icke vara nöjd dermed.

Sedan alla gått till sängs, läste husbonden, den redlige Jan, med hög röst aftonbönen, hvarvid hans djupa basröst ackompagnerades af alla närvarande

med halfhög stämma. Sedan bönen var slutad, blef det tyst en lång stund.

Hastigt ropade den lille prinsen: "hör klockorna!"

I detsamma förnummo alla närvarande de högtidliga ljuden af en klockringning, ehuru den tycktes komma djupt ned ifrån jorden. Än hördes en väldig klocka ensam, än blandade sig i dess klang en finare, än ljödo flera tillsammans. Det var en underbar men skön musik, men utan rytm och takt.

Kungen satte sig upp i sängen. Sommarnattens halfdager, som nedföll genom takfönstret, upplyste den väldiga gestaltens kala hufvud. Han lyssnade och såg sig omkring åt alla sidor. Slutligen sade han: "Hvad är detta för ringning i ditt hus, Jan?"

Bonden berättade nu, huruledes dessa ljud ofta hördes om nätterna, men att det icke kunde vara något ondt eller djefvulens funder, ty prosten hade läst deröfver och sagt att han intet ondt kunde finna deruti.

"Min kära Jan," sade kungen, "här är för mycket heligt rum för dig att bo uppå. Du skall flytta till Daglösviken."

"Nej men, herre konung," invände Jan. "Jag ville väl att det skulle ringa här, när jag bärs till jorden. Min gård har jag ärft och den skall icke gå förlorad så länge Sveriges lag något förmår."

"Vi vilje talas vid om den saken i morgon," afbröt konungen. "Nu låtom oss befalla oss i Guds hand och hvila i ro."

Klockornas ljud aftynade småningom till dess alla insomnat.

Följande morgon såg Jan mulen och bekymrad ut. Han förstod väl att kung Carl icke så lätt skulle uppgifva sina förslag, och han beredde sig redan att se sitt hus nedrifvas. Att sätta sig deremot insåg han vara fåfängt. Konungen deremot tycktes vara vid ganska godt lynne. Han helsade fryntligt på sin värd och tillsade honom att följa med sig ut, tillika med den lille prinsen.

Sedan konungen en stund betraktat lägenheten, sade han: "Vårt beslut står fast, min kära Jan. Men

nog skall här blifva ringning för din död, ty det är vår vilja, att gamla Fernebo kyrka flyttas hit på den plats, der din stuga står. Hon skall blifva stadskyrka och få namn af min yngste son. Staden skall heta Philipstad."

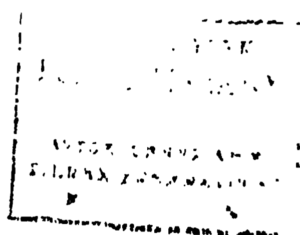
Då Jan hörde detta, sade han: "För Guds hus må menniskors hyddor vika. Jag fogar mig efter eders kungliga nådes vilja och befallning."

Kung Carl svarade: "Det skall du icke ångra, så sannt jag är konung Carl."

Den lille prinsen yttrade sin förnöjelse, när han fick höra att hans namn sålunda skulle förevigas.

Efter konungens bortresa, flyttade bonden till den honom anvista boningsplatsen.

Samma år som Philipstad erhöll sina privilegier, 1611, flyttades Fernebo kyrka till det af konungen anvista stället. Rådstugan byggdes bredvid henne, så att gatan, som leder vägen till Nordmarks grufvor, gick emellan dem. Konungen dog detta år den 30 Oktober. Till kungsringningen derefter skulle klockorna om vintern föras från Fernebo till Philipstad, men isen på Fernsjön brast under den ena, som ännu ligger på sjöbottnen. Då den andra blifvit uppsatt och ringdes, tyckte sig folket höra dessa ord: "Min make ligger i i Fernebosjö." Jan afled någon tid derefter, och vid hans begrafning ljöd den enda klockan rätt bedröfligt. Hon såldes slutligen till en annan församling och har längesedan blifvit omgjuten.

Helena Wrede.

Helena Wrede.

Ett romantiskt utkast från Gustaf II Adolphs tid.

O menniskohjerta! Underbare herrskare öfver vårt väsendes ve och väl! Ingen förmår jäfva dina domar, då du dömer oss till lifvet eller döden. Outgrundliga! Du är sjelf domare och bödel och — brottsling!

O menniskohjerta! Underbara hägring af strålar från ett himmelskt ljus! Heliga verld, bildad af det evigas gnistor i vårt innersta! Ingen jordisk makt förmår rubba det paradis, du sjelf skapar åt dig, och dock är dess herrlighet flyktig och föränderlig, som de sväfvande molnens gestalter på himmelen, hvilka, upplösta i tårar, nedfalla till jorden. Hvarför bär din skönaste lycka sin egen undergång i sitt sköte?

Du, den eviga eldens dotter, som gömmer din osynliga skönhet i vårt bröst, som darrar i våra pulsar och som lefvat af vårt lif! Ömtåliga engel, höljd i den tunga slöjan af stoft! Hvarför söker du utom dig din sällhet? Hvarför skänker du andra en ömhet som förtär oss för dem, såsom offret för sin gudabild? Ack! en förebrående blick ur den dyrkades ögon, en sårande tanke, som en mulen stund framkastade från den älskades läppar, träffa dig förkrossande såsom himmelens blixtar. Du veka, blyga nunna, skälfvande i jordlifvets fängelse, blickande upp till himmel och odödlighet genom tårars flor! Du lider och dör, utan att ett menniskoöga märker ditt lidande!

Endast konstnären, i sin hänryckningsdrömmar, vågar nalkas din helgedom. Han ser och vet hvad

du känner, hvad du hoppas. Konstens och kärlekens rättigheter äro lika: att blicka in genom de yttre förhållandenas yta i själens innersta.

Indiens fornsägner berätta, att förrän menniskorna blifvit skapade, himmelens höga andar, då de älskade hvarandra, möttes och förenade sig i en tanke; men då det första och ädlare menniskoslägtet kom på jorden, förenade sig dessa älskande i en blick. Nu sluter kärleken hjerta till hjerta, och blick speglar sig i blick, och tanke smälter i tanke, och de tvenne älskande makarna äro icke tu utan ett: de känna och genomskåda hvarandra, och deras själars genomskinlighet för hvarann är deras salighet. Men mörkrets demon vandrar genom menniskolifvet med ett dok för sitt hånleende anlete. Han smyger så gerna en främmande känsla in i ett älskande bröst, han lockar en kall blick ur ett älskande öga, han väcker en sårande tanke i en älskande själ; och så snart han funnit en enda tanke, en enda känsla att dölja i den ena makans hjerta för den andra, lyfter han sitt dok och blåser på den första förhärjande gnistan, som fattat deras sällhet, och då kan endast deras undergång på jorden rädda deras kärlek åt himmelen.

En tunn vägg skiljde från den gamle kyrkoherdens större stuga en liten, enkel kammare. En stor, förgylld paulun, med tunga, mörkröda sammetsförhängen, intog nästan tredjedelen af rummet och afstack med sin vidlyftiga prakt så mycket mera emot husets öfriga knappa och tarfliga husgeråd.

Den fromma Sara, kyrkoherdens hustru, sköt ifrån sig sin spinnrock, tog den matta lampan i handen och nalkades försigtigt paulunen. Hon höll lampan bakom sin rygg, för att icke låta dess sken, tillika med sin egen blick, falla innanför gardinerna och störa den slumrande derinne.

På ett snöhvitt örongått hvilade en sofvande flickas hufvud. Tvänne mjellhvita armar, mellan hvilka en mörk lock framslingrat sig, betäckte i kors hennes

ansigte, hvaraf endast en fin haka, till färgen lik de blekaste bladen af en törnros, var synlig.

Så snart gumman några ögonblick, med ett uttryck af sorgligt välbehag, betraktat den slumrande, drog hon sig tillbaka, ställde lampan på bordet och gick ut.

Allt var tyst i den lilla kammaren; lampans matta sken smög sig emellan gardinerna och upplyste en luta, som hängde innanför paulunen, samt speglade sina darrande strålar i diamanterna af ett guldkors, som vid ett svart band hängde just öfver lutans strängar.

Hastigt satte sig den lyssnande flickan upp, och hennes stora blå ögon glänste fram mellan gardinerna och tittade oroligt omkring i kammaren. Hon sträckte derefter armarna mot höjden, och ett bedjande uttryck sväfvade öfver hennes sköna anletsdrag. Den femtonåriga flickan var en af dessa spensliga, fint bildade gestalter, hvilkas ädla former nästan alltid innesluta en djupkänslig och svärmande själ af hög kraft och häftiga lidelser.

Då flickan öfvertygat sig att hon var ensam, lutade hon sig åter ned i bädden, sammanknäppte händerna öfver sitt bröst och fästade sina ögon tankfullt på de svagt skimrande diamanterna.

En djup suck höjde hennes bröst; i hennes öga framträdde en tår, täflande med ädelstenarna i glimmande klarhet.

Hennes själ vaggades småningom bort på den blånande strömmen af sorgliga minnen, liksom en slumrande svan gungas bort på lätta vågor. Ur de heliga drömmarnas verld, dit hennes inre sväfvade hän, smög sig stundom en tanke, i rädd hviskning, öfver hennes dunkelröda läppar.

"Borta! för evigt borta!" suckade hon, och de sammanknäppta händerna släppte hvarandra, liksom mattade af det smärtande i denna tanke.

"Evigt!" återtog hon, djupt, djupt bäfvande, i det den klara tåren lossade sig ur hennes ögonhår

och långsamt rullade utför den i en sakta ryening bleknande kinden.

"Hans tårar voro så brännheta! — Ack! fylldes också hans bröst af mörka aningar?"

Lampan sprakade, och dess sken uppblossade hastigt, liksom hon hotat att slockna. Flickan upplyfte sitt hufvud med en häftig rörelse, ryckte sammetsförhänget undan, och stirrade på den flämtande lågan.

"Det blir så mörkt! — Hon slocknar! — O Gud! — Och jag är ensam!"

Den ångestfulla ville springa upp; men hon stannade på knä i sin bädd. En helig känsla genomfor henne. Hon slöt åter till det mörkröda förhänget, liksom för att i skymningens flor blygt hölja sin gestalt för sina egna ögon.

"Jag är icke ensam!" hviskade hon. "Du ser mig, du vakar öfver den fader- och moderlösa!" — Hon knäppte de skälfvande händerna tillsammans framför sitt ansigte, och en stilla bön rörde sakta den knäböjandes läppar i den mörka purpurns skugga.

Den mildt framhviskade bönen fläktade med hennes andedrägt emot lutans strängar, och en hemlig samklang sväfvade, endast hörbar för den bedjandes sinnen, liksom ett genljud af englaharpor ur oändligt fjerran, omkring henne.

Hon bad sin barndoms oskyldiga aftonbön. Det var som om en fläkt af barndomsfriden, på de henne så välbekanta ordens vingar, nedsväfvat öfver hennes hufvud, i hennes bröst.

Hon bad bönen för alla böner — långsamt, med helig ansträngning, med den rena andaktens innerliga allvar. Det var en himmelsk kraft, som genomströmmade hennes väsende och uppfyllde henne med en lugn förtröstan på den himmelske Fadern, med ett ödmjukt mod, med ett stilla hopp.

Hon läste välsignelsen öfver sig med högtidlig rörelse. Och det var, som om himlen slutit sin frid omkring hennes själ: hennes bröst andades så lätt, hennes hjerta slog så fritt.

Då uppflammade ännu en gång lampan. Det matta, bleka skenet skälfde liksom döende på föremålen. I detsamma som flickan sänkte sig ned i bädden tillbaka och svepte det lätta täcket om sin gestalt, slocknade det lilla ljuset, och natten utbredde sina vingar öfver den inslumrande. I de nattliga skuggorna gömde sig dock himmelska englar, som nedblickade med kärlek på den bevakade oskuldens heliga ro.

Uti sin stuga vid skenet af brasan satt en senare afton vid ett stort bord den fromme, åldrige kyrkoherden Hattulanius, läsande och begrundande något kapitel i sitt Novum Testamentum. På hans af silfverhår beskuggade panna hvilade tunga bekymmer, tycktes det, och endast den gudomliga kraften af det heliga ord, som sysselsatte hans tankar, förmådde ingifva och bibehålla lugn och tröst i hans hjerta. Hans boning var så torftig och enkel som hans drägt och de många tomma hyllorna på spiselväggen röjde att hans, genom hans hustrus noggranna hushållning, sammansparda förråd åtgått till de betryckta sockenboernas understöd i den hårda tiden. Den gamle lutade hufvudet i handen och lyssnade till blåsten, som susade omkring gårdsknutarna, då hastigt några hårda slag hördes på dörren.

Just som den ålderstigne prestmannen uppsteg, för att öppna den för sina gäster, instörtade ur kammaren hans hustru och hejdade honom med ängslig ifver.

"För Guds skull, käre Andreas, öppna icke!" skrek hon. "Det kan vara landstrykare eller kossacker eller ryssar — eller tjufvar och röfvare."

"Hvad tänker du på, Sara!" svarade gubben. "Det må vara hvem det vill, så öppnar jag i Guds namn! Är det någon som behöfver skydd i ovädret, så må han hålla till godo hvad vi kunna bjuda. Är det fiender, så anförtro vi oss i Herrans hand; — det skulle endast ännu mer reta dem, om vi icke öppnade med godo."

"Låt opp!" röt en förfärlig stämma utanföre; "låt opp, eljest skall det förbannade träruckletstå i

ljusan låga i alla knutar, innan ni hinner krypa ut genom fönstergluggen!“

Gumman tryckte allt ängsligare sin makes arm. Men han bad henne återvända till kammaren, och då hon uppfyllt hans befallning, öppnade han dörren.

Det röda skenet ur spiseln föll på flere ryttaregestalter, som rörde sig utanföre i sällsamt hvimmel. En groflemmad karl med fårskinnspels och räfskinnsmössa, starkt beväpnad, sprang af hästen och trädde inom den låga stugudörren, i det han med ena handen grep presten i kragen och med den andra svängde en kort värja. Hans ögon flögo spejande omkring rummet, och han frågade derefter om prestens namn, familj och grannskap.

Sedan den gamle med darrande röst besvarat frågorna, gick karlen åter ut.

Ett halfhögt samtal på ett främmande språk fortfor några minuter, utan att den bäfvande gubben kunde fatta det minsta deraf.

Derefter stego flere af ryttarne från sina hästar. En, som tycktes vara den förnämste, lyftades med de öfrigas tillhjelp ur sadeln och infördes i stugan.

Det var en rikt klädd, stolt gestalt, som tycktes vara närmare fyrtio år. Hans glänsande vapen röjde hans krigiska stånd, och det svarta ögats matta blick samt de omgifvandes sorgfälliga uppmärksamhet att han var sårad.

Då han leddes förbi den bekymrade presten, fäste han på honom en häftig och genomträngande blick, men yttrade intet ord.

Hattulanius skyndade att draga en stor, utsirad länstol, sitt enda, dyrbara bohag, utom paulunen i den lilla kammaren, framför spiseln, och den sårade satte sig uti densamma. Den bredaxlade karlen, som tycktes vara den sårade herrns förtrogne och betjent, hviskade till honom några ord; han tycktes besinna sig litet och yttrade derpå med utländskt tungomål några befallningar, till följe af hvilka samtliga hans följeslagare, med undantag af betjenten, lemnade rummet.

De främmande gästerna drogo sig bort till ett pörte, der prestens tjenstfolk bodde. Hästarne insattes i stall och skjul, och åtskilliga saker inburos i stugan, utan att ännu värden i huset blifvit tilltalad med något vänligt ord.

Emellertid framträdde äfven presthustrun, och då hon såg den sårade officeren, glömde han allt annat; för att fromt och beställsamt blott sörja för hans beqvämlighet. Han fästade tigande sina ögon på henne, men vände dem snart ånyo på elden, som han tankfullt stirrande sågs betrakta.

Då betjenten hunnit ordna det nödvändigaste, framträdde han för att undersöka förbindningen på sin herres sår. Han afdrog hans rock och väst, och nu syntes det att venstra axeln var förbunden.

Under denna förrättning hördes oförmodadt en sakta klang af en luta från inre kammaren; men den tystnade genast, då den gamla presthustrun skyndade dit in.

Tonerna hade emellertid väckt främlingens uppmärksamhet. Med en vink befallde han presten träda närmare, och frågade honom, väl med en litet utländsk brytning, men på god svenska, hvad det var för ett rum, dit hans hustru hade gått in.

Presten sade att det var hans fruntimmers kammare, men att den var ganska trång. Likväl förklarade han, att han gerna skulle öfverlemna den åt sin gäst, i fall han föredrog den framför stora stugan.

Den främmande krigaren svarade intet, och presten vågade icke att fortsätta samtalet, ehuru gerna han velat det.

Sedan gubben grubblat en stund för sig sjelf, begaf han sig derföre ut att försöka, om han bland det öfriga folket, som han i hast fått till gäster, kunde på något beskedligt sätt förspörja, hvilka de kunde vara.

Han inträdde i pörtet, en stuga, som var ett medelting mellan uthus och boningsrum, försedd med en stor eldstad midt på golfvet, låga väggar med gluggar i stället för fönster, samt ett högt tak, der, bland rök från eldstaden, en mängd redskap och till och med kläder voro upphängda.

Här hade nu, till de begge prestdrängarnes stora förskräckelse, ett dussin knektar tagit hela långsidan af pörtet i besittning. De hade på golfvet ordnat sina sadelpackningar i rad till hufvudgärd, och deröfver samt till bädd utbredt en hop fårskinn, som hängt till torkning i prestens pörte. Derofvaupå hvilade nu, liksom en tät rad af hotande kanoner vid en skeppsreling, de vilda krigarnes liggande, men likafullt ordnade led.

En af dem, en rödskäggig tysk, låg dock icke ibland dem, utan stökade omkring i stugan, ifrigt sysselsatt med tillredelserna af måltiden, som bestod af ett får, hemtadt ur prestens eget fårhus.

Hattulanius vågade ingenting invända emot det sjelftagna begagnandet af hans gästfrihet, utan vände sig med mycket lugn till den utländske kocken, önskande honom och samtliga hans kamrater en smaklig måltid.

Tysken nickade tigande.

Då kallade presten fram sina begge drängar, som helt häpna hade dragit sig tillbaka i en vrå af stugan, derifrån de betraktade de tilltagsna främlingarna. Den ene af dem blef nu skickad att hemta en stor bytta med öl, medan den andre fick befallning, att icke lemna de främmande ensamma. Presten hoppades att ett vittnes närvaro åtminstone skulle hindra dem att vara våldsammare, än de nödvändigt behöfde.

Gubben tilltalade derefter tysken ånyo och frågade honom hvarifrån hans gäster kommo.

"Från Nowgorod!" var svaret.

"Hvar har er anförare fått sitt sår?"

"Vid Nowgorod."

"Hvart ämnar han resa?"

"Till Nowgorod."

Presten blef icke mycket klok af den illslugt plirande ryttarens korta svar. Han kastade ännu en pröfvande blick på den hvilande raden af de öfrige ryttarne, och efter någon öfverläggning fann han att de allesammans voro utlänningar, förmodligen värfvade

tyskar från Jacob De la Gardies här, hvilken för närvarande var sysselsatt med ryska kriget.

Presten aflägsnade sig ånyo, sedan han på finska befallt sin dräng försigtigt gifva akt på de ankomnas förehafvande.

Då gubben åter inkom i sin egen stuga, hade betjenten lyckligt omsett sin herres blessyr och presthustrun börjat tillredelserna till aftonmåltiden, hvilka skulle verkställas i den stora stugan, som var kök och sal på en gång.

Krigaren, som icke var så skygg för de husliga omsorgerna, förmodligen emedan han i fält fått lära känna dem, lät alltsammans gerna ske i sin närvaro, utan att hans grubblerier deraf stördes. Han tycktes stundom otålig öfver sitt sår och gjorde då och då några häftiga rörelser; men han satt för öfrigt stilla på sin plats och lekte med silkestofsarna vid det dyrbara fästet af sitt svärd, som betjenten ställt bredvid honom.

Presten satte sig på en bänk på något afstånd, för att närmare betrakta honom, under det betjenten aflägsnade sig, för att ytterligare besörja om hans saker.

Den höga pannan var skönt bildad, det kolsvarta, lockiga håret var blandadt med ett och annat hvitt strå. De skarpa ögonen voro lika svarta. En fin mun, öfver hvilken tvänne stora, men väl kammade mustacher utbredde sig, tycktes endast van att befalla. Hela gestalten uttryckte stränghet och krigisk vildhet.

Presten kände sitt hjerta föga uppmuntradt vid föreställningen att i sin fredliga bostad hysa gäster af sådant slag. Äfven hans välmenande och beställsamma hustru hade blifvit allt ängsligare, ju mera hon gaf akt på den främmande krigarens dystra gestalt. Och sålunda herrskade i de gamlas förut lugna och fredliga hjertan endast fruktan och oro.

Under det en allmän tystnad rådde i stugan, öppnades dörren till fruntimmernas kammare, som

gubben hade kallat den, och en ung, sorgklädd flicka, af utomordentlig skönhet, utträdde.

Gumman skyndade genast med ett uttryck af förskräckt bestörtning emot henne och hviskade henne i örat. Flickan gjorde i förbigående en vördnadsfull helsning för den främmande krigaren och sväfvade ut vid gummans hand genom den större dörren. Det låg något så sällsamt och förtrollande i den oväntade synen af denna himmelska gestalt, att krigaren orörlig och med häpen beundran länge stirrade efter henne, innan han vände sin frågande blick på den gamle presten. Denne hade med ett småleende af faderlig välvilja följt den hulda varelsen, så att han icke gaf akt på främlingens ögonkast.

Krigaren fortfor emellertid att tiga, ehuru ett uttryck af orolig nyfikenhet sväfvade öfver hans uppsyn.

Det dröjde icke länge förrän den gamla återkom med den sköna varelsen. Flickans drägt var dyrbarare, än att hon kunnat vara det gamla parets dotter, och hela hennes väsende, så ledigt och värdigt som en furstinnas, röjde ett högre stånd.

Nu, då den sköna åter ville gå förbi främlingen, gjorde han en rörelse på hufvudet, liksom till en välvillig helsning, och tillkännagaf med en vink, att han önskade se henne qvar i stugan.

I flickans veka drag målade sig i detsamma uttrycket af en sakta ängslan. Hon lydde genast, i det hon satte sig ned bredvid kyrkoherden, liksom hon sökt skydd och försvar hos honom.

Då upplät främlingen sin mun: "Hvad heter detta ställe?" frågade han.

"Det är Elimä prestgård," svarade kyrkoherden och tillade: "Gud gifve eders nåde lycka och kraft att blifva återställd."

"Elimä?" upprepade främlingen, och hans ögonbryn sammandrogo sig hotande, medan hans bleka

kinder för ett ögonblick uppflammade. "Elimä? Hm! Ligger Anjala långt härifrån?"

"Det ligger just i grannskapet," sade presten, "och denna unga flicka, jungfru Helena Wrede . . ."

"Wrede," afbröt främlingen med gnistrande ögon och förfärlig stämma. "Ja, jag tyckte nog, jag kände igen dragen på det huggormsslägtet! Sacre Dieu! Är du Henrik Wredes dotter, du?"

Med vilda åtbörder reste sig under dessa ord den hotande gestalten ifrån sitt säte, då hans svärd i detsamma med rasslande dån föll i golfvet. Hastigt böjde han sig ned och tog upp det, kastade slidan ifrån sig och svängde den strålande klingan, som i eldskenet från spiseln såg blodig ut.

"Svara!" befallde främlingen och stampade i golfvet. "Är du den förrädarens dotter?"

"Bed den främmande om ditt lif, barn!" sade presten sakta och skälfvande, i det han uppreste flickan från sitt bröst och gaf henne en vink att falla på knä.

Hon lydde och sträckte, med en ångestfullt bedjande blick, sina händer mot den förfärlige mannen, medan presten lade sin ena hand på hennes hufvud och likaledes utsträckte den andra, på en gång bönfallande och afvärjande emot honom. "Måtte den allsmäktige Guden beveka edert hjerta, stränge herre!" suckade den andlige.

"Tala eller förmår din tunga endast att hväsa?" röt den förbittrade. "Säg, är du också *hennes* dotter?" Vid de sista orden skälfde dock äfven hans röst.

"O min Gud!" utbrast flickan. "Jag är både fader- och moderlös. Min broder är säkert också död! Låt mig derföre också gerna få dö med, men, om det är möjligt, icke så grymt, — icke i en så förfärlig stund . . ."

"Död? Död är hon?" yttrade främlingen. "Således döda båda!"

Han kastade svärdet ifrån sig och nedsjönk i länstolen, samt betäckte det bleka ansigtet med händerna.

Flickan vågade icke resa sig upp, utan sammanknäppte endast sina händer och tycktes göra en ifrig bön, i hvilken den gamle presten äfven instämde.

Den åldriga presthustrun hade stått orörlig, som en bild af förstenad fasa, i den andra ändan af rummet under hela det förfärliga uppträdet. Då hon såg sin mans och det bleka dödsoffrets andakt, vaknade också i hennes hjerta sansen, så att hon med djup ångest likaledes sammanknäppte sina händer och bad.

Den vilde främlingen såg upp. En tår hade fuktat hans öga. Han fäste sina blickar på flickans gestalt, och det tycktes som djupa rörelser kämpade i hans inre. Hans ansigte uttryckte de skiftande rörelserna med en ädel liflighet. Slutligen sade han med darrande stämma: "Stå upp, unga flicka, och tacka din Gud! Frukta icke mera!"

"Tacka också den främmande herrn!" hviskade presten.

Flickan reste sig upp, fattade med bäfvande åtbörder hans hand och tryckte den till sina läppar. Då höll han qvar hennes hand i sin, betraktade med besynnerligt deltagande hennes ansigte, drog henne sakta intill sig och satte slutligen den smärta varelsen på sitt knä. "Är du moderlös också?" hviskade han med ett uttryck af ömhet, som var oväntadt och så mycket mer rörande i hans mun. "Arma barn, hvad rår du för deras ... Heter du Helena?"

Hon bejakade det.

"Helena!" fortfor han, "glöm detta ögonblick! Jag var mig icke sjelf mäktig. Härefter vill jag vara dig i din moders ställe. Du skall lära känna mig, Helena! Ja, Helena! Jag vet efter hvem du heter så!"

Det tycktes som han försänktes i dystra grubblerier. Han betraktade oafvändt den unga flickan, och hans uppsyn blef allt ljusare och mildare. Det såg ut som han fattat ett beslut. "Var det din luta som jag hörde spelas derinne, medan min betjent förband mitt sår? Godt! Jag vill höra dig i morgon!

Gå nu, mitt barn! Jag är trött! Sof sött och lugnt, Helena!"

Hans skäggbeskuggade läppar vidrörde sakta hennes panna, och han lyftade henne vänligt ned från sitt knä.

Hon fäste en besynnerlig bäfvande och dock tveksam blick på honom, i detsamma den gamla frun skyndade att räcka henne handen och föra henne bort till det inre rummet.

Det var redan midnatt.

På golfvet i den lilla kammaren slumrade de båda gamla på några bolstrar, som gumman der bäddat. Helena var ännu vaken i sin paulun och lyssnade tankfull. Det var tyst i rummet utanför, der den främmande krigaren och hans betjent sofvo. Det var tyst på gården, der en af ryttarne blifvit ställd såsom post utanför dörren.

Helena reste sig sakta upp för att se ut. Kammarfönstret var icke vändt inåt gården, utan emot en skogspark, som på föga afstånd från byggningen gömde sällsamma skuggor emellan sina väldiga stammar. Ett klart månsken målade starka dagrar på furarnes gestalter, och det var ljust utanför den lilla kammaren, liksom på en väl upplyst skådeplats.

Då smög sig en ung krigare försigtigt ur skogen och nalkades fönstret. Han såg sig noga omkring, för att icke blifva röjd af posten, som gick på andra sidan om byggningen. En svart pudel, som han ledde med ett snöre, för att icke låta den röja sig, följde honom orolig men lydig.

Han kom så nära att han lutade sitt ansigte mot fönsterrutorna och bemödade sig att se in i kammaren.

Lätt, ohörbart, som en ande, smög flickan, sedan hon svept en stor halsduk omkring sig, ur sin bädd. Utan att väcka de eljest lättsöfda gamla, sväfvade hon förbi dem. Hon lutade armbågarne emot fönsterkarmen, och de snedt fallande månstrålarna föllo snöhvita på hennes panna och bröst.

Ynglingen, så snart han såg den förklarade gestalten, lade fingret betydelsefullt på sina läppar. Hon gjorde samma åtbörd, och de betraktade hvarandra länge i djup, uttrycksfull tystnad.

Ändtligen gjorde han en rörelse med handen emot sitt hjerta. Derefter pekade han på sitt hufvud, liksom det gällde lifvet, och lade åter hastigt fingret på sin mun.

Flickans ögon fylldes af tårar. Hon aftorkade dem med hörnet af sin halsduk och lutade sitt hufvud emot handen, under det hon fortfor att smärtfullt betrakta den månskensbestrålade ynglingen.

Slutligen tryckte han sakta sina läppar mot fönsterrutan. Med én hastig rörelse skyndade flickan att besvara hans kyss, och i det deras läppar möttes, utbredde sig en dimma öfver glaset, som skymde deras ansigten för hvarandra.

De försökte att kyssas genom de andra rutorna; men alltid slog sig den dystra dimman öfver glaset.

Då vinkade han sorgligt, gjorde ännu en gång sitt tystnadstecken och drog sig tillbaka.

Hon knäppte händerna tillsammans, lutade bedröfvad sin kind emot fönsterposten och såg efter honom, tills hennes tårar och skogens skuggor helt och hållet skymde bort hans gestalt.

Den gryende morgonrodnadens första, matta skimmer lyste i det stora rummet, der den stränge främlingen, på en björnhud, utbredd öfver en fältsäng, njutit en orolig slummer, bevakad af sin betjent.

En post öppnade sakta på dörren och afvaktade befallningar.

"Vi bli qvar här!" yttrade den sårade befälhafvaren, som i detsamma såg upp. "Gå till hvila, Robert! Kalla in en annan post hit till mig. Se till, Robert, att intet öfvervåld sker. Betala allt hvad folket behöfver! Jag skall skicka efter dig, då jag vill bli klädd!"

Ryttaren drog sig tillbaka ur dörren och slöt den lika sakta igen efter sig. Betjenten pysslade litet om sin herre, makade ett dyrbart, väl beslaget skrin så nära intill sängen, att det var lätt för den liggande att räcka det, samt gick ut.

I samma ögonblick inträdde en krigare, som blef stående tyst och orörlig, som en bildstod, innanför dörren.

Befälhafvaren mätte honom med ett skarpt pröfvande ögonkast, och vände derefter sina blickar emot fönstret, öfverlemnade sig åt sina betraktelser, medan ett allt starkare purpurskeu utbredde sig öfver rutorna.

Den vilde krigarens själ öfverlemnade sig åt minnets drömmar. Liksom en vingsårad örn, i tvära kastningar och afbrutna utflykter, i en storm sväfvar öfver de brusande vågorna, så öfverflög hans tanke skiftande taflor af ett stormigt lif, fullt af blodiga strider och vilda äfventyr, men förädladt och förskönadt af en obefläckad krigsära. Skönare bilder, heliga och dyrbara för hans hjerta, framskymtade äfven ibland hans minnen, och då och då smög sig hastigt ett ord öfver hans skäggbeprydda läppar.

"Hon är död!" sade han för sig sjelf, och den vid förfärliga dödsuppträden väl vane krigaren kände en hemsk rysning ila genom sitt hjerta.

"Den falska!" tillade han efter en lång tystnad. "Och dock, — jag älskar henne ännu! Jag älskar henne i hennes dotter!"

En glimmande solstråle, den första från den uppgående solen, träffade fönstret liksom det skarpt flygande skenet af en blixt. Han gjorde en häftig rörelse med hufvudet och vände bort sitt ansigte, men hastigt betraktade han ånyo det allt klarare belysta fönstret.

"Ja, jag känner att jag älskar denna ljufva varelse! Hon är skön som modern, men renare. Hon är oskyldig!"

Ett uttryck af stilla välbehag utbredde sig öfver hans ansigte, medan den sköna flickans gestalt sväf-

vade framför hans minne. Men hastigt for liksom en känsla af blygsel öfver de manliga dragen.

"Men jag har hotat henne! mitt svärd har varit draget öfver hennes hufvud!"

Han sammandrog missnöjd sina mörka ögonbryn. Dock återtog hans ansigte snart sitt lugna uttryck.

"Hon måste lära känna mig! Vi måste försonas!"

En klar solstråle upplyste hans ädla gestalt, och en klar känsla genomstrålade hans rörda själ.

"Försoning är ädlare än hämd! Hon skall blifva mitt lifs fridsengel. Jag vill göra henne godt. Förbannelsen skall vändas till välsignelse!"

En känsla af himmelsk tillfredsställelse genomflög krigarens bröst. Han fann i sitt inre en underbart ljuf stämning; det var som om ett ädlare väsen, med den vaknande andaktskänslan, uppstått inom honom och lyst frid öfver hans medvetande.

Han närmade oförmärkt sina händer till hvarandra, men utan att knäppa dem tillsammans; och öfver hans ovana läppar smög sig, liksom tvekande och darrande, en half bön, en qvarlefva i hans minne från barndomsåren.

Då strålade morgonsolen i sin fulla klarhet in i rummet. En lätt sömn sänkte sig öfver den sårades matta ögonlock, medan den orörlige krigaren, som postade vid dörren, med spända ögon stirrade på sin befälhafvares oroliga slummer.

På förmiddagen satt den främmande krigaren, sedan han låtit sin betjent kläda sig, i prestens länstol, framför den ånyo tända brasan och öfvervägde åtskilligt i sitt sinne. Han befann sig bättre. Hans sömn hade styrkt honom och han kände sig lifvad af ljusa förhoppningar.

Gubben satt tyst vid fönstret och läste i sin grekiska bok.

Den beställsamma gumman bestyrde om en passande frukost åt den sårade främlingen.

Helena hade ännu icke varit synlig.

Betjenten drog fram ett bord till sin herres stol och satte derpå det präktigt beslagna skrinet. Denne framtog en nyckel och öppnade en lönnlåda, hvaruti lågo åtskilliga papper. Han bläddrade flygtigt igenom dem och tillslöt skrinet ånyo. Han öfverlemnade sig åt sina grubblerier, och hans ögon voro esomoftast med uttrycket af en orolig väntan riktade på den dörr, hvarifrån Helena skulle utträda.

En ryttare inträdde. Sedan han gjort sin helsning för sin befälhafvare, inberättade han på engelska språket, att färska fotspår blifvit upptäckta på den lilla täppan emellan skogen och byggningen.

Öfver den stränge herrns ansigte flög plötsligt ett skarpt skimmer af en rodnad, som röjde att han blifvit förtörnad. "Hvar är Helena?" utbrast han häftigt.

Knappt hade han högt nämnt hennes namn, förrän den hulda varelsen stod i dörren och, under en vördnadsfull och skygg helsning, liksom ville läsa sitt öde i den vilde främlingens uppsyn och blick. Hon bar lutan på armen, för att visa, att hon var färdig att lyda hans befallning, som hon redan hörde i går.

Lugnande sig, befallde den höge krigaren på sitt främmande språk, att en post äfven skulle utsättas utanför byggningen utom gården.

"Skall så ske, herr fältöfverste!" svarade ryttaren, gjorde en krigisk vördnadsbetygelse och gick.

Öfverstens blick återvände på den unga flickan, som bäfvande stod der i sin oskuld. Han såg länge på henne, och hans uppsyn antog småningom ett vänligare uttryck. Den krigiska strängheten smälte bort från hans mörka ögonbryn, och ett mildt leende strålade fram genom hans väldiga mustacher.

"Kom, mitt barn!" sade han, "kom närmare, Helena!"

Den unga flickan sväfvade på darrande fötter fram till honom. Med en ödmjuk åtbörd fattade hon hans hand och ville trycka den till sina läppar. Det flög igenom den unga flickans bröst en sällsam känsla

vid den föreställningen, att hennes lif eller död lågo i den stolte krigarens bröst djupt förvarade.

Men han drog henne närmare intill sig, upplyftade hennes nedböjda hufvud, såg henne länge i de klara ögonen och kysste henne på pannan.

Det rådde en spänd väntan och djup tystnad i rummet. Den gamle kyrkoherden och hans hustru vågade knappt draga andan. Men när öfversten kysste den unga flickan, då föll liksom en tung börda från de gamles hjertan. De kände båda, att den hemlighetsfulle främlingen icke var ett dödens budskap till den unga flickan, som blifvit anförtrodd i deras vård, och en stråle af en ljus aning om något lyckligt tillkommande genomflög dem.

"Slå din harpa, mitt barn!" sade öfversten. "Mitt hjerta behöfver andra toner än mina krigares vilda lurar och horn. Det är länge sedan jag hörde en oskyldig stämma."

Flickan satte sig på en pall, som gumman framsköt till hans fötter. Hon lockade några svaga samljud från sin lutas klara strängar, och toner sväfvade öfver hennes purpurläppar, himmelskt klara och rena, och dock så sorgligt rörande, som en engels klagan skulle ljuda, om himlens saliga andar kunde sörja.

Hon sjöng:

Vid stranden af den blåa sjön,
Der susar den grönskande skog.
Der går en tärna och gör sin bön,
Helt ensam i susande skog.

Hvad beder flickan vid blåa sjön,
Så tyst i den grönskande skog?
Ack, himlen hörer den tystaste bön,
I enslig susande skog.

Vid stranden af den blåa sjön
Hon hvilar i grönskande skog.
Ur grafven ljuder ej mer en bön,
Och tyst är den susande skog.

Under flickans enkla, djupt gripande sång hade ett eget uttryck, liksom af hemlighetsfull smärta, framträdt på den vilde krigarens ansigte. Ett drag af en djup saknad sväfvade öfver hans ögonlock, och ett par dimmiga tårar tycktes bilda sig i hans ögonhår.

"Helena!" sade han slutligen, och uti hans förut skarpt dånande, klara röst låg nu en djupt bäfvande rörelse: dess befallande ton var underbart förvandlad till en bedjande; det var, som det malmhårda bröstet varit uppfyldt af en mäktigt försmältande känsla. "Helena, om du är nära, då jag dör, så sjung den sången vid min dödssäng."

En hemlig rörelse höjde under sången den unga flickans bröst. Hon upplyftade sitt öga på den höge herrskaren, hvars hjerta hon ville beveka, och då hon såg ädlare och ömmare känslor spegla sig i de ädla dragen, vaknade i hennes innersta en underbar, bäfvande glädje. Det var icke glädjen att vara befriad från en fruktad död; det var icke glädjen att lyckas i de ädla tonernas konst. Det var den sällsamma tjusningen af en hemlig aning, som hennes egen själ icke klart förstod, men som gjorde sjelfva det ögonblick, då den hotandes klinga sväfvade öfver hennes hufvud, till ett heligt, ett kärt minne för henne.

Helena reste sig upp efter sången, och då öfversten tilltalade henne med de bedjande orden, brast hon uti en häftig gråt. Den tanken, att också han kunde vara hotad af döden, slog genomträngande som ett skarpt klockljud igenom hennes till de mildaste rörelser stämda bröst. Hon förmådde endast räcka sin hand åt honom med ett uttryck, som tillkännagaf att hon ville lyda honom, men med smärta.

Då tog han den späda gestalten och satte henne åter på sitt knä. Han öppnade det dyrbara skrinet, och hans skälfvande hand fattade papperen, som han förut genombläddrat. Ännu en gång hvilade hans blick betydelsefullt på dem, derefter kastade han dem i den fladdrande spiselelden. Sedan framtog han ett

dyrbart smycke och fäste dess glittrande ädelstenar omkring den hulda sångarinnans hals.

Hans ögon hvilade med ett innerligt välbehag på henne, och då han smyckat henne med sin rika gåfva, tryckte han henne vänligt intill sitt hjerta.

Då höjde sig hennes bröst, hennes mjuka arm smög sig sakta öfver hans skuldra, och hennes i dunkel purpur glödande läppar nalkades hans. Han mötte hennes kyss, och i den smälte hans krigiska hjerta fullkomligt.

Fältöfverstens sår var snart läkt. Han hade afsändt och emottagit flera budskap till och från svenska arméen, som låg i Ryssland. Men hvarje ryttare, som anlände, blef genast emottagen af öfverstens folk och af dem förd till befälhafvaren, så att flera dagar förflöto, utan att den gamle prostens nyfikenhet efter sin gästs namn blef tillfredsställd.

Öfverstens förut bleka drag vunno emellertid allt mera liflighet och ungdomlighet. Han tycktes också trifvas så väl, att hans folk alldeles icke fick höra af någon befallning om bortresa.

Helena sväfvade som en mild genius omkring honom. Hela hennes väsende hade vunnit mera säkerhet, hennes blyga hjerta skälfde icke mera för hvarje rörelse. Hennes inre, som förut var likt en af de harpor, i hvilka vinden spelar obestämda, underbart ljufva, osammanhängande, flyktigt bortdöende toner, hade nu fått sin stämning. Den femtonåriga flickan hade gjort steget från barndomens tanklösa fröjder och qval, till den utbildade ungdomens högre medvetande af sin bestämmelse.

Med den underbara och ofta sig sjelf motsägande kraft, som tillhör ett finkänsligt hjertas lidelser, hade Helenas själ fäst sig vid den höge främlingen, som först såsom en dödsengel uppenbarade sig för henne. Sjelfva det förfärliga af hans första hotelse öfver hennes hufvud hade med en hemlighetsfull fruktans sällsamma makt ryckt hennes hjerta till honom. Den

ömhet, den ädla känsla, som frambröt ur hans slutna bröst i högtidliga ögonblick, och som omfattade henne med glödande värme, tände, djupt i hennes inre, en motsvarande känsla, hvars mäktiga eld genomströmmade henne liksom med ett nytt lif i en etherisk luft.

Det var en stormig, kolmörk afton, åtta dagar efter öfverstens ankomst till prestgården. Den lifliga brasan spridde sitt fladdrande sken öfver stugan. Öfversten satt med hufvudet lutadt emot handen och betraktade de muntra lågorna, hvilka liksom gladdes åt den flyktiga stunden af sin tillvarelse. Kyrkoherden satt på en trefot midt emot honom och begagnade eldskenet till sitt käraste göromål, läsningen i sin grekiska bok. De båda fruntimren voro inne i sitt rum.

Hastigt vände sig öfversten till den gamle. "Jag har länge tänkt att fråga eder, vördige fader Hattulanius," sade han, "genom hvilka omständigheter den unga adelsjungfrun befinner sig i edert hus. Efter vi nu äro ensamme, så ber jag eder begagna tillfället att berätta mig det."

"Ack! stränge herre och riddare och fältöfverste eller general!" började presten, under det han skyndsamt tillslöt boken, att med en suck lätta sitt länge talträngda sinne. "Jag ber om ursäkt, att jag icke känner eder äretitel och edert namn . . ."

"Kalla mig helt enkelt öfverste!" afbröt honom hans gäst, "namnet kan vara likgiltigt, emedan I här aldrig förstån det eller kunnen uttala det. Men till saken."

"Stränge herr öfverste!" återtog presten, med en ny suck öfver det förlorade hoppet att se sin nyfikenhet tillfredsställd. "Det är en sorglig händelse. Att eders herrlighet har något ifrån sin sida att förebrå den eljest hos oss så vördade och älskade salig enkefrun på Anjala . . ."

"Gå förbi det som ni icke känner, herr predikant!" afbröt öfversten.

"Eders stränga nåde värdigas öfverse med sin tjenares fåvitsko!" bad kyrkoherden, helt förskräckt

för den blick, som ljungat emot honom ur öfverstens kolsvarta ögon. "Jag vill, om Gud vill, summariter framställa förhållandet, efter det tungomåls gåfva, som mig gifven är. Den ädla enkefru Gertrud, som i sig sjelf lärer varit af den berömda ätten Ungern von Sternberg -- nådig herre! Jag beder eders nåde af allt hjerta att vara nådig! Men jag kan icke undgå att nämna hennes namn. — Jag förstår eders nådes vink och skall genast fortfara! — Hon, besagde enkefru, bodde på Anjala, här i denna Elimä socken, der jag, ovärdige Andreas Hattulanius, är pastor och curam gerens. Hon, säger jag, bodde här, säger jag, allt sedan högstsalig konung Carl IX förlänade henne med åtskilliga gårdar i denna Elimä fjerding, för hennes herres, den tappre herr Henrik Wredes manliga gerning vid Kerkholm, då han undsatte sin konung och hjelpte honom ur klämman, i ty att han gaf honom sin häst, så att hans majestät på densamma salverade sig med sin egen hand och svärd, näst Guds hjelp. Men den tappre herr Henrik måste jemmerligen låta sitt lif i sticket under de polniskes blodiga svärd. — Men jag ser att eders nåde blifver otålig; jag vill derföre endast i korthet säga: att enkefru Gertrud är död, och att den unga jungfru Helena är hos mig och min gamla hustru."

Fältöfversten reste sig häftigt ifrån stolen, men han förjagade sin otålighet med ett leende och sade helt mild, för att icke ytterligare förbrylla den bäfvande berättaren: "Allt detta visste jag ju förut, vördige fader Andreas! men *hvarföre* kom Helena just till *ert* hus, det var det jag ville veta."

"Stränga hans nåd!" återtog kyrkoherden. "Jag var den saliga enkefruns biktfader, och då hon dog, och gården brändes, och sonen omkom, togo vi dottern till oss, intilldess vi hinna få veta konungens nådiga vilja i detta ärendet. Jag skref till hans majestät redan i våras, men vi hafva ingenting hört till svar. Kanhända har den oskyldiga slägten fiender..."

Han förstummades hastigt för öfverstens ögonkast, men återtog snart sitt mod och tillade, med ett eget

uttryck af from ifver: "Men jag är säker att Herren icke skall öfvergifva den fader- och moderlösa. Konungens hjerta är i Herrans hand, såsom vattubäckar, och han böjer det hvart han vill. Han skall vända hennes fienders anslag till godo. Den fromma jungfru Helena är mitt skriftebarn, och så länge jag eger frid i mitt hus och en beta bröd på mitt bord, skall jag dela med henne. Hon har af hela sitt fädernegods intet annat qvar, än den paulun, hvari hon sofver. Men Herren gifver det sina vänner vid de sofva. Den dag skall komma, då hon återfår det som orättfärdeligen är henne fråntaget."

Öfverstens ögon gnistrade af en besynnerlig eld, som röjde att han med mäktig vilja kufvade uppsvallande sinnesrörelser i sitt bröst. "Huru gick det till, när gården brändes?" frågade han slutligen.

"Det gick så till, nådige och stränge herre!" svarade presten, "att ett löst ryskt parti af tartarer och kossacker ströfvade ända hit och härjade och brände både Anjala och andra byar och gårdar på alla håll, intilldess hela ryska hären blef slagen af konungens tappra fältherrar vid Brönitz. Gud bevare vår konung och styrke honom, att han må förgöra fienden med väldigt hjeltemod! Herr fältöfverste! måtte det tillåtas mig att fråga, om vi hafva något att hoppas från vår här, och om de våra töras uppsöka fienden och träffa med honom i markene?"

"Fru Gertrud var alltså död redan före härjningen?" frågade öfversten ånyo.

"Ja, hon afsomnade en månad förut," återtog kyrkoherden, "och jungfru Helena var då redan, i den stora nöden, hos oss, såsom salig frun det förordnade, intilldess hennes slägtingar kunna komma från Liffland och hemta henne. Hon ville icke att en så ung och späd jungfru skulle vara hemma, då der endast fanns en tjuguårig husbonde, vår unge herr Fabian. Ack, den gode herr Fabian! Visserligen var han yr och ostadig, men han skulle nog hafva blifvit bättre med åren, om han fått lefva. Men antingen vardt

han innebränd eller fången. Den goda jungfru Helena sörjde honom också så innerligen; dock börjar nu, Gudi lof, hennes sorg att sakta sig sedan någon tid."

Öfversten belönade den berättande gamle med en bifallande nick.

Den härigenom uppmuntrade kyrkoherdens uppsyn blef förtroligare. Han fortfor: "Ja, eders nåde! Det kan uppröra ens innersta hjerta, att en ung man såsom herr Fabian, skall så tagas bort i sina halfva dagar. Jag vill bekänna, att jag älskade honom af hjertat, mest för hans fru moders och systers skull, ehuru han gjorde mig många elaka spratt. Men det gör mig ondt om den fromma oskyldiga Helena, att hon skall lida af sin slägts fiender; ty de säga, att ryssarne blifvit ditskickade af slägtens ovänner. Herren döme! Han förmår väl vända allt till det bästa."

"Hvad känner ni då om slägtens fiender, fader Andreas?" afbröt fältöfversten hastigt.

"Ack, hvad vet jag, arme man?" yttrade kyrkoherden. "Hvad den saliga biktat för mig, hvarken får eller kan jag uppenbara. Men jag vill bedja Herren, att den aflidnas fiender och förföljare måtte likaså kristligt sinnade, likaså försonlige och likaså oskyldige, som hon, kunna framträda för Hans domstol som ransakar hjertan och njurar. Hon förlät alla i sin dödsstund, derföre hvilar hon i fred, och den rättfärdigas barn skall väl Herren i sinom tid åter komma ihåg och upphöja. Ty den, som Herren tuktar och förödmjukar, honom upphöjer han åter!"

En klar och lugn blick ur den gamles ögon trängde djupt in i krigarens hjerta. Det var som om en mäktig ande talat ur den fromme gubben.

Fältöfversten lutade tankfull sitt hufvud emot handen och vinkade åt kyrkoherden, att han skulle tystna.

Hattulanius tycktes något bestört öfver vinken, men han lydde den, upptog ånyo sin bok och begynte läsa, under det likväl esomoftast en blick halkade öfver boken på den grubblande främlingen.

Slutligen sade öfversten: "Om det behagar eder, vördige fader, så gå ni till edra fruntimmer, och fråga jungfru Helena, om hon täcktes komma hit för att glädja mitt hjerta med en af sina sånger."

En ryttare anlände med bref till öfversten. Konungens fogde i orten infann sig just på samma gång. Kyrkoherden gick att tala vid fogden, och hoppades af honom kunna utleta sin gästs namn, medan öfversten läste brefven.

Men länsmannen hade en sorglig nyhet att förkunna, nämligen: att den unge konungen, sedan han fått höra att slägten Wrede utdödt, gifvit dess förläningar åt andra, och önskade att jungfru Helena vistades hos enkedrottningen i Nyköping, intilldess hon kunde blifva försedd med ett passande giftermål. Konungen lofvade emellertid att i höst låta hemta den unga jungfrun till hofvet. "Men hvem är eder gäst?" afbröt fogden sig sjelf midt i farten af sina underrättelser.

"Det kan jag ingalunda säga; ty jag vet det icke," svarade kyrkoherden.

"Så kan jag underrätta eder," inföll sakta den nyss ankomne ryttaren, som hört deras hviskande samtal, och lutade sitt hufvud emellan de båda lyssnandes framsträckta öron: "Det är stora Laske-Pelle."

Fogden bleknade af bestörtning, medan kyrkoherden rodnade, troende i början att ryttaren ville drifva gäck med honom, tills han af hans uppsyn öfvertygat sig om hans allvarliga mening. Båda tego likväl och Hattulanius gick in till sina fruntimmer, för att meddela den märkvärdiga upptäckten, medan fogden gjorde åtskilliga djupa bugningar för fältöfversten, som, med rynkad panna, slutat läsningen af sina bref och nu gaf honom tecken att träda närmare.

Den främmande krigarens namn hade på en gång gifvit fogden en oväntad underrättelse, som han beslöt att begagna. "Stränge, högnådige herre!" yttrade han:

"Det är således eders höga nåde, som hädanefter kommer att befalla öfver kronans inkomster i denna socken. Jag önskar eders nåde af allt hjerta lycka och välsignelse, och hoppas att eders nådes inkomst af de förlänade godsen skall med tiden blifva större än den var under salig enkefruns tid. Emellertid måste jag underrätta eders nåde, att allmogen är hårdt skattlagd och att den sista ryska härjningen medtagit krafterna, så att folket behöfver tid för att kunna repa sig och utgöra sin tunga. Dertill är sjelfva gården Anjala uppbränd af fienden, så att eders nåde torde derföre kanske anse för bäst att bortpakta inkomsterna, hvilka jag, i fall eders nåde täcktes antaga mitt tillbud, ordentligen och noggrant skall åtaga mig att hålla eders nåde tillhanda."

Sedan fogden slutat sitt tal, vände sig öfversten till sin betjent: "Låt sadla min häst. Två man följa mig. De öfriga qvarblifva här. Ni visar oss vägen, befallningsman!"

Öfverstens ton och uppsyn voro i sjelfva verket sådana, att det aldrig dröjde länge, innan han blef åtlydd.

Då öfversten återkom från sin ridt, och med krigisk ledighet galopperade in på prestgårdens tomt, möttes hans ögon af Helenas sköna gestalt, som stod lutad emot dörrposten och betraktade honom. Öfver hennes ljufva ansigte sväfvade ett drag af smärta, som förut varit borta i flera dagar, och den helsning, hvarmed hon emottog honom, uttryckte en stoltare värdighet, än han förut sett hos henne.

Han hoppade lätt af sin häst och nalkades. Då framträdde äfven kyrkoherden och hans fru på förstugutrappan, med en uppsyn af köld och fruktan, som småningom aflägsnat sig, alltifrån hans ankomstdag, men nu tycktes dubbelt främmande återkommen. De bugade sig för honom liksom af tvungen undergifvenhet.

Öfversten kände hastigt en varm fläkt öfver sina

kinder. Det var en lätt rodnad, som sväfvade öfver hans krigiska drag. Men ett ädelt medvetandes uttryck glänste i hans mörka ögon, och han fattade med manligt majestät den unga flickans hand. Hans blick dröjde gerna på de bleka och dock uttrycksfulla dragen af hennes sköna ansigte. Också hennes väsende försmälte snart, vid hans anblick, i ett högre förtroende, en innerligare känsla.

"Kom, Helena!" sade öfversten och förde henne in i rummet; "jag vill helsa dig från ditt hem. Jag har varit på det ställe, der din moders hus stod. Det skall snart uppstå ur askan."

Helenas ögon hvilade, oroligt frågande, på hans ansigte.

Han afkastade sin kappa, spände sitt svärd ifrån sidan och satte sig i den vanliga länstolen. Kyrkoherden och hans fru tycktes försänkta i spänd väntan. Men öfversten gaf icke mera akt på dem, utan vinkade åt Helena att hon skulle hemta sin luta.

Den unga flickan lydde, hemtade denna sina toners älskade vagga och satte sig vid krigarens fötter. Hon sjöng:

Skön Edla smög utur sin faders hus,
Medan fadren den hårde sof.
I djupa skogen der sken ett ljus,
Och i mörka natten tjöt vinden dof.

Till fattigmansstuga hon gick med bröd,
Som hon sjelf af sin måltid spart.
Men djupa skogen vardt morgonröd,
Och dager vardt det så snart, så snart.

Då mötte skön Edla sin vaknade far:
»Kom ej för min åsyn mer!»
Till djupa skogen sin sorg hon bar:
Det var så tyst uti skuggan der.

Tre dagar i ensliga stugan satt
Hungrig fattigman i sin nöd.

Då ut i skogen han smög så matt:
Skön Edla han fann vid en tufva död.

Af mossa han gjorde en enslig bädd,
Och skön Edla låg tyst i den.
I djuga skogen, vid grafvens brädd,
Han dog af sorg för sin ende vän.

Öfversten lutade under sången sitt hufvud i handen, och hans blick på sångarinnan tycktes utvisa, att han trodde någon särskild mening ligga uti densamma, ehuru han icke kunde finna den.

Efter en lång och tankfull tystnad, yttrade han: "Helena, mitt goda barn! kom och sätt dig på mitt knä. Kom närmare intill mitt hjerta! Jag vill berätta något för dig."

Öfversten gaf en vink åt kyrkoherden och hans fru, som måste aflägsna sig, ehuru de båda sällan med bittrare bedragen väntan lemnat sitt eget rum.

"Helena!" sade öfversten, "jag vill skänka dig det skönaste af mina minnen, det enda som egt värde för mitt hjerta. Du är ännu ung, flicka, men du måste förstå det. Du måste gråta öfver min sorg, efter jag sjelf icke mera kan gråta. Säg mig, Helena, diktar du sjelf dina visor, eller har du lärt dem af andra? Om du sjelf egt tankar och ord till dina sånger, så gör också en sång af min berättelse. Kan du beskrifva tvänne systrar, som uppväxte i sin mäktige faders gård, sköna såsom tvänne rosor, en röd och en hvit? Från främmande land kom en yngling, med sitt faders svärd vid sitt bälte, och han såg de båda systrarna. Han kysste den röda, men den hvita bleknade bort. Men falska voro de kyssar, som värmt ynglingens läppar. Då han gick för att hemta en lager ur striden till brudgumskrans, kom en sträng riddare och bad om den hvitas kärlek. Men hennes hjerta sökte en bättre tillflykt än en mans bröst; den bleka gömdes så tyst ned i grafvens kalla brudsäng. Då tog riddaren den rödas hand, och de lemnade fädernehemmet och systerns graf. Men den främmande

ynglingen återkom att söka sin ros. O, flicka! Det var hårda eder hans skakade hjerta svor i den rödas tomma kammare, i skenet af en blodig aftonrodnad. Det var vilda förbannelser han utgöt i hennes park, i kolmörk höstnatt. Men det vardt ett stilla, tyst månsken efter midnatten — och han gret glödande tårar på den hvitas graf."

Med djup rörelse och spänd väntan hade flickan hört hans berättelse. Hon sänkte sorgfull sitt hufvud och aftorkade tårarna, som långsamt rullade utför hennes kinder.

"Helena!" tillade öfversten med en darrande ton. "Jag vill berätta mera! Den bedragne ynglingen drog i riddarens spår, och i det ena oväntade slaget efter det andra träffade hans hämd deras lycka. Riddaren kämpade mot en fiende, som han icke såg, men hvars förföljelser han erfor, tills hans öde dock förunnade honom en ärofull graf och ett odödligt namn. Men hans ätt måste utplånas från jorden: det var förbannelsens och hämd-edens ord."

På Helenas bleknade kinder förstelnade tårarna, och hon såg med stum ångest berättaren i hans dystra ögon.

"Din moder, unga flicka," fortfor öfversten, "var en rodnande ros, men du är mera lik hennes syster, den hvita Helena. Du arma lilja! Din faders ätt är utgången, jag vet det, ty min hämd har förföljt de bortgångna, men de hafva undkommit mig genom döden. Jag är oskyldig i deras blod."

Helena nedslog bäfvande sina ögon, men lyfte dem åter hastigt emot himmelen med ett underbart uttryck.

Öfverstens röst darrade sakta, då han sade: "Äfven jag vill tacka Gud, som gripit undan hämden och blodskulden från mig. Min Helena, kan du glömma att mitt svärd sväfvat öfver ditt hufvud?"

Flickan tryckte tigande sin hand emot sitt hjerta och såg på honom med en blick, såsom en försoning och förlåtelse förkunnande engel.

"Helena!" fortfor öfversten. "Jag tror ditt ögas

uttryck som ett evangelium. Se, jag har svurit att din faders ätt skall utplånas från jorden. Må ditt namn, du den siste af hans blod, försvinna i mitt? Du är min från i dag! Låt derföre din kärlek med en helig försoningsfrid sluta min lefnads oroliga hat. Kan du älska mig, flicka?"

Med en besynnerlig häftighet, med en öfversvallande känslas ifver, tryckte sig flickan hastigt rodnande som en yppig ros intill hans bröst, och fäste en glödande kyss på hans läppar.

Fältöfversten var icke allenast genom konungens befallning, utan genom ännu ljufvare och skönare rättigheter, alltsedan den unga Helena Wrede hade blifvit hans fästmö, herre till Anjala och derunder lydande gods. Han red ofta ut till sätesgården, som han lät åter uppbygga. Den gamle Hattulanius skakade med en sorgsen uppsyn sitt gråhåriga hufvud, så ofta han ur sin bok kom att lyfta ögonen på den dagligen allt skönare uppblomstrande Helena; men både han och folket måste erkänna, att den nya förläningstagaren blifvit en ortens skyddsengel i stället för dess blodsugare. Sara kunde aldrig nog beundra och berömma öfverstens värdiga mildhet, då bönderna allt oftare besökte honom och för honom klagade sin nöd.

En afton ankom ett budskap från svenska hären. Öfversten blef helt bestört, då han läste det bref, som han emottog. Han vände sig hastigt till kyrkoherden och hans fru, och sade med vänligt bekymmer: "Min kära fader Hattulanius, och ni, fromma mor Sara. huru skola vi nu bära oss åt? Hit kommer mera främmande i afton, som blifva här öfver natten? Hvar skola vi herbergera dem? Det blir en stor skara, kära mor Sara. Men det går väl för sig. Bestyr ni alltsammans till det bästa. Här har ni en penningpung till det, som kan behöfvas. Om bara Anjala vore färdigbygdt, så skulle jag taga emot dem der! Men jag måste rida dem till mötes."

Helena hade ställt sig i dörren, såsom hon, då öfversten red ut, plägade, för att se när han kom tillbaka. Det var en skön höstqväll. Månen hade redan höjt sig öfver trätopparne, och dess silfversken upplyste prestgårdens tomt och vägen, som ledde dit från Anjala. Helena betraktade med en känsla af tankfullt deltagande de allvarsamma vakterna, den älskade krigarens tjenare, hvilka, liksom de känt sig stolta öfver uppdraget att beskydda sin befälhafvares brud, med högtidlig hållning skredo af och an på hvar sin sida om byggningen, medan inuti densamma den fryntliga Sara anförde öfverstens öfriga män till helt andra mödor än krigets, i det hon begagnade deras biträde i de husliga omsorgerna för de väntade främmande.

Ändtligen hörde den lyssnande flickan dånet af hästhofvarna på långt håll. Det tycktes vara en temligen betydlig skara, att döma efter ljudet. Hon lät en af ryttarne, som gick förbi henne med blottadt hufvud, af skyldig vördnad för sin anförares brud, förkunna de väntades ankomst för frun, medan hon sjelf stod qvar på tröskeln, tvekande huruvida hon borde återvända in i stugan, eller våga stanna qvar, för att möta och helsa den älskade. En egen känsla af blygsel för de främmande, som skulle komma med honom, och lust att se föremålet för sin kärlek i spetsen för dem och liksom njuta af hans ära att öfverträffa dem i skönhet och värdighet, kämpade inom hennes oroliga bröst. Hon befann sig beklämd af en underlig hemsk aning, men just hennes tvekan fästade henne orörlig på sin plats.

Ryttarne nalkades skyndsamt. Öfversten, utan att som vanligt helsa sin väntade fästmö, sprang af sin häst och skyndade att hålla tygeln på en hvit springare, på hvilken en reslig, ljuslockig yngling ridit. Denne steg också genast ur sadeln, öfversten förde honom, med uttryck af vördnad och tillgifvenhet, fram till stugan.

Vid åsynen af Helenas gestalt, klart upplyst af det bländande månskenet, stannade ynglingen några

ögonblick liksom bestört. Hans stora, blå ögon fästades forskande men vänligt på henne, derefter fattade han med lätt artighet och ädelt behag hennes hand, i det han kastade en blick tillbaka på öfversten. "Hvem är denna unga jungfru?" frågade han. "Ni nämnde icke, att vi skulle träffa en så skön värdinna hos er, öfverste De la Chapelle!"

"Nådigaste herre!" svarade öfversten; "det är den unga jungfru Helena Wrede, den sista af sin slägt. Hon lefver här hos den fromme kyrkoherden, tills Anjala hinner blifva ånyo uppbygdt."

Helena, som med häpen aning, bemärkte den vördnad, hvarmed öfversten bemötte den främmande gästen, gjorde för honom en djup bugning, i det hon, blygt rodnande, ville draga sin hand tillbaka ur hans.

Men han qvarhöll, sakta tryckande, de mjuka flickfingrarne emellan sina egna, och återtog: "Jag ser eder med nöje, unga jungfru Helena Wrede. En ädel och storsinnad mans blod rinner i edra ådror. Jag är skyldig att sörja för eder framtid, och emedan jag sjelf vill åtaga mig denna omsorg, har jag gifvit eder moders förläningar åt en annan, en tapper och väl förtjent man. Gör er färdig att i morgon följa mig till Sverige, till min moders hof i Nyköping, der jag beslutadt att ni skall vistas. Ni skall under resan finna ett behagligt sällskap i jungfru Margaretha Abrahamsdotter, som jemte sin fader nu följer med mig öfver till Sverige."

Öfversten rodnade nästan lika högt som Helena; men han sansade sig snart och sade: "Eders majestät värdes tillåta mig en bön! Jag har af eders nåde blifvit hugnad med förläningar och en ynnest, vida mera värdig eders majestäts ädelmod, än mina önskningar eller förtjenster.. Men i min lycka skall dock alltid fattas ett, om icke eders majestät kröner måttet af sina välgerningar med gåfvan af denna unga jungfrus hand. Värdes tillåta mig, eders majestät, att förklara, att hon redan förut skänkt mig sitt hjerta . . ."

Öfver konungens ädla drag sväfvade ett uttrycksfullt leende. Han upplyfte, tankfull, den darrande

flickans hand, liksom han skämtande velat väga den. "Vi få talas vid, min bästa De la Chapelle!" yttrade han. "Jag har med glädje begagnat tillfället att belöna edra förtjenster emot mig och riket med förläningar, hvilka icke voro af större värde för innehafvarinnan, än att jag kunde ersätta dem. Men om jag skulle anförtro er en sådan ädelsten af skönhet och behag, som jag först i dag lärt känna, måste jag — befinna mig mycket glad och gifmild till sinnes."

Med dessa ord släppte konungen den skönas hand och inträdde i stugan, dit öfversten, som icke rätt visste hur han skulle tyda konungens uttryck, derföre med förlägen uppsyn följde honom.

Emellertid hade flera herrar och ett skönt fruntimmer likaledes stigit af hästarna. Den främmande damen skyndade med lätt och fritt väsende fram till Helena, sade helt hastigt att hon hette Margaretha, och tog henne under armen, för att stiga in med henne. Nästan utan att rätt veta hvad som skedde, lät Helena henne föra sig, då i detsamma en svart pudel framsprang och hoppade vänligt smekande upp emot den öfverraskade flickan.

Helena utbrast i ett häftigt utrop: "O Gud!" Hon sträckte sin hand för att klappa pudeln, medan hennes ögon, lifligt bixtrande, riktades på ryttarne som åtföljt konungen, och nu, sedan de stigit af hästarna, bildade omkring ett par officerare en lysande krets som emottog deras befällningar.

Men den främmande damen, som trodde att Helena blifvit rädd för hunden, ryckte henne hastigt med sig ifrån alltsammans, in i stugan.

Omkring det med landtligt öfverflöd af enkla rätter betäckta bordet, satt den unge konungen med några af sina följeslagare, jemte öfversten och hans fästmö samt kyrkoherden och hans fru.

Konungens blickar flögo ofta öfver till den sköna Margaretha, isynnerhet då en gammal holländsk köp-

man med slug uppsyn och beräknad hållning, som satt bredvid flickan, vände bort ögonen. Konungen var utmärkt artig emot den kalle holländaren, men hans artigheter voro egentligen ämnade åt hans lifligare dotter, som med ett flygtigt leende eller spelande ögonkast besvarade dem.

Kyrkoherden, som märkt konungens nedlåtenhet emot alla, beslöt isynnerhet att begagna sig af tillfället. Liksom för att trotsa den fåordige öfversten, som icke tålte någon vidlyftig berättelse, gaf den gamle, uppmuntrad af konungen, luft åt sin pratsamhet. Han talade förnämligast om Wredeska huset på Anjala, hvilket isynnerhet fästade konungens uppmärksamhet och deltagande, särdeles som under detta samtalsämne det icke undgick hans majestät, att öfverstens anlete mulnade.

De båda älskandes blickar möttes esomoftast, med uttryck, som i öfverstens öga var eftertänksamt och pröfvande, men i flickans oroligt, tankspridt, förvirradt.

Då äfven holländaren fälde något uttryck om Wredeslägtens utgång med herr Fabian, Helenas bror, fäste konungen särdeles skarpa blickar på öfversten.

Denne samlade på en gång all sin beslutsamhet, och yttrade med hög röst: "Tillåt, nådige herre och konung, att jag begagnar de få ögonblick den nåden af eders majestäts personliga närvaro är mig förunnad, att frambära ett vigtigt åliggande. Eders majestät har beordrat mig att genast rycka i fält härifrån till Augdow, och ingen kan villigare än jag skynda till striden för eders majestäts krona och ära. Men jag vågar förut anhålla, att eders majestät ville afgöra min enskilda lefnadslycka. I fall jag dör, vill jag lemna åt den sista af slägten Wrede, denna unga adelsjungfru, hennes ärfda gods behållna. Ingen manlig afkomling af Henrik Wrede lefver nu mera, som jag hoppas..."

"Öfverste De la Chapelle!" afbröt honom konungen, i det en blixt af ädel hjeltevrede flög öfver de sköna, furstliga dragen; "jag förlåter eder det blinda

och orättvisa hatet, de straffbara förföljelserna emot den ädla slägten Wrede. Edra ärofulla bedrifter må begrafva minnet i glömska, och för deras skull vill jag försöka att förgäta ännu mer. Jag vill försöka att glömma mitt eget förhastande, då jag förlänade eder med de Wredeska godsen, sedan ni förklarat att ätten var utgången. För allt i verlden ville jag icke, att denna ädla jungfru skulle blifva beröfvad det rättmätiga arf, som hennes faders berömliga gerningar förtjenat. Men försynen, som bättre än vi, kortsynte dödlige, förstår att styra allt till det bästa, har förunnat mig ett medel att godtgöra mitt förhastande. Jag kan således åt edert hjerta, min tappre öfverste, gifva en fridsengel, som skall utplåna den sista gnistan af hat och hämd i edert sinne och blifva en ytterligare pant derpå, att eder tapperhet och edra fältherre-egenskaper komma fäderneslandet till godo. Jag gifver eder den unga jungfruns hand, och bjuder eder komma i jul till Nyköping, för att fira edert bröllop. Ni har då mitt tillstånd att för detta ärende lemna hären. Emellertid följer jungfru Helena mig dit."

Den stolte krigaren tycktes öfverraskad af konungens ord. Han såg icke rätt belåten ut. Slutligen yttrade han liksom tvekande: "Jag skulle tro, om eders majestät tillåter mig, att jemte min bön, få frimodigt framställa min tanke, att den unga jungfru Helena icke skall trifvas i den lysande kretsen af eders majestäts hofherrar och förnäma ungdom. Säkert skall hon hellre, än att löpa fara bland de smygande och smickrande kavaljererna . . ."

"Så?" inföll konungen; "är det eder mening? Nå, jag har för mycket allvar med saken, för att icke äfven i detta afseende bereda er lugn och trygghet. Vördige fader Andreas Hattulanius! Gack efter eder handbok och vig denna afton de båda tillsammans. Emellertid blifver mitt beslut fast att föra den unga bruden till hofvet, der jag derföre så mycket säkrare väntar att få träffa min tappre öfverste i jul."

Den oroliga Helenas ansigte öfverströmmades af omvexlande purpur och liljeblekhet. Hennes unga

bröst häfde sig våldsamt, och det var svårt att veta, antingen det var en bruds naturligt upprörda sinnesstämning, eller något särskildt i hennes hjerta, som uttryckte sig i den bäfvandes uppsyn.

Äfven öfversten var öfverraskad; men konungen sköt hastigt sin stol från bordet: alla följde hans exempel, och kyrkoherden började läsa en lång bordsbön, hvaruti han äfven inneslöt förbönerna för öfverheten.

Under tiden hunno den unga bruden och hennes blifvande make sansa sig. Helenas blick blef säkrare och strålade af blyg ömhet emot sin brudgum; men med en besynnerlig ängslan irrade den emellanåt omkring i rummet, liksom hon sökt någon. Öfversten hade blifvit fullkomligt lugn, och fästade sina blickar, fulla af välvilja och kärlek, på henne. Han tycktes nöjd med öfverraskningen. De främmande gästerna hade funnit hela uppträdet märkvärdigt. Isynnerhet den unga Margaretha, som genast erbjöd sig att blifva brudtärna.

På en vink af konungen, framdrog en af hans pager öfverstens dyrbara skrin på golfvet. Konungen utbredde sin kappa deröfver, fattade brudens hand och befallde brudgum och prest att framträda till det i hast gjorda altaret, dit han sjelf ledde bruden.

Kyrkoherdens stämma darrade, men både brudgum och brud, då de tillspordes om de älskade hvarandra i lust och nöd, svarade tydligt ja. Men när de, efter att hafva sjunkit på knä under välsignelsen, åter uppstodo, hade bruden utbrustit i gråt, och kunde icke hämma sina tårar.

Först lyckönskade konungen det unga paret; derefter hans öfriga följeslagare och den gamla Sara.

Under detta inträdde konungens trenne pager, som i den inre kammaren skulle bereda hans nattläger. Den svarta pudeln följde dem; men då det trogna djuret sprang igenom rummet och varseblef bruden, skyndade det vänligt till henne, liksom för att också med sina smekningar helsa henne.

Hon såg upp med ett hastigt uttryck af förskräckelse; men de bugande pagerna gingo skyndsamt in i kammaren, och ingen utom hon — och kanske konun-

gen — märkte att en af dem sett på henne med en besynnerligt betydelsefull blick, i det han, under bugningen, gjorde ett oförmärkt tecken med fingret på sin mun.

Margaretha hviskade åt den gamla fru Sara: "Det var ett oförmodadt bröllop: Gud vet hur det kommer att gå. Öfversten glömde att spänna af sig värjan, så att der var kallt stål mellan brud och brudgum."

Ett par stenkast ifrån prestgårdens tomt låg ett litet pörte, af kyrkoherdens hustru endast begagnadt till torkning af humla och pors, samt till ölbrygd. I denna eljest ödsliga lilla koja hade dock nu en väldig brasa nedbrunnit, så att de högröda glöden spridde en flämtande halfdager öfver de sotiga väggarne. På en halmkärfve hvilade den gamle kyrkoherden och hans hustru, sedan hon skyndsamt ordnat allt för Helenas afresa. En annan halmkärfve, betäckt med en björnhud, var ämnad till Helenas bädd.

På den höga tröskeln, det enda säte der fanns, satt den af aftonens bestyr uttröttade öfversten, och i hans knä den gråtande bruden. "Min älskade vän!" hviskade krigaren. "Jag har i dag högtidligen vunnit mitt lifs skönaste lott, men jag ryckes så hastigt bort ifrån min lycka, att jag icke hinner säga dig, hvad jag behöfde anförtro dig! Jag har så mycket på hjertat, som du behöfde veta, men jag spar det, tills jag kommer såsom din make och hemtar dig hem. Jag är glad att veta dig vara på afstånd från farorna, till dess jag hinner ordna vårt hem.' Sof sött, min unga brud! Jag vet, att ditt rena hjerta tänker med ömhet på mig!"

Hans manliga arm omslöt och tryckte sakta intill ett ädelt bröst den hulda gestalten, hvars varma läppar mötte hans, och hvars häftiga känslor lifligt uttrycktes i ömma, i ljufva tårar försmältande, blickar, i dessa blygt förtroliga åtbörder, hvilka den rena kärleken förstår och besvarar, med en innerligare vältalighet, än något annat språk på jorden eger.

"Jag måste gå, min älskade!" hviskade åter den dröjande krigaren. "Ack, i morgon endast en afskedskyss! I afton är denna den sista! Jag måste skynda, innan konungen saknar mig! Sof sött, min trogna brud!"

Han reste sig med försakande smärta; ett djupt uttryck af öm saknad sväfvade i hans röst, då han ännu en gång hviskade: "Sof sött!"

Sedan han svept sin egen kappa omkring sin brud, lemnade han henne ensam och skyndade till gården, der han skulle ligga i sitt förra rum, den stora stugan jemte konungens öfriga officerare.

Vid gården stodo några af konungens män på vakt, både utanför sjelfva det egentliga boningshuset och en liten, af mor Sara utröjd fateburskammare, der holländaren och hans dotter lågo; men ned till pörtet, som inneslöt det dyrbaraste för hans hjerta, skickade öfversten en af sina egna ryttare att posta. Sedan han derefter undersökt alla vakter och funnit dem i ordning, inträdde han i stugan.

Konungen hade redan gått till sängs i det inre rummet, der hans trenne kammarjunkare äfven hade sin bädd på golfvet. Öfversten kastade sig tigande på sin fältsäng, sedan han ett ögonblick betraktat de öfriga officerarne, hvilka alla slumrade på bäddar på golfvet, fullt klädde, med sina värjor nära till hands bredvid sig, liksom de ännu varit alltför nära krigets skådeplats, för att aflägga dess vanor.

Det var midnatt och månskenet upphörde, så att allt mörkare skuggor hvilade öfver de slumrande krigarne. Då öppnades sakta dörren från konungens rum. öfverste De la Chapelle, hvars upprörda känslor ännu höllo honom vaken, reste sig till hälften på sin bädd, men nedlade sig ånyo, då han såg att det endast var en af konungens pager, som helt tyst och lättfotad gick igenom stugan, åtföljd af den svarta pudeln.

Konungen vaknade vid första gryningen och gaf genast befallning om skyndsam afresa. Hans pager tillrustade med snabbhet alla reseförnödenheterna, och

skyndade att ordna folket, medan öfversten flög till det lilla pörtet, för att taga afsked af sin unga maka.

Han blef genast bestört att der icke se till ryttaren, som han ditsatt på post. Han ropade fram karlen, och hörde att en af konungens folk aflöst honom vid midnatten. Det hade varit en af konungens egna pager, sade ryttaren.

Öfversten hade velat närmare undersöka förhållandet, men han måste skynda.

Då han öppnade den rankiga dörren, låg Helena, i en svart sammetsklädning, i hastighet snarlik en enkedrägt, på knä framför den gamle kyrkoherden, hvilken djupt rörd lagt sin hand på hennes hufvud och välsignade henne.

En sällsam känsla genomfor öfversten. Det var en besynnerlig dyster aning, liksom en dödskyla, som flög igenom hans hjerta.

Han skyndade fram och upplyfte den älskade, som med en vek böjning på sitt hufvud lutade sig emot hans bröst, men i detsamma liksom undvek hans kyss. Det sköna ansigtet var snöblekt. De stora, blå ögonen voro förgråtna. Hennes händer voro kalla.

Med stum smärta öfver den oförklarliga rysning, som betog hans manliga bröst, tryckte han sakta, liksom för att värma dem, hennes späda händer emot sitt hjerta. Då upplyfte hon sitt ansigte emot hans och såg på honom med ett forskande, sorgfullt ögonkast, hvari han icke visste, om han icke också borde läsa ett lindrigt uttryck af förebråelse. Han kände sig förvirrad, och de tego båda.

Då uppflammade hastigt åter i hennes bröst en liflig känsla. Ett skimmer af purpur frambröt på de bleka kinderna, ögat smälte i ömhet, och hennes läppar nalkades hans.

I samma ögonblick blåstes i en smattrande trumpet vid gården.

"Det är konungens tecken att bryta upp!" sade öfversten, häftigare omfamnande henne. "Vi måste skynda! Farväl, min älskade, farväl! Var mig trogen, o du mitt lifs enda lycka!"

Hon slet sig ifrigt lös ifrån hans armar, kastade sig på knä för kyrkoherden och den högt gråtande Sara, och kyste den gamles händer med uttryck af ångest och bön, som förvånade öfversten att se hos den eljest så värdiga och stundom befallande adelsjungfrun.

Helena sprang derefter åter hastigt upp och kastade sig till öfverstens bröst. Var det dennes förstämda sinne, som misstänkte det eller låg det i sjelfva verket något mera främmande, mera inbundet i hennes sätt att bevisa honom sin ömhet? Han kände sitt bröst beklämdt, och erfor en besynnerlig längtan efter ensligheten, för att reda sitt hjertas stridiga rörelser.

Men han förde skyndsamt den gråtande upp till gården, der hästarne voro sadlade och konungens följe just höll på att sitta upp. Äfven holländaren och hans dotter voro till häst, färdiga att afresa.

Då den unge konungen framträdde i dörren, mötte han just det nygifta paret. Han smålog med ett eget uttryck af deltagande åt Helena samt räckte öfversten sin hand. "Jag har brådtom, De la Chapelle!" sade han. "Ni får förlåta att jag genast bortför er brud ifrån eder, men jag gaf er ju henne äfven oförmodadt. Vi ha icke så långt till jul, att tiden icke hinner förflyta. Var mig då hjertligen välkommen till Nyköping, till min moders hof. Jag skall, det vet ni, min öfverste, bevara eder fru, som en ädel väns anförtrodda skatt. En af mina pager skall alltid vara med henne och jungfru Margaretha. Lef väl, De la Chapelle! Var lycklig så som er tapperhet förtjenar! Jag skall helsa er unga son, ehuru ni eljest bäst kan skicka helsningarna med er fru!"

En mörk purpur färgade öfverstens kinder, då han bugade sig för konungen och derefter genast vände en forskande blick på Helena. Hennes ögon uttryckte en egen smärta, men icke öfverraskning. Han fattade hastigt hennes hand, och nu tyckte han sig ana, hvarföre hon i dag förefallit honom så underligt stämd, så främmande, så blek. Men hvem kunde väl hafva upptäckt förhållandet för henne? Han hviskade ömt:

"Lef väl, min älskade! Du skall närmare lära känna den mans hjerta, som älskar dig! Var trygg intill dess! Var trogen och lycklig!"

Konungen tryckte kyrkoherdens hand, tackade mor Sara med nedlåtande artighet och steg till häst.

Öfversten upplyfte sin brud på en förträfflig springare, som han skänkt henne. Tvenne af hans trognaste ryttare sutto upp, för att såsom tjenare och väktare beskydda henne, och en tjenstflicka från Anjala gård följde henne derjemte. Alla dessa drag af hennes makes hulda omtanke rörde Helenas hjerta, och en blick full af innerlig tillgifvenhet, hvarutur till och med hvarje skymt af förbehållsamhet och förebråelse försvunnit, mötte honom ur hennes öga, då hon nedlutade sig från sin trampande springare, för att bjuda honom den sista, tårfulla, blixtsnabba, liksom förstulna afskedskyssen.

Med liflig glädje väntade den gamla enkedrottningen och de unga hoftärnorna konungens hemkomst till Nyköping. Han hade skrifvit till sin moder från Stockholm, så att hon visste, att han skulle komma om morgonen, men genast derefter fortsätta resan till skeppsvarfven i Kalmar.

Trumpeter skallade vid slottsporten; det var tecknet att konungen var anländ.

Drottningen, ledande sin yngste son, den trettonårige hertig Carl Philip, vid handen, och åtföljd af sina hofjungfrur, steg ut på trappan för att helsa sin förstfödde.

Konungen sprang hastigt af sin stolta springare och skyndade att vördnadsfullt kyssa sin moders hand. Hon omfamnade, med moderlig ömhet, den herrlige hjelteynglingen, och strök vänligt hans kinder. Han emottog med tacksam och sonlig kärlek hennes smekningar.

Sedan Gustaf Adolf derefter kysst sin broder, flögo hans ögon, med ett uttryck af lätt förvirring, till hoftärnornas krets, der de stannade på en huld,

blygt rodnande jungfru. Det var den sköna Ebba Brahe, hans ungdomsälskarinna, hvars ömma blick, endast som en förbiflygande blixt, vågade möta hans, medan hennes hjerta klappade af oroliga aningar.

Den skarpögda drottningen hade märkt de älskandes vexlade blickar, och ett drag af missnöje rynkade hennes ögonbryn. "Låt oss stiga in!" sade hon. "Det är kallt härute!"

"Henrik!" befallde konungen. "Skynda att föra in fru De la Chapelle!" I detsamma räckte han armen åt sin mor och ledde henne in, medan han sakta samtalade med henne.

Bland skaran af konungens följeslagare skyndade en page, som ridit vid Helenas sida, fram att lyfta henne af hästen och följa henne uppför trappan, der ett par af tärnorna väntade, för att artigt emottaga henne och ledsaga henne in i drottningens rum.

Då pagen öfverlemnade henne åt de nya ledsagarinnorna, tryckte han sakta hennes hand, och hon besvarade med en lätt darrning den tysta afskedshelsningen.

Så snart hon försvunnit, framskyndade en ung officer, som räckte handen åt pagen. Denne hviskade: "Jag har konungens befallning att blifva qvar här. Får jag bo hos dig?"

"Välkommen!" sade officeren; "min bäste Henrik..."

Pagen lade fingret på munnen och skyndade till sina bestyr om fortsättningen af konungens resa. Officeren följde honom.

Det var en vacker afton i november 1614. Klart månsken darrade på rimfrusna träd och tak och marker. De enda ljus, som brunno i Nyköping, voro tvänne stora vaxljus i den gamla enkedrottningens sängkammare.

Den stränga och bistra Kristina låg på sin bädd och stirrade hemskt i taket.

Bredvid hennes säng lågo på knä tvänne hoftärnor, täflande med hvarandra i ungdomlig skönhet.

Den ena var Ebba Brahe och den andra Helena Wrede. De läste turvis böner ur tyska andaktsböcker.

"Det är nog nu," sade drottningen. "Gån till sängs, barn. Tänk du på din herre och man, Helena — och du, Ebba tänk på — — intet! Låt bli att tänka; det är mitt bästa råd. God natt, barn! Tänk icke på någon man, Ebba! Du. har ingen rätt dertill, säger jag! Se så, god natt, barn! Jag säger dig än en gång, Ebba! lyd mitt råd och tag ditt förnuft till fånga och slå kärleken ur hågen! God natt, barn! Men vänta, barn, tag det ena ljuset med er, fast ni väl kunde hjelpa er utan ljus i det klara månskenet. Tag det ena ljuset; det kan vara onödigt att tända något nytt! God natt, barn! Ebba, glöm icke hvad jag sagt dig, du vet det; slå kärleken ur hågen! Sof sött!"

De unga jungfrurna kysste hennes händer och skyndade, glada att slippa väl derifrån, ut igenom en stor sal till en trappa, som ledde upp till deras kammare.

Ett klart månsken upplyste genom ett högt fönster en stor afsats i trappan, der tvenne gestalter stodo och lutade sig tankfullt mot ledstången. Den ene bar en drägt såsom konungens pager brukade; en svart pudel låg vid hans fötter. Den andre var klädd såsom den tidens officerare.

Då de utträdande unga damerna öppnade salsdörren, och skenet af ljuset, som jungfru Ebba bar i handen, hastigt upplyste de båda herrarna, visade sig ett par sköna, tjuguåriga ynglingaansigten.

De båda tärnorna stannade något förlägna, sedan de stängt salsdörren till efter sig, ehuru deras ansigten röjde, att de icke blifvit öfverraskade af något oväntadt möte.

Då skyndade den kungliga pagen ned till damerna, bugade sig artigt för Ebba Brahe, och fattade Helenas hand. Hans blick dröjde med uttryck af innerlig ömhet på den unga makan åt en främmande krigare. "Samla din besinning, Helena!" hviskade han; "det är han!"

Han ledde den bäfvande uppför trappan, och Ebba följde henne med ljuset. Då dess sken närmare

upplyste officerens gestalt, föll kappan af hans axlar och den rika prakt, hvarmed han var smyckad, liknade ett lysande offers prydnad; ty ynglingens sköna drag voro bleka, som om döden lagt sin hand på hans hjerta. Men i hans stora, klara ögon, som han matt upplyfte emot Helena, speglade sig ett uttryck, liksom hade hela hans lif flytt ifrån hans hjerta och legat i hans blick. Med en ovilkorlig rörelse sänkte han sig på ett knä.

En fin rodnad sväfvade öfver den bleka Helenas drag; hon drog den hvita handsken af sin högra hand, ett par dyrbara ringar glittrade på hennes finger, — den ena var hennes vigselring, — och räckte handen åt den knäböjande, för att uppresa honom.

Men han förde den sköna handen till sina läppar, kysste den tvänne gånger, och tryckte den derefter ömt till sitt hjerta.

Med en orolig känsla af ångest ville Helena draga sin hand sakta tillbaka. Då böjde ynglingen för tredje gången sin mun emot den, och hans läppar rörde sakta den glittrande vigselringens ädla stenar. I detsamma flög liksom en blixtlik ryckning genom hans väsende, han släppte handen och stod i ett ögonblick upprätt.

"Min faders maka!" sade ynglingen med matt stämma. "O, min mor!"

Den femtonåriga modrens jungfruliga kinder öfvergötos af glödande rodnad. Hennes knän vacklade, och hastigt bortblåstes åter, liksom af en kall dödsflägt, den höga rodnaden, så att hon blef lika blek som hennes tjuguårige son. Ynglingen fattade ånyo hennes hand, men pagen slog sin arm om hennes lif, skiljde deras händer och bar henne uppför trappan.

Ännu en gång såg hon sig om efter ynglingen; men pagen öppnade kammardörren, kysste henne, bugade sig för den bestörta Ebba, och återvände till trappan, der den unge De la Chapelle stod qvar och stirrade ut i det klara månskenet.

En söndag föll det enkedrottningen in att besöka stadskyrkan, i stället för den gudstjenst hennes predikanter eljest höllo i kapellet på slottet.

Åtföljd af sina hofjungfrur, begaf hon sig till fots till staden. Ån, utmed hvilken damerna vandrade, — äfven om det skulle varit längre väg, hade hennes majestät visserligen icke bestått sig hästar — var tillfrusen, och på den spegelklara ytan nedanför qvarndammen svängde sig några skridskoåkare. Deras antal utgjordes af några unga officerare och hofherrar.

Enkedrottningens skarpa ögon igenkände åtskilliga ibland dem; men hon beslöt, innan hon strängt bestraffade detta ohelgande af sabbaten, att höra om hennes tärnor igenkände dem.

Med en uppsyn, i hvilken ett par veckors öfning redan lärt Helena att känna den hotande farans förebud, vände sig drottningen till denna sin tärna och sade: "Min bästa fru De la Chapelle! Känner ni igen den der unga herrn i ljusblå rocken? Är det en af konungens kammarsvenner, eller huru? Och dén der unga officeren? Ni känner honom säkerligen, fru De la Chapelle?"

Helena rodnade, medan hennes öga alltför väl igenkände den bleke ynglingen, som, utan att ana hvilka åskådarinnor han hade, med sin naturliga vighet och det medfödda behag, som var honom eget, visade sin vackra gestalt i en rad af skönt omvexlande ställningar; men hon kunde icke yttra något enda ord.

Drottningen fortfor: "Det är den unge Gabriel De la Chapelle. Men ni är väl icke så angelägen att vidkännas en sådan anhörig, som på sjelfva söndagen öfverlemnar sig åt ett så verldsligt och fåfängligt nöje, i stället för att gå i Herrans hus."

"Eders majestät värdigas tillåta mig anmärka," inföll Helena med ifrig ångest, "att det ännu icke har ringt samman. Gudstjensten är ännu icke börjad, och det är ju en vanlig sed att ungdomen begagnar sig af skridskoföret, så snart tillfälle erbjuder sig."

"Hvad?" utropade drottningen. "Ni vill väl icke försvara den unge vildbasaren? Det kommer här icke an på, om han är De la Chapelles son eller någon annans. Han har begått sabbatsbrott, det är min tanke, och i morgon dag skall domen falla. Han må bege sig härifrån antingen till Frankrike, dit han egentligen hör, eller till krigshären i Ryssland, som just är rätta stället för sådana vildhjernor och förlorade och förstörde ynglingar. Den der unge Henrik, pagen, kan just resa med! Men låt oss skynda!"

Då drottningen med sitt följe nalkades kyrkan, blef kyrkoherden dem varse och skyndade att låta ringa samman till gudstjensten. Under klockornas högtidliga samklang inträdde drottningen i kyrkan och intog sin bänk.

Hennes majestät förmådde icke styra sin förtrytelse öfver ynglingarnes ofog, utan smågrälade ännu för sig sjelf deröfver vid inträdet i kyrkan. Helena var den, som förnämligast fick emottaga den förtörnade gummans bannor; men hon sökte att bemanna sig med tålamod, ehuru bittert det var.

Snart blef hennes uppmärksamhet vänd på en läktare, der hon i detsamma varseblef både den unge De la Chapelles bleka ansigte och bredvid honom pagens, hvilka, jemte de öfriga skridskoåkarne, genast vid ringningen öfvergifvit sitt nöje och skyndat att inställa sig i kyrkan. Helena vågade göra drottningen sjelf uppmärksam derpå; men i stället för att lugna den uppretades sinne, närdes hennes harm endast allt mera genom ynglingarnes åsyn.

Helena, som visste huru obarmhertig drottningen var, isynnerhet emot sådana ungdomens förseelser, kände sig betagen af en så mycket mera bitter och oangenäm känsla, som den störde hennes andakt under gudstjensten. De höga orgeltonerna, som uppstämde väldiga Lutherska koraler, ljödo såsom hotande domsbasuner genom hvalfven. Den unga bekymrade flickan sökte att med våld förjaga de störande intrycken, och lutade sig ned i sin bänk, med händerna sammanknäppta framför sina ögon.

Då reste sig sakta den unge officeren, som fått en vink af en annan nere i kyrkan. Han nedsteg lätt och skyndsamt från läktaren och skyndade fram till drottningens bänk, för att intaga sin ställning såsom vakt bredvid densamma.

När den bedjande Helena, med allvarlig ansträngning åter kämpat sig till den sinnesförfattning, som gudstjensten kräfde, upplyfte hon sitt ansigte, men vågade ännu icke höja sina ögon ur psalmboken. Hastigt blef hon dock varse att drottningen med en häftig rörelse vände bort hufvudet. Då hon skulle se orsaken dertill, möttes hon af den bleke ynglingens blick som stod vid bänkdörren, och betraktade henne med ett sällsamt uttryck af ångestfull ömhet.

En skärande känsla öfverfor åter hennes inre, och det var som hennes själ med smärta undergått en egen förvandling. En främmande ande genombäfvade de förstämda strängarna i hennes bröst, och det var liksom en känsla af upplösning sakta framträngt i hennes heligaste drömmars verld.

Hon vände också bort sitt ansigte och såg ånyo i sin bok. Men hon besinnade i detsamma, att han kunde missförstå denna hennes rörelse, och att det var hårdt att icke ens helsa en yngling, som så nära hörde till hennes hjertas vänner.

Derföre upplyfte hon ånyo de tankfulla ögonen emot honom, och helsade med en vänlig böjning på hufvudet. Hon kände, att vid det leende, som välviljan af helsningen framkallade på hennes läppar, tillika en egen värma framsmög sig på hennes kinder, och detta medvetande purprade dem hastigt ännu högre. Hon kände att hennes uppsyn och blick derigenom kom att säga något annat och något mer än hon menade och en sällsam förvirring upprörde hennes inre.

Också den bleke ynglingen hade skiftat färg vid hennes helsning. En fin rodnad flög ögonblickligt öfver hans drag, och i hans öga målade sig ett skimrande uttryck, liksom om en tårögd engel skådat ut ur djupet af hans väsende, genom hans blick.

Helena vågade icke mera se upp. I hennes bröst skälfde en hemlig smärta, hvilken dock genomkorsades af flygande gnistor af en lika hemlig sällhet.

Då började en ny psalm. Några sorgligt och mildt ljudande anslag från orgelverket föregingo kyrkosången. Nu gjorde tonerna hennes upprörda hjerta så godt. Hon kände sig af dem upplyftad, och hennes väsendes bäfvan försvann i en from andakt.

Sången började, och den bleke ynglingen höjde en stämma så innerlig och ren, och tillika så mild och vek att den endast kunde höras af den, som satt honom så nära som hon. Hans sång hade på hennes känslor ett underbart inflytande. Det förekom henne, som han för henne velat framföra en klagan öfver smärtor, hvilka äfven hon kände. Ett helt lif af känsla och försakelse låg i de milda tonerna, som, genom de öfriga stämmornas samklang, liksom bedjande och rädda smögo sig fram till Helenas hjerta.

I början var hon stum och lyssnade, hänförd af en underbar förtrollning; men snart kände hon också ett behof att förena sin röst med hans. Hon sjöng derföre också, och när hennes känsla fick luft uti tonerna, andades hon lättare, hennes bröst blef lugnare, och de båda ungas, modrens och sonens, röster smälte tillsammans i en ljuf samklang.

På aftonen var hela hofvet samladt i enkedrottningens stora danssal. Den stränga Kristina var hjertligen nöjd och belåten med sin dag, tycktes det. Hon var fryntlig och glad alltifrån det hon kommit ur kyrkan. Ehuru ovanligt det föreföll, hade hon befallt att några spelmän skulle uppkallas till slottet, och att det skulle blifva dans. Lifliga som ärlor, hade tärnorna skyndat med sin grannaste utstyrsel för dansen, och herrarne, prydde med fina handskar och i sina nyaste skrudar, gåfvo damerna icke efter i smak och prakt.

Ur tunga messingskronor och väldiga ljusarmar höjde sig talrika vaxfacklor, och spridde en förvillande dager öfver de unga, danslystna gestalterna, öfver de storrosiga tapeterna och det rutiga taket.

Men utanföre var en lugn vinterafton. Ett svagt månljus sökte att genomtränga ett sakta men tätt snöglobb. För dem, som stodo utanför slottet, var det ett sällsamt skådespel att betrakta, då fackelskenet ur slottsfönstren i långa strålränder skimrade på de förbiflygande snöflockarna och liksom beständkte den med flygtig blodfärg. Marken blef allt djupare hvit.

Spelmännen uppstämde dessa hemlighetsfulla, hastigt framrullande,. på en gång jublande och klagande toner, som utmärka de nordiska folkdanserna. Det var en egen harmoni i spelet, djupt gripande, dyster och dock skrattande, vild och dock ljuf.

Några dansande par uppträdde och svängde sig först med högtidlig värdighet, derefter med allt snabbare och vigare rörelser omkring hvarandra, än fattande hvarandras händer, än sväfvande förbi hvarann, så att de endast möttes i en blick, än fattade hvarann om lifvet och lätt hänflygande, liksom på en lycklig kärleks glada bana.

En af drottningens kammarherrar hade bjudit upp Helena att tråda en dans. Hon vågade icke afslå uppbjudningen, utan sväfvade med anspråkslös värdighet och ljuft behag fram och tillbaka vid hans hand. Äfven konungens page, herr Henrik, och den unge De la Chapelle, som icke hade en aning om drottningens förtrytelse, hade uppträdt som dansare. Båda blefvo utmärkt beundrade för sin skicklighet och smak i denna konst.

Helena bad snart sin kavaljer att sluta, och drog sig tyst tillbaka till ett fönster.

Först betraktade hon de vinterliga, dansande snöflingorna, som hvimlade förbi rutorna, kalla och hjertlösa, men muntra och lätta, jagande hvarann allt längre ned från himmelens rymder, och sammansmältande till slut i den kalla likduken öfver jordens barm, men rena och obefläckade.

Derefter betraktade hon den hvimlande rörelsen uti salen, der ynglingar och jungfrur blefvo allt mera purpurkindade, allt mera skimmerögda; der hjertat under dansen vågade sig allt närmare det talande ögat; der blygheten höljde för sin syn ett underbart dok, väfdt af den flygtiga dimman af en ljuf, halffödd, hemlig tår; der det fladdrande nöjet smekte så många slumrande känslor vakna, att smärta och glädje i förrvirringen kysstes; der ungdomen framgycklade bilder af hela sitt snabbt fördoftande lif och firade dess blomningshögtid.

Helenas hjerta uppfylldes af en sorglig känsla. Hon kände sig af sitt öde bortryckt ur den ungdomliga kretsen, innan ännu dess nöjes bägare hunnit hennes längtande läppar. Hon kände sig så ensam i försakelsen af sina glada år, den bleka, döende försakelsen af sin ungdoms lust af outspruckna förhoppningar, af en kärlekens verld, hvars frö hon bortskänkt innan hon hade sett dess blomma; af en sällhet, hvars värde endast saknaden lärde henne ana, då hennes pligters cherub med hart huggande svärd trädde fram för dess evigt slutna port.

Hon såg med denna sorgliga känsla de tvänne ynglingarna, hvilka voro för hennes inre af en odödlig betydelse, flyga midt i den mångfärgade, glada skaran. En mäktig längtan, att få förtro sitt inre åt någon likkänslig ande, fattade henne, men alla ansigten, som mötte hennes åsyn, voro leende och lyckliga, tyckte hon. Den unge De la Chapelles bleka drag hade under dansen blifvit öfvergjutna med en rodnad, som gaf dem en hänförande skönhet. Han tycktes upplifvad af vild yra, och hon läste i hans uppsyn uttrycket af en munterhet, som hon icke kunde veta var en djup förtviflans ansträngning att förkläda sin dödsfara med lifvets sken.

Det tycktes den bleknande Helena, som gycklade hennes hjertas öde med hennes smärta, som skrattade hennes olycka under en hennes själs sabbatsstund. Hon vände sig utåt den djupa snörymden, som dunkelt skimrade genom fönstret. Tankfullt lutade hon

ett ögonblick sin brännande panna emot en af de kalla rutorna.

Då hviskade en stämma, så rörande innerlig, så deltagande öm, så välgörande ljuf, och dock var dess ord så förkrossande bittert: "Ni lider — min mor!"

Helena hade önskat — o huru gerna — att hennes dödsengel hade kallat henne med en sådan stämma.

Med hela sin själs bemödande ryckte hon sig dock upp ur sina sorgliga drömmar, fäste på ynglingen en blick och ryste. Hon ryste tillsammans, liksom hade en iskall månstråle genomborrat hennes bröst och förvandlat hennes hjerta till snö.

Hans eljest så bleka drag voro uppeldade af ett sällsamt återsken ur hans inre. I hans öga låg icke mer den stumma, förhoppningslöst döende smärtan. Ett glänsande lif spelade i hans blick, men på hans läppar dröjde deras vanliga sorgfulla uttryck och öfver hans ögonbryn hvilade den heliga vördnaden.

Helenas bröst bäfvade, men hon fortfor att kämpa med sitt inre, för att förmå sina ögon att uthärda att se på honom. Höga och rena tankar genomflögo henne och gåfvo hennes väsende en segrande kraft af värdighet och ädelt medvetande. Hennes blick blef säkrare, hennes själ kände sig småningom allt mera stolt, alltmera öfverlägsen. Hennes anblick verkade på honom så, att han deremot försmälte i en allt djupare blyghet. Han hade utsträckt sin hand, för att fatta hennes; men då hon drog sin sakta tillbaka, bortbleknade ur hans uppsyn och sinne den ögonblickliga yrseln.

"Gabriel!" sade hon med en ton, hvartill hon användt hela sitt väsendes ansträngning, — och dock rodnade hon dervid. — "Min makes son! En olycka förestår dig. Drottningen är förtörnad öfver er lättsinnighet i morgse!"

Han bleknade alltmera, bestört öfver hennes ord, och såg frågande på henne.

"Henrik skall säga dig mer!" fortfor hon och ville lemna honom.

Men han fattade hastigt hennes hand och höll henne qvar: "Min Gud!" utropade han; "hvad menar ni, min — — — min mor?"

"Drottningen kommer!" inföll hon rysande, och lemnade den bestörte på ögonblicket.

Uppvaktad af ett par äldre fruar, framträdde drottningen midt i salen, och på hennes vink afstannade dansen: allas ögon riktades med spänd förvåning på henne.

"Dansen skall strax få börja igen!" sade hennes majestät med bitter uppsyn. "Ni skall gerna få dansa och roa er mera, mina vänner; men jag måste säga er, att här skall ske en dom och bestraffning först. Sedan må ni dansa igen, barn. Hör på, marskalk! Kalla fram de der lättsinniga sabbatsförbrytarne, som jag igenkände i morgse. Har jag icke låtit eder leka tillräckligt, efter sjelfva söndagsmorgonen skall användas till spel och förlustelser? Är det att helga hvilodagen, barn? Jag befaller att de skola genast förvisas från mitt hof; det är min vilja. Marskalk, led ut dem på ögonblicket!"

En ståtlig hofherre, marskalken Hofman Bese, framträdde, upplyfte sin staf, och yttrade med hög stämma: "Hennes nådes vilja och befallning är, att de tvänne hans majestäts, vår unge konungs tjenstemän, fänriken Gabriel De la Chapelle och kammarsvennen Henrik Henrikson, som hittills haft tillträde till hennes majestäts hof, genast lemna detsamma, ty de äro, för otillbörligt väsende på sabbaten, förviste från hennes majestäts åsyn."

Marskalken stötte stafven i golfvet, så att det skallade i salen.

Alla betraktade de tvänne förbrytarne med häpen förundran, och i de flesta ansigten målade sig deltagande och sorg.

De la Chapelle tycktes helt och hållet förkrossad. Med uttryck af den djupaste blygsel och förtviflan slog han händerna för ansigtet och vacklade emot dörren. Pagen fäste på den bittert leende drottningen en skarp blick, fattade med stolt hållning sin vän

under armen, gjorde till och med en bugning för samtliga damerna och lemnade salen.

Drottningen tog åter till ordet: "Se så, barn! Nu är det allt godt igen! Dansa nu och lek muntert och lustigt! Sedan vi kört bort de lättsinniga hökarna ur vårt fromma dufhus, låt oss vara glada igen. Nå, barn! Hvarför dansar man icke? Dansa, säger jag er, barn! Fort, spela upp, spelmän! Och får jag se att någon sörjer de bestraffade, så följer den genast efter dem, det är min vilja! Se så, barn, nu måtte ni väl ha roligt? Spela upp, säger jag!"

De häpna spelmännen slogo hastigt an en bullrande polska.

"Tyst!" afbröt dem drottningen förtörnad. "Hvad är det för sed? Ni vågar falla mig i talet med ert skrän! Tyst, säger jag, medan jag talar. Om jag gjorde rätt, skulle alla spelmännen genast på dörren! Men ni förstår icke hofseder, och det må vara förlåtet! Se så, spela nu, och det genast! Men jag säger er, barn, ännu en gång, jag är trött och vill gå till sängs. Dansa emellertid ni en stund ännu och varen beskedliga, barn! Helena och Ebba följa med mig! Se efter dem, fru Sigrid Sparre! Och spela nu och dansa, säger jag!"

Spelmännen gjorde sig färdiga och sågo ängsligt på den uppretade.

"Ja, ja!" fortfor drottningen; "tagen er ett exempel och en varnagel härutaf, barn! Så går det med förbrytare och orostiftare! Det var det jag skulle säga! Se så, dansen nu, ty så går det med de lättsinniga! God natt, barn, jag är trött."

Hon gick: musiken begynte, men de något bleka fruntimren och kavaljererna, som visserligen dansade efter befallning, voro dock föga språksamma och leende.

Det led allt närmare till julen. I enkedrottningens förmak voro hennes hofjungfrur sysselsatta med söm af julklappar, hvilka förnämligast bestodo i linnekläder åt hennes majestäts barn. Sjelf hade den hushållsamma Kristina mätt lärftet, och höll noga upp-

sigt öfver flickorna, för att hindra dem att förfara trådsändarna, hvilka de sköna derföre vanligen — förtärde.

De unga voro i allmänhet muntra och yra, så fort den stränga drottningen vände dem ryggen, och deras yrhet bröt ut i skämtsamma spratt, så snart den fick tillfälle dertill. Endast tvänne af dem voro tysta och tankfulla; fru Helena De la Chapelle och jungfru Ebba Brahe. Båda hade de också mycket att tänka på, ty icke blott den franske fältöfversten, utan äfven konungen skulle fira julen i Nyköping.

Drottningen lemnade rummet på några ögonblick. Då inträdde en tärna och lemnade Helena ett papper. Hon läste det med en bestörtning, som hon förgäfves sökte dölja. Då alla hofdamerna fäste ögonen på henne, steg hon upp, hviskade åt Ebba, att hon skulle för drottningen söka dölja, eller åtminstone ursäkta hennes frånvaro, samt gick bort.

Den bekymrade Helena gick upp på sin kammare, sedan hon skickat sin tärna att befalla en af de trogna ryttarne, som hennes man gifvit henne till betjening, hålla sig färdig att följa henne ut i staden.

Då Helena blef ensam i kammaren, knäppte hon ängsligt sina händer tillsammans och gick några gånger af och an på golfvet, liksom hon känt sig villrådig öfver ett beslut, som hon dock icke kunde undvika eller uppskjuta. Slutligen gick hon fram till bordet, stödde sina armbogar emot dess skifva och nedlutade sitt ansigte emot händerna.

Då hon stod försänkt i stum smärta, inträdde hastigt Ebba Brahe och omfamnade henne vänskapsfullt deltagande. "Vill du icke hafva förtroende för mig?" frågade hon ömt. "Säg mig, Helena, hvad som ligger på hjertat! Eller förtjenar jag det icke?"

Helena uppreste sig med ädel styrka. Hon såg sin vän med tårfulla ögon i ansigtet och utbrast: "Du skall få veta det, Ebba! Säg mig du, — kanske är jag ännu icke förlorad? Ack! Men det är omöjligt annat. Dock, jag måste skynda! I afton vill jag öppna mitt hjerta för dig. Farväl till dess! En tung

vandring blir det mig; det är, som skulle jag gå till döden."

Hon sköt Ebba tillbaka ur sin famn, öppnade sitt juvelskrin och tog derur sina dyrbaraste smycken. Hon vägde sitt präktiga halsband, med en ängslig blick, i handen, kysste de glänsande ädelstenarne, och lade det derefter till de andra dyrbarheterna i en pung.

Hon lemnade hastigt rummet, och ryttaren följde henne bort till en aflägsen gata vid stranden, der hon ingick i ett litet hus af dystert utseende.

Helena inträdde genom en låg förstuga, der hon lemnade sin handfaste följeslagare i ett rum, hvarest hon möttes af en besynnerlig, blåaktig rök. En hemsk känsla, en slags fruktan liksom för trolleri intog henne. Hon bäfvade ett steg tillbaka, men snart hade hon åter samlat sin beslutsamhet och trädde fram till en ålderstigen gestalt, som, klädd i holländsk drägt, rökte tobak. Helena hade förr aldrig sett denna sällsamma njutning, och föll i den djupaste förundran att se en man äta eld och rök, och hennes hemska känsla liksom af afgrundsmakters närvaro ökades deraf.

Den holländske köpmannen tog pipan ur munnen, betraktade några ögonblick vänligt den sköna damen och sade: "Om jag ser rätt, är det vår vackra reskamrat från Anjala, som jag så oförmodadt får se hos mig. Hvad kan föra er hit, fru De la Chapelle?"

Helena hemtade långsamt andan, derefter började hon med instinktlik artighet: "Just minnet af er godhet under vår resa, myn heer, och eder älskvärda dotters artighet, gifva mig mod att vända mig till er. Jag hoppas att hafva vunnit Margarethas vänskap, och vågar derföre vända mig till hennes far."

"Mycket välkommen, unga fru!" sade köpmannen. "Men hvari kan jag vara eder till tjenst?"

"Hvar befinner sig Margaretha nu för tiden, och huru mår hon?" inföll Helena.

"Åh, min Margaretha är i Liffland igen," svarade köpmannen och betraktade Helena med hemlighetsfulla, betydelsefullt forskande blickar. "Hon torde väl ändå komma hit till jul. Ja, ja! Hon måste redan vara på

vägen. Är det i något, som *hon* kunde vara till er tjenst, min fru?“

“Ack!“ sade Helena med en suck. “Det är i en angelägenhet, hvilken jag icke förstår, men hvilken jag likväl måste utföra, som jag kommer till er, herr Abraham Cabeliau. Jag behöfver penningar.“

“Aj, aj, min unga fru!“ inföll holländaren, i det han blåste några väldiga tag ur sin pipa, och såg högst betänklig ut. “Det är en svår och kinkig sak. Har er man, öfversten, icke skickat till eder tillräckliga nålpenningar. Det är bedröfligt. Man vågar aldrig låna utan pant här i landet, ty man får eljest aldrig igen sina penningar.“

“Man har sagt mig att ni, herr Abraham, har mycket penningar,“ sade Helena; “och säkert är ni också en ärlig man. Ni skall icke begagna er af min okunnighet, utan hjelpa mig till rätta, då jag så innerligt bönfaller derom. Jag behöfver mycket penningar, mer än jag förstår och kan säga. Vill ni hjelpa mig?“

Holländaren drog på axlarna. “Det är mig omöjligt,“ yttrade han. “Konungen har upplånat alla mina penningar, och jag befinner mig i den största förlägenhet. Sjelfva enkedrottningen skulle knappt kunna få penningelån af mig utan pant.“

“Jag vill ju gerna lemna er pant,“ utropade hon ängsligt, “endast ni vill hjelpa mig. Men för all del, gör hvad ni kan. Min man skall säkert vedergälla er verksamhet.“

“Det är mycken fråga om,“ yttrade holländaren. “Männerna pläga i allmänhet sällan vedergälla den, som hjelper deras hustrur. Emellertid, min unga vackra fru, hvem skulle icke gerna vilja göra något för eder? Låt mig höra edra förslag.“

“Mina förslag?“ inföll Helena. “Det är ni, herr Abraham, som måste göra förslagen. Tänk er, att er dotter vore i ett land, der hon icke hade någon vän och hjelpare. Föreställ er henne i min belägenhet, och hjelp mig, som ni ville att hon blefve hjelpt.“

"Hm!" sade holländaren. "Min Margaretha kommer inte gerna i en belägenhet, der hon icke vet att reda och hjelpa sig sjelf. Hon är en rådig och klok flicka, det kan jag säga till hennes beröm."

"Hon är lycklig att vara det genom sin fars lärdomar och uppfostran," yttrade Helena ifrigt. "Men se här, herr Abraham, äro icke dessa smycken värda stora summor?"

Hon framräckte pungen, hvilken köpmannen med noggrannhet undersökte, i det han betraktade hvarje smycke särskildt och derefter vägde alla tillsammans i handen, utan att låtsa varseblifva Helenas otålighet, under väntan att han skulle sluta undersökningen.

Slutligen utbrast hon: "Säg mig, bästa herr Abraham, huru mycket penningar ni kan lemna mig, om jag låter er behålla alla dessa smycken, till dess ni får penningarne tillbaka?"

"Så, så!" sade holländaren räknande; "tre — fyra — åh ja — fem, låt se — fyra dertill — gör nie. — Det vore för mycket — räntan derjemte. — Kommer an på tiden. Huru snart kan ni betala penningarna tillbaka, fru De la Chapelle?"

"Det vet jag icke," svarade hon; "min man får bestyra derom, när han kommer."

"Så?" sade holländaren småleende; "han får veta af saken? Han får till och med ha sin hand med i spelet? Affären blir då svårare. Men lika godt. Nog skulle jag kunna lemna ett eller par hundra rosenoblar på dessa ädelstenar."

"Mera, mera, herr Abraham!" utropade hon ifrigt.

"Kanske trehundra!" sade han. "Men jag eger icke mera inne."

"Det räcker icke!" utbrast hon. "Mera måste jag hafva. Äro dessa stenar icke af större värde? Man har sagt mig att de äro ovärderliga."

"Ovärderliga!" inföll holländaren stött; "intet på jorden är ovärderligt, min fru! Ingenting finnes på jorden, som icke kan uppvägas eller betalas med penningar."

"Mera behöfver jag, herr Abraham!" återtog Helena; "ni måste se efter, om ni icke har mer! säkert har ni det!"

"Mera?" sade han. "Nå, huru mycket mera då?"

"Tusen, och ändå mer!" utropade hon.

"Tusen! Det är för mycket, mycket för mycket!" sade holländaren betänksamt.

"Nej, nej! Mer än tusen måste jag hafva!"

"Nå, nå! Jag lemnar er tolfhundra; men ingen fyrk mera!"

"Femtonhundra måste ni lemna, bästa herr Abraham!" sade hon, följande sin instinkt att misstro hans anbud.

"Nå, till och med det, för er skull!" sade han slutligen. "Jag ger femtonhundra i purt och fullvigtigt guldmynt. Femtonhundra! — ja, hvad gör man icke för att hjelpa en vän?"

Han begynte räkna. Med ångest — man skulle trott Helena vara den girigaste varelse på jorden — följde hennes blick hans räknande fingrar, och hon kunde knappt andas af oro, innan hon, med bördan af sitt guldmynt, kom ut ifrån honom.

I en kammare med utsigt öfver ån till Nyköpings slott vandrade den unge De la Chapelle af och an på golfvet med en luta i handen, gripande allt emellanåt några vilda, afbrutna ackorder på instrumentet. Det tycktes som ville han med tonernas trollkraft försöka att bemäktiga sig några af sina stormande känslor och förena och lugna dem. Men att det var förgäfves, röjde hans ögon, som, ehuru djupt insjunkna i det bleka ansigtet, framgnistrade såsom vulkaniska lågor öfver ett snöfält. En dyster förtviflan hvilade öfver de sammandragna ögonbrynen, men kring den eljest så vackra munnen sväfvade ett hånfullt löje, ett rysligt spe.

Han kastade hastigt lutan ifrån sig och såg sig omkring i rummet, liksom han sökt något. Han blef då varse, att dörren stod halföppen, och att utanför densamma stod en fruntimmersgestalt, som betraktade honom. Han igenkände genast Helena, och satte vid hennes åsyn händerna för sitt ansigte.

Då trädde hon in i kammaren. Hela hennes väsende uttryckte en kraft och beslutsamhet, som underbart förklarade hennes eljest så späda gestalt. Hon nalkades den förtviflade ynglingen med sorglig ömhet, och såg länge tyst på honom.

Det var, som hade hennes blick utöfvat en förtrollande kraft på hela hans väsende. Han började sakta darra, hans händer sjönko långsamt ned från hans ansigte och knäpptes tillsammans, medan hans nedslagna blick blygt höjde sig för att med bedjande uttryck fästa sig vid henne. Det förra vilda hånet var borta ur hans drag, och endast den dödsbleka smärtan speglade sig i dem.

"Gabriel!" sade Helena sakta. "Jag beklagar dig af allt mitt hjerta. Men försynen styr allt bättre än vi förstå. Det är Guds vilja att vi skiljas. Res till Frankrike! Måtte du blifva så lycklig, som jag och far önska!"

Hon räckte honom den rika penningpungen. "Jag vet och hoppas att du skall i Frankrike vinna ära och lycka. Jag skall bedja Gud att denna lycka blifver så tillfredsställande för ditt hjerta, att du derigenom blir rikeligen ersatt för de ledsamheter och sorger du här utstått. Emottag mitt afsked och min välsignelse. Jag skall helsa din far af hjertat. Någon gång skrifver du väl till honom!"

Ynglingen såg bestört på henne. "Måste jag då resa?" frågade han. "Skall icke konungen kunna ställa till rätta en så obetydlig sak? Är det möjligt att något så ringa, som min oförsigtighet en söndagsmorgon, skall förjaga mig från hofvet, från rike, från — — dens åsyn, som är mig förmer än både konung och fädernesland, från — min moders!" Då han tillade de sista orden, sväfvade åter ett bittert uttryck öfver hans läppar.

Helena rodnade. "Det är säkert bäst som det är. Gör inga försök att vända konungen emot sin mor. Du vet icke, Gabriel, huru bittert det är för en mor att se en sons olydnad."

"En sons?" inföll ynglingen. "Min nådiga mor, förlåt mig!" han bugade sig stolt och harmfullt.

"Jag förlåter dig!" återtog Helena med värdighet, i det ett hastigt uttryck af förtrytelse sväfvade öfver hennes fina läppar. "Res snart, Gabriel, res lyckligt!"

Hon drog sig tillbaka, men stannade vid dörren och såg ännu en gång på honom. Han stod orörlig och stirrade efter henne.

"Gabriel!" sade hon med en stämma, bruten af rörelse: "farväl!"

Då framstörtade han hastigt, och föll på knä framför henne, fattade hennes händer och kysste dem med vild häftighet. "Måste jag då bort?" frågade han, och några heta tårar störtade ur hans ögon.

"Farväl!" hviskade hon knappt hörbart och ville draga sina händer tillbaka.

Men han höll dem qvar och tryckte dem våldsamt till sitt hjerta. "O min mor! O Helena! Skola vi då skiljas? Nej, nej! Jag blir qvar här, jag blir hemma! Jag kan ju icke lefva på något annat ställe på jorden, än hemma! Ack, nu först vet jag hvad hem är, nu har min far gett mig ett hem, då jag vet hvilken engel, som bor der. Låt mig vara qvar?"

"Du får det icke, Gabriel!" sade hon; "för din egen skull får du det icke. Lef väl! Lef väl — för evigt kanhända! Glöm aldrig att du — — — förkrossar mitt hjerta, om jag icke får höra att du återvunnit ditt lugn och din lycka!"

"O Gud!" suckade han. "Jag är förlorad! Jag uthärdar det icke. Hvad har jag brutit, att jag måste jagas i landsflykt från min faders hus, af min — — egen mor?"

"Finner du då icke sjelf, att du bör resa?" frågade hon med ångestfullt bemödande att bibehålla det välde öfver sig sjelf och den öfverlägsenhet öfver honom, som hon ifrån början sökt att antaga. "Känner du då icke, att du skulle blifva olyckligare med hvarje dag du vore hemma? Du är krigare, och krigaren bör icke ega något annat hem än sitt läger, icke älska något högre än sin ära. Gabriel, bli icke hemma! Jag ber dig derom, jag, som dock så innerligt vill ditt väl. Res så snart du kan, Gabriel! Eller känner du icke,

att du skall döda mig tusen gånger med hvarje blick ur ditt sörjande öga? Jag skulle dö tusen gånger i hvarje matt leende på din bleka kind."

Den knäböjde ynglingen märkte väl på den allt vekare stämman, på de allt ömmare bönerna och förebråelserna, att Helena icke länge skulle uthärda med striden för sin värdighet. En underbar, mörk lust att icke gifva efter, grep hans sinne. Det var en af de svarta demonerna, som med qvalmig vinge sväfvade öfver hans själ. "Nej, Helena!" sade han. "Jag förmår icke resa. Jag vet att jag skall dö af smärta, men låt mig dö här!"

Helena ryckte häftigt sin hand lös ifrån hans och sprang ett par steg tillbaka. Hon knäppte tillsammans sina händer i en så bönfallande ställning, att han slog ned sitt öga och icke mer vågade se på henne. "Gabriel! jag ber dig, jag besvär dig! Lyd mig, — eller döda mig åtminstone icke så långsamt! Rädda oss begge! Vi skulle båda förgås, om du icke reser. Jag ber dig på mina knän, res bort!"

Hon ville falla på knä, men han flög upp som blixten, fattade henne om lifvet och tryckte henne till sitt hjerta. "Bed mig icke!" ropade han; "knäböj icke för mig. Om min förtviflan ånyo vaknar, så skulle det endast förbittra mig ännu mer."

Helena slet sig lös ifrån honom och vred förtviflad sina händer.

"O Gud!" utropade hon; "vill ingen förbarma sig öfver mig och gifva mig döden!"

Men hastigt fattades ynglingen liksom af en bättre känsla. En ädlare ande genomträngde honom. Han betraktade hennes förtviflan med en blick af den djupaste rörelse, och nalkades henne med ödmjuk och bedjande åtbörd. "Förlåt mig, Helena!" suckade han; "ni är ädlare än jag! Ni är starkare än mitt hjerta! O min mor! Ja, jag lyder er! Farväl!"

Då glänste ur hennes ansigte en förklarad smärtas uttryck, en smärtas, som tillika innehåller en sällsam glädje. Hon såg ut som försakelsens sällhet. "Jag tackar dig, Gabriel!" sade hon, och räckte honom fri-

villigt och vänligt handen. "Farväl! O, att du funne en lycka, så skön, som mitt hjerta vill unna dig!"

"En lycka?" upprepade han, och det förfärliga hånlöjet vanstälde åter de ädla dragen af hans ansigte; "en lycka? Utstött, förjagad, förkastad som en brottsling, som en lumpen förbrytare? Och ändå heter det att jag skall finna lyckan! Det finns en lycka för mig, — och den — den är evigt förlorad!"

"Gabriel!" sade hon med högt allvar; "nu talade icke ditt ädla hjerta. O! men låt icke din bättre känsla gifva vika. Du har lofvat att resa, men res också med det ädelmodiga beslut att vara större och bättre än din sorg. Det bör en man kunna vara."

Ynglingen slog ned sitt öga, men snart lyfte han det åter med vild förtviflan. "Hvarföre skulle jag visa mig starkare och bättre än jag är?" utbrast han; "är jag icke nog olycklig ändå, utan att öka min smärta med bemödandet att dölja den? Skall min förtviflan icke ens få gifva sig luft genom klagan?"

Helena rodnade, men samlade hastigt åter sin styrka. "Tala icke, säg icke, Gabriel!" bad hon. "Ett enda ord af dig skulle kunna döda mig! men låt oss nu skiljas. Lef väl, farväl för evigt!"

Hon ville skynda bort, emedan hennes hjerta intogs af en hemsk fruktan, att hans vildhet skulle framrycka i dagen med känslor och ord, hvilka hon för öfrigt ville hafva gömda i mörkret af en hemlighetsfull aning, i skuggan af en viss obestämdhet. Men han höll henne qvar.

"Förlåt mig innan vi skiljas!" suckade han; "gif mig ett ord till tröst, ett tecken af välvilja med mig, som må följa mig i främmande land, i döden! Helena, älskade moder — efter jag så måtte kalla dig, — ditt guld gläder mig icke. Det förflyger så snart! — Men du kan skänka åt mitt hjerta en skatt, som gör mig oändligt rikare. Helena, jag ber dig helga mina läppar med en kyss. De skola aldrig mera vidröras af en qvinna."

Helena drog sig bestört tillbaka. Det var på en gång slut med hela hennes hjeltemodiga hållning.

Hon rodnade och bleknade, och i stället för den ömma modren, stod den femtonåriga flickan framför en djupt upprörd yngling.

"Nekar du mig också denna sista bön?" frågade han ömt och fattade henne om lifvet. "Kan du vägra den, Helena? En moder bör väl kunna kyssa sin son i en afskedsstund!"

Helena bleknade för det bittra uttryck, som åter framstack i de sista orden. Bäfvande och full af fruktan att ånyo uppreta hans vildhet, vände hon sitt ansigte emot hans, och han kysste henne två gånger.

Båda voro derefter så tysta, så fulla af en stilla, ehuru oändlig smärta. De sågo några ögonblick på hvarandra och skildes åt utan att yttra något ord mera.

I det Helena öppnade dörren, kom pagen Henrik. Han kastade en forskande blick på Helena och De la Chapelle, blef varse penningpungen som Helena ställt på ett bord, och nickade tillfredsställd. Han bjöd derefter Helena armen, och följde henne till inemot slottet.

Då han skulle skiljas vid henne, kastade han en skarp blick på den barske tjenaren, som på något afstånd följt dem. Han tryckte derföre endast Helenas hand vid afskedet.

Den gamle Hattulanius satt med sin grekiska bok, såsom han var van, framför spiseln, medan den gamla Sara bestyrde om hushållet. Gubben lade boken tillsammans, och stirrade i de förkolnade glöden, medan derifrån ett matt, rödt sken förgäfves kämpade emot skymningen. En förfärlig storm tjöt omkring knutarna af den lilla gården, och snön yrde tillsammans i ändlösa drifvor, hvilka, liksom vågor af ett omätligt krithaf, öfversvämmade landet. Furorna i skogen böjde och vredo sig liksom i dödsnöd, och emellanåt framträngde igenom ovädrets brusning det skarpa braket af en tall, som kullbröts, eller det gälla gnyet af grenar, som gnedos mot hvarandra.

"Gud beskärme den, som nu är ute på färdvägar!" suckade den fromme kyrkoherden.

"I sådant ulfva- och tjufvaväder är visst hvarje hederlig menniska hemma i sitt hus!" sade Sara. "Är någon nu ute, är han icke stadd på goda vägar."

"Säg icke så, hustru!" sade kyrkoherden. "Försynda dig icke . . ."

Han afbröts af ett par hårda slag på dörren.

Sara ryste och kastade sig öfver sin mans arm, som han utsträckte för att resa sig upp. "Sitt stilla, för Guds skull, käre Andreas!" ropade hon. "Det är elaka menniskor!"

"Du sade så också, då öfversten kom till oss i höstas!" invände kyrkoherden.

"Ja, ja!" svarade Sara. "Hvad godt det blef af den gästen, det må Gud veta!"

"Qvinna!" sade kyrkoherden, "styr din tunga, att du icke störtar oss i olycka!"

Med dessa ord gick han till dörren och öppnade den.

Den välbekante kammartjenaren Robert inträdde, och helsade från öfversten sjelf, hvilken också i detsamma steg af sin häst och befallde sitt folk intaga de gamla qvarteren.

Kyrkoherden emottog sin gäst med den hjertligaste glädje, frågade honom oupphörligt efter än det ena än det andra, som rörde hans unga fru, utan att betänka, att öfversten icke sett henne senare än han sjelf.

Med en för honom ovanlig nedlåtenhet och välvilja, skakade öfversten den gamles hand och tycktes med en egen känsla af välbehag återse den torftiga boning, der han första gången såg sin unga maka. Han såg sig omkring i den låga stugan och sade, i det han räckte handen åt Sara: "Vill ni nu också låta mig få vara er gäst, kära mor, så skall jag icke så länge besvära er, som sist. Jag reser i morgon bittida igen. Jag har ingen ro, innan jag återfår min unga brud. Jag har som hastigast varit på Anjala, och tillsagt att allt skall vara i ordning till vår hemkomst på nyåret, men jag gaf mig icke tid att dröja

der. Jag ville hellre ännu en gång tillbringa natten hos eder, vördige fader Andreas och mor Sara.“

“Mycket välkommen, strängaste hans nåd!“ yttrade gumman med den hjertligaste fryntlighet. “Det är en stor heder för vårt ringa hus! Gud välsigne hans nåd, som vill hålla till godo!“

Aftonmåltiden var snart tillagad. Den gamla Sara frågade om öfversten ville ligga i sin vanliga säng, eller om hon skulle bädda åt honom i stora paulunen i den lilla kammaren. En lätt rodnad fläktade öfver krigarens drag, då han önskade det sednare.

Under det gumman stökade allt i ordning, lät öfversten hemta en flaska vin, hvilken han inbjöd kyrkoherden att tömma med sig. För hvarje bägare blef kyrkoherden alltmera språksam, och slutligen kom han fram med sin hustrus vidskepliga spådomar, att det aldrig skulle gå väl, emedan det var kallt stål emellan brud och brudgum vid vigseln.

Öfversten som icke var så rädd för det kalla stålet, smålog och sade: “Jag känner min Helenas ömma hjerta, och om hon icke blir lycklig, skall det vara mitt fel!“

“Ja, ja!“ biföll kyrkoherden. “Hon är en rar qvinna! För hastig är hon i allt, men hon har ett så hjertans godt hjerta, alldeles som hans herradöme värdigas yttra sig.“

Sara kom i detsamma in i kammaren. Hon måste äfven smaka på en bägare vin.

Sedan hon, med en djup nigning, druckit hans stränga nådes skål, bad hon ödmjukeligen: “att hans nåde ville befria henne från ett stort bekymmer, som bestod i ett litet skrin.“

“Nå, hvad kan det vara?“ frågade öfversten småleende.

“Ack, hans nåde!“ utropade hon. “Jag är ganska bekymrad huru jag skall få det lilla skrinet till sin egarinna. Den unga, vackra jungfru Margaretha Cabeliau reste här förbi för ett par dagar sedan, och låg hos oss öfver natten. Hennes gamle far reste med henne. De skulle till Nyköping, sade de, så att

hans höga nåde säkerligen der träffar dem. Gud gifve hans nåde lycklig resa och glädje vid framkomsten. Ja, det var det jag ville säga, att den unga Margaretha glömde skrinet här. Det är just icke stort, men det innehåller säkert dyrbara saker, såsom alltid de rika köpmännen föra med sig. Vill eders nåde taga det med sig?"

"Hjertans gerna, kära mor Sara!" nickade öfversten. "Jag känner både Abraham Cabeliau och hans dotter ganska väl, och träffar dem säkert."

Ännu en gång nickade han åt det gamla paret, befallde sin betjent vara tidigt färdig till afresan, och ingick i den lilla kammaren.

På bordet, i den unga Helena Wredes förra rum, brann åter den lilla lampan, och der bredvid stod ett litet dyrbart skrin. Gumman Saras spinnrock var ställd afsides, och den stora paulunens röda sammetsförhängen voro uppslagna. Utanföre fortfor ovädret att rasa, utan att öfversten gaf akt derpå.

Den tankfulle krigaren gick några slag af och an på golfvet. Han kände sig besynnerlig till mods. I ett ljuft rosenskimmer sväfvade för hans minne bilden af den sköna flicka, som han kallade sin maka. Han genomgick i erinringen hela sin kärleks öde, huru den uppkom i ett förfärligt ögonblick, huru den närdes af så många hulda drag af hennes ömhet, huru den på en gång för evigt befästades i samma stund, som han måste skiljas ifrån henne. Alltsammans var en ljus dröm — endast öfver afskedsstunden sväfvade något mörkt, något dunkelt oroande. Han skakade för sig sjelf på hufvudet, och han hade önskat att det varit annorlunda. Han hade velat omlefva de sista timmarna med Helena och säga henne annat än han sagt.

En känsla af missnöje och oro vaknade hos honom. Ur ännu aflägsnare tider af hans förflutna lif framträngde sig äfven emellanåt gestalter för hans minne, dem han ifrigt sökte förjaga genom att fästa tankarna vid sin älskade Helena.

Han skyndade att gå till sängs och gömma sig i de röda förhängenas skugga.

Han försökte att somna, men det var förgäfves. Stormens dån, som väl aldrig förr stört hans ro, återskallade i hans eget inre på ett underbart sätt. Oroliga och orediga aningar, dem han våldsamt sökte förjaga, höllo honom vaken.

"O min Helena!" suckade han. "Har du tagit med dig bort härifrån de oskuldens och fridens englar, som vakade öfver din ro? Jag vill icke missunna dig deras himmelska sällskap. Ack! det skall blifva min salighet att finna dem hos dig."

Jungfru Ebba Brahe och fru De la Chapelle, hållande hvarandra om lifvet, vandrande af och an i en stor, ödslig sal, upplyst af ljuskronor och lampetter. Det var enkedrottningens stora danssal. Båda voro de sorgligt stämda; men Ebba, som egde ett lugnare lynne, bemödade sig att trösta sin häftiga vän, som tycktes djupt upprörd.

"Ja, det måste vara förbi!" sade Ebba. "Jag inser, att jag icke har någon lycka att vänta af ett så flyktigt hjerta som hans. Tro mig, Helena, man är icke så lycklig, som man vill inbilla sig, då man är ung. Hade man icke en bättre och lugnare fristad för sitt samvete än ungdomskärleken, så vore man förlorad. Nej, det finnes ingen annan sällhet, än att uppfylla sina pligter; så tror jag ifrån denna stund."

"O Gud!" suckade Helena. "Hvilka pligter! Jag ryser för dem!"

"Gör icke det, Helena!" återtog Ebba. "Tro mig, den lugna lyckan att vara en ädel, allvarlig mans hustru, är i sjelfva verket mycket förmer än nöjet af en ynglings flyktiga lycke. Det är icke så svårt att offra kärleken åt vördnaden. Mången får offra den åt den iskalla pligten utan annan lön än likgiltighet och förakt. Det är en gång vårt öde såsom qvinnor."

"Ack, det är ett hårdt öde!" klagade Helena. "Men du bär ju ditt med styrka. Jag ser dock, att du

sörjer djupt i ditt innersta. Den listiga holländskan! Och konungen har verkligen fattat kärlek för henne?"

"Det är fullkomligt säkert!" svarade Ebba, rodnande; "och jag ger derföre min hand åt den ädle Jacob De la Gardie. Ett lif, helgadt åt husliga pligter, skall ersätta mig förlusten af mina ungdomsdrömmar."

"Ack! Jag finner att du har rätt!" sade Helena, "Men skall väl jag ega en sådan styrka? Jag fruktar att min makes åsyn skall döda mig. Och likväl, har jag icke uppfyllt min pligt? Ack! det som dödar mig är, att jag icke uppfyllt den gerna, att jag uppfyllt den med blödande hjerta. Gud ske lof att det är förbi!"

"Ja, det första ögonblicket är svårt!" utbrast Ebba med en suck, och gick med sin vän till fönstret: "men man blir likväl lugnare så snart man en gång haft mod att fatta sitt beslut."

Ebba Brahe upplyftade den vackra handen, vände en diamantring, som hon bar på fingret, emot fönsterrutan och ristade på densamma de välbekanta raderna:

»Jag är förnöjd med lotten min,
Och tackar Gud för nåden sin.»

Båda de unga damerna betraktade tigande denna skrift, då i detsamma dörren öppnades och konungen sjelf inträdde, ledande enkedrottningen, sin moder. Efter dem följde en lysande svit, hvaribland Helenas snabba blick närmast konungens person igenkände den stolte krigarens gestalt, som hon måste kalla för sin make.

Konungen helsade på afstånd med en förlägen uppsyn på den vackra, rodnande Ebba; men De la Chapelle skyndade fram till Helena, kysste den bleknande på panna och mun, och tryckte förtjust, i hela hofvets närvaro, den blyga till sitt bröst.

Konungen hade befallt rector scholæ nycopensis att skrifva en comœdia, hvilken af scholares och några djeknar från Linköping — Strengnäs gymnasium fanns

då ännu icke — skulle uppföras på den tappre öfverste De la Chapelles bröllopsdag.

Den lärde magister Sveno Swinewadensis hade i hemlighet inöfvat sitt märkeliga opus, förstärkt aktörsstaten med åtskilliga unga hofherrar, och befann sig just i en stor sal på slottet, färdig att börja det stora skådespelet, som bar följande titel: "Then Wiborgska Smällen, en fast ynckelig och tänkvärdig Comædia, them Svenskom glädelig, them Ryskom veemodig att beskåda och åhöra, hvaruti föreställes: huru then mäktige och stridbare Capitenen, Canutus Posse, besprängde månghundratusen Tartarer i vädret förmedelst en mijna, författadt och i verket ställdt af Sveno Swinewadensi, Juhlafton åhr 1614, uppå Nyköpingz Slott."

Knappt hade öfverste De la Chapelle hemtat sig från sin förtjusning och Helena samlat något mera besinning, förrän samteliga sällskapet inbjöds i skådespelssalen af en hofherre, som var förklädd till "Prologus".

Alla skyndade dit med stormande glädje och nyfikenhet. Helena var glad åt ett sådant tillfälle att få öfverlägga med sig sjelf, under sken att vara uppmärksam på skådespelet; hon medföljde derföre gerna. Öfversten var mindre angelägen. Då sällskapet vandrade genom en lång gång till Theatrum, såg han i förbigående den ena af Helenas tjenare med särdeles betydelsefulla och ängsliga blickar stå der. "Vänta här!" hviskade öfversten hastigt åt honom, i det han gick in i salen.

Helena hade märkt både tjenarens betänkliga uppsyn och hört sin makes ord. En dyster aning genomflög henne; och hon tänkte uppå hvad han väl kunde hafva att berätta. Hon ville förekomma honom, ty i sjelfva verket hade hon mycket att anförtro sin man; men hon måste afvakta tillfället dertill.

Så snart sällskapet intagit sina säten och skådespelet begynte, smög sig öfversten bort. Helena såg ängsligt efter honom, med en åtbörd, liksom hon velat hålla honom tillbaka, men han nickade vänligt, lik-

som lugnande henne, lofvade att snart återkomma och lemnade rummet.

Helena öfverlemnade sig åt sina egna oroliga tankar, utan att gifva akt på den långtrådiga dramen, hvars personer uppträdde den ena efter den andra och höllo långa tal eller sjöngo visor, utan särdeles afseende på en nyare tids fordringar af konsten.

Men slutligen uppträdde en yngling, hvars åsyn jagade blodet ifrån Helenas kinder och hotade att spränga hennes hjerta.

Det var en smärt, blek gestalt i ridderlig drägt, med en luta på den pansarklädda armen. Han framträdde med ädel värdighet, hans blickar flögo öfver kretsen, och stannade slutligen på Helena.

Han sjöng:

Der satt på stranden af Kymene elf
En dödsblek pilgrim och bad.
Ej hörde en annan hans bön än han sjelf.
Ur bristande hjerta han qvad.

»Min ungdom flydde som vinden sin kos
Mitt lugn försmälte som snö.
En röfvare stal min älskade ros.
Mig återstår blott att dö!»

Så qvad han uti den ensliga natt:
På himlen ett åskmoln drog.
Och stjerna lyste så matt, så matt: —
En blixt den döende slog.

Det låg i sjelfva melodien en djup känsla af underbar ångest, af en förtviflan, hvars uttryck dock förmildrades genom de sakta bortdöende ackorder på lutan, med hvilka sångaren slutade.

De genom njutningen af en konstlad musik icke bortskämde åhörarnes sinnen voro djupt rörda, och sjelfva författaren, herr Sveno Swinewadensis, var förtjus i de toner, som gåfvo lif och uttryck åt hans enfaldiga verser.

Men hon, på hvilken sångarens öga varit riktadt, och i djupet af hvars bröst den svårmodiga sången hade funnit sitt återljud, hade vid de sista tonerna sjunkit tillbaka på sin bänk, och en smärtsam dödsblekhet hvilade öfver hennes drag.

I samma ögonblick grep en kraftig arm henne om lifvet. Det var öfverstens. Hon såg förfärad upp, men en förkrossande blick ur hans öga mötte hennes; hans ögonbryn voro hemskt sammandragna, då han med ihopbitna tänder lutade sig emot hennes öra och hviskade: "Kom härifrån, trolösa! Jag kallar dig att stå till rätta. Du har sålt dina smycken, du har bedragit min kärlek, — — men tyst! tyst!"

Han lade ett finger på hennes mun och bar henne bort, under det åhörarnes uppmärksamhet riktades på fortsättningen af det Swinewadensiska mästerstycket.

Utanför dörren stod författaren, hänryckt öfver sitt verk — ty han ansåg i ifvern äfven musiken höra till sitt, och ropade åt öfversten, som skyndade förbi med sin bleka brud: "Det gick förträffligt! En blixt den döende slog! Men hvad är det emot Wiborgska smällen? Stanna för all del qvar och hör den!"

Öfversten inträdde i brudkammaren med den sanslösa bruden i sina armar. Han lade henne på sin praktfulla bädd, kastade en vild blick på henne, och gick af och an, för att lemna henne tid att sansa sig, och för att sjelf samla sin besinning och fatta sitt beslut.

I detsamma inträngde tvänne ynglingar, dem öfverstens tjenare fåfängt ville hejda. Medan den ene, den snöbleke Gabriel kastade vilda blickar omkring sig och slutligen skarpt betraktade sin öfverraskade fader, framträdde den andre, pagen Henrik, dristigt till brudsängen och kysste, med uttryck af den innerligaste ömhet, den afbleknade.

Öfversten visste icke hvad han skulle tro. Han lade handen på sitt svärd.

Men då målade sig ett mildare, ett ädlare uttryck i den unge sonens drag. Han gick fram och höll sin faders arm tillbaka. "O min far!" sade han. "Vi komma ju att taga afsked!"

"Afsked?" upprepade öfversten förvånad. "Jag känner ju icke..."

"Känner du icke, min far?" inföll ynglingen. "Det är då icke med din vetskap, som hon — min — min — mor — lemnat mig penningar till min resa? Du vet icke, att jag är förvist af drottningen?"

"O Gud!" ropade fadren. "Det var derföre holländaren hade hennes smycken. Men hvem ..."

"Farväl, Helena!" sade pagen. "Jag går till hären i Liffland med Gabriel."

Då hviskade Helena med knappt hörbar röst: "Ack, res icke ännu — tag mig med till Anjala!"

"Stackars syster!" suckade pagen.

Öfverstens anlete öfverdrogs af en glödande rodnad. En gnistrande blick föll på den darrande och bestörte betjenten, som skyndade ut. En annan på den unge Henrik Fabian Wrede.

"Min far!" tog Gabriel till ordet. "Jag vet att din hämd länge förföljt Wredes slägt, men Henrik är min vän och välgörare. Hans syster är din maka. Jag kallar henne moder, och då är väl din hämd slut."

Helenas sköna drag lifvades af ett blekt leende. Hon sträckte sin hand bedjande mot sin herre och gemål, och en blick så himmelsk, att den skulle försmält en afgrundsandes ishjerta, träffade honom ur hennes matta ögon.

Han gick fram till henne, fattade hennes hand med ångerfull ömhet och tryckte den till sina läppar.

Helena höll qvar hans hand i sin, fattade sakta sin broders och förenade den med öfverstens.

Med en stolt och fast blick såg Fabian Wrede på sin gamle fiende; men då öfverstens drag lifvades af en helig rörelse, och han utbredde sina armar emot ynglingen, sjönk denne, ljuft försonad, till hans ädla bröst.

Helena knäppte sina händer tillsammans. Den himmelska blick, som hon riktat mot höjden, föll sedan på den unge De la Chapelle, der han stod vid dörren och gret.

Fadren skyndade till honom och tryckte äfven honom länge till sitt hjerta.

Medan de stodo så i stum omarmning, hviskade Henrik häftigt bäfvande: "Tyst, tyst! — stör henne icke — hon slumrar! — O Gud! —"

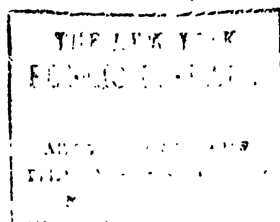
Borghöfdingen i Sandomir.

Ett drag från konung Carl X Gustafs fälttåg.

Sveriges segrande härar hade öfversvämmat hela det bördiga Polen och dess krona hade blifvit satt på konung Carl Gustafs lagerkrönta hjessa. Tappra besättningar innehade städer och slott, och det kufvade folket trycktes af tunga gärder, ehuru krigstukten icke af svenskarne försummades. Hos polackarne jäste ett stort missnöje, en tärande ånger öfver den vanära de ådragit sig, då de uppoffrat sin sjelfständighet åt en dristig eröfrare; och dessa känslor, blandade med en innerlig medömkan öfver deras eget landsflyktiga konungahus, närdes och uppeldades af några tappra ädlingar, hvilka satte sig i spetsen för en allmän uppresning. Redan då gaf den polska nationen ett bevis på sin kraft, då den kämpade för sin frihet; redan då visade sig dess egenskaper af en underbar spänstighet, som väl kunde böjas och sammantryckas, men med sitt inres makt snart återtog sina gamla former. De sällsamma motsatserna af stolthet och storsinne, af fosterlandskärlek och inbördes afund, af mod och feghet framträdde under kriget med svenskarne vid alla tillfällen. Kriget erbjöd ett lärorikt skådespel, hvaruti svenskarne med sina fåtaliga, men härdade och krigsvana kämpar vunno den ena segern efter den andra öfver de flerdubbelt öfverlägsna, ojemförligt bättre beridna och på de vidsträckta slätterna, bland morasen hemmastadda, men oroliga och oeniga polackarne.

Borghöfdingen i Sandomir.

Evert Cronlood, öfverstelöjtnant vid ett af de svenska regementena, var befälhafvare för 150 man, hvilka blifvit förlagda såsom besättning i staden Sandomirs slott. Detta slott höjde sina väldiga murar på en klippa vid stranden af den breda Weichseln, icke långt från denna flods sammanflöde med Sanfloden. Det var ett gammalt fäste, fullt med minnen och segertecken efter polska ädlingars fordna inbördes fejder och bragder. Dess höga tinnar, från hvilken en svensk fana svajade, erbjödo en vidsträckt utsigt öfver slättlandet, genom hvilket Weichseln och dess bifloder slingrade sina bugter mellan skogar, sädesfält och sumpiga kärr. Uppför floden, som sköljde borgens af naturen bildade grundmur på den ena sidan, kunde man färdas upp till det rika, af forntidsminnen prydda Krakau, och utför floden till hufvudstaden Warschau. Emellan dessa begge hufvudpunkter underhöll Cronlood från sitt borgfäste den beständiga gemenskapen. Vid vestra och södra sidorna af borgen låg staden Sandomir, ehuru endast bebodd af 3,000 invånare, likväl försedd med ett aktadt läroverk och flera offentliga inrättningar, hvilka bevisade att staden var betydande. Den omgaf borgen i en halfcirkel. De serskilda husen höllo sig på ett litet afstånd, liksom af vördnad, från slottet, der alltid dess beherrskare, han måtte vara vän eller fiende, hade deras öde i sina händer. Utanför staden sträckte sig väl odlade sädesfält, intill dess de möttes af omvexlande skogar och åkrar. Österut hade man från Sandomirs borg den vidsträcktaste utsigten. Man såg det låga kärrlandet mellan Weichsel och San, begränsadt på båda sidor af dessa begge floder, som bildade ett hörn icke långt från Sandomir. Detta kärrland utbredde sig i söder ända bort till Karpatherna, hvilkas gråblå, dimlika toppar syntes vid horizonten. Hvarthän man kastade ögat, såg man tornspetsar af byarnas och städernas kyrkor uppskjuta öfver slätterna.

Hela vintern mellan 1655 och 1656 hade den svenska besättningen bebott det åldriga slottet. Sven-

skarne hade blifvit bekanta med stadens invånare, och många polacker hade till och med fattat vänskap och välvilja för de tappra främlingarna, som höllo en sträng krigstukt, och stundom gjorde artiga besök hos de förnämsta af stadens invånare.

Cronlood sjelf lemnade sällan borgen och tillsåg i allmänhet, att icke allt för många af besättningen på en gång voro frånvarande. Men en afton, kort efter nyår, gick han till superintendenten, pater Marcin Nagurczewski, en lärd jesuit, som var föreståndare för gymnasium i Sandomir. Den svenske befälhafvaren, som efter tidens sed erhållit en god uppfostran, emedan han hade förnäma anförvandter, fann ett lifligt nöje uti att disputera i lärda ämnen med superintendenten. Han var derföre en välkommen gäst hos denne.

Just då Cronlood var i begrepp att inträda i superintendentens hus, hördes ett skri från ett gathörn i grannskapet. Det var en qvinlig röst som ropade om hjelp.

"Stanna här tills jag kommer tillbaka!" befallde han den ene af soldaterna, som följde honom med lykta; "men du, Måns!" tillsade han den andre, "följ mig så tyst du kan! Se dig väl omkring, att ingen faller mig i ryggen, men eljest får du icke öfverfalla någon."

Skyndsamt hade Cronlood uppnått hörnet, dit lyktans sken icke nådde, men der han såg vid det mattare skenet af en lampa, som lyste ifrån det dunkla fönstret af en koja, en (för att döma efter den broderade drägten) förnäm polack misshandla en qvinna. Han hade sprungit af hästen, som han med den ena handen höll vid tygeln, medan han med sabeln i den andra luktlade den omkullstörtade qvinnan.

Innan polacken märkte någon angripare, hade den svenske officeren kommit honom in på lifvet och gripit honom i armen. "Det är ovärdigt för en man att misshandla en värnlös," sade Cronlood på latin, ett språk, som redan den tiden de flesta bildade polackar talade.

Den öfverraskade pollacken ville slita sig lös, men den hand, som gripit hans arm, höll den med en styrka, så att taget kändes djupt i de polska senorna. En barbarisk svordom hväste öfver polackens läppar och han skyndade att taga sabeln ur den venstra handen. Hans rörelse förblef dock icke obemärkt, och innan han verkställt afsigten, greps äfven hans venstra arm med samma kraft som höll den högra.

"Kom hit, Måns!" sade Cronlood, "och håll det taget, som jag håller. Men släpper du, så lita på, att du mister knogarna. Skynda dig!"

Hastigt stod soldaten bredvid sin befälhafvare och grep, lyst af det matta lampskenet, det anvista taget. Men Måns sparde icke sina senor och den fångne polacken kände sina armar domna, utan att han förmådde befria sig ur det skrufstädlika tag, hvari han fastnat. Cronlood vred sabeln ur hans hand.

Den misshandlade qvinnan hade emellertid rest sig upp, och sedan hon kastat en enda blick på sin räddare, sprang hon hastigt in igenom den bredvid liggande porten, hvilken efter henne slogs i lås.

Cronlood besinnade sig ett par ögonblick och sade derefter: "Nu kan du släppa honom, Måns; men gör det försigtigt, så att han icke ger dig ett dolkstick eller något annat märke, till tack för sin befrielse."

"Herre!" tillade han på latin, "lär er hädanefter att aldrig bruka vapen mot qvinnor. Ni är fri!"

Måns släppte polacken på det sättet, att han skuffade honom ett långt stycke ifrån sig, och med ett tempo drog sin värja, för att sätta sig i försvarstillstånd. Cronlood kastade sabeln till den bestörte polackens fötter och gick med sin följeslagare, sedan han häftat en närmare granskande blick på den lilla kojan, hvilken han, att döma efter utseendet i det skumma skenet, trodde tillhöra en judisk familj. Polacken kastade sig, svärjande, på sin häst, och flög bort åt ett annat håll.

Efter det lilla äfventyret inträdde den svenske höfdingen till superintendenten och omtalade det för

honom. Den sluge gubben yttrade helt kallt, att det måtte ha varit någon skuldsatt ädling, som på ett så opassande sätt velat hämnas på någon af den rike ockraren Levis husfolk. Ty i den uppgifna kojan bodde en jude, hvilken, under det skydd hans folk alltifrån kung Kasimirs tid åtnjutit i landet, samlat en betydlig förmögenhet genom lån åt slösande ädlingar. Den misshandlade qvinnan var kanhända hans dotter, Judyta.

Pater Nagurczewskis ton var så likgiltig, att Cronlood blef uppmärksam derpå, ty det låg vanligtvis en utomordentlig liflighet i allt hvad gubben yttrade. Den gamle vände derefter samtalet på andra ämnen. Denna gång fann sig svensken likväl icke lika road af lärda tvister. Han drack endast ett glas ungerskt vin med superintendenten och tog derefter afsked.

Då han kom i förstugan, der de begge soldaterna väntade honom, berättade Måns, att just samma polack, som blifvit afväpnad derute, en gång tittat in genom porten.

"Låt ingenting märka på er," sade Cronlood, "men håll er färdiga att draga värjan och göra ett dugtigt utfall om det skulle behöfvas." Han talade svenska med sina soldater, för att icke blifva förstådd af superintendentens polska betjening.

Efter ett höfligt afsked af de närvarande, trädde de trenne svenskarne ut i den af mörka skuggor insvepta vinterqvällen. På en vink af befälhafvaren släcktes lycktan, emedan dess sken endast skulle belyst de vandrande sjelfva, der de sökte sin väg genom de krokiga gatorna upp till borgen. Här och der lyste dem skenet ur ett fönster, men gatorna voro tomma, och ingen gjorde något försök att hindra deras vandring.

Cronlood började nästan att anse sina misstankar orättvisa och sin fördubblade vaksamhet onödig, då vid mönstringen följande morgon ingen enda af dem, som varit permitterade till staden, hade något

att rapportera. Men med en, för omtänksamma befälhafvare, icke ovanlig, aningsfull oro, begaf sig Cronlood upp i ett tornrum på slottet, för att se ned på staden. Det var en känsla inom honom, som han icke kunde förklara, men som mäktigt uppreste sig emot hans förstånd och omdöme, då han vid noga öfverläggning icke kunde finna mera skäl nu än annars att vara bekymrad för sin säkerhet. Det lumpna äfventyret med polacken och judinnan borde icke gifva anledning till några farhågor, och superintendentens besynnerliga uppsyn kunde ju hafva någon alldeles enskild orsak. Men borghöfdingen fann ingen ro inom sig. Genom hans inre ilade dunkla, hemska tankar. Det förekom honom, som om tornrummets tak ville störta öfver honom. Han måste göra våld på sig sjelf, för att icke låta sig af sin inre skakning jagas derifrån. För att lugna sig, begynte han vandra af och an i rummet. Hastigt stannade han vid nordvestra tornfönstret, derifrån han hade utsigt åt Opatow, der vägarna från Warschau och Schlesiska gränsen stötte tillsammans. Han blef i detsamma uppmärksam på en ryttare, som tycktes nalkas staden på denna väg. Cronloods skarpa öga tyckte sig urskilja, att ryttaren åtminstone icke bar polsk drägt. Men hastigt reste sig bland några låga buskar invid vägen flera gestalter. Dessa tycktes hejda hästen, och efter en kort strid nedrycktes ryttaren. På stället uppkom någon förvirring, emedan en liten flock menniskor der sammanströmmade. Slutligen drog sig hela flocken söderut emot Samborczec, der den försvann i en skogsdunge.

Befälhafvaren, som så oförmodadt blifvit vittne till detta uppträde, begaf sig derefter ned till borggården. Han kallade till sig några af besättningen, hvilka tycktes hafva förvärfvat sig de mesta bekantskaperna i staden, och utskickade dem, för att varsamt och i tysthet inhemta underrättelser.

Efter ett par timmars förlopp anmältes af vakterna, att en gammal jude anhöll om företräde hos kommendanten.

Icke utan en aning, att han skulle komma för att meddela någon upplysning om gårdagens äfventyr, lät denna införa honom i en af borgsalarna.

Då kommendanten inträdde och juden öfvertygat sig, att de befunno sig mellan fyra ögon, sade han hastigt: "Herr kommendant, var försigtig! Här äro farliga anslag å bane. Ni har räddat mitt barn från nesa och misshandling. Jag skall vedergälla er denna gerning. En kurir, ämnad till er, har blifvit öfverfallen. Det bref, han medförde, blef lemnadt till den unge Ladislaw Czarnecki, en brorson till fursten och generalen. Då jag nyss besökte honom, för att förebrå honom för den skymf han gjort min dotter, hittade jag brefvet, som han kastat på golfvet. Här har ni det! Jag har läst det och ryser af fasa."

Kommendanten emottog ett skrynkladt papper, som juden burit i barmen under sin slitna koftan. Medan Cronlood lästa skrifvelsen, målade sig vrede och fasa i hans uppsyn; men han yttrade intet, innan han, under ett par minuters öfverläggning med sig sjelf, gått ett par slag af och an på golfvet.

Slutligen sade han: "Jag tackar dig, gamle man, du har gjort mig en stor tjenst. Se här, emottag dessa tio dukater såsom belöning."

"Jag emottager ingen belöning!" invände juden. "Jag har penningar nog, och om sådana kunde belöna den tjenst ni gjort mitt ringa hus, skulle jag vara den, som bjöd er dem. Sedan jag varnat er, går jag, öfvertygad att ni nu sjelf sörjer för er säkerhet."

"Ämnar man då här," frågade kommendanten, "tillställa ett lika ohyggligt blodbad, som general Wresowitz beskrifver i brefvet?"

Juden skakade på sitt gråa hufvud, gjorde en djup bugning och aflägsnade sig utan att svara.

Efter en kort öfverläggning med sig sjelf gaf kommendanten befallning åt sin hofmästare om en middag, och skickade en underofficer för att inbjuda superintendenten till densamma.

Han inspekterade derefter sjelf vakterna, och, utan att upptäcka för dem hvad brefvet, som han

bekommit, innehöll, förmanade dem till vaksamhet. Han afbidade derefter sina utskickades återkomst.

Först emot middagen återkommo de. De hade ingenting kunnat erfara om den bortsnappade kuriren, men de förklarade dock, att i staden förmärktes en ovanlig oro bland folket.

Då superintendenten sjelf ankom till borgen, hade han tagit en ganska fryntlig uppsyn. Under måltiden sväfvade dock några skuggor af oro och bekymmer öfver hans panna. Cronlood låtsade icke bemärka dem, utan uppfyllde med särdeles ifver sina skyldigheter såsom värd. Under det herrarne drucko sina glas och språkade, framkastade Cronlood den frågan, om icke superintendenten var slägt till Czarnecki.

"Jag har en syster," svarade den andlige, "och hon är gift med furst Stephans bror. Min systerson, Ladislaw, är en vildbasare, som gjort hela slägten mången förargelse."

"Hvar bor den unge fursten?" frågade kommendanten i det han skarpt betraktade jesuitens ansigte.

Denne besinnade sig ett ögonblick. "Han bor nära Krakau, der han har sina gods. Det är icke så länge sedan han var här."

"Har han omtalt för er, vördige fader," återtog kommendanten, "att jag afväpnade honom i går afton; ty ni bör veta att det var han som öfverföll judinnan."

"Väl har den vildbasaren besökt mig," svarade superintendenten, "men han aktar sig att för mig omtala sina öfverdådiga streck."

"Nå, har ni inte hört något nytt från gränsen?" frågade kommendanten, med en allt mera genomträngande blick. "Har ni hört hvad som förefallit i Wielun?"

Den gamle nekade det, och ville låtsa sig vara nyfiken och förvånad; men Cronloods skarpa öga bemärkte, att blodet sakta steg honom uppåt ansigtet.

"Då kan jag berätta er," sade Cronlood, "att ett oerhördt förräderi egt rum i Wielun. Man har mör-

dat en del af svenska besättningen på det grymmaste sätt, men general Wresowitz har strängt straffat förrädarne.“

Superintendenten visade sig högst öfverraskad, men det var icke godt att veta, om den sluge gubbens öfverraskning var verklig eller tillgjord.

Cronlood insåg snart, att han ingenting mer af honom kunde utleta, och lät honom derföre, väl undfägnad, på eftermiddagen återvända hem.

Borghöfdingen hade i sanning skäl att vara bekymrad för fästets och de sinas säkerhet. Det Wielunska blodbadet, som det kallades, började en uppresning, hvarigenom polska folket ville afskudda sig svenskarnes ok. Denna folkrörelse uppmuntrades och leddes af det katolska presterskapet och den oroliga polska adeln. Inom sig var borghöfdingen i Sandomir öfvertygad att ett anslag emot honom förehades, ehuru han hade svårt att utreda, huru de missnöjde ämnade verkställa sin afsigt. Han ville göra ett försök att utforska dem, och beslöt att verkställa det genom juden Levi. Men svårigheten bestod deruti, att få tala med juden, utan att det väckte någon uppmärksamhet. Cronlood skref på en papperslapp en befallning till juden att infinna sig på borgen, och befallde Måns att gå till staden med en ny inbjudning till superintendenten, hvarvid han under vägen, på ett oförmärkt sätt, skulle laga att juden fick biljetten.

Måns var lika illparig som han var stark. Under det han antog en likgiltig och dum uppsyn, gaf han noga akt på allt omkring sig. Hos superintendenten fann han flere andra prester församlade. Man framsatte en rik välplägnad för Måns, och han lät sig väl smaka. Emellertid föll han på det rådet, att småningom spela drucken, för att insöfva polackarne i säkerhet. Med orubbligt tålamod fördrog han husfolkets smålöje och det försigtiga gyckel, som man började att drifva med honom. Han väntade på svar på sin herres inbjudning. Det led till skymningen, då han ändtligen erhöll svaret. Det innehöll en ursäkt,

emedan superintendenten sade sig vara hindrad af embetsgöromål.

Sedan Måns erhållit detta besked, begaf han sig ut. Liksom han icke rätt vetat hvart han gick, tog han vägen till gathörnet der juden bodde. Han blef i dörren varse en qvinna. Hon betraktade honom med mycken uppmärksamhet, och då han kom närmare, så att hon igenkände honom, bjöd hon honom att stiga in. Måns, som också igenkände den misshandlade qvinnan, fann det särdeles lägligt att emottaga inbjudningen.

Den unga judinnan, ty det var Judyta, införde sin gäst i ett stort rum, öfverfullt af brokiga, till en del dyrbara möbler, till största delen skåp och kistor. Hon gaf honom ett tecken att sätta sig på en af de senare, och framsatte för honom en silfverbägare, hvilken hon fyllde med vin.

Måns hade gjort fälttåget i Tyskland med Torstenson och hade derunder kommit så långt i lärdom att han ganska väl förstod tyska språket och temligen begripligt kunde uttrycka sig på detsamma. De barbariska polska ljuden voro deremot för hans öra och tunga alldeles obegripliga. Judinnan upptäckte snart huru vidsträckt hans språkkunskap var, och deras samtal fördes derföre på tyska.

Hon utforskade ganska noga alla omständigheter som rörde hans befälhafvare personligen. Men Måns gjorde icke reda för mer, än han ansåg tjenligt. Skulle hon tagit hans uppgifter efter orden, så hade hon ansett kommendanten såsom Sveriges förste fältherre och mäktigaste man näst konungen. Men hvad judinnan förnämligast ville veta, var huruvida Cronlood var gift eller icke.

Måns upplyste att Cronloods föräldrar dött i hans barndom, och att han blifvit uppfostrad tillsammans med öfverste De la Gardie, med hvilken han också gjorde utrikes resor. Han hade icke länge tjent vid regementet, men redan tidigt vunnit anseende såsom en utmärkt officer. Han hade icke haft tid till några

giftastankar, men Måns var öfvertygad, att han efter krigets slut kunde få hvilken furstinna han ville.

Den unga judinnan afhörde uppmärksamt hans prat, och framdrog derefter en pung med silfverpenningar, som hon gaf honom. Det var af tacksamhet, sade hon, för det han hjelpt sin herre, att befria henne från den våldsamme polacken.

Måns blef helt varm om hjertat, dels af en sådan frikostighet, dels af det ypperliga vinet. Sedan han besinnat sig en stund framkom också han med sitt ärende: "Ni ser så förståndig och skön ut, som om ni vore en prinsessa, fastän ni bara är en judinna. Då jag ser er, kan jag aldrig tro att det är sannt, som jag hört i Tyskland, att en judinna icke är en kristen menniska. Ni ser, ta mig böfveln, mera kristen ut, än sjelfva vår drottning, fast Gud bevare hennes majestät! Efter ni är juden Levis dotter, så kan jag väl lemna åt er ett bref, som kommendanten skrifvit till er far. Vill ni säkert lemna det i hans händer?"

"Ni kan tryggt lemna mig brefvet!" svarade hon, i det hon emottog det, och lät sina stora, mörka ögon hvila på utanskriften.

Måns gjorde sig färdig att taga afträde, då Judyta hastigt besinnade sig och sade: "Min far har för ett par timmar sedan afrest till Warschau, men om kommendanten har något att befalla, kan han låta mig veta det. Jag skall skicka till honom en af våra trogna tjenare." Med detta besked afskickade hon den förvånade Måns, som icke nog kunde förundra sig öfver den unga flickans rika drägt och förnäma skick.

Kommendanten afhörde uppmärksamt, men med ett eget småleende, den rapport, som Måns aflemnade öfver utförandet af sitt uppdrag. Han kunde icke nog prisa judinnans skönhet och prakt, och han försäkrade slutligen, att hon måste vara en furstinna.

Kort derefter anmäldes en jude, som anhöll om företräde hos kommendanten.

Då denne inträdde, uppgaf han, att han hette Ruben, och öfverlemnade ett bref.

Kommendanten gick till ett fönster och öppnade brefvet. En ring, blixtrande af dyrbara ädelstenar, låg derinne, jemte ett papper med följande rader, skrifna på fransyska af en öfvad fruntimmershand.

"Herr riddare!

Förtörnas icke att dottren af en förföljd och olycklig folkstam förklarar sin tacksamhet för den som ädelmodigt beskyddat henne för misshandling och den nedrigaste förolämpning! Jag vet, att faror omgifva er, och ber er anse såsom uttryck af min tacksamhet de bemödanden jag skall göra, att underrätta er om det ni behöfver veta för er och ert folks trygghet. Ni kan fullkomligt förlita er på Ruben, min fars trogne tjenare, som öfverlemnar detta från er in i döden tacksamma

Judyta."

Cronlood var ytterst förvånad. Han vinkade åt sin betjening, att han ville vara allena med juden, och sade till denne: "Hvad vet ni om de anslag man förehar emot mig? Känner ni blodbadet i Wielun?"

"Ja, herr kommendant!" svarade juden, "och jag vet, att ett dylikt är ämnadt åt alla svenska besättningar i hela Polen. Konung Johan Kasimir har afrest från Schlesien och befinner sig redan på vägen till Lublin. Jag kan underrätta er, att en mängd af konung Johan Kasimirs vänner hafva ingått med hvarandra ett förbund i Tyczovicz att åter insätta honom på tronen. Ehuru strängt general Wresowitz straffade dem, som uppreste sig i Wielun, hafva nya resningar skett i södra Polen. Ni kan icke mera erhålla några underrättelser från general Würtz i Krakau, ty furst Czarneckis folk har intagit Opatovietz vid Weichseln och besatt alla vägar. Det säges, att general Douglas ämnar aftåga från Lublin, emedan han icke tror sig kunna med sin fåtaliga styrka emotstå den dagligen tillväxande polska hären. Man ämnar öfverrumpla er här i Sandomir, och ni är intet ögon-

blick säker för ett anfall. Jag vet, att alla dessa underrättelser borde hållas hemliga för er; men ni har icke gjort vårt folk det minsta förnär, utan tvärtom varit ädelmodig mot de förtryckta. Derföre har min herres dotter befallt, att jag skulle meddela er hvad jag nu sagt."

Kommendantens blickar hvilade skarpt på den på en gång ödmjuke men bestämde och beslutsamme mannens drag. "Det är ett märkvärdigt drag af tacksamhet jag får erfara," sade han, "för en tjenst, som väl hvarje hederlig karl aldrig tvekar att bevisa ett fruntimmer. Men kan du förklara mig, hvarför polacken så skändligt misshandlat din herres dotter, som du kallar henne?"

"Judyta kom ifrån en sjuk, som hon besökt, och åtföljdes af sin tjenarinna," sade Ruben. "Den unge fursten, som hatar hennes far, i anledning af saker, som de hafva sins emellan, kom ridande på gatan och träffade henne, just som hon ämnade ingå i porten, hvilken tjenarinnan gick förut och öppnade. Judyta har förmodligen gifvit den hetsige fursten något bittert svar, ty han sprang, utom sig af vrede, ur sadeln och öfverföll och misshandlade henne. Tjenarinnan, som stod i porten, ropade på hjelp; och så snart ni, ädle herre, befriat Judyta, så att hon kunde springa in, slog den häpna tjenarinnan igen porten efter henne."

"Välan!" sade kommendanten; "framför min helsning till din herres dotter! För den ringa tjenst jag visat henne, förtjenar jag ingen belöning. Jag vill återställa till henne, hvad hon i dag skickat mig; men jag vill sjelf lemna det i hennes egna händer. Det kan vara af vigt för både henne och hennes folk och hela staden, att jag får tala med henne, ty din herres dotter måste vara ett förståndigt fruntimmer. Må hon sjelf bestämma när och hvar jag kan träffa henne. I morgon bittida väntar jag dig med svar. Påminn henne emellertid, att en borghöfding hvarken kan aflägsna sig långt, eller länge, från sitt anförtrodda slott."

Ruben bugade sig och gick.

Sent på aftonen fördubblade Cronlood vakterna och visiterade dem sjelf vid midnatten. Han gick, sedan han öfvertygat sig om, att allt var säkert, ensam upp i det nordvestra tornrummet. Han öfversåg i det matta månskenet trakten, så vidt hans ögon förmådde genomtränga det bleka skimret. På de öde fälten, hvilka vintern beröfvat all grönska, stodo de aflöfvade träden, i mörka grupper kringströdda. Snart upptäckte borghöfdingens skarpa öga några andra mörka fläckar, hvilka voro rörliga såsom moln. För en krigares blick var det lätt att igenkänna trupper, som verkställde åtskilliga rörelser. Cronlood insåg snart att rörelserna hade sammanhang med hvarandra, och att det var ett gemensamt mål, som de åsyftade. Det var ett anfall på borgen, hvilket förehades. Talrika skaror inryckte i staden och försvunno bland dess hus. På norra sidan, vid stranden af Weichseln, nalkades ett par kolonner, hvilka förmodligen voro bestämda att verkställa en stormning.

Så snart borghöfdingen öfvertygat sig om det förestående anfallet, skyndade han i egen person till rummen, der manskapet låg, väckte det helt tyst, och lät hela besättningen, utan buller, träda i gevär.

Sedan alla svenskarne intagit sina poster, herrskade en spänd väntan, en djup tystnad, som räckte vid pass en half timma. Den afbröts hastigt af ett skott, lossadt emot posten på norra muren. Den plötsliga skarpa knallen dånade genom nattens mörker, och ljudet bröts i en mängd förfärliga echo emot slottets murar och stadens hus. I detsamma framstörtade flockar af polackar intill slottsmurarna, mot hvilka de reste stormstegar.

Men i samma ögonblick sprutade också från vallarne de svenska kanonernas eld, och deras skrällande dunder gaf genljud vidt omkring. Stormstegarna, på hvilka redan några oförvägna polackar uppklättrat, störtade öfveända, och luften uppfylldes med vilda skri af jemmer eller seger.

Polackarnes anfall afslogs af den tappra garnisonen, och då morgonsolen uppgick svajade den svenska

fanan lika stolt som förut från högsta tornspetsen, medan, på ett kanonhåll från fästningen, marken utåt Weichselstranden var öfversådd med döda och sårade polackar.

Nu började för svenskarne en tid af blodigt arbete i stället för muntra besök. Men deras mod var icke mindre i striden och under segerfesterna, än förut i gästabuden och dansen. All förbindelse med staden var emellertid afbruten, och Cronlood sjelf måste qväfva sin nyfikenhet att få se den sköna judinnan.

Belägringen utfördes utan både kraft och skicklighet af polackarne, och upphäfdes plötsligt i februari. Då Cronlood såg de belägrandes skaror skynda norrut, anade han att de gingo en svensk armé till mötes. Hans besättning var alltför fåtalig, för att tillåta honom att följa de aftågande; men han skyndade att sätta sig åuyo i förbindelse med staden, för att derifrån erhålla underrättelse om ställningen. Stadens innevånare hade under belägringen förhållit sig alldeles stilla, och Cronlood hade derföre också skonat staden, så att intet hus af densamma blifvit beskjutet, ehuru de polska trupperna der hade sina qvarter. Så snart staden blifvit undersökt af Cronloods patruller, och han vidtagit tjenliga mått och steg för sin säkerhet, gick han, åtföljd af sin trogne Måns, till superintendenten.

Den gamle jesuiten förmådde icke att helt och hållet dölja sin förlägenhet, då den svenske kommendanten inträdde, men han bibehöll icke förlägenheten länge. Han antog en glädtig ton, lyckönskade borgherren att hafva ärofullt bibehållit sig under belägringen, och tackade honom för det han ädelmodigt skonat staden.

"Staden har intet förbrutit," sade Cronlood, "och vi, svenske krigare, vända aldrig våra vapen mot värnlösa."

Sedan herrarne satt sig för att tömma en flaska vin, frågade Cronlood, hvart den polska belägringshären begifvit sig.

"Jag vet det icke säkert," sade den sluge gubben, som icke fullkomligt vågade ljuga inför den skarpsynte

borgherren, "men jag förmodar, att furst Czarnecki sammandragit hela sin styrka för att möta konung Carl Gustaf. Konungen har med hela sin här skyndat ifrån Preussen, och det sägs att han vid Kasimierz gått öfver Weichseln. Man skulle kanske deraf kunna sluta, att han icke ämnar sig till Sandomir denna gång. Om han lyckas att besegra Czarnecki, vill han förmodligen försöka att taga Zamoisc."

Cronlood smålog. "Ni har ett godt omdöme äfven i krigssaker, pater Nagurczewski!" yttrade han. "Det är i sanning icke olikt, att konungen gör, som ni förmodar. Han har lika mycken beslutsamhet som snabbhet i sina företag, och han syftar gerna just åt den punkt, der en hufvudsak kan afgöras. Men tror ni, att Czarnecki vågar afbida hans anfall?"

"Jag förmodar det" svarade superintendenten, "ty hans armé lärer vara ganska betydlig och konung Johan Kasimir befinner sig sjelf vid armén. Dessutom kan han väl ha tröttnat att flyga omkring landet såsom en stormvind."

"Ja, en stormvind är han, och en ganska skicklig fältherre," medgaf kommendanten, "men han har inga särdeles tappra krigare att föra i fält. Vi svenskar skulle anse ett sådant stridssätt, då man oupphörligt flyr, så snart man möter motstånd, för mindre ärofullt!"

"Har ni icke hört att vi polackar äro rör, som böjas för vinden hur helst den blåser, men som genast återtaga vår ställning, så snart stormen farit förbi. Vi låta af ingen makt rycka oss lösa från fäderne-jorden."

"Bilden är träffande!" inföll Cronlood; "men när han kommer, som för lian, då är det icke värdt att längre hålla sig vid rötterna. Men låt oss lemna detta ämne, vördige fader! Skulle ni icke, sedan vi nu åter kunna vänskapligt umgås, vilja besöka mig på borgen i morgon till middagen?"

Superintendenten tackade och Cronlood tog afsked. Då han lemnat superintendentens hus, skic-

kade han Måns förut till judens boning och begaf sig sjelf efter.

Dörren öppnades af en tjenarinna, som visade honom in i ett rum der Judyta sjelf bodde. Den unga judinnan emottog honom med ett uttryck af blygsamhet och vördnad, hvilket åt de orientaliskt sköna dragen gaf ett underbart behag. Hon bar en dyrbar och rik drägt, hvars bjerta färger och rika broderier särdeles klädde hennes mörka skönhet. Hon omgafs i sitt rum af en brokig och sällsam, men ingalunda smaklös prakt. Allt omkring henne antydde rikedom, men derjemte en tänkande och mångsidigt bildad andes sysselsättningar och njutningar. En harpa och några andra instrumenter, målningar och böcker voro kringströdda i rummet med en smak, som visade att de med afsigt blifvit så ordnade.

Då hon slog upp de stora svarta ögonen emot den inträdande, ljushårige, blåögde svensken, var det som om tvänne ytterligheter mött hvarandra: det var södern och norden, som i dem blickade på hvarandra. En känsla af djup beundran ilade genom Cronlood, medan på hennes kinder en ljuf rodnad målade blygsamhetens rosor.

"Jag helsar er, min ädle riddare!" sade hon i det hon med smidig rörelse, hvilken på ett oförklarligt sätt förenade ödmjukhet och stolthet, djupt böjde sitt hufvud inför honom.

"Jag har att tacka er för mycket, för mer än jag kan förklara," tog borghöfdingen till ordet. "Ni har trott er skyldig mig tacksamhet, men ni har visat mig så mycken välvilja, att jag nästan skulle vilja tacka er för min och de minas säkerhet. Ni gjorde mig åtminstone uppmärksam i tid på det tillämnade förrädiska anfallet. Tillåt mig att återlemna er den ring, ni skickade mig! Jag har under belägringen beständigt burit den, och skulle icke lefvande öfverlemnat den i någon annans hand än er egen. Men nu, då jag sjelf sett er, måste jag fullfölja min föresats att återställa er den, om det också möjligtvis nu icke r lika gerna. En så ringa tjenst, som jag hade

den lyckan att bevisa er, förtjenar icke någon särskild tacksamhet, och jag hade då intet begrepp om hvem den sköna var, som jag befriade.“

Judyta såg med en blixt i de mörka ögonen upp på honom, men nedslog dem genast. “Det var kanhända alltför djerft,“ sade hon, “att en Israels förföljda dotter ville bjuda främlingen ett minne af en händelse, hvilken åtminstone för henne är märkvärdig, såsom bevis på ett ädelmod af en främling, helt olika det bemötande, som vederfares henne af landets eget folk. Men jag kan försäkra er, att det var såsom ett minne, icke såsom en belöning, jag vågade hoppas, att ni ville behålla det lilla smycket.“

Han var öfverraskad och visste icke hvart han skulle vända sina blickar. Det tycktes honom nästan ohöfligt att icke emottaga ett så skönt fruntimmers gåfva.

Judytas säkra blick genomskådade genast hans inre, och hon beslöt, med en egen djerfhet, att gifva en annan ton åt samtalet. “Eller får jag tro,“ yttrade hon med ett fint småleende, “att jag kanske icke lyckats att träffa er smak, herr kommendant! Ni kan icke neka att emottaga ett minne af ett fruntimmer, som anser sig stå i så stor förbindelse hos er. Välan, om den ringen icke behagar er, gör mig den glädjen att välja något annat!“

Med en ledig rörelse kastade hon upp den som ett lock formade skifvan på ett bord Då visade sig för den förvånade krigarens ögon en rikedom af ringar och juveler, som han förmodade värda ett halft furstendöme. Sedan han kastat en blick öfver de blixtrande juvelernas regnbågsskimmer, vände han sig till henne. “Välan, låt mig då behålla det minne jag förvarat af er. Det skall nu blifva mig dubbelt dyrbart.“

Judyta lät locket åter igenfalla och inbjöd sin gäst att taga plats på en österländs divan, som, klädd med dyrbart siden, prunkade i rummet. Derefter fattade hon en silfverklocka och ringde. På ögonblicket

inträdde tvänne unga tjenarinnor. Hon sade dem några ord på ett språk, som han icke förstod, men som han förmodade vara hebreiska. De skyndade att hemta förfriskningar af vin och frukter.

Sedan han smakat hennes fina anrättning, begynte hon sjelf att tala om offentliga angelägenheter. "Ni vill gerna veta något om er konung," sade hon. "Jag är för stolt att vara spion åt någon, men min fars handelsförhållanden göra det för honom nödvändigt att vara väl underrättad om det, som föregår i verlden. Hvad jag vet derom kan jag underrätta er, ty mina kunskaper äro icke så vunna, att jag behöfver förtiga dem. Men jag fordrar af er, att ni icke missbrukar mitt förtroende, och att ni icke genom någon annan begär någon underrättelse. Jag anser det för en pligt att icke lemna en främling, en ädel man, som är fiende till detta lands invånare, men icke till mitt folk, i okunnighet om det som är för honom af vigt, ehuru man söker dölja det."

Cronloods ögon uttryckte en allt högre förundran öfver den unga flickans förstånd och omdöme i ämnen, som anses ligga så vidt utom ett fruntimmers fattningskrets. "Jag måste tillstå, att jag är på det sällsammaste förvånad öfver edra tänkesätt och ert förtroende. Åtminstone kan jag dermed besvara det, att ni alltid i mig skall finna en hederlig och redlig krigare, som icke förmår missbruka hvad som honom anförtros."

"Jag är öfvertygad derom," sade hon, "och jag vill derföre meddela er, hvad jag nyss genom en utskickad från min far erfarit. Konung Carl Gustaf har vunnit seger vid Golombo i förrgår. Czarneckis flerdubbelt starkare här har kastat sig på flykten, men den är derföre icke tillintetgjord. Hvarhelst den svenske hjelten framträder, måste allt vika för hans svärd. Men hans väg i Polen är såsom skeppets ibland böljorna. De vika hvarthelst han framgår, men före honom och efter honom hålla de sitt tummel, som dem bäst behagar. Han bär Polens krona icke utom sina krigares krets."

"Ni har rätt, Judyta!" sade han. "Jag har länge haft en sådan tanke om vår konungs förhållande i Polen. Gerna kan jag för er säga det helt uppriktigt, att jag tror honom hafva misstagit sig om polska folkets lynne. Han skall oupphörligt segra, det vet jag, ty jag känner hans krigiska snille, men han vinner ingenting här med sina segrar. Han kunde gerna låta Polen fara, och endast försäkra sig om Preussen."

Flickan log. "Jag vill icke föreskrifva honom några planer," sade hon, "men om han också från Golombo tågar till Lublin och Zamoisc, tror jag han knappast kan hindra att polackarne återkomma och anfalla er, herr kommendant. Kan ni icke erhålla någon förstärkning, ty Sandomir kommer att bli en vigtig punkt i detta krig? Det beherrskar vägen emellan Polens båda hufvudstäder, Warschau och Krakau."

Med fortfarande känsla af beundran, tog Cronlood afsked. Den sköna judinnan slutade samtalet med lika mycket behag som glädtighet, som hon under detsamma utvecklat politiskt förstånd och omdöme. "Ännu en gång hoppas jag, att Sandomirs borghöfding besöker dens boning, som han beskyddat," sade hon; "men tillåt mig att påminna er, herr riddare, att ni icke får dröja längre, så framt ni vill komma innan slottet ånyo belägras."

Då Cronlood kom ut i det yttre rummet, såg han att Måns under tiden af hans samtal med den sköna Judyta blifvit väl undfägnad. Han vinkade endast åt honom att följa sig, och tog sin väg upp till slottet.

Just då han, vid den yttersta kojan af staden, skulle beträda det släta fältet emellan denna och fästningsporten, blixtrade från kojans knut ett skott och en pistolkula genomborrade hattskärmen tätt invid Cronloods hufvud.

Knappt var skottet lossadt, förrän Måns rusade fram för att gripa lönnmördaren. Han kom likväl för sent, ty denne hade genast kastat sig på sin häst, och flög i galopp derifrån. Cronlood trodde sig emellertid hafva igenkänt den unge Czarnecki. Men som hvarken han eller Måns hade skjutgevär, var det

omöjligt att straffa polackens försåt. De återvände derföre båda till borgen, och Cronlood smålog åt sin fiende, ty denne hade genom det misslyckade försåtet endast vunnit så mycket, att Cronlood hädanefter blef ytterst försigtig, då han ville göra något besök i staden. Han fann också, att ett nytt öfverrumplingsförsök måste förehafvas emot fästningen, emedan fursten, som förmodligen var dess anförare, ankommit till staden.

Också dröjde det icke längre än till följande natten innan ett nytt häftigt anfall skedde. Det blef likväl med samma framgång, som förut, tillbakaslaget af den tappre borghöfdingen.

Polackarne hade intet belägringsartilleri på stället; de försökte derföre endast nattliga stormar, för att dermed oroa och trötta, om icke öfverraska besättningen. Om dagarne drogo sig de polska trupperna tillbaka till den i grannskapet liggande landsbygden, der de icke voro synliga från slottet. Svenskarne på Sandomirs borg kunde derföre hvarje dag besöka sina vänner i staden, sedan de hvarje natt tillbakaslagit ett fiendtligt anfall.

Konung Carl Gustaf hade under tiden intagit Lublin och tågat till Zamoisc. Denna stad lyckades han icke att vinna. Han besköt den fåfängt, och förmådde icke heller genom bombkastning tända den. Hans tappra här var uttröttad, men konungen ville med all makt upphinna Johan Kasimir, som drog sig söderut, under det Czarnecki, med sina ryttarskaror oupphörligen på alla sidor kringsvärmade svenskarne. Carl Gustaf lemnade Zamoizc och ilade mot Jaroslaw. Han inryckte i denna stad med sina utmattade krigare. Jaroslaw hade icke förut blifvit vidrördt af det härjande kriget. Svenskarne hoppades derföre att här få hvila sig. Men innan hela hären hunnit intåga i staden, infann sig Czarnecki öfverföll trossen och tog den. Bland bytet befann sig konungens eget bordsilfver. Ett hastigt töväder inföll i detsamma, och isen bröt upp i elfvarna. Konungen blef sålunda afskuren från alla sina öfriga generaler och trupper. Underrättelser ankommo, att äfven det norra Polen

upprest sig. De främmande trupper, som befunno sig hos konungen, rymde och öfverlupo till fienden. Han stod sålunda midt i djupet af sina fienders land, omgifven af en liten, men utvald här: det var dock den svenska kärnan af hans krigare. Ehuru bittert det kändes i hans stolta själ, måste han här besluta sig till återtåg, för att rädda hvad som kunde räddas. Han befann sig mellan floderna Weichsel och San, vid den sistnämndes strand. Utföre den beslöt han att skicka underrättelse till sina höfdingar i Warschau, och befalla dem att ila sig till mötes. Tvänne officerare, åtföljde af sexton soldater, åtogo sig att föra budskapet. I en båt ilade de utför floden, emellan de fiendtliga stränderna, der man använde alla möjliga medel att uppehålla eller förstöra dem. De slogo sig likväl lyckligt igenom.

Konungens hopp var nu ställdt på Sandomir. Han beslöt att tåga dit, för att der gå öfver Weichseln, på hvars andra strand den tappre Cronlood innehade slottet. Allt det grofva artilleriet och krigsförråden, hvilka icke kunde på de bottenlösa landsvägarne medföras, inlastades på stora båtar och skickades äfven utför floden till Sandomir. Derefter begynte återtåget, ryktbart för sina otroliga mödor och den tapperhet, hvarmed det verkställdes.

Slottshöfdingen i Sandomir hade erhållit underrättelser om alla konungens företag, ända till hans ankomst till Jaroslaw. Han hade med aningsfull ångest följt hvarje hans steg, och fruktade någon stor olycka. Då kom på en gång till staden berättelsen om Czarneckis seger vid Jaroslaw. Ryktet hade mångdubbelt förstorat den, och i stället för trossen, som Czarnecki verkligen eröfrade, sades han hafva tagit sjelfva konungen till fånga, sedan hela armén blifvit i grund slagen.

Bekymrad öfver denna berättelse, beslöt Cronlood att, samma dag han erfor den, om aftonen besöka Judyta, för att af henne erhålla en bekräftelse på olyckan. Han beslöt nu att vara särdeles försigtig. Såsom han plägade, gick han, åtföljd af Måns och ett

par andra soldater, först till superintendenten. Men han gaf befallning, att i skymningen några patruller skulle utrycka från slottet och gömma sig på krogarna i grannskapet af juden Levis hus. Vid tecken, som gafs med ett jägarhorn, skulle de draga sig tillbaka till borgen.

Superintendenten var särdeles uppmärksam mot sin gäst, och ville i början undvika att tala om konungens nederlag och fångenskap; men då Cronlood sjelf omtalade det bedröfliga ryktet, gaf superintendenten honom det vänskapliga rådet att i tid dagtinga med de segrande. "Ni har uppfört er så ädelmodigt och hållit en sådan krigstukt," sade patern, "att ni kan vara öfvertygad om hela stadens aktning och välvilja. Allt hvad vår vänskap kan göra för att mildra ert öde, derpå kan ni tryggt räkna. Men ni bör icke trotsa mer än som behöfves. Hvartill tjenar det att fördröja? Om ni vill, kan jag säga ett godt ord till Czarnecki. Ni vet att jag är anförvandt till honom."

Cronloods drag, som icke förut varit rätt ljusa, antogo nu ett småleende uttryck. "Jag tackar er, vördige pater!" sade han. "Er vältalighet är i sjelfva verket ganska aktningsvärd. Men ni glömmer, att vi krigare se sakerna på en mindre ömhjertad sida. Vi kunna slåss till och med för bara äran ibland. Skulle så olyckligt vara, att min konung verkligen lidit ett nederlag, så skall jag åtminstone hålla honom detta slott tillhanda så länge jag förmår. Jag kan försäkra er, att vi ha ganska ansenliga förråd i våra krutkällrar deruppe på slottet."

Cronlood kom att fästa uppmärksamhet vid några blickar, som superintendenten betydelsefullt vexlade med sin hofmästare. De förekommo honom misstänkta och han tog afsked, ehuru patern på allt upptänkligt vis sökte att qvarhålla honom. Superintendenten kunde icke tillbakahålla ett uttryck af missnöje, då han icke lät öfvertala sig.

Men Cronlood ville skynda till Judyta. Han väntade ett nytt anfall i natt, och ville derföre icke

dröja länge borta. Ingen syntes på gatan, som man kunde misstänka, och helt trygg inträdde han i den låga boningen, hvars föga inbjudande yttre så sällsamt afstack emot alla de rikedomar och den skönhet, det gömde i sitt inre. Såsom förut, lemnade han Måns i det yttre rummet.

Judyta emottog honom med ett osökt uttryck af välvilja. Då hennes blickar hvilade på honom, röjde de ett högt och allvarligt uttryck af välbehag. Det låg i hela den eljest glödande österländskans blick på honom så mycken renhet och ädelhet, att icke ens en engel behöft känna sig förnedrad att kasta en sådan blick på en dödlig. Men Judytas rena känsla, som icke egde ett högre väsendes förklarade gestalt, måste, då den uttrycktes af henne, omgifvas af så mycket jordiskt behag, att den man, inför hvilken hon stod, icke kunde blifva likgiltig. Cronloods hjerta klappade fortare, då han nu helsade den sköna judinnan.

"Ni är bekymrad öfver ryktet om er konung?" sade hon. "Men ryktet har mycket förstorat Czarneckis seger. Konungen är alldeles icke fången. Han omgifves af hela sin svenska här, och den skall väl föra honom oskadd tillbaka till de sina, om han också besluter sig till ett återtåg. Ni får möjligen se honom här, ty det tros, att han vid Sandomir har för afsigt att gå öfver Weichseln."

"Jag tackar er för denna underrättelse, sköna Judyta!" inföll han. "Redan hade jag beslutat, att så länge jag förmår, försvara det mig af min konung anförtrodda fästet. Skulle jag derigenom åt konungen sjelf kunna bereda en tillflyktsort när han kommer, vore det mig en så mycket dyrbarare hugnad. Men jag inser icke huru han här skall kunna öfvergå floden. Här saknas både båtar och medel att bygga en bro. Men anser icke ni för er del, Judyta, säkrast att lemna denna stad under den tid, då dess öde kommer att afgöras. Ett fruntimmer midt uppå krigets skådeplats, är utsatt för mångdubbla faror. Ni kan ju utan fara resa genom landet. Skulle det icke vara tjenligt att resa till Schlesien? Ni kan vistas

hvar ni vill, och jag måste förklara, att ni icke länge kan vara säker i Sandomir. Jag har märkt att polackarne, som om nätterna stormlöpa mot slottet, draga sig undan till staden. Den stund kan snart vara inne, då jag icke mera kan skona dem, så gerna jag än ville. Det skulle djupt smärta mig, Judyta, om ni funnes på den plats, dit jag nödgas sända mina kulor."

Judyta log. "Jag har i er lärt känna en ädel riddare, en menniskoälskande krigare," sade hon; "detta minne skall för mig blifva kärt och dyrbart hvarthän jag än far. Men sådan är vår lott, vi Israels döttrar, att vi måste beständigt vara landsflyktiga kring jorden. Vårt hem liknar alltid öknens tält, ty vi måste beständigt vara redo att flytta det. Vi måste ständigt se oss omkring och bevaka vår ställning, ty den är osäker. Jag kan säga det för er, ädle herre, att i detta hus finnes i denna stund föga mera qvar af våra håfvor, än tomma kistor och skåp. Min fader har förbjudit mig att stanna qvar under den förfärliga belägring, som förmodligen förestår, då konungen kommer hit. Vi hafva låtit bortföra allt på förhand. Äfven jag borde redan varit hos min far i Krakau och på vägen till Ungerska gränsen, om jag icke inom mig gjort den heliga föresatsen att dröja till dess ni kom, så att jag fick taga afsked af er, som jag högaktar såsom min ädle räddare."

Cronlood fästade på henne allt mera brinnande blickar. "Jag förstår er, Judyta!" utbrast han. "Ni ville icke lemna mig utan afsked, och jag värderar er dubbelt derför. Men vill ni också säga mig, hvar jag skall återse er, när kriget slutat? Om ni har någon välvilja för mig, så skänk mig det hoppet. Utan ett sådant har mitt lif numera för mig intet värde. Jag är krigare, Judyta, och en uppriktig krigare bär sitt hjerta på sina läppar."

Judyta skiftade färg vid dessa ord. Det var en djup rörelse, som också flög igenom den varma Israelitiskans hjerta; men van att beständigt bevaka sitt eget inre och beherrska hvarje känsla, återtog hon

snart det lätta och oförsagda sätt att vara, som var henne eget! "Ni vill återse mig, herr riddare!" yttrade hon. "Det är för mig smickrande, att en så lysande hjelte, som ni, vill komma ihåg en stackars flicka af ett förskjutet och misskändt folk, hvilken ni först bevisade en välgerning. Men jag tviflar, att det mera blir möjligt, ty olika öden kalla oss till olika bestämmelser. För er står en belöningens och ärans hamn öppen i ett tacksamt fädernesland. Mig, den irrande hinden, om jag får begagna en af Davids liknelser, jaga hvälfningarne i detta land härifrån. Min far har just beredt oss ett nytt hem i Ungern. Så länge vi der får njuta framgång och frid, anse vi det för vårt fädernesland, ty något annat, än det lyckan händelsevis lånar oss, ega vi icke. Jag anar derföre, att denna stund är stunden af mitt afsked från er, ädle herre!"

Cronloods ögon fuktades. Det var med ett innerligt uttryck, som han betraktade den unga qvinnan, i hvilken en beslutsam och klarseende ande bodde. "Är ni då för evigt dömd till ett sådant öde, Judyta?" utbrast han. "Ni är ung och skön. En sådan qvinna som ni, måste likväl vara skapad för en huslig lycka. Vill ni icke vinna en sådan?"

Judyta uppstod hastigt från sin plats på divanen vid hans sida. Hon stod med en ädelt befallande hållning framför honom, och fästade på honom ögonkast, fulla af medvetandet af en högt bildad själs åsigter. "En huslig lycka?" yttrade hon. "Ack, en sådan har sina behag för den, som djupt känner dess pligter. Det må vara en sanning, att utom den husliga kretsen ingen lycka finnes för qvinnan. Men om så är, finnes för mig ingen lycka, ty under alla dessa krigiska hvälfningar kan för mig icke bildas någon huslig krets. Jag är min faders enda barn och jag har blifvit uppfostrad för högre åsigter, än som kunna förenas med det husliga lifvets pligter. Min själ lefver i våra heliga skrifter, bland deras gudomliga tankar och i de vise rabbinernas läror. Mitt hjerta kan hafva sina infall, och mina känslor, då de äro ädla och värdiga, ega en frihet, som kanske mina systrar icke ens förstå.

Men så hafva för mig både njutningen och lidandet en helt annan betydelse. Jag samlar rikedomar för mitt minne och mitt medvetande. Ni har för mig uppträdt såsom en af de ädlaste gestalter, kanske den ädlaste jag i mitt lif har sett. Jag känner mig ega inom mig en omätlig skatt i tanken på, att också ni visat mig aktning och förtroende. Jag skall veta att förskaffa mig beständiga underrättelser om er ärofulla bana och edra öden. Jag skall njuta af er framgång och ära. Om ni stundom med välvilja tänker på den unga israelitiskan, som ni visade så mycken godhet i Sandomir, skall det utgöra min stolthet att få lefva i ert minne som en försvunnen skugga af en af edra ädla gerningar."

Cronlood var på en gång öfverraskad och slagen af den höga anda, som talade ur den unga qvinnan. Hon förekom honom såsom en mäktig sierska, med hvilken han kände sig icke förmå att kämpa. Han kunde endast beundra henne, men han kände djupt, att hennes ädla, fria väsende icke var skapadt att fästas och bindas vid hans. Det var en på en gång förödmjukande och stolt känsla. Han ville göra sig värdig de tänkesätt hon yttrat. Efter en kort strid med sig sjelf, stod han också upp och mötte hennes blickar i det han sade: "Judyta! Ni har med ett ädelt förtroende kommit mig till mötes, då jag såsom främling, såsom fiende, här förde det af min konung mig anförtrodda befälet. Ni har ingifvit mig känslan af en djupare aktning, än någon annan qvinna. Ni har lärt mig att i mina tankar högre uppskatta er, än allt hvad jag hittills erfarit. Ni har inom er en högre verld af edra kunskaper och tankar, än hvad helst någon annan på jorden kan erbjuda er. I sjelfva verket, hvad är väl en krigares ära och bedrifter, annat än en blodig lek, emot er upphöjda själ med sina tänkesätt och kunskaper! Men en hvar måste följa sitt öde. Mitt kallar mig åter till striden och farorna. Farväl, Judyta! Tanken på er skall aldrig öfvergifva mig; den skall förblifva mig kär och dyrbar! Men likväl måste jag säga er, att jag icke kan

qväfva ett dunkelt hopp inom mig att ännu en gång återse er. Det är en besynnerlig aning. Och just i känslan af denna aning vill jag nu säga er farväl!"

I Judytas ögon darrade ett skimmer. Det var tårar, som hennes starka själ qväfde i deras uppkomst, så att de endast åt blicken gåfvo ett underbart uttryck. "Välan!" svarade hon. "Om er aning icke bedrager er, herr riddare, mig skall det blifva kärt att återse er. Farväl!"

Med en känsla af besynnerligt tvång, af tyst försakelse räckte de hvarandra handen helt flyktigt, och Cronlood aflägsnade sig, vinkande sin trogne tjenare ur det yttre rummet att följa sig.

Men i samma ögonblick, som porten öppnades och Cronlood trädde ut på gatan, framstörtade några polackar emot honom. Det var ett försök att öfverrumpla borghöfdingen och taga honom till fånga. Men han hade förberedt sig på ett försåt, och under det han och den starke Måns drogo värjorna och höggo ifrån sig de främste angriparne, ditkallades de af befälhafvaren utskickade patrullerna af larmet. De föllo polackarne i ryggen, och den lilla flocken af polackar var inom några minuter öfvermannad och till en del nedhuggen på den trånga gatan. Men Cronlood fann icke för godt att uppehålla sig, utan lemnade skyndsamt de slagna och sårade der de lågo, samt skyndade tillbaka till slottet.

Det var hög tid att Cronlood återkom. Såsom vanligt ordnade sig polackarne ånyo till ett anfall från norra sidan. Besättningen var på sin post, och snart tillkännagaf kanonernas dån från vallarna, att striden var i full gång, ehuru det tilltagande mörkret fördolde dess verkan. Hittills hade polackarne försökt att med handvapen storma fästet, ty de saknade artilleri. Men nu lossades helt oförmodadt några kanonskott från ett batteri, som i tysthet blifvit uppkastadt emellan ett par hus i sjelfva staden. Också skedde ett stormningsförsök på sjelfva fästningsporten från stadssidan. Det var således icke möjligt att skona staden längre. Men befälhafvaren ville undvika att

göra någon större skada, än som var nödvändigt. En väl underhållen eld från slottet tystade inom en fjerdedels timma det nya batteriet och stormningen afslogs med handgeväreld. Innan midnatt hade polackarne redan dragit sig tillbaka.

Följande morgon, så snart det blef dager, begaf sig Cronlood upp i tornrummen, för att öfverse trakten. Den var uppfylld med polska trupper, hvilka icke mera höllo sig gömda. Längs efter Weichselns stränder ströfvade skaror af rytteri, och staden befanns vara helt och hållet besatt med krigsfolk. På en liten höjd emot nordvestra hörnet sågos fienderna sysselsatta att uppkasta vallar, så att väl nu en ordentlig belägring förestod. Kommendanten uttänkte sina dispositioner, och beslöt att oroa fiendens anläggning. Men snart blef han uppmärksam derpå, att man gaf eld på flera ställen vid stranden, just der San och Weichsel sammanflyta. Der måste således vara svenskar som man anföllo. Det dröjde också icke länge innan han urskiljde några stora båtar, som roddes utför San, och förbi punkten af dess förening med den större floden upp emot Sandomir. Ur de tungt lastade båtarna besvarades allt emellanåt fiendens eld, och så snart en salfva lossades af svenskarne, ilade de ströfvande ryttarhoparne undan från stranden.

Cronlood steg ned för att underrätta besättningen, att landsmän nalkades. Denna underrättelse väckte en allmän glädje. Endast Cronlood sjelf var bekymrad: det kunde möjligen vara hela återstoden af den svenska hären. För att understödja de ankommande, lät han från fiender rensa stranden norr ut, så långt kanonerna räckte. Dessutom skickade han en båt, med några af sina bästa skarpskyttar, svenskarne till mötes.

Fram på förmiddagen anlände ändtligen båtarna. De innehöllo svenska arméens grofva artilleri och krigsförråd, hvilka konung Carl Gustaf skickat förut till sin tappre höfding i Sandomir, jemte bref och förhållningsorder.

Cronlood lät genast, genom en slottsport, som låg invid flodstranden, införa de ankomna kanonerna och

förråden i slottet. De tvåhundra tappra, som åtföljt dem, blefvo en välkommen förstärkning, hvilken mer än fördubblade antalet af slottets försvarare.

Den följande natten blef polackarnes anfall mot slottet än skarpare och ihärdigare, men hvar helst en storm försöktes, blef den tillbakakastad. Och de skador, som de fiendtliga batterierna förorsakade på slottets murar, voro ännu föga vigtiga.

I flera dagar fortsattes belägring och försvar med fortfarande ifver, då ädtligen en trumpetare infann sig vid stadsporten, åtföljd af tvänne herrar, af hvilka den ena igenkändes såsom superintendenten Nagurczewski; den andra var en polsk officer. De anhöllo om ett samtal med kommendanten.

Borghöfdingen, som genom de ankomna båtarna erhållit så stora förråd, beslöt att visa dem för de ankommande. Han lät derföre föra dem öfver borggården, som var alldeles full med kanoner och ammunitionsvagnar, till en sal på östra sidan, der han artigt emottog dem.

"Välkommen, vördige fader!" sade han, "det är nu flera dagar sedan vi träffades, men minnet af den vänskap, ni bevisat mig, är mig så kärt, att jag just önskade, att utbedja mig ert sällskap till middagen i dag. Får jag be er presentera den herre, som åtföljer er!"

"Det är min systerson, furst Ladislaw Czarnecki," sade superintendenten, icke utan en viss förlägenhet. "Han är utskickad af sin farbror, furst Stephan, för att uppmana er, herr kommendant, att uppgifva detta slott åt sin rätta herre, konung Johan Casimir. Fursten, vår store fältherre, anför 50,000 man, hvilka ligga här utanför dessa murar, och han hoppas, att ni inser omöjligheten af att längre göra motstånd."

En hög rodnad af förtrytelse målade sig på Cronloods panna, medan han sköt några flammande blickar på den unge polacken. Men han betvingade kraftigt sin känsla, drog läpparna till ett småleende och svarade: "Vi svenskar, vördige fader, förändra icke så lätt våra trohetslöften, som ni, polackar. Jag har lofvat att

hålla detta fäste min konung tillhanda, och jag tänker hålla detta löfte, och det så mycket mera, som ni behagar underrätta mig, att er berömde fältherre använder en mer än hundra gånger större styrka, för att hedra mig med ett anfall. Det är för mig smickrande, att anses värdig furstens så allvarsamma bemödande. Jag kan väl icke hoppas att visa honom samma artighet, som jag haft tillfälle att visa hans herr brorson, nemligen att gripa honom och släppa honom igen, men jag ber er framföra min helsning till fursten och bedja honom vara välkommen till Sandomirs murar. Jag skall emottaga honom så värdigt och hedrande, som jag förmår!"

Den unge polacken, som knappt kunde styra sin råa harm, inföll: "Det är icke värdt att ni talar ur en så hög ton, herr kommendant! Om ni också icke haft tillfälle att visa er ridderliga artighet mot andra fruntimmer än en judinna, så borde likväl svenska konungen och hans krigshärs erfarenhet af den polska tapperheten hafva lärt er, att med större vördnad tala om furst Czarnecki. Tror ni, att den, som tillintetgjort hela svenska arméen vid Jaroslaw, och jagat er konung som en simpel ryttare ut på fältet, länge låter trotsa sig af er och er lumpna besättning? Jag ger er tvänne timmars besinningstid; derefter skall ni uppgifva slottet!"

Cronlood ansåg det onödigt att bevärdiga den ohöflige polacken med ett svar. Han fäste endast på honom en djup, föraktlig blick och förde derefter superintendenten till fönstret. "Vördige fader!" sade han, "ser ni utåt slätten här, emellan San och Weichsel, hvad är det som rör sig derborta? Om jag icke ser orätt, det är fanor, som fladdra vid horizonten, och en armé som tågar fram på slätten. Ni har kanske icke sett ett sådant skådespel, vördige fader! Jag skall låta hemta oss några glas vin, medan vi en stund betrakta denna vackra syn!"

Han vinkade åt sin betjening, och förfriskningar inburos. Han klingade med superintendenten och visade honom den utmärktaste artighet, under det han

låtsade alldeles icke bemärka den unge Czarnecki, hvilken endast serverades af betjeningen.

Cronlood såg utåt slätten. "Se der!" sade han. "Man börjar snart att få en öfversigt af arméen. De der ryttarskarorna, som utgöra förtrafven, äro Aschebergs. Ni har nog hört talas om hans bedrifter. Tåget går emellertid långsammare än vanligt. Vägarne äro så svåra, och fienden befinner sig på andra sidan om de båda floderna. De behöfva icke göra sig så brådtom. Hvad menar ni, vördige fader, ser det ut på de der slutna sqvadronerna och regementena, som de blifvit tillintetgjorda? Jag undrar med hvilket regemente konungen sjelf rider. Inom några timmar står hela hären här midt emot. Det är en herrlig känsla, min bäste pater, för en krigare, att se sin konungs fanor så ärofullt flygande som dessa, och veta att de nalkas. Jag hoppas, att furst Czarnecki icke undviker att möta dem här."

Superintendenten, som kände sitt inre betryckt af en djup bäfvan vid den vördnadsbjudande åsynen af Carl Gustafs segervanda här, längtade att komma tillbaka till sitt hem och sade: "Ehuru kärt det vore oss, att ytterligare erfara prof af er artighet, herr kommendant, fruktar jag likväl, att fältherren väntar oss med otålighet tillbaka. Har ni intet bättre svar att gifva oss, herr befälhafvare?"

Cronlood stod upp, fattade paterns hand och sade: "I åsyn af min konungs flygande fanor förmodar jag, att fursten sjelf intet annat svar kan vänta sig, än det jag gifvit. Tack för den gästvänskap ni bevisat mig, vördige fader! Om er systerson också begagnat tillfället af mina besök hos er, för att utforska mina vägar och stämpla försåt för mig, hoppas jag, att hans eget samvete tillräckligt straffar honom för hans lönnmördarplaner, och att ni, som en andlig man, kraftigt väcker hans samvete och förmanar honom till ånger och bättring. Farväl, herr pater!"

Derefter framträdde han med en stolt blick och värdig åtbörd till den unge fursten. "Ni är ännu ung på krigets bana, och er erfarenhet svarar alltför litet

mot er höga börd. Lär er, detta råd ger er en erfaren krigare, som kan vara stolt öfver svenskt mannamod och svensk ära, lär er att försmå alla medel, som icke hedra er lika mycket som sjelfva målet. Det är ett föraktligt mod, som visar sig i öfverdåd mot qvinnor och försåt mot män. Om ni behagar, i spetsen för edra landsmän, ju förr ju hellre infinna er här utanför mina murar, skall jag med riktigt eftertryck inskärpa denna lära hos er. Farväl!“

Borghöfdingen lemnade salen och ett par af hans officerare ledsagade de utskickade tillbaka till slottsporten, genom hvilken de utsläpptes.

Sedan Cronlood vidtagit några ytterligare anstalter med besättningen och underrättat den om svenska arméens och konungens ankomst, begaf han sig upp till det högsta tornrummet för att rätt njuta det sköna krigiska skådespelet af de svenske härskarornas antåg. Den vidsträckta slätten, full af kärr och mossar, betäcktes nu af trötta krigare, hvilka, vadande i vattnet och gyttjan, likväl bibehöllo sin ordning och sitt hotande skick. Efter det äfventyrliga tåget till Jaroslaw, var det nu endast sjelfva den mest härdade kärnan af den svenska hären, som ankom till stranden midt emot Sandomir. De djupa vägarna, morasen och gyttjan hade varit förfärliga och soldaterna kallade återtåget från Jaroslaw för gåsmarschen. Det var deras hopp att gåsmarchen skulle slutas genom en ärofull gång öfver Weichseln vid Sandomir till torrare och mera farbara trakter. Cronlood skickade i en båt en af sina officerare öfver Weichseln konungen till mötes.

Innan aftonen stod svenska hären uppställd på stranden, och i midten deraf kunde man från slottstornen urskilja den grupp af officerare till häst, bland hvilka konung Carl Gustaf sjelf syntes på en stark ungersk springare.

Emellertid hade konungens ankomst med hären icke blifvit obemärkt af polackarne. Czarnecki insåg vigten af Sandomirs slott, och beslöt att eröfra det, kosta hvad det ville. Han gjorde derföre ett anfall med den yttersta häftighet.

Men konungen, sedan han öfversett lokalen och funnit att hans artilleri endast stod till hinders i det trånga slottet, gaf befallning att de skulle inskeppas och öfverföras till andra stranden, derifrån han med anlagda batterier bättre kunde skydda den tillämnade broanläggningen. På mindre än tvänne timmar var konungens befallning verkställd, och nu dundrade, i förening med slottets, femtio svenska fältkanoner mot polackarne. Cronlood begärde om natten förstärkning, och på de stora båtarne erhöll han densamma. Nödiga förberedelser vidtogos för brons byggande öfver floden.

Om natten anlade likväl polackarne batterier midt emot de svenska, så att de stridandes kulor flögo om hvarandra öfver den breda floden. Elden mot slottet underhölls med fördubblad ifver.

Då konungen följande dagen tog ställningen ånyo i ögonsigte, beslöt han att lemna Sandomir och i stället gå öfver San. Men då detta beslut skulle verkställas, befanns en sådan polsk styrka äfven på Sans andra strand, att försöket till öfvergång misslyckades. Konungen återtog då sitt första beslut att slå en brygga öfver Weichseln vid Sandomir.

Arbetet dermed återtogs den 24 Mars 1656. Under oupphörlig eld emellan de båda strändernas batterier och under det vildaste anfall mot slottet, dit förstärkningar flere gånger måste skickas, begynte arbetet. Det var likväl icke långt framskridet, då konungen erhöll den underrättelse att nordvestra hörnet af slottet rasat, sedan polackarne skjutit en stor bresch i muren. Med barmfullt hjerta gaf konungen då ändtligen befallning att utrymma slottet och att det återstående af den tappra garnisonen skulle sättas öfver till honom. Han måste utfinna någon ny utväg att rädda sig och sin här, ty öfver Sandomir blef det icke möjligt.

Så snart Cronlood erhöll denna konungens befallning, lät han i hast nedbära all ammunition, som icke kunn öfverföras till andra stranden, i en djup källare. Tvåhundra centner krut och fyra tusen granater bildade en förfärlig afgrundsmakt derinne i djupet. Sjelf lade Cronlood en lunta der bredvid, och, medan de sista

kanonskotten lossades från murarna och besättningen skyndade till den sista båten, antände han luntan, stängde källarens fasta jerndörrar, och skyndade efter till de sina. Han hade så beräknat luntans längd att slottet skulle springa efter en fjerdedels timma.

Men i samma ögonblick, som han skulle springa ut genom strandporten, såg han en båt, som, midt under kulregnet, hvars skurar flögo tvärtöfver strömmen, af några raska roddare med utomordentlig fart drefs utföre strömmen. Den ilade tätt utmed fästningen, för att icke träffas af dess kanoner, och innehöll, det kunde man se, flyktingar från staden. Bland de i båten liggande qvinnorna, höjde sig endast ett hufvud som med modfull blick såg sig omkring b'and dödsfarorna, ur hvars krets flyktingarne ilade. Cronlood igenkände Judyta, och deras blickar möttes, i det hon flög förbi. Han hade stannat blott ett ögonblick vid den oväntade synen, men detta ögonblick kostade honom dyrt. En polack grep honom i kragen, och innan han kunde vända värjan mot denne 'angripare, var han öfvermannad af en hel mängd. Värjan vreds med våld ur hans hand och han rycktes tillbaka. Han hade likväl så mycken sinnesstyrka, att han kastade nycklarna till källaren i sjön och ropade till folket i båten: "Lägg ut och ro!" Soldaterna sågo ingen möjlighet att rädda sin befälhafvare, och då de hvarje ögonblick väntade att se slottet springa i luften, skyndade de genast undan för att från andra stranden blifva vittne till det förfärliga skådespelet.

Snart hade Cronlood hemtat sig. Med ett hemskt hånande löje vände han sig till sina angripare; det var den unge Czarnecki: "Jag är er fånge!" sade han. "Följ mig sjelf in i slottet; jag skall visa er krigskassan!"

Den unge polacken, jublande af vild segerglädje, lät föra honom i östra salen för att derifrån, jemte det han fägnade sig åt sin fånge, öfverse svenskarne i deras förtviflade ställning. Superintendenten stod der redan förut i ett fönster. Czarnecki tillät äfven Cronlood att ifrån fönstret betrakta sina landsmän, vilka han aldrig mer skulle återse. Då drog sig

superintendenten undan, liksom blygdes han och ville undvika Cronloods blickar. Denne nickade blott betydelsefullt åt honom.

Slottet uppfylldes emellertid af de jublande segrarne. De uppstego i alla tornrummen, blåste i trumpeter och svängde fanor ur fönstren. Öfver tvåtusen var deras antal, som inträngt i borgen.

Men Cronlood, väl vetande hvilket öde som sväfvade icke öfver, men under dem, kastade, sedan han med en egen medömkan betraktat deras glädjerus, en blick utåt Weichseln. Han såg efter den lilla båten, som för honom ännu i denna stund, då han visste sig vara dödens oundvikliga offer, var af ett underbart värde. En känsla af tillfredsställelse, högre än den hämdfulla, som han erfor vid tanken på det snara slutet af fiendernas jubel, genomfor honom då han såg huru den lilla farkosten redan hunnit utom skotthåll för kanonerna och sålunda borde kunna hinna oskadd till Krakau, der hon, som för honom var så dyrbar, visserligen hos sin fader icke saknade medel att betrygga sig och sin säkerhet.

Hastigt nalkades honom den unge Czarnecki. Denne ville njuta af att håna sin fångne fiende: "Vårt förhållande är visserligen nu förändradt, herr för detta kommendant," sade polacken. "Det är jag, som för närvarande befaller här i min farbrors namn. Ni torde bemärka detta förhållande!"

"Ni vet icke huru länge ni yfs, kortsynte yngling!" svarade Cronlood. "Hela er segerglädje skall plötsligt slutas, det kan jag försäkra er. Snart skall hvarken ni hafva något slott eller ruinerna behöfva någon höfding!"

"En obeväpnad fiende bör akta sig för att trotsa!" utbrast den vilde ynglingen med en hotande åtbörd. Men han drog sig hastigt tillbaka för den blick af ett hastigt fattadt vildt beslut, som blixtrade ur Cronloods öga.

Liksom en ingifvelse hade på en gång fattat den svenske höfdingen. I samma ögonblick, som Czarnecki tog ett par steg tillbaka och lade handen på sabeln,

störtade sig Cronlood ut genom fönstret. Det var beläget öfver den djupa floden, så att han nedstörtade ibland böljorna.

Czarnecki ilade till fönstret, skummande af raseri, och blickade ned efter den blixtsnabbt försvinnande. Äfven superintendenten skyndade fram för att se efter honom.

Men det förfärliga ögonblicket var inne. Med en gräslig knall lyfte sig på en gång slottet från sina grundvalar, stenmassor, krevcrande granater och stympade lik flögo vidt omkring, och det var som om jorden bäfvat och den bestörta floden stannat i sitt lopp för en sekund.

Det var i en hast slut på polackarnes segerjubel, men den förbittrade svenska hären, som uppställt sig för att åse den fasansfulla katastrofen, uppgaf ett doft, djupt sorlande härskri.

Liksom genom ett underverk blef Cronlood räddad ibland böljorna. Omkring honom rasade stenar, bjelkar och krossade menniskor, och han var nära att förlora sansningen vid den förfärliga lufttryckning, som egde rum öfver vattnet. Men han var en öfvad och stark simmare. En minut efter den förödande sprängningen hade alla uppkastade stenar och kroppar nedfallit, och han lyftade sitt hufvud öfver vattnet. Det låg då en nästan ogenomtränglig dimma af krutrök, liksom nedpressad på vattenytan, och blod utträngde genom hans mun och öron. Han kände sig nära att ånyo dragas ned i vattnet af en besynnerlig rörelse i floden, men med ett nästan omedvetet simmaregrepp kastade han sig upp på vattenytan. Han tyckte sig liksom sönderbråkad i hela kroppen; men tanken på konungen och på hela arméen, som stod på andra stranden, upplifvade honom. Han beslöt att använda sina yttersta krafter för att simma öfver. Han kunde slutligen urskilja en del af den klippa, hvarpå slottet legat, och då visste han också hvar den motsatta stranden var belägen.

När han uppnådde den och klättrat uppför densamma, blef han upptäckt af tvänne ryttare. De ilade ·n för att se till hvem han var.

"Jag är befälhafvare på Sandomirs slott," stammade han. "Jag är Cronlood! Fören mig till konungen!"

Ryttarne uppfyllde hans begäran, och förde den af sina kroppskrafter nästan öfvergifne hjelten fram till Carl Gustaf, der han just höll krigsråd med sina generaler.

Cronlood ansträngde sig för att kunna hålla sig uppe, medan han för den förvånade konungen och de församlade generalerna aflade berättelsen om sin räddning.

I konungens stora ögon blixtrade det, då han hörde sin höfdings ord. "Min tappre Cronlood!" sade han, i det han klappade honom på axeln: "Ni skall ha en bättre borg, än den, som ni så tappert sprängt i luften, det lofvar jag er. Nu kan ni behöfva hvila. Sök den, så godt sig göra låter här i vår bedröfliga belägenhet. Ett har ni lärt oss alla, och det är vår vigtigaste lärdom. Ingen fara är för en hjelte så stor, att det icke med Guds hjelp gifves räddning ur densamma. Jag har nu fattat mitt beslut, och vet, att både jag och hela min här skola undkomma ur vår svåra ställning. Följen mig, tappra kamrater! Vi gå öfver San, och er tapperhet och Guds hand skall öppna vägen för oss!"

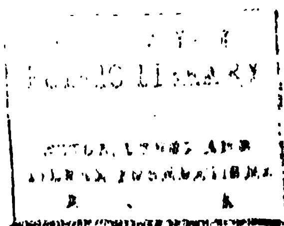
Jacob Casimir De la Gardie.

1.

Menniskoslägtet tyckes uppfylla sin bestämmelse, då det utbreder sitt välde öfver jorden, och de strider, som menniskorna föra, då de lägga den vilda naturen under sitt välde, hafva sin märkvärdighet. Men äfven då det gäller att försvara de en gång vunna eröfringarna, att stå emot naturkrafterna, der de frambryta för att hämnas på sina besegrare, utvecklar menskligheten höga förmågor och ett eget lynne. Liksom i den nya verlden, bortom Vesterhafvet, den framträngande europeiska bildningen har sina förtrupper i ett slägte af djerfva och kraftfulla skogsrödjare, som öppna urskogarna för den långsamt men säkert eröfrande åkerbrukaren, så har den, på en just derföre märkvärdig sida af den europeiska kontinenten, långsamt tillbakavikande menskligheten sina modfulla eftertrupper, hvilka kämpa skarpa strider med plöjande köl mot skummig våg i samma nejd, der deras fäder plöjde jorden och sågo skördar mogna. Dessa menskligheteus åt en oundviklig undergång invigda offer äro invånarne på de utanför Slesvig, i hafsbandet mot Nordsjön belägna öar. Deras jord bildade fordom vidsträcktare nejder, som småningom blifvit förtärda af det roflystna hafvet, så att nu endast några låga i sjelfva hafsbrynet simmande lemningar af land erbjuda ett fotfäste för de lefvande och en småningom sjunkande grundval för deras boningar. Dessa knappt ett par fot öfver böljornas yta belägna öfläckar kallas

Jacob Casimir de la Gardie.

Halliger, och deras invånare utgöra återstoden af en ädel folkstam, den Frisiska, hvilken är dömd att gå under i hafvet.

En af de rysligaste öfversvämningar, som härjat dessa trakter af jorden, inträffade för något mer än tvänne århundraden sedan. Natten till den 11 Oktober 1634 hade en syndaflod störtat öfver den olyckliga befolkningen, och icke mindre än 15,000 menniskor förgingos i den natten. Sex kyrkor, halftannat tusen enskilda hus, en mängd väderqvarnar och ett ofantligt antal kreatur försvunno i djupets afgrunder. De räddade menniskorna utgjorde endast ett antal af 2,633. Deras fordom rika och vidsträckta marker hade blifvit inskränkta till några sumpiga ängar, och minnet af den genomgångna nöden bevaras i dess benämning: "den stora *mandränkelsen*".

På det tjugotredje året efter denna fasansfulla olycka hade redan de återstående invånarne hunnit passa sig in i de nya förhållanden, som derigenom uppkommit. Halligeröarna hade då antagit den gestalt, de skulle endast småningom förändra intill nästa stora omstörtning, och omkring dem hade redan uppväxt den kedja af nomadiserande sandkullar, kallade düner, hvilka i ett dubbelt led på en gång kämpa för och förtära den jutska kusten, och hvilka, i nyckfullt förändrade lägen, göra sig ganska oberoende af det land, de dock ämnades att försvara.

Halligeröarnas behagligaste tid, deras sommar, var inne. Under denna tid breder sig en flyktig grönska öfver den eljest så ödsliga arkipelagen. Då ströfva några glesa fårflockar kring de gungande betesmarkerna på de timmar, under hvilka vågorna, med den infallande ebben, lemna grunden. Halligerboernas skördetid är förhanden. Verksamhet och lif råder bland de eljest af böljorna svartsjukt instängda hafsboerna, och de skynda att insamla årets foderförråd till de på små konstgjorda kullar anlagda, af pålar bygda bostäderna.

Hvad Halligerboerna då, liksom nu, framför de flesta andra folk egde, var en fri utsigt, ty denna

begränsas endast af en låg horizont. Utsigterna sakna dock icke äfven en annan omvexling, än den soluppgångar och aftnar öfver de speglande böljorna dagligen erbjuda, äfvensom de underbara och ofta förfärliga skiftningarna af storm och lugn, af ebb och flod. På den ena sidan af denna nejd går verldshandelns stråkväg in genom Elben till Europas hjerta, så att Halligerboerna vid randen af sin himmel skåda segelmassorna af de flottor, som ila till och från Hamburg, rädda att nalkas dessa menniskoboningar, bland hvilka en säker undergång möter hvarje seglare, som af stormens våld händelsevis skulle kastas dit. På den motsatta sidan skåda Halligerboerna ett härligt och fruktbart land, skyddadt af väldiga dammar, hvilka dock voro förgäfves byggda mot hafvets våld, om icke de till spillo gifna förposterna derute på sina sjunkande öar mottoge och bröte böljornas första och förfärligaste anfall. Gröna, yppiga fält, med lunder och kyrktorn, med byar och ängar, öfver hvilka solen uppgår, ligga inom Halligerboernas östra synkrets.

Sjelfva midsommardagen 1657 inträffade en half mil vester om Süderoog, så heter en af dessa låga öar, ett uppträde, som den tiden icke var så ovanligt i dessa farvatten: en strid emellan tvänne fiendtliga skepp. Ett tungt lastadt svenskt skepp, ehuru egentligen köpmansfartyg, dock utrustadt på örlogsvis, hade, då det ämnade sig in uti Elben, till Hamburg, mött en dansk örlogsman, som genast angrep det. I början hade svensken trott, att det var af något obegripligt misstag, som anfallet skett, men då hans flagga icke alls aktades, ansåg han sin angripare för en sjöröfvare, mot hvilken han beslöt att försvara sig till det yttersta. Sedan han vändt bredsidan till, gaf han det ena glatta laget efter det andra. Men det visade sig snart att den danske örlogsmannen var öfverlägsen i både manöver och bestyckning, så att det svenska skeppet led allt mera till både tackel och skrof. Slutligen gick förmasten öfver bord.

Der nu de segelbevingade skeppen kämpade, omgåfvo de sig med en svällande bädd af ljusblå krutrök,

inom hvilkas hvirflar striden fortgick och gömde sina fasor för åskådarne på den trygga stranden.

Från sina bostäder på Süderoog betraktade de frisiska invånarne det praktfulla skådespelet. Ett par gamla, erfarna sjömän hade med mycken skarpsinnighet gjort sina slutsatser om stridens anledning och utgång. Det svenska skeppet kände förmodligen icke, att Danmark nyss utfärdat sin krigsförklaring mot Sverige, och hade derföre icke sökt engelsk hamn. Nu var det invigdt åt sin undergång. Då det togs och bortfördes af en örlogsman, skulle det åt Süderoogs invånare icke medföra någon fördel, som hade varit händelsen om det förlist härutanföre. Det var derföre med ett doft missnöje, som dessa öboer åskådade uppträdet.

Hastigt fattades den förnämste bland de närvarande af en tanke. Han kallade till sig ett halft dussin af de raskaste männen och tillsade dem att följa sig. Derefter begaf han sig till sin båt, hvilken skyndsamt sköts ut och hvari de begåfvo sig ut. En hvar äfven af de qvarblifvande förstod att här var fråga om att förtjena något.

Så snart Süderoogsbåten hunnit så nära stridsplatsen, som den vågade sig, framträdde ur krutmolnet en annan båt, som kraftfulla årtag styrde österut, således Süderoogskarlarne till mötes. Om den kom från svenska eller danska skeppet, var för ögonblicket icke möjligt att afgöra; men för klarseende sjömansögon visade det sig snart, att den innehöll flera fruntimmer och att den manliga besättningen icke var större, än som ovilkorligt erfordrades för att ro densamma.

Vid denna syn kastade den sluge Edo Tetens, så hette båtföraren, om styret och vände båten något mera nordvarts. Han ville gömma den bakom ett föremål, som på några famnars afstånd reste sig öfver hafsytan. Detta föremål, som närmast skulle kunna förliknas med fantastiskt tillhuggna, grofva sparrar af takresningen till ett bugtigt kyrktak, utgjorde ett på en sandbank liggande hvalfiskskelett, hvilket ännu icke blifvit fullkomligt begrafvet i sanden. Gubben

Edo hade snart åt sin båt funnit en tjenlig plats emellan den väldige hafsjättens nakna refben, och derifrån kikade nu de uppmärksamme öboerna utur sin gungande farkost öfver sjöstridens skådeplats.

Den andra båten hade emellertid utvecklat sig ur krutmolnet, så att man från densamma kunde se ut öfver hafsrymden. Med säkrare och bestämdare kosa vände sig äfven den mot hvalfiskskelettet, som tycktes tillbjuda ett slags tillflykt, emedan det på afstånd kunde misstagas för en boning, upprest på en af de låga Halligerna. Denna tillflykt var så mycket oumbärligare för de ankommande främlingarne, som deras båt var läck och det ingalunda var att hoppas, att de skulle kunna uppnå den temligen aflägsna Süderoog.

Uti den främmande båten befunno sig fem fruntimmer, fyra roddare och en styrman. Så väl styrmannen som fruntimren tycktes vara af högre stånd, enligt hvad drägter och skick vid första anblicken utvisade.

Då båten hunnit så nära, att det väldiga skelettets former kunde urskiljas, uppgåfvo fruntimren ett rop af fasa. Sjelfva roddarne hvilade på årorna för att betrakta hafsvidundrets med långa remsor af tång och andra hafsväxter fantastiskt utstyrda gestalt.

I detta ögonblick hördes från djupet af de skockade, hemlighetsfulla krutmolnen en förfärlig knall, hvars dån öfverröstade kanonskottens åska och hvarefter maststumpar, stänger och spillror flögo högt upp i luften öfver rökmassan. Derjemte dansade några kanonkulor, uppstänkande höga pelare af skum utåt böljorna, och en af dem kom så nära den flyende båten, att skummet vid en af dess studsningar mot vattenytan stänkte fram till fruntimren, medan det egna hväsande ljudet af kulan tydligt hördes. Då togo roddarne åter några friska tag och förde båten bakom skelettet.

Här möttes således de båda båtarna. Gubben Edo betraktade främlingarna med forskande blickar och frågade dem derefter på holländska hvilka de voro.

Den herrn, som styrde båten, svarade, sedan han vexlat några ord med en af damerna, att de voro engelsmän, som sökte skydd och försvar här på kusten, emedan skeppet, hvarpå de färdats, blifvit angripet af en sjöröfvare.

"Sjöröfvare föra icke danska flaggan," anmärkte Edo något förtrytsamt. "I ären förmodligen från det svenska skeppet, och då är det naturligt, att en dansk örlogsman skulle anfalla det, sedan nu kriget blifvit förklaradt."

"Är det krig emellan Sverige och Danmark?" frågade främlingen bestört.

"Och det skulle man icke veta i England," invände gubben. "Men fast I ären engelsmän, kommen I kanhända från något annat land med det svenska skeppet?"

"Vi komma från Skottland," fick han till svar, allt på holländska.

Süderoogsbåten lade under detta alldeles intill den andra. En af damerna, som tycktes vara den äldsta, ehuru ännu icke mer än midt emellan trettio och fyrtio år, och tillika den förnämaste, vände mot den gamle öbon ett par sköna, genomträngande ögon och tilltalade honom på engelska. "Vi komma så godt som skeppsbrutna, åtminstone räddade ur en lifsfara," sade hon, "för att anropa er om hjelp. Neka oss icke ert bistånd; det skall icke blifva er olönt."

Det låg i den bedjande blicken, i sjelfva rösten något obeskrifligen rörande, som på den gamle icke förfelade att göra sitt intryck. "Vi äro ärliga och trogna friser," sade han. "Hos oss skall den behöfvande och främlingen icke förgäfves söka gästfrihet och hjelp, så långt vi, i vår fattigdom, förmå att sträcka oss. En så skön och förnäm fru," han blottade hastigt sitt gråa hår, och ett uttryck af den djupaste vördnad framträdde i hans ansigte, "en så förnäm fru, som kanske är den allraförnämsta i det höga landet i vester — vi skola göra allt hvad ni befaller."

"Vår önskan är att komma till Hamburg, dit vår resa var bestämd. Vi kunna, såsom jag förmodar, icke

befinna oss alltför långt från denna stad, och här finnas säkert kustfarare, som skulle kunna kanske med mera trygghet än ett stort skepp föra oss dit.“

“Till en början,“ sade gubben, “göra vi bäst att begifva oss till vårt fattiga hem på Süderoog, för att låta ovädret, som inom midnatt är öfver oss, rasa ut. I natt vill jag icke tillstyrka någon småbåt att vara ute här längs utåt vestkusten.“

“Ni ser hederlig och redbar ut,“ inföll damen. “Vi anförtro oss åt er. För oss hem till er boning, så få vi der rådgöra om hvad vi böra företaga.“ Med dessa ord sträckte hon ut sin arm och grep den gamles hand.

Gubben drog förlägen och öfverraskad sin hand tillbaka och utbrast: “Nej, tack, höga fru! Jag emottar ingen belöning innan jag förtjent den. Behåll penningpungen, fru! Vi äro ju ärligt och redligt folk!“

Damen såg på honom med en uppsyn, som tycktes skapad att utöfva ett underbart välde öfver menniskor, och hon upprepade: “Vi anförtro oss helt och hållet åt er! Ni skall icke svika vårt förtroende! Om det är möjligt, rädda oss innan det blir bekant, att vi kommit hit. Kan ni och ert folk dölja oss, tills vi kunna bege oss till Hamburg?“

“Dessa äro mina vänner och grannar,“ sade Edo. “De äro pålitliga, såsom jag sjelf. Var trygg för dem. Men jag ser att båten, som bär er, är ganska dålig. Det är tid på, att vi upptaga eder allesammans i vår!“

Främlingarna emottogos af starka armar. Damerna erhöllo plats i midten af den säkra Süderoogsbåten, dit också några skrin öfverflyttades af den unge herrn, som tycktes föra ett slags befäl öfver roddarne och kanske till och med ett par af fruntimren, hvilka måste höra till de förnämstas betjening. Roddarne voro icke egentliga sjömän, utan visade sig vara de resande damernas drängar.

Den gamle Edo Tetens hade knappt fått samtliga främlingarna ordnade i sin båt, färrän han lät en af sitt manskap gå öfver i den främmande båten,

hvilken derefter fastsurrades med fören vid ett af skelettets refben.

"Det är möjligt att han kan härda ut mot stormen," sade gubben, "och då är det skäl att berga honom."

Så snart detta den gamles uppdrag blifvit verkställdt, upptog han åter mannen och båten lemnade den sällsamma mötesplats, på hvilken främlingarna blifvit träffade.

Medan man rodde mot landet, betraktade alla uppmärksamt det på afstånd belägna gungande stridsfältet, der, under det endast småningom röken dref undan, man snart borde kunna urskilja det segrande skeppet. Kustboerna meddelade hvarandra på frisiska, hvilket till främlingarnas stora förvåning hade mycket tycke af svenskan, åtskilliga anmärkningar. Ju mera krutröken glesnade, desto ifrigare blefvo anmärkningarna.

Slutligen sade den gamle anföraren till damerna: "Vid Gud har icke svensken segrat, fast han förlorat förmasten! Men det har då skett en olycka hos den danske örlogsmannen. Det har kommit eld i hans krutdurk."

"Hvad säger ni?" utropade den andra i ordningen af damerna, i det hon drog slöjan ifrån ett icke mindre skönt och idealiskt ansigte, än den förstas, och stirrade bortåt fartyget, som nu begynte röja sin segelbyggnad igenom krutdimman. "Är det möjligt! Men då skola vi vända om igen till vårt skepp."

"Han må tacka Gud, om han kan draga sig i land!" yttrade gubben. "Vi ha stormen här inom några timmar. Kan han icke innan dess hinna Cuxhaven, så lär han nog komma att i morgon bittida ligga som vrak på Eiderstedtska stranden."

Den sköna kastade en häpen blick på honom och förstummades.

"Det vill arbete till äfven för oss," återtog gubben, "om vi skola lyckligt komma undan. Men vi ha friska armar. Svensken der är nog trött efter en sådan strid. Jag är säker på, att der ha många stupat."

"Ändå icke så många, som man skulle tro," sade den unge herrn. "När vi lemnade fartyget, hade kaptenen ännu icke mer än två döda och fyra eller fem sårade."

"Och huru stor var då besättningen?" återtog gubben.

"De voro omkring fyrtio man. Men vi hade sexton goda kanoner. Vår fiende förde åtminstone trettio."

"Då är det så mycket säkrare, att det varit någon olycka inombords, som träffat dansken," anmärkte gubben torrt. "Jag tror emellertid, att I för närvarande ären i bättre säkerhet här på min lätta köl, än på den tunga lastdragaren derute."

"Herre Gud!" utropade en mild, sextonårig röst, "kan man då också icke hjelpa dem derute?"

"Kunna de icke hjelpa sig sjelf och vill Gud icke hjelpa dem, så äro de förlorade," förklarade gubben. "Raska tag, mina gossar! Ebben har redan kantrat!"

Nu inträffade det fenomen, då hafvets strömsättning från ebb kastar om till flod. En besynnerlig, liksom ångestfull rörelse föregår dervid i vattnet, hvilket tyckes på en gång ångra, att det dragit sig ifrån stranden och blottat dess snäckbeströdda bankar. Böljorna gripas af en underbar längtan att ånyo famna de murar, att klappa den kust, de öfvergifvit. Denna längtan sväller i hafsdjupet, så att vågorna, liksom med mäktiga andetag höja sig och sorlande hvirflar ila i kapp att öfversköljа sjödjuren, som ebben här och der lemnat på sanden. Det ligger något fruktansvärdt i detta hafvets anlopp mot de menniskoverk, de förmätna, som dock beräkningen och snillet hafva vågat sätta emot det stormiga elementet; men menniskan vågar i sjelfva verket med stolthet från sina dammar se den själlösa, ehuru ofantliga naturkraften till mötes.

Men den fristad, som nu erbjöds de från skeppet undkomna främlingarna var icke ett af menniskoförmågans djerfva verk, af det slag, som utgör en varaktig minnesvård öfver ett besegradt element. Det var en af de låga Halligeröarna, som icke förmått att öfver

vattnet berga en så ringa yta, att man icke ansett det löna mödan att på densamma kosta dyrbara dammar. Invånarne på Süderoog äro fångar, som dväljas i sina farliga bostäder och älska dem med en oändlig förkärlek, ehuru lockande paradis bjudas dem utanföre både på landet och på sjösidan. Sjelfva farorna göra nämligen hemmet dyrbart för Halligerbon. Minnena af de öfversvämningar, som han uthärdat, utan att gå under, de äfventyr han upplefvat på hafvet, än med sin lätta båt bland flodens böljor, än med säkert öga och snabb hand springande på de af ebben blottade sandbankarna, stå för hans själ i glansen af uppeldande segrar. Men för hvar och en annan, som icke njutit sitt lifs bästa stunder i dessa sällsamma nejder, erbjuda de endast farornas och armodets nedslående anblick.

Så var förhållandet med de från svenska skeppet räddade. De betraktade med djup rysning den låga, gröna fläck, som skulle emottaga dem. De sågo med häpnad de få, äfventyrligt sammansatta, af inga träd beskuggade hus, som skulle hysa dem, medan böljorna rullat sitt skum ända upp till dörren. Men nöden hade ingen lag, och de hoppades att snart härifrån blifva förda till det trygga Hamburg.

Båten gjorde en omväg, för att genom den krökta ränna, som var den enda af tillräckligt djup för att låta en farkost flyta, lägga till ön. Till landningsstället skockade sig genast hela öns befolkning, som med både yngre och äldre tillsammans kanhända utgjorde ett par tjog personer, för att beskåda de ankommande främlingarna. Alla qvinnor voro svartklädda, och anblic ken af denna menniskoflock var icke vänligt inbjudande på afstånd. Vid åsynen af fruntimmer yttrade alla den lifligaste förvåning.

Slutligen drefs båten med några kraftfulla årtag in emellan ett par små sandbäddar, hvilka höllo den upprätt, då han stannade.

Den manliga delen af öboerna skyndade intill båten, vadande ett temligt stycke ut, ehuru vattnet knappt räckte dem till fotknölarna. Med vänlig ifver täflade de om den lyckan att få bära de oväntade

gästerna i land; men gubben Edo Tetens, som äfven i land tycktes vara en sjelfskrifven befälhafvare, utdelade sina bestämda befallningar om huru allt skulle tillgå. Han utvisade åt de hurtiga karlarne hvilken dam hvar och en skulle bära i land och gaf anvisning hvart sakerna skulle föras.

Så snart alla befunno sig på land, fördelade gubben gästerna till herberge så, att han bestämde hvilken värd en hvar skulle erhålla. Det var dock endast männen som han så fördelade. Alla fem damerna skulle förblifva tillsammans, och han upplät åt dem hela sitt eget hus, medan han sjelf tog herberge hos en af grannarna.

Han framkallade och framställde derefter sin dotter, en lång vacker flicka med en hy, så ljus och fin, att den på intet sätt behöfde vika vid jemförelsen med den sextonåriga frökens. Den Süderoogska flickan hette Sell och fick befallning att vara de främmande till all den tjenst hon förmådde, och ett vänligt leende i hennes behagliga drag tillkännagaf, att hon gerna ville uppfylla en värdinnas kall.

Den, som tycktes vara den förnämsta af damerna, tackade på sitt eget hänförande sätt först den gamle särskildt, och bad derefter den unga flickan visa vägen till herberget, ty fruntimren behöfde alla hvila efter sina ansträngningar och sinnesrörelser på denna för dem märkvärdiga dag, enligt hvad hon sade.

Den unga Sell anförde det lilla tåget till den bestämda bostaden. Den bestod i ett enda hus, i hvars bottenrum tvänne kor och några får hade sitt landtliga hem, jemte några ytterst få landtmannaredskap. Den lilla gårdsplanen framför huset utgjorde endast några qvadratalnar, men var omsorgsfullt stenlagd med symmetriskt ordnade stenflisor i olika färger, och sopad; man skulle nästan tro skurad med äkta holländsk eller hvarför icke frisisk renlighet. En trappa, som likväl ganska mycket närmade sig formerna af en stege, ledde upp till den öfre våningen, som var menniskornas boning. Denna våning bestod af tvänne rum och ett litet kök.

Ehuru förnäma de gäster kunde vara, som infördes i huset och huru praktfullt de än voro vana att se allt omkring sig, måste de medgifva, att en snyggare tillflyktsort, än den, som unga Sell Tetens öppnade för dem, kunde de icke finna. Det hvardagliga boningsrummet, som på ortens språk kallades "dönsche", var utstyrdt med gamla, men prydliga och till och med dyrbara husgeråd, på hvilka nu aftonsolen, genom det enda men klara fönstret, göt ett förgyllande skimmer. Många föremål, som icke en gång de mångberesta damerna förr sett, fästade deras uppmärksamhet, så att Sell måste besvara en mängd nyfikna frågor, i synnerhet af den unga fröken, om alla dessa prydliga saker, hvilka gubben Edo, under sin mångåriga tjenstetid såsom sjökapten i Amsterdam hade samlat. Det andra rummet, som kallades "pösel", var än rikare utstyrdt med konstsaker och utgjorde egentligen husets praktrum. Äfven detta, ehuru icke om vintern beboeligt, ty det saknade en sådan prydlig jernkamin, som den ståtligt polerade i "dönsche", blef nu, genom Sells snabba och beslutsamma åtgärder, inrättadt med sängställen, så att snart samtliga de främmande kunde motse en beqväm hvila för natten.

Troget uppfyllande gästfrihetens regel, hade hvarken den gamle eller hans dotter frågat sina gäster om deras namn. Endast så mycket hade Sell anmärkt, att de tvänne äldsta kallades grefvinnor icke blott af de båda tjenarinnorna, utan af hvarandra. Fröken hörde hon benämnas Anna.

De fyra roddarne och den unge herrn blefvo af det öfriga folket bemötta med samma välvilja, som damerna fingo erfara. Gubben Tetens sysselsatte sig sjelf hos den, näst honom sjelf, förmögnaste Süderoogboen, att undfägna den främmande herrn. Men denne var särdeles försigtig och förbehållsam i sina yttranden, så att gubben af honom icke fick veta grefvinnornas namn. Endast sitt eget uppgaf han. Han hette Viglio de Cassette och var hofstallmästare i ett furstligt hus.

Ehuru den gamle hade förutsagt en storm till natten, tycktes det, som man glömt hans spådom,

emedan redan temligen tidigt på aftonen samtliga Süderoogs invånare, både främlingar och värdfolk öfverlemnade sig åt hvilan.

2.

Det hade blifvit midnatt och den eljest temligen ljusa sommarnattens himmel öfverdrogs af hotande molnmassor. Öfver hafvet vandrade rytande vålnader, för hvilka böljorna bäfvade tillsammans och kastade sig oroligt af och an. Det var en strid, som hölls mellan tvänne mäktiga elementer ute på hafsrymden. Vattnet och luften tumlade om i vilda lekar med hvarandra. Då infann sig äfven elden. Ur molnmassornas djup frambröto hväsande blixtar och åskknallars dån, öfverröstande böljornas, studsade tillbaka och mångdubblades mot den skumkrönta toppen af hvarje våg.

Stormnattens hemska läten inträngde i den lilla boningen på Süderoog, der de främmande damerna hvilade. Den yngsta grefvinnan, som intagit sin plats i det inre rummet, kunde icke sofva. Hon väckte sin tjenarinna och begärde ljus. Darrande af ångest smög denna igenom det andra rummet till det lilla köket, der Sell beredt sin enkla bädd. Men när hon öppnade dörren, vaknade äfven den andra grefvinnan, som låg vid sin dotters sida.

“Hvem är det, som går härinne?“ frågade hon.

Pigan tillkännagaf sitt ärende och grefvinnan satte sig upp.

“Grefvinna Ebba!“ hördes den milda men klara rösten midt igenom bruset af stormen derutanföre. “Ni kan icke sofva under detta herrans väder? Om

ni behagar, skola vi sätta oss tillsammans för att uppmuntra och trösta hvarandra.“

“Ni är alltid så god och artig, min nådiga grefvinna,“ svarade den förra. “Blott det icke blir ett alltför stort besvär. — Men tillåt mig att få komma och sitta bredvid er säng, så framt icke den söta fröken Anna blir störd.“

“Hon sofver de ungas trygga sömn! Men låt mig snarare komma till er!“

Emellertid var Sell snabbt uppe på fötterna, trädde in i rummet och försäkrade grefvinnorna, att det icke var någon farlig storm som hördes. “Det låter helt annorlunda,“ försäkrade hon, “då en öfversvämning kommer. Alltsedan den stora ‘mandränkelsen‘ ha vi fått någorlunda vara i ro, enligt hvad far säger. Blank Hans, så kalla vi hafvet, tog sig då ett så groft mål, att han nog har hundra år att tära på detsamma, säges det. Men kanske deras nåder finna det behagligt, om jag gör upp eld?“

“Gud bevara oss!“ utbrast grefvinnan Ebba; “eld i en sådan storm!“

Men Sell förklarade, att det ingalunda var farligt och under hennes öfvade hand framträdde snart ur jernkaminen det dunkelröda skimret af en stark glöd. Det var en torfeld, som hon tändt, och som hon visste att underhålla utan att den rökte in i rummet, ehuru i skorstensröret ett nytt ljud uppkom och förökade stormens mångfaldigt vexlande läten. Derefter framdrog Sell tvänne högkarmade beqväma stolar framför kaminen och inbjöd grefvinnorna att der taga plats.

Grefvinnan Ebba tillsade sin tjenarinna att åter gå till hvila medan de tvänne herrskarinnorna, insvepta i sina nattkläder, höllo med hvarandra en förtrolig öfverläggning. De hade snart öfvertygat sig att Sell icke förstod franska språket, så att de icke stördes af hennes närvaro, då hon vårdade elden, hvars dunkla strålar med sin purpurnatt afspeglade sig i de sida vecken af damernas hvita drägter.

"Det är ni, som bör bestämma hvad vi företaga oss, min nådiga grefvinna," sade Ebba. "Er själsnärvaro äfven i de största faror, er klokhet och erfarenhet utgöra nu vår enda förhoppning, sedan vi befinna oss i ett fiendtligt land."

"I sanning! Underrättelsen om denna krigsförklaring har gjort på mig ett förfärligt intryck. Jag hoppades alltid, att kriget skulle kunna undvikas. Det har emellertid utbrutit högst oväntadt!"

"Åtminstone föreställer jag mig, att er gemål skall vara förtjust att ha fått sin vilja fram!"

"Gud låte honom icke hårdt få umgälla dessa sina önskningar och sträfvanden! Men det tillhör mig, såsom hans maka, att följa hans befallningar, så länge jag kan förena deras uppfyllande med mitt samvete. För sina offentliga åtgärder får han nog svara sjelf. Men jag tänker på er, min grefvinna! Tror ni verkligen att er grefve Jakob nu kan få tillåtelse att möta er i Hamburg?"

"Jag vet icke hvad jag skall tro. Han önskade åtminstone, enligt hvad han skrifver, att få träffa mig åtminstone några dagar, innan jag fortsätter min resa till Italien."

"Er oförlikneliga, konungsliga väninna, den stora Kristina, skall ju för närvarande befinna sig i Frankrike, har jag hört."

"Ja, men det är just meningen, att jag skulle följa henne derifrån på en färd till Rom och Neapel!"

"Den resan hoppas jag icke skall hindras, om vi blott lyckas komma härifrån. Men det är derföre af största vigt, att jag kan dölja hvem jag är. Vi måste vidhålla vår rol att spela engelska damer, ty eljest kunde vi möjligtvis blifva krigsfångar; och i det olyckliga fallet, om också jag nödgades bereda mig på den hårdaste behandlingen, till följd af min forna drottnings oförsonliga hat, skulle säkert jublet vid danska hofvet blifva oändligt, om det finge skåda den ädle och tappre De la Gardies maka i bojor i Köpenhamn."

"O Gud!" utbrast den sköna grefvinnan. "Jag skulle aldrig öfverlefva något sådant! Nådiga, bästa furstinna! Rädda mig, fräls mig!"

"Ni vet alltför väl, sköna Ebba, att jag, ehuru en konungadotter, icke har någon furstlig rang. Jag är grefvinna endast genom mitt äktenskap med min gemål. Och den rang, som ännu återstår honom, har han att tacka er drottning, den makalösa Kristina för."

"Drottning Kristina visste att skatta storheten och snillet. Hon var alltid rättvis emot allt utmärkt."

"Men låt oss icke tala något mer om det förflutna, min grefvinna! Det närvarande och dess faror gifva oss tillräckligt att betänka. Jag kan icke tänka mig en mera förfärande musik, än stormens gny omkring denna bräckliga koja, som förefaller mig långt mindre trygg än ett bräckligt fartyg."

"Men vi hafva ju här åtminstone fast mark under våra fötter."

"Gud vet hur fast den kan vara. Hela detta hus föreföll mig i går afton så svagt, att jag trodde det kunna blåsas omkull af den första, bästa vindstöt. Men det tyckes stå temligen stadigt. Den trefliga flickan, som är vår värdinna, förefaller mig sådan, att jag gerna ville lita på hennes ord, att det nu icke är farligt för oss."

"Jag känner mig också lugnad här. Dessa hederliga öboer hafva ingifvit mig förtroende."

"Så snart stormen gått öfver, skola vi söka öfvertala vår värd, att med sin båt föra oss öfver till Hamburg. Det kan icke vara många mils resa."

"Ehuru litet jag hädanefter kan fördraga sjön, vill jag likväl gerna följa er, min fru grefvinna!"

"I morgon bittida skall jag tala med Cassette. Han är en pålitlig yngling och jag är öfvertygad att han samvetsgrannt skall uppfylla mina befallningar. Jag skall låta honom, ifall vi sjelfva icke kunna, såsom jag likväl hoppas, fara härifrån direkte till Hamburg, förut resa dit närmaste landväg. Ifrån Hamburg kan alltid i nödfall den svenska residenten skicka oss ett fartyg hit, för att hemta oss."

"Äfven jag anser den unge Cassette vara pålitlig. Han är en ung man med goda anlag."

"Han är son af en fransk adelsman, som anförtrott honom att uppfostras hos min gemål. Utom sin personliga skicklighet i allt hvad som hör till adliga seder, eger Cassette icke obetydliga gods i Flandern. Han skall nog med tiden göra en vacker carrier."

"I synnerhet kunna vi icke klaga öfver någon brist på uppmärksamhet och förekommande artighet mot oss damer."

Nu vände den äldre grefvinnan sina ord på holländska till den unga Sell, som framträdt för att syssla något vid kaminen. "Huru gammal är du, min unga vän? Du är förmodligen född här på ön?"

"Jag är född fyra år efter den stora mandränkelsen," svarade flickan vänligt; "således är jag på mitt nittonde år."

"Hvad menar du med den stora mandränkelsen? Förmodligen den stora öfversvämningen för tjugotre år sedan? Jag var då tretton år gammal, och jag mins ganska väl hvilken sorg den stora olyckan förorsakade i hela riket."

"Ack ja, den förödelsen var fasansfull! Min far var då borta från sin stora fart, men min mor var en af de räddade. Efter öfversvämningen, som förstörde hela hennes ärfda egendom, bodde hon på Pelworm, der min far gifte sig med henne. De flyttade då hit till Süderoog, som är min födelseort. Min far slutade nu sitt yrke på sjön, och här har han lefvat glad och förnöjd till dess min mor för tre år sedan lemnade oss för alltid. Sedan den tiden har jag förestått hans hus."

"Din far är således en man, som sett och erfarit mycket i verlden. Han är förmodligen den mest ansedde af öns invånare?"

"Nog har han mest att säga här bland grannarna. Men när amtmannen från Husum kommer hit, vanligen en gång om året, är det han som har mest att befalla. Det är han, som är öfverheten här på stället, liksom på alla de Nordstrandske öarna."

"Och hvilken tid på året plägar han komma hit?"

"Vanligen om sommaren, just vid denna tiden."

Grefvinnorna sågo oförmärkt på hvarandra, men den äldre fortfor obehindradt, liksom denna underrättelse icke rört henne: "Och hvad heter amtmannen i Husum, kan du säga det, mitt barn?"

"Det är en grefve, som heter Fredrik Reventlou. Han är en mycket rättvis herre, men ganska sträng."

En omärklig darrning flög igenom grefvinnan, men hon fortfor, lugn som en vanlig resande, som frågar efter eljest vanliga omständigheter: "Han väntas således hit, menar du, mitt barn? Plär man på förhand vara underrättad när han kommer?"

"Merendels hemtar min far honom i sin båt ifrån Pelworm. Men ett par gånger har han också kommit med andras båtar, och då har man icke haft någon underrättelse på förhand om hans ankomst."

"Känner ni den mannen, min grefvinna?" frågade Ebba på franska. "Namnet tillhör ju landets förnämsta familjer?"

"Ty värr," svarade den förra, "äro hans familjs namn och särskildt hans person djupt inveckladе i historien om de minas olycksöden."

"Dessa olycksöden, bekanta i hela Europa, hafva fyllt alla känsliga hjertan med det ömmaste medlidande. Men vedergällningens tid torde nu vara förhanden."

"Gud låte denna vedergällning icke blifva smärtsammare, än sjelfva de olyckor vi lidit! Åtminstone har kriget redan medfört olycka och motgång för oss."

"Också för mitt fädernesland äro utsigterna i sjelfva verket ganska hotande."

"Jag medger det. Men en sådan hjelte, som konung Carl Gustaf, kan visserligen icke annorlunda än slutligen segrande genomgå sina krig. Ehuru mörkt det kan se ut för ögonblicket, så har Sverige nog ingenting att frukta i det hela. Gud har beskärt Sverige en förmån, som är den största ett land kan ega, nämligen: lycka. Lyckan skall icke svika Sverige denna gången heller, derom är jag öfvertygad. Men

konung Fredrik, fruktar jag, har förhastat sig med sin krigsförklaring.“

De båda grefvinnornas samtal tog en allt mera politisk vändning och fortsattes ända till morgonen lyste in genom fönstret. Då vaknade den unga fröken och hennes mor gick att, med den moderliga ömhetens ifver, underrätta sig om hennes befinnande. Grefvinnan Ebba drog sig tillbaka till sitt rum och lade sig, tankfull, på sin bädd, för att kanhända njuta vederqvickelsen af en kort morgonslummer.

Tillika med den unga fröken vaknade äfven grefvinnan Eleonoras — så hette den äldre damen — tjenarinna. Sell Tetens framträdde för att tillbjuda sin tjenst, om den skulle behöfvas, men då nu damerna ville fullborda sin klädsel, aflägsnade hon sig, för att sköta sina husliga morgonsysslor och bestyra om sina gästers undfägnad under den förestående dagen.

Solen hade icke en timma bestrålat Slesvigs gröna ängder, innan Sell slutat sina första bestyr och begaf sig till grannen för att besöka sin far och af honom hemta de föreskrifter han ville lemna.

Stormen hade redan ett par timmar förut upphört, så att den unga flickan, med gladt hjerta helsande den sköna sommardagen, raskt skred fram öfver den sanka marken, som låg emellan hennes blifvande arfvedel och Rinleth Hennekes hus. Hon hade påklädt och bar på detta besök den vanliga högtidsdrägten, som den tiden brukades af hennes landsmän: en purpurröd kjortel, med lif och ärmar af samma slag, prydd med stora, blankt förgyllda silfverknappar och en turbanlik hufvudbonad, prydd med blanka sköldar af silfver. Men öfver hela drägten, från hufvudet till fötterna, hade hon svept en svart, sid öfverrock af ylle, så att hela gestalten såg ut som en kolsvart vålnad. Enligt bruket att här förvara den fina hyn, bar hon ansigtet insvept i hvita linnedukar, så att endast de milda, blå ögonen voro synliga.

På trappan af Rinleth Hennekes hus stod hennes far redan i samtal med den unge stallmästaren Cassette.

"Se der," sade Edo Tetens med en fryntlig nickning på hufvudet; "se der kommer min dotter. Hon kan säga oss hur det står till med fruntimmerna i dag, och, om det kan passa sig, vill jag väl sjelf, liksom ni, min bäste herre, göra ett besök hos dem."

Den ridderlige stallmästaren kastade en blick full af undran på den frisiska flickans fantastiska figur, som med en för frisiskorna egen, något gungande, rörelse under gåendet nalkades. "Jag måste nödvändigt tala med mina herrskarinnor," sade han, "och jag skulle derföre föreslå att genast få göra er, min hederlige värd, sällskap till dem."

"Icke kan jag fullt förstå hvad som passar en så förnäm riddare, som ni är, min herre; men nog synes det mig, som vi kunde gifva oss tid att vänta tills vi höra, om fruntimmerna hafva sofvit ut ännu," invände den gamle.

"Säkert ha de, lika litet som jag, kunnat sofva under en så förskräcklig storm, som blåste vid midnattstiden. Men i alla fall har ni rätt, min gamle vän! Jag skall först se efter vårt folk, om ni vill ha den godheten och säga mig hvar jag skall finna dem."

"De sofva förmodligen ännu hos de öfriga grannarna. Men vårt folk är ute på morgonen. Efter en storm ha vi alltid att göra, ty dels behöfva då många fartyg vår hjelp, dels har då oftast mycket gods gått förloradt, som vi söka att berga om det är möjligt. Jag är väl nu den ende af de äldre karlarne, som är hemma."

"Skulle det låta sig göra att få träffa mina fyra roddare, ville jag äfven gerna föra dem till vårt herrskap. Jag skulle tro, att de icke heller äro rätt trygga, innan de fått veta huru grefvinnorna befinna sig."

"Dem kunna vi träffa inom en liten stund; de ligga här i de närmaste husen."

Emellertid anlände Sell och, sedan hon vördnadsfullt helsat på den unge herrn, berättade för sin far, att de goda och förnäma fruarna samtalat med hvarandra nästan hela natten på ett främmande språk.

Gubben frågade om de tycktes vara nöjda med rummen och hvad annat han hade att erbjuda dem, och sedan han blifvit försäkrad härom, nickade han tillfredsställd.

"Men se der," utbrast han, i det hans blick flög öster ut öfver hafsytan: "det är ett segel med tre röda ränder. Sannerligen är det icke amtmannen från Husum. Han ämnar säkert besöka oss. Men nu har han icke Süderoogsboer, som ro honom. Jag måste gå ned för att visa dem landgångsstället. Eljest kunde det hända, att de sätta båten på grund för honom, helst det nu är stark ebb."

Herr Cassette såg med något häpen uppsyn på honom: "Är det en vigtig man, som kommer?" frågade han.

"Det är vår högsta öfverhet här på orten, gref Fredrik Reventlou."

Cassette skiftade färg vid detta namn, men fortfor med mycken sjelfbeherrskning: "Och hvarför kommer han just nu?"

"Hm," sade den gamle; "han vill väl se hur det står till med oss efter stormen i natt. Han kommer från Pelworm, der han säkert varit i går. Men han skall icke finna annat, än allt rätt och godt, när han kommer!"

"Det förstås!" yttrade Cassette betydelsefullt.

"Emellertid går jag ned till stranden och ut på bankarna, för att visa dem, som komma, vägen. Du, Sell, visa den unge herrn här till Follichs och Wurkes hus. Han skall der träffa sitt folk. Följ derefter allesammans till vår gård, om de vilja träffa fruarna. Jag skall komma hem med amtmannen, när jag hjelpt honom i land. Men det dröjer väl ännu åtminstone ett par eller tre timmar. Farväl så länge, min unge herre!"

Cassette tryckte tankfull den gamles hand, såg derefter den unga flickan forskande i de milda ögonen och bad henne följa sig till de gårdar hennes far anvisat.

Sell träffades af ynglingens talande blick och besinnade sig några sekunder. Derefter bad hon honom följa sig och begaf sig åt motsatt håll från det, som den gamle ilade emot.

3.

Så snart grefvinnan Eleonora och hennes dotter blifvit klädda, begåfvo de sig ut för att hemta frisk luft. De stego utför husets trappsteg och sågo sig omkring på det lilla, med den noggrannaste omsorg putsade gårdsrummet. Man kunde här göra sig en åskådlig föreställning om Halligerfolkets lefnadssätt och lycksalighet. Deras lefnadsbehof voro få och ytterst enkla, och till följd deraf också lycksaligheten ganska anspråkslös. Edo Tetens, gårdens egare, var den rikaste man på hela Süderoog och egde en trädgård bredvid sitt hus. Denna trädgård, karaktcristisk för ön, bestod af en några få famnars fyrkant, som var inhägnad med hvalfiskknotor och refben, hvilka isynnerhet voro på vestra sidan tätt sammanfogade, för att bilda ett skydd mot den härjande, eller såsom den här betydelsefullt kallas "giftiga" vestanvinden. De båda fruntimren inträdde i den lilla täppan emellan ett par stora skulderblad af den nämnda hafsjätten.

"Min Gud så torftigt!" utropade fröken Anna; "men det är behagligt, det är så nätt och så ordentligt. Och hela trädgården innehåller bara dessa stickelbärsbuskar, som äro utbredda och uppknutna som en spalier!"

"Det är klimatet, som icke tillåter någon annan växtlighet," anmärkte grefvinnan. "Men du kan här se, mitt barn, huru litet menniskan behöfver, för att likväl kunna använda smak och uppfinningsgåfva, kunna ordna och försköna omkring sig."

Midt i trädgården var ett upphöjdt säte anbragt, dit en trång gång mellan de små ärt- och bönsängarna ledde. De båda damerna begåfvo sig dit.

Denna bänk, som mot vester egde sitt skydd af hvalfiskbenen, erbjöd öfver den lägre delen af afplankningen en utsigt mot öster och norr, hvilken var rätt märkvärdig. Den öppnade nämligen för ögat en rymd af spelande vågor, ur hvilka här och der en mörk punkt emellanåt höjde sig; det var hufvud af skälar, hafvets dunkla, oformliga invånare, hvilka försigtigt hemtade luft. Men norrut begränsades synfältet af en låg, på vestra sidan tvärt afklippt landstrimma. Det var ön Pelworm, hvarest på yttersta vestra randen, "Alte Kirche" ännu höjde sina helgade murar, ehuru invid brädden af sin undergång. På hela den synliga landstrimman kunde icke någon annan boning än Guds hus upptäckas.

Midtemellan Pelworm och Süderoog sväfvade ett segel.

Gränsen emellan hafvet och den landstrimma, på hvilken mor och dotter nu voro gäster, tycktes i sjelfva verket obestämd. Den utgjordes af ett slags på sanden lekande bränningar, hvilka vaggade fram och tillbaka sitt skum, och allt efter som det var ebbens eller flodens tid, utvidgade eller förminskade öns område. Vid denna rörliga gräns syntes på ett par ställen menniskogestalter, svartklädda, väl insvepta qvinnor, smyga af och an, än nedböjande sig, än hastigt flyende från ett ställe till ett annat, än stående några ögonblick alldeles orörliga. Det var personer, som voro ute för att samla hvad hafvet kunnat lemna efter sig, då det drog sig tillbaka; de samlade fisk, sjödjur, men framför allt spillror af träd; ty annat bränsle, än det som ditfördes, fanns icke på Süderoog.

Sedan grefvinnan tankfull betraktat omgifningen, sade hon: "Ehuru ödslig och säkert farlig den tillflyktsort är, på hvilken vi nu befinna oss, låt oss tacka Gud, mitt barn, för det vi blifvit räddade hit, och hoppas att Han än vidare skall föra oss."

"Kanske min mor skulle önska sin luta?" frågade fröken.

"Hemta den, mitt barn!" sade grefvinnan med en vänlig nick.

Då Eleonora blef ensam, öfverlemnade hon sig några ögonblick åt strömmen af sina känslor. Det var som om den smärta, som hon länge burit beherrskad inom sin själ, behöft ett utbrott för att lätta det beklämda hjertat; hon utbrast i tårar, kastade sig på knä framför bänken, tryckte de sammanknäppta händerna hårdt mot sitt hjerta och lät sin ångest fritt få yttra sig. Men denna eftergifvenhet för smärtan räckte endast få minuter. Hon reste sig åter, aftorkade sina tårar och satte sig upprätt.

Då fröken Anna återkom med lutan, hade den bekymrade modrens ansigte återtagit sitt vanliga, ädla lugn, ehuru ännu bekymren gömde sig i den oroliga blickens darrning.

Äfven grefvinnan De la Gardie begaf sig ned i täppan, då Anna ditförde lutan. Så snart den vördade Eleonora önskade sin luta, kunde man vänta att få höra något skönt, ty den ädla damen var lika utmärkt för sin musikaliska förmåga, som sina öfriga själs- och kroppsegenskaper. Hennes dotter och hennes väninna intogo nu sina platser på ömse sidor om henne.

Efter en behagfull helsning på sin vän, knäppte Eleonora på strängarna. Deras klang ordnade sig hastigt till en melodi och hon uppstämde nu en morgonbön, hvars ord och tonföljder voro ögonblickets ingifvelse. Den heliga sången utfördes på danska och dess ord förflögo oupptecknade öfver vågorna, men deras mening sväfvade stilla ofvan molnen. Denna sång finnes icke bland dem, som efterverlden förvarar efter grefvinnan Eleonora.

Då sångens sista toner dogo bort i rymden, dånade hastigt liksom en åskknall bakom damerna. De sprungo upp. Ofvanför hvalfiskhägnaden visade sig på afstånd en segelmassa. Det var ett skepp, som kommit nära den låga Halligerön och nu sköt efter lots.

"Mina älskade!" utbrast grefvinnan Eleonora; "Kanhända har Gud hört våra böner! Möjligtvis är det vår räddare, som han här har utsändt. Låtom oss skynda att närmare betrakta af hvad slags folk seglaren kan vara."

Grefvinnnan De la Gardie, som var mera högvext än Eleonora och den unga fröken, steg beslutsamt upp på bänken, för att kunna se öfver hägnaden. "Hans flagga är engelsk!" utropade hon.

"Om vi blott hade någon här, som kunde tillkännagifva vår önskan att blifva tagna ombord," inföll Eleonora.

"Jag skall vinka!" utbrast den förra och begynte att hvifta med sin näsduk.

I detta ögonblick aukommo Cassette och de fyra karlarne, anförda af den vänliga Sell.

"Det är en engelsman!" utropade den unga flickan. "Han har kommit för nära land, men ännu kunde han räddas, om far vore tillstädes, som känner farvattnet."

Cassette gjorde en vördnadsfull helsning för damerna och, sedan han kastat en blick på Sell, sade på fransyska: "Om vi på något sätt kunde komma ombord till engelsmannen, kunde vi räddas. Men faran är oss nära. Det lär vara amtmannen från Husum, grefve Reventlou, som kommer hit i den der lilla båten från Pelworm."

Grefvinnan De la Gardie bleknade, men Eleonora förändrade icke ett drag i sin uppsyn.

"Det förefaller mig," sade hon, "som om Gud sjelf utsändt vår räddare i nödens stund. Det tillhör er, Cassette, att föranstalta så, att vi kunna få en båt, som kan föra oss om bord till det engelska skeppet, innan amtmannen kommer. Under den engelska flaggans beskydd äro vi åtminstone säkra."

Cassette gjorde en artig bugning och drog sig tillbaka med de fyra karlarne. Han vidtog med dem de dispositioner, han ansåg nödiga. De bestodo deruti, att han lät bära damernas saker ned till yttersta strandbrädden midt emot skeppet, derifrån han hoppades kunna igenom tecken vinka till sig en båt.

Grefvinnan Eleonora underrättade Sell om deras önskan och beslut. Den unga flickan blef bedröfvad och sade, att hon hoppats få längre behålla sina kära gäster. "Min far skall nog snart vara här igen," sade

hon. "Innan han kommer, kan i alla fall ingen lotsa ut skeppet igen."

"Finns här då ingen annan lots hemma?" frågade grefvinnan.

"De äro alla ute; men kanhända hafva de blifvit varse seglaren, så att de skynda hit. Den som först kommer om bord, får lotsförtjensten. Ack, om far vore här! Men han har väl hört lotsskottet, han också, och skyndar sig så fort han kan."

"För oss du, min goda flicka, emellertid ned till stranden!" sade grefvinnan.

Sedan damerna ännu en gång gjort ett besök i rummen, der de njutit det gästfria herberget, begåfvo de sig, på en stig, som Sell visade dem, till vestra stranden af Süderoog. Denna strand är, i motsats af den östra, tvärbrant, ehuru den icke höjer sig mera än några få fot öfver vattenbrynet. Det är från den sidan, som det giriga hafvet oupphörligt gnager den torftiga jordfläcken, och förminskar den, emedan det, som flyter till på östra sidan, är mycket mindre, än det som förstöres på den vestra.

Den lilla gångstigen öfver ängen förde till en liten upphöjning, hvaraf hälften var afbruten och störtad i hafvet.

"Här stod fordom vår kyrka," berättade Sell. "Den undergräfdes och rasade i sjön vid den stora mandränkelsen. Den upphöjning, som vi nu komma på, var kyrkogården."

Det var med en känsla af hemskhet, som främlingarne här beträdde de dödas undergräfda jord. De nalkades randen och blickade ned på bränningen, men ryste tillbaka för den syn, som visade sig. Bränningens skum lekte bland de dödas ben. Ur den af brutna marken framstucko knotor och ben, stumpar af likkistor och hufvudskålar, som vände de tomma ögongroparna uppåt, liksom de ångestfullt velat skåda upp mot de lefvande, hvilkas blickar sänktes till dem. En mängd sjöfoglar hade här sina bon, och tycktes njuta af umgänget med de döda. Så hade en eidergås lagt sina ungar bredvid de köttlösa käftarna af en hufvud-

skål, hvilken låg qvar i den hälft af likkistan, som böljorna ännu icke hunnit taga i besittning.

"Der nere, midtframför oss," visade Sell, "ligger kyrkan. Den har rasat tillsammans i en stenhög, men vi kunna vid klart och lugnt väder se den. Om man lyssnar noga efter på vissa helgdagsaftnar," tillade hon hemlighetsfullt, "så får man höra hur det ringer der nere på djupet. Klockorna glömma icke sin pligt, att kalla till gudstjenst, fast icke menniskohänder röra dem."

Det engelska skeppet, som låg midt framför kyrko gården, hade haft den försigtigheten att kasta ankar, då det nalkades denna tvära strand, men ännu icke afhördes någon lots. Vid åsynen af de menniskor, som samlat sig på stranden, satte engelsmännen ut en båt, hvilken försigtigt sökte att närma sig bränningen. Med klappande hjerta betraktade främlingarna sin räddares annalkande.

I detsamma utropade Sell: "Se der kommer far! Amtmannen är med honom! Gud ske lof, far blir den förste som kommer om bord!"

"Nu är det ni, min grefvinna, som bör tala," hviskade Eleonora hastigt till Ebba. "Möt amtmannen och uppehåll honom, till dess den engelska båten hunnit lägga till."

Ebbas drag öfverflögos af en blekhet, men hon rätade upp sitt hufvud och vände sig beslutsamt emot den ankommande embetsmannen, hvilken hon gick några steg till mötes.

Grefve Fredrik Reventlou, amtmannen i Husum och öfver de Nordstrandske öarna, var en högväxt man, med sträng och beslutsam uppsyn. Han var en redlig embetsman och en trogen anhängare af det konungsliga partiet, som denna tid i Danmark framträdde med höga anspråk och dristiga planer, medan den högre adeln tycktes föresatt sig att endast med tyst motstånd hejda och återhålla de ifriga. Hatad af de adeliga godsegarne i sitt amt, var grefven deremot för sin rättvisa och det förtroende han åtnjöt af sin konung samt visste använda till det honom anförtrodda

amtets förmån, af köpstadsmännen liksom landtfolket högt ansedd och älskad.

Vid åsynen af den sköna grefvinnan Ebba stannade han ett ögonblick liksom förbländad. Men såsom en bildad hofman blottade han artigt sitt hufvud och gjorde för henne en vördnadsfull bugning: "Jag beklagar på det högsta," sade han på franska, "den olycka som öfvergått eder, mina damer." Hans öga flög hastigt på de andra damerna, hvilka likväl låtit floren falla för sina anletsdrag. "Det är en bedröflig tillflyktsort, som denna fattiga ö bjuder eder! Men jag hoppas kunna tillbjuda eder en bättre."

"Vi tacka er, herr grefve!" svarade Ebba; "men vår förhoppning är att få med den engelsman, som vi se här framför oss fortsätta vår resa."

Amtmannen studsade. "Ni känner mig, min fru?" utbrast han; "eller huru kan ni veta att jag är grefve?"

"Jag har hört det," återtog Ebba och tillade, med ett fint leende, som hastigt spelade öfver de bleka kinderna, "och dessutom kan man se det på hela grefvens person."

"Förlåt," inföll han. "Men jag är i första rummet min konungs embetsman. Jag nödgas utbedja mig att få veta namnet på de gäster, som så oväntadt blifvit kastade på vår strand."

"Vi äro engelskor, från Skottland! Jag är grefvinna Mac Donald och min äldre syster heter Douglas. Det är hennes dotter, fröken Anna. För öfrigt vår betjening!" Hon gjorde en lätt rörelse med handen, liksom för att utvisa dem, om hvilka hon talade.

Grefven bugade sig. "Men det förvånar mig att höra, det damerna ankommit med ett svenskt skepp."

"Vi funno det segelfärdigt i Edinburg, och kaptenen emottog oss."

"Jag kan likväl icke," — grefven tycktes tveka och hans skarpa ögon började röja någon förvåning, som alltmer öfvergick till misstroende.

Den engelska båten hade emellertid närmat sig

stranden, så att en röst, som förmådde öfverljuda vågornas sorl, kunde framtränga till densamme.

Gubben Edo Tetens ställde sig på yttersta randen af marken och ropade, under det han med sina åtbörder sökte att förklara orden: "Norrut! Mera Norrut! här kan ingen båt lägga till!"

Grefvinnan Eleonora förskräcktes. Hon hviskade till Cassette: "Nu kommer det an på huru vi skola komma undan grefven."

"Han är ju ensam!" svarade hofstallmästaren.

"Hvad menar ni, Cassette?"

"Vi äro fem män, alla beväpnade," hviskade han. "Hela öns manliga befolkning är ute på hafvet. Vi skola icke låta grefven tvinga oss."

"Tillåt mig, fru grefvinna, sedan jag nu haft den äran att helsa er," yttrade grefve Reventlou, "att också frambära min vördnad för er syster!"

Med dessa ord framträdde grefven hastigt till Eleonora och gjorde en djup bugning. Hon besvarade den, men han tog i detsamma bestört ett steg tillbaka. "Min Gud!" utropade han; "ser jag rätt? Ja, mitt öga bedrar mig icke! Det är Eleonora —"

Nu kastade grefvinnan sitt flor tillbaka och vände emot honom denna uppsyn, hvars tjusningsmakt var så erkänd, med ett uttryck af hög värdighet. "Ert öga har icke bedragit er, gref Reventlou!" sade hon. "Ni ser mig här, genom en olyckshändelse, kastad på en jord, som jag aldrig mer trodde mig få beträda. Jag hade uppgifvit hoppet om att erhålla rättvisa i Danmark —"

"Er gemål måste tänka sig rättvisan på eget sätt," afbröt grefven. "Han har endast andats för att reta fiender emot Danmark, alltsedan han så förrädiskt öfvergaf sitt fädernesland. Men vedergällningens tid är kommen. Nu skall han lida hvad hans gerningar förtjent. Länge nog har Danmark fördragit Sveriges öfvermod och hån. Länge nog hafva Danmarks bittraste fiender funnit skydd och bistånd i Sverige. Nu, då den svenske kungen fördjupat sig i Polens moras och der lidit det ena nederlaget efter

det andra, är det tid att bryta hans förhatliga makt. I detta ögonblick tränga Danmarks segrande härar in i svenskarnes besittningar i Tyskland, medan vår konung sjelf med flottan seglat ut för att taga deras kung till fånga. Sådana äro de utsigter, som Försynen nu öppnat för Danmark. Att förrädarens gemål befinner sig på Süderoog, såsom krigsfånge, anser jag som en särskild skickelse."

"Krigsfånge, grefve Reventlou?" afbröt Eleonora. "För man då i Danmark krig mot qvinnor och barn?"

"Man för icke krig, min fru, mot dem, som tillfället öfverlemnar värnlösa i våra händer."

"Jag vill hoppas och jag bönfaller, grefve Reventlou, att ni icke missbrukar er myndighet. Hvartill skulle det gagna er att föra några fruntimmer i fångenskap? Låt oss i frid få lemna denna strand, hvilken vi i sanning hvarken frivilligt eller i någon ond afsigt beträdt."

Grefven vände sig till grefvinnan Ebba: "Då jag nu finner mig bättre underrättad om den ena grefvinnans namn, hoppas jag att också den andra icke nekar mig att få höra ett, som låter mera troligt än Macdonald eller Odonnel —"

"Herr grefve!" sade hon. "Då vår olycka icke längre tillåter oss att njuta ens skyddet af ett namn, som vi trodde skulle förvärfva oss öfverseende, så må ni gerna veta, att jag är riksrådet och generalen grefve Jacob Casimir De la Gardies maka. Om också Danmark förklarat Sverige krig, hoppas jag, att jag icke behöfver frukta annan behandling än ridderlighet och ära föreskrifva."

"Ha!" utropade grefven. "Det är således grefvinnan Ebba Sparre, det är den vidtberömda solen i drottning Kristinas hof, som jag finner på den fattiga ön här i Vesterhafvet! Ert hela väsende, min sköna grefvinna, vitsordar sanningen af edra ord."

Grefvinnan vände sig rodnande men med en stolt åtbörd ifrån honom.

"Mina damer!" yttrade grefven. "Skulle jag få föreslå damerna att återvända till den boning, der

de tillbragt natten. Jag skall snart anordna min båt och föra er till ett bättre herberge, till en början i Husum. Jag vill der afvakta min konungs ytterligare befallningar." Grefven tog vördnadsfullt af sig hatten.

De båda grefvinnorna sågo på hvarandra utan att säga något.

Grefvens blickar föllo nu på stallmästaren och de fyra tjenarne. "Min herre!" tilltalade grefven den förre. "Jag tycker mig igenkänna er! Tillåt mig att få fråga er om ert namn och er befattning!"

"Mitt namn är Viglio de Cassette och jag är hofstallmästare hos grefvinnan, furstinnan Eleonora," svarade den unge herrn med ett uttryck icke blott af frimodighet, utan till och med trots.

"Jag har sett er förr i förrädarens hus i Köpenhamn," återtog grefven.

En mörk rodnad drog öfver Cassettes drag. "Det är föga ridderliga uttryck ni använder i grefvinnans närvaro, grefve Reventlou!" sade han. "Och ni förlitar er kanhända något mycket på er vanliga myndighet. Möjligtvis låta grefvinnorna icke befalla sig af er blotta ton, herr grefve. Jag och dessa tappre, bepröfvade män, som emottagit det uppdraget att följa de ädla damerna och skydda dem, ämna icke så helt och hållet blindt öfverlemna dem i edra händer, helst ni tillåtit er att fälla hotelser, som i sjelfva verket under nu varande förhållanden se ut såsom temligen tomt skryt."

Grefven bleknade af harm och lade handen på sitt värjfäste, men släppte det genast då han såg sig om och betänkte, att han här var ensam bland fem kraftfulla motståndare. Hans båtbesättning, som utgjorde fyra personer, låg på andra stranden af den lilla ön, så att den icke kunde komma honom till bistånd.

"Min herre!" sade han med dämpad röst. "Ni tar er en djerf ton. Men jag ber er besinna, att jag är en kunglig embetsman, och att ni befinner er på dansk jord."

"Efter de uttryck ni sjelf fällt, herr grefve, befinna vi oss här på en fiendtlig jord. Jag vill hoppas, att här icke blifver fråga om att tvinga oss till ett försvar, som i sådant fall skulle leda längre, än ni nu föreställer er, min grefve!"

Ehuru med all yttre artighet framsagda och till och med åtföljda af en bugning, inneburo den unge mannens ord en så hotfull mening, att grefven på ögonblicket insåg sin underlägsenhet för tillfället och ändrade både sitt uppförande och sin plan.

"Ni trotsar derpå, att jag för ögonblicket är ensam," återtog grefven. "Men ni behöfver icke göra det, min herre. Jag kan försäkra damerna i alla händelser om ett bemötande, som fullkomligt skall afse deras rang och deras anspråk. Huruvida damerna ens kunna komma ombord på detta skepp, som ankrat framför Süderoog, torde icke vara så lätt att afgöra. Ser ni hur den engelska båten derborta slingrar i bränningarna. Den gamle Edo Tetens har visat den landningsstället, det må vara! Men tror ni att fruntimmer kunna gå om bord på ett sådant ställe?"

Cassette kastade en orolig blick på båten och en annan på damerna, derefter sade han: "Jag vill hoppas, att det blir möjligt att härifrån gå ombord. I annat fall ämnar jag just anhålla om herr grefvens biträde med en båt, som herr grefven har på andra sidan af ön. Vi få väl då taga vägen omkring udden."

Grefven smålog något ironiskt. "Jag erbjuder ganska gerna damerna stiga i min båt. Jag skall sjelf följa dem — derpå kan ni vara säker, min herr stallmästare."

"Skulle jag få anhålla att herr grefven, efter vi finna oss i damers sällskap," återtog Cassette, "lemnar sin värja åt den der mannen! Han är en gammal soldat, som gjort månget fälttåg med grefve Jacob De la Gardie, och nu af sonen fått uppdrag att följa grefvinnan!"

"Min kära Mårten!" fortfor Cassette, vändande sig till en af karlarne; "tag nu emot grefvens värja och se till, att grefven icke glömmer att göra oss sällskap medan vi gå ned till den engelska båten."

Ett uttryck af raseri flög öfver grefvens drag. Han bet vildt sina tänder tillsammans och kastade på den unge herrn en blick, som, om den kunnat verkliggöra i handling hvad den uttryckte såsom mening, skulle genomborrat honom och kastat honom liflös till jorden. Men grefve Reventlou måste finna sig i omständigheternas tvång. Med en stolt åtbörd spände han af sig värjgehänget och räckte vapnet åt den groflemmade svensken, hvilken fattade det med en isköld, som utvisade, att det icke var första gången han mottagit en fången officers värja.

Grefvinnan Ebba kastade en blick af segerglädje på grefven, men Eleonora tycktes bekymrad. "Grefve Reventlou!" sade hon. "Kom ihåg, att vi först uppträdt såsom bönfallande, såsom hjelpbehöfvande. Ni har trott er skyldig edra pligter att förfara strängare med oss, än vi anse för billigt. Det är derföre nöden, som tvingar oss till de mått och steg, som min raske och ädle stallmästare funnit nödiga. Ni kan inom er icke anse oss handla orätt, som vi nu göra. Om ni finner nödigt att för er konung framföra underrättelsen om denna händelse, behagar ni frambära till Hans Majestät min smärtsamma klagan deröfver, att jag, då jag står på mitt fäderneslands jord, skall hotas med fångenskap och höra min gemål anklagas för förräderi! Säg då också för Hennes Majestät drottning Sophia Amalia, att jag känner det dubbelt bittert, att vara så förföljd af hennes vrede, då jag städse för henne burit en underdånig vördnad. Och ni sjelf, grefve Reventlou, ni som ofta varit en aktad och ärad gäst i vårt hus, göm ännu i ert bröst en känsla af välvilja för oss i vår olycka. Det är icke rätt ädelmodigt, min grefve, att slita vänskapens band, så snart sorgen och lidandet skilja vänner från hvarandra."

Grefven var öfverraskad och rörd af den talandes värdighet, af hennes ord. Men han drog dystert ögonbrynen tillsammans och svarade långsamt: "Gud skall veta, att jag icke vill såra och förolämpa någon dam, men jag nödgas inför Gud förklara, att det alldeles icke är olyckan, utan något helt annat, som aflägsnat

mitt hjerta från ert hus och gjort minnet af mitt umgänge derstädes bittert. Men detta är icke stunden för sådana förklaringar. Jag hör att ni gillat er stallmästares åtgärder, fru grefvinna. Jag är således er fånge. Hvad är ert beslut?"

"Jag finner ganska väl att min stallmästare handlat både klokt och tappert, då han sökt betrygga vår afresa. Men längre, än tills den blifvit verkställd, förmodar jag att er fångenskap icke kommer att räcka."

Cassette bugade sig för grefvinnan, liksom för att förklara sitt fullkomliga samtycke till hennes önskan.

Just der den lilla upphöjning, som bildade kyrkogården, sluttade mot det platta landet, befann sig en inskärning, en så kallad "schlot". Det var till densamma, genom bränningarna derutanföre, som Edo Tetens, medelst tecken och tillrop, inlotsade slupen. Då den trygg och bergad befann sig vid stranden, steg en officer i land. Han helsade artigt på det samlade sällskapet.

"Min herre!" begynte, på en vink af grefvinnan Eleonora, Cassette att tilltala honom. "Ni är engelsman, och jag hoppas derföre att ni icke nekar att, med er herres och protektors flagga lemna beskydd åt personer, som åberopa det, helst de äro er regerings vänner och bundsförvandter. Ni ser här några svenska damer, som olyckan kastat på denna ö, och hvilka önska att genom er blifva räddade härifrån."

Officeren tycktes något öfverraskad. "Vi hafva kommit ur segelleden in bland dessa fördömda bankar," sade han, "och vi behöfva en lots. Vi ha gått till ankars, för att här få hemta en sådan. För öfrigt, hvad er framställning beträffar, min herre, tillhör det befälhafvaren ombord på skeppet, kapten Welch, att besvara den."

Cassette besinnade sig några ögonblick. "Skulle det vara möjligt," frågade han, "att få gå ombord eller skicka ett bref till kapten Welch?"

"Om här blott funnes en båt till," anmärkte officeren.

"Öns båtar ligga alla på östra kusten. Men om jag får fråga, hvad är kapten Welchs destination?"

"Han går till Bremen. Skeppet heter Adventure, och vi föra bestyckning såsom örlogsmän."

"Det är förmodligen löjtnanten jag har den äran att tala med?"

"Mitt namn är löjtnant Minnes. Jag har den äran att vara kapten Welchs närmaste man i befälet."

"Då hoppas jag att en gentleman, som löjtnant Minnes, icke kan vägra ett par högtförnäma damers anhållan att få medfölja skeppet till Bremen. Det är tvänne svenska grefvinnor med deras betjening, som utbe sig denna ynnest."

Löjtnanten bugade sig för grefvinnorna. "Jag vet icke hvad kapten Welch skall säga, om att emottaga så förnäma gäster på sitt skepp," sade han. "Men det vet jag, att jag icke kan förmå mig att afslå damernas önskan!"

"Vi tacka er, min herre!" sade båda grefvinnorna, och deras behagfulla leende var i sanning för löjtnanten en dyrbar belöning.

"Men jag måste medföra en lots," återtog löjtnanten. "Vill ni lotsa oss, gamle man?" Med dessa ord vände han sig till Edo Tetens, som, utan att yttra något, betraktat amtmannen, hvilken icke vågade röja det minsta tecken till knot, utan endast förhöll sig stilla och uppmärksam.

Hastigt ryckte Edo Tetens till. "Nog kan jag lotsa skeppet härifrån," sade han, "men hur jag skall kunna komma tillbaka igen från fartyget, vet jag icke, emedan jag icke har någon man hemma, som kunde medfölja för att ro mig. Min båt ligger dessutom på andra stranden af Süderoog. Det enda vore, om jag fick låna amtmannens folk och båt."

Cassette spände sina ögon så skarpt han förmådde i amtmannen, men denne sade helt lugn: "Om Edo Tetens behöfver mitt folk, för att göra vår engelske vän den ifrågavarande hjelpen, så står min båt och mina fyra roddare gerna till tjenst."

Löjtnanten såg med uttryck af förvåning på den

afväpnade grefven, som det var lätt att inse var fången och bevakad.

"Amtmannen?" yttrade den unge officeren med ett tvetydigt leende. "Den herrn i röda rocken kallas alltså amtmannen? Jag vill minnas att jag hört att amtmannen eljest skall vara guvernör här på kusterna. Men denne amtmannen ser ut att icke ega mycken myndighet här på stället, ja, icke ens frihet."

"Ni har sett ganska rätt, herr löjtnant!" genmälde Cassette; "men emedan det lärer vara krig mellan Sverige och Danmark, efter hvad denne herre säger, så vill han göra oss svenskar till krigsfångar. Han har emellertid sjelf fastnat i sitt eget garn; ty nu är det han, som är fånge, sedan han tvingat oss att på sådant sätt betrygga oss sjelfva."

"Det låter ganska gåtlikt. Tillhör icke denna ö Danmark och är icke amtmannen en dansk öfverhetsperson?"

"Visserligen, herr löjtnant! Men nu har det särskilda förhållandet inträffat, att ön, så framt hon har samma öde som hennes guvernör, befinner sig i svenskt våld. Genom att bemäktiga oss herr amtmannens person, påstå vi, hans maj:t konungens af Sverige undersåter, att vi i vår konungs namn eröfrat ön Süderoog, i den förutsättning att krig verkligen blifvit förklaradt emellan vår konung och konungen af Danmark."

Löjtnanten tyckte sig finna, att detta yttrande lät ännu mera sällsamt, och skakade på hufvudet.

"Hör hvad som händt, och döm sedan!" ropade Cassette. Han berättade derpå i korthet hela tilldragelsen vid gårdagens strid och amtmannens uppträdande denna dag.

Grefve Reventlou insåg, att han i sjelfva verket spelade en temligen löjlig rol, isynnerhet i en ung officers ögon, och kände sig deröfver ytterst förbittrad. "Det är sant," inföll han, "jag har af några, jag ville kalla dem skeppsbrutne krigsfångar här, blifvit öfverraskad och kan icke kämpa mot öfvermakten. Men då min regering befinner sig i fredligt förhållande

till England, vädjar jag också till den engelske befälhafvaren. Behagar ni, herr löjtnant, också föra mig ombord på ert skepp, så att jag får tala med kaptenen?"

Detta förslag var icke i Cassettes smak. Men löjtnanten yttrade betänksamt: "Antingen bör jag icke alls befatta mig med hela saken, utan helt enkelt föra den gamle lotsen ensam om bord, och då får amtmannen med sina oväntade segrare afgöra saken på egen hand bäst dem synes; eller också tar jag hela sällskapet om bord, för att låta kapten Welch afgöra huru han i sin vishet finner för godt, och då är det möjligt, att jag får föra herrskapet i land tillbaka."

"Tillåt mig," inföll grefvinnan Eleonora, "att anhålla, det herr löjtnanten vidtar den senare utvägen. Kanhända skall kapten Welch finna sig hafva gjort en god gerning, om han räddar oss härifrån. Jag kan försäkra, att den icke skall blifva obelönt."

Grefvinnans ord gjorde synbart intryck på löjtnanten och han beslöt att föra hela sällskapet om bord.

Med synbar glädje stego damerna i båten. Cassette och hans män sågo äfven belåtna ut, ända tills den förre varseblef ett inbitet hånlöje på grefve Reventlous läppar; då blef hans misstanke väckt, men han låtsade om intet, emedan han i allo var nödsakad att fatta sitt beslut efter de omständigheter, som företedde sig.

Den gamle Edo Tetens ville hemta amtmannens båt, men löjtnanten, som tycktes frukta att mista lotsen, sedan han så lyckligt fått honom, afslog helt tvärt att låta honom gå dit. Efter någon öfverläggning afsändes den unga Sell med detta ärende och den gamle befalltes att sjelf följa med båten.

Slupen lade derefter ut. Den kom lyckligt igenom bränningarna och snart låg den vid skeppets sida.

Uppför detsamma klättrade nu, till kaptenens stora förvåning, hela sällskapet för att här få sitt öde afgjordt.

4.

Kapten Welch, bekant i Sverige derigenom, att han på ett litet snabbseglande kaparfartyg följde den engelske ambassadören Whitelockes eskader, då denne afgick till Göteborg under drottning Kristinas sista regeringsår, var en sträng och dristig sjöman till kropp och själ. Hans lynne var förbittrad genom den motgång, som nu träffat honom, då han blifvit drifven så nära de Nordstrandske öarna. Med en uppsyn lika mycket full af harm, som af förvåning, stod han vid relingen och betraktade de ankommande.

Löjtnanten sprang först ombord och rapporterade tilldragelsen, samt begärde tillåtelse för damerna att komma om bord. "De äro således svenskar?" sade Welch, och det bistra draget öfver pannan ljusnade något vid de minnen, som vaknade i hans själ.

"De äro det, enligt hvad jag kan finna! Men deras namn kan jag icke uttala."

"Hjelp dem skyndsamt om bord, löjtnant Minnes! Sök att på ett artigt sätt underhålla dem, tills jag hunnit tala några ord med lotsen. Skicka honom först upp till mig."

Löjtnanten ilade tillbaka till båten, derifrån han, sedan gubben Edo Tetens först kommit upp, hjelpte damerna att försigtigt uppstiga. Grefve Reventlou äfvensom Cassette och de fyra svenskarne fingo således gå om bord.

Kapten Welch afslutade först sitt samtal med lotsen och befallte derefter att ankaret skulle lyftas, innan han närmade sig damerna. Vid åsynen af grefvinnan Ebba målade sig öfver hans drag ett rosenskimmer af förnöjelse. "Grefvinnan Sparre!" utbrast han. "Jag hade den äran att se er, min fru, vid den audiens, som den oförlikneliga svenska drottningen gaf oss, då jag med lord Whitelocke hade rest till hofvet i Upsala!"

"Det är smickrande för mig att vara ihågkommen och igenkänd af en utmärkt engelsk sjöofficer," yttrade grefvinnan med utmärkt artighet. "Jag gör mig i anledning deraf en så mycket säkrare förhoppning, att finna skydd och försvar af er flagga, herr kapten. Det skall icke vara förgäfves som jag och mina vänner tagit vår tillflykt till den engelska flaggan."

"Var öfvertygad, fru grefvinna, att jag skall gerna göra allt för er, allt, som är förenligt med min pligt."

"Ni seglar till Bremen, herr kapten? Låt oss få följa er dit, det är vår högsta önskan."

"Med den nordliga vind, som nu råder, kunna vi redan i afton vara på redden vid Bremerlöhe. Jag skall med mycket nöje föra er på mitt skepp, mina damer!" Han gjorde för damerna en artig bugning, som af dem med den största glädje besvarades.

Men nu framträdde grefve Reventlou. "Tillåt mig också att få yttra några ord, herr kapten," sade han. "Jag är embetsman här på stället, amtman öfver Nordstrandske öarna, och jag protesterar i min konungs, konung Fredrik den tredjes namn, emot åtgärden att bortföra personer, som äro hans fångar."

"Fångar?" frågade kapten Welch med en besynnerlig, nästan gäckande uppsyn. "Jag vet icke, att någon främmande konung kan ega fångar under engelsk flagga."

"Jag förstår hvad ni vill säga," sade grefven, "och jag vet att jag nu förgäfves skulle yrka på att återfå detta sällskap, som likväl, enligt all krigs- och folkrätt, måste tillhöra Danmarks konung, sedan han förklarat Sverige krig."

"Min herre, protektorn Cromwell, har icke förklarat Sverige krig," genmälte kaptenen. "Är ankaret uppe, löjtnant Minnes? Hissa förseglen? Tror ni, herr amtman eller hvad ni må vara för en herre, att en engelsman, en gentleman kan tillåta att damer föras i fångenskap!"

"Mitt namn är grefve Reventlou, herr kapten. Jag får nämna att både uppfostran och börd hafva lärt mig hvad jag är skyldig damer. Jag hoppas,

att de aldrig skola med rättvisa beklaga sig öfver det bemötande, jag vill låta dem vederfaras. Men den lag, som föreskrifver trohet mot konungen och pligten, är högre än artighetens. Mitt yrkande är derföre, att damerna återvända med mig till land. Jag lofvar er särskildt, herr kapten, efter ni tycks intressera er för damerna, att behandla dem med den utsöktaste artighet."

"Er konung, säger ni, herre eller grefve, eller hvem ni må vara?" Den stränge sjöbussen sammandrog sina ögonbryn. "Tror ni att en engelsman aktar edra konungar mer än hvar och en annan menniska? Vi ha i London tagit hufvudet af en, och det står derför icke sämre till med gamla Englands ära och makt. Vår protektor kan gerna vara alla redliga menniskors beskyddare, helst när de förföljas af konungarne. Jag ämnar följa den store Cromwells exempel, och damerna skola derföre icke ryckas ifrån mitt skepp, efter de begära försvar af mig."

Grefvinnornas ansigten uttryckte deras glädje och tacksamhet.

"Jag har emot min vilja blifvit förd om bord härstädes," yttrade grefven i något mera nedstämd ton. "Jag hoppas att ni, herr kapten, icke beskyddar damer så, att ni beröfvar andra personer deras frihet."

"Hm! Det är damernas ensak, att beröfva herrarne friheten eller släppa dem!" skrattade den nu helt och hållet upplifvade och muntre kaptenen.

"Men hur vill jag då komma i land igen!"

"Mina damer!" sade kapten Welch, medan han med skämtsam uppsyn tog af sig hatten och bugade sig för fruntimren, "är det med damernas tillåtelse, som denne herre önskar att aflägsna sig?"

Grefvinnan Eleonora tycktes något bekymrad, men Ebba svarade med ett muntert smålöje: "Det är för oss en stor glädje, att kunna frisäga grefve Reventlou från hans löften om en artighet, som det verkligen varit grymt att sätta på ett så hårdt prof, som grefven sjelf tycktes anse för en lättare sak, än vi föreställa oss. Vi önska herr grefven lycklig resa."

"Förlåt mig, fru grefvinna De la Gardie!" sade grefven. "Men saken är kanhända allvarsammare, än den nu synes förefalla er. Ehuru jag, på mitt sätt, befinner mig i en annans våld, har jag likväl en myndighet, som vid andra tillfällen äfven för er, min grefvinna, kan vara af vigt att icke hafva hånat. Jag beror nu af kaptenen på detta skepp, efter som det synes. Men i dessa trakter ske så oväntade förändringar, att ni icke kan veta huru snart både hela skeppet tillika med sin besättning, och ni sjelf, med ert sällskap, ären beroende af mina åtgärder."

"Herr grefve!" yttrade grefvinnan Eleonora. "Jag är öfvertygad, att ni icke har grundad anledning att klaga öfver vårt uppförande emot er, ty hvad som hittills har skett, har varit ett oundvikligt nödvärn i vår olyckliga belägenhet, och dessutom endast af er sjelf framkalladt. Ni måste inför samtid och efterverld medgifva det."

Grefven bugade sig. "Jag har icke den ringaste anklagelse att göra för mig personligen. Men jag är min konungs man; jag måste handla och tänka enligt min pligt."

Kapten Welchs uppsyn hade blifvit allvarsammare under dessa ord. "Sätt till märsseglen, löjtnant Minnes! Håll ögonen på lotsen, och sätt hvar man på sin post. Brisen är god. Stöta vi icke på något grund, går hon godt!"

"Jag finner, herr kapten, att ni icke vill invänta min båt som kommer här omkring norra udden för att hämta mig i land. Är det då er mening att också föra mig till Bremen?"

"Jag skall försöka att sätta er i land med den första, bästa fiskarbåt vi träffa," yttrade kaptenen. "Men om vi ingen träffa, herr grefve, så var alltför god och kom ihåg, att det icke är jag, som inbjudit eller öfvertalat er att komma om bord. Naturligtvis beror min resa af fartygets förhållande."

"Min mening är visst icke att beklaga mig, äfven om jag nödgas medfölja till Bremen. I alla fall hoppas jag, äfven om det blir tillfälle för mig att med någon

fiskarbåt återvända hem förut, herr kapten icke nekar att medföra ett bref till Bremen. Jag skall skrifva det, medan vi afbida utgången af seglingen från bankarna.“

“Och till hvem skulle det brefvet vara ställdt?“ frågade kaptenen.

“Till kommendanten i staden, antingen det är riksmarsken Anders Bille, eller den som han dertill förordnat.“

“Hvad vill det säga, herr grefve?“ utropade grefvinnan Eleonora.

“Ni känner förmodligen icke, min fru,“ återtog grefven, “att Försynen allt ifrån början gynnat Danmarks rättvisa sak. Vår segrande här har inryckt i Bremiska landet, och hela denna stad, tillika med alla sina omgifningar, har underkastat sig konungen af Danmark.“

Grefvinnorna sågo bleknande på hvarandra.

Kapten Welch såg grefven skarpt i ögonen. “Ni har yttrat ord, herre, som jag tackar er för. De hafva väckt min uppmärksamhet och jag skall naturligtvis handla så, som klokheten bjuder. Således befinner sig verkligen Bremen i danskt våld?“

“Derom kan ni vara säker. Vi ha redan i förrgår denna underrättelse från Hamburg, med köpmän, som kommit resande till Husum. Den svenska regeringen i Bremen har flyttat till Stade, men äfven det fästet väntas snart falla i riksmarskens våld.“

“Jag känner den svenske kommendanten i Stade; han heter Ascheberg!“ inföll kapten Welch.

“Öfverste Ascheberg!“ utropade grefvinnan Ebba. “Han vet nog att försvara sig.“

“Emellertid är den underrättelse, jag meddelat, tillförlitlig,“ försäkrade grefve Reventlou. “Jag hoppas, att kapten Welch finner det fördelaktigast både för sitt skepp och för sin regering, att på fredligt sätt och med ömsesidig välvilja uppgöra sina saker med våra myndigheter. På det af herr kapten nyss nämnda Bremerlöhe svajar för närvarande danska fanan.“

Kaptenen tog på sig en betänklig uppsyn. "Sätt till bramseglen också, löjtnant Minnes! Väl, som hon går! Jag vill icke tro, att ni säger annat än sanning, herr grefve, emedan det icke skulle gagna er, det ringaste att säga en osanning. Men hur det nu må förhålla sig med den danska riksmarskalkens eröfring af Bremen, anser jag mig böra vara försigtig."

Grefven hemtade förhoppningar, medan damerna tycktes allt mera oroliga.

Kaptenen sköt på grefvinnan Ebba en uppmuntrande blick. "Naturligtvis måste jag vara dubbelt försigtig, då jag medför så aktningsvärda och dyrbara gäster ombord, som jag nu har den äran. Var trygg, herr amtman! Jag skall ansvara för damernas säkerhet! Deras frihet skall icke äfventyras, så snart de anförtrott sig åt gamla Englands flagga."

"Jag hoppas, icke heller *min* frihet, herr kapten!" utropade grefven. "Jag är embetsman under en makt, som står med ert land i vänskapliga förbindelser. Naturligtvis protesterar jag på det allvarsammaste emot allt våldförande af min person."

"Så snart som möjligt skall ni vara fri, min herr dansk!" yttrade kaptenen. "Kom hit, lots derborta! Kan hon styra som hon går, ett par minuter medan jag talar med er?"

Den gamle Tetens, utan att förlora fartygets ställning och kursen ett ögonblick ur sigte, närmade sig.

"Hör på, lots, hvad kan det vara för ett föremål, som synes här för-ut, ett par streck närmare styrbords kranbalk? Är det ett stort hus, som blifvit öfversvämmadt ända till takfoten? Då ha vi ett grund just der."

"Det är ett sjömärke, herre!" svarade Edo Tetens. "Det är benen af en strandad hvalfisk. Vi komma att gå der nära förbi och taga märke på vår styrbordssida."

"Godt, fader lots! Jag litar på, att ni ärligt lotsar oss ut."

"Med sådant väder går det lätt för sig! Hade jag endast min båt här, så att jag kunde komma hem igen!"

"Var icke bekymrad, lota! Vi skola nog sörja för både er säkerhet och er belöning!"

Under detta samtal styrde skeppet med fulla segel utåt vesterhafvets öppna rymder.

5.

Så snart både grefve Reventlou och det svenska sällskapet om bord på skeppet fullkomligt insett, att de nu helt och hållet berodde af den engelske kaptenen och sålunda hvarken borde eller behöfde längre betrakta hvarandra såsom fiendtliga makter, begynte de att söka inpassa sig i sin nya omgifning. Emedan vädret var ganska behagligt, behöfde damerna icke stiga ned i kajutan, utan dröjde hellre på akterdäck, der löjtnant Minnes, så snart uppmärksamheten på manövern lemnade honom ett par ögonblicks tid, lät anordna tjenliga sittplatser.

Grefve Reventlou satte sig, med en hofmans artighet, i damernas krets; och sade: "Nu, sedan jag gjort hvad jag ansett min pligt fordra, och vi befinna oss på ett neutralt område, hoppas jag, att damerna icke sträcka sin hårdhet så långt, att de längre anse mig såsom en fiende. Åtminstone ni, älskvärda fröken Anna, kan icke längre förtörnas på den, som hade den äran att vara er moitié i så mången liflig kontradans i Köpenhamn."

Ett leende, ehuru temligen melankoliskt, flög öfver den unga frökens drag. "Jag var då ännu mera barn, än jag nu är," svarade hon blygt, "men nog erinrar jag mig grefve Reventlous artighet att ofta hedra mig med en dans."

"Ni har blifvit äldre, min fröken!" återtog grefven, "och er erfarenhet har säkert tillväxt med edra år

Men ännu har lifvet icke kunnat medföra åt er alla de erfarenheter, som bäst utveckla en ädel själs egenskaper. Er mor, fröken, är ett exempel på den sanna själshöghetens värde; hon skall ega äfven efterverldens beundran.“

Den unge Cassette, såsom adelsman tillhörande kretsen af det samlade sällskapet, tog sin plats närmast bakom fröken Anna och lyssnade på hvarje ord, som grefve Reventlou yttrade. Men han blandade sig icke i samtalet, hvilket grefven till största delen ensam nödgades underhålla, ty frökens svar voro icke ordrikare, än höfligheten oundgängligen fordrade.

De båda grefvinnorna samtalade sakta med hvarandra.

Så nalkades skeppet det af Edo Tetens såsom ett sjömärke antydda hvalfiskskelettet. Emedan ebben just var som starkast, hade de vidunderliga benformerna höjt sig långt mera öfver vattenytan, än då de från sjöstriden undkomna svenskarne här sökte en tillflykt. Båten, som då blifvit fästad vid ett af refbenen, satt ännu fast, och hängde, liksom en unge, vid den kolossala modren. Långa fladdrande remsor af den våta tången, hvilka liksom sammanbundo mellanrummen af knotorna, gåfvo ett vildt tycke af lif åt det döda djurets former.

Hastigt framträdde Edo Tetens till kaptenen. “Herr kapten!“ sade han. “Här utanför är hafvet rent. Ni kan utan tvekan nu sträcka kursen på Cuxhaven. Men om ni behagar, sätt mig med er båt till hvalfiskstommen.“

Kapten Welch betraktade gubben med skarp blick. “Ligger der någon list under denna begäran?“ sade han. “Der kommer ju en båt, som det synes, från Süderoog, och den hinner oss om en timma. Jag skall, om det behöfs, kasta back seglen en stund för att invänta honom. Hvarför följer ni icke hellre med honom?“

“Herre!“ svarade gubben. “Jag känner igen Pelwormsboerne derborta vid hvalfisken. Jag måste säga dem, att den der skeppsbåten med största rätt är min.‘

Nu blef kaptenen varse, att inom hvalfisken det icke var tomt. Der arbetade nämligen menniskor, och icke blott de, utan tvänne hästar, ehuru vattnet stod dem midt på sidan, och öfre delen af hjulen till en hög vagn blef synlig. Strandboerne, som noga kände alla grund och bankar, hade med ett af de i trakten brukliga åkdonen farit ut under ebben, för att berga en hop saker, som blifvit förda till skelettet. Då de sågo skeppet nalkas med säker kurs i den djupa rännan mellan bankarna, funno de lätt, att det hade lots om bord, och derföre kikade de endast med nyfikna ansigten mellan refbenen på den förbiskridande seglaren.

"Och ni vill verkligen låta sätta er dit? Nå, det må gå! Men hur skall det gå med grefven? Jag vill icke besvära grefven med att göra oss sällskap så långt, som till Bremen. Vågar grefven också sluta sig till de der obehagliga sjövildarne, som titta fram ur sitt vidriga tillhåll?"

Grefven smålog. "Jag känner detta folk ganska väl och har flera gånger varit på stället."

"Jag skall göra lotsen till viljes, om ni vill följa honom, herr grefve. Men det måste väl ske nu genast, så att ni icke behöfver skrifva brefvet till kommendanten i Bremen. Jag ämnar i alla fall icke framlemna något sådant, förrän damerna äro i fullkomlig säkerhet. Så mycken klokhet förmodar jag i alla fall att en dansk embetsman borde tilltro en gammal engelsk sjöman."

"Jag har en gång för alla nu tagit mitt beslut," svarade grefven. "Jag har gjort min pligt, då jag ville behålla damerna. Då jag icke förmår att i detta fall uppfylla, hvad jag önskade, afstår jag utan vidare omsvep derifrån. Jag hoppas, att jag icke helt och hållet förlorat damernas ynnest för detta uppförande. Jag vore då allt för grymt straffad för mitt martyrskap i min konungs tjenst."

"Det är således fortfarande herr grefvens önskan att medfölja den gamle lotsen, då jag sätter honom från bord?"

"Ja, sir!" Grefven gjorde ett slags militärisk helsning.

Medan kapten befallte att båten skulle firas ned, tog grefven afsked af damerna. "Det skulle smärta mig mycket," sade han, "om jag icke hoppades att medföra er aktning, mina damer; ehuru mitt embete tvingat mig att visa mig mera sträng, än mitt hjerta önskat."

"Jag för min del kan icke hysa någon förtrytelse eller motvilja mot er, herr grefve," yttrade grefvinnan Eleonora. "Jag kan endast sörja, och djupt sörja deröfver att mitt ofrivilliga besök på mitt fäderneslands jord skall medföra så bekymmersamma invecklingar, så bittra spänningar, att min frihet hotas."

Grefven svarade intet, utan begaf sig till båten, som löjtnant Minnes fick befallning att föra. Gubben Edo närmade sig också relingen för att stiga ned. Båda grefvinnorna gingo till den gamle, för att vänligt tacka honom för herberget, men gubben vägrade att mottaga det mynt, som damerna dervid ville trycka i hans hand. Han sade, "att han både gerna och utan besvär hade bjudit dem sin ringa bostad, och att det icke var värdt någon tacksamhet."

Grefvinnorna helsade till hans dotter, och på en vink af Eleonora framtrădde Anna, som bad honom till henne framföra en gåfva af ett litet smycke.

"Håll nu rätt så, kapten," sade gamle Edo i det han nedsteg i båten. "Ni är då snart ute på öppna djupet! Farväl!"

Kapten Welch hade låtit kasta seglen back, medan han inväntade sin båt. Dervid beräknade han icke strömsättningen. I detsamma som löjtnant Minnes lade till vid hvalfiskskelettet, dref skeppet uppå en bank och fastnade. Men emedan det var i sand och slam, som kölen inträngde, och skeppet icke gjorde någon fart, skedde hela strandningen utan buller.

I det rymliga skelettet träffades en samling af strandboer, hvilka lastat en vagn med spillror af skepp och åtskilliga varor, som blifvit hitdrifna efter stormar. Grefve Reventlou helsades af dem med mycken vörd-

nad, och det syntes att han förut varit deras befälhafvare, emedan de genast frågade honom, hvad han önskade.

Grefven såg sig först omkring, och då han bemärkte, att hans egen båt från Süderoog nalkades, hviskade han några ord till en Pelwormsbo, som tycktes liksom något förmer än de andra. Denne framtog ur en liten kista, som var uppsatt på vagnen, en flaska och en bägare.

"Herr löjtnant!" sade grefven. "Jag hoppas att nu, då jag likväl på visst sätt befinner mig på min egen botten, ni icke nekar att dricka ett glas med mig, emedan jag vill tacka er för den gästfrihet ni bevisat mig om bord. Kanske har ni aldrig förr befunnit er, såsom nu, åtminstone i visst hänseende, i samma belägenhet, som profeten Jonas."

Han fyllde med dessa ord bägaren och drack engelsmannen till.

Löjtnant Minnes betraktade med förvåning den hemska omgifningen och, i det han ryste för de vilda varelsernas välmenande men obehagliga arbete, skyndade han att tömma bägaren, liksom för att i dessa safter söka någon vederqvickelse.

"Tillåt mig att också bjuda manskapet en dryck!" sade grefven, som räckte bägaren och flaskan åt Edo Tetens. "Roar det er icke, herr löjtnant, att se er om ett ögonblick från höjden af vårt besynnerliga tak?"

Grefven ville öfvertala löjtnanten att stiga upp öfverst på skelettets kam. Men Minnes var bäst belåten med att så snart som möjligt få återvända; han tillsade sina roddare att skyndsamt tömma den bjudna drycken.

Men grefven hade uttänkt helt andra planer. Han hade omkring tjugo kraftfulla män att befalla, och i båten som nalkades, kommo ännu flera. Med ens lät han derföre sitt folk öfvermanna engelsmännen och draga dem ur sin båt på det sqvalpande grundet inuti och närmast omkring skelettet, der vattnet nu icke räckte friserna längre än till knäet.

"Jag råder er, löjtnant och matroset," utropade grefven, "att icke göra något onyttigt motstånd. Sätt upp dem på vagnen, så kunna vi lättast föra dem!"

"Förräderi!" skrek Minnes, och ville draga värjan, men redan hade kraftfulla händer afväpnat honom.

"Ni talar om förräderi, löjtnant!" inföll grefven. "Hvem var det, som först gjorde ingrepp i mitt lands rättigheter och trotsade min lagliga myndighet? Men nu kommer vedergällningen, herre!"

"Vedergällningen? Ja, den skall just träffa er, förrädiska kustboer! Kapten Welchs kanoner skola lära er att respektera engelska flaggan."

"Hvad engelska flaggan beträffar, min unge herre, så veta vi allt för väl, att ni engelsmän ären svenskarnes bundsförvandter och att vi således hafva krig med er också. Egentligen skall jag säga er, att jag nu ämnar låta er få smaka följderna af ert listiga sätt att försöka fånga mig, och det skall ske på ett sätt, som ni icke kunnat ana. I skolen snart anropa min hjelp och mitt beskydd."

I detta ögonblick dånade ett kanonskott från skeppet.

Minnes spratt till. "Kapten blir otålig," utropade han. "Jag skulle råda er att genast släppa oss lösa, eljest torde Adventures kanoner börja att tala skarpare."

Grefven smålog hånfullt. "Jag skall säga er, min goda Minnes, hvad det der skottet betydde. Det var ett nödskott, ty det engelska skeppet sitter på grund."

Minnes kastade en häpen blick utåt vågorna, och det öfvade sjömansögat fann genast, att grefven sagt sannt. "Men han ligger inom skotthåll," anmärkte han något tröstad. "Våra kanoner hinna er här, i detta vidriga näste, som hafvet just har uppkastat till en passande bostad åt sådant folk."

"Det förstås att kapten Welchs kanoner kunna hinna skelettet här, men då förskansa vi oss med eder, mine vänner, och hans kulor skola vara särdeles kloka, om de skola kunna undvika att träffa engelsmän, i fall de vilja helsa på oss."

Engelsmännen hade blifvit lyftade upp på den rymliga vagnen, der friserna, utan någon den ringaste höflighet, helt enkelt bundo dem fast. På grefvens befallning lemnades endast löjtnantens händer fria.

Nu hade den seglande båten från Süderoog närmat sig, så att den kunde anropas. Den lade genast till, och grefven erhöll derigenom en förstärkning och dessutom vapen, som befunnos i båten.

Kapten Welchs lynne återtog hela sin stränghet, då den förargliga olyckan inträffade. Han förlorade emellertid icke sin rådighet och väntade blott att båten skulle återvända, då han hoppades att löjtnant Minnes, som var en klok ung man, skulle hafva varseblifvit olyckan och återfört lotsen. Men det såg ut, som det ohyggliga sjöspöket skulle slukat hela båten med dess besättning.

Förgäfves väntade kaptenen, att det kanonskott han lossat, skulle påskynda båtens återkomst och då han såg Süderoogsbåten, i stället för att skynda till skeppet, lägga till vid skelettet, ökades hans förvåning.

"Här har skett någon olycka!" utbrast han slutligen. "Vi måste se efter hvad det kan vara. Sätt ut min andra slup! Eller skulle det vara något förräderi från danskarnes sida?"

"Tillåt mig, herr kapten," inföll Cassette, "att gå dit med er slup. Jag skall så försigtigt som möjligt undersöka förhållandet."

"Jag ämnade just anhålla om denna tjenst, sir," svarade Welch. "Minnes är mig anförtrodd af sina föräldrar, för att bildas till en skicklig sjöman. Han har hittills gjort mig heder. Men nu begriper jag icke hvarför han låter uppehålla sig. Ni gör mig en stor tjenst, sir! Vill ni taga ett par af ert eget folk till roddare, men låt mina män också följa med er? Sök framför allt få lotsen tillbaka. Vi skola väl försöka klämma sanningen ur honom, så att han måste visa oss vägen från detta afgrundsnäste."

Grefvinnorna befunno sig i den största ångest, till dess kaptenen anmodade dem, att stiga ned i kajutan,

der de i sjelfva verket voro bäst ur vägen för de arbeten, som erfordrades för att göra skeppet flott igen.

Så snart slupen blifvit halad i sjön, begaf sig Cassette med åtta man åstad, och nalkades skelettet med raska årtag.

Grefve Reventlou, som med mycken vaksamhet förberedde utförandet af sin plan, kunde icke dölja sin glädje vid denna syn. "Vi få den också!" sade han. "De löpa frivilligt i våra nät. Snart ha vi halfva besättningen fast, och då skola vi väl taga skeppet också."

Minnes skar tänderna af harm, men yttrade intet.

Grefven lät nu raskt bemanna sin båt och lägga den i skygd af skelettet, så att den icke skulle vara synlig. Den engelska slupen bemannades likaledes med ett halft tjog friser, och lade ut bakom den väldiga benmassan genom den vida öppning som befann sig bortom refbenen. Vagnen vändes också, så att den skulle vara färdig att på sin väg öfver bankarna ila till stranden. Den gamle Edo Tetens sattes till kusk på vagnen, och hans dotter, den unga Sell fick sätta sig upp vid hans sida. Med det återstående folket ställde sig grefven ytterst vid de framstående halskotorna, der emellan hufvudets ben och ryggraden den största öppningen befann sig in till skelettets inre.

Då Cassette kom så nära, att han kunde urskilja personer inuti skelettet, ropade grefven till honom: "Kom hit med båten derborta och hjelp oss och edra egna kamrater!"

Förundrad häröfver och nyfiken tillika, lät Cassette skyndsamt ro sig intill skelettet, men aktade sig att komma inom den ohyggliga benbyggnaden. Emellertid var detta närmande tillräckligt att bringa honom i fällan: de välbemannade båtarna rodde hastigt omkring skelettet och afskuro återtåget för Cassette. Han sökte försvara sig, men öfvermakten var alltför stor, så att inom några minuter både han och hans folk voro öfverväldigade och dragna in i benhvälfningen, der äfven de bundos och fästades vid vagnen. Den andra engelska båten bemannades derefter af friserne.

Kapten Welch hade, ehuru på alltför stort afstånd, för att fullkomligt urskilja huru det tillgick, sett sin slup bortföras. Han bet tillsammans tänderna och gaf befallning att skjuta en kula midtöfver skelettet.

Då den susande kulan flög öfver frisernas hufvuden, skrattade grefven: "Vill han nu skjuta ned sitt eget folk!" utropade han. "Men han lär väl besinna sig först, och alltsammans är blott skrämskott. Vi äro emellertid icke så lätt skrämda! Se väl efter, gamle Edo, att ingen af fångarne kan göra sig lös!"

I sjelfva verket tycktes nu ställningen emellan de båda stridande parterna hafva vändt sig om. Grefve Reventlou hade kommit i besittning af engelsmannens båtar och var honom nu mycket öfverlägsen i manskap. Kapten Welchs besättning, som ursprungligen utgjorde tjugu man, hade förlorat inemot hälften, och sjelfva skeppet låg orörligt på sin bank, medan friserna från hvilken sida som helst kunde närma sig och möjligtvis äntra det.

Detta senare var äfven grefvens afsigt och, för att göra sig rätt säker, beslöt han kalla till sig ännu mera folk från land. För detta ändamål syntes snart en stång med en från spetsen fladdrande röd duk höja sig emellan skelettets ryggknotor. Derjemte satte sig en man i fart att vandra till lands. Det var en underlig syn att skåda den vandrande mannens gestalt, der han, efter utseendet midt öfver den öde vattenytan, framskred, utan att vattnet nådde honom längre än till knäet; men han kände hvarje grund, hvarje vattenhvirfvel och vadade derföre säker och oförskräckt till sitt mål. Ett ögonblick ämnade grefven låta vagnen med fångarna följa samma väg; men han beräknade, att, om den engelske kaptenen såg ett större antal menniskor lemna skelettet, han genast skulle antaga att det var fångarna man bortskickade och derefter icke längre skona det besynnerliga tillhållet, som af kanonkulorna snart kunde krossas.

Om det blott varit natt, skulle skeppet snart varit taget; men nu fordrades särskilda försigtighetsmått. Grefven lät sitt folk taga mössor och tröjor af de

engelska sjömännen, och fördelade de sålunda förklädda friserna så i båtarna, att det såg ut, som besättningen till en del bestått af engelsmän. Sjelf bad han löjtnant Minnes om ursäkt, för det han nödgades byta rock med honom.

Sedan dessa förberedelser blifvit gjorda och grefven uppmuntrat sina tappre friser att vara oförskräckte, satte sig alla tre båtarne i rörelse mot skeppet, som af strömsättningen småningom vreds så, att det vände aktern emot de ankommande.

Kapten Welch, full af förbittring, insåg snart, att hans manskap blifvit tillfångataget, och anade fiendernas afsigt, då han såg deras båtar sätta sig i rörelse. Han insåg, att han behöfde en kanon akterut och befallte sitt manskap att med handspakarna skyndsamt ditflytta en från sidan.

Den gamle svensken Mårten, som var mest hemmastadd i striderna och kände sitt soldatlynne vakna, tog främst uti och visade sig så rådig och oförskräckt, att kapten Welch klappade honom på axeln och sade: "Ni, som ser ut att hafva sett mången batalj, vill ni åtaga er att sköta den der kanonen? Ni skall få två man till hjelp. Det öfriga manskapet behöfver jag för skeppets manöver. Hala ut akterseglet, gossar derborta. Här kommer en vindkåre. Kanske vi kunde få henne att vända sidan till. Om det går, så — flinkt till styrbordskanonerna, gossar!"

Gamle Mårten, som endast svarade på det, som angick honom sjelf, tog några kraftfulla tag och snart framsköt kanonen sin svarta mynning öfver akterspegeln.

Kapten Welch ställde sig bredvid densamma.

"Hvilkendera båten skola vi rikta på?" frågade Mårten. "I den ena ser jag den engelske löjtnantens hatt, i den andra löjtnant Cassettes mössfjädrar."

"Det är fördömdt!" svor kaptenen. "Men det kan ingen hjelpa. Skjut på den andra båten!"

"Jag tror vi hålla på den tredje," mumlade Mårten och böjde sig ned för att rikta. "Rätt så! Eld på fänghålet, konstapel!" utropade han skrattande och en matros lade ett stycke brinnande lunta på fängpannan.

Men antändningssättet den tiden var ytterst långsamt och man kunde säga, att i synnerhet till sjös hvarje träff var ganska tillfällig. Skottet brann af, men den båt, som Mårten velat träffa, hade redan kommit ur skottlinien, så att kulan flög förbi och endast stänkte en massa yrande vattendroppar öfver friserna.

Grefve Reventlou ropade till sitt folk att skynda, och innan kanonen ånyo hunnit laddas, befunno sig de angripande under skottlinien. Enligt den befallning, som grefven gifvit, lade en båt till på hvardera sidan af skeppet, medan den tredje, i hvilken grefven sjelf befann sig, tog sin ställning just under akterspegeln.

"Slå in fönsterna, Rickmer!" ropade grefven åt en lång sjöbuss, som genast med båtshaken verkställde befallningen, så att icke blott de klingande rutorna, utan sjelfva ramarna af kajutfönstren flögo in på golfvet derinne.

"Nu, Fedder och Arvs! In genom fönsterna! Kasten ut till oss alla fångar, som träffas!" fortfor grefven.

De båda tilltalade svingade sig in genom de krossade fönstren. Skri hördes derinne och efter ett par minuter hördes en röst derifrån. "Här är en, herr grefve!"

"Hit med fången! Om han gör motstånd, slå ihjäl honom genast!" sade grefven.

Genom gluggen störtades, halfdöd och med ett jemmerrop en qvinna: det var fröken Anna.

"Behandla qvinnorna försigtigt!" ropade grefven. Men äfven grefvinnan Ebba blef våldsamt störtad genom fönstret, så att hon blödande föll ned för grefvens fötter.

Men nu blef det ett förfärligt buller i kajutan. Den frisiske mannen, som utkastat grefvinnan och såg ut genom fönsteröppningen med ett hånskratt, förvandlade hastigt sin uppsyn, förvred sina anletsdrag och föll liflös ned med halfva kroppen utanför skeppet.

Mårten, som sett båten lägga till vid aktern, begrep ganska väl faran och sprang ned i kajutan. Det var ett hugg af honom, som bakifrån klöf friserns hufvud. Hans nästa hugg lade den andre fienden liflös

för hans fötter, och derefter sträckte sig en musköt-mynning rakt ur gluggen emot grefven.

Med en båtshake gaf emellertid en roddare ett slag åt muskötpipan, så att skottet flög i luften öfver grefvens hufvud. Grefven lossade deremot ett pistolskott inåt gluggen. Till Mårtens hjelp kom nu en matros, som ur den andra gluggen också lossade ett skott, hvilket sårade en man, utan att dock sätta honom ur stånd att strida.

"Här kunna vi nu icke komma in!" utropade grefven. "Lägg till vid sidan med vår båt också!"

Men vid de båda relingarna blef striden icke till frisernas fördel. Ehuru endast fyra man på hvar sida, hade engelsmännen fördelen af relingen såsom bröstvärn. Hvarje arm, hvarje hufvud, som höjde sig till kanten af relingen träffades af väldiga hugg, så att flera af friserna sårades.

En af matroserne grep slutligen ett groft årämne, hvilket han höjde som en lans och af alla krafter stötte ned i den ena båten. Stöten verkade kraftigt, ty den krossade fogningarna och sprängde lös en bräda, så att vattnet begynte strömma in och båten ovilkorligen måste sjunka.

Lyckligtvis var det till denna sida, som grefven lade till med sin båt, så att han genast kunde upptaga de sjunkande. Emellertid lossades från skeppet flera musköt- och pistolskott, som slutligen tvungo grefven att draga sig tillbaka.

Äfven från andra sidan af skeppet förjagades de angripande, så att grefvens anfall sålunda var tillbakaslaget. "Vi måste dröja, tills det blir mörkt," ropade grefven och gaf befallning att vända tillbaka till hvalfiskskelettet.

Så snart kapten Welch såg friserna aflägsna sig, begaf han sig akterut. Mårten skyndade också dit från kajutan, så snart grefven lemnat kajutfönstren. Kanonen laddades ånyo.

Men nu framstörtade grefvinnan Eleonora, åtföljd af de båda tjenarinnorna. "Mitt barn!" utropade hon och utsträckte armarna efter de flyende.

Kaptenen och Mårten upplystes nu om fröken Annas och grefvinnans fångenskap. Den senares olycka gråmde isynnerhet Mårten, som med bestörtning stötte till kanonen, som han just ämnade rikta på båten.

De flyende friserne fingo ostörde aflägsna sig och kaptenen grubblade huru han skulle återfå sin löjtnant. Då grefvinnan insåg, att all klagan skulle vara förgäfves, ansåg hon bäst att draga sig undan. Kaptenen lät kasta de begge liken ut genom kajutfönstren, hvarefter grefvinnan gråtande begaf sig till en hytt, som anvistes henne.

Men äfven grefve Reventlou nödgades, efter sitt fåfänga försök att taga skeppet, tänka på att rädda sig och sina fångar, för ett naturfenomen, som nu förestod.

En rörelse i vattnet tillkännagaf, att ebben just nu skulle förbyta sig i flod, och det var derföre farligt att dröja vid hvalfiskskelettet. Grefven befallte derföre att vagnen skyndsamt skulle köra till Pelworm, medan han med båtarne begaf sig till Süderoog. Han hade den uppmärksamheten mot de båda fångna damerna, att befalla Sell sluta sig till dem. "Jag skall återföra dem till ert hus, Edo Tetens!" sade han åt gubben. "Lemna ni fångarna, så snart ni kommer fram, åt kommendanten på Neuenkirche skans."

En af de fångne, det var Cassette, visade sig isynnerhet förtviflad. Då han varseblef fröken Anna, sträckte han ångestfullt sina bundna händer mot henne, och äfven den unga flickan brast vid hans åsyn ut i tårar.

Så snart grefvinnan Ebba hunnit sansa sig och aftorka blodet från sitt ansigte, ty hon hade stött sitt hufvud och sina armar vid fallet, öfverlemnade hon sig med undergifvenhet åt sitt öde.

Grefve Reventlou skyndade att befalla hvad som skulle verkställas, och tog derefter sin kosa utefter sidan af den bank, på hvilken vagnen kördes. Han beräknade ganska rigtigt att den engelske kaptenen för damernas skull icke kunde orea åftåget med någon kula, och visste dessutom att de flyende snart skulle vara utom kanonhåll.

Men aftåget från hvalfiskskelettet skedde likväl icke utan fara. Floden, som nu följde på ebben, tilltog med hastighet. Vattnet steg allt högre, och den gamle, som körde vagnen, slog allt ifrigare på de plaskande hästarna, medan han med spänd uppmärksamhet gaf akt på hvarje rörelse i vattnet, som kunde för honom antyda vägen. Han måste dervid allt mera taga sina blickar och sin omtanke från fångarne.

Grefve Reventlou, som slutligen ansåg sig betryggad för all fara från skeppet, tog med ens afsked af gubben Edo och vände sin kurs mot Süderoog. Då båtarne skildes från vagnen, som rullade fram i det flytande elementet, vexlade fröken Anna och Cassette bedröfvade afskedsblickar. Grefven lät hissa segeln, och närmade sig den låga Halligerön med sitt sköna byte.

Men äfven kapten Welch visste att begagna sig af floden. Han märkte med glädje, att vattnet steg allt högre och att det snart skulle lyfta hans skepp. Han gjorde sig derföre färdig att sätta till alla segel och begagna vinden för att komma ut från det äfventyrliga läget bland dessa af vilda friser bebodda bankar. Han höll sig på däck, för att slippa höra den arma modrens smärtfulla gråt i kajutan.

6.

I frökenstiftet i Itzehoe var en ovanlig rörelse. Der hade nämligen i det fridlysta bo, hvars murar just voro bygda för att utestänga verldens barn, nu ett stort antal sådana, som åtminstone för fromma invånarinnor vanligen anses för de farligaste, nämligen krigsgudens söner, inträngt. Deremot hade klostret, ty ursprungligen var det ett sådant, blifvit öfvergifvet af största delen af sina egentliga invånarinnor. Endast i en liten flygelbyggning uppehöllo sig ännu de

få qvarvarande frökensystrarne med sin vördiga föreståndarinna. Ur dess fönster tittade häpna fruntimmersansigten ut på det krigiska hvimlet af soldater och officerare. Den eljest så tysta borggården, der vanligen endast lätta fruntimmersfötter smögo fram, skrapades af jernskodda hästhofvar. I förstugorna stodo skäggiga vakter och framför porten smattrade trumpeter eller hvirflande trummor.

Danska högqvarteret hade nämligen blifvit flyttadt till Itzehoe, och högsta befälhafvaren, den gamle riksmarskalken Anders Bille, hade utsett frökenstiftet, såsom den förnämsta byggnaden i staden, till sitt qvarter. I en af salarna var fältmarskalken just sysselsatt med sina bestyr såsom fältherre. Han utdelade nämligen ordres åt sina adjutanter och emottog rapporter. Den gamle krigaren hade, med ungdomlig krigslust, ilat ut i fält, men hans höga ålder tyngde hvarje hans rörelse, så att han i sjelfva verket såg trött ut, der han satt i en hög karmstol, afhörande hvad som berättades och afgörande hvad som i anledning deraf skulle ske.

En adjutant anmälde amtmannen från Husum, grefve Reventlou. Fältmarskalken lät genast kalla honom till företräde.

"Välkommen, grefve Reventlou!" begynte riksmarskalken. "Ni kommer förmodligen med goda underrättelser från edra trakter. Har ni rest igenom Ditmarschen?"

"De tappre friserna äro färdiga till strid, ers herrlighet. De samla och beväpna sig, för att, om fienden skulle försöka nalkas deras trakter, göra honom allt afbräck som är möjligt."

"Han skall icke komma så långt. Jag har låtit befästa staden här, som ni sett, min grefve. Och längre än hit skola åtminstone svenskarne icke kunna rycka."

"Har ers herrlighet någon underrättelse om deras styrka?"

"Jag ämnade just taga en köpman från Hamburg, en af våra vänner, i förhör, då ni lät anmäla er, min

grefve. Vill ni också höra hvad han har att förkunna?"

"Jag tackar ers herrlighet. Men får jag nu utbedja mig ers herrlighets befallning om några fångar, som jag medför och hvilka jag erhållit på ett besynnerligt sätt?" Grefven berättade nu, till riksmarskalkens förvåning, tilldragelsen vid Süderoog.

"Och ni för dem med er, Reventlou?" frågade den gamle.

"Ja visste icke hvart jag skulle föra dem, innan jag fått veta ers herrlighets vilja beträffande dem."

"Hm, den unga fröken vet jag icke hvad vi skola göra med: hon är oskyldig i sin fars förräderi, och henne kan man icke straffa. Den svenska grefvinnan skall blifva oss en god borgen, om det gäller, ty hennes gemål är just general för infanteriet, och jag har hört att vid Möllen, då svenskarne uppställde sig i slagordning, grefve De la Gardie kommenderade centern. Vi skola laga, att han blir underrättad om hvilken gisslan vi ega."

"Det var en förarglig omständighet, att grefvinnan Eleonora skulle undkomma."

"Uppriktigt sagdt, gref Reventlou! Det var för oss långt behagligare att slippa den stackars grefvinnan. Hon rår i alla fall lika litet för sin mans förräderi, som hennes dotter gör det. Och jag kan icke utan medlidande tänka på huru den stackars grefvinnan skulle blifva bemött af vår drottning, den stränga Sophia Amalia."

"Mig har det också alltid gjort ondt om Eleonora. Hon är dock vår store Christians dotter."

"Ja, grefve Reventlou! Och jag vet ingenting förfärligare än qvinnohat. Gud hjelpe henne, så visst som jag önskar Guds straff och förbannelse öfver Ulfeld sjelf."

"Men hvad befaller nu ers herrlighet, beträffande den svenska grefvinnan?"

"Vi skicka in dem till föreståndarinnan för frökenstiftet tills vidare!"

"Och de öfriga fångarne! Den engelske löjtnanten och matroserna?"

"Skicka dem till Glückstadt och låt dem sedan begifva sig hvart de behaga. Vi äro ännu icke i krig med England."

"Stallmästar Cassette och de två svenska betjenterna?"

"Grefvinnan De la Gardie behöfver bättre qvinlig betjening. Vi göra stallmästaren och betjenterna till krigsfångar. Skulle man icke kunna värfva dem? Eller hvad tror ni, gref Reventlou? Skicka dem till löjtnant Jörgensen, kanske han kan snacka med dem, så att vi kunna sticka in dem i våra led."

"Som ers herrlighet befaller. Grefvinnan har vunnit en frisisk flickas tillgifvenhet, under den tid hon vistades på den lilla Halligerön Süderoog. Flickan har med så mycken ihärdighet bedt att få följa henne, att jag slutligen gaf mitt bifall dertill. Det kommer an på, om ers herrlighet tillåter det."

"Vi måste vara artiga emot damerna, grefve Reventlou! Jag skall sjelf göra min visit hos grefvinnan."

"Men köpmannen från Hamburg, som ers herrlighet nämnde?"

"Jag skall först höra honom. Kalla in honom, kapten Depke!"

Adjutanten, som erhöll denna tillsägelse, införde en välklädd herre, som med trygg höflighet helsade riksmarskalken och derefter afbidade hans frågor.

"När lemnade ni Hamburg, min herre?" frågade den åldrige fältherrn.

"I förrgår! Jag har seglat med en jakt till Glückstadt, och derifrån har jag rest landvägen."

"Har ni sett svenskarne?"

"Ja, det hvimlade för några dagar sedan svenskar på alla gator i Hamburg. Den svenska arméen hade slagit läger vid Ottensen, och derifrån strömmade soldater och officerare in till staden."

"Är det sannt, att hela hären består af idel trasfölje."

"Den såg besynnerlig ut, när den kom, det måste jag tillstå. Soldaterna smutsiga och höljda i slitna, gamla kläder, magra och skäggiga, men axelbreda och oförskräckta. Ehuru trasiga de sågo ut, så klingade mycket både guld och silfver under de dåliga plaggen."

"Jo, jo! Polackarne ha fått vidkännas, hvad det vill säga att ha sådana der rofgiriga svenskar i landet."

"Men alla Hamburgs handtverkare prisade dessa gäster. På de tre dagar svenskarne lågo vid Ottensen, blef hela arméen förvandlad. De köpte sig nya, ståtliga kläder, och nu skulle jag tro, att man i hela Europa knappt kan få se mera lysande trupper. Hamburg är en stad, som när som helst kan förse en armé med sina behof."

"Ja, det kan visst vara möjligt. Vi skola väl också komma dit, för att förse oss. Men det kan hända, att vi taga förråden alldeles färdiga af svenskarne. De skola spara oss besväret att vänta så länge på skräddarne."

"Jag önskar ers excellens lycka och framgång!"

"Men det säges att ni också försett svenskarne med vapen i Hamburg!"

"Det behöfdes sannerligen icke, ers excellens! Så slitna och trasiga knektarne sågo ut i början, så hade de likväl utsökta gevär och värjor."

"Åh ja, det kan vara. Men vi ha också samlat nya och vackra förråd. Vårt folk skulle jag tro icke behöfver skämmas vid jemförelsen!"

"Den danska arméen är väl klädd och bevärad, det måste medges."

"Ja, längre än hit skola svenskarne icke komma. Hur stor var deras styrka, vet ni det?"

"Det sades 8,000 man."

"Vi äro lika många. Dessutom ha vi fördelen att vara väl befästade. Har ni sett mina förskansningar!"

"Ja, och jag vill hoppas att de skola uppfylla sitt ändamål. Eljest äro svenskarne oförskräckta att taga fästningar, liksom att strida på fältet. Jag hörde i Glückstadt att Elmshorn blifvit taget i natt."

"Hvad säger ni, herre? Har Elmshorn kapitulerat?"

"Det blef taget med storm i natt."

"Men ännu har jag ingen rapport derom."

"Hela besättningen blef gjord till krigsfångar."

"Då befinner sig väl arméen på vägen hit?"

"Jag förmodar det."

"Hvem anförde svenskarne vid stormen?"

"General De la Gardie."

"Jaså! Nå honom kunna vi väl finna ett medel att hejda!" Riksmarsken nickade åt grefve Reventlou, men denne svarade endast med en bekymmerfull uppsyn.

"Det säges att svenske kungen sjelf väntas till sin armé," återtog köpmannen.

Riksmarskalken vinkade åt köpmannen: "Jag tackar er för er beredvillighet att lemna oss de upplysningar ni kunde! Farväl, min herre!"

Så snart köpmannen gått, sade riksmarskalken: "Grefve Reventlou! För grefvinnan in i priorinnans flygel och se till att hon blir artigt bemött, men väl bevakad. Jag skall om några ögonblick besöka henne!"

Grefven gick.

Riksmarskalken Bille var icke mycket belåten med köpmannens underrättelser. Han var en välmenande man, men något fältherresinne egde han ingalunda, ehuru han sjelf ansåg sin redliga trohet under den närvarande politiska ställningen i Danmark vara af större vigt för konung Fredrik, än äfven en större krigisk skicklighet. Konungen sjelf såg saken ur samma synpunkt, och anförtrodde högsta befälet åt Bille, derföre, att han var den äldste af hela danska generalitetet. Så länge fältmarskalken fick sitta i sitt högqvarter, emottaga underrättelser och dela ut befallningar, fann han sig mycket väl i sin befattning. Men huru litet han förstod att ordna ett fälttåg hade visat sig deraf, att han ganska snöpligt öfvergaf trakten kring Hamburg, så snart svenskarne nalkades, och endast beredde sig att här, i en hastigt och svagt befästad stad, göra dem motstånd.

Grefvinnan Ebba hade, under den tid hon, sedan hon blef tillfångatagen ombord på det engelska skeppet, vistades i Edo Tetens torftiga boning på Süderoog,

visat sig lugn och undergifven sitt öde. Hon fattade en moderlig ömhet för den unga fröken Anna, hvilken hon, genom skickelsernas vändning, ansåg liksom af Försynen sig anförtrodd; men den uppgiften, att trösta och lugna henne, befanns likväl för henne icke möjlig att verkställa. Anna tycktes träffad af en djupare sorg, än den öfver den yttre motgången. Mera framgång hade den unga Sell, som i afseende på åren stod fröken närmare i sina bemödanden att förströ henne. Grefve Reventlou hade anförtrott vården af bevakningen af de båda fruntimren åt de redlige Süderoogsboarne samt med dem öfverenskommit huru dermed skulle tillgå, medan han begaf sig till Pelworm och äfven der vidtog de nödiga försigtighetsmåtten med de manliga fångarne. Först efter trenne veckor återkom grefven till Süderoog för att derifrån bortföra damerna. Sell, som icke kunde slita sig ifrån dem, hade utbedt sig sin fars och gerna erhållit grefvens tillstånd att följa dem. Från Husum, der de endast dröjde en dag, men blefvo med välvilja och deltagande bemötta i grefvens hus, fördes de, i en gammal, obeqväm, med ett slags tält öfvertäckt vagn, till Itzehoe. Denna vagn kördes in på klosterborggården, medan grefven hade sin audiens hos riksmarskalken. De manliga fångarna, som i en särskild trupp, bevakade af en flock raska Ditmarscherboar, blifvit förda efter vagnen, ehuru på ett ansenligt afstånd, fingo stanna på ett annat ställe i staden, der de snart omgåfvos af språksamma och nyfikna danska soldater.

Då grefven, efter sin audiens, åter infann sig hos damerna, anhöll han att de ville följa honom till den boning, som tills vidare skulle anvisas dem. "Det blir i detta frökenstift," sade han, "i probstinnan grefvinnan Ahlefelds vård, som hans excellens riksmarskalken vill öfverlemna er, mina damer. Jag hoppas, att den högvördiga frun med tillbörlig artighet och ömhet, såvidt krigets lagar tillåta det, skall bemöta de damer, som blifvit henne anförtrodda."

"Herr grefve!" svarade grefvinnan Ebba, "jag skall med undergifvenhet finna mig i den nya fången-

skap, som förestår mig, ehuru jag tillstår, att jag icke vågar hoppas ett sådant välvilligt bemötande, som af det okonstlade folket på Süderoog.“

Sedan grefven artigt hjelpt damerna att stiga ur, förde han dem till en liten, trång port, genom hvilken de inträdde i en försal, som dock endast var några få alnar i fyrkant.

“Ni måste vänta här,“ sade han. “Hans excellens har lofvat att sjelf tala med fru grefvinnan.“

“I detta rum?“ sade Ebba och såg sig om på de dystra väggarna. “Kanske blir just detta rum vårt nya fängelse?“

“Jag vill hoppas, att så icke är meningen.“

“Få vi icke först träffa vår probstinna?“

“Jag vet icke om möjligtvis riksmarskalken vill på förhand tala med henne.“

Grefvinnan närmade sig det enda, gallerförseedda fönstret, som insläppte en knapp dager i rummet. Utsigten derifrån stängdes af en hög, grå mur. En rysning flög igenom Ebba, men hon teg.

“Mina damer!“ återtog grefven. “Jag måste nu aflägsna mig. Tillåt mig, fru grefvinna, att beklaga, att just jag genom omständigheternas tvång och till följd af min dyra pligt, nödgats vara orsaken till damernas fångenskap och lidande! Jag utber mig att få fru grefvinnans förlåtelse, om jag sårat och besvärat...“

“Ehuru våldsamt vi blefvo gripna, ha vi icke beklagat oss, herr grefve! Vi kunna icke förtörnas på er!“

Med adlig artighet kysste grefven damernas händer och lemnade dem.

I det ödsliga rummet fanns ingen stol, intet bord, intet husgeråd. Endast en lång träbänk sträckte sig utefter den ena väggen. På densamma togo damerna sin plats, medan de oroligt väntade på hvad som vidare skulle tilldraga sig. Vid dörren hade Sell stannat, och hon gret bittert, ehuru grefvinnan och fröken sutto tysta och undergifna.

Slutligen öppnades åayo dörren, genom hvilken damerna inträdt, och en ung officer framträdde med en vördnadsfull helsning: "hans excellens riksmarskalken vill hafva den äran att göra sitt besök."

Den gamle fältherren inträdde. Innan han helsade, såg han sig förvånad omkring. "Hvart har man fört damerna?" utbrast han. "Kapten Rosenkrands! Gå till den högvördiga stiftsprobstinnan och anhåll att hon behagade stiga ned!"

Officeren, som blifvit tilltalad, aflägsnade sig genast, för att utföra befallningen.

"Mina damer!" vände sig riksmarsken till de båda fångna. "Förlåten det misstag, som fört er till detta rum. Ehuru jag icke vågar, hvad som eljest vore min pligt, återgifva er friheten, mina damer, skall åtminstone ert rum blifva värdigt och anständigt. Tillåt mig att få helsa grefvinnan De la Gardie! Jag kan genast igenkänna den skönhet, hvars namn blifvit bekant i hela det bildade Europa."

Riksmarsken kysste grefvinnans hand.

Grefvinnans kinder öfverflögos af en lätt rodnad. "Ers excellens!" sade hon. "Då jag har den nåden att åtminstone till namnet vara känd, anhåller jag, att genom ers excellens ynnestfulla bemedling få skicka någon underrättelse till min gemål, i fall ers excellens icke skulle finna det lämpligast att genast frigifva ett fruntimmer, som alldeles icke har med kriget att skaffa, och som ingen gång hade för afsigt att närma sig krigsskådeplatsen."

"Ni har sjelf landstigit hos oss, fru grefvinna!"

"Så är icke förhållandet. Jag har med våld blifvit släpad ifrån ett engelskt fartyg, der jag sökte skygd."

"Ja, det var en förrädisk engelsman, som ville befria er."

"Jag föreställer mig, ers excellens, att både enligt folkrätt och bildade nationers krigsbruk, jag aldrig bort blifva förklarad för fången och bortförd emot min vilja."

"Hade ni rest ensam, min grefvinna, skulle ni haft rätt."

"Hvad menar ers excellens?"

"Jag menar, att det egentligen var för de fruntimmers skull, hvilka åtföljde er, som hela olyckan inträffat."

"Den olyckliga grefvinnan Eleonora! Hon är qvinna, ers excellens, hon är maka och mor; men hon har förvärfvat hela verldens aktning."

"Hon är likväl en förrädares maka!"

"Ni glömmer, ers excellens, att hennes gemål är för närvarande i svensk tjenst."

"Och svenskarne äro just våra fiender."

"Det är, om jag icke bedrar mig, Danmarks konung, som förklarat kriget."

"Det har skett på ganska goda och lagliga skäl. Men det hör icke hit. Jag har beslutat att anförtro er, min fru grefvinna, åt föreståndarinnan för detta frökenstift, och jag skall, om ni önskar det, afskicka ett bref till er gemål."

"Min gemål! Ers excellens känner då hvar han för närvarande vistas?"

"Ni vet det icke sjelf, fru grefvinna?"

"Jag har icke haft bref ifrån honom, sedan han med arméen lemnade Thorn. Man har här sagt mig, att svenska arméen aldrig skulle kunna återkomma från Polen."

"Man trodde det. Men den svenske konungen har helt enkelt öfvergifvit, flytt ifrån sitt polska rike. Han har tagit återstoden af sin armé med sig, och med den vill han nu öfverfalla oss."

"Befinner sig då min gemål med denna, som ers excellens kallar den, återstod, i antåg mot Danmark?"

"Så är förhållandet, fru grefvinna. Derför kan ett bref få afgå till honom."

"Jag tackar ers excellens! Kan han på något sätt, genom någon lösen, utverka min frihet?"

"Uppriktigt taladt, fru grefvinna! Om ni vore ensam, skulle det icke möta någon svårighet; men också nu åtföljes ni af förrädarens dotter."

"Det oskyldiga barn, som tillika med mig så våldsamt, förlåt att jag säger det, så föga ridderligt släpades i fångenskap, måtte väl icke för ett konungarike som Danmark vara fruktansvärdt. För den olyckliga modrens skull har jag slutit mig intill det oskyldiga, älskvärda barnet, som delat mina faror och bekymmer."

"Känner den unga fröken ingenting om sin fars planer?" Riksmarsken kastade en sidoblick på Anna.

"Säkert väntar ers excellens hvarken af mig eller henne ett svar på denna fråga."

"Huru så, min grefvinna."

"Om en dotter också skulle känna sin fars afsigter, kunde hon väl förråda dem?"

"För fäderneslandets skull."

"Men här kan så mycket mindre vara frågan om förråda, som hon i sjelfva verket icke kan känna några planer, om sådana skulle finnas."

"Känner jag honom rätt, så aflägger han aldrig sitt hat till Danmarks rike."

"Hvad jag kan försäkra ers excellens, är att jag af grefvinnan Eleonora, hvilken icke ens hennes fiender kunna förneka sin aktning, alltid hört helt andra tänkesätt, än ers excellens förutsätter, yttras för Danmark. Men tillåter ers excellens mig att fråga hvar ungefär man kunde antaga, att min gemål befinner sig med svenska arméen, så framt det icke hör till krigets hemligheter, som behöfva döljas för ett fruntimmer.»

"Hm! Den svenska arméen har ryckt in i Holstein!"

"Kanske befinner den sig icke så långt härifrån?"

"Det är möjligt, fru grefvinna! Jag får derföre fästa er uppmärksamhet på nödvändigheten att begagna försigtiga uttryck i det bref, ni behagar skrifva till honom. Jag beklagar, att vi måste läsa det, innan det afskickas."

En rodnad af förtrytelse flög öfver grefvinnans drag. "Om det roar ers excellens att se en bekymrad hustrus uttryck af sin saknad och klagan öfver sin

belägenhet, så får ers excellens således det nöjet. Jag tackar emellertid på det högsta för tillåtelsen att få underrätta honom om att jag lefver.“

Nu återkom riksmarskens adjutant, åtföljd af ett gammalt, resligt fruntimmer, klädt i en dyrbar kolsvart drägt. Det var grefvinnan Ahlefeld, enka efter ett danskt riksråd och numera probstinna vid Itzehoe frökenstift.

Då den åldriga damen, ur hvars skrynkliga anletsdrag något besynnerligt hotfullt och fasaväckande talade, högtidligt trädde in i rummet, bugade sig riksmarskalken vördnadsfullt.

“Det är riksmarskalken sjelf,“ begynte probstinnan, som genast ville låta känna sin myndighet. “Får jag fråga, hvilken omständighet som hitför er, min kusin?“

“Högvördiga fru grefvinna!“ svarade riksmarsken med en vördnad, som hos den gamle mannen för ett ännu äldre fruntimmer tog sig särdeles egen ut; “jag anhåller att i edra händer få öfverlemna dessa tvänne fruntimmer, hvilka, i den svåra och farliga tid, som nu inträffat för vårt fäderneslând, det är af vigt, att med all den aktning, som deras stånd och kön kräfver, likväl noggrant förvaras.“

Den gamla damen vände sina hvassa ögon, hvilkas skarpa eld de darrande ögonlocken gåfvo något särdeles egendomligt, mot grefvinnan De la Gardie. “Dessa damer, säger min kusin?“ sade hon; “den ena ser ganska förnäm ut, fastän jag icke kan gilla hennes klädsel: man fordrar noggrannare fullständighet och ordning af en dam af högre stånd!“

“Jag har blifvit bortsläpad i fångenskap, jag är beröfvad mina saker,“ inföll grefvinnan förtrytsamt.

“Och den andra...“ probstinnan hvälfde ögonen på fröken Anna — “den andra är ju bara barn... ett verldens barn, ett fåfängans och lättsinnets, fruktar jag...“

Den unga fröken rodnade.

Men grefvinnan Ebba inföll: “Jag vet icke huru man här bedömer menniskor i detta, som det tyckes,

klosterartade hus; men det vet jag, att den unga fröken Anna förtjenar, både för sitt skick och sina tänkesätt, den fullkomligaste aktning, hvarföre jag också med innerlig vänskap är henne tillgifven."

"Behagar min kusin, riksmarsken, upplysa mig," inföll den gamla, med ett besynnerligt hånleende på de bleka, insjunkna läpparna, "hvem detta temligen stortalande fruntimmer kan vara."

"Det är en svensk grefvinna De la Gardie."

"Såå, en svensk grefvinna? En De la Gardie? Åh ja, familjen är egentligen fransysk. Den har blifvit särdeles gynnad af den svenska drottningen Kristina. Och den unga?"

"Det är en af Corfitz Ulfelds döttrar, såsom jag förmodar den äldsta."

"Aha!" inföll grefvinnan och klippte med ögonen, "det är således Kirstine Munks dotterdotter, jag har framför mig. Nå, jag lär väl ändå icke se så orätt med mina gamla ögon. Jag skall säga er, fröken, eller, om er far i vårt land försutit alla sina forna värdigheter, jungfru, att jag är van att bedöma fruntimmer. Jag känner dem."

En rysning flög öfver grefvinnan Ebba, medan fröken, nedslagen och förtviflad, var nära att utbrista i tårar.

"Ers excellens!" inföll Ebba med värdighet. "Jag får anhålla om att ers excellens så snart, som det kan vara möjligt, tillåter mig att få skrifva brefvet till min gemål. Om denna ålderstigna dam, för hvilken ers excellens så oväntadt presenterat oss, är vår tillkommande fångvaktarinna, får jag fråga ers excellens, om jag är skyldig att visa henne mitt bref?"

"Fångvaktarinna?" utbrast probstinnan med gnistrande ögon: "fångvaktarinna? Hvad är det hon säger? Jag är probstinna i detta högadliga frökenstift, skall jag säga er, ni svenska fruar, och hvad min rang och börd beträffar, så vill jag säga er, att min gemål varit Danmarks rikes råd och min far och min farfar, Svarna von der Wisch, voro högt uppsatte män."

Riksmarsken gjorde en rörelse af otålighet, medan grefvinnan Ebba och fröken Anna med bestörtning betraktade den förtörnade gamla.

Slutligen yttrade riksmarsken: "Då jag anförtror dessa damer i er vård, högvördiga fru probstinna, sker det just derföre, att endast en dam med så mycken erfarenhet och af så hög rang, som ni, förstår att så bemöta dem, som deras värdighet, liksom vår egen, kräfver. Men mina pligter kalla mig; jag hoppas att fru probstinnan för damerna till passande rum; och hvad er beträffar, mina damer, hoppas jag I skolen erfara, att I icke ären fångar allenast, utan gäster!"

Med dessa ord bugade sig den ridderlige gamle djupt och aflägsnade sig.

Probstinnan fästade sina blickar på den unga fröken med fortfarande bisterhet i de skarpa anletsdragen: "Och ni, min unga dam, ni vill också räkna er som gäst? Ja, om ni också vore tio gånger till konung Kristians barnbarn, så har ni likväl beträdt förräderiets bana! Jag skall behandla er bättre än er delaktighet deri förtjenar."

Grefvinnan Ebba kastade en uppmuntrande blick på fröken och framträdde derefter dristigt till den gamla frun. "Jag hör, att jag har framför mig en lika högättad dam, som jag sjelf är; jag kan derföre tala uppriktigt. Genom vår fångenskap ha vi förlorat alla våra saker, så att vår garderob verkligen behöfver ordnas, såsom ni också genast anmärkte, fru grefvinnna! Vill ni vara så artig att bereda oss medel dertill? Då riksmarsken tillåtit mig att skrifva till min gemål, som redan lär vara i antågande, hoppas jag att den artighet jag begär, icke skall blifva förvandlad till en alltför långvarig skuld."

"Jaså, jag förstår! Ni vill låta förstå, att ni blifvit plundrad!"

"Visst icke, fru grefvinna! Men jag har förlorat hela min garderob, då jag ryktes från skeppet. Hade denna unga frisiska flicka icke välvilligt förbarmat sig öfver oss och lånat oss, hvad vi behöfde, skulle vårt lidande verkligen varit mycket förökadt."

Probstinnan vände sin uppmärksamhet på Sell, der hon, stum och blyg, men med hjertat fullt af det ömmaste deltagande betraktat uppträdet. "Hvem är du?" frågade hon häftigt.

"Jag är en Halligermans dotter från Süderoog, och jag har följt de höga damerna hit."

"Såå, då kan du följa dem ännu längre — eller rättare, du må vara hos dem!"

En gnista af tillfredsställelse glimmade i Sells öga, då hon gjorde en djup bugning, så att det nästan såg ut, som om hon fallit på knä.

"Men det är tid, att jag uppfyller rikemarskens önskan och följer damerna till deras rum!" inföll probstinnan, i det hon vände sig om. "Jag skall derefter tänka på er begäran, grefvinna De la Gardie! Följen mig, mina damer!"

Probstinnan öppnade en dörr, som förut icke blifvit bemärkt, emedan den var öfvermålad med samma färg, som väggen. Den förde till en mörk gång och derefter till en trappa, som ledde uppåt.

Damerna följde den gamla till trappan, och Sell slutade den lilla flockens rad. Då fattade probstinnan en klocksträng och ljudet hördes af en gäll klocka. Genast lät äfven ett sorl höra sig från de öfre rummen och utför trappan kommo ett par tjenarinnor skyndsamt till sin herskarinna.

"Stäng dörren efter oss!" befallte den stränga gamla.

Den ena tjenarinnan ilade att verkställa befallningen.

"Öppna dörren till botgöringscellerna!" lydde orden till den andra, som ilade till den motsatta ändan af gången.

Då den första tillslöt dörren, bredde sig ett kolmörker öfver gången, och det var icke utan att en rysning af fasa ilade genom de fångnas lemmar.

Efter några ögonblick framträngde dock från motsatta sidan en matt ljusstråle i det dörren derstädes öppnades.

"Låtom oss gå vidare," sade den gamla. "Se här, stigen in! Stig in, svenska grefvinna, liksom er kung och er krigsmakt har vågat stiga in i vårt land. Dessa äro de tryggaste murar i klostret. Jag hoppas I skolen der blifva qvar hos oss."

Grefvinnan Ebba steg först in genom dörren till den gallerförvarade cellen. Anna och Sell följde henne — men efter dem tillslöts dörren på ögonblicket.

7.

Tidigt på morgonen den 6 Augusti visade sig utanför Itzehoe, på vägen från Krempe, emellan träden af en liten planterad lund, ett dussin ryttare, som med skarpa blickar betraktade nejden och i synnerhet stadens belägenhet och närmaste omgifning.

"Ån, som slingrar sig genom det bördiga landskapet, heter Stör," sade en af ryttarne.

"Danskarna vilja således sätta en stör för oss," svarade den andre, "ty bakom den ser jag danska poster."

"Ja, gamle Bille har satt sig fast i klostret hos de öfriga käringarna."

"Det går framåt för oss som en dans."

"Men den der staden ser ut att vara temligen väl försedd med försvarsverk! Den kanske uppehåller oss."

"Lika litet som Elmshorn eller Bremerlöhe! Ser du icke huru sömniga de danska posterna se ut, som stryka omkring bröstvärnen."

"Men besättningen utgöres af 8,000 man, och det är kärnan af danska hären."

En af ryttarne, en skön, manlig gestalt, med ett djupt allvar uttryckt i de ädla dragen, hade tigande åhört samtalet, och endast på ett papper, som han lagt på sadelknappen, gjort några anteckningar. Då

han slutat sin teckning och nedlade blyertspennan samt det hoprullade papperet i fickan, vände han sig till de båda ryttarne, som hittills språkat. "Löjtnant Sparre!" sade han, "ryck litet närmare till förskansningarna och sök att få fast någon dansk, helst en officer, som kunde lemna oss närmare underrättelser om det inre af staden."

Den unge löjtnanten gjorde en vördnadsfull, militärisk helsning. "Som ni befaller, herr generalqvartermästare!"

Ryttarne aflägsnade sig, med undantag af generalqvartermästaren och en hans adjutant, hvilka ännu några minuter beskådade nejden, innan de ville vända om på vägen mot Krempe.

Men hastigt lossades ett par skott närmare staden, och de ville se hvad som kunde deraf föranledas.

Skotten åtföljdes, som vanligt i krig, af larmtrummornas och trumpeternas skall i olika riktningar långt utåt fälten. Det visade sig då, att hela den danska styrkan verkligen här var förlagd, utefter ån, icke blott i staden, utan på båda sidor utom densamma.

Löjtnant Sparre hade träffat en patrull och utan omsvep angripit den. Endast ett par skott vexlades, innan de danska knektarne måst gifva sig.

Men då nu uppmärksamheten blifvit väckt hos danskarne, ryckte de ut ur sina posteringar. Slutligen lossades ett par kanonskott, och just der generalqvartermästaren och hans adjutant sutto på sina hästar, hväste en kula emellan dem, så att hästarna skyggade till åt hvar sin sida.

"Gud har åter skyddat oss," sade den förre. "Var god, kapten Lilljehök, och rapportera till hans majestät att fienden är allarmerad."

"Skall jag åter infinna mig hos generalqvartermästaren?"

"Ja, för att meddela mig hans ytterligare befallningar."

"Och hvar skall jag uppsöka er, herr Dahlberg?"

"Jag gör en ridt till högra flygeln, för att tala ett ord med generalen grefve De la Gardie. Jag skall blott dröja några ögonblick, tills Sparre hinner komma tillbaka med sitt byte."

Kaptenen red bort i sporrsträck.

Inom ett par minuter återvände gruppen af ryttare till generalqvartermästaren, och medförde en herre och ett par besynnerligt klädda bönder, hvilka voro lika bestörta som oroliga, dér de af ryttarne framsläpades utan misskund.

"Jag träffade icke någon annan än dessa," rapporterade löjtnant Sparre. "De äro icke egentligen militärer, men den ene måste vara embetsman. Dessutom voro de båda bönderna, om de verkligen äro bönder, beväpnade. Se här deras gevär!"

Löjtnanten framräckte härvid tvänne bössor, som visserligen tycktes vara egentligen jagtgevär, men naturligtvis under kriget dömde sina innehafvare att blifva krigsfångar.

"Och hvem är ni, min herre?" frågade generalqvartermästaren den tillfångatagne herrn.

"Jag är dansk embetsman," svarade han. "Jag ämnade, med dessa tvänne män, som äro kustboer, Halligermän från mitt amt, begifva mig till Glückstadt, för att derifrån färdas ut till de Nordstrándske öarne."

"Får jag utbedja mig ert namn, min herre."

"Jag heter Reventlou, grefve Fredrik Reventlou, och jag är amtman i Husum."

"Har ni uppehållit er länge i Itzehoe, min grefve?"

"Endast några dagar."

"Och afsigten med ert besök der, efter ni lemnat Husum, som ju egentligen är ert amt? Ni får ursäkta, herr grefve, att vi, i dessa tider, göra frågor, som eljest icke vore på sin plats, och påminna er, att vi, enligt krigets lagar, kräfva strängt ansvar af den, som söker att bedraga oss med någon osanning."

Grefven fäste en forskande blick på den svenske officeren. "Jag skall besvara edra frågor, min herre,

så noga och sanningsenligt jag förmår. Men jag är icke militär och förstår derför icke att lemna just sådana uppgifter, som ni fordrar."

"Godt, herr grefve! Ni har besökt Itzehoe. Hvem är kommendant i staden?"

"Egentligen är kapten von Wibe kommendant derstädes; men riksmarsken sjelf har der tagit sitt högqvarter."

"Det veta vi. Äro förskansningarna, som han låtit uppföra, färdiga?"

"De äro det."

"Ni följer mig, herr grefve. Om några ytterligare frågor behöfva framställas, beror på generalen. Lemna grefven sin värja tillbaka. För bönderna också till lägret, löjtnant Sparre!"

Fångarne voro beridna så väl som svenskarne, och grefven fick tillsägelse att rida vid generalqvartermästarens sida främst i spetsen, medan ryttarne togo bönderna emellan sig. Löjtnant Sparre, med ett par man, följde på något afstånd såsom eftertrupp. Så skyndade de ridande bortåt vägen från Itzehoe.

Grefven var i sjelfva verket orolig, ehuru han sökte att bibehålla lugn och fattning. Den ryktbare generalqvartermästaren Erik Dahlberg, som enligt sin vana varit den förste att rekognoscera fiendens ställning, bemötte visserligen den fångne grefven med all tillbörlig höflighet; men hans välberäknade frågor och hans forskande blick väckte i grefvens bröst en hemlig ångest. Det var icke lätt att för en uppmärksam fiende dölja många omständigheter, som kunde begagnas emot fäderneslandet, och likafullt så nära hålla sig vid sanningen, att krigslagarne icke skulle finna tillfälle att tillämpa ett straff. Grefven beslöt derföre, att endast besvara de frågor, som gjordes honom, och det i den största möjliga korthet.

Dahlberg hade emellertid, förmodligen för sig sjelf, genomtänkt och begrundat hvad han sett vid Itzehoe, så att han stadgat sin mening deröfver. Han vände sig derföre till grefven och begynte språka med honom.

"Ni är amtman i Husum, min grefve?" sade han. "Lyder icke åtminstone norra delen af Ditmarschen under ert amt?"

"Nej, endast de Nordstrandske öarne."

"Men åtminstone äro ju Friserna i Ditmarschen samma folk, som de Nordstrandske?"

"De äro samma folk, men de lyda under olika myndigheter. Ditmarschen har en särskild landtdomare."

"Jag har hört att kustboerna gripit till vapen emot oss. Så göra väl också Ditmarsch-Friserna. Kanske kan ni, herr grefve, upplysa oss om närmare förhållandet med en sjöstrid, som för några veckor sedan lärer förefallit på kusten nära de Nordstrandske öarne. De höra ju, som nämndes, till ert amt?"

"Visserligen! Och striden har jag också temligen reda på. Det var ett svenskt och ett danskt skepp, som anföllo hvarandra. Genom någon oförsigtighet, efter hvad man antager, spildes eld i det danska skeppets krutdurk, så att det sprang i luften. Svensken lär också ha lidit i bataljen. Så har jag hört berättas af Halligermän bortifrån hafsbandet."

"En engelsman har ju äfven blifvit plundrad, sägs det."

"Plundrad? Det kan icke vara möjligt."

"Jag gaf icke närmare akt på berättelsen, ehuru jag hörde, att den engelske kaptenen afgifvit en sådan till vår kommendant i Stade."

"Ingen engelsman har blifvit plundrad på kusten i mitt amt, det kan jag försäkra."

"Nå, det är förträffligt, att vi nu kunna erhålla tillförlitliga underrättelser derom. Här har man velat utsprida, att kustboerna öfverfallit en engelsman och röfvat bland annat ett par svenska fruntimmer, som befunno sig ombord."

"Om det är den händelsen, som ni syftar på, herr generalqvartermästare — efter jag hört titeln lär vara så — kan jag försäkra, att förhållandet just var

omvändt. Det var engelsmannen, som bortförde några fruntimmer, hvilka befunno sig på en af öarna, under danskt välde. Ett par af dessa damer blefvo, efter något motstånd från engelsmannens sida, återtagna. Deruti bestod hela affären."

"Godt, herr grefve.. Vår general skall med nöje inhemta närmare upplysningar af er. Han är bekymrad för sin gemål. Grefvinnan sjelf var ett af de der fruntimmerna."

En kall rysning ilade genom ryggmärgen på grefven. Han märkte, att han här fördes en ganska stor fara till mötes. Ehuru Dahlberg icke tycktes vara nyfiken att fortsätta samtalet, kunde grefven icke återhålla en fråga: "Är det således till general De la Gardie ni ämnar föra mig, herr generalqvartermästare?"

"Jaså, ni känner namnet? Ni kan då kanske upplysa något om vår stackars grefvinna? Är den unga fröken Ulfeld med henne?"

"Grefvinnan tyckes med mycken ömhet hafva fästat sig vid den unga fröken."

"Det är hvad man kunnat vänta af ett så utmärkt fruntimmer!"

De ridande mötte nu en annan trupp, som anropade dem. Generalqvartermästaren stannade genast vid anropet och framskickade en man för att säga fältropet och taga lösen. Derefter närmade sig de båda trupperna hvarandra.

Vid åsynen af Dahlberg red den mötande befälhafvaren fram till honom, och de båda officerarne aflägsnade sig något från sitt manskap för att enskildt samtala.

Följden af detta samtal blef, att en underofficer och tvänne ryttare fingo befallning att afgå med fångarna, medan officerarne förenade sitt manskap.

"Farväl, herr grefve Reventlou!" sade Dahlberg, då han tog afsked. "Tillåt mig såsom en välmenande man, att påminna herr grefven om nödvändigheten att tala sanning!"

Med dessa ord kastade sig de svenska på en liten sidoväg, som ånyo närmade dem till staden.

Underofficeren tillsade fångarna att genast följa, och togo vägen bortåt Krempe.

8.

Längs efter Störfloden, der den närmar sig och kringflyter staden Itzehoe, äro dammar anlagda, hvilka innesluta floden inom den för det låga landets trygghet nödvändiga gränsen. Utefter dessa dammar löpa vägar, hvilka synnerligt för militäriska behof äro fördelaktiga. De erbjuda nämligen en fastare botten för det tunga artilleriets framryckande. Så snart flockarna af svenskt rytteri, som nalkades staden, blefvo tätare synliga i dess omgifningar, vidtog rikemarsken Bille sina anordningar. I sjelfva den så kallade Nya Staden, som befann sig på den kringflutna ön, lemnades en stark besättning under en kapten Wibes befäl, medan riksmarsken uppställde sin öfriga styrka längsefter högra stranden af floden, för att hindra öfvergången. Genom denna anordning blefvo de nyss anlagda skansarna framför staden mindre begagnade, än de bordt. Den gamla staden, med kyrkan, fröken-stiftet och några andra byggnader lemnades utan tillräckligt försvar.

Länge hade icke de svenska trupperna, i spridd ordning, visat sig för att undersöka belägenheten, innan en orduad massa infanteri uppträdde på en liten höjd, utgörande grundvalen efter en raserad gård strax utanför staden. Utefter den smala väg, som ledde genom det sumpiga marsklandet vid flodstranden, framströmmade en glittrande rad af blanka vapen och brokiga krigardrägter, hvilka, i motsats till vattnets natur, samlade sig på höjden.

Kapten Wibe fann, att från Nya Staden artilleriet icke skulle nå denna punkt, och skickade derför

en adjutant till riksmarsken med begäran, att han skulle låta några kanoner rycka upp på en upphöjning på andra sidan gammelstaden, för att derifrån beskjuta detta svenska infanteri.

Den gamle riksmarsken satt till häst, omgifven af sina förnämsta officerare, mellan kyrkan och frökenstiftet, då denna underrättelse framfördes till honom.

"Vi vilje först se till hvad han ämnar taga sig före," svarade marsken.

Alla de närvarandes uppmärksamhet vändes nu på svenskarnes rörelser.

Hastigt skallade några trumpetstötar och en trumpetare, åtföljd af en officer, ryckte fram ur svenska positionen. De närmade sig danskarnes förskansade linie.

"Det är en parlamentär!" sade riksmarsken. "Vi vilje höra honom!"

Med dessa ord satte sig riksmarsken i rörelse och red, åtföljd af sin stab, till entréen i förskansningen, medan ett par officerare utskickades för att möta de ankommande båda svenskarne.

Då desse kommit så nära, att en mans ord kunde höras, stannade de, trumpetaren blåste treune gälla appeller och derefter talade officeren: "Min herre och befälhafvare, hans majestät konungen af Sverige, som här nalkas med hela sin segrande krigshär, inbjuder och uppfordrar kommendanten inom denna befästade stad, att, till undvikande af onödig blodsutgjutelse, uppgifva densamma. Och begär hans majestät, att denna uppfordran måtte genast besvaras."

"Hvad?" utropade Bille. "Är det konungen sjelf, som har ryckt emot oss?"

Trumpetaren blåste ånyo och efter ett kort uppehåll upprepade officeren sin uppfordran.

"Löjtnant Lindauer!" sade marsken, "marschera ut till honom, och sedan han gjort sin tredje uppfordran, svara honom höfligt, att vi icke antaga den. Lägg edra ord på ett passande sätt."

Åtföljd af en trumslagare och tvänne soldater trädde löjtnanten utom vallen och ställde sig midt emot den svenske officeren. Så snart denne tredje gången

gjort anmaningen och trumpetaren beledsagat den med sina toner, inföll den danske trumslagaren med trenne rullande hvirflar.

Derefter sade löjtnant Lindauer: "min herre och befälhafvare, riksmarsken Anders Bille, låter svara hans majestät konungen af Sverige, att denna stad Itzehoe tillhör hans majestät konung Fredrik af Danmark, och derföre skall af hans trogne män intill det yttersta försvaras."

Den svenske officeren aflägsnade sig genast.

"Godt, min käre Lindauer!" sade marsken. "Nu låta vi ett par kanoner rycka upp der bredvid fröken-stiftet. Gif sedan befallning att börja skjutningen från Breitenburgsporten!"

Lindauer gjorde en militärisk honnör och skulle gå att meddela den gifna befallningen, då riksmarsken utbrast: "Men jag har ju glömt en sak! Jag önskade veta om general De la Gardie befinner sig här utanför staden. Vi hade bort efterfråga det!"

Löjtnanten studsade ett ögonblick: "Befaller ers herrlighet, att vi afskicka en parlamentär, för att göra denna fråga?"

"Ja, det var ett godt råd, löjtnant Lindauer! Vi vilje skicka löjtnant Walkendorp. Tag en trumpetare med, och ryck ut för att fråga dem!" Han nickade åt den nämnde löjtnanten.

"Låt det dröja med skjutningen tills vi få svar!" tillade han åt Lindauer.

Medan detta föregick inom danska ställningen, hade de krigsvana svenskarne snabbt utvecklat sina linier och intagit den ställning, de ansågo för sig förmånligast. Deras parlamentär hade knappt återkommit med svaret, förr än kanonerna begynte spela. Den förhärjande åskan ur deras mynningar dånade skarpt genom nejden och stadens hus träffades af de förkrossande kulorna.

Riksmarsken befalde då att elden först skulle besvaras en stund, innan parlamentären afskickades. Från danska retranchementerna började derföre en kanonad, som med oförskräckthet underhölls.

Så snart striden sålunda börjat, begaf sig riksmarsken tillbaka till midten af sin hufvudstyrka, hvilken låg på andra sidan om staden. Han befarade nämligen, att svenskarne skulle sträcka ut sin linie så, att de kringrände honom. Men han ville hafva i första rummet kommunikation öppen med vestra kusten och Elbestranden, som utgjorde hans säkraste reträtt.

Efter en halftimmas kanonad ryckte löjtnant Walkendorp, enligt den befallning han erhållit, ut emot svenska linien, företrädd af en trumpetare.

Vid skallet af trumpeten afstannade småningom svenska elden, liksom den danska nyss förut blifvit hejdad, och den danske löjtnanten mottogs höfligt.

Den svenske officer, som emottog honom, förde honom fram till en grupp officerare, som sutto till häst bakom det svenska batteriet.

"Hvad är ert ärende, min herre?" frågade en ung, skön herre, hvilkens dyrbara drägt och förträffliga häst, äfvensom den vördnad, som bevisades honom, utvisade att han var högförnäm.

"Riksmarsken Bille," svarade löjtnanten, "befälhafvare för danska krigsmakten, önskar blifva underrättad om generalen grefve De la Gardie befinner sig i den svenska afdelningen vid Itzehoe."

"Det är just jag, herr löjtnant!" svarade generalen.

"Är det mig tillåtet, att få meddela denna underrättelse åt riksmarsken?"

"Naturligtvis, min herre! Men jag vet icke, hvad afsigten är med denna skickning?"

"Jag känner den icke heller. Jag har endast åtlydt min herres befallning."

"Ni har icke något uppdrag att erbjuda kapitulation?"

"Nej, jag har det icke, min general!"

"Frambär till riksmarsken mitt ord. Jag är färdig att emottaga hans uppgift på hederliga vilkor, och ·g vill bevilja allt hvad jag möjligtvis kan."

Löjtnanten bugade sig och fördes tillbaka.

Generalen vände sig till sina officerare: "Herr generalqvartermästare!" sade han till en, som i detta ögonblick ankom i fullt traf. "Välkommen! Skulle ni icke finna skäligt att föra upp den stora mörsaren just hit. Den skulle härifrån kunna hinna den der stora, slottslika byggnaden."

"Det är frökenstiftet, herr grefve och general!"

"Just detsamma!"

"Godt! Jag skall vara färdig att skjuta inom några minuter!"

En stor mörsare, framsläpad af tolf hästar, uppkördes i detsamma på backen. Innan den danske parlamentären återkommit till vallen, var redan mörsaren färdig och riktad.

"Vänta ännu blott ett ögonblick, herr generalqvartermästare!" sade De la Gardie. "Vi skola låta honom först ordentligt komma in. Det är en besynnerlig byggnad, den der frökenbyggnaden. Jag vill hoppas, att den icke innehåller några innevånare af det täcka könet, efter jag ser att våra goda danskar just framför den planterat några kanoner."

"Riksmarsken måtte der ha sitt högqvarter," sade Dahlberg. "Jag har skickat till herr grefven en fånge, som jag för ett par timmar sedan tog på Krempevägen, men jag förmodar, att han icke kunnat träffa herr grefven och generalen ännu."

"Nej, jag har icke träffat någon sådan. Det är visst tre timmar sedan jag lemnade Krempe."

"Då blir han förmodligen hitförd. Han var åtföljd af två snapphanar då han greps. Jag gaf befallning, att han skulle föras till herr grefven, emedan han egde kunskap om grefvinnan."

"Ah, om min stackars Ebba! Jag vill likväl hoppas, att danskarne behandla henne på ett värdigt och ridderligt sätt! Nu tror jag vi kunna helsa på högqvarteret med en fyrkula!"

"Konstapel! Var färdig der vid mörsaren," kommenderade generalqvartermästaren.

"Konungens befallning är," återtog generalen, "att vi skola i grund förstöra de danska förskansningarna

härstädes. De kunna länge göra motstånd i staden, så att vi icke kunna skona den, så framt de icke snart uppge den. Men hvem var fången, min bäste Dahlberg!"

"Det var amtmannen i Husum, en grefve Reventlou. Han hade säkert sett grefvinnan sjelf."

"Min goda Ebba! . . . Nu, herr generalqvartermästare!"

Dahlberg kastade sig af hästen och skyndade fram till mörsaren. "Fyr!" hördes hans röst. Men i detta ögonblick inträffade en oförutsedd olycka.

Den ofantliga eldkulan — hon vägde 280 skålpund enligt Dahlbergs egen uppgift — hade blifvit försedd med ett falskt rör, så att, i det fyrverkaren tände det och derefter skulle afskjuta sjelfva skottet, elden föll ned i kulan och hon sprängdes, der hon ännu låg i mörsaren. Af den förfärliga explosionen kastades de kringstående till marken, några lågo der sanslösa och styckena af den sprängda granaten krossade fyrverkaren sjelf och trenne man derjemte.

Så snart explosionen skett, red general De la Gardie fram, för att undersöka, hvilken skada den åstadkommit. Bland dem, som blifvit omkullkastade, sprang Dahlberg först upp.

"Gud vare lof!" utropade generalen och räckte honom handen.

"Tack, min general!" svarade Dahlberg. "Den högstes mäktiga arm har åter bevarat mig!"

"Det var för oss alla en stor glädje!"

"Bär undan de sårade och qvästa!" befalte Dahlberg. "Lägg de döda der nedanför sluttningen. Fram med en annan fyrkula. Mörsaren är icke sprängd, eller huru?"

"Den gamla jerngrytan höll godt!" svarade en artillerist.

Det dröjde emellertid en stund, innan mörsaren blifvit putsad och det nya skottet, med större noggrannhet, laddadt.

Under tiden sågs en trumslagare rycka ut ur skansen. En svensk skickades emot honom och emot-

tog ett bref, som han öfverlemnade. Båda återvände derefter till hvar sina.

I detta ögonblick hade några svenska kanoner blifvit framförda på en liten plan, så nära den nya staden, att de kunde beskjuta den tvärt öfver floden. Kapten Wibe var icke sen att förekomma dem och begynte genast att skjuta på dem.

"Här syns icke vara frågan om en parlamentär," anmärkte generalen.

"Nej, men besynnerliga förfrågningar göra danskarne," sade Dahlberg. "De vilja nödvändigt veta hvem de strida emot."

"Vi skola låta dem både veta och känna det. Försök, om det nya skottet blir bättre, herr generalqvartermästare. Jag tror våra kamrater förekomma oss derborta emot nya staden."

"Konstapel! Rikta väl på högqvarteret, den der byggningen med de trånga fönsterna! Der måste vara en trång borggård. Försök att få eldkulan midt i borggården."

Konstapeln gjorde ett ställningssteg och ett slags honnörshelsning.

"Godt!" nickade generalqvartermästaren. "Fyr!"

Nu lyckades skottet förträffligt. Med brusande dån slungades bomben högt upp mot skyarna och beskref sin gnistrande båge. Den föll, såsom det var beräknadt, midt i frökenstiftets byggnad. En dof knall, förnimbar midt under den öfriga artillerielden, tillkännagaf, att bomben sprungit; och uppstigande rök och flammor röjde kort derefter att den tändt.

I detsamma återkom den svenske trumslagaren, som emottagit brefvet af den danske. En adjutant emottog det, läste utanskriften och öfverlemnade det åt generalen.

"Ah! det är från Ebba!" utbrast denne vid första anblicken på utanskriften.

Dahlberg hade låtit framföra en ny eldkula.

"Det begynner att blåsa en stark ostlig vind, herr generalqvartermästare!" sade generalen, med skarpa blickar betraktande staden och bedömande

verkan af artilleriet, medan händerna mekaniskt bröto det kära brefvet. Han måste först uppfylla sina pligter som general, innan han fick öfverlämna sig åt hjertats känslor såsom make. "Kasta så många eldkulor, som vi kunna hinna, tills hela tillhållet brunnit ned. Det bör snart kunna ske. Så snart staden brinner och danskarne nödgas öfvergifva vallen, låter öfverste von Essen Vestmanläningarna rycka upp i entréen här midt framför oss, för att hindra fienden att den vägen rycka ut, i fall han skulle försöka det. Öfverste Saucy besätter porten till Breitenburgsvägen, och öfverste Lofelt, med mitt eget regemente, rycker in för att intaga ställningen närmast frökenklostret. Om det är möjligt, sök att taga de der danska kanonerna, som jag ser ännu stå qvar framför klostret."

Grefven gjorde en helsning åt herrarne och de skyndade sig till hvar sin trupp. Medan trummorna hvirflade, som kallade infanteriregementena till ställning, sänkte grefven sina ögon för att läsa sitt bref. Det begynte:

"Itzehoe frökenkloster den 6 Augusti 1657."

En darrning ilade genom grefvens gestalt och ovilkorligt flögo hans blickar på den brinnande klostergården. Men han måste bemanna sig. Han läste vidare:

"Min högt älskade herre och gemål! Allerkäraste hjerta!

"Ehuru jag innerligt åstundat att få meddela eder, allerkäraste hjerta, någon underrättelse om min stora motgång och olycka, har sådant icke förr varit mig efterlåtet än nu, då riksmarsken och befälhafvaren för hela den danska krigsmakten låtit sätta mig i detta kloster under vård och bevakning af fru probstinnan grefvinnan Ahlefeld och gifvit mig lof att skrifva dessa rader. Jag kan dymedelst endast försäkra eder, min högtälskade herre, om min trofasta och innerliga kärlek och saknad, samt bedja Gud för eder och att denna hårda skiljsmessan måtte, genom Guds nåd, upphöra, så att jag finge återse mitt allerkäraste hjerta. Hvad för öfrigt den bedröfliga tilldragelsen beträffar,

då jag blef tagen, får jag endast gifva min ädle herre tillkänna, att jag icke nu, vid detta tillfället, kan derom gifva en ordentlig relation, emedan detta bref kommer för andra ögon, än allenast edra, mitt älskade hjerta. Jag måste derföre sluta och beder Gud för eder natt och dag, och hvarje stund och timma.

Eders kärlighets
trofasta och undergifna tjenarinna
Ebba Spaar."

Grefvens ädla drag hade under läsningen flera gånger skiftat färg. Men han bibehöll sin fattning och såg sig endast något allvarsammare omkring. Hans blickar sökte alltjemt det brinnande klostret, ehuru han tillika måste behålla äfven andra punkter i sigte. Med spänd uppmärksamhet följde han den rörelse af infanteriet, som han nyss anbefallt.

Då nalkades några ryttare. En adjutant red dem till mötes och rapporterade derefter: "Herr grefve och general! En underofficer medför en dansk fången herre, skickad af generalqvartermästaren till herr generalen."

"För fram honom!" befallde grefven med någon häftighet.

Grefve Reventlou framfördes och bugade sig ödmjukt.

"Ni har nyligen lemnat Itzehoe?" frågade generalen."

"Denna morgon," svarade grefve Reventlou, med en viss försigtighet öfvervägande sina ord.

"Det är ni, som heter grefve Reventlou?"

"Ja, herr general och grefve."

"Hvar såg ni senast den fångna grefvinnan De la Gardie? Ty att ni sett henne, derom har jag blifvit underrättad."

"Jag öfverlemnade henne i går till riksmarsken Bille, som anförtrodde henne i probstinnans vård i frökenklostret."

"Befinna sig klosterfröknarna qvar i klostret?"

"De äldsta tillika med probstinnan."

Grefve De la Gardie gjorde en rörelse af liflig otålighet. "Och riksmarsken har qvarlemnat oskyldiga

fruntimmer midt på krigets skådeplats. Jag kunde icke föreställa mig så liten omtanke af en fältherre, som bort beräkna, att vi ovilkorligen här skulle anfalla honom."

Grefve Reventlou endast bugade sig.

"Följ mig, grefve! Ni känner klostrets lägenheter, förmodar jag. Om damer skulle befinna sig der, är det vår första pligt att rädda dem! Ni skall visa oss vägen!"

Generalen gaf med dessa ord sin häst sporrarna. "Fortsätt elden!" befallde han, då han red förbi generalqvartermästaren. Han tog vägen längs efter den fientliga vallen till Breitenburgerporten, som öfverste Sancy redan besatt. Generalen red i fyrsprång, åtföljd af sin talrika svit.

I samma ögonblick, som öfverste Lofelt ville rycka in genom porten, anlände generalen sjelf. Vid åsynen af honom upphäfde hussarne, som tillhörde hans eget regemente, ett väldigt hurrarop. Generalen besvarade det med en helsning med värjan och red sjelf fram till första kompaniet. "Följen mig, gossar!" hördes hans röst, der han ilade in i den brinnande staden.

Den hårda blåsten, som friskade på elden, ökades ända till storm och slungade flammor och bränder från hus till hus. Invånarne hade flyktat till största delen, så att endast här och der syntes någon enskild, som hoppades rädda något ur förödelsen och med en girighet, som trotsade sjelfva dödsfaran, störtade öfver de brinnande gatorna. Det eljest täta rökmoln, som skulle insvept skådeplatsen för hela uppträdet i sina slöjor, refs bort af stormen, så att hela den mot svenskarne vända sidan af staden ganska väl kunde urskiljas, helst äfven den svenska krutröken hastigt drefs bort öfver staden och blandade sina ljusa hvirflar med de mörka af husens brand.

Generalen fann snart, att det icke var möjligt att tränga igenom staden, som danskarne öfvergifvit; men han ville fram till klostret, så vidt branden lät menniskor att nalkas det.

Emellertid veko soldaterna tillbaka för hettan. Äfven De la Gardie sjelf måste vända om, då ett tak rasade ned framför fötterna af hans häst. Menniskor och vapen skulle icke förmått uppehålla honom; men det rasande elementet förmådde han icke betvinga. Han drog sig med sitt folk tillbaka till Breitenburgerporten.

Härifrån såg man huru de lätta borgarhusen, det ena efter det andra förtärdes af lågorna och störtade tillsammans, medan ännu klostret höjde sina brinnande tinnar öfver de andra boningarna och till följd af sin fasta byggnadsart endast långsamt kunde förstöras.

"Öfverste Lofelt!" sade grefven, sedan han med dyster blick ett par minuter betraktat branden. "Jag vänder mig till er med en fråga: tror öfversten att klostret kan brinna ned ända i sina understa våningar?"

"Jag skulle icke tro det, att döma efter byggnadssättet," svarade den allvarsamme krigaren, något förvånad öfver en så besynnerlig fråga.

"Tror ni, att någon menniska finns qvar, som kunde bli innebränd der?" återtog grefven.

"Jag vill hoppas att alla dragit sig undan, när branden begynte."

"Uppgif en möjlighet att komma fram till den byggnaden, innan den brunnit ned! Det värsta är, att elden begynte i det inre af klostret."

"Ja, der träffade den första eldkulan."

"Öfverste Lofelt!" återtog grefven, "jag skall säga er ett ord. Jag erhöll nyss ett bref ifrån min hustru. Hon satt då fången i detta fröken-kloster."

"Grefvinnan!" utropade öfversten bestört. "Jag har hört, att hon på ett lömskt sätt blifvit tagen af danskarne; men har hon blifvit insatt der?"

"Jag vet i detta ögonblick icke, om hon är der eller ej. Kanske har jag sjelf befallt att skjuta den eld, som förtär henne. Om jag blott visste —!"

Generalen bet tänderna tillsammans och tumlade häftigt om sin häst.

I detsamma kom en adjutant i sporrsträck. "Hvar är generalen? Är grefve De la Gardie här?" hördes han fråga.

Då öfverste Lofelt ropade åt honom, flög han fram! Han såg generalen och sade: "Hans majestät konungen har sjelf ankommit med kavalleriet ifrån Neuenbruck. Han vill tala med generalen."

De la Gardie kastade ännu en blick på det brinnande klostret.

"Öfverste Lofelt red genast fram till honom och sade: "Tillåter herr generalen oss att tränga längre fram utefter vallen? Vi komma närmare klostret från andra sidan. Jag skall, vid Gud, låta undersöka det!"

"Tack, min öfverste! Om konungen icke personligen ändrar min befallning, så fortfar att följa vallen på denna sida och anfall danskarnes position, men utan att förlora kommunikationen med Saucy och Essen, som skola följa efter och understödja anfallet. Kan ni i förbigående undersöka klostret, så tackar jag er särskildt. Den fångne grefve Reventlou bör kunna tjena till vägledare."

Generalen helsade med värjan och red ut genom porten. Hans stab följde honom, och alla ilade i sporrsträck tillbaka till höjden, der Dahlberg planterat sin mörsare.

Öfverste Lofelt formerade genast sitt regemente i kompanier och satte sig i marsch den väg, som blifvit honom anvisad.

Men särskildt kallade han till sig en af löjtnanterna och ett dussin utvalda frivillige. Efter ett kort samtal med löjtnanten, ryckte denne ut från kolonnen och kastade sig inåt den brinnande staden, åtföljd af grefve Reventlou.

9.

Då grefvinnan Ebba och fröken Anna jemte Sell hade funnit, att de voro förvarade inom fängelsemurar, erforo de deraf ganska olika intryck. Grefvinnan kände sig lugnare, emedan hon väntade, att de offentliga myndigheterna icke kunde vidtaga andra

åtgärder, än som voro värdiga, och att genom dem det skulle för henne öppnas den säkraste utvägen att utverka sin befrielse. Hon längtade endast att få underrätta sin gemål om sin vistelseort, men fattade den föresats att i sitt bref icke vidröra någon omständighet, som skulle kunna göra det misstänkt.

Fröken Anna, ehuru hon gömde en tyst sorg i sitt hjerta, sökte likväl att helt och hållet rätta sig efter grefvinnan och öfverlemna sig åt de förhoppningar hon förespeglade om deras snara befrielse.

Men den unga Sell, hafvets fria dotter, som alltid varit omgifven af himlaranden till synkrets, stirrade med fasa på de grå murarna, ryste för den hemska skymningen i klosterhvalfven. Då genom det gallrade fönstret ingen strimma af himmelen var synlig, kände hon sig fattas af en underbar ångest. Ehuru hon erfor en känsla, som för hennes okonstlade sinne var lik den, som hon skulle erfarit, om hon trott sig öfvergifven af Gud, sökte hon likväl att qväfva den och såg endast med bekymmerfull uppsyn på de ädla damerna.

Grefvinnan var den, som med den största själsnärvaro gjorde anordningarna för deras vistelse i den trånga bostaden och sökte att sysselsätta de båda ungas tankar och händer.

"Troligen få vi bo här ett par veckor," sade hon, "till dess min gemål blir underrättad om vår vistelseort och kan utverka vår befrielse. Vi skola derföre bjuda till att göra det så drägligt som möjligt för oss. Till en början förmodar jag, att man utifrån noga ger akt på oss. Vi skola derföre helt undergifvet afbida deras första besök hos oss, då de föra till oss vår föda och andra förnödenheter. Men sedan skola vi försigtigt undersöka vårt fängelse, ty annat kunna vi dock icke kalla det."

"Ack, men hvar kan min mor vara? Hvar äro våra följeslagare?" suckade Anna.

"Att grefvinnan Eleonora lyckligt undkommit, det kunna vi taga för afgjordt, då det engelska skeppet icke kunnat lida någon skada, och kaptenen tycktes

vara en redbar man. Våra följeslagare hafva väl deremot såsom krigsfångar blifvit förda inåt landet. Dem kan egentligen intet annat ondt vederfaras, än att de tills vidare sakna sin frihet."

"Den stackars Cassette! Han uppoffrade sig för oss!"

"Ja, han är en ridderlig, ädel yngling, det kan icke nekas. Det gör mig ondt om den unge mannen; men jag hoppas, att den olycka, som nu träffat honom, kommer att utgöra en lärdom för lifvet, hvilken han skall framdeles uppskatta högre, än kanhända så väl han sjelf, som vi, nu kunna förstå."

"Än om de misshandlat och kanske skjutit honom!"

"Frukta icke, min goda Anna! I vår tid behandlar man ärliga krigsfångar icke så. Vi hafva kommit ifrån de barbariska tiderna, och det enda, som ännu här i Danmark fortfar att röja barbariska tänkesätt, är det behandlingssätt, som de utöfva mot damer. Men äfven det skall väl blifva godt."

"Men, vi kunna ju icke veta — — Den stränge grefven lät ju föra dem åt ett helt annat håll och öfverlemnade dem åt de vilda kustboerna. De voro ju dessutom bundna till händer och fötter."

"De blefvo nog snart, och långt snarare än vi, öfverlemnade åt auktoriteterna, och derefter blef säkert deras behandling till och med bättre, än den vi nu erfara. Grefvens ord hafva fullkomligt lugnat mig i afseende på dem, ehuru han icke ansåg sig böra upplysa hvar de voro."

Så utvexlade damerna sina tankar, som oupphörligt rörde sig om deras egen och följeslagarnes belägenhet. Efter ett par timmars väntan inträdde probstinnan, åtföljd af några tjenarinnor, som buro korgar med saker.

"Mina damer!" sade den gamla. "Jag har fått befallning att förse eder med edra förnödenheter och att särskildt lemna skrifdon åt grefvinnan De la Gardie."

På en vink af den sträfva herrskarinnan ställdes åtskilliga prydliga husgeråd invid väggarna, trenne

sängar ordnades, ett bord och några stolar framsattes och dessutom framställdes en korg med linne och kläder.

Grefvinnan De la Gardie mottog med stolt värdighet, hvad som öfverlemnades. "Min fru probstinna och grefvinna!" sade hon. "Jag måste tacka er för den omtanka, ni behagat visa för våra behof! Det enda, som naturligtvis är oss tungt och motbjudande, är sjelfva det rum, hvari vi blifvit inneslutna. Men jag förmodar att det hör till krigets bruk och sederna i detta land, att så förvara äfven fruntimmer."

"Ni torde bemärka, min stolta fru," sade probstinnan, "att den artighet, den vård vi bevisa en fiende, är helt och hållet frivillig. Ni skall finna af de saker jag låtit hitföra, att jag icke glömt ert stånd, ej heller er unga följeslagarinnas. Jag skall söka att glömma alla de anledningar jag har, att för mitt fäderneslands skull vara förbittrad på dottern af vår argaste fiende, och äfven hon skall finna bevis uppå, att vi hysa menskliga, till och med deltagande känslor för hennes ålder och kön. Ehuru jag nu vet, att den unga flickan, som vill vara er tjenarinna, är en frisisk flicka från Süderoog och ingalunda står under ert herrskap, får hon utgöra ert sällskap."

"Tillåt mig då att få uttrycka min tacksamhet," inföll grefvinnan. "När får jag lemna mitt bref och när kan jag hoppas, att det afsändes?"

"Ännu i afton, om ni behagar, fru grefvinna."

"Åt hvem får det öfverlemnas?"

"Då jag skickar eder måltid, mina damer, kan brefvet emottagas."

"Jag skall till dess hafva det färdigt."

"Ännu en sak, fru grefvinna! Grefve Reventlou, som i morgon bittida återvänder till sitt hem, har begärt att få göra ett afskedsbesök. Behagar ni tillåta och emottaga en sådan artighet af en af Danmarks förnämsta ädlingar?"

"Jag skall alltid med tillbörlig vördnad emottaga grefven, när han behagar göra oss den äran."

"Om två timmar, fru grefvinna!"

Probstinnan såg sig omkring med en forskande blick på allt, som blifvit framställdt, medan tjenarinnorna drogo sig till dörren och der stodo tyst väntande.

Derefter gjorde probstinnan en högtidlig böjning på hufvudet för grefvinnan och fröken, hvilka likå djupt och högtidligt besvarade den. Probstinnan vände dem derpå ryggen och aflägsnade sig, medan tärnorna, som följt henne, med flera lås hördes tillsluta dörren.

Grefvinnan Ebba tillsade Anna att undersöka innehållet af korgen med kläderna och sysselsätta sig dermed, under det hon sjelf skref sitt bref.

Vid den enkla, men välsmakande och tillräckliga måltiden, som af tvänne tjenarinnor infördes, var brefvet redan färdigt att aflemnas och emottogs af den ena.

Efter måltidens slut öppnades åter dörren, öfverlefvorna bortfördes och ett par tjenarinnor qvarstannade, liksom poster, vid dörren.

Denna anordning förvånade grefvinnan, men hon yttrade intet derom, utan afbidade hvad som skulle vidare inträffa.

Grefve Reventlou, som nu åtföljdes af tvänne äldre damer, troligen stiftsfröknar, inträdde. Han helsade med nästan förlägen vördnad isynnerhet grefvinnan Ebba.

"Jag anser mig böra nämna, fru grefvinna!" sade han, "att riksmarsken i morgon bittida ämnar afsända ert bref till svenska lägret. Han har derjemte lofvat att, om er gemål behagar och önskar, emottaga och till er öfverlemna hans svar."

"Jag tackar er för er menskligbet och artighet äfven i detta afseende, herr grefve, ty jag förmodar, att det är er jag har att tacka för denna ynnest."

Grefven bugade sig.

"Skulle ni finna för godt, herr grefve," återtog grefvinnan, "att nu upplysa oss om våra följeslagares öde!"

"De hafva alla gått i dansk tjenst."

"Äfven stallmästaren Cassette?" frågade fröken Anna.

"Han är nederländare till sin börd, och han fann mera skäl att nu tjena Danmark, än ett land, som befinner sig i krig med hans eget. Derföre har han erhållit en officers anställning."

Ett skimmer af glädje framstrålade ur fröken Annas blickar. "Han är alltså dansk officer," sade hon halfhögt.

"Jag har icke kunnat motstå den önskan att ännu en gång få uttrycka min vördnad för er, mina damer," återtog grefven, "och derföre har jag vågat besvära er med detta besök; men jag ville också med egna ögon se den omgifning, som probstinnan bestämdt. Jag finner att detta rum visserligen icke är värdigt så höga gäster, emedan det är så föga öfverensstämmande med deras lefnadssätt och vanor, men jag hoppas, dels att icke det nödvändigaste skall komma att fattas, dels att eder fångenskap icke skall blifva långvarig."

"Gud gifve det!" suckade grefvinnan.

Grefven bugade sig, kysste de båda damernas händer och sade i förbigående till Sell: "jag skall helsa din far, min flicka, och glädja honom dermed att du har det godt."

Derefter aflägsnade han sig, åtföljd af de gamla fröknarna, som varit stumma vittnen till samtalet, äfvensom af de båda tjenarinnorna, som endast stått på sin post för att derigenom ingifva grefven ett högt begrepp om ordningen och säkerheten inom klostret.

De fångna blefvo sålunda ensamma. Då begynte grefvinnan att närmare undersöka belägenheten och omgifningen. Det befanns att utom den dörr, genom hvilken de sjelfva, och de som besökt dem, inkommit i rummet, en annan i ena hörnet var igenstängd och öfverstruken med kalk, så att den knappast kunde bemärkas. Emellertid måste just den leda till den trånga borggård, dit fönstret vette. Ehuru grefvinnan icke ännu ville uppgöra någon bestämd plan till flykt, ansåg hon sig likväl böra bereda sig dertill, om ett

tillfälle erbjöds sig. Hon tog derföre allt i betraktande, som kunde vara af inflytande på hennes befrielse.

Fröken Anna, som hade undersökt klädförrådet, försäkrade, att det i alla hänseenden var utsökt.

Grefvinnan vände sig derefter till Sell. "Har du någonsin förr varit i denna stad?"

"Nej, nådiga fru, jag har aldrig varit i någon annan stad, än Husum."

"Då befinna vi oss alla tre lika främmande på denna ort. Men det låter sig väl göra, genom goda och välvilliga menniskors biträde, att kunna få rätt på vägarna åtminstone."

Då det led till aftonen, erhöllo damerna ännu ett besök af probstinnan som tillsade dem, att hon skulle låta bära till dem deras aftonmåltid, vid hvilken hon ville hålla dem sällskap.

Grefvinnan beslöt nu att förändra sin ton till mera ödmjuk. Hon neg vördnadsfullt och svarade: "Det är en alltför stor ära fru probstinnan gör oss. Om den lyckan kunde hända mig, att i mitt hus, i mitt fädernesland, få se en så vördnadsvärd dam, skulle jag skatta mig obeskrifligt afundsvärd."

"Ah, ni är artig, ni kan vara intagande, min vackra grefvinna! Jag tackar er, men då skulle verkligen krigets gång blifva helt annorlunda, än vi hoppas af Guds rättvisa."

"Ingen kan ju veta, hvad framtiden bär i sitt sköte. Var emellertid öfvertygad att jag menar uppriktigt, högvördiga fru!"

"Jag skall bemöta er, som om ni vore en gäst i mitt hus. Det enda jag beklagar är, att jag nödgas hålla er i detta med galler försedda rum. Men jag skall se till, att ni af intet annat, än rummet, skall påminnas om att ni befinner er i fångenskap."

Under aftonmåltiden satt probstinnan närvarande på en stol, utan att dock sjelf smaka anrättningen. Hon uppehöll samtalets gång och tycktes, genom grefvinnans artighet, tillfredsställd och glad.

I den bästa sinnesstämning, som ett af naturen så med bitterhet genomdränkt sinne, som hennes, kan

ega, tog hon slutligen afsked, och lofvade återkomma följande morgon.

Grefvinnan Ebba kunde knappast somna. Tankarna på hennes gemåls närvaro i grannskapet lemnade henne ingen ro. Tusende förhoppningar, oupphörligt fördunklade af de tryckande bekymren, spelade för hennes sinne. Hon var långt ifrån att föreställa sig huru nära och på hvad sätt han skulle nalkas.

Så inträffade den följande morgonen, då Itzehoe besköts af svenskarne.

Den gamla probstinnan, såsom vanligt åtföljd af ett par tjenarinnor, hade just inträdt i sina fångars rum och betraktade, med ett eget leende, som icke utvisade något missnöje, grefvinnan Ebba i den gammalmodiga, men ståtliga drägt, hvaruti hon nu visade sig.

"Den drägt, som ni nu hedrar med att bära, fru grefvinna," sade den gamla probstinnan, "bör jag kanhända nämna, var den sista jag bar, innan jag förlorade min salig gemål och ingick såsom föreståndarinna i detta frökenkloster. Jag bar den drägten endast en enda gång, och det var, då grefve Corfitz Ulfeld, dagen efter sitt bröllop, förde sin unga gemål på hofvet. Hvad den pryder er förträffligt, fru grefvinna."

"Det är verkligen smickrande för mig, att ni behagar finna det så, min högvördiga fru!"

"Och den der drägten, som ni nu bär, unga fröken, den har tillhört en af mina fröknar, som nu är frånvarande, men som eljest icke torde vara er obekant, åtminstone till namnet: fröken Amalia Lindenow."

"Ah, min kusin!" utropade Anna. "Men då har hon nyligen ingått i frökenstiftet?"

"Olyckan och motgången, mitt barn, kunna snart utveckla, hvad som lyckan för alltid kunde lemna i sin linda. Den goda Amalia har genom underbara skickelser blifvit kallad till besinning öfver detta lifvet, och jag hoppas, att hon en dag skall blifva min värda efterträderska i mitt dyrbara kall."

Just i det ögonblick, som probstinnan yttrade detta, dånade först ett, derefter flera kanonskott.

Probstinnan gjorde en häftig rörelse. "Herre Gud, äro de här!" utbrast hon.

"Hvad menar ni, fru probstinna? Menar ni svenskarne?" inföll grefvinnan. "Ja, det är icke vanliga signalskott! Det låter icke som en salut. Det måste vara en allvarsam strid!"

"Ha! De komma säkert för att anfalla oss. Men riksmarsken skall nog drifva dem tillbaka!"

"Min högvördiga fru!" sade grefvinnan fint leende. "Förlåt om jag hoppas annorlunda! Är det min gemål, så hoppas jag snart få visa er min tacksamhet för er välvilja och då ber jag er blifva min gäst, men en gäst, som jag icke skall förvara inom lås och galler."

"Ännu behöfver icke Danmark förtvifla öfver sin rättvisa sak."

Kanondundret tilltog så att de gamla klostermurarna tycktes sakta bäfva för det hemska dånet.

"Jag måste se om mina fröknar!" utbrast den gamla. "Nu är det i synnerhet tid att noga bevaka er. Om ni hoppas att ryckas härifrån, så bedrar ni er. Jag vill se, hvem som kan spränga dessa portar!"

I detsamma hördes ett förfärligt susande. En eldsprutande massa störtade ned tätt utmed fönstret och derpå hördes en gräslig knall. Det var en stor bomb, som sprang. Fönstret slungades i ögonblicket in på golfvet, så väl den vanliga dörren, som den hemliga i borggårdshörnet sprängdes, stycken af taket nedrasade och hela byggningen skälfde på sin grund.

Probstinnan föll sanslös till golfvet. Hennes tjenarinnor, som icke hade mycken besinning, upplyftade henne likväl på grefvinnans tillsägelse, och buro henne till sina rum.

Ingen tänkte på att de tre fångarna voro ensamma och dörrarna öppnade.

Då sade grefvinnan: "Nu låt oss försöka om Gud vill hjelpa oss. Låtom oss skynda!"

Bland de kläder, de erhållit, funnos också öfverplagg. Insvepta i dessa, och anförda af grefvinnan, beslöto de, att försöka om från borggården, der just bomben fallit, fanns någon utväg.

Bakom dem slog en eldflamma fram, och då de genom den lilla hörndörren utkommit på borggården, sågo de högt uppe taket i full låga.

Ett stycke af den midt emot belägna väggen hade nedstörtat, så att den som var oförskräckt och vågade lifvet, kunde inträda derigenom.

"Följen mig, Anna och Sell!" ropade grefvinnan. "Gud skall vara vår hjelp!"

Hon ilade förut genom den vida remnan. Ett stort hvalf mötte derinnanför och längst fram en port. De flögo dit. Porten ledde till en trappa, utför hvilken de kommo till en liten brygga, troligen klostrets tvättbrygga, anlagd i sjelfva Störfloden. En båt med åror låg fästad vid bryggan.

Nu kände sig Sell i sitt element. "Ja, nu hjelper oss Gud!" ropade hon. "Vi skynda undan med båten!"

Skyndsamt stego de uti, Sell knöt lös tåget och satte sig vid årorna. För den öfvade flickans raska årslag ilade båten utför floden, mellan de höga dammarna på dess båda stränder. Redan hade en tät rök lägrat sig på den sidan staden öfver vattnet, så att den dolde de bekymrade qvinnornas flykt.

10.

Hela den fordom välmående och prydliga staden Itzehoe höll just på att förvandlas till rykande ruiner, då de af öfverste Lofelt detacherade svenskarne genom förödelsen sökte att tränga fram till frökenstiftet. De oförskräckta bussarna tycktes icke ovana vid elden, äfven då den, såsom här, rasade ibland menniskoboningarna. Endast med största svårighet förmådde grefve Reventlou följa dem. Ehuru han egentligen var fånge och de beklagansvärda damerna, hvilkas

uppehållsställe han skulle utvisa, tillhörde fienderna, kände han sig likväl eldad af en mensklig och kristlig åstundan att göra något för deras räddning, ehuru han hoppades att rikemarsken, så snart beskjutningen af staden började, vidtagit åtgärder att rädda samtliga fruntimren i stiftet.

Då det svenska detachementet framträngt till klostret, hade de små husen framför detsamma helt och hållet nedbrunnit, så att endast rökhvirflar uppslogo mellan de sammanstörtade brändernas glödhögar, medan öfre våningarna af klosterbyggnaden stodo i brand och lågorna strömmade ut ur de öfversta fönstren.

"Här kan ingen lefvande menniska finnas," flämtade grefven.

"Vi måste se efter i jordvåningen," svarade löjtnant Creutzhammar. "Var oförskräckt, herre! Byggningen är så fast, att det ännu måtte dröja en stund, innan elden hinner äta sig ner genom trossbottnarna. Gå på, gå på! Och visa oss vägen till de olyckliga fruntimrens rum!"

Grefven drog sig tillbaka för den förskräckliga hettan och höll för ansigtet. Men löjtnanten grep honom nu helt oförmodadt i kragen och ryckte honom med sig. "Det känns mindre hett derinne!" sade han, "elden har ännu icke trängt igenom, ty der kommer ingen rök ur de nedra fönstren."

Sålunda kände sig grefven helt hastigt ryckt igenom gnistor och rökhvirflar in i klostrets förstuga och derifrån på borggården. Der syntes, under de öfver de inrusandes hufvuden sammanslående lågornas hvalf, ingen annan lefvande varelse.

"Rikemarsken har låtit föra undan damerna," sade grefven. "Det var naturligt!"

"Ja, så kan det tyckas! Han har nog fört undan fröknarna. Men har han icke möjligtvis glömt de fångna? Det skola vi se efter! Hvar är deras rum?"

Grefven pekade på rummet, der damerna varit inneslutna. Löjtnanten sprang till den öppna dörren för att blicka dit in.

Emellertid var hettan på borggården nästan qväfvande för mindre rökvanda lungor, än svenskarnes. Grefven böjde sig, ångestfull, med båda händerna för ansigtet, emot marken. Han blef vid denna rörelse varse det tomma hvalfvet, som ledde till slottets vattenport. I dödsångest störtade han dit.

"Håll! Vänta!" ropade löjtnanten efter honom.

Men dödsfaran bevingade grefvens steg. Han flög öfver de nedrasade stenarna vid remnan, och rusade blindvis ut genom porten. En hvinande kula pep förbi hans öra, men den gjorde samma verkan som ett sporrhugg på en snabb häst. Den endast ökade farten, och grefven, som kände hela sin kropp liksom brännande, kastade sig hufvudstupa i floden. Han var skicklig simmare och ilade derföre med raska simtag mot andra stranden, medan löjtnanten med sina män fann det tjenligast att, sedan intet spår syntes af damerna, återvända till öfversten och rapportera utgången af sin expedition.

Grefven uppnådde emellertid en liten trappa i muren på andra sidan floden. Han skyndade uppför densamma och ilade nu utefter dammen för att uppnå danskarne, hvilkas hufvudstyrka måste befinna sig åt detta håll. Rökmassorna, som stormen dref åt samma sida, skulle hafva betäckt hans flykt, om han varit förföljd.

På sjelfva dammen träffade han snart en förpost, som ropade honom an.

Grefven stannade, svarade på anropet och begärde att genast blifva förd till befälhafvaren. Han måste ovilkorligen tala med rikamarsken, sade han.

Då det icke var möjligt för rikamarsken att bibehålla sig i den brinnande staden, samlade han hela sin styrka på ängarna vester om densamma. Regementena slöto sig i ordnade kolonner till hvarandra, och de trupper som besatt nya staden, drogo sig likaledes till de öfriga. Den danska arméens slagordning var ganska väl uppställd, och den led endast af elden och röken från den brinnande staden.

För att undgå olägenheten af denna rök, drog sig riksmarsken, med bibehållande af slagordningen, något mera mot söder. Denna rörelse, verkställd med så mycket sammanhang, som många regementens obekantskap med kriget gjorde möjligt, bemärktes genast af svenskarne. Också de gjorde en rörelse på ömse sidor om den brinnande staden. Genom den ville de tränga sig ofvanför danska arméen och afskära densamma undflykten norrut till Schlesvig och Jutland. Det var konungen sjelf, som ledde denna väl uttänkta manöver.

Riksmarsken befann sig med sin stab i midten af sin slagordning, då grefve Reventlou, som bekommit en ryttarehäst, åtföljd af några danska dragoner, kom fram till honom.

"Hvad ser jag!" ropade riksmarsken. "Ni kommer tillbaka, grefve Reventlou?"

"Jag har varit fången, men undkommit, ers excellens!"

"Och hur har ni kunnat göra det?"

"Jag skickades till det brinnande frökenstiftet, för att visa hvar grefvinnan befann sig."

"Min Gud, grefvinnan De la Gardie! Fann ni henne, herr grefve?"

"Nej, jag fann ingen lefvande menniska!"

"Alla fröknarna hade blifvit räddade. Jag lät bortföra dem till Heiligenstadt."

"Var grefvinnan de la Gardie och hennes fröken då icke med?"

"Nej, man har förmodligen glömt dem qvar. Jag fruktar att gamla probstinnan gjort det med flit."

"Sådant vore alltför barbariskt. Om de brunnit inne så beklagar jag oss. Generalen och till och med kungen skola naturligtvis harmas deröfver. Och vi må göra allt möjligt för att urskulda oss. Man skall dock alltid beskylla oss för ett i vår tid oerhördt barbari, att hafva uppoffrat värnlösa qvinnor. Vår enda undskyllan blir, att svenskarne sjelfve skjutit eld på staden.

"Det är en så mycket bedröfligare tilldragelse, som den kommer att tydas till vår vanheder."

"Just det är min mening också. Men vi kunna ju icke för det närvarande hjelpa det."

"Ja, så är det. Men hvad förehade fienderna, då ni lemnade dem?"

"De följa utefter norra vallen af staden, och deras mening är att afskära oss vår reträtt."

"Sådant skola vi väl veta att förhindra! Men tanken på den innebrända grefvinnan vill icke lemna mig någon ro."

"Jag skall nu försöka att genom Ditmarschen återvända till mitt amt. Jag tar afsked af edera excellens, ty jag vill följa vägen till Krummedikes skans. Dit skall jag gerna medföra befallningar, om ers excellens har några att gifva kommendanten."

"Kalla alla trogna friser till vapen, det är min enda befallning."

"Jag skall framföra den till Burg och Meldorf, och jag vet att den skall bära frukt."

"Godt! Och jag kastar mig helt hastigt på Krempe och Glückstadt. Det är min plan. Få se hvad den svenske kungen i anledning deraf vill göra."

"Ers excellens synes vilja sålunda falla honom i ryggen."

"Sådan är just min afsigt, bäste Reventlou."

"Men allt kan komma an på ett tärningkast, resultatet af en batalj."

"Det vore icke så illa. Visst måste jag erkänna, att en del af mitt folk är oöfvadt, men jag tror att de ärliga bonddrängarna skola slåss bra, då det kommer till handgemäng."

"De krigiska manövrerna förefalla mig ganska egna. Svenska kungen vill afskära ers excellens från reträtten mot norr, och ers excellens anfalla honom från söder."

"Ser ni, min bästa Reventlou, sådant utgör just det fina i taktiken."

"Det är ers excellens, som är befälhafvaren och bär ansvaret. Jag kan endast tiga och önska att Gud ville låta det lända till fäderneslandets bästa."

"Farväl, min bäste grefve!"

Grefven begaf sig till en i grannskapet belägen by, Bardenfleth, vid stranden af Stör. Från dammen derstädes kunde han taga en öfverblick af danska arméens ställning. Den föreföll honom, ehuru det icke egentligen var med militärisk blick han kunde bedöma den, som den varit med skicklighet vald. Svenskarne deremot anryckte, såsom det tycktes mycket mindre ordnade. Afstånden mellan de svenska kolonnerna, som nu ryckte fram från det brinnande Itzehoes ruiner, voro mindre jemna; sjelfva massorna på långt när icke så lika stora. Men rörelserna skedde raskare, hvarje kavalleri- eller infanterimassa tycktes med en viss säkerhet ila fram. Det var fart och kraft i manövrerna.

För en dansk fosterlandsvän låg i denna anblick något bekymrande. Men grefven beslöt att icke uppehålla sig på sin resa. Han tillsade en bonde i Bardenfleth att genast sätta honom öfver floden.

Bonden förde honom ned, utför en i sjelfva dambyggnaden anlagd trappa, till flodstranden, der den tunga farkosten var förlagd, och begynte att lösa tåget, hvarmed den var bunden vid en påle.

Grefven lät sin snabba blick tankfull dröja på de grumliga böljor, som här vid denna krökning af floden, ilade förbi. Då framsköt ur den närmaste bugten en lätt båt, rodd af snabba åror. Den höll sig midt i flodfåran och ilade utföre med stor skyndsamhet. I båten befunno sig tvänne qvinnor insvepta i kappor och en tredje, som bar en Halligerqvinnas drägt, förde årorna.

Just då båten ilade förbi trappan, der grefven stod, igenkände han i Halligerqvinnan — Ede Tetens dotter.

"Sell!" utropade han. "Sell, är det du, Sell?"

Den unga flickan hvilade genast på årorna.

Men hastigt inföll en af de andra qvinnorna: "För Guds skull, Sell! Det är grefve Reventlou! Stanna icke! Skynda, skynda!"

"Men det är ju amtmannen!" sade den frisiska flickan.

"Ja, just han! Han vill ju ånyo föra oss i fängelse!" hördes grefvinnan De la Gardies röst.

"Kom hit, Sell!" ropade grefven. "Jag känner igen er, mina damer! Jag har med dödsfara trängt mig fram till det brinnande klostret, för att rädda er! Frukta icke, mina damer! Lägg till här, Sell!"

"Han vill locka oss! Nej, nej! Lyd honom icke!" bad grefvinnan.

"Var utan fruktan! Jag har talat vid er gemål, fru grefvinna!"

Grefvinnan vände sig hastigt emot stranden. Hennes blick, full af orolig tvekan, fäste sig forskande på honom, medan båten saktade sin fart. Men hon tog sitt beslut. "Jag vågar icke dröja; jag kan icke tro honom!" sade hon. "Om du vill göra mig till viljes, Sell, ro allt hvad du förmår?"

Sell sänkte åter årorna i vattnet.

"Kom hit, flicka! Vill du vara din öfverhet olydig?" ropade grefven.

"Hör, hör! Han hotar! Han vill oss illa," sade grefvinnan.

"Gud skall hjelpa oss! Han har hjelpt oss hittills," suckade Sell.

"Ja, låt oss derföre anförtro oss åt honom! Ro, goda Sell, ro!"

"Skynda, bonde! Fort ut med båten!" utbröt grefven och hoppade ned i bondens farkost, som också i detsamma lossades från sin påle och tog fart genom grefvens hopp, utåt vattnet.

I ögonblicket tog Sell ett kraftfullt tag och den lätta båten skyndade att återtaga sin snabba fart utåt floden.

Men också Bardenflethsbonden satte sig vid årorna och begynte ro.

"Ro efter dem! Laga att vi hinna dem!" ropade grefven.

"Deras båt är lättare," invände bonden, som med noggrann försigtighet doppade årorna i vattnet och derefter tog långsamma men djupa tag.

"Men dina armar äro kraftfullare," inföll grefven. "Vi måste hinna dem. Jag ger dig två dukater, om du kan ro fatt deras båt. Men skynda, min gubbe."

"Två dukater, herre? Vi skola försöka! Jag känner farvattnet bättre än den der Halligerqvinnan, men nog kan hon sköta sina åror, det märker jag."

"Håll ut, håll ut bara!" befallte grefven.

Och nu ilade båda båtarna, i täflande fart, utför den strida flodens bugter.

Under det grefvinnan sålunda förföljdes, hade hennes gemål, generalen, af löjtnant Creutzhammar sjelf erhållit underrättelse om hans expedition till klostret. Den ädle krigaren hugnades något vid den föreställningen, att grefvinnan omöjligen kunde hafva blifvit qvarlemnad att ensam förgås, då det icke syntes till några andra fruntimmer. Han föreställde sig sålunda att hon befann sig i danska hären beskydd och att hon, liksom fröknarna i stiftet, skulle föras till någon annan stad.

Med denna föreställning, så godt han kunde, tröstande sitt oroliga hjerta, fortfor grefven att utföra de rörelser, konungen sjelf vid deras möte anbefallt. Den högra svenska flygeln följde högra stranden af Stör, medan hufvudstyrkan och venstra flygeln utbredde sig på fälten på venstra flodstranden midtemot danskarne.

Riksmarsken Bille ansåg sig icke böra afbida svenskarnes anfall, utan marscherade genast, ehuru i väl bibehållen ordning, rakt på Glückstadt. General De la Gardie lät rytteriet på högra flygeln påskynda sitt tåg, så att det, skyndsamt ridande öfver den grunda Wilsterån, icke långt från dess mynning i Störfloden, innan aftonen inryckte i Störort och der satte sina poster. Genom denna rörelse behöfde den öfriga styrkan icke påskynda en drabbning, utan kunde långsamt men säkert innesluta Glückstadt.

Om aftonen var i sjelfva verket båda arméernas ställning sådan, att danska arméen antingen måste fly sjövägen från den nämnda staden eller slå sig igenom svenskarne.

11.

Utanför Glückstadt befann sig en ansenlig dansk transportflotta. Riksmarsken lät om natten och följande morgonen hela arméen inskeppa sig på densamma, hvarefter den, utföre Elbfloden, förbi Störort, der svenskarnes kavalleripiketer visade sig på stranden, seglade norrut.

General De la Gardie inryckte, så snart danskarne hunnit om bord, i staden och tog densamma i besittning.

Då generalen sjelf red in i staden och, sedan han besett belägenheten och anbefallt de dispositioner han fann ändamålsenliga, nalkades stranden, fästades hans uppmärksamhet på en båt, som ifrån elfvens andra sida styrde rakt på hamnen. Den innehöll tydligen ett par fruntimmer och några herrar, hvilka icke tillhörde krigsfolket.

Med den fart båten tagit, uppnådde den ganska hastigt strandbryggan. Ur densamma skyndade först en äldre man af ståtlig gestalt, och som det tycktes hög värdighet, upp på stranden. Så snart han blef varse general De la Gardie, ilade han fram till honom. De öfriga ankommande, herrar och damer, stego äfvenledes i land.

Grefve De la Gardie emottog med alla tecken till aktning den landstigne främlingen och steg till och med af hästen för att helsa honom. "Herr grefve och riksråd!" yttrade han. "Ni söker säkert konungen sjelf här, men han har tagit vägen till Bramstedt och ämnar besöka sin svåger, hertigen af Holstein."

"Jag väntade just den underrättelsen, min grefve!" svarade främlingen, med en blick som innebar något besynnerligt skyggt. "Jag skall resa till hans majestät så snart jag hinner. Men jag medför någon, hvilken det säkert skall intressera er, min grefve, att träffa. Jag har nämligen hemtat min hustru i Bremerlöhe."

"Ah, den ädla grefvinnan Eleonora är således här! Hvad jag längtar att få tala ett ord med henne!"

Nu framträdde äfven hon till generalen.

Efter de första helsningarna, berättade hon genast hela äfventyret vid Süderoog, och huru hon sjelf undkommit med kapten Welch.

"Det var således grefve Reventlou, den mannen, som jag hade fången hos mig, som tagit henne!" utbrast grefven. Och nu berättade han att han fått bref från sin hustru ur Itzehoe frökenstift. Han omtalade grefve Reventlous underrättelse om förhållandet mellan grefvinnan och fröken Anna, och yttrade sin förhoppning att båda damerna blifvit bortförda från klostret, undan branden derstädes. Derjemte förklarade han, att han ville göra allt för att rädda dem båda, då han nu förmodade att de befunno sig hos riksmarsken Bille.

Men modershjertats sorg var icke dermed tröstad. Grefvinnan utbrast i tårar öfver sin dotters olycka, men visade dock i sjelfva sin smärta så mycken själshöghet, att grefven icke annat kunde än finna sig rörd deraf.

Generalen frågade henne och hennes gemål, om de ville dröja qvar i staden; men då riksrådet Ulfeld yttrade sin åstundan att så snart som möjligt få träffa konungen, befallte generalen en af sina adjutanter att skaffa en vagn och beordra tio dragoner till betäckning åt riksrådet och hans gemål på vägen.

Derefter togo de nyss ankomna afsked. "Farväl, herr general!" sade grefvinnan Eleonora. "Jag skall aldrig glömma den välvilja er gemål visat oss, och nu i synnerhet mitt stackars barn."

"Jag är också i sjelfva olyckan särdeles belåten dermed att fröken Anna befinner sig hos min hustru."

Sedan de sålunda tagit afsked, begaf sig generalen ut att vidare öfverse sina truppers ställning, medan Ulfeld med sin gemål och sin svit begaf sig til det hotell, der vagnen skulle ställas i ordning åt dem.

Riksrådet Corfitz Ulfeld har i häfderna efterlem-

nat ett namn, lika vanhedradt, som hans gemål vunnit ett ädelt och aktadt. Han var dock en man af stora själsgåfvor, liksom hans yttre var utmärkt af den tidens förnämsta smak i klädsel och skick. Men i hela hans uppsyn liksom i hans själ afspeglade sig denna ärelystnadens oro, denna småaktiga fåfänga, som olyckligtvis till och med mången gång fäster sig vid och nedsätter stora karakterer.

Då han i vagnen satt bredvid sin ädla maka, bildade de tvänne märkliga motsatser. Medan i hans själ hvälfde sig de ränker, som skulle utgöra Danmarks rikes undergång, och han endast sysselsatte sig med hatfulla och oädla önskningar, sväfvade grefvinnans tankar ut till det obestämda fjerran, der hennes äldsta dotter suckade i fångenskap, och till Sverige der de öfriga barnen voro lemnade att uppfostras af skicklige lärare. Lika öfverlägsen som hon var sin man i sann bildning, i själens adel, lika ödmjuk, trogen och öm, till och med lika lydig visade hon sig städse mot honom.

Omgifven som han var af en stark eskort, ansåg sig riksrådet Ulfeld utan någon fara kunna taga vägen öfver Itzehoe, äfven om svenska arméen helt och hållet skulle ha lemnat trakten. Grefvinnan Eleonora nalkades med oro de ruiner, der hon förlorat sista spåret af den äldsta dottern. Men hela staden, som nu låg lik en glödhög och här och der uppstötte en rökhvirfvel, var omgifven af svenska soldater, som voro sysselsatta med kullkastandet af de befästningar riksmarsken låtit uppkasta rundtomkring densamma. Då vagnen körde öfver Störbryggan bredvid staden, framträdde till generalqvartermästaren, som förde befälet öfver arbetet, en adjutant, som tillkännagaf dess ankomst. Dahlberg, som trodde att han skulle emottaga någon befallning från sin öfverhet, kastade sig på hästen och red fram till vagnen. Han igenkändes och helsades vänligt af riksrådet.

Grefvinnan, som första gången såg den redan då inom hela Sverige till namnet bekante mannen, talade

äfven med det henne egna behag, oaktadt sin inre bedröfvelse, till honom. Hon frågade honom om han varit närvarande vid branden.

Dahlberg besvarade denna fråga och erinrade sig i detsamma att en af hennes döttrar, sades hafva varit med grefvinnan De la Gardie i frökenstiftet. "Jag förmodar, att eders grefliga nåde frågar efter denna omständighet för att få underrättelse om något kunnat finnas, som tjenar till upplysning om grefvinnan De la Gardie och fröken Ulfeld. Jag kan derföre åtminstone försäkra så mycket, att de icke blifvit qvarlemnade och omkommit i klostret. Ty der har redan skett all den undersökning, som den ännu icke fullt släckta elden tillåtit att verkställa. I ett hvälfdt rum, hvilket lågorna icke åtkommit, hafva funnits verldsliga fruntimmerskläder, som ingalunda hafva tillhört de allvarsamma fröknarne i stiftet. Vi hafva föreställt oss att fröken och grefvinnan bebott det rummet, och vi ärnade skicka dessa saker till generalen."

"Om min gemål tillåter och det är tillfälle dertill, skulle jag gerna vilja se dessa kläder," bad grefvinnan.

Riksrådet nickade, och Dahlberg gaf genast en ryttare sina befallningar beträffande denna sak.

Det dröjde icke länge innan en korg frambars, hvaruti de funna kläderna befunno sig. Grefvinnan igenkände dem genast. "Men huru äro de nu klädda?" utbrast hon. "Alla deras öfriga kläder medföljde det engelska skeppet. De äro således förklädda."

"Jag hoppas att grefvinnan De la Gardie, som är ett klokt och förståndigt fruntimmer, icke utan orsak förändrat sin drägt," sade Ulfeld. "Jag förlitar mig fullkomligt på henne och tror, att hon nog har omtanka äfven om vår Anna."

"Dessa kläder ber jag att få behålla," vände sig Eleonora till Dahlberg, "jag föreställer mig, att icke generalen kan hafva någon glädje af att nu emottaga dessa sin grefvinnas tillhörigheter. Åtminstone, om de nödvändigt skola öfverlemnas åt honom, måste de

ordnas af en qvinlig hand. Skulle herr generalqvartermästaren finna det tillbörligt?"

"Ni har fullkomligt rätt, ers grefliga nåde, och jag anhåller att få öfverlemna alltsammans åt er."

Riksrådet erhöll af generalqvartermästaren anvisning hvar han skulle träffa konungen, och fortsatte derefter sin resa.

Under tiden satte sig äfven general De la Gardie med svenska hufvudstyrkan i rörelse och marscherade norrut inåt det af den danska riksmarsken så plötsligt öfvergifna landet. Han gick, icke långt från Störort, öfver Störfloden och tågade till Wilster. Här erhöll han den underrättelse, att i Ditmarschen bildat sig ett stort antal så kallade snapphaneband, hvilka ämnade öfverfalla alla smärre svenska afdelningar och plundra förråderna, der de kunde åtkommas.

Allsedan forna tider hade ditmarscherboerna utmärkt sig för detta slags krig och deras äldsta historia är full af traditioner om bedrifter, som vid sådana tillfällen, under deras långvariga frihetstid, blifvit utförda.

För svenska arméen, som hade den vigtiga bestämmelsen att, ungefär såsom Torstenson ett par decennier förut, intaga hela Jutland, skulle det varit en farlig tidspillan att uppoffra sig i småstrider bland morasen i Ditmarschen. De la Gardie afskickade derföre genast en rapport till konungen, medan han lät arméen taga vägen mera åt öster, så att ocksâ han kom att tåga helt nära Itzehoe.

Der hade generalqvartermästaren slutat demoleringen af de danska fästningsverken och slöt sig genast till generalen med sina trupper.

Då han personligen infann sig hos generalen, meddelade han honom fyndet i klostret. Grefven biföll genast den ädla Eleonoras handlingssätt, men uppfylldes af besynnerliga tankar och bekymmer. Slutligen meddelade han Dahlberg dessa. "Antingen har min hustru blifvit af riksmarsken förd med arméen, eller befinner hon sig förklädd någonstädes här i trakten. Hon kan emellertid icke hafva träffat svenska trupper, ty då

skulle hon genast gifvit sig tillkänna, derom är jag öfvertygad."

"Om herr grefven och generalen tillåter mig att föreslå, kunde det väl låta sig göra att utskicka några rekognosceringar att undersöka trakten. De kunde ju i tysthet få instruktion att efterspana de båda svenska fruntimren."

Generalen biföll genast detta förslag, och med vanlig omtanke verkställdes det af Dahlberg personligen, som just begagnade tillfället att sjelf, med ett af dessa partier, göra en ridt till Ditmarschgränsen, medan arméen tågade framåt Rendsburgervägen, der generalen väntade att träffa konungen sjelf.

Då Dahlberg, åtföljd af en liten afdelning finska ryttare, nalkades byn Hohenaspe, blef han varse ett litet slott, gömdt bakom en grupp lindar, i grannskapet af byn. Han beslöt genast att besöka slottet. Det tillhörde danska rikserådet Hans Lindenow, Ulfelds svåger, enligt hvad han förnummit af byns invånare.

Slottsporten befanns stängd, och Dahlberg med sina ryttare stannade utanför slottet, medan trumpetaren red fram, för att begära tillträde. Så snart han blåst ett par appeller, öppnades porten och en medelålders herre trädde ut. Det var lätt att af drägt och åtbörder finna, att han måste vara rikserådet sjelf. Han inbjöd den svenske befälhafvaren och hans soldater att emottaga förfriskningar i slottet.

Dahlberg emottog, med sin medfödda artighet, inbjudningen och ryttarskaran red in på borggården.

Borggården var icke särdeles stor och hela slottet var föga lämpligt att göra motstånd mot en belägringsstyrka, sådan en med svensk omtänksamhet utrustad krigsmakt hade att erbjuda. Det kunde emellertid utgöra en förträfflig punkt för en liten förpost, som derifrån hade tillfälle att observera Ditmarschergränsen.

Dessa tankar genomforo Dahlberg på ögonblicket.

Då han inträdt i salen, emottogs han af den ädla värdinnan, fru Elisabeth Augusta, grefvinnan Eleonoras yngre syster och lik henne i behag och bildning, om också

icke i snille. Ett drag af sorg och oro, vid detta tillfälle så naturligt, hvilade öfver hennes vackra drag.

Sedan Dahlberg en stund samtalat om likgiltiga ämnen, framstälde han helt enkelt sitt beslut, att inlägga en liten besättning i slottet. Rikerådet rodnade, men vågade ingenting invända deremot.

Dahlberg presenterade löjtnant Silfverbjelke, som med 20 ryttare skulle qvarblifva.

"Jag är öfvertygad, att löjtnanten och hans folk vilja vara till så litet besvär, som möjligt," sade Dahlberg.

"Vi skola bemöta honom såsom en gäst," svarade riksrådet med bemödande att visa sig artig.

"Jag hoppas, att herr riksrådet läst sin svågers, grefve Ulfelds skrifvelse till landtherrarne och landskommissarierna i Jutland och Holstein?" frågade Dahlberg.

"Jag har det icke," ljöd svaret. "Det må icke förtyckas mig, att jag icke vill emottaga skrifvelser af sådant slag. Jag har alltid varit min konungs trogne tjenare, ehuru jag nu naturligtvis böjer mig för den oundvikliga nödvändigheten. Det tillhör icke mig, såsom en fridens man, att med vapen i hand kämpa emot landets fiender, utan jag skall emottaga dem med tillbörlig vördnad. Men åtminstone Corfitz Ulfelds och hans hus äro mig hädanefter främmande!"

Riksrådets ton hade antagit en bitterhet, som likväl Dahlberg icke kunde finna annat än naturlig.

Riksrådinnan vände sig bort, Dahlberg bemärkte, att hon brast ut i tårar.

Efter en skyndsamt intagen måltid tog Dahlberg afsked.

Löjtnant Silfverbjelke följde honom ut på borggården.

Der tog honom generalqvartermästaren afsides och gaf honom följande förhållningsordres: "Löjtnanten bör med den största uppmärksamhet bemöta så väl riksrådet, som riksrådinnan. Begär att få omgifva slottet med poster, som genast skola göra larm, om någon större folkmassa visar sig. Utsök de tjenligaste rum,

för att genom fönsterna, om det skulle behöfvas, försvara slottet i det längsta, i fall det öfverfalles. Men hufvudändamålet för löjtnantens kommendering är att kunna undsätta de svenska fördelningar, kurirer eller andra, som kunna behöfva assistens. Löjtnanten sätter sig derföre på något tjenligt sätt i förbindelse med byn Hohenaspe och dess invånare. Rapport afsändes hvarje dag till närmaste fördelning, som blir vid Hohenvestadt. För öfrigt öfverlemnas åt löjtnantens eget omdöme att efter omständigheterna handla så, som det anses lända till svenska arméens säkerhet och vapnens ära."

Denna militäriska instruktion meddelades med allvarlig uppsyn och sträng ton. Så snart den var framställd, antog Dahlbergs ansigte åter sitt vänliga och glada uttryck, och han tryckte vid afskedet vänligt löjtnant Silfverbjelkes hand.

Så snart löjtnanten tagit afsked af sin befälhafvare, återvände han till riksrådet och dess fru. Han fann att den förre genast tagit en mera förnäm ton, så snart den svenska hufvudstyrkan dragit sig undan, hvaremot riksrådinnan, med tårar i ögonen, drog sig tillbaka. Den unge krigaren, som kände medlidande för den sörjande skönheten, vågade likväl för närvarande icke annat, än följa den befallning han erhållit, att vara höflig och uppmärksam.

"Tillåtes det mig," frågade han, "att anhålla om anvisning till mitt manskaps qvarter. Herr riksrådet behagade derefter tillåta mig att fördela vakterna, så att jag äfven får föreställa mig nyttig för riksrådets egen trygghet."

"Jag anser mig tryggast bland mina egna underhafvande, då min konungs regering icke inskränkes."

"Naturligtvis i andra tider och under andra förhållanden," anmärkte löjtnanten något ironiskt. "Men då min befälhafvare utsett detta slott att intaga garnison, och denna garnison skall utgöras af mitt manskap, hoppas jag att herr riksrådet icke skall finna oss alltför ovärdiga att försvara det."

Ehuru med missnöjet inom sig, följde den förnäme Hans Lindenow den svenske löjtnanten till de stall och lägenheter, som upplätos åt hästar och manskap, äfvensom till det rum, som skulle bebos af honom sjelf.

Så snart Silfverbjelke fördelat sitt manskap och fullgjort hvad han till en början ansåg sig skyldig såsom militär, begaf han sig till riksrådets rum, der han ville njuta af sällskapslifvet.

Riksrådinnan visade sig ånyo, men i hela hennes eljest så älskvärda och behagfulla väsende röjde sig en fortfarande spänning och oro, som icke bordt undfalla en mera öfvad och uppmärksam menniskokännare, än den unge krigaren.

Då löjtnanten, efter en utsökt aftonmåltid, hvarvid ett tillräckligt förråd vin icke saknades, begaf sig till sitt sofrum, infann sig korpralen hos honom för att tillkännagifva, att allt stod väl till med manskapet; emedan han tillsett, att den alltför rundliga förtäringen icke fick så emottagas, att manskapet blef odugligt till tjenst.

"Herr löjtnant!" sade han slutligen, "vi ha fått ett förbannadt hål till garnisonsort. Här äro många ingångar och anläggningar, som vi icke känna, ehuru jag tillsagt karlarne att hålla ögonen öppna och genast rapportera om något misstänkt syns till."

"Godt, korpral!" svarade löjtnanten. "Vi skola taga hela det lilla slottet i närmare betraktande i morgon bittida. Vi må ju emellertid godt här och få hvila efter våra oändliga marscher."

"Bara allt slutas väl här på detta ställe!"

"Jag tror att min korpral börjar blifva rädd. Det hade jag icke väntat!"

"Rädd? Det har jag lagt bort i Polen, herr löjtnant. Men jag önskar vi voro väl härifrån. Godnatt! När befaller löjtnanten att blifva väckt?"

"När det blir någon fara å färde!"

Korpralen gick.

12.

I det sydvestliga hörnet af Nordsjön, der Elben gjuter ut sin grumliga vattenmassa, råder en oupphörlig oro bland vattnets vilda lekar. Äfven då vinden sofver och en stiltje råder på hafvets rymder, kämpa böljorna, som komma ur Tysklands fjerran källor, sedan de uppnått det fria hafvet, med dess vandrande invånare, de nyckfulla Nordsjövågorna. Det händer icke sällan, att det ena skeppet med stolt trygghet styr sin bana öfver den stormiga sjön, medan det andra tätt invid dess sida, jagadt af de oroliga strömsättningarnes hvirflar, rusar till en ohjelplig undergång. En båt, som icke särskildt är byggd för dessa farvatten, vågar sig aldrig ut längre från stranden, än att han kan hinna inom en kort stund tillbaka.

Då hafvets unga dotter, den vackra Sell, med sina tvänne gäster, i klosterfröknarnas båt ilade förbi Störort, tog hon, gynnad af strömmen, sin riktning norrut. För henne, som var hemmastadd med hafvets omätliga utsigter, kändes det angenämt och lätt, liksom hennes själ afkastat en tung börda, då flodfåran utvidgades och dammarne på Störs stränder skilde sig från hvarandra, så att rymden uppläts. Hennes förut ångestbeklämda hjerta hemtade styrka och mod af blicken utåt det brusande fältet, och hon beslöt att på eget bevåg uppsöka hemmet, det låga Süderoog.

Grefvinnan De la Gardie, som förut rest från Hamburg, igenkände trakten der de befunno sig, och uppgjorde för sig den förhoppningen, att träffa ett svenskt skepp, som kunde tillbjuda dem en tillflykt.

Fröken Anna hade med den undergifvenhet som tillhörde hennes lynne, öfverlemnat sig åt grefvinnans och den unga Halligerflickans ledning, så att hon i stum väntan afbidade utgången af den äfventyrliga färden.

Den lilla båt, hvari de tre qvinnorna flydde, hade i sjelfva verket redan innan grefve Reventlou och hans roddare hunnit komma ut i floden, vunnit ett

sådant försprång, att den icke mera kunde upphinnas. Förgäfves fördubblade grefven antalet af de dukater han lofvat sin roddare. Bonden ansträngde alla sina krafter, men hans klumpiga farkost tycktes hafva beslutat, att med träaktig oböjlighet motsätta sig hvarje försök att uppnå en större hastighet än den vanliga. Han hade emellertid esomoftast, under flodens krökningar, de bortilande i sigte. Då han hunnit Störort, och äfven för honom utsigten vidgades, såg han långt hän på vågorna norrut den bortilande farkosten.

Då han fann att det nu, mera än förut, var omöjligt att med Bardenflethsbåten upphinna dem, lät han sätta sig i land vid Störort. Medan han der ville bestyra om en annan större och välseglande af öfvadt sjöfolk bemannad båt, hunno de flyende helt och hållet ur sigte.

Ehuru frälsta ur den vilda bränden, befunno sig de trenne fruntimren ute på hafvet i en icke ringare lifsfara. Men Sell uppmuntrade dem. Hon försäkrade att de med några få timmars ansträngd rodd kunde uppnå Süderoog, och var öfvertygad, att hon ganska väl skulle finna vägen dit.

Inom den lilla båtens relingar befann sig dock snart en farlig gäst, det var nöden. Augusti-solens strålar voro brännande, och isynnerhet grefvinnan begynte plågas af en stark törst. Ehuru omgifna af vatten, kunde de icke med detsamma stilla plågan, som blef alltmer olidlig. Den som led minst var Sell, emedan hon som Halligetqvinna bland sina otaliga försakelser var van att räkna äfven den af drickbart vatten.

Slutligen fattade hon dock sitt beslut, emedan hon ansåg de båda damernas lidande alltför stort; hon beslöt nämligen lägga till Brunsbüttel, i hvars hamn hon erinrade sig att hennes far till och med egde en anförvandt. Till följd af detta beslut närmade hon båten alltmera till stranden, den hon lyckades utan svårighet uppnå.

Ehuru obemärkt de tre damerna skulle önskat sin ankomst, kunde det icke undvikas, att de väckte

nyfikenhet hos de få af stadens invånare, som voro tillstädes vid strandbryggan.

Sell föreslog grefvinnan och fröken att stanna qvar i båten, medan hon skaffade vatten och andra lifsmedel, hvilka man ansåg nödvändiga. Grefvinnan bad henne endast skynda, och hon sprang i land för att uppsöka sin slägtinge.

Emellertid hade den mystiska underrättelsen om de trenne qvinnornas ankomst hunnit från hamnen upp till den lilla staden. En flock af nyfikna samlade sig för att betrakta de tvänne damerna, hvilka befunno sig i dödlig ångest.

Bland åskådarne infann sig plötsligt stadens syndicus. Han ansåg sig uppmanad af sin embetspligt att efterfråga hvilka de främmande voro. Åtföljd af en stadstjenare, steg han utför trappan, och, då han kom nära, betraktade med förvåning grefvinnans höga skönhet och frökens ungdomliga behag. Ovilkorligen tog han af sig hatten och helsade höfligt. "Jag tar mig den friheten att vördsammast fråga," sade han, "och utbedja mig ett gunstbenäget svar på den vördsamma fråga: hvilka de damer äro, som skänka vår stad äran af sitt besök? Jag, såsom stadens syndicus torde få i första rummet framställa min person, såsom representant för magistraten."

Grefvinnan såg förvånad på honom. Ehuru gerna hennes af naturen glada lynne hade velat gifvit sig luft i ett muntert svar, tilläto omständigheterna icke ett sådant. Grefvinnan tvekade endast huruvida hon skulle våga säga sanningen. Hon trodde sig finna den bästa utvägen, då hon helt enkelt uppgaf att hon var "en grefvinna med sin dotter."

"Men namnet, fru grefvinna, namnet?" inföll syndicus, som sänkte sin hatt långt djupare, än han brukade för någon af stadens innevånare.

Grefvinnan kallade sig Sparre, emedan hon fruktade att det De la Gardieska namnet skulle ådraga henne alltför mycken uppmärksamhet, så nära sjelfva rigsskådeplatsen.

"Det är ett svenskt namn," sade den danske embetsmannen.

"Jag är svenska," svarade grefvinnan.

"Det är i sanning oväntadt att under närvarande krigiska förhållanden svenska damer landstiga hos oss."

"Jag kommer hit för att söka det bistånd, som menskligheten icke kan neka mig. Jag har icke ens sjelf velat stiga i land, för att icke gifva någon anledning till oro för stadens myndigheter."

"Det skulle strida mot alla gästfrihetens pligter, att låta så sköna och förnäma damer här på den ödsliga stranden sitta i en öppen båt."

"Här äro vi likväl minst i vägen!"

"Fru grefvinna! Gör oss den nåden, att stiga upp till oss! Det lider till aftonen, och jag må väl tillåta mig att fråga, hvart fru grefvinnan, i en så liten båt, på öppna hafvet, kan hoppas komma, när det blir mörkt?"

"Jag vill hoppas, att Gud hjelper oss."

"Då bör man likväl icke trotsa, när man åberopar sig försynens beskydd. Det är en förmätenhet att kasta sig i en fara, som medför oundviklig undergång."

Fröken Anna vred bekymrad sina händer. "O min Gud!" utropade hon, "hvad skall det blifva med oss?"

"Ännu en gång, mina damer!" återtog syndicus. "Jag vågar påstå, att det för ert eget väl är oundvikligt nödvändigt, att emottaga den gästfrihet, jag erbjuder."

Grefvinnan fann, att det skulle vara den fullkomligaste orimlighet, att sätta sig emot mannens önskan, och hon steg derföre i land. Med värdig hållning, och en uppsyn, som utvisade mera frimodighet, än hon i sjelfva verket hyste i sitt hjerta, steg hon uppför trappan. Anna följde henne darrande.

Då emellertid en skock af borgare småningom samlat sig, ansåg grefvinnan för klokast att väcka så litet uppseende som möjligt, och tilltalade derföre syndicus: "Jag emottar ert artiga tillbud, min herre, och ber er så snart som möjligt anvisa mig ett her-

berge, der jag åtminstone några timmar i trygghet kan få hvila ut.“

“Fru grefvinna, — jag kallar er såsom ni sjelf nämnt er, — mitt hela hus står till er tjenst; behagar ni följa mig, så skall jag föra er dit!“

“Vår goda Sell!“ utropade fröken Anna, “hvar är hon, och hvar skall hon finna oss?“

“Jag skall låta uppsöka henne, om det är hon, som rodde båten. Var utan fruktan,“ yttrade syndicus. “Ni kan utan tvekan följa mig.“

“Er uppsyn inger mig förtroende,“ sade grefvinnan, “jag behöfver flera underrättelser, som ni skulle kunna lemna mig, efter ni är embetsman på stället. Men jag vill dröja med mina frågor, tills jag får tala med er enskildt.“

“Tillåt mig endast en fråga: kommer ni från Hamburg, fru grefvinna?“

“Jag kommer från Itzehoe!“

“Ifrån Itzehoe!“ utropade syndicus bestört. “Ni säger att ni är svenska; ni kommer sjövägen; förlåt mig, fru grefvinna, när lemnade ni Itzehoe?“

“Jag kan icke bestämdt uppgifva tiden, men det var på förmiddagen.“

“Känner ni den stora olyckan?“

“Då vi lemnade staden stod den i brand.“

De nyfikna borgarnes flock trängde sig lyssnande närmare. “Itzehoe! Hon kommer från Itzehoe!“ utropade de.

“Behagar ni, herr syndicus, såsom ni lofvat, föra oss till en boning, der vi kunna vara trygga?“ påminte grefvinnan, som kände sig plågad af den efterhängsna nyfikenheten.

“Detta är mitt hus,“ sade den vänlige men med en viss tillgjordhet behäftade mannen, i det han förde damerna tvärt öfver den lilla platsen vid hamnen.

Det var för grefvinnan en angenäm känsla, att inträda i rum, der det bildade lifvets smak och beqvämligheter mötte henne. En ung fru, med en vänligt inbjudande uppsyn, något öfverraskad, men derföre

icke mindre fryntlig, bjöd de främmande gästerna välkomna.

Då damerna aftogo sina öfverkläder, förvånades deras värd och värdinna icke litet att se grefvinnan i en dyrbar men gammalmodig drägt. Sedan den tid denna drägt prålade vid hofvet i Köpenhamn, hade tjugo år förflutit, och ehuru den tiden det nyckfulla bruket icke så ofta som nu omskapade damernas drägter, hade på de tvänne decennierna en betydlig olikhet hunnit framträda, så att i sjelfva verket grefvinnans ståtliga skrud måste väcka ett särdeles uppseende. Men den stolta, sköna gestalten förde sig så i densamma, att man icke annat kunde än förmoda åtminstone en furstinna, då man såg henne framför sig.

Fröken Anna var klädd mera enligt dagens fordringar.

Sedan syndicus hunnit införa damerna och de tagit plats i det dem anvisade förmaket, ville han börja en närmare undersökning med sina gäster. Hans önskan var att den skulle kunna anses såsom ett mönster af artighet.

"Min nådiga fru grefvinna," sade han, "ni befann er således i Itzehoe, när staden anfölls af edra landsmän?"

"Jag befann mig i frökenstiftets kloster, hos probstinnan grefvinnan Ahlefeld. Då beskjutningen begynte, och förmodligen hon och hennes öfriga damer räddade sig, blefvo jag och min dotter qvarglömda. Vi skulle omkommit i lågorna, så framt icke den ädelmodiga Halligerflickan, som följt oss och rott oss hit, lossat den båt, i hvilken vi från klosterbryggan begåfvo oss ut på floden."

"Men ni är ju svenska, och ni begaf er icke till edra landsmän?"

"Vi skyndade endast att komma ut ur elden, der vi befunno oss i dödsångest. Vi kände icke vägen."

"Det är likväl en besynnerlig omväg som ni gjort. Men då man tänker, att ni tagit sjövägen, kan det på sitt sätt vara det naturligaste. Ni har emel-

lertid nu kommit till en dansk stad. Ni befinner er hos edra fiender."

Grefvinnan skiftade färg, men tvingade sig att visa honom ett fint småleende. "Jag hoppas att icke behöfva anse dem som fiender, hos hvilka jag njuter en så välvillig gästfrihet. Jag befattar mig icke med kriget och dess förhållanden; jag hoppas derföre att fruntimmer, som fara i fred, icke behöfva frukta ett mindre ridderligt bemötande."

"Frukta icke, min grefvinna! Tvänne resande damer, om de också komma nära krigsskådeplatsen, kunna väl icke göras till fångar."

"Jag tackar er för dessa upphöjda tänkesätt, och jag önskar endast, att desamma måtte antagas i alla Danmarks förnämsta familjer."

En sidoblick flög härvid på fröken Anna.

"Tillåter ni mig, herr syndicus, att nu fråga er hvad ni känner från krigsskådeplatsen senare än Itzehoes brand? Hvar befinner sig för närvarande den svenska arméen!"

"Den har från Itzehoe dragit sig vester ut, säges det, och, enligt hvad vi hört af ett par ryttarkompanier, som tågat härigenom inåt Ditmarschen, lär en hufvudbatalj i dag eller i morgon komma att ega rum."

"En hufvudbatalj nu," utbrast grefvinnan. Således är snart hela krigets utgång afgjord?"

"Så skulle väl kunna vara möjligt! Åtminstone tyckes det, som vi borde kunna göra oss stora förhoppningar."

"På hvad sätt menar ni, herr syndicus?"

"Jag föreställer mig, att vår riksmarsk, som nu har hela styrkan tillsammans och lockat svenskarne ifrån Itzehoe bortemot Glückstadt, väl måste haft sin goda uträkning med den rörelsen. Men hvad förstår jag egentligen af sjelfva krigskonsten."

Under det man samtalade i förmaket hade syndicus utskickat en tjenare, som uppsökte Sell och förde henne till damerna. Den goda Halligerflickan var orolig och bekymrad. "Här är icke godt!" sade

hon sakta och bekymrad. "Låt oss långt hellre förtro oss i Guds hand på hafvet än åt menniskorna här i staden."

"Hvad vill du göra, Sell?" frågade grefvinnan. "Hvart tror du vi kunna komma i mörka natten med den lilla båten?"

"Gud skall nog leda oss! Jag fruktar alls icke hafvet. Der råda inga menniskor."

"Men du besinnar icke, min goda flicka, att om vi också skulle lyckas att hinna till Süderoog, så äro vi ju der ånyo fångar under en amtman, grefve Reventlou."

Sell studsade. "Jag skall bedja min far och allt det öfriga Halligerfolket, att grefven aldrig får erfara något om våra gäster. Han kommer så sällan till Süderoog."

"Jag finner det ingalunda underligt, att du längtar till ditt hem och att du vill våga allt för att återkomma dit."

"Tro mig, fru grefvinna, det är icke farligt, icke heller är det långt dit."

"Men vi ha ju också hem, min kära Sell! Tror du icke att jag längtar att återkomma till min gemål?"

Sell såg med orolig uppsyn omkring sig. "Men jag tror att här icke är säkert."

"Hvad anledning har du till en sådan fruktan?"

"De säga, att svenskarne hafva kommit till Störort och att de snart skola vara här också."

"Mitt barn! Jag och Anna frukta ju icke för svenskarne. Vår högsta önskan vore just att hafva dem här. Då skulle vi vara befriade från våra största bekymmer."

"Men om grefven hinner oss?"

"Tror du icke, att han blifvit så efter oss, att det är omöjligt för honom?"

"Men — men —" Sell förstummades. Hon saknade förmågan att framställa några skäl, om hon också skulle kunnat finna dem. Det var endast en dunkel, men djup känsla som hon följde.

Grefvinnan hade emellertid fattat sitt beslut att qvarblifva hos syndicus, då han tycktes af godt hjerta erbjuda en gästfrihet, som så väl behöfdes för de af själsorg och ansträngningar utmattade.

"Jag kan icke hindra dig, min flicka," återtog grefvinnan, "om du vill begifva dig till din far, och jag undrar icke på att din barnsliga kärlek drager dig dit. Samma förhållande är det med Anna, som längtar att återfinna sin mor. Men jag vill icke låta dig färdas ensam på hafvet i en så bräcklig båt. Min mening är att härifrån förskaffa dig en bättre lägenhet. Dröj derföre du till morgondagen. Vi få då närmare bestämma hvad som är att göra."

"Nej, nej!" utropade Sell. "Jag öfverger icke er, fru grefvinna. Det må gå med hemresan som det kan, men jag blir qvar hos er!"

Det blef hos det vänliga värdfolket så ordnadt, att också Sell der fick sitt herberge öfver natten.

Grefvinnan och Anna hade icke på länge njutit någon fullkomlig ro, så att de nu öfverlemnade sig åt glada förhoppningar.

Redan tidigt på morgonen hade båda stått upp och begifvit sig till förmaket, ur hvars fönster en vidsträckt och behaglig utsigt öppnades öfver hamnplatsen och hela Elbemynningen. Den fryntliga värdinnan infann sig hos dem och berättade, att hennes man redan tidigt måst begifva sig ut i embetsärenden.

"Här hafva i natt ankommit flera flyktingar från Itzehoe," sade hon. "Man väntar också att svenskarne från Störort skola rycka hit. Vi skola emottaga dem höfligt, ehuru man berättar gräfliga saker om dem."

"Låt mig få höra hvad man säger, min goda fru!"

"Ni är ju sjelf svenska, fru grefvinna. Men ni är god och älskvärd. Ni skall säga mig om det är sanning!"

"Hvilket, min bästa fru?"

"Man säger, att de svenska blifvit alldeles förvildade i Polen. De medföra en ryslig svärm Pandurer och Kossacker och Turkar och Tartarer, som

icke skona någonting. De hafva plundrat och mördat förskräckligt under branden i Itzehoe."

"Tro icke dessa sagor, min fru! De hafva blifvit uppfunna och utspridda endast för att skrämma och oroa alla fredliga invånare i Danmark. Svenskarne hafva ju förr fört krig i Tyskland, utan att man funnit dem värre än annat krigsfolk. Tvärtom äro ju våra soldater kända för sin gudsfruktan och redlighet."

"Så har det varit förr, men nu, sedan de kommit i färd med turkar och hedningar!"

Nu inträdde syndicus sjelf och helsade med någon förlägenhet på damerna. "Jag hoppas, att fru grefvinnan och fröken sofvit godt," begynte han, "ehuru oroligt vi hafva haft i staden."

"Huru så, herr syndicus?" frågade grefvinnan, "hvad har tilldragit sig?"

"Ser ni, fru grefvinna! de talrika skepp, som i dag segla här förbi utåt Nordsjön? De utgöra den danska flotta, med hvilken riksmarsken och hela hans armé seglar norrut. Han har i natt inskeppat sig i Glückstadt. Sålunda öfverger han oss helt och hållet."

"Då lära väl svenskarne snart vara här!" Grefvinnan kunde icke dölja ett uttryck af glädje som sprang fram i hennes uppsyn.

"En dansk afdelning kommer väl först att tåga härigenom. Jag har nyss talat med amtmannen från Husum, grefve Reventlou, som kommit hit från Störort."

Grefvinnan bleknade. "Och hvad hade han att meddela?" frågade hon.

"Han berättar, att kapten Wibe från Itzehoe lyckligen dragit sig undan med sin afdelning, men att svenskarne från Störort ännu förfölja honom. För öfrigt lär väl grefven sjelf, så snart han bestyrt om hästar åt sig för sin vidare resa upp till sitt amt, kommit hit."

Fröken Anna kunde icke dölja sin förskräckelse, men grefvinnan fattade hastigt sitt beslut. "Jag har förtroende till er, herr syndicus! Om ni vill gå mina

önskningar till mötes; skall det icke blifva er olönt. Min anhållan är, att ni ville dölja oss här till dess svenskarne komma. Ni skall då kanske hafva en fördel äfven för er stad deraf, att ni visat välvilja mot general De la Gardies maka."

Syndicus bugade sig. "Jag hoppas, att jag aldrig skall fela mot gästfrihetens lagar. Men alla stadsboar känna, att de främmande damerna vistas hos mig."

"Känner grefve Reventlou det också?"

"Jag har för min del ingenting nämnt, men det är möjligt att han hört något af de öfriga invånarne i vår stad. I alla fall inser jag icke, att han kan vilja er annat än väl, mina damer."

"Ni skulle icke säga så, om ni närmare kände förhållandet, herr syndicus!"

I detta ögonblick skallade trumpeter på hamnplatsen, och ett par kompanier ryttare, i sluten ordning omkring sina standarer, tågade upp. Det var danskt krigsfolk. Befälhafvaren kommenderade halt och befallde manskapet rasta, medan han begaf sig till syndicus.

Grefvinnan och fröken ville draga sig tillbaka, men deras värd försäkrade dem, att de kunde vara lugna; det var kapten Wibe som anländt.

Ehuru full af ångest, bibehöll grefvinnan sin värdiga hållning, då den danske befälhafvaren inträdde. Han helsade vördnadsfullt, ehuru med någon förvåning, kanske lika mycket öfver grefvinnans drägt som öfver hennes skönhet, på damerna.

Syndicus ansåg sig skyldig att presentera dem: "Grefvinnan Sparre och hennes dotter," sade han fyndigt, "som äro mina gäster för några dagar."

"Grefvinnan Sparre!" upprepade Wibe med en förundrad uppsyn. "Grefvinnan är förmodligen svenska?"

"Ja, min herre! Men jag befinner mig här endast såsom resande."

"Förlåt mig, min fru grefvinna! Men denna utomordentliga skönhet har jag alltför mycket hört omtalas, för att icke fråga om ej grefvinnan bär ännu ett namn?"

"Det är sannt: jag bär också min gemåls namn. Han heter grefve De la Gardie."

"Och är general för svenska infanteriet?"

"Alldeles, min herre."

"Tillåt mig, fru grefvinna, att få förklara min förundran att träffa er här. Jag trodde, att ni följt probstinnan och stiftsfröknarna till Burg."

"Man behagade lemna mig och mina båda vänner midt i elden."

"Jag visste icke, att probstinnan begått denna oförlåtliga försummelse. Men tillåt mig att förklara min glädje öfver grefvinnans räddning icke desto mindre! Den förefaller mig alldeles gåtlik."

"Den har äfven förefallit mig så. Min afsigt är, att i detta gästvänliga hus afbida mina landsmäns ankomst."

"De skola förmodligen redan vara här om några timmar. Jag ämnar tåga vidare, så snart vi rastat en stund."

Midt under detta samtal öppnades dörren och grefve Reventlou sjelf inträdde. Vid åsynen af damerna blef han högst förvånad. Men ett skimmer af tillfredsställelse målade sig tillika i hans drag.

"Således finner jag eder ändå, mina damer!" yttrade han. "Ni har förgäfves sökt att fly ifrån mig."

Grefvinnan svarade endast med en oredigt forskande blick.

"Ni får förlåta, fru grefvinna," återtog grefven med mörknande uppsyn, "att jag icke kan eftergifva min öfverhets rätt. Ni kan icke på olagligt sätt erhålla er frihet tillbaka. Er person är oss alltför dyrbar, för att så utan omständigheter lemnas tillbaka. Att er behandling skall blifva fullkomligt värdig, var derom säker; men vi måste behålla er i vårt förvar."

Grefvinnan hade bleknat, och hennes läppar darrade af en återhållen harm, då hon sade: "Äfven af er, grefve Reventlou, hade jag väntat annat, då jag en gång blifvit befriad från en undergång, som på ett

föga ädelt och ridderligt sätt ämnades mig, i det jag qvarlemnades bland lågorna i klostret.“

“Det var helt och hållet probstinnans fel. Det skall nu, genom fördubblad uppmärksamhet, godtgöras!“

Grefvinnan insåg, att det icke lönade mödan att swara, emedan grefvens beslut icke tycktes kunna rubbas. Hon vände honom derföre ryggen och omfamnade den i bittra tårar utbristande fröken Anna.

“Herr syndicus!“ vände sig grefven till denne. “Behagar ni genast anskaffa en vagn, så beqvämlig den möjligen kan åstadkommas, med nödigt anspann. Ni, herr kapten Wibe, beordrar en underofficer och fyra man att genast följa vagnen. Den skall inom några minuter vara färdig att afgå. Så väl herr kapten som stadens syndicus torde erinra sig, att jag, såsom konungens embetsman, eger full rätt att göra denna anordning.“

“Och hvart befaller herr grefven att damerna skola föras?“ inföll kaptenen.

Grefven besinnade sig några ögonblick. “Riksrådet Hans Lindenow har sitt slott Hohenaspe i grannskapet. Han skall emottaga damerna. Särskildt är han pligtig dertill, då jag tänker på fröken Anna. Ni befaller ert folk att bemöta damerna med den yttersta höflighet och vördnad, herr kapten, under hela vägen. De skola öfverlemna dem åt riksrådet, der jag är säker, att de icke heller skola ega skäl att beklaga sig.“

“Som ni befaller, herr grefve!“ svarade kaptenen och gick, efter en bugning äfven för damerna, ned till hamnplatsen till sitt folk.

Äfven syndicus måste aflägsna sig, för att fullgöra grefvens befallning.

Grefven gjorde ännu ett försök att för damerna frambära en ursäkt. “Det smärtar mig, var öfvertygad derom, fru grefvinna, att nödgas fråntaga er hoppet om befrielse tills vidare. Men jag nödgas för fäderneslandets skull göra det, emedan jag icke vågar på eget bevåg afstå den fördel, som vi säkert kunna vänta, då er befrielse sker genom ordentlig underhandling med svenska arméens befäl, med er egen

gemål. Hos en anförvandt till fröken Anna och i ett af Danmarks förnämsta adliga hus, hoppas jag, att ni icke skall behöfva befara ett bemötande, som kan förtjena klander. Tillåt mig att få försäkra fru grefvinnan om min djupaste personliga högaktning. Mina pligter kalla mig en helt annan väg, så att jag nu mera icke kan hoppas att få återse er; men jag anhåller att få er försäkran, fru grefvinna, att ni icke kan annat än erkänna att jag handlar rätt, ehuru det kan synas hårdt."

"Jag har förut gifvit er denna försäkran. Nu kan den icke vidare behöfvas," svarade grefvinnan förtrytsamt.

Grefven bugade sig ännu en gång och lemnade rummet.

Nedkommen på hamnplatsen steg han till häst, talade ännu några ord med kapten Wibe och skyndade bort.

Emellertid anskaffade syndicus den anbefalda vagnen, ett gammalt men för sin tid prydligt åkdon, som fordom troligen tillhört en adelig familj.

Den unga värdinnan beklagade hjertligt sina gästers missöde och följde dem ned till vagnen. Då de intagit sina platser derinne, red kapten Wibe fram för att också framföra sin helsning. Han ursäktade sig med sin öfverhets befallning och grefvinnan kunde icke annat, än antaga denna ursäkt. Hon besvarade den med sin vanliga artighet.

"Lycklig resa, mina damer!" sade kaptenen i det han drog sig tillbaka.

"Ryck ut med fyra man, korpral Cassette!" hördes han kommendera. "Du har nyss blifvit antagen i vår tjenst och placerad på vårt regemente, min gosse! Du får nu förtroendet att anföra en egen expedition! Kom närmare, så skall du erhålla dina instruktioner."

De båda damerna hörde med glad öfverraskning dessa ord och afbidade med klappande hjerta hvad som skulle följa.

Sedan kaptenen talat tyst och afsides med korpralen, hörde damerna en dem välbekant stämma kommendera. "Kör framåt med vagnen. Två man rida först! Ni andra båda följen mig efter!"

Vid dessa ord satte sig vagnen i rörelse.

13.

Efter tilldragelserna vid Itzehoe och Glückstadt drog konung Carl Gustaf med hela sin samlade styrka mot Schlesvig. Det var ett märkvärdigt tåg som Holsteins invånare fingo skåda, och de delar af landet, som tillhörde konungens svåger, hertigen af Holstein-Gottorp, kunde icke nog tacka sin Gud, att de, genom sin beherrskares förvandtskap med den kungfige segerhjelten, befriades från de faror, som den hotfulla krigareströmmen hvälfde emot de danska invånarne. Främst visade sig små flockar af ryttare, till största delen beridna på snabba polska hästar. De utgjorde förebuden, och för dem hyste folket den största fruktan. De iakttogo likväl, der de redo fram i sina ståtliga drägter, med sina lysande vapen, en ganska oklanderlig manstukt. Folket hade icke egentligen att öfver dem beklaga sig, och gaf sig derföre sedan temligen tillfreds.

Efter dem anlände, merändels i slutna kolonner, den egentliga hufvudstyrkan. Trumpetare och trumslagare gingo framför kolonnerna och de flygande fanorna, de svajande standarerna, sväfvade i krigisk prakt öfver massorna af härdade, förträffligt utrustade krigare. Kanonernas hotande rader, dragna af starka friska hästar, fyllde afståndet mellan de tågande kolonnerna. Manskapet såg gladt och oförskräckt ut, och de frejdade höfdingarna, omgifna af sina lysande officerare, betraktade med munter uppsyn sina trupper.

medförde sjelfva sina förråder, och betalade för
t hvad de förtärde.

Men i spåren af den egentliga hären, som med sin krigiska prakt öfverskylde det fasansfulla af sin bestämmelse, följde en mängd af dessa krigets besynnerliga skapelser, hvilka i synnerhet i förflutna århundraden utgjorde ett oundvikligt bihang till en armé i fält, och en landsplåga för landet, som de genomtågade.

I den lilla staden Bordesholm fans fordom en rikt doterad klosterskola, som, vid svenska härens annalkande, hade blifvit upplöst och öfvergifven af sina vanliga lärjungar. I deras ställe hade likväl andra gäster ankommit, hvilka intogo deras rum och icke hunno lemna dessa, innan redan svenska förtrupperna anlände. Klostergästerna ansågo derföre klokast att dröja qvar, helst de utgjordes af fruntimmer, som i staden borde kunna påräkna ett bättre beskydd, än om de skulle fortsätta sin flykt och blifvit upphunna ute på marken. Åtminstone föreställde sig anförarinnan för klostersystrarna saken sålunda. Det var nämligen grefvinnan probstinnan Ahlefeld från Itzehoe, som i spetsen för ett tjog af de äldre systrarna efter branden flytt till Bordesholm.

Svenska förtrupperna skyndade genom staden utan att mer än högst flygtigt uppehålla sig der. Ett par regementen rytteri, som följde efter, rastade också endast ett par timmar derstädes, emottogo traktering af invånarne, vattnade sina hästar i den lilla sjön vid staden, och fortsatte derefter sin marsch. Efter dem kom en trosskolonn.

Midt framför klosterhuset, som låg vid torget, stannade ett halft dussin stora packvagnar, fullastade med saker af alla möjliga slag, dels nödiga krigspersedlar, dels öfverflödsvaror och dyrbara krigsbyten. Bland de vidlyftiga packorna visade sig menniskohufvuden, till och med qvinliga. Med vagnarna följde en skara af besynnerliga gestalter, mest till häst, i brokiga, ofta slösaktigt lysande drägter, alla väl beväpnade. En och annan soldathatt eller stormhufva röjde att dess innehafvare var en marodör. Militärisk ordning rådde dock i hela den framfarande tross-

kolonnen. Vagnarna körde upp i en linie på torget, der hästarna frånspändes. Innan de ankommande spridde sig omkring staden, utsatte de ordentligt ett par vakter vid vagnarna.

Itzehoerfröknarna betraktade med hemsk häpenhet ur klosterskolans fönster detta uppträde.

Befälhafvaren för trosskolonnen, en man som kallade sig fältväbeln, fäste uppmärksamheten på klosterhuset, såsom det förnämsta i staden. Han frågade en borgare, som han lyckats att träffa på torget, hvad det var för ett hus, hvarur så många kärringansigten stirrade ut, enligt hans föga artiga uttryck.

Då han upplystes att det var ett kloster, utbredde sig ett fryntligt leende öfver hans skäggiga drag. "Ah!" utropade han. "Man har också kloster här i landet! Der lefver man godt."

Borgaren upplyste honom att fruntimren derinne för närvarande endast vore gäster.

"Vi äro också gäster," svarade fältväbeln lakoniskt.

Han begaf sig fram till klostrets port, hvilken man icke vågat stänga.

Portvaktaren, en gammal gubbe, aftog vördnadsfullt hatten.

"Hvem är husets egare?" frågade fältväbeln.

"Här bo endast fruntimmer! det är ett kloster."

"För mig genast till priorinnan."

"Hon som för närvarande uppehåller sig här? Men hon är främmande på stället."

"Jag skall tala med henne!" Dervid grep fältväbeln den bestörte mannen i kragen, såg honom vildt i ögonen och skakade honom — endast för ro skull.

Gubben darrade i alla leder. "Höga, nådiga herre!" stammade han.

"Fort upp med dörrarna! Hvar är gumman, ty gammal är hon väl som vanligt, kan jag tänka."

Portvaktaren öppnade hastigt dörren och fältväbeln knuffade honom framför sig. "Hvad vill det ... iga?" utropade fältväbeln. "Här ser ju ut, som det

vore utplundradt! En stor, tom sal! Vidare, gubbe! Låt oss gå vidare!“

Probstinnan hade skyndat att i ett af rummen samla sina fröknar. Fältväbeln trädde in till dem, och studsade till en början för alla dessa gamla, bleka ansigten, som med en viss förnäm hållning mötte honom. Men snart fann han sig och sade på ett besynnerligt blandadt språk, som likväl röjde att han var tysk till födseln: “Jag är fältväbel i hans majestät konungens af Sverige tjenst och vid major Hartvigs regemente. Jag reqvirerar här qvarter för mina fruntimmer.“

Probstinnan betraktade mannen med mycken förvåning. “Fruntimmer?“ upprepade hon.

“Ja, emedan just detta hus är ett fruntimmerskloster, passar det bäst till qvarter för oss. Vi ha nu kommit så nära sjelfva regementet, att vi väl behöfva dröja här några dagar.“

“Jag har ingenting i detta hus att säga. Emellertid hoppas jag, att jag måtte få behålla åtminstone ett rum i fred och ostördt, dit jag vill draga mig med mina systrar.“

“Hå! De vilja göra sig förnäma! Nog kan ni få draga — dit ni vill, om bara vi få tillräcklig proviant och vederbörligt tillbehör till qvarteret. Fram med hvad ni har, gummor!“

Grefvinnan ryste för en så rå och ohöflig gäst. “Jag har här ingenting att befalla,“ sade hon. “Jag åberopar magistratens beskydd.“

“Magistraten? Hvad finns här för magistrat? Den vore rolig att se!“

“Jag skall anmäla hos generalen. Jag skall skrifva till hans höghet . . .“

“Det kan ske sedan vi rest,“ afbröt fältväbeln. “Ännu har ni ingenting att klaga öfver. Följ mig, gubbe! Vi skola se oss omkring i det här gamla rucklet. Här ser sannerligen ganska utsopadt ut. Annorlunda var det i de polska klostren. Men det tör nog finnas bättre saker, fast de hållas gömda. Vi skola se efter, min gubbe! Farväl, mina damer! Jag skall låta mina fruntimmer göra sin visit, så snart

jag rekognoscerat en smula. Hurtigt, min gubbe lilla!“ Han grep portvaktaren i kragen och drog honom med sig.

De öfverraskade fröknarne stirrade efter honom, men vågade icke yttra ett ord. Endast probstinnan knotade för sig sjelf och yttrade i tysthet helt annat än välönskningar öfver de barbariska svenskarne.

Emellertid hade fältväbeln slutat sin rekognoscering och funnit lokalen tjenlig. Han trädde ut till qvinnorna, som formerat en flock på torget, en brokig samling af olika folkslag, ingalunda passande till representanter af sina nationers ädlaste kunskaper. En gammal torr fransyska, med en högljudd röst och rörlig tunga, för hvilken hon helt och hållet saknade tänder, tycktes vara den mest ansedda. Hon var föreståndarinna för officerarnes tvätt. En tjock tyska, med armarne i sidorna och en pockande uppnäsa i fysionomien, bemödade sig att lika mycket låta sin röst förnimmas, men hon lyckades aldrig få fram ett ord så fort som fransyskan en hel mening. En polsk flicka, med sin höga fjäderprydda mössa och en röd mantel kastad omkring sig, såg ut som en amazon och blickade stolt på de öfriga, ehuru de visade henne föga aktning. Några soldathustrur, liffländskor, finskor och till och med svenskor hade, under sina äfventyrliga tåg, förlorat mycket af sitt nationela lynne, men deremot antagit ett nytt, bullersamt och trotsigt. De slöto sig tillsammans för att ömsesidigt försvara sin ställning. En och annan yngre flicka, hvilkens djerfva uppsyn och af en besynnerlig blandning af trasor och dyrbarheter sammansatt drägt, stämplade henne såsom en lägrets dotter, svängde sig med de öfriga. Dertill kommo några barn, vilda pojkar och icke mindre ostyriga flickor, som grälade med hvarandra, så snart de kunde gå på egna ben, och skreko vid mödrarnes bröst, så länge de voro alltför späda att slåss och göra skälmstycken.

På fältväbelns rop trängde sig med ens hela denna massa genom klosterporten. Med en vana att sörja för sig sjelf och taga för sig, som blifvit i hög

grad utbildad, spridde sig hastigt de olika grupperna i klostrets salar. Utan vidare omsvep grep man till för handen varande möbler och husgeråd, bröt sönder bänkar och stolar, undersökte skåp och kistor. Det krälade som en myrstack i en tufva, och hvar och en släpade fram hvad hon tyckte sig vilja använda.

I klostrets spislar begyntė eld att fladdra och i hvarje sal bildade sig ett slags hem åt den vilda, objudna gästen, som der fått det infallet att välja sin bostad för dagen. Ett sådant larm, ett så vildt och ogudaktigt lefverne hade väl aldrig egt rum inom de heliga klostermurarna.

Der probstinnan satt med sina fröknar, bekymrad och orolig, rusade äfven den ena efter den andra af de vilda gästerna in. Somliga studsade vid deras åsyn och drogo sig tillbaka igen. Andra aflägsnade sig, efter att hafva sett sig omkring på det enkla husgerådet. Den unga polska flickan, som med yra åtbörder och spelande ögon strök igenom klostersalarna, inträdde också till de gamla. Vid åsynen af dessa enkla, mörka drägter, dessa allvarliga, skrynkliga anleten, stannade hon och tycktes i första ögonblicket nästan förskräckt. Men hastigt gjorde hon en kastning på nacken, ett vildt trots målade sig i hennes uppsyn och hon steg fram midt i rummet. Der svängde hon sig omkring, gjorde flere gycklande böjningar på kroppen och gapskrattade samt klappade med händerna.

De fromma systrarna förlamades nästan af fasa vid åsynen af denna lättsinniga varelse. Probstinnan såg på henne, såsom på en ond ande, om en sådan kunnat lifslefvande uppenbara sig. "Gud förskona oss!" utropade hon slutligen. "Du afskyvärda lastens barn! Vik hädan ur vårt rena sällskap!"

Flickan stannade hastigt i sina svängningar, såg på den gamla med en i ögonblicket antagen allvarsam och vördnadsfull uppsyn, och gjorde en långsam bugning.

"Du är ännu ung och kan möjligtvis få tid att besinna dig," återtog den gamla något vänligare.

"Besinna..." upprepade flickan med en besynnerlig utländsk brytning.

"Besinna, säger jag, besinna hvad din frid tillhörer!"

Nu började flickan, under de löjligaste åtbörder, att utösa ett svall af vackert ljudande, men obegripliga ord, hvilka åtminstone tycktes genom hennes åtbörder kunna förklaras sålunda, att hon icke förstått grefvinnans tilltal.

De gamla damerna lyssnade förvånade på den främmande ordströmmen.

Men hastigt besinnade sig flickan, vände sig om och ilade storskrattande ut.

Efter henne inrusade ett par pojkar, som i sitt vilda öfverdåd icke heller visade mera aktning för de gamla damerna och deras frid.

Så stördes de oupphörligt, der de samlat sig i en krets i salen.

Emellertid hade fältväbeln skaffat reda på den lilla stadens borgmästare och med honom gjort åtskilliga anordningar om leverans af foder och lifsmedel.

Borgmästaren vågade icke neka att fullgöra reqvisitioner, som framställdes af en man med så fruktansvärdt skägg, som fältväbeln, med sabel vid sidan och pistoler i bältet.

Inom en timma hade klostrets nya gäster erhållit lifsmedel, som här och der i de eldar, hvilka blifvit uppgjorda i klostrets spislar, bereddes efter de spisandes olika smak.

Det blef först ett stekande och kokande och derefter ett frossande, som var förfärligt för de beskedliga stadsboerna att utifrån åskåda.

Men fältväbeln blef hastigt fattad af en ny tanke.

Med ens framkallade han ett par af de äldre pojkarna. De framtogo instrumenter, gällskarpa pipor, på hvilka de begynte spela. Den skallande musiken med sina lättsinniga toner ljöd som ett hån i de fromma damernas öron.

Men de främmande qvinnorna, hvilka tycktes bekanta med dessa toner, och främst den polska flickan, samlade sig ifrigt i en af de stora salarna. Dit skyndade äfven de yngre af trossens drängar och kuskar samt några af den beridna betäckningen.

Fältväbeln tillställde alltså en bal. Men för att den skulle blifva fullständig erfordrades också att stadens invånare skulle komma tillstädes. Borgmästaren tillsades derom och måste inbjuda stadens ungdom att dansa i klostret. Nyfikenheten och fruktan verkade, så att snart äfven dryckesvaror anskaffades, i den stilla boningen blef ett ovanligt lustigt lefverne. Dansen begynte, och främst ilade den smidiga polska flickan att i de yraste språng utveckla sina ungdomliga behag. Sjelfva de stadsboer, som i början endast med skygga blickar betraktade uppträdet, kände sig slutligen gripna af tonernas makt och drogos in i hvirfveln, så vidt ungdomen och glädjen förmådde öfvervinna trögheten och blygheten. Det dröjde icke särdeles länge innan de djerfvaste Bordesholmeynglingarne hoppade omkring med än den ena än den andra af de främmande tärnorna.

Fältväbeln församlade en ansenlig grupp af stadsboer och de äldre männen kring ett bord, på hvilket snart tärningar begynte rulla mellan fyllda bägare, och mången borgerlig penning visste att finna vägen till krigarens fickor. Skiftande passioner speglade sig i de olika dragen, men i allmänhet sökte borgarne att trösta sig öfver förlusten af sitt mynt genom tillfredsställelsen hos de främmande.

På aftonen tillsade fältväbeln, att han ville hafva ljus. Då framskaffades först några lampor. Derefter ökades elden i spislarne. Slutligen, då han fordrade mera ljus, föll det en borgare in att sådana skulle finnas i klosterkapellet.

"Hemta dem," befallte fältväbeln, som begynte att erfara inflytelsen af de började orgiernas makter. "Vi sätta de der ljusen här på vårt altare!" dervid slog han en väldig knytnäfve i bordet, på hvilket tärningarna dansade.

Den polska flickan, som med vild ifver skyndade sig att anföra hvarje nytt upptåg, sprang genast in i den öppnade helgedomen. Hon återkom med en tung silfverstake och ett vaxljus i hvardera handen. Men hennes uppsyn hade blifvit ännu mera förvildad genom besöket i kyrkan. Då hon framsatte ljusen framför fältväbeln och deras lågor spridde sitt sken öfver salens uppträden, smålog fältväbeln, klappade med den ena handen de väldiga ljusstakarne och ville med den andra smeka flickan under hakan, men polskan svängde sig med ett hånfullt leende så smidigt undan, att hon tycktes halka bort ifrån hans grannskap.

Den bullersamma dansen fortfor och allt flere af de nyfikna bland Bordesholms manliga befolkning ökade åskådarnes antal. Hastigt flög en tanke genom den yra polskan. Hon grep en lampa och vinkade åt de dansande att följa sig. Äfven de musicerande pojkarne följde hennes vink.*

Det var ett ohyggligt tåg, som satte sig i rörelse, anfördt af den mänadiska tärnan. Genom ett par salar och uppför trapporna störtade tåget till den sal, der probstinnan med sina fröknar sökte sig härberge.

Hastigt uppslogs dörren och de hånskrattande furierna rusade in till de på sina platser tålmodigt sammanlutade och halfsofvande gummorna, som nu flögo upp med fasa och förskräckelse.

Den skärande musiken, de förflugna danssprången gjorde sällskapets besök hos de förskrämda gamla till en dämonisk scen, värdig att målas af någon den holländska skolans yppersta mästare.

Slutligen ville den polska flickan med röst och åtbörder tvinga sjelfva probstinnan att deltaga i dansen. Då blef den gamla förtörnad. Hennes ögon gnistrade, den tandlösa munnen darrade och hon utsträckte hastigt sin magra arm för att straffa den gycklande flickan med en örfil. Denna hade likväl alltför skarp blick för att icke undvika slaget och

med gälla skrattsalfvor håna det fåfänga försöket att låta vreden utbryta.

Men hastigt afbröts det vilda uppträdet.

Några svenska officerare, åtföljda af en trupp kavalleri, ankommo till staden, som de skulle fara igenom. De stannade vid torget och en af officerarne, som såg klosterbyggningen upplyst och hörde musiken, frågade den vid vagnarne på torget utsatta posten hvad som var å färde och rapporterade genast för befälhafvaren svaret.

Den svenske befälhafvaren, en ungdomlig, ståtlig gestalt, steg genast af sin häst. Utan att yttra ett ord gick han till klostret, och hans adjutant följde honom, något hvar nyfikna att se huru dansen skulle se ut.

Just då gycklet med de gamla klosterfröknarna bedrefs som argast, inträdde officerarne.

"Generalen!" utbrast fältväbeln bestört.

Liksom träffade af ett förlamande åskslag stirrade alla med häpna blickar på generalen, och allt gyckel var genast slutadt. Man förbidade hvad han skulle befalla.

"Är det stadens invånare, som deltaga här i gästabudet?" frågade generalen, som såg ett antal borgerliga personer deltaga i sällskapet.

Fältväbeln gjorde ett vördnadsfullt ställningssteg och svarade: "Ja, hans grefliga nåde!"

"Såå? Men dessa gamla damer, hvilka äro de?"

"De äro klosterfröknar på stället, efter hvad jag hört."

"Men de synas förtörnade. Hafva de gifvit sitt bifall till er tillställning?"

Fältväbeln teg.

Den unga polska flickan var den enda som vid officerarnes ankomst icke visade någon förlägenhet. Hon såg med spefullt leende och oförskräckta blickar både generalen och de andre officerarne i ansigtet.

Men nu hade probstinnan hunnit för sig reda huru det förhöll sig med officerarnes ankomst. Hon reste sig upp och trädde fram till generalen. "Ni,

min herre, som jag hört kallas greflig nåde," sade hon, "måste vara en svensk befälhafvare. Jag frågar er, om det är värdigt att låta ert folk så störa och förolämpa några oskyldiga klosterfröknar, som här sökt sin tillflykt, sedan ni genom edra vapen förstört deras rätta och egna hem?"

"Hvad vill detta säga?" frågade generalen, på hvars ungdomliga anlete just icke särdeles vrede uttryckte sig, ehuru han sökte att bibehålla en allvarsam uppsyn, vid betraktande af i synnerhet de förskrämda gummornas anleten.

"Vi hafva knappast med lifvet undkommit från Itzehoe..."

"Itzehoe?" afbröt generalen häftigt och fäste på den gamla en skarp blick, medan hans panna drog sig i hotande skrynklor. "Ni är således från Itzehoe! Hvem är ni?"

"Jag var probstinna i Itzehoe kloster och mitt namn är grefvinnan Ahlefeld, född von der Wisch."

"Ni har undkommit från klostret! Hvar är min gemål? Hvar har ni gömt min grefvinna? Är hon här med er?"

Den gamla förstummades af förskräckelse.

"Säg, hvart har ni fört henne från branden?" återtog grefven.

"Menar ni den fångna svenska grefvinnan och hennes fröken?" stammade probstinnan.

"Ja, hvar äro de!"

"Jag har icke sett dem sedan branden."

"Hvar vore de då? Hvar lemnade ni dem?"

"De voro qvar i sitt rum."

"Och ni lemnade dem der?"

"Jag blef bortburen af mitt tjenstfolk. Jag vet intet om dem."

"Det är förfärligt! Att så lemna oskyldiga fruntimmer i ett brinnande hus! De äro således ändå inbrända!"

Probstinnan tycktes förskräckt öfver grefvens hotande uppsyn. "Jag är oskyldig i deras död. De

voro af riksmarsken insatta i klostret. Och för öfrigt var det svenskarne, som sköto eld i klostret."

Grefven tycktes hastigt begrunda något. "Hvem af klosterfröknarna såg dem sist?"

"Jag lef bortburen från deras rum, der jag just befann mig, då elden fattade i byggnaden. Riksmärsken befallte att vi skulle skynda, och med vagnar, som han låtit anskaffa, fördes vi genom Heiligenstädt och hit. Då jag kommit till sans, frågade jag efter de svenska damerna, men ingen hade sett dem och ingen kunde heller tränga tillbaka i elden. Svenskarnes eld var ju icke möjlig att släcka."

"Ni känner således intet närmare?"

"Nej, ingen har sett dem."

"Det är således intet twifvel. Alla förhoppningar som Dahlberg och Creutshammar förespeglat mig, hafva varit bedrägliga. Och så kan man tillåta sig att behandla fruntimmer i Danmark!"

"Man visar fiendernas damer i Danmark all den höflighet, som är passande," svarade grefvinnan förtrytsamt, "men det tillhör svenskarnes sed, att uppbränna oskyldiga kloster. Det är Guds eget straff, om de derigenom förderfva sina egna. Vi äro oskyldiga."

Generalen studsade. Han sköt flammande blickar på den djerfva probstinnan, men han qväfde hvarje ord, som ville tränga fram genom hans läppar. Med en böjning på hufvudet, som skulle betyda en afskedshelsning, vände han sig bort och lemnade salen.

De närvarande stirrade efter honom och det dröjde länge innan tystnaden småningom upphörde, i det de stojande gästerna drogo sig bort ur fröknarnes rum. Det vilda gästabudets glädje var afbruten och de olika grupperna af qvinnor, barn och krigare fördelade sig omkring salarna för att söka hvila.

Stadsboerna följde till största delen generalen ut ur klostret.

Äfven fältväbeln gick ned på torget, för att emottaga någon befallning af generalen.

Men grefve De la Gardie, som nu kände den bittra sorgen tära sitt hjerta, sade intet. En af adjutanterna yttrade blott till fältväbeln: "Ni ansvarar för disciplin och ordning på stället, fältväbel Prittwitz. Ingen plundring är tillåten, kom ihåg det. Ni behandlar klosterfröknarna höfligt, och hädanefter låter ni bli att tillställa lustbarheter i klostret. När trossen skall rycka vidare fram, får ni order derom."

I det adjutanten svängde sin häst för att följa den bortilande generalen, klappade en fruntimmershand hästen på halsen. Det var den polska flickans.

"Farväl, Izora!" sade adjutanten halfhögt. "Du befinner dig just i vackert sällskap!"

Flickan skrattade försmädligt. "Här fins ju intet bättre!"

Hon stod ännu några ögonblick qvar på torget och såg efter de bortridande officerarne. Derefter sprang hon in i klostret, derifrån hon hemtade sin kappa, svepte sig in i densamma och kröp ned för att sofva i en af trossvagnarna.

14.

Svenska arméen hade lägrat sig vid Arnholtz, icke långt från staden Schlesvig och det nära derinvid liggande slottet Gottorp. Konungen sjelf, tillika med de förnämsta af generalitetet, befunno sig på slottet, der hertig Fredrik anstält en stor bankett för sin svärson och hans höfdingar. Den holsteinske hertigen, som ansågs för en af sin tids utmärktaste statsmän, hade allt skäl att göra sig lysande förhoppningar för sin ätt och sitt land, då nu den segerrike mågen med sin hjeltehär stod färdig att krossa Danmark, från hvars ok vasallen så gerna ville befria sig. Också låg det i Carl Gustafs politik att höja sin svärfars makt på Danmarks bekostnad. Så snart konungen lofvat hertigen suveräniteten öfver Schlesvig, var denne

belåten och visade sin tacksamhet genom bemödanden att på allt upptänkligt sätt hedra och underhålla sin höge gäst. Konungen deremot bjöd hertigen att med hela hofvet och alla furstliga personer, som voro gäster på Gottorp, göra ett besök i svenska lägret. Man hade i tid blifvit underrättad om detta konungens förehafvande, så att både armén gerna ville visa sig i sin yppersta prakt och äfven hofvet utveckla all den glans det förmådde åstadkomma.

Tidigt på morgonen den 15 Augusti slogs till ställning i svenska lägret vid Arnholtz. Ur sina qvarter och bivuaker framryckte de tappra regementena, som dagen förut rastat för att putsa sina gevär och persedlar. Generalerne, som gästat på Gottorp, hade derifrån tidigt begifvit sig ut, så att de nu befunno sig hos sina trupper, då dessa i en glimmande slagordning ryckte ut på fältet. Slagordningen var den, som på förhand var bestämd att intagas, så snart en strid skulle börja på öppna fältet. Ytterst på båda flyglarna stodo Wittenbergs och Taubers dragoner. Närmast intill dem följde på venstra flygeln östgötarna, finnarna och åtskilliga värfvade kavalleriregementen under pfaltzgrefvens af Sulzbach befäl, samt på den högra uppländingar, vestgötar, smålänningar och likaledes värfvade ryttare under befäl af markgrefven prins Carl Magnus af Baden. Bröstet af hären utgjordes af fotfolket, vestmanlänningar, smålänningar, upplänningar och södermanlänningar, under generalen grefve Jakob Casimir De la Gardies befäl. I den andra träffen, som på tillbörligt afstånd bildade sig efter den första, voro de flesta utländska regementena uppställda. De utgjordes af polska regementen, tillhörande dels pfalzgrefven, dels grefve De la Gardie, ungrare, tillhörande grefven af Solm, fransmän under hertigen af Croy, darmstadtska trupper under sin landtgrefves befäl, hessare, badiska ryttare och en mängd värfvade regementen af blandade folkslag.

Generalqvartermästaren Dahlberg hade, på särskild befallning, utrustat "konungens paulun" eller det kungliga tältet, som var uppslaget midti den på alla

sidor omgifvande hären, med en prakt, som var värdig det högtidliga tillfället. På spetsen af det lysande tältet svajade svenska fanan. Stora kransar af löf och blommor slingrade sig omkring tältets tak, och afstucko prydligt mot de förgyllda ränderna och de broderade blomstren i sjelfva tyget. Persiska mattor betäckte marken i tältet och derinne lyste den kungliga servisen af silfver och guldpokaler, kannor och fat. En mängd betjening i guldbesmidda kåpor, än efter tidens brukliga snitt, än på polska sättet, såsom ett tecken till Carl Gustafs värdighet af konung äfven i Polen, än i turkisk smak, stod uppställd utanför tältet för att mottaga de väntade gästerna. Liksom mer än en af Europas furstar satt till häst framför sitt regemente, stolt att tjena under den frejdade svenske hjelten, så stodo bland pagerne, som skulle iskänka och bjuda de kungliga förfriskningarna, söner af Europas förnämsta ätter från många skilda länder.

Då det holsteinska hofvets vagnar anlände från Gottorp och hertiginnan, den vördnadsbjudande Maria Elisabeth af Sachsen, prinsessorna af Anhalt, af Baden-Durlach och hvad de allt hette, dessa högförnäma, nyfikna, i allmänhet godhjertade damer, närmade sig den svenska hufvudstyrkan, begynte denna att utföra en manöver, liksom den skulle levererat ett fältslag. Artilleriet, som var uppställdt framför linien, lossade först en salfva, för hvars rullande dån mer än en huld kind bleknade. Derefter begynte elden med musköter och pistoler från flyglarna och slutligen rörde sig centern, med sina höga skogar af pikar framåt.

Konung Karl Gustaf och hertigen kommo till häst bredvid hvarandra, och hvarhelst de kommo en af de slutna kolonnerna nära, emottogos de af ett jubelrop af de raska bussarna. Konungen helsade sina tappra med särdeles upprymd blick, och hans frodiga ansigte, som alltid var jovialiskt och endast i de klara, genomträngande ögonen röjde att en stor ande bodde inom honom, lyste nu af förnöjelse. Det var som om han njutit af segrar redan på förhand, och i sanning, segerbådande var anblicken af denna här, till hvilken, ehuru

fåtalig den var, hela Europa dock skulle haft svårighet att uppställa en make.

Damernas vagnar körde rakt fram till den kungliga paulunen, medan konungen och de ridande herrarne besökte samtliga regementena och helsade dem under glädjesalfver och trumpetskall. Så snart konungen anländt till en trupp, slöt sig dess befälhafvare till hans svit, så att denna oupphörligt tillväxte, och, när han red upp till paulunen, bestod af arméns hela högre befäl.

Damerna hade redan blifvit införda i tältet, då konungen anlände med sina herrar. Medan hans majestät och herrarne stego af sina hästar, som öfverlemnades åt den väntande stallbetjeningen, bildade damerna en lefvande krets, en blomsterkrets, hvaruti verkligen icke saknades ganska täcka blommor, inom tältet. Den vördnadsbjudande hertiginnan stälde sig i spetsen för damerna och då de alla, vid hans framträdande, för honom gjorde en djup nigning och vördnadsfullt sänkte sina hufvuden, tog hon ordet: "Eders majestät!" sade hon. "Värdigas tillåta oss att för den store hjelten, hvilkens ärofulla bedrifter hafva väckt hela Europas beundran, den nya tidens Alexander, frambära allas vår underdåniga lyckönskan och glädje att hafva fått skåda denna herrliga dag och vara vittnen till den konungsliga makt och krigiska ära, som äro ederс majestät anborna."

Carl Gustaf bugade sig för den stolta svärmodren och framsteg för att högtidligen omfamna henne. Hans undersätsiga gestalt, det mer än vanligt af en stor middag på Gottorp och ridten derifrån blossande ansigtet, och i allmänhet det uttryck af fryntlighet, som hörde till hans person och hans lynne, skulle helt och hållet beröfvat honom det anseende till det yttre, som man ville väntat och fordrat af en konung; så framt icke de stora, klara, tankfulla ögonen, såsom tvänne mörka speglar, uppfångat och återgifvit ett lif, som vittnade om snille och sann själsstorhet. Det låg dessutom i Carl Gustafs skick något storartadt, i synnerhet då stora tankar sysselsatte hans själ.

Då han nu mönstrat en af de yppersta härar ett fältherreöga, sådant som hans, kunde önska sig att skåda, vaknade djerfva hjeltedrömmar i hans själ. Han hade tänkt på, huru mycket han med sådana stridsmän borde kunna utföra, och då han nu stod inför den ärelystna svärmodren, kände han sig särskildt upplifvad att också, för att icke svika hennes förhoppningar, utföra något storverk.

"Eders höghet!" svarade konungen; "det är alltför mycken godhet, att vilja hedra mig med så öfverdrifna jemförelser."

"Jag ber, ers majestät!"

"Tillåten mig, mina höga damer, att få för eder föreställa mina tappra generaler."

Furstinnan och han följde hvarandra. Konungen presenterade generalerna, furstinnan damerna.

Derefter kringbjödos de förfriskningar, som blifvit anskaffade, och som voro värdiga konungen och tillfället.

Medan den ena fursten här bugade sig för en prinsessa, och den andra der skämtade med en annan, stod generalen grefve De la Gardie dyster och tankfull och såg ned framför sig.

Hastigt nalkades konungen och slog honom vänligt på axeln.

"Grefve Jacob! Slå bort bekymren åtminstone i dag!" sade Carl Gustaf.

"Jag förmår det icke, ers majestät! En sådan hustru! ..."

"Stackars Jacob! Men det hjelper icke att sörja!"

Han drog blott på axlarna.

"Gör som salig fältherren Banér!"

"Han är just icke mitt mönster!"

"Men han borde vara det."

"Det är omöjligt, ers majestät!"

"Åh, alldeles icke! På sin frus begrafningsdag blef han varse den sköna furstinnan..."

"Jag vet, ers majestät! Men min hustru är ännu icke ens begrafven."

"Min bäste Jacob! Trösta er! Det fins nog vackra fruntimmer ändå till i verlden!"

Grefven röjde någon otålighet.

"Blif icke ledsen, Jacob. Hvad man icke kan ändra, måste man bära!"

"Jag vill försöka det."

"Och icke blott bära, utan göra sig till godo, Jacob. Se der ha vi en ung markgrefvinna af Baden-Durlach! Hon är kanske icke så vacker, som grefvinnan Ebba. Men se på henne åtminstone."

Grefven smålog bittert.

"Kom, jag måste presentera er för den unga skönheten!"

Grefven följde mekaniskt, då konungen framstälde honom för den unga furstinnan.

Den verkligen sköna markgrefvinnan af Baden-Durlach, som räknade förvandtskap med Schlesvig-Holsteinska hertigliga huset, var ett okonstladt barn, som nu för första gången i verkligheten skådade krigets prakt, framställd i en lysande fest. Hon betraktade, med ett barns nyfikna intresse, allt det storartade i rörelser och skenanfall, utan att ens en tanke på fasorna af ett krig föll henne in. Det var med en uppsyn af den hjertligaste beundran, som hon upplyfte tvänne strålande ögon på den tjugusjuårige svenske generalen.

"Min nådiga markgrefvinna!" begynte De la Gardie. "Ni har förmodligen icke förr haft tillfälle att se en svensk armé. Ni är så ung, att ni knappt hunnit det, ty det är snart ett decennium sedan svenskarne slutade sin krigiska bana i ert fädernesland."

"Ja, ers exellens," svarade hon. "Jag har aldrig förr sett ett sådant skådespel, som detta, men jag har hört omtalas svenskarne allt ifrån min spädaste ålder. De hade tågat igenom vår residensstad till Bremen, men jag var då sjuk, så att jag icke fick se dem."

"Er familj, sköna markgrefvinna, har alltid hört till Sveriges vänner."

"Jag hoppas att min far alltid skall bibehålla Sveriges vänskap."

Grefven fann intresse i att betrakta det älskvärda barnet, som med mera verldserfarenhet, än han kunnat vänta af hennes år, besvarade hvarje af hans frågor.

Sedan förfriskningar blifvit med kungligt öfverflöd framburna, begynte på en gång hela arméns musik att blåsa upp till dans. Då drogos de rika förhängen, som förut betäckt tältets sidor, undan och det befanns att en danssal, genom hvilkens väggar, endast bildade af blomsterpelare, sommarvindarnes flägtar fritt sväfvade, blifvit uppförd näst intill tältet.

Konungen, som sjelf icke var rätt road eller ens fann sig skicklig för dans, fattade dock sin svärmors hand och ledsagade hertiginnan i en högtidlig promenad omkring danssalens golf, liksom för att inviga det.

Derefter begynte de öfriga medlemmarne af det kungliga gästabudet att lifligare egna sig åt detta nöje. I den tidens långt mera prydliga danser sväfvade nu furstar, generaler, prinsessor och fröknar glädtigt om hvarandra.

Det skönaste paret var otvifvelaktigt den svenske generalen grefve De la Gardie och den unga markgrefvinnan af Baden-Durlach.

Under dansen framburos skyndsamt fältstolar, på hvilka åskådarinnor, som dragit sig tillbaka eller hvilade från dansen, bildade en krets kring de dansande. Bakom dem stodo kavaljererne, artigt uppvaktande dem.

Konungen hade också tagit plats och betraktade med ett fryntligt leende det glada hvimlet.

Då närmade sig honom generalqvartermästaren Dahlberg och stannade, med vördnadsfull ställning och blicken fästad på honom, på några stegs afstånd. I det konungen hvälfde sina ögon omkring, blef han varse Dahlberg, och läste genast i hans anseigte att han hade något att meddela. Carl Gustaf nickade vänligt åt honom och reste sig, utan att visa den minsta otålighet, långsamt från sin plats, samt vinkade honom att följa sig.

Konungen drog sig tillbaka inom draperierna kring ett slags litet kabinett, som likväl nu, liksom hela tältet, var öppet åt alla kanter. Man såg således från alla sidor, huru konungen satte sig och Dahlberg stående framför honom talade. Men ingen vågade närma sig, så att något ord af samtalet kunde höras.

Till en början röjde konungens uppsyn, den spegel på hvilken allas blickar voro riktade, någon förvåning. Allvarsamma tankar sväfvade öfver hans panna och han tycktes begrunda Dahlbergs ord. Småningom ljusnade dragen. Det blixtrade emellanåt till i de klara ögonen. Konungen smålog flera gånger.

Slutligen vinkade konungen.

En adjutant ilade fram och mottog en befallning, hvarmed han återvände till dansasalen.

Der såg han sig omkring, tills hans öga träffade generalbefälhafvaren näst konungen, den i Sveriges häfder ryktbare Carl Gustaf Wrangel, som under tiden roat sig att samtala med ett par prinsessor.

Så snart den bugande adjutanten yttrat sitt ord till Wrangel, reste sig den prisade hjelten och begaf sig in till konungen. Efter några få vexlade ord, visade konungen på en stol bredvid sin sida. Wrangel satte sig och Dahlberg, som fortfarande blef stående, talade ånyo.

Äfven på Wrangels ansigte spelade de vexlande uttrycken af förvåning och sedan tillfredsställelse.

Det var tydligt att något förefallit, som högsta befälet ansåg vigtigt.

Dahlberg erhöll snart en befallning, enligt hvilken han lemnade kabinettet.

Genast samlade generalqvartermästaren omkring sig ett antal yngre officerare, allesammans adjutanter, och inom kort lemnade den ene efter den andre dansasalen. Man såg dem snart till häst ilande utåt arméns flyglar.

Följden blef att det ena kavalleriregementet efter det andra satte sig i marsch norrut. Endast artilleriet fortsatte sina glädjesalfvor, utan att bryta upp,

och infanterimassorna utbredde sig, samlade brännbara ämnen och begynte tända sina bivuakeldar.

Men på konungens tillsägelse fortfor dansen, trumpeter och pipor klingade tillsammans, och då skymningen inbröt tändes lampor, hvilkas bländande sken vidt omkring med sina strålar förkunnade den kungliga bankettens prakt.

15.

Då det led till midnatt skallade de sista fanfarerna vid konungens tält. De förnäma gästerna begåfvo sig till sina vagnar och dessa aftågade, i en lång rad, med beridna fackelbärare i spetsen, till Gottorp och Schlesvig. Förhängena nedfäldes omkring det kungliga tältet, der lamporna släcktes. Det blef en tystnad öfver den nattliga nejden, som endast upplystes af bivuakeldarna, kring hvilka infanteriet hade lagt sig till hvila, medan de utsatta posterna i sin tillbörliga krets omgåfvo det.

Grefve De la Gardie, tankfull och till och med efter banketten nedslagen, begaf sig till sitt hvilande folk. Adjutanter, som skickades förut, förbjödo all gevärsropning, allt högtidligt emottagande, emedan befälhafvaren icke ville störa folkets ro. Vid en post lemnade både generalen och hans följeslagare sina hästar och framgingo till fots till en af eldarne. Här lät De la Gardie utbreda en kappa på marken och lade sig ned för att öfverlemna sig åt sina tankar, hvilka, att döma af ögonbrynens rörelse icke voro särdeles angenäma.

Generalen kunde icke sofva och önskade det icke heller. Han befann sig på en liten upphöjning öfver marken, som tillät honom, att, då han lyfte hufvudet, se längre bort än de som omgåfvo honom. Snart tycktes hans ögon fästa sig vid ett särskildt föremål, som kunde urskiljas längst bort i fjerran. Det var en

rad af trossvagnar, hvilka dock stannade vid den yttersta af posterna, som just var uppställd invid lemningarna af den gamla vallen Dannevirke. Trossen stannade der, och dess åtföljande betäckning beredde sig till hvila, i det den uppgjorde en eld, kring hvilken åtskilliga af de åkande och ridande lade sig.

Men ur flocken derborta skilde sig snart en röd, fantastisk gestalt, som begynte att röra sig emellan trupperna. Än närmade den sig skenet af en vaktеld, än nästan försvann den mellan skuggorna af natten, än tycktes den vexla ord med en post, än sväfvade den helsande förbi en grupp halfsofvande krigare. Denna gestalt, som tycktes vara en qvinna, ehuru klädd på ett högst ovanligt sätt, närmade sig alltmera den eld, vid hvilken generalen befann sig, och ju mera hon nalkades, för hvarje allt närmare eldsflamma, som kastade sitt sken öfver henne, visade det sig, att hon var den polska flickan, som åtföljde trossen.

Då hon kom så nära, att hennes spejande blick kunde urskilja gruppen af generalen och hans stab, stannade hon en stund och stod orörlig, betraktande de hvilande herrarne.

Slutligen lyfte generalen sitt hufvud och satte sig upp. Han vinkade, och flickan, med lätta fötter smygande mellan dem, som sofvo, stod framför honom.

"Kommer du från klostret, Izora?" frågade generalen på polska språket, det enda hon förstod.

"Ja, från det hedniska tiggarklostret."

"Hvad menar du med det?"

"Der fans ingen jungfru Maria, intet Jesusbarn."

"Du vet ju att vi, protestanter, som vi kalla oss, icke tillbedja några helgon."

"Der fanns ingen rikedom, ingen prakt, inga tjenare! Idel gamla gummor!"

"Huru bemöttes de gamla af fältvåbeln?"

"Åh, vi lemnade dem i fred. Vi brydde oss icke om dem mera."

"De blefvo således qvar efter er?"

"Nej, de reste bort dagen efter vår ankomst."

"Reste de bort?"

"Ja, de hade hästar och vagnar. Fältväbeln tog väl några af deras bästa hästar och gaf dem våra gamla i stället. Men de sade ingenting om bytet."

"Jag skall låta förhöra Prittwitz om den saken."

"De gamla fruarna klagade icke, derom kan jag försäkra ers excellens."

"Hvar togo de gamla fruarna vägen?"

"De foro vesterut."

"Således åt Ditmarschen. Der står det icke rätt till med våra posteringar."

Flickan stod ett par ögonblick tvekande, derefter slog hon hastigt upp ögonen. "Ers excellens!" sade hon, "är grefvinnan död?"

"Hon är det, Izora!"

"Ers excellens! Grefvinnan är icke död!"

"Hur vet du det?"

"Hon och en fröken och en qvinna, en sådan som de kalla halligerqvinna, hafva undkommit."

"På hvad sätt, Izora?"

"De hafva farit på en båt förbi Hestrigs ryttare."

"Hestrigs ryttare?" sade grefven till hälften för sig sjelf; "de utgjorde högra flygeln vid Itzehoe och ryckte fram till Störort. Hvem har sagt dig det, Izora?"

"Vi ha vid trossen en marodör af hestrigarna."

"Jag vill tala vid honom."

"Ers excellens! Skall jag befalla fältväbeln att skicka honom hit? Jag vet eljest hvad han har att säga."

"Säg då du!"

"En båt rodde utför strömmen, förbi staden. I båten satt en skön fru och en ung fröken. Halligerqvinnan rodde dem. Vid staden togo de vägen norrut. En dansk grefve hade följt efter dem, men icke kunnat hinna dem. Han skyndade landvägen norrut, då våra ryttare kommo till staden. Det var grefvinnan och fröken, som varit fångar i Itzehoer-klostret."

"Hur vet man, att det varit de?"

"Grefven hade sagt det i staden, och i staden sade man det åt öfverste Hestrig."

"Jag måste hafva noggrannare underrättelser."

Grefven reste sig upp. Han väckte ett par af sina adjutanter och befallte den ena att följa sig.

Den polska flickan tycktes något misslynt, men hon gick tigande förut och viste vägen. Adjutanten talade med alla poster, som behöfde erhålla fältrop och lösen, och grefven sjelf vandrade tyst med armarna korsade öfver det oroliga bröstet, från vakteld till vakteld.

Vid ankomsten till trosskolonnens eld, fingo både fältwäbeln och alla hans följeslagare brådtom då med ens generalen sjelf stod inför dem. Fältwäbeln nästan darrade af en obestämd fruktan. Men grefven tycktes på intet vis förbittrad. Han talade helt lugnt, så att äfven fältwäbelns klappande hjerta fick tillfälle att stilla sig. "Ni har en man af Hestrigs ryttare med er, Prittwitz. Hvar är han?"

"Han ligger derborta på sjukvagnen, herr general!"

Grefven begaf sig till den utvisade vagnen. Ur en vid kappa utvecklade sig ett med kläden ombundet krigarhufvud, och ett par yrvakna ögon betraktade grefven, der han stod i skenet af den fladdrande vaktelden.

"Är du en af Hestrigs ryttare?" frågade grefven. "Hvad är du för landsman?"

"Ungrare, min höge general!" svarade mannen, som dock icke reste sig upp. Hans språk var en bruten, men temligen begriplig tyska.

"Har du varit i Störort?"

"Ja, jag blef sjuk på aftonen der samma dag, som Itzehoe brann. En bonde rodde mig öfver floden till en by, som hette Neuenkirchen. Der träffade jag svenska trossen. Jag blir snart frisk. Då vill jag vara nära mitt regemente."

"Godt, min gosse! Men jag vill nu höra hvad du vet om en grefvinna . . ."

"Om grefvinnan De la Gardie och fröken Ulfeld?" inföll mannen med bestämd ton.

"Huru känner du dem?"

"Jag har varit taffeltäckare hos hennes majestät drottning Kristina af Sverige."

"Så, men har du sett grefvinnan vid Störort?"

"Nej, men jag hörde, att en dansk grefve, som hette Reventlou förföljde henne, men att hon undkommit förbi Störort."

"Således har grefven, som rymde vid klostret, också undkommit! Nå, hvart reste grefvinnan?"

"Hon for norrut med en Halligerqvinna. De hafva nog träffat något skepp. Om icke annat, har väl danska flottan, som gick från Glückstadt, upphunnit henne den följande morgonen."

En ryckning öfverfor grefvens anletsdrag.

"Af hvem har du berättelsen om allt det der?" återtog grefven.

"Af en borgare i Störort."

"Den kan vara till någon del oriktig, din berättelse."

"Det är möjligt, men jag tror den är sann."

Grefven teg och tycktes begrunda hvad han hört. Den polska flickan hade lyssnat med spänd uppmärksamhet på hvarje ord, men utan att yttra något. Fältväbel Prittwitz stod orörlig och afbidade hvad generalen hade vidare att befalla.

Hastigt hördes norrifrån ett dån, som krigares öron isynnerhet voro öfvade att urskilja; det var skott.

Alla, äfven grefven lyssnade.

Ljudet hördes på långt afstånd bortom Schlesvig. Men skotten föllo tätare. Ett par skarpa salvor rullade åskliktt genom rymden.

Grefven vände sig skyndsamt om och kastade en blick öfver hären. Den låg helt lugn. Det föll icke soldaterna in att låta störa sin ro af några salfvor på afstånd. Man hade icke slagit larm vid bivuakerna, och förrän det skedde, ansågo de icke mödan värdt att resa sig ifrån sin liggande ställning.

Vid konungens paulun skedde så mycken rörelse, att några facklor lyftades, hvilka upplyste det prydliga

tältets former, och en officer, belyst af skenet, sågs ila in genom tältöppningen.

Grefve De la Gardie vände sig till mannen på sjukvagnen: "du ämnar snart återvända till ditt regemente?" sade han.

"Jag har en förtviflad pina i mitt hufvud efter en polsk kula, som brände mig i håret för det jag icke kom att låta henne springa midt igenom skallen. Men jag är nog rask igen, om jag får hvila ut ett par timmar."

"Du har lemnat mig en underrättelse och tycks vara fallen för att kunna samla sådana. Så snart du blir frisk, afgår du till Ditmarschen, med order att skaffa mig säkrare underrättelser om grefvinnan. Jag skall befalla min adjutant att förse dig med pass och penningar, och jag skall sjelf för öfverste Heatrig anmäla, att jag gett dig detta uppdrag, så att du har permission från regementet genom mig."

"Gud bevare grefven och generalen!" svarade ungraren. "Jag skall söka att göra ers excellens till viljes!"

Grefven gick några steg tillbaka. Då stannade han och såg sig om efter den polska flickan. Hon hade följt hans steg.

"Hör på, Izora! Det var du, som först gaf mig underrättelsen. Se här!" Grefven räckte henne en börs.

Flickan stirrade några ögonblick, liksom smärtsamt öfverraskad, på grefven; derefter framträdde hon långsamt och ödmjukt, böjde sig djupt ned, i det hon emottog börsen, samt kysste hans hand.

Grefven tycktes orolig.

Men så snart flickan kysst den med börsen framsträckta handen, reste hon sig spänstigt och tog några steg tillbaka, svepte sig djupare in i sin röda kappa samt flög, liksom jagad, sin väg bort bland trossvagnarna.

Grefven begaf sig tillbaka till sin öfriga stab.

Då han kom dit, anlände också en adjutant från det kungliga tältet.

"Hans majestät har blifvit underrättad att riks-

marsken Bille dragit sig med hela danska styrkan till Fredrikeudde. Vår armé skall tåga dit. Herr generalen behagade inträda till kongl. majestät i dess paulun.“

“Har konungen hört att vårt rytteri, som tågade förut i går aftons, måste befinna sig i affär?“

“Ja, ers excellens! Vi hafva hört salfvorna.“

“Jag skall genast följa er, herr kapten!“

“Vid signal från den kungliga paulunen skall manskapet uppställa sig och afgå norrut. Generalmajor Böddeker skall anordna tåget, om ers excellens skulle af hans majestät uppehållas längre än tills uppbrottet sker.“

“Som hans majestät befallt.“

Grefven tillsade sina adjutanter hvad som skulle göras och vandrade derefter, i den dunkla natten, framåt konungens tält. Då han såg tillbaka, varseblef han ett blixtlikt skimmer, som emellanåt flög öfver skyarna vid norra horizonten. Då en kort stund efter hvarje blixt dånet af gevärseld och kanonskott kunde förnimmas, fann han, att det verkligen var krigets åska som lekte sitt blodiga spel derborta.

16.

Efter den kungliga festen vid Arnholtz drog sig svenska arméen allt högre upp mot norden, gick ofvanför Kolding öfver Kongeån i Jutland och satte sig sålunda i besittning af landet. I armén funnos många veteraner, som igenkände dessa trakter, dem de, under den store Torstensons befäl, tretton år förut hade besökt. De visste att omtala huru icke långt ifrån Kolding, vid smalaste delen af Lilla Bält, fältmarskalken, som hade för afsigt att öfvergå till Fyen, så framt Bältet tillfrös, intagit ett förskansadt läger, hvilket riksmarsken Anders Bille uppfört helt nära Bersodde. Nu visste man, att den danske riksmarsken, som med

sin här från Glückstadt lyckligt kringseglat Jutland, på samma ställe församlat den danska hufvudstyrkan. Hans ställning beskrefs såsom starkt befästad, men den berättelsen gjorde föga intryck på en segervan svensk här. Till sin förvåning funno svenskarne emellertid, då de anlände till stället, att danskarne egde en fästning derstädes i stället för ett befästadt läger. Konung Fredrik hade nämligen, med ansträngning af sina tillgångar, sökt att bilda den vigtiga udden, som nu erhållit namnet Fredericia, till en af sitt rikes hufvudfästningar.

Konung Carl Gustaf stannade, för att ordna åtskilliga diplomatiska omständigheter, i Kolding, medan Carl Gustaf Wrangel ryckte fram mot Fredericia, och der, på konungens befallning, slog ett befästadt läger. I midten höjde sig, ehuru konungen var personligen frånvarande, det kungliga tältet och närmast omkring detsamma de förnämsta generalernas.

Generalen De la Gardie bildade, såsom vanligt, med fotfolket sjelfva bröstet af uppställningslinien, medan rytteriet utgjorde flyglarna. Vägen, som genom svenska lägret vid Stenderup, så hette byn, ledde till Fredericia, genomskar De la Gardies position så att hans eget tält stod alldeles invid vägen, som på båda sidor inneslöts af soldaternas tältrader. Lägret var befästadt med en vall och en graf, och omfattade en så vidsträckt rymd, att byn och kyrkan vid Stenderup helt och hållet inneslötos inom lägret och dess förskansningar. Det svenska artilleriet hade utsett tvänne höjder framför Fredericia till anfallspunkter. Dahlberg kallar dem "sannerligen tvänne hederliga orter," emedan "det ena var galgeberget och det andra rackarekuhlan". Men innan ett anfall verkställdes, afbidade man konungens närmare befallning.

Den 25 Augusti ankom konungen till lägret. Den glade hjeltens närvaro eldade de svenske krigarne med denna segertro, som just Carl Gustaf hade en stor förmåga att hos dem underhålla. Han gaf den efterlängtade befallningen att börja anfallet.

Artilleriet ryckte fram till de anvisade positionerna och beskjutningen begynte. Den besvarades tappert. Fotfolket, som egentligen skulle afgöra sjelfva hufvudstriden genom stormning, hade af sin befälhafvare fått befallning, att hålla sig stilla och hvila i lägret, medan anstalterna till stormningen förbereddes.

Konungen red emellertid upp på en liten höjd närmare stranden, på högra flygeln, hvarifrån han kunde öfverse hela ställningen, emedan en sydlig vind dref undan krutröken. Det var en herrlig anblick, som visade sig för konungens blickar. På andra sidan om det blå Lilla Bälts flodlikt höjda vattenfåra, visade sig Fyens fruktbara, bokskogsprydda stränder med Middelfarts stad och kyrka, höjande sig bland de gröna parkerna. I Bältet kryssade talrika segel, och i synnerhet befunno sig många i rörelse emellan Stribs udde, der en skans var anlagd, och Fredericias landningsbrygga. Från Fyen kunde sålunda Fredericia erhålla jemn tillförsel af förstärkning och förnödenheter. Midtibland de talrika danska seglarne utmärkte sig en för sin prakt, och den förde den kungliga flaggan på toppen. Sjelfva Fredericia utgjordes af en skans ytterst på udden, men af väldiga vallar och grafvar bortskymd mot landsidan. Emellan skansen och den linie, som var vänd emot landet, hade riksmarsken utbredt sitt läger. Ingen svensk blick kunde dit intränga, hade man beräknat.

Medan konungen tankfull betraktade denna tafla, kallade han de omgifvande generalerna att träda närmare.

Det var en stolt grupp, som Sveriges konung, omgifven af sina hjeltar, bildade på strandhögen midt i konung Fredriks rike. Denna grupp, ehuru icke synlig till fästningen, der man var sysselsatt med besvarande af svenskarnes eld, visade sig likväl för de seglande. Det praktfulla fartyget böjde något ur sin kosa, för att närmare betrakta den.

Från relingen af detta fartyg betraktade konung Fredrik den tredje och hans gemål sin fiende, under det de foro att besöka och uppmuntra sitt folk i

Fredericia. De tvänne krigande konungarne kommo hvarandra sålunda helt nära.

Då konung Carl Gustaf vände sig till generalqvartermästaren med frågan hvad han trodde om fiendens ställning, meddelade denne några upplysningar, som för generalerna voro temligen oväntade.

"Riksmarsken Bille har erhållit så stora förstärkningar," anförde han, "enligt en öfverlöpares, en tysk fältskärsgesälls underrättelser, att styrkan inom Fredericia nu utgör omkring 7,000 man."

"Det är omöjligt," anmärkte markgrefven af Baden; "han skulle då vara nära dubbelt så manstark, som vi."

"Hurudana äro de nya fästningsverken?" frågade generalmajoren baron Fabian Berends, en gammal klok och försigtig officer.

"Det enklaste vore väl att taga platsen med storm. Det spar både tid och, om det ordentligt utföres, också folk," anmärkte Wrangel, som dervid fäste en frågande blick på konungen.

"I synnerhet torde det blifva nödvändigt, om icke snart förstärkningar komma till oss också," inföll öfversten för upplänningarna, grefve Nils Brahe. "Få danskarna behålla den fasta punkten, lära vi icke komma vidare."

Konungen afhörde hvarje ord med mycken uppmärksamhet. "Vi kunna icke här uppehålla oss," sade han. "Det är en helt annan tärna jag friar till, än den här lilla fästningen. Köpenhamn, mina herrar, det är en brud, som är värd en dans! Vi skola icke, just för den der stora dansens skull låta här för länge uppehålla oss. Jag har befallt Bjelkenstjerna att gå ut med flottan och segla hit, för att sätta oss öfver till Fyen. Först från Fyen, fruktar jag, kunna vi taga detta förargliga Fredericia."

Dahlberg framtog ett papper och räckte konungen: "Ah! Der ha vi ritningen!" utropade Carl Gustaf. "Hur har ni kunnat göra den, Dahlberg?"

"Jag besökte förskansningarne i natt och kröp på händer och fötter öfver grafven, som är alldeles

torn, och uppför retranchementet. Lyckligtvis upptäckte mig ingen af danska vakterna och jag mätte sålunda höjd och bredd. Sedermera har jag efter befästningskonstens regler utfört ritningen. Den tyckes slå in med hvad vi kunna se från galgberget."

Konungen nickade tillfredsställd, och räckte papperet åt Wrangel. "Den ser svår ut att taga, den der jungfrun!" sade han. "Men hon är så ung, att man kanhända kunde narra henne."

"Hon är ganska skarp," anmärkte Dahlberg. "Hon har sju royal-bastioner, och våra konstaplar få kännas vid, att hon förstår att sköta sina kanoner vid sjelfva utanverken. Våra batterier lida mycket, men ännu har icke vår eld minskats. Emellertid skulle riksmarsken, om han begagnade sin öfverlägsenhet, kunna göra oss stort afbräck med ett utfall. Men lyckligtvis består hans största antal af oöfvadt folk."

"Hvad är er mening, grefve Jacob," vände sig konungen till De la Gardie, som, ehuru med ett drag af sorg qvardröjande i sitt anlete, likväl uppmärksamt betraktade omgifningen.

"Jag föreställer mig, att detta fäste bör kunna tagas genom en väl beräknad stormning," svarade grefven, "om ers majestät tillåter, vill jag gerna sätta mig i spetsen för stormningen."

"Jag vet nog att grefve Jakob alltid, såsom det anstår en De la Gardie, går i spetsen," återtog konungen. "Men frågan är nu, om det är rådligast att genast angripa, eller att uppskjuta anfallet, tills vi få en större makt tillsammans."

"Nog kan fästningen tagas, derom kan jag försäkra ers majestät," inföll Wrangel, "äfven med de trupper vi för närvarande hafva tillsammans; men om det icke kostar så mycket, att vi derigenom måste uppskjuta att göra något afgörande mot Fyen, det är en annan fråga."

"Ni har rätt, min ädle riksamiral och generalbefälhafvare," sade konungen. "Om vi taga Fredericia, torde vi få nöja oss med den tjenstеqvinnan i stället för bruden."

"Man kan ju hålla henne instängd och bevakad," fortfor Wrangel. "Med detacherade trupper kunna vi intaga hela Jutland under tiden. Dessutom står det icke rätt väl till med våra posteringar i Ditmarschen."

"Vet ni någonting från Ditmarchen?" frågade konungen De la Gardie.

"Ännu icke, ers majestät," yttrade grefven, medan en flägt af purpur flög öfver hans bleka kinder.

"Om det behöfs, förstärk våra besättningar på Ditmarschergränsen, och låt till och med utföra en och annan expedition till vestra kusten," sade konungen till Wrangel.

"Som ers majestät befaller," svarade han. "Men får jag fråga, känner grefve Jacob något särskildt om krigsskådeplatsen derborta?"

"Jag väntar för mig enskildt vigtiga underrättelser," svarade grefven artigt, "och naturligtvis skall jag genast meddela, så snart jag får höra den minsta omständighet, som kan vara af vigt för kriget."

"Ah, jag mins nu, grefve Jacob, hvad menar ni," afbröt Wrangel med en artighet och välvilja, som åt hans eljest stolta och högförnäma hållning gaf ett eget behag. "Förlåt mig, att jag väckte en sorglig hågkomst!"

Grefven svarade endast med en bugning och konungen återtog ordet: "Vi göra verkligen klokast uti att icke uppoffra alltför mycket för Fredericia, ehuru onekligen vigtig punkten kan vara för oss. — Men hvad vill det säga? Skedde icke en explosion vid ett af våra batterier?"

Det var en starkare knall än vanligt, som drog alles ögon till "galgeberget."

"Eders majestät!" sade Dahlberg; "det är troligen en af våra kanoner, som sprungit. Skjutningen från vår sida förefaller mig verkligen lamare nu än förut. Tillåter ers majestät, att jag rider dit?"

"Får jag först anhålla, att ni ville lemna mig ritningen, herr generalqvartermästare!" sade Wrangel.

"Gör det, min bäste Dahlberg," tillade konungen. "Om vi ingenting för närvarande kunna uträtta, så låt vårt folk draga sig tillbaka till lägret. Sätt ut

poster på tillbörliga ställen, så innesluta vi staden från landsidan."

"Den erhåller just i detta ögonblick en egen förstärkning," yttrade Dahlberg, just i det han tog af sig hatten, för att uträtta den gifna befallningen. Han pekade till strandbryggan vid sjelfva staden.

"Der lägger det kungliga fartyget till," sade Carl Gustaf tankfull.

"Troligen besöker konung Fredrik sjelf i detta ögonblick sin stad," återtog Dahlberg, bugade sig och red bort.

"Då få vi troligen emottaga ett utfall," anmärkte Wrangel. "Med mindre kan väl icke hans ankomst firas."

"Låt hålla vår vall väl besatt med fotfolket, grefve Jacob!" befallte konungen. "Vi draga oss tillbaka och låta danskarne, om de företaga ett utfall, komma så nära, att vi kunna gifva dem en duktig minnesbeta."

Grefven bugade sig, kastade om sin häst och red rakt fram till lägret.

Äfven konungen och de öfriga generalerna lemnade strandhögen och begåfvo sig till sina tält för att träffa förberedelser till en annan strid, sedan artilleriets, som fördes mera på afstånd, för ögonblicket blifvit afbruten.

Då grefve De la Gardie nalkades sitt tält, stod der utanför en man, som framträdde för att helsa och begära att blifva hörd.

Grefven kände genast igen Ungraren, som han skickat till Ditmarschen. "Följ mig!" befallte grefven, i det han gick förut in uti sitt tält.

17.

Löjtnant Silfverbjelke var en af dessa krigets söner, som icke tycktes tänka på annat, än sin njut-

ning och beqvämlighet, om man skall döma dem efter det första intrycket af deras samtal, men som likväl, när det gäller, utveckla en ganska stor både ihärdighet och tapperhet. På slottet Hohenaspe var det för den unge löjtnanten, som på en gång lemnades att handla på egen hand så till sägande vara sin egen befälhafvare, ett så mycket angenämare lif, som intet af det, som han eljest räknade för det förnämsta i verlden, nämligen ett godt bord och en beqvämlig hvila, fattades honom.

De första båda dagarna på Hohenaspe voro honom högst angenäma, helst han hvardera morgonen kunde afskicka en patrull till Hohenvestadt, der en annan svensk postering befann sig, med den enkla rapporten: allt väl.

Men den gamle korpralen blef allt mera mulen till sin uppsyn. Slutligen sade han en dag: "Det är ett underligt folk, som kommer och går här i slottet, herr löjtnant."

"Hvad vill du säga med det, din gamle grubblare?"

"Det är unga, långa karlar!"

"Vasserra! Då skulle man kanske kunna få värfva några dugliga rekryter."

"Jag har talat med dem, herr löjtnant."

"Nå, och de vilja icke gå i svensk tjenst?"

"Nej, de bara skratta mig försmädligt i ansigtet, då jag talar till dem."

"Sådant kan väl en svensk korpral icke tåla."

"Åh, jag vet nog när det gäller att gifva en släng, herr löjtnant. Jag har knäckt mången sådan der kyckling förr."

"Godt, men det vore bättre att locka dem att taga värfning. Vi skulle vara ganska välkomna med ett par tjog raska karlar till generalqvartermästaren."

"Men de vilja icke bita på kroken. Så snart man talar till dem, slå de döförat till."

"Väck dem då, käre korpral."

"Herr löjtnant! Jag säger, att här spinnes på något sattyg i slottet."

"Säg ut då, hvaraf kan du tro det?"

"Jo, den här slottsherrn har så mycket att hviska med det der långa, envisa och tystlåtna folket."

"Det är väl riksrådets underhafvande."

"Nej, herr löjtnant! Det är friser och Ditmarschboar långt vesterifrån."

"Menar du det, korpral? Vi skola knipa och förhöra en!"

"Sådant skulle bara väcka dem och göra dem ännu mera på sin vakt."

"Nå, hur menar du då. Vi kunna väl icke misstänka och hugga blindt heller!"

"Nej visst! Men nog borde förhöret ske försigtigt."

Löjtnanten svarade intet, utan gjorde, hvisslande, ett par slag af och an på golfvet. Han funderade.

"Hör på, korpral!" sade han slutligen.

"Herr löjtnant!"

"När du härnäst tycker, att en sådan der gosse ser misstänkt ut, så narra honom in i vaktsalen."

"Skall ske, herr löjtnant."

"Med all vänlighet likväl, förstår du."

"Ja, gudbevars! Jag skall nog prata tyska med dem. Men de förstå svenska mer än man skulle tro."

"Det ligger i den frisiska dialekten."

"Ja, det är möjligt, men hvari det nu ligger, så förefaller det misstänkt."

"När du lockat in en sådan der fogel, så låt i all tysthet säga mig till."

"Efter befallning, herr löjtnant!"

Korpralen gjorde sitt ställningssteg och aflägsnade sig, medan löjtnanten begaf sig upp till riksrådets rum.

Riksrådinnan befann sig, då löjtnanten inträdde, ensam i salen. Riksrådet hade nämligen, som hon sade, begett sig ut till en af sina underhafvande, för att tillse något, som hörde till egendomen. En viss darrning på rösten, då riksrådinnan yttrade detta, väckte likväl händelsevis löjtnantens uppmärksamhet. Han lät sig emellertid icke märka, ehuru han blef något allvarsammare.

Han tog plats på en högkarmad stol invid ett fönster midtemot riksrådinnan och sade, med ögonen

fästade på ett porträtt af konung Christian den IV, som hängde på väggen: "Då jag ser denna med rätta af alla danskar högt värderade konung kan jag icke annat än förundra mig öfver hans storsinthet, att icke förtvifla i motgången äfven då svenska hären förra gången var här på ett besök. Det är nu tretton år sedan, förmodar jag. Fru rikerådinnan kan väl icke erinra sig den tiden?"

"Ack jo! Nog erinrar jag mig all den sorg, som då rådde i hela landet."

"Fru rikerådinnan befann sig kanske också då här på sitt slott."

"Nej, jag var i Köpenhamn."

"Än rikerådet sjelf? Var han också i hufvudstaden?"

"Han hade rest hit, för att hemta vår dotter Amalia från frökenstiftet Itzehoe."

"Men fröken är ju qvar der ännu?"

"Hon trifdes icke utom klostret. Derföre har hon numera dragit sig dit tillbaka."

"Hon var likväl icke närvarande vid branden?"

"Nej, hon befann sig hos en af våra anförvandter, fru Bille, riksmarskens gemål, på Fyen. Der är hon ännu, vill jag hoppas, och jag är rätt glad, att hon der kan bidraga till den vördnadsvärda fruns förströelse under de bekymmerfulla tiderna."

"Fröken Amalia är förmodligen ungefär af samma ålder, som hennes kusin fröken Anna Ulfeld, som jag haft den äran att se i sin fars hus i Stockholm."

"Jag har förut icke velat fråga det, herr löjtnant, men ni har förmodligen sett min syster?"

"Flere gånger har jag haft den lyckan hos gamle fältmarskalken De la Gardie, som var fader till vår general."

"Min stackars syster! Förmodligen får jag likväl aldrig återse henne eller någon af hennes hus."

"Hvarföre icke? Rikerådet Ulfeld är med svenska armén i Holstein."

"Men han kommer såsom fiende! Och min gemål vill åtminstone icke se honom."

"Sjelfva grefvinnan Eleonora är ju också här. Ni har väl hört hennes äfventyr på Halligeröarna, fru riksrådinna?"

"Nej, jag har det icke!"

Löjtnanten företog sig nu att utförligt berätta för henne hela äfventyret, så vidt det var honom bekant.

Riksrådinnan afhörde det med den lifligaste uppmärksamhet.

"Som jag har all anledning att hoppas framgång för min konungs vapen, så behagar fru riksrådinnan icke finna den föreställningen så orimlig, att tvänne syskon, som befinna sig så temligen i grannskapet af hvarandra, kunde råkas."

"Jag tackar herr löjtnanten för den förhoppning, som dessa ord vilja ingifva mig."

En svensk ryttare inträdde inom salsdörren och gjorde sitt ställningssteg, så att sporrarne klingade mot golfvet.

"Hvad har du att rapportera?" frågade löjtnanten.

"En vagn med dansk betäckning har ankommit till byn. Det är en förnäm vagn."

"Kan det vara någon tillförsel till danskarna?"

"Det är en vagn, som innehåller några resande fruntimmer."

"Vi skola undersöka huru dermed hänger tillsammans."

Samtalet mellan löjtnanten och ryttaren fördes på svenska, men riksrådinnan kunde likväl tämligen förstå, hvad frågan här gällde, emedan hon var bekant med frisiska språket.

Då ryttaren aflägsnat sig sade hon: "Det var frågan om resande fruntimmer! Var det icke så, herr löjtnant?"

"Jo, under betäckning af danskt krigsfolk. Förlåt att jag måste aflägsna mig: det är en sak som måste undersökas."

"Få således icke fruntimmer resa sin fredliga bana, utan att antastas af svenska militären?"

"Det är den danska beskickningen, som förefaller mig misstänkt."

"Hvad ämnar då löjtnanten göra? Om det är hederliga fruntimmer, som jag icke betviflar, så låt föra dem hit."

"Jag tackar fru riksrådinnan! Jag skall gifva befallning att hitföra dem."

Med dessa ord bugade sig löjtnanten och gick ned på borggården.

Der stod den gamle korpralen och väntade honom. "Här är en!" rapporterade han.

Löjtnanten inträdde i den stora salen i bottenvåningen, som blifvit svenskarne anvist såsom corps de garde. Der satt mellan ett par ryttare, som voro särdeles ifriga att språka med honom, en gammal man med allvarsam uppsyn och en ovanlig drägt. Vid första anblicken fann löjtnanten, att det måste vara en af kustfriserne, en öbo från Nordstrand eller en af Halligerna.

"Det är vår löjtnant," hviskade en af ryttarne, i det båda reste sig upp.

Halligergubben betraktade med en dyster blick den unge svenske krigaren, men stod äfven upp för honom, för att betyga sin vördnad, ehuru denna vördnad såg temligen tvungen ut.

"God dag, min gubbe!" sade löjtnanten. "Är du från Ditmarschen? Och hvad nytt har du att berätta?"

"Något annat nytt, än det jag ser här, nämligen främmande krigsfolk i denna borg, känner jag icke."

"Hvarifrån kommer du senast?"

"Från Husum, i händelse det är min skyldighet att göra reda för mina färder."

"Ja, ser du, min gubbe: i krigstid går det annorlunda till, än under freden. Man råkar då ut för folk, som vill förhöra en, och som har skarpa utvägar att straffa till och med den ringaste osanning."

"Nå ja, jag har icke färdats andra vägar, än jag kan omtala."

"Hvad vill du här i slottet?"

"Jag vill tala vid riksrådinnan. Jag har en underrättelse att lemna och en fråga att göra."

"Låt mig få del af båda delarna, min gubbe! Tro mig, du gör klokast att uppriktigt anförtro mig dem, innan du talar med riksrådinnan."

"Om det roar er, min herre, mycket gerna! Eljest är det seden hos oss, att så litet som möjligt blanda sig i andras angelägenheter."

"Hvar har sin sed och man tager icke alltid seden dit man kommer, utan man för den med sig. Fram således först med underrättelsen, min gubbe."

"Jag vill nämna, att riksrådinnans syster och systerdotter varit i mitt ringa hus."

"Hvilken syster? Kanske grefvinnan Eleonora."

"Ja, hon, som är förrädarens gemål."

"Du dömer helt skarpt och oförskräckt, min gubbe."

"Grefvinnan är en from och gudfruktig fru. Hon är oskyldig i sin gemåls brott."

"Jaså, min gubbe. Då har du jemte grefvinnan Ulfeld herbergerat en svensk grefvinna?"

"Det har jag också, och henne har jag en längre tid haft till gäst."

"Då har jag något hört talas om dig, min gubbe. Du lär vara från en ö, som heter Süderoog."

"Det slår in, min herre, och mitt namn är Edo Tetens, till er tjenst!"

"Godt, godt! Men nu få vi icke glömma frågan, som du skulle göra riksrådinnan?"

"Ja, jag ville fråga, om hon visste hvar den svenska grefvinnan nu kan finnas."

"Och hvarför frågar du efter henne?"

"Derföre, herre, att min dotter, mitt enda barn, har följt henne."

"Och du vet verkligen icke hvar grefvinnan är, och hvar din dotter är?"

"Nej, men jag ville ge till mycket, om jag kunde finna dem, så framt de äro tillsammans."

Löjtnanten funderade litet. "Har du hört den svenska grefvinnans namn?"

"Ja, det har jag. Hon heter De la Gardie."

"Godt, min vän! Tala du vid riksrådinnan! Och sedan går du fri hvart du vill. Men särskildt lofvar jag dig hederliga drickspenningar, om du söker rätt på grefvinnan eller åtminstone kan gifva mig upplysning om hvar hon är."

Gubben fäste en misstrogen blick på löjtnanten.

Denne återtog: "Om du kan skaffa rätt på de svenska fruntimmerna, så kan du räkna på en belöning af både den svenske generalen och af sjelfva konungen. Jag skall särskildt ihågkomma din dotter; om du tillåter, min gubbe. Hon skall icke kunna beklaga sig öfver brist på frikostighet hos svenskarne, det kan du lita på."

Gubben skakade på hufvudet, men svarade intet.

"Hör hvad jag säger, gubbe, och kom ihåg, att det är en svensk krigsman, som talar med dig. Gå nu, om du vill, och tala först med riksrådinnan!"

Den gamle bugade sig och gick. I den visserligen enkle och okonstlade mannens skick, röjde sig dock något, som icke var vanligt hos en bonde. Edo Tetens hade sett mycket af verlden i sina yngre år. Nu begaf han sig uppför trappan till riksrådinnans våning.

Löjtnanten gjorde ett par slag på borggården medan han visiterade posterna. Framför slottsporten, då han också ville göra en rund omkring slottet, blef han stående och betraktade med uppmärksamhet ett uppträde, som visade sig i den närbelägna byn.

Dit hade nämligen ankommit en vagn eskorterad af fem danska ryttare. Folket hade samlat sig i en flock omkring vagnen, och, om ögonen icke bedrogo, befann sig sjelfva riksrådet Lindenow derstädes.

Efter något besinnande lät löjtnanten en patrull af sex man sitta upp, och sedan han försäkrat sig om en trygg reträtt till slottet, red han sjelf ut med dem för att undersöka förhållandet.

Då de svenska ryttarne nalkades, blefvo bönderna något bestörta och drogo sig tillbaka, lemnande vagnen, framför hvilken Lindenow hade stannat, så att löjt-

nanten såg att i densamma verkligen damer befunno sig. De danska ryttarne höllo sig också på något afstånd, men färdiga till anfall.

Först vände sig Lindenow till löjtnanten: "Här är ett besynnerligt förhållande, herr löjtnant! Man har skickat mig ett par fruntimmer till gäster, men jag har numera icke rum för flere."

Löjtnanten hade emellertid fått tillfälle att närmare betrakta damerna. Hastigt böjde han hufvudet och gjorde en vördnadsfull helsning, liksom han skulle befunnit sig framför drottningen vid en parad. "Ah, det är grefvinnan!" utropade han.

Grefvinnan De la Gardie, som igenkände den svenske officeren utropade: "Så kan jag då hoppas att blifva befriad!"

Men riksrådet Lindenow vinkade, och en tjenare ledde till honom hans häst. Han kastade sig upp och sade: "Jag har blifvit underrättad om förhållandet och jag vill säga er, svenske löjtnant, att jag tagit mina mått och steg. Ni har icke längre att befalla inom mitt slott. Med mina trogna underhafvandes hjelp skall jag genast göra slut på ert välde. Tagen dem tillfånga, gossar! Ni, som ären våra landsmäns anförare, låt edra ryttare sluta sig till oss!"

Lindenow drog vid dessa ord värjan.

Men den danske officeren red fram. "Herr löjtnant!" sade han på svenska. "Tillåt mig tala några ord enskildt! Jag har ett vigtigt förslag att göra er!"

"Det behöfs icke!" utropade riksrådet, "vi hafva öfvermakten."

Men löjtnant Silfverbjelke, med värjan försigtigt färdig till försvar, gjorde en volt med sin häst, så att den fiendtlige officeren fick tillfälle att meddela honom hvad han önskade.

Följden af detta samtal var den, att den danske officeren lät sina fyra man sluta sig tätt omkring vagnen, som genast satte sig i rörelse, medan löjtnanten svängde omkring, så att han trängde folket tillbaka och hindrade det att hålla vagnen qvar. Derjemte grepo ett par af hans ryttare riksrådet, som i

ett ögonblick befann sig afväpnad och bortförd, medan bönderna, bestörta och ovana vid de militäriska rörelsernas snabbhet, drogo sig undan för hästarna.

Löjtnant Silfverbjelke förde sålunda, under det den oredliga folkskocken knotade bakom honom, icke blott damerna, utan äfven de danske ryttarne samt slutligen till och med sjelfva rikserådet fången till sitt eget slott.

18.

Så snart löjtnant Silfverbjelke tågat in i Hohenaspes borg med sina fångar, lät han stänga portarne. Han tillsade sitt folk att hålla noga vakt, och afväpnade de fyra, öfverraskade danske ryttarne, hvilka af sin anförare blifvit så plötsligen förrådda. Den unge Cassette, det var han, som eskorterat damerna så lyckligt till en svensk postering, trodde sig nu betryggad för vidare faror och ville afsända en rapport till general De la Gardie.

Men hastigt knallade ett skott vid slottsporten. Korpralen rapporterade att folket skockat sig för att anfalla slottet från alla sidor. "Låt manskapet skjuta från sina poster," befallte löjtnanten.

Medan korpralen gick att utföra denna befallning, hjelpte löjtnanten damerna att stiga ur, och Cassette följde dem till rikerådinnan.

"Herr rikerådet behagar följa mig!" sade löjtnanten, i det han förde den förbittrade Lindenow till den sal, der de svenske ryttarne hade sin högvakt.

Den älskvärda grefvinnan Elisabeth Augusta emottog med rörelse sina gäster. Hon studsade vid åsynen af fröken Anna. "Du kommer ju, som mitt eget barn!" utropade hon vid åsynen af hennes drägt.

"Min grefvinna!" sade Ebba De la Gardie. "Ni ser oss, på ett besynnerligt sätt, såsom edra gäster. Vi äro på en gång fångar och likväl befriade af våra

landsmän. Låt mig få anhålla om er välvilja och vänskap."

Riksrådinnan omfamnade den sköna svenskan och försäkrade henne om sitt innerligaste deltagande.

Den unge Cassette helsades nu såsom de svenska damernas räddare, och i synnerhet kände han sig belönad af de blickar, som den unga fröken skänkte honom. Men snart hördes flere skott. Det var en strid, som begynte rundtomkring slottet att blifva allt lifligare. Cassette skyndade till sina landsmän, för att deltaga med dem i försvaret af slottet och dess dyrbara gäster.

På borggården hade emellertid ett rörande uppträde egt rum. Det var mötet med den gamle Edo Tetens och hans dotter. Den gamle tryckte henne i sin famn, liksom han skulle återfunnit ett förloradt barn.

De krigsvanda svenskarne lyckades snart att fälla så många af de angripande ditmarscherne, att den oordnade massan fann klokast att draga sig tillbaka.

"De skola lära sig hvad det vill säga, att rusa emot en svensk besättning," sade löjtnanten till riksrådet, som med djupt inbiten förbittring satt i salen. "De draga sig tillbaka."

"Deruti göra de klokt," anmärkte riksrådet torrt.

"Aha," inföll löjtnanten efter en liten stunds uppehåll, "de samla sig åter."

"Det kommer an på om det är lika klokt."

"Vi ha fördelen vid en sådan skottvexling, som denna varit."

"Det kan icke nekas."

"Hm! Jag tror de stanna. De fördela sig rundtomkring. Jag måtte säga! De dumma bönderna ämna förvandla stormningen till blockad!"

"Deruti göra de också klokt."

"Hur står det till med förråderna, herr riksråd? Kunna vi uthärda ett par månader med provianten? Så länge tillgångar finnas till föden, skola vi nog reda oss."

Riksrådet svarade intet, men såg förtörnad ut.

"Jag hoppas, herr riksråd," återtog löjtnanten, i det han trädde honom helt hastigt nära och såg honom skarpt in i ansigtet, "att jag icke tvingas till mått och steg, som vore mig ytterst motbjudande. Behagar herr rikerådet gifva mig sitt hedersord, att icke gifva några tecken eller underhålla några förbindelser med våra angripare derutanföre? Jag skall förtro mig till ett sådant hedersord."

Riksrådet tycktes tveka.

"Behagar herr riksrådet erinra sig," sade löjtnanten, "att jag är en svensk krigare, som erhållit mitt särskilda uppdrag i afseende på detta slott, och att jag endast så långt, som det är förenligt med mitt folks säkerhet och det uppdrag jag har, kan visa den artighet, som jag eljest naturligtvis ingalunda vill bryta emot."

"Jag förstår er. Ni vill påminna mig om, att jag är i ert våld."

"Ja, så är det, herr riksråd."

"Så måste jag då ge er mitt hedersord, som ni fordrar!"

"Mina fordringar äro stränga: ni måste försäkra mig, att ni hvarken företar er det ringaste, som kan tjena våra fiender till upplysning om våra mått och steg, eller på något sätt blanda er i våra anstalter. Slottet är belägradt och ni måste anse er sjelf ställd under krigslagarna. Dessutom måste ert hedersord vara öppet och utan några hemliga, jesuitiska förbehåll. Det skall också omfatta alla edra underhafvande, som befinna sig inom slottet. Det tillhör er att förbjuda dem hvarje gemenskap med våra motståndare. I detta fall täcktes riksrådet sammankalla dem och gifva dem den strängaste befallning."

"Jag nödgas foga mig i detta öde! Jag ger er det fordrade hedersordet." Riksrådet framräckte sin hand och löjtnanten fattade den med en höflig bugning.

"Ni kan icke förtörnas, herr riksråd," sade Silfverbjelke, "att jag handlar som en redlig krigare. Jag ber att få behålla er aktning och välvilja!"

Riksrådet bugade sig och gick att samla sitt folk i en öfre sal.

"Hör på, korpral!" sade löjtnanten; "skicka upp en man i östra slottstornet och låt honom derifrån sätta ut en stång med ett tygstycke, helst blått, som kan tjena till någon slags signal, i fall en svensk trupp skulle komma hitåt. Nog skola vi kunna försvara oss mot dessa bönder, så länge vi ega proviant. Den som bara kunde få en rapport till generalen!"

"Ja, om någon af våra ryttare kände konsten att flyga, så vore det lätt."

"Vi måste gifva oss till tåls. De dumma bönderna tröttna nog att ligga här utanföre."

"Bönder pläga likväl just vara envisa och outtröttliga, när det gäller att — ligga."

"Så skola vi hjelpa till att väcka dem emellanåt."

"De se ut, att vilja hålla sig vakna nog," invände korpralen, då en kula hven in genom fönstret och slog i väggen ofvanför de samtalandes hufvuden.

Båda skyndade att se ut. Bönderna omgåfvo slottet från alla tillgängliga sidor och började nu, från ett afstånd utom ryttarnes pistoler, en eld emot slottsfönstren.

"Hvad säger löjtnanten om riksrådets rustkammare?" inföll korpralen. "Der finnas icke många, men några grofva bössor."

"Tag ned dem helt simpelt! Hela rustkammaren taga vi i beslag."

Så gjorde de instängde sina anordningar. Det var ett hårdnackadt försvar, som tillämnades. Men snart visade sig hos de belägrande en beräkning och militärisk hållning, som både förvånade och oroade svenskarne. Det var en herre till häst, åtföljd af ett antal ryttare, som infann sig hos bönderna och af dem helsades med glada jubelrop, då han tog emot befälet öfver dem.

"Vi måste ha reda på den der herrn, hvem han kan vara," sade löjtnanten. "Vi skicka ut vår trumpetare, tror jag."

"De kunde då inbilla sig, att vår afsigt är att kapitulera."

"Låt dem tro hvad de vilja, så bedraga de sig desto mer!"

På löjtnantens befallning uppslogs den ena slottsporten och den svenske trumpetaren red ut, med trumpeten för munnen och flägtande med en hvit duk. Böndernas skjutning upphörde genast och man såg trumpetaren rida fram och emottagas af herrn, som tycktes vara anföraren. Det dröjde en temlig stund, innan han återkom.

Han medförde då ett bref. Det var adresseradt till rikrådet Hans von Lindenow.

Medan löjtnanten examinerade sin trumpetare, begaf sig Cassette upp till riksrådets våning för att anmoda honom att stiga ned för att emottaga brefvet. Trumpetaren kunde intet annat upplysa än att bönderna voro väl beväpnade och att anföraren kallades grefve.

Då riksrådet, med föga belåten uppsyn inträdde i salen, sade löjtnanten: "Som jag föreställer mig, lär väl den fiendtlige anföraren, då han just genom vår trumpetare skickat detta bref till herr riksrådet, icke deruti meddela några hemligheter. Det skulle derföre vara mig angenämt, om herr riksrådet behagade låta mig få del af innehållet."

Lindenow rodnade och emottog brefvet. "Det är från grefve Reventlou," sade han. "Han är amtman i Husum."

"Behagar herr riksrådet meddela mig hvad som kan röra oss svenskar?"

Riksrådet läste: "Jag begagnar tillfället, min bäste vän, att med den svenske trumpetaren skicka er en vänskaplig helsning! Innan jag visste, att ert slott blifvit besatt af en svensk styrka, tog jag mig den friheten att skicka till er ett par svenska damer, hvilka, på ett värdigt sätt behandlade, kunde i tysthet förvaras i ert hus. Nu, då ni är fången, har ni likväl erhållit de vackra gästerna. Behagar ni till dem frambära min underdåniga hyllning! Så snart den för-

stärkning, som från alla håll i Ditmarschen, hvars invånare äro sin konung trogna och färdiga att uppoffra allt för honom, hinner ankomma, skall jag eftertryckligare arbeta på er befrielse. Skulle emellertid den svenske befälhafvaren önska dagtinga, så säg honom, att jag beviljar honom hederliga vilkor. Endast damerna kan han icke få bortföra. Vill han icke ingå på billiga vilkor, så skall jag veta att hålla honom instängd. Säg honom det! Jag ber er äfven till er ädla fru framföra min helsning!"

Löjtnanten skrattade. "Ännu dröjer det, innan vi börja någon dagtingan!"

19.

Svenska arméns ställning framför Fredericia hade blifvit allt mera betänklig, ju mera tiden framskred. Danskarnes utfall hade väl blifvit tillbakaslagna, men deras styrka tillväxte dagligen, under det svenskarne med bekymmer förutsågo besvärligheterna af en långt ut på hösten, kanske vintern, utdragen belägring. Äfven den politiska synkretsen mulnade för den svenske hjeltekonungen. Han svigtade dock icke. Sedan han lemnat öfverbefälet åt Wrangel, reste han till Pommern för att der sammanträffa med Europas största statsmän från de flesta betydande hof, hvilka hade uppdrag att afhandla sina staters anspråk och förhållanden. Med samma öfverlägsna beslutsamhet, hvarmed Carl Gustaf visste att anföra en hufvudslagtning, visste han också att leda och beherrska öfverläggningarna bland sina sluga diplomater. Han tillbragte förmiddagen med de fina herrarna, medan aftnarna egnades åt åtgärder för arméens förstärkning och underhåll. Statsman och krigare på en gång, lemnade han aldrig den ena utvägen att verka för sina stora ändamål ur sigte för den andra.

Vid hufvudlägret framför Fredericia hade emellertid general De la Gardie i synnerhet yrkat kraftfulla och afgörande steg. Äfven Wrangel önskade lifligt att snart kunna bemäktiga sig den fasta punkt der det tycktes att det svenska tågets väldiga flod skulle hejdas och afbrytas. Då derföre, vid ett krigsråd, som hölls hos Wrangel, meningarna voro delade, lutade sig De la Gardie till "Lieutenant Royal" (så kallades Wrangel på denna tid) och hviskade: "Om det är möjligt, grefve Wrangel, låt mig få storma! Jag uthärdar eljest icke längre!"

Wrangel mötte den unge generalens bönfallande blick med en lugn, men vänlig: "Jag har beslutat att storma," svarade han sakta; "men jag ville se grefve Jacob i en annan sinnesstämning vid detta tillfälle. Jag ville se grefven kall och lugn. Men hvad har händt? Hvart fördes grefvinnan från Lindenows slott?"

"En spion, som jag skickade dit åt, hade sett att ditmarscherna, som togo slottet, bortförde alla damer derifrån. Slottet hade nu blifvit förvandladt till en fästning. Den svenska besättningen fördes fången till Nordstrandske öarna."

"Grefvinnan lefver emellertid?"

"Jag vill hoppas det. Men då jag icke får sjelf skynda till hennes befrielse, måste jag åtminstone få utrymme för min förtviflan. Låt oss få storma ännu i natt, grefve Wrangel."

"Mina herrar generaler," sade Wrangel. "Alla skäl tyckas tala för en stormning. Vi verkställa den således i natt, och jag är öfvertygad att våra svenska krigare skola med vanlig tapperhet vinna framgång. Emellertid, för att än mer förvilla fienden, låta vi genom en trumpetare uppfordra honom att gifva sig och låta ord falla, som om vi eljest ämnade upphäfva belägringen."

Generalerna reste sig upp och afträdde bugande för "Lieutenant Royal."

Det led till natten den 24 Oktober. Mulnande betäckte sig himlen med djupa skuggor. Solen gick ned bakom det svenska lägret och kanonaden hade

från båda sidor tystnat, då man icke mer såg hvart man skulle rikta sina skott och endast elden af skjutningen skulle utvisat för fienden hvart de skjutande borde vända sig. Danskarne gingo, såsom vanligt, till hvila, medan i svenska lägret alla sysselsattes med bestyren om den förestående betydelsefulla striden.

De la Gardie, som kände sig sällsamt upprörd, gick af och an i sitt tält. Han hade utdelat alla nödiga befallningar och väntade endast att timman till anfallet skulle inträffa. Sällsamma tankar hvälfde sig igenom den unge höfdingens bröst. Han öfversåg, med en tyst bäfvan, sina minnens tafla och hela hans förflutna lif framstod i en bild för hans själ.

Det var bilden af en glad och lycklig ädlings och krigares äfventyr, som framstod för grefven. Son af en stor fältherre, en af Sveriges förnämsta ädlingar, hade grefve Jacob Casimir De la Gardie erhållit en uppfostran, som utvecklade hans goda anlag, och som, då han med sin äldre broder följde till Paris och der lefde med de ridderlige fransmännen, förvärfvade honom en sådan aktning, att konungen i Frankrike, för att få behålla honom i sin tjenst, erbjöd honom ganska höga beställningar vid sin armé. Men grefve Jacob, som utmärkt sig såsom frivillig i franska armén vid några tillfällen, föredrog att, efter slutade utländska resor, återvända till fäderneslandet, der han af drottning Kristina upphöjdes till svenska rikets högsta värdigheter, riksråd och öfverste för lifgardet. Dessutom erhöll han till gemål den skönaste af Sveriges fröknar, Ebba Sparre. Hans bana under Carl Gustafs regering var icke mindre lysande: bedrifterna under Polska kriget hade upphöjt honom till general för Svenska arméns infanteri. Den tjugusjuårige hjelten hade endast en sorg, det var bekymret för sin grefvinna. Men denna sorg i ett ungt hjerta var så stark, att den till och med motstod ärans och segrens hänförelser.

Der han nu, öfverlemnande sig åt sina minnen, beredde sig till den förestående vigtiga stunden, stördes han af kammartjenaren, som, bugande i tältöpp-

ningen, frågade om en polsk flicka kunde få företräde hos generalen.

Endast en nick med hufvudet var grefvens svar. Kammartjenaren försvann och snart inträdde den unga polskan.

"Hvad har du att säga, Izora?" frågade grefven.

Flickan slog upp tvänne bländande stora ögon på grefven: "Ers excellens! Jag har varit borta!" sade hon.

"Hvar har du då varit?" Grefven smålog med nästan medlidsam vänlighet.

"Jag har sett grefvinnan!"

Grefven spratt till. "Hvad säger du? Hvar och när?"

"Hon fördes, med många andra fruntimmer, till Sönderborg."

"Tvärtöfver landet, som våra trupper intagit."

"Hon har blifvit tagen i ett slott. De hafva fört henne med sig. Jag har sett henne fara igenom Flensborg."

"Du har ju aldrig sett henne, Izora!"

"Nu har jag sett henne i Flensborg."

"Men huru kunde du veta, att det var hon?"

Flickan lade handen på sitt hjerta. "Jag kände, att det var hon. Dessutom sade de, att det så var. Nu har jag skyndat hit. Jag har sett henne, jag vill icke mer lefva."

"Fördes hon till Sönderborg? Och fördes af danskar tvärt igenom landet, emellan våra posteringar. Det låter icke möjligt! Du har bedragit dig, Izora!"

"Jag har sett, men vill icke se mer! Nu vet jag, att det är förbi. Izora har lemnat sitt fädernesland — hon skall aldrig återvända dit — men hon har icke mera att lefva för."

"Hvad menar du, Izora?"

"Grefvinnan är vackrare än jag, ers excellens!"

"Nå ja, det har väl ingen heller satt i fråga!"

Flickan studsade. "Jag hörde likväl i ett kloster der hemma, att en ung ädel herre sade, att Izora var skön."

"Det, har jag också sagt, stackars flicka."

"Ja, men Izora ville icke, att någon annan skulle få säga det! Derför flydde jag och följde med."

Grefven kände en besynnerlig rysning. "Du har sannerligen icke gjort klokt, Izora."

"Jag har icke gjort klokt — det är sannt! Men jag har gjort hvad jag måste göra. Mitt hjerta har icke lemnat mig någon fred."

"Att söka fred hos en armé i fält, var en egen tanke. Men hur vet du, att grefvinnan skulle föras till Sönderborg?"

"Jag vet det och har hört det! Det var en slug grefve, som nog visste hur han skulle föra henne igenom."

"Aha, den förslagne grefve Reventlou!"

"Jag vet icke hans namn! Men grefvinnan gret. Och de andra fruntimren greto! Izora gret också."

"Du talar i idel gåtor, min flicka!"

"Izora vill aldrig tala mera, aldrig se mera! Gud vare med ers excellens!"

Med dessa ord vände sig flickan om och försvann. Grefven kastade en orolig blick efter henne. Hon var en ung polsk nunna, som åtföljt arméen och ansågs som halfförryckt, så att hon fick gå hvar hon ville och af alla bemöttes med ett slags medlidsam välvilja.

Nu inträdde kammartjenaren för att kläda grefven till den nattliga stormen. Han påtog, under den dyrbara sammetsrocken en pansarskjorta af fint flätverk, silfver och stål, som säkert skulle motstå åtminstone hvarje värjstyng. Hufvudet betäcktes med en stålhufva, hvarpå den befjädrade hatten sattes. Ett par sköna pistoler stuckos i bältet och vid sidan spändes ett polskt svärd. Då kammartjenaren knöt fältbindeln, som grefven skulle bära öfver axeln, utbrast denne: "Hvad vill det säga, Johan? Det är ju icke min vanliga!"

"Ers excellens! Förlåt att jag uppfyllt en hög dams befallning. Denna fältbindel, som är broderad med De la Gardieska vapnet, har blifvit mig lemnad

med begäran, att den skulle få pryda ers excellens vid första batalj."

"Utan omsvep, hvem har lemnat dig den?"

"Den unga markgrefvinnans af Baden-Durlach kammarfru."

En adjutant visade sig i tältöppningen och grefven ilade ut.

Framför de svenska belägringsvallarna hade i tysthet massorna af svenska infanteriet samlat sig i slutna kolonner. Hvarje kolonn stod på sin anvista plats. På venstra flygeln hade flera ryttareregementen, afsuttna från sina hästar, blifvit uppställda för att under Wrangels eget personliga befäl storma den andra bastionen. På högra flygeln hade Fabian Berends befälet öfver likaledes afsuttet kavalleri. Ytterst på denna flygel skulle generalqvartermästaren Dahlberg med tvänne ryttareregementen rida ut i vattnet för att kringgå pålverket derstädes, och från sjösidan intränga. De la Gardie skulle angripa midten af fästet, i spetsen för fotknektarne.

Der nu alla stodo, fulla af spänd väntan, framskred De la Gardie sakta emellan regementena till det främsta lifgardet, hans eget regemente. Mörkret, som betäckte hela den samlade massan af krigare, tvingade honom att, under frågor och hviskningar, leta sig fram till den punkt, derifrån han skulle börja anfallet. Men der omgifven af sina tappra, stannade han, för att ännu en gång, innan det blodiga arbetet skulle begynna, egna en tanke åt det förflutna.

Hastigt brusade det från venstra sidan: det var en hviskning, som genomlopp krigarnes skara och som tillkännagaf fältropet, hvilket, då vallen bestegs, skulle höjas i jublande skall till skyarna. Nu kunde endast de närmaste i den susande hviskningen urskilja orden: "hjelp Jesu!"

Med dessa ord satte sig hela massan, först långsamt, men derefter allt hastigare i rörelse. Främst buros stegar, för att sättas emot vallen. Snart stodo de vid löpgrafven. Der stannade De la Gardie, för

att tillse att ordning iakttogs på båda sidor om honom. I detsamma ställdes stegarna mot vallen.

Då först väcktes den danska postens uppmärksamhet. Han lossade ett skott och uppgaf ett skallande larmskri. Blixten af skottet belyste ett ögonblick den svenska krigsmassan, som genast efter detsamma tog sin riktning. Trumpeterna blåste och trummorna skrällde inom vallen. Men nu höjde också svenskarne ur tre tusen manliga bröst sitt fältrop, så att dess ljud dånade som en majestätisk åska öfver fältet.

Få voro de danskar, som kunno till sina poster, innan svenskarne klättrat öfver och rusat på dem, samt tagit dem till största delen till fånga. Endast på högra flygeln mötte Berends ett kraftfullare motstånd.

De la Gardie följde sina krigare, i det han, midt ibland dem, klättrade på en stege öfver vallen. Striden var icke långvarig. Inom en half timme voro svenskarne herrar öfver vallen och endast på yttersta udden af staden återstod ännu en tillflyktsort, dit riksmarsken Bille med omkring hälften af besättningen drog sig undan.

Så snart De la Gardie intagit platsen mellan vallen och staden, lät han sitt manskap inrycka på sjelfva stadsgatorna. Här och der möttes en liten afdelning, men den blef genast kastad öfveränds, nedhuggen eller fången.

Så nalkades grefven, genom staden, Fredriksodde, det sista fästet. Der gjorde danskarne ånyo motstånd. En skarp skottvexling begynte. Då red Dahlberg fram till skansen och talade med besättningen. Just som solen uppgick öfver Fyen, sedan stormen varat omkring en timme, uppgafs det sista fästet. En kula hade träffat riksmarsken, så att han måste införas i ett närbeläget hus, och en annan befälhafvare var den, som lät nedtaga danska fanan.

Under det danskarne lade ned gevär och bortfördes af den svenska bevakningen, nalkades Wrangel till De la Gardie och sade: "En skön seger, grefve

Jacob! Följ mig, vi vilje besöka den gamle Bille. Han ligger sårad härinne."

De la Gardie följde honom in i det anvista huset. På en halmbädd låg här den gamle krigaren, blödig och qvidande, medan en fältskär förband såret. Då de svenska generalerna inträdde, vände han det dödsbleka anletet emot dem.

"Ers herrlighet!" sade Wrangel. "Vi komma för att förklara vårt deltagande för den olycka, som drabbat en åldrig krigare och fråga, om ni har någon särskild önskan, som står i vår makt att uppfylla."

"Det är den store Wrangel!" sade den gamle. "Ja, jag är olycklig; men nå är en ädelmodig fiende! Mitt olyckliga fädernesland! Skona det, så mycket det är möjligt!"

"Var trygg! Vi skola framfara så menskligt, som krigets lagar tillåta det!"

"Hvem är den unge herrn, som följer er?"

"Det är generalen, grefve De la Gardie!"

"Ah!" suckade den gamle. "Det är den sköna grefvinnans gemål!"

"Vet ers herrlighet, hvart hon blifvit förd?" frågade De la Gardie.

"Hon är på Fyen. Reventlou har fört henne dit. Han har icke gjort rätt. Min Gud, hvad jag lider!"

"Låt oss gå, grefve Jacob!" sade Wrangel. "Vi vilje icke störa den gamle krigarens sista stunder!"

Den gamle knäppte tillsammans händerna.

"På Fyen!" hviskade De la Gardie åt Wrangel, i det de aflägsnade sig. "Vi skola således till Fyen!"

20.

Eröfringen af Fredriksodde hade ingifvit de svenska härförarne och främst den segerrike konungen ett mod, för hvilket intet syntes omöjligt och overkställbart. Konungen anlände sjelf, kort efter segern, till

sina hjeltar. Hvarje blick som han kastade öfver sundet, uttryckte hans längtan att nå den lockande stranden, ehuru den allt mera afklädde sig sin gröna skrud, gulnade och slutligen höljde sig med vinterns hvita likduk. De la Gardies blickar, då han nalkades stranden, sökte också på andra sidan om de kalla böljorna föremålet för sin varmaste längtan. Han hade, ehuru han alltmera egnade sig åt sina pligter såsom fältherre, just för att dermed lugna sitt hjerta, dock icke kunnat återvinna den glada och friska tillförsigt till segern och framgången, som förut alltid utmärkt honom; men han delade härens önskningar.

Å sin sida hade danskarne icke försummat att vidtaga alla tjenliga åtgärder till sitt försvar. Hela den krigsstyrka, som återstod efter eröfringen af Fredriksodde, var församlad och förlagd längs efter kusten af lilla Bält.

På Fyen, i staden Assens, hade grefve Reventlou åt de fångna svenska damerna anvisat ett litet hus till boning. Förvarade, såsom det tycktes, af en så djup graf som lilla Bält, behöfde de icke så noga bevakas. Grefven hade derföre, sedan han förbjudit stadsboerna att lemna dem någon båt, unnat dem åtminstone så mycken frihet, att de fingo emottaga och göra besök. Emedan flere af de danske befälhafvarnes fruar också befunno sig i staden, blef umgängeslifvet här åtminstone en förströelse om icke en tröst för de svenska fruntimren. De lefde dock helst för sig sjelfva med den unga Halligerflickan och hennes far, som icke ville skiljas från sitt barn.

Från ett af fönstren hade grefvinnan utsigt öfver sjön. Hon tillbragte långa stunder med att derifrån blicka ut emot den gentemot belägna stranden, der hennes make, hennes konung, hennes landsmän befunno sig.

En dag sade fröken Anna: "Hela sjön måste ligga tillfrusen. Se, huru många menniskor som vågat sig ut på isen."

"Den tycks verkligen vara ganska fast. Tänk om svenskarne kunde komma öfver!" Som en blixt flög

den tanken genom den ädla qvinnans själ. "Eller om vi kunde komma öfver till dem!"

"Det är väl icke mera möjligt det ena, än det andra."

"Hör på, min goda Sell," inföll grefvinnan, "har du någonsin färdats på isen?"

"Ja, många gånger, min nådiga grefvinna! Nästan hvarje år, åtminstone några dagar, lägger sig is öfver vattnet emellan fasta landet och öarna. Men ebben och floden bryta den snart."

"Du har gått öfver isen således?"

"Många gånger."

"Jag vill tala med din far, Sell."

Den gamle inträdde och grefvinnan talade länge med honom utan vittnen.

Hastigt skyndade Sell att anmäla grefve Reventlou, som anlände för att besöka damerna. Just under sin största stränghet ville han dock gifva sig utseendet af och aktas för en rätt artig riddare. Han underlät aldrig att, hvarje gång tillfälle dertill lemnades under hans reser, sedan han blifvit generalkommissarie på Fyen, göra sin uppvaktning, som han kallade det.

Grefvinnan trädde emot honom med någon förlägenhet, hvilken dock hennes verldsvana hjelpte henne att dölja.

"Jag hoppas, att I befinnen er väl, mina damer!" begynte han. "Jag har en helsning att framföra."

Grefvinnan inbjöd honom att taga plats och fäste en frågande blick på honom.

"Generalen grefve De la Gardie befinner sig väl," återtog grefven, "det måste fägna fru grefvinnan. Han har emellertid med svenska fotfolket dragit sig tillbaka till byn Steudorup. Vi hafva underrättelsen af bönder derifrån sidan."

"Det är visst en tröst att veta min gemål må väl, men jag längtar dock att personligen återse honom."

"Det skulle vara mig kärt att få införa honom till er, min grefvinna! Det vore icke omöjligt."

"Ah, han låter icke så lätt föra sig."

Grefven smålog. "Framtiden skall utvisa det!"

Grefvinnan bäfvade. Grefven bemärkte det, och vände samtalet på andra ämnen. Han fann, att i hvad han yttrat låg alltför mycket på en gång hån och skryt. Snart hade också grefvinnan hunnit fullkomligt återvinna sin sjelfbeherrskning.

Då grefven emot aftonen tagit afsked, kom en sällsam oro öfver grefvinnan. Hon omfamnade fröken Anna flere gånger och röjde en ångest, som hon aldrig förr visat. "Nu," hviskade hon hastigt, "nu gäller det friheten eller döden!".

"Hvad menar ni, min goda grefvinna?"

"Tyst!" sade grefvinnan och lade sin hand på hennes läppar. "Tyst, tyst! Låt oss tiga och dö, om vi icke kunna räddas."

Aftonens timmar förflöto tungt för den oroliga grefvinnan. Men vid midnatten tillsade hon fröken Anna att göra sig färdig. Kylan var förfärlig, så att endast ett svenskt sinne kunde finna den dräglig, och fruntimren hade derför försedt sig med alla de kläder, som kunde erfordras för att uthärda den. Den unga Sell, insvept i sin mörka mantel, gick dem skyndsamt tillhanda med klädseln. De hade icke vågat att tända ljus. Derföre skedde deras tillrustning i mörkret. Så snart de blifvit färdige, trädde de ut genom en bakport till strandgatan. Sell gick före dem och visade vägen.

Vid stranden uppgaf Sell några tecken, som endast Halligerboer sinsemellan känna; de bestodo i besynnerliga hvisslingar, hvilka snart besvarades. De trenne qvinnorna begåfvo sig med på isen och fortsatte sin vandring på densamma.

Icke långt från stranden funno de, efter flere mellan flickan och en annan person vexlade tecken, den gamle Edo Tetens. Han medförde ett slags släde, sådan man stundom får se i dessa trakter.

"Nu anförtro vi oss åt Gud och er!" sade grefvinnan.

"Jag är ingen krigsman," svarade den gamle. "Jag har icke samvete att se oskyldiga qvinnor hållas fångna och derföre gör jag hvad jag gör. Gud skall

förlåta mig, om jag gör något orätt, och kommer jag en gång tillbaka till Süderoog, skall jag med sjelfva landet der gå under."

Derefter sattes grefvinnan och fröken i slädan, den gamle drog den och Sell gick efter och sköt på.

Utåt den nattbetäckta rymden, i hvars is-spegel, der den blifvit lemnad blank, en och annan stjerna speglade sig, gick den äfventyrliga färden. Alla fyra voro tysta med sina tankar. Gubben såg endast emellanåt upp emot stjernorna, efter hvilka han tog sin riktning.

Och färden gick allt framåt mot nordvest. Endast ett svagt prassel af medarna och det dofva klapprandet af gubbens fötter, röjde hvar de öfver isbelagdt djup togo sin bana.

Men då de redan kommit ett par timmars väg från Assens, började besynnerliga ljud att höras.

"Isen går upp! Gud vare oss nådig!" suckade grefvinnan.

"Nej, det är folk, som befinner sig i rörelse," försäkrade den gamle. "Allt hvad vi höra på vår högra sida är farligt. Från venstra sidan komma edra befriare, grefvinna!"

De besynnerliga ljuden i natten ökades. Bullrande hästprång hördes Här och der från högra sidan trumpetstötar, hvirflande trummor, kommandorop.

Men den gamle ökade sin fart. Det led mot morgonen. En purpurstrimma öfver Fyens rimfrostklädda bokskogar förkunnade dagen och slutligen höjde sig en blek vintersol öfver himlabrynet. Då ljusnade isens fält och ett skådespel visade sig, som verlden hvarken förr eller sedan skådat.

Längs efter stranden till venster, der en liten holme, Brandsö, var belägen, tycktes parker och skogsdungar vara i rörelse, men parker af glimmande pikspetsar, dungar af fanor och standarer. Från Brandsö utgöt sig i betydelsefull ordning, den ena på bestämdt afstånd från den andra, en rad af mörka bullrande flockar af rytteri. Och längre tågade i glesa leder, men noggrannt ordnade massor af fotfolk. Emellan

regementena syntes på sina slädar de fruktansvärda kanonerna, hvilka nu som lätta bördor drogos af sina talrika spann. Det var konung Carl Gustafs armé som verkställde det underbara tåget öfver Lilla Bält.

Äfven danska armén stod uppställd vid Fyenska stranden i slagordning. Dess rytteri svärmade ut kring flyglarna och framför densamma var en öppning bruten i isen. Batterier på stranden skyddade för öfrigt dess ställning.

Grefvinnan upplyfte vid den underbara synen sina händer. Ur hennes hjerta steg den renaste tacksamhetens suck till höjden.

Men hastigt oroades de flyktande af några danska ryttare, som blifvit dem varse. Dessa ilade i sporrsträck efter dem och den under hästarnas språng dånande isen tycktes bäfva och hota att brista.

"Låt oss hellre drunkna, än blifva tagna!" ropade grefvinnan bekymrad.

Den gamle såg sig om. "Det är, Gud nåde oss, grefven sjelf!" utropade han.

"Då är ingen förhoppning!" jemrade sig grefvinnan.

Men den gamle tog genast kosan vestligare, der en rad af svenska vagnar syntes erbjuda den närmaste tillflykten. Bland vagnarne såga en praktfull släda med förgyllda kronor, dragen af spann.

"Det är säkert konungens släda!" utropade gubben.

Men från en af trossvagnarne hoppade en gestalt, klädd i en röd mantel. Gestalten ilade i yra språng utåt isen och tycktes njuta af att utveckla en ovanlig vighet och styrka i sina rörelser. Den ilade emot de ankommande.

Då gestalten, som var en flicka, kom närmare, och grefvinnan upplyfte sitt hufvud, så att hon kunde igenkännas, blef flickan ett ögonblick stående. Derefter störtade hon fram och uttryckte med vilda, ...an vansinniga åtbörder, en sällsam blandning af ...e och förtviflan.

Emellertid närmade sig grefve Reventlou. "Vänd genast om hitåt, Edo-Tetens!" hördes hans röst, "eljest skjuter jag."

Den rödklädda flickan kastade sina blickar på den hotande ryttaren, men den gamle skyndade endast vidare. Svenskarne nalkades också. Infanteriets kolonner voro så nära, att grefven knappast vågade sig närmare. Men den röda flickan, som hade stannat, kastade sig med en obeskriflig vighet öfver tyglarna, då grefven ville rida förbi. Hans häst stannades. Medan han röt åt henne, hade hon i ögonblicket med en dolk afskurit tyglarne. Hästen flög då framåt med grefven och hon stod qvar och skrattade. Hästen förde grefven allt närmare till den kungliga slädan, medan de flyende fruntimren närmade sig ett regemente fotfolk.

I detsamma dånade en salfva från stranden och besvarades af åskorna ur hvarje svensk bataljon, som nalkades inom skotthåll. Striden begynte.

Men också hördes i detsamma från svenska sidan ett brakande åtföljdt af vilda skri. Det var isen som brast just der konungens släda befann sig. Den sjönk och de närmaste ryttarne på ömse sidor störtade i djupet. Blixtsnabbt vidgade sig den bräckta remnan. Det var som djupet velat på en gång spränga sin boja. Den ene ryttaren efter den andre såg isen brista under sig och icke mindre än tvänne kompanier funno döden i djupet. Grefve Reventlou hade råkat in bland dessa, och den efter honom hånskrattande polska flickan träffades strax derefter af samma öde.

Grefvinnan, som tydligt såg det förfärliga uppträdet, utropade: "Kungen! O, min Gud, kungen!"

Men i detsamma kom hon så nära ett regemente, att hon kunde igenkänna det. "Det är lifgardet!"

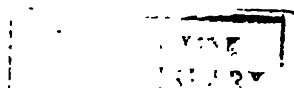
Och några officerare till häst redo fram för att se de ankommande, som redan på afstånd blifvit bemärkta. Grefvinnan reste sig upp och utsträckte sina armar.

Också hon var igenkänd. Det var en lycklig make, som flög af hästen, och tryckte den befriade till sitt bröst.

Då anlände en adjutant. "Herr general!" sade han. "Hans majestät är i land vid Iversnäs. Fienden befinner sig på flykten. Så snart fotfolket gått i land, eger generalen att anordna om dess qvarter."

"Ebba, min älskade, återfunna!" hviskade grefven. "Nu skola våra svenska vapen hindra vår skilsmessa!"

"Och vi skola belöna våra befriare!" tillade grefvinnan med en blick på dem.

Tåget öfver Stora Bält.

Tåget öfver Stora Bält.

1.

Bland den Ulfeldska slägtens egendomar på Fyen var slottet Egeskov, som ligger emellan Odense och Svendborg, den förnämsta. Med sitt koppartäckta torn, sina spetsiga gaflar och sin fasta byggnadsart, gör Egeskovs slott ett mäktigt intryck på den, som nalkas detsamma. Det har till och med ett visst tycke af en kyrka, ehuru man snart finner, att dess ändamål är att utgöra en stark fästning. Det förmäles, att slottet eger lika många fönster, som det finnes dagar på året, lika många dörrar, som det finnes veckor, och skorstenar som månader. Denna väldiga byggnad är uppförd i en af sköna bokskogar omgifven trakt, men sjelfva platsen för byggnaden har blifvit vald midtuti ett kärr. En otrolig mängd af grofva pålar, på hvilka ett dubbelt bjelklag har blifvit lagdt, uppbär denna massa af murar, hvilka på sina ställen ega en tjocklek af flere alnar. Då vattnet stundom i slottsgrafvarna är mycket lågt, kan man ännu, efter trenne århundradens förlopp, se de väl bibehållna pelarna och det varaktiga bjelklagret; denna borg uppbyggdes 1554 af Frans Brokkenhuus. Den kom genom gifte till Ulfeldska slägten, som en tid gemensamt egt den, till dess den lärde Laurids Ulfeld inlöste de öfriga syskonens lotter, och blef ensam egare af Egeskov.

Herr Laurids Ulfeld var en gunstling hos konung Fredrik den femte och så mycket mera älskad, som

konungen ville mot honom visa en i samma mån ökad välvilja, som brodern, den landsflyktige och förrädiske Corfitz Ulfeld, utgjorde föremålet för det kungliga sinnets hat och förbittring. Med sin fru, Else Parsberg, tillbragte herr Laurids vintern mellan 1657 och 1658 på Egeskov och hade dragit sig ifrån politiken och kriget. Han emottog emellanåt besök af vänner och slägtingar, men sysselsatte sig mest med sina lärda arbeten. Bland dessa var en rikshistoria öfver Danmark.

I ett stort hörnrum, hvarifrån man emellan isrosorna på de frusna fönstren kunde smyga en och annan blick utåt omgifningarna af nu isbelagda och snöhöljda slottsgrafvar samt rimfrostbeprydda bokskogar, satt herr Laurids vid sitt skrifbord framför ett öppet skrin. Han glömde, fördjupad i läsningen af några skrifter, hela sin omgifning, så att han icke märkte att dörren till de inre rummen sakta öppnades och tvänne damer visade sig i densamma. De stodo ett par minuter tysta och betraktade honom med en viss vördnad och nyfikenhet på en gång. Slutligen hviskade den ena, som var ett långt, hvassnäsigt fruntimmer, med mörka ögon och något besynnerligt, liksom olycksbådande mörkt i hela sin uppsyn: "Nu gå vi närmare, fru Rigborg."

"Men han blir kanske förtörnad," invände den andra, en vördig och välvillig matrona.

"Det får icke hjelpa! Han har nu suttit hela förmiddagen så upptagen, att man icke kunnat få ett ord af honom."

"Men, min Gud! Hvad är det han läser?" utbrast fru Rigborg med en häpen blick.

"Åh, det är papper, som han funnit på slottet."

"Jag annade det!" Med dessa ord satte fru Rigborg båda händerna för ansigtet.

Men nu blef herr Laurids uppmärksam på att någon främmande befann sig i rummet. Han såg upp och då han varseblef fruntimren, gömde han hastigt papperen i skrinet, som stod framför honom, samt gick dem till mötes.

"Jaså!" sade han, "det är du, min kära Else! Och du har hitfört fru Rigborg! Välkommen, min fru, Ni kommer verkligen, besynnerligt nog, på en stund, då jag af hjertat önskade att få träffa er."

Fru Rigborg såg upp med uttryck af någon förlägenhet.

Men fru Else inföll: "Jag vet icke hvarför du, käre Laurids, skall sitta här hela dagarna igenom och läsa. Konungen kommer ju icke förrän i sommar till oss, och då kan det vara tid att meddela honom dina skrifter. Nu kunde du väl använda någon tid på omsorgen om ditt hus."

"Hvad!" utbrast Laurids med någon häftighet; "är någonting i oordning i huset? Jag tänkte att jag nu skulle få ha ro någon tid! Hvad är på färde, Else?"

"Åh, ingenting annat, än att vi troligen få fremmande och inqvartering i dag."

"Hvad vill det säga?"

"Derom må fru Rigborg upplysa dig, Laurids. Jag går att sätta en måltid i ordning. Jag undrar ändå, käre Laurids, huru det skulle gå med dig, om jag icke vore, jag som håller hela huset vid makt, medan du bara sitter och läser och studerar."

"Hm, hm!" hostade Laurids och kastade en förtretad blick på sin hustru. Derefter tog han fru Rigborg vid handen och förde henne till en högkarmad stol, der han inbjöd henne att taga plats, medan han drog en annan stol åt sig sjelf till hennes sida.

Fru Else hostade, såg med en sjelfförnöjd blick på sin man och lemnade rummet.

"Min goda fru Rigborg!" begynte Laurids. "Det tyckes, som ni hade något särskildt att meddela mig?"

"Ja, herr Laurids! Jag har fått bref från Flensborg, från min ... min son ... Holger Rosenkrands."

"Ni behöfver icke blygas för honom, fru Rigborg."

Fru Rigborg rodnade. "Om jag icke såg orätt, hade ni, då jag inkom, några papper i handen, hvilka jag på afstånd trodde mig igenkänna. Jag har sett de papperen förr, men trodde att min far låtit förstöra dem."

"Den gamle Brokkenhuus hade låtit bära dem på vinden, der de för några dagar sedan blefvo funna i ett skrin. Jag har med mycken uppmärksamhet läst dem, fru Rigborg."

"Ni känner då mera om mig, än det som man talar om här på slottet."

"Ja, fru Rigborg. Jag känner mer, än ni tror. Jag har funnit bref, hvilka er far likväl aldrig låtit förstå att han kände."

"Han kände dessa bref alltför väl, och hela förhållandet visar nog, att han var bekant med saken, och just derför var det, som han visade sig så onaturligt sträng."

"Nu kan jag förklara mig hans oböjliga hårdhet mot sin dotter. Den var i grunden endast hat till kungen."

Fru Rigborg nedslog ögonen. "Skall då till och med efterverlden få veta om min olycka? Ni skrifver ju Danmarks historia, har jag hört sägas, herr Laurids. Kan ni finna skäl, att en stackars ung och oerfaren qvinnas olycka upptages der bland så många vigtigare händelser?"

"Jag vill säga er, fru Rigborg, att det är bättre, att sanningen icke döljes, utan att efterverlden får veta den fullständigt. Det är till och med för er egen heder bättre, fru Rigborg."

"Ni måste göra mig till viljes, herr Laurids, och låta mig få veta har ni tänker skrifva. Hvad skall konungen säga, om han får veta allt, och ni visar ju honom alla edra skrifter?"

"Konungen? Han skall blifva förvånad! Men icke skall han derföre visa någon onåd mot er, fru Rigborg, ej heller skall det nedsätta hans tappre öfverste, om han får veta att ett hemligt blodsband förenar dem."

"Jag har haft bref från Holger."

"Ni nämnde det, fru Rigborg. Får jag fråga, hvad han skrifver?"

"Brefvet är en vecka gammalt. Han har skickat

det med en holsteinsk fiskare till Faaborg. Vill ni läsa det sjelf, herr Laurids?"

Han emottog det hopvigda brefvet och läste det under det skiftande sinnesrörelser speglade sig i hans anletsdrag.

Fru Rigborg betraktade under läsningen ömsom honom, ömsom dörrarna till ett stort skåp, som intog hela den ena sidan af rummet, och på hvilka dörrar besynnerliga figurer voro målade. Bland dessa figurer föreställde en ett fruntimmer, som egde mycken likhet i anletsdrag med fru Rigborg sjelf.

En suck trängde sig ur fru Rigborgs bröst.

"Förlåt mig, fru Rigborg!" afbröt Laurids sin läsning. "Jag hade bort besinna, att det icke passar att emottaga er här i detta rum, som för er är så fullt af bittra minnen."

"Jag har icke varit här på många år. Jag är nu lugn, och kan utan bäfvan se dessa minnen framför mig."

"Men det är ju förunderligt, som er son skrifver, min goda fru Rigborg!" återtog Laurids, medan han stirrade i brefvet. "Hur har han kunnat få det besynnerliga uppdraget att i denna årstid föra markgrefvinnan till Köpenhamn? Det blir icke tänkbart under en sådan vinter!"

"Det säges, att både Stora och Lilla Bält har alldeles tillfrusit, så att man kan med hästar och åkdon färdas öfver isen."

"Då skulle vi ju icke vara säkra för svenskarne."

"De våga väl icke marschera öfver hafvet heller," anmärkte fru Rigborg.

"Det har man åtminstone icke hört förr," återtog herr Laurids. "Men huru skall då Holger Rosenkrantz kunna komma öfver med markgrefvinnan? Det förefaller mig så besynnerligt, att hon, som är slägt med det förrädiska holsteinska hofvet, nu skulle vilja begifva sig öfver vår ö. Men det beror på grefve Güldenlöw, huruvida hon får fara härigenom."

"Han ligger ju sjuk i Odense, och Jöns Hadersleben skall hafva högsta befälet."

"Hur kan ni veta det, fru Rigborg?"

"Just på morgonen reste en kurir, som ämnade sig öfver Nyborg till Seeland, förbi min gård. Han berättade det, medan jag försedde honom med en liten undfägnad, och byfogden framförde en ny häst till ombyte."

"Det ser då i sanning icke särdeles lyckosamt ut för oss! Allt sedan svenskarne togo Fredriksodde, kan man vänta allt af deras djerfhet."

"Men bönderna hafva blifvit kommenderade i natt att hugga upp isen vid stranden af Lilla Bält."

"Sådant lär väl icke hindra svenskarne. Men vi vilja ännu hoppas. Låtom oss tala om något annat, fru Rigborg; jag blir endast missnöjd och orolig, då jag tänker på svenskarne."

"Ni har nu, herr Laurids," inföll fru Rigborg med en tvekande uppsyn, "genomläst mina papper. Anser ni er kunna återställa dem åt mig?"

Herr Laurids besinnade sig.

Slutligen sade han: "Dessa papper äro till en del offentliga handlingar. De innehålla Höfste Rets dom så väl öfver er, fru Rigborg, som öfver herr Fredrik Rosenkrands."

Fru Rigborg suckade.

"Det var en hård dom," anmärkte herr Laurids. "Men ehuru mycket ni lidit, fru Rigborg, finner jag dock isynnerhet herr Fredrik Rosenkrands beklagansvärd. Fastän det kunde synas grymt, att ni blef inmurad i er fars hus ...."

Fru Rigborg kastade en betydelsefull blick på det stora skåpet.

"... så hade ni dock er mor, som tröstade er, och på allt sätt sökte förmildra fångenskapen. Men han, den stackars herr Rosenkranda, som churu oskyldig han var, dömdes ärelös och landsflyktig! Säkert har ni, fru Rigborg, fällt många tårar för hans skull!"

Fru Rigborg rodnade. "Visserligen har det gjort mig ondt om honom," sade hon sakta; "men det var 'u konungen, som borde göra upp den saken med 'nom!"

"Kungen, säger ni, fru Rigborg — och ni har rätt! Christian den fjerde var visserligen Danmarks störste konung; men jag har, till min stora förundran, funnit, att han kunde akta mäniners ära lika så ringa, som qvinnors. Det var väl för drottningens skull, som hela saken bedrofs på ett sådant sätt. Ni hade visserligen, min goda fru Rigborg, all rätt att vänta, att konungen skulle uppgöra saken med herr Fredrik. Men åtminstone måste ni väl hysa en egen besynnerlig känsla för den mannen, som förlorade sin ätt och sitt fädernesland, men er son måste gifva sitt namn och alla sina anspråk i den Rosenkrandska slägten."

"Som jag sagt, det var konungens ensak. Men andra menniskor behöfva ju ingenting veta derom."

Herr Laurids steg upp. "Låt mig behålla dessa papper, fru Rigborg," sade han. "Ni har af dem alls ingen nytta; ty sedan ni i så många år lefvat på er egendom Nyböllegaard, såsom en allmänt aktad och vördad husfru, har er ungdoms äfventyr endast blifvit ett minne, hvilket man blott händelsevis kommer att tänka på. Ni sjelf har växt ifrån detta minne, och i allmänhet har man alltid med stort medlidande talat om den arma Rigborg Brokkenhuus, som för ett ungdomsfel satt inmurad i fyra år. Genom mig skall efterverlden få veta, att Danmarks konung sjelf var orsaken till hennes olycka."

"Nej, nej, herr Laurids!" utbrast hon. "Hvad kan det röra efterverlden! Det är nog, att jag lidit! Men om ni icke vill lemna mig papperen, hvad är er afsigt med dem?"

"Låt mig råda, fru Rigborg! Jag skall icke missbruka dem. Konung Fredrik torde nog besöka mig i vår, då han kommer för att öfverse landets försvarsanstalter emot svenskarne. Möjligen får jag då tillfälle att meddela honom, hvad som kan vara tjenligt."

"Men för att nu tala om min sons ankomst, herr Laurids — nog skulle jag önska att få herbergera

honom hos mig, då han kommer; men kan då markgrefvinnan få blifva hos er?"

"Det förstås! Men de skulle väl längesedan hafva varit här, efter herr Holgers bref är dateradt den 20 hujus, och vi hafva i dag den 28."

"Isen har förmodligen hindrat afresan från Flensborg."

Ett buller, som hördes på borggården, förmådde herr Laurids att kasta en blick ut genom fönstret. Han varseblef då en trupp krigsfolk, som beledsagade en släda, dragen af tunga holsteinska hästar. Inom de förgyllda förskansningarna af stora sirater på den vidlyftiga slädan syntes tvänne fruntimmer. Det ena ansigtet utvisade ungdom och behag; men öfver de täcka dragen hvilade ett dystert uttryck, som kanske förökades af vinterkylan. Den andra damen var äldre, och såg ut att innehafva någon underordnad befattning. Anföraren för truppen, hvilken utgjordes af idel ryttori, var en äldre man, hvilkens hela gestalt och skick utvisade, att han var uppfödd i krigets skola. Han anordnade truppens rörelse och ställning, så att den skulle skydda damerna, medan han sjelf inträdde i slottet.

Fru Rigborg hade uppstigit och ställt sig bredvid herr Laurids, för att likaledes betrakta uppträdet på borggården. Modershjertat igenkände genast anföraren, och emellan de kalla isblommorna på rutan flögo kärleksvarma blickar ned på det älskade föremålet.

Herr Laurids skyndade att emottaga sin gäst, men fru Rigborg blef stående i tyst väntan. I den gamla fruns hjerta rörde sig sällsamma känslor. Det hade endast få gånger under hennes lif varit henne förunnadt, att få skåda sin ungdoms son, kring hvilken så betydelsefulla hemligheter spände sitt nät. Han anade visserligen icke, att det var en broder, som han hade att älska och lyda i sin konung; men det var nu möjligt, att både konungen och han skulle upplysas derom. Fru Rigborg kände sig fattad af n obestämd bäfvan.

Men snart hördes slamrande sporrar i den yttre salen. Modershjertat klappade oroligt. Dörren slogs häftigt upp, och den stolte krigaren skyndade sig i sin mors armar.

2.

Fru Else skyndade ner till gården, så snart hon helsat på Holger Rosenkrands och sett honom ila till det rum, der han skulle träffa sin mor. Den magra frun klef försigtigt mellan snödrifvorna och närmade sig slädan.

"Ers Durchlaucht!" sade hon. "Öfversten har underrättat mig, hvilken ädel gäst det förunnas oss äran att emottaga i vårt hus! Värdigas, ers Durchlaucht, hålla tillgodo med vår välvilja! Öfversten skulle visserligen sjelf hafva föreställt mig för ers Durchlaucht, om han icke träffat sin mor och hoppats, att ers Durchlaucht öfverser med försummelsen för den sonliga kärlekens skull."

Den unga damen såg med en skarp, nästan missnöjd blick på henne.

"Tillåt mig att få betjena ers Durchlaucht!" utbrast den talträngda värdinnan. "Lise och Sine! Hör, pigor! Kom hit med en matta! Den der mattan, som hänger i förstugan för att vädras! Den skall strax vara i ordning, så att ers Durchlaucht icke behöfver stiga i snön!"

"Är ni herr Laurids Ulfelds gemål, min fru?" frågade markgrefvinnan.

"Ja, ers Durchlaucht!"

"Då vill jag följa er. Jag önskar att tala med er herre!"

"Han skall genast infinna sig, för att välkomna ers Durchlaucht!"

"Godt! Men jag kan gerna intill dess stiga ur!"

På fru Elses tillsägelser och anvisningar utbredde pigorna den anordnade mattan ifrån slädan upp till husets trappa, och ett par yngre ryttare, som tydligen tillika voro markgrefvinnans kammarpager, öppnade med snabb och öfvad hand de täcken, som omsvepte de åkande damerna.

Markgrefvinnan räckte handen åt den ene pagen och stödde sig lätt på den, medan hon sprang upp ur slädan. Det äldre fruntimret, som tydligen var hennes hofmästarinna, emedan det följde henne med en viss förnäm hållning mot andra, och likväl ödmjukhet emot henne, räckte derefter handen åt den andre pagen och steg likaledes ur.

"Var så nådig, ers Durchlaucht, och stig in!" yttrade fru Else, medan hon i förbigående kastade en blick och en flyktig helsning åt hofmästarinnan, den hon ansåg djupt under sig i rang.

Damerna inträdde och nu fördelade en officer de åtföljande ryttarne på militäriskt sätt, så att ett par poster sattes utanför slottet.

Herr Laurids hade emellertid gjort, hvad hans fru icke behöfde, en toilett, som skulle vara värdig den förnäma gästen. Han steg derefter in i ett förmak, dit markgrefvinnan blifvit införd.

Med en hofmans belefvenhet helsade herr Laurids den unga furstinnan, som med en ungdomlig ifver skyndade att fatta hans hand.

"Jag får i ödmjukhet bedja ers Durchlaucht välkommen i mitt ringa hus!" yttrade han.

"Tack, ädle herr Ulfeld!" svarade hon; "jag har längtat att få göra er bekantskap, och jag har flere vigtiga frågor att göra er."

"Det skall vara mig både en ära och en förnöjelse, om jag kan vara ers Durchlaucht till någon tjenst. Värdigas blott befalla hvad ers Durchlaucht önskar."

"Jag befinner mig på resa till Köpenhamn, oaktadt denna svåra årstid; men jag anhåller om gästfrihet hos er, herr Laurids, till dess jag hunnit meddela er åtskilliga saker och deröfver höra er tanke.

Öfverste Rosenkrantz skall sedan följa mig vidare på resan."

Herr Laurids bugade sig. "Ers Durchlaucht torde behöfva hvila efter resans besvärligheter. Denna vinter är förfärlig, i synnerhet för ett fruntimmer."

"Resan har gått lyckligare från Flensborg, än vi väntat. Vi ha farit öfver isen från Als till Böiden."

"Jag har hört att Bälterna äro tillfrusna."

"Ja, vi hörde, då vi körde öfver isen, kanonskott norrut."

"Hvad säger ers Durchlaucht? Skulle svenskarne försökt att gå öfver!"

"Öfversten tror, att de skott vi hörde, voro sådana som vexlades mellan Fredriksodde och skansarna vid Strib."

"Men det är nog möjligt, att den svenske kungen försöker att begagna sig af tillfället. Han är en djerf och företagsam herre, och i krig gäller det att noga passa på alla gynnande omständigheter. Ers Durchlaucht har kanhända sett honom personligen vid holsteinska hofvet?"

En fin rodnad flög öfver markgrefvinnans ansigte. "Jag har sett honom och hela hans armé," sade hon, "och det måste bekännas, någonting mera ståtligt kan man icke tänka sig."

"Gud gifve att vår konung, som eljest visserligen icke saknar lika stora och långt större själsegenskaper, än den svenske kungen, hade en sådan armé. Men vår Güldenlöw ligger sjuk i Odense."

"Ligger han sjuk? Då skall förmodligen någon annan . . ."

"Jöns von Hadersleben har befälet."

"Det namnet känner jag icke! Jag trodde att grefve . . . grefve . . ."

"Grefve Waldemar . . . vill ers Durchlaucht säga!"

"Ja, grefve Waldemar skulle väl föra befälet näst efter Güldenlöw."

"Jag måste säga det uppriktigt, ers Durchlaucht! Han är ju svåger till min bror!"

"Men då den ene brodern kan ega konungens förtroende, medan den andre — befinner sig i svenska armén, tycks det som ett svågerskap icke skulle vara tillräcklig grund till misstroende."

"Visst icke ensamt, ers Durchlaucht! Ty om man skulle, på grund af slägtskap och förvandtskap med dem, som öfvergått till svenskarne, bedöma vårt rikes herrar och män, hvem skulle då icke blifvit misstänkt för förräderi mot sitt fädernesland?"

Fru Else framträdde i detsamma med en utsökt artig nigning och frågade, "om icke Deres Durchlaucht behagade, efter den besvärliga resan, tillåta att någon spis framsattes."

Markgrefvinnan tackade och önskade derefter att få en stund vara ensam, för att samla sina tankar.

Herr Laurids aflägsnade sig genast och hans fru följde honom.

Den unga damen, så snart hon blifvit lemnad för sig sjelf, kastade med uttryck af lifig otålighet det pelsverk, som besvärade henne, från sig och gick fram till fönstret, för att kasta en blick utåt. Ehuru frusna rutorna voro, kunde hon likväl genom en och annan klarare fläck se slottets närmaste omgifningar. Det föreföll henne enligt och dystert som ett fängelse. Hon var ifrån barnaåren van vid praktfullare omgifningar, än som funnos på en egendom, tillhörig en visserligen förmögen, men mera åt den redbara lärdomen än prakten hänvänd forskare. Dessutom föreföll den nordiska vintern, som utbredt sitt täckelse öfver nejden, förfärande för den unga sydtyskan från drufvornas hemland. Hon frös, och dock brann det i hennes innersta. Hofdamen, som följde henne, tycktes icke vara af den art, att hon kunnat öfva något inflytande eller ens gifva någon riktning åt den unga furstinnans sinne och infall. Hon endast gick sin herskarinna tillhanda med uppassning.

Men snart vändes markgrefvinnans uppmärksamhet på en grupp ryttare, som nalkades ur den närbelägna skogen. Ehuru markgrefvinnan sett en stor här, då den uppträdde i parad, hade hon vid hofvet icke

kunnat blifva vittne till alla dessa mångfaldiga spänningar, dessa besynnerliga oroligheter och faror, som höra till det militäriska lifvet, då en härsmakt befinner sig i sina kantoneringsqvarter eller en afdelning är stadd på marsch. Hon kände derföre en viss bäfvan, då den ankommande ryttareskaran, vid ett anrop af en post, som öfverste Rosenkrands utsatt, stannade och begynte parlamentera.

Vid postens anrop hade öfversten sjelf sprungit ifrån sin mor och nedsteg på borggården, för att tillse hvad som var å färde. Så snart han erhållit rapport från posten, gick han sjelf ut på den tillfrusna planen utanför slottet. Då markgrefvinnan såg honom närma sig de fremmande ryttarne och helsa deras anförare med vänligt handslag, blef hon lugn och afbidade blott med nyfikenhet att få veta hvem den fremmande var. Hon såg nu huru äfven herr Laurids trädde ut och omfamnade med mycken hjertlighet den fremmande ryttaren. Efter en kort stunds samtal redo några af de fremmande ryttarne bort. Herrarne qvarstodo emellertid på planen och sågo ofta bortåt skogen liksom de väntat någon.

Nu inträdde fru Else för att underrätta markgrefvinnan att måltiden var färdig. Men markgrefvinnan vinkade henne till sig och pekade med en frågande åthörd ut genom fönstret.

"Känner ni hvilka dessa fremmande ryttare kunna vara, min goda fru värdinna?" sade hon.

"Åh! Det är sannerligen svåger Ebbe Ulfeld! Hur i Guds namn kan han vara här?"

"Ebbe Ulfeld! Det är väl icke grefve Corfits heller, som ni menar?"

"Nej, men Ebbe har också ingått i svensk tjenst."

"Ah, det är sannt! Men han har väl återvändt till sin danska öfverhet, efter han visar sig här."

"Jag vill hoppas det! Han är emellertid den mig käraste af mina många svågrar."

"Ni är förmodligen, äfven ni, fru Else, förtörnad på grefve Corfits?"

"Jag tillstår, att jag icke kan annat, än på det

högsta ogilla hans förrädiska uppförande mot Danmark, men emot mig enskildt har han alltid visat utmärkt artighet."

"Och hans grefvinna, den sköna Eleonora Kristina?"

"Jag beklagar henne af hjertat. Af mig har hon visserligen icke förtjenat annat än vänskap."

Markgrefvinnan svarade intet, utan tycktes öfverlemna sig åt sina tankar, i det hon ånyo såg ut.

Emellertid nalkades ur skogen en släda, omgifven af ryttare, och innehållande ett fruntimmer.

"Det ser rätt besynnerligt ut," anmärkte markgrefvinnan, "att fruntimmer här i Danmark resa under bevakning af krigsfolk. Att jag reste så, kan vara naturligt, då jag kommer från holsteinska sidan. Men hvem kan den damen vara, som reser så väl bevakad inom landet?"

"Det är sannerligen grefvinnan Hedvig, svåger Ebbes fru!"

"Hon är ju också dotter af kung Kristian?"

"Hon är den älskvärda grefvinnan Eleonoras yngre syster!"

Markgrefvinnan tycktes skärpa sin syn, då hon nu noggrannare betraktade den främmande damen.

Emellertid åkte grefvinnan Hedvig snart in på borggården, dit Laurids och Ebbe följde henne. Ryttarne stego af sina hästar och begåfvo sig in på en stor loge, der de sökte herberge. Öfverste Rosenkrands gjorde en rund omkring slottet, för att taga det i närmare ögonsigte. Fru Else skyndade också ut att emottaga sin svägerska.

Markgrefvinnan gjorde några slag af och an på golfvet, medan hon öfvertänkte för sig sjelf.

Det dröjde icke länge, innan fru Else införde grefvinnan Hedvig i markgrefvinnans rum.

Markgrefvinnan, ehuru ung, hade likväl hastigt utvecklat sitt förstånd, och ville iakttaga sin anborna furstliga värdighet emot en konungadotter, som var född af lagligt äktenskap, ehuru icke erkänd såsom prinsessa. Men grefvinnan Hedvig, som var uppfödd

vid hofvet, egde icke mindre finhet i skick och väsende, äfvensom icke mindre anspråk. Hon hade, liksom systern, grefvinnan Eleonora, vistats i den svenska drottningen Kristinas lysande kretsar, ehuru hon nu återkommit till Danmark.

"Det fägnar mig att göra er bekantskap, fru grefvinna!" började markgrefvinnan.

"Ers Durchlaucht är alltför nådig!"

"Tillåt mig att fråga hvilken väg ni kommit till Fyen? Jag hörde ju, att ni och er syster befunno er hos den svenske kungen i Schlesvig för en vecka sedan."

"Jag befann mig der då, det är sannt, ers Durchlaucht. Men min gemål hade rest till Köpenhamn för att träffa konung Fredrik och åter försona sig med fäderneslandet. Jag reste derföre, med tillåtelse af svenske befälhafvaren, general De la Gardie, öfver Bält i går, så att jag i dag från Assens, der jag mötte min gemål, gjort resan hit i hans sällskap."

En flyktig rodnad flög öfver markgrefvinnans drag.

"Ni har alltså rest öfver isen, fru grefvinna, liksom jag!"

"I Assens hade jag uppdrag att framföra en helsning från generalen till hans grefvinna; men hon har flytt från fängenskapen i natt."

"Ett rykte gick för en tid sedan, att hon skulle omkommit i Itzehoerbranden. Det lär likväl varit ogrundadt, efter hvad jag sedermera hört."

"Ja, nog lefde hon ännu i går afton och befann sig då, tillika med min systerdotter, såsom jag nämnt, i Assens. Men generalen har för henne hyst djupa bekymmer."

"Fruktar ni icke, fru grefvinna, att svenskarne begagna sig af tillfället att tåga öfver Bältet?"

"Jag hörde visserligen att planer förehades till en öfvergång, men jag kan icke föreställa mig att en sådan så snart och lätt kan utföras."

Markgrefvinnan nickade. "Ni har rätt, fru grefvinna!"

"Det är min gemåls afsigt att öfver Nyborg och Sprogö försöka komma öfver till Köpenhamn. Jag för min del längtar också att få återse min älskade fädernestad."

"Dit reser också jag, så att vi, om grefvinnan så tycker, kunna göra sällskap."

"Det är en ära för mig, och jag anhåller att för den få förklara ers Durchlaucht min innerliga tacksamhet."

"Men jag behöfver hvila. Jag ämnar begagna vår goda värdinnas, fru Elses, gästfrihet och dröja här öfver natten. Jag har åtskilligt att tala med den lärde herr Laurids."

"Jag föreställer mig också, att min mån har åtskilligt att öfverlägga med sin broder; och äfven jag åberopar min svägerskas gästfrihet."

"Med mycken glädje, ers Durchlaucht! Oändligt välkommen, min nådiga svägerska!" yttrade fru Else förbindligt. "Jag anhåller att ers Durchlaucht och min nådiga svägerska täcktes tillåta oss att spisa. Här komma herrarne för att följa oss till bordet."

Hastigt presenterade öfverste Rosenkrands för markgrefvinnan den nyss ankomne öfverste Ebbe Ulfeld, hvarefter herr Laurids bjöd sin arm åt markgrefvinnan, öfverste Ebbe sin åt fru Else och Rosenkrands sin åt grefvinnan Helvig. Så följdes sällskapet till matsalen.

3.

Så snart den svenska segerrika hären tågat öfver Lilla Bält och genom segern vid Iversnäs vunnit fast fot på Fyen, utskickades genast öfver hela denna ö fördelningar af rytteri, som genomströfvade den och på en gång bemäktigade sig de punkter, som för dess militäriska besittning voro af en synnerlig vigt, samt

hölle byarnes innevånare i en helsosam skräck. Dessa ströftrupper, oftast beridna på fula, men snabba och härdiga tartariska hästar, anfördes merendels af tappra och driftiga officerare, som gjort sin skola, om icke redan i trettioåriga kriget, så åtminstone i det Polska fälttåget, der Carl X Gustaf förstått att uppdrifva de afgörande krigsrörelsernas gång till en förut oerhörd snabbhet.

En sådan flock ryttare hade en afton fått sigte på gården Ellensborg, som ligger vid en vik af Stora Bält, uti hvilkens djupaste bugt staden Nyborg är belägen. Anföraren hade knappt närmare betraktat de rymliga välbyggda husen, förrän han riktade sin marsch ditåt.

Truppen red, som vanligt, sluten till den kom ett par hundra steg nära gården. Då gjorde den halt, och ett par man skickades att undersöka stället.

"Korpral!" sade löjtnanten, som var befälhafvare, "se efter, vid rekognosceringen, om vi skulle kunna få ett tjenlig nattqvarter i den der herrgården."

"Som löjtnanten befaller! Men så passande till förvar, som Hohenaspe, är den inte. Skada, att vi så snöpligen måste uppge riksrådets gästfria hus!" Han red åstad med tvänne man.

"Hvem bor här, bonde?" frågade löjtnanten en vägvisare.

"Grefvinnan," svarade denne.

"Hvilken grefvinna?"

"Grefvinnan Kirstine."

"Hvem tror du känner henne, om hon icke har ett bättre namn, än så. Kirstine kan ju hvar bondpiga heta."

"Grefvinnan har ärft egendomen af sin mor, och hon hette fru Ellen. Det var hon som kallade den Ellensborg."

"Nå hvad hette gården förut?"

"Den hette Ulfeldsholm."

"Ah, det är då Ulfeldarnes stamgods. Har det blifvit omdöpt, sedan grefve Corfitz gick öfver till oss?"

"Nej, det var länge sedan gården förlorade sitt namn, ty fru Ellen Marsvin kallade den efter sig sjelf Ellensborg.

"Och nu är det hennes dotter som är egarinna?"

"Ja, det är den berömda fru Kirstine —"

"Gif akt!", kommenderade löjtnanten. "Korpralen vinkar åt oss. Slut lederna! Framåt marsch! Vi få väl taga värdinnan i ögonsigte, när hon visar sig!"

Löjtnanten red med sina män in på den, liksom vanligt på Fyen, i fyrkant kringbygda gården. Den hade från ett befästadt herresäte nu mera blifvit förvandlad till en mera angenäm och beqvämlig, än lysande boning. Då ryttartruppen stannat och löjtnanten steg af sin häst, visade sig i förstugudörren en gråhårig tjenare, som med mycken höflighet trädde löjtnanten till mötes och på sin matmors vägnar bjöd honom att stiga in till henne, medan han sade, att folket skulle anvisas rum och förplägning.

"Godt, godt, min gubbe!" sade löjtnanten, i det han klappade honom på axeln, "låt korpralen hafva inseendet både öfver inqvarteringen och förplägningen."

Han nickade endast åt sin korpral, som ganska väl förstod meningen.

Löjtnanten infördes i ett stort rum, utsiradt med en den tiden endast i de förnämsta hus sedvanlig prakt. Der satt i en länstol bredvid ett bord, hvaröfver tvänne vaxljus kastade sitt sken, en åldrig, vördnadsbjudande fru, ur hvars frodiga ansigte tvänne klara ögon mötte honom med forskande blickar.

Löjtnanten gjorde en helsning, sådan den höfdes en person af högre stånd. Han såg genast att han befann sig i ett förnämt hus.

"Ursäkta, min fru, att jag infinner mig här såsom en objuden gäst! Men krigets lagar äro sådana, att vi måste taga oss flera friheter, än som eljest vore passande."

"Ni är välkommen, min herre!" svarade den gamla. "Ehuru ni egentligen talar ett fremmande

språk, är det mig kärt, att få visa min aktning för hvar och en som kämpar för Danmarks sak,"

"Jag beklagar då, min fru," inföll löjtnanten med ett leende, "att jag just befinner mig på den motsatta sidan, på den, som kämpar emot Danmark."

Den gamla frun gjorde en rörelse af bestörtning.

"Jag ser, att ni icke väntat att få ett besök af svenskar. Men jag hoppas att vi, ehuru vi komma som fiender, icke skola behöfva visa annat än höflighet, och således hafva anspråk på välvilja."

"Ni är svensk, herr löjtnant," utbrast den gamla, "och jag kan icke hata svenskarne, ehuru de föra krig emot Danmark. Mina olyckliga barn hafva njutit mycket godt i Sverige."

"Edra barn, min fru?" upprepade löjtnanten.

"Ni är svensk — är ni adelsman också?"

"Ja, jag är det! Mitt namn är Silfverbjelke."

"Har ni varit på hofvet i Stockholm? Kanske ni känner de mina?"

"Jag har varit page vid drottning Kristinas hof."

"Ah, då har ni säkert sett min dotter!"

"Om ni behagar upplysa mig, min vördiga fru, hvad det fruntimmer heter, som har den äran att vara er dotter, så skall jag försöka att meddela eder hvad jag möjligtvis kan känna om henne."

"Min dotter Eleonora! Då har ni säkert sett henne: hon är Corfitz Ulfelds maka."

"Grefvinnan!" utropade löjtnanten.

Han gjorde derefter en djup bugning, och tillade: "Det är således konung Christian den fjerdes enka, inför hvilken jag har den äran att befinna mig."

"Ja," svarade den gamla, med en blick full af värdighet. "Konung Christian den fjerde var min lagliga gemål. Men berätta mig, min herre, berätta mig om mina barn! Vet ni hvar Eleonora är, min käraste, min ädlaste dotter, hon som dock är förmäld men en, som, jag ryser att nämna det, som är sitt fäderneslands fiende."

"Ni har då icke nyligen haft underrättelse om henne?"

"Det är sällan, som numera underrättelser från den stora verlden hinna hit till min afskilda vrå, der min ålderdomsdagar förflyta. Jag är också bäst belåten, sedan konung Fredrik med så ovärdig bitterhet sökt att skymfa min person och mitt namn, — jag är bäst belåten, att här gömma mig undan för hatet och förföljelsen. Gifve Gud, att mina barn vore lika så mätta, som jag, på verldens ära och fåfänglighet! De skulle då, såsom jag, föredraga lugnet och ensligheten för alla dessa faror och äfventyr, som nu förorsaka mitt moderliga hjerta så många bekymmer."

"Grefvinnan Eleonora befinner sig för närvarande, såsom jag förmodar, i Kolding, så framt hon icke åtföljt sin gemål öfver Bält."

"Öfver Bält! Har då den svenska hären verkligen gått öfver Bält?"

"Denna vinter har lagt en bro öfver böljorna, och den kunde vår tappre konung icke lemna obegagnad."

"Således är icke blott ni, min herre, med ert folk, utan hela den svenska arméen, öfver på Fyen?"

"Ja, ers nåd, och åtminstone är grefve Ulfeld sjelf också på Fyen."

Den gamla uppslog en besynnerlig blick. "Om Ulfeld befinner sig här, så kan *hon* icke vara långt borta. Har ni sett *henne?*"

"Icke henne, men jag skulle kunna framföra en annan helsning till er, min fru, nämligen från er dotter Elisabeth Augusta. För ett par månader sedan var jag förlagd på ett af hennes gemåls slott, Hohenaspe på Ditmarschergränsen. Jag åtnjöt mycken godhet af henne, ehuru riksrådet Lindenow slutligen fick hjelp utifrån, och jag måste ingå på en dagtingan, hvilken för damernas skull var oundviklig. Jag lyckades emellertid att med mitt folk komma undan, ehuru jag nödgades öfverlemna damerna åt danskarnes ridderlighet."

Löjtnant Silfverbjelkes berättelser om grefvinnan Eleonoras och hennes dotters fångenskap och befrielse väckte naturligtvis den gamlas lifligaste deltagande.

Men just som löjtnanten begynte känna sig hemmastadd hos den vördnadsvärda gamla, afbröts samtalet af korpralen, som inträdde och gjorde sitt ställningssteg vid dörren.

Fru Kirstine Munk, så hette och kallades egentligen denna Christian den fjerdes enka, ryste till af förskräckelse vid den bistre krigarens åsyn.

"Korpral!" inföll löjtnanten; "skicka in en af husets pigor för att säga mig till, då jag befinner mig hos frun. Det är ovärdigt att skrämma ett gammalt fruntimmer."

"Herr löjtnant! Posten norr om gården rapporterar, att det ser besynnerligt ut på sjön."

"På hvad sätt då, korpral? Jag skall väl komma ut."

"Ja, herr löjtnant. De infrusna fartygen förehafva något."

"Ja så! Ha de våra inryckt i Nyborg?"

"Jag skulle tro det! Just som solen gick ned, sågo vi en afdelning pikenerare rycka fram på vägen till staden. Ett par regementen rytteri följde dem."

"Det var general De la Gardie!"

"Ja, jag skulle tro det."

"Jag skall skicka två man på vägen till Nyborg, med befallning att rapportera till närmaste patrull, som kan träffas, att det är lugnt och säkert här på kusten. Låt dem sadla upp!"

"Men fartygen, herr löjtnant?"

"Jag kommer genast för att sjelf taga dem i ögonsigte."

Löjtnanten nickade åt korpralen, som gjorde ett ställningssteg igen och lemnade rummet.

"Min vördade fru grefvinna!" yttrade löjtnanten. "Jag hoppas, att ers nåd icke skall få skäl att beklaga sig öfver oss, ehuru vi kanhända på ett par dagar taga i anspråk gästfriheten på Ellensborg."

"Vi skola icke bemöta er såsom fiender, herr löjtnant. Ni har visat er vara så artig och särskildt meddelat mig så mycket om de mina, att jag just önskar att få behålla er ännu längre hos mig."

"Det kommer an på förhållandena, ers nåd. Tillåt mig fråga, om det här är bekant, hvilka de fartyg äro, som ligga infrusna i fjorden här utanföre?"

"Jag känner befälhafvaren öfver dem. Det är kommendören Bredal med fyra krigsskepp, som ligga utanför Nyborg."

"Äro skeppen stora, vet ers nåd det?"

"Nej, jag har icke sett dem. Kommendören har likväl gjort mig ett besök."

Löjtnanten lemnade med en artig bugning rummet.

Kölden var fortfarande skarp och den stjernklara vinterhimmelen hvälfde sin höga båge öfver de snöhöljda slätterna. De aflägsnare föremålen framträdde i besynnerliga former igenom det kalla månljuset. Då löjtnant Silfverbjelke personligen visiterade ett par poster på sjösidan från Ellensborg och fann sina båda ryttare ifrigt trampande af och an för att hålla sig varma, genom rörelsen, begaf han sig sakta och försigtigt ut på isen af fjorden, för att undersöka dess yta.

Mot horizonten kunde man då urskilja de högresta linier, som betydde master, rår och tackel, på fyra stora örlogsskepp. Ombord på skeppen glimmade åtskilliga sken, som för en krigskunnig man röjde, att man ombord förehade något arbete, som upplystes med lanternor, hvilka flyttades af och an, och skiftande framlyste än genom den ena än genom den andra kanonporten. Dånet af skrällande hugg rullade öfver isen och tillkännagaf, att man närmast omkring fartygen var sysselsatt med isens uppbrytande.

Silfverbjelkes tanke vid första ögonblicket var, att försöka om det genom öfverraskning skulle låta sig göra att taga de infrusna fartygen. Men dels fann han sin egen styrka alltför obetydlig och dels måste han anse krigsfartygen såsom ett slags fästningar, hvilka det varit en dårskap att angripa utan

artilleri. Allt hvad han nu kunde göra, inskränkte sig alltså till endast rekognoscerande af fiendens ställning och betryggande af sin egen. Längst borta, vid horizonten visade sig vallarne och tornen af Nyborg, men vid stranden framför staden, der en udde, benämnd, Avernakke, var försedd med ett batteri, utvisade också det rörliga skenet af facklor, att något föregick.

Löjtnanten affärdade en piket af tre, fyra man, att närmare undersöka isen. Han sjelf återvände derefter till Ellensborg.

Då han ankom på gården, anmodade honom den gamle trotjenaren att stiga in och deltaga i en måltid, som fru Kirstine under tiden låtit anrätta.

Löjtnanten infördes i en sal, der ett bord, prydt med ståtliga silfverkärl, var uppdukadt för tre personer. Den gamla fru Kirstine stod midt i rummet, färdig att läsa till bords.

Men bredvid henne varseblef löjtnanten en ungdomlig ädel qvinnogestalt, i en mörk, besynnerlig drägt med en slöja framför ansigtet. Den smärta gestalten böjde sig med mycken både artighet och ödmjukhet för den fremmande krigaren, som naturligtvis med utsökt höflighet besvarade hennes helsning.

"Det är min yngsta dotter," sade fru Kirstine. "Hon heter Dorothea Elisabeth."

"Fordom, min goda moder," sade den unga flickan, med en ödmjuk darrande stämma, "fordom hette jag så, men låt mig nu behålla mitt rätta namn."

"I din moders hus må du bära det namn, till hvilket du blifvit döpt!" sade den gamla med myndig ton.

Löjtnanten lyssnade, med en besynnerlig känsla, efter den beslöjades svar, men det bestod endast i en ödmjuk böjning på hufvudet.

"Låtom oss taga våra platser!" återtog fru Kirstine, hvarvid hon med en artig åtbörd anvisade platsen på sin högra sida åt löjtnanten. Man sammanknäppte derefter händerna till den då, äfven i Danmark, brukliga bordsbönen.

Silfverbjelkes nyfikenhet var riktad på den ödmjuka flickan. Han undrade om hon icke, då hon nu intog platsen på modrens venstra sida, skulle afslöja sig.

"Herr löjtnant," började fru Kirstine konversationen, medan den gamle trotjenaren bar fram den första rätten på ett silfverfat, och hon, såsom en öfvad och förnäm grefvinna, tog först för sig; "ni skulle göra min dotter en glädje, derom är jag öfvertygad, liksom ni gjort mig, om ni ville också meddela henne, hvad ni vet om hennes systrar. Var så god, herr löjtnant! Det är rådjursstek, som jag fått från min ädle granne, den lärde herr Laurids Ulfeld på Egeskov. Men var då så artig och tag ett större stycke! Min dotter Dorothea, ehuru hon eljest föga sysselsätter sig med verlden, längtar likväl att höra ett ord om dem, som äro henne närmast! Den guleroten hör till steken, herr löjtnant!"

Löjtnanten försummade icke att på vederbörligt krigsmans-manér förse sig med en tillräcklig portion. Derefter gick tjenaren till den beslöjade med fatet.

"Om jag kan göra fröken ett nöje," yttrade löjtnanten, "skall jag gerna upprepa hvad jag haft den äran att redan förut yttra för ers nåd."

"Jag ber er, herr löjtnant," yttrade den beslöjade med den mildaste och behagligaste silfverstämma, som kunde klinga från en dödlig qvinnas läppar, "gör er icke besvär med ett sådant upprepande."

"Min fröken, besväret är mig kärt, om jag dermed i någon mån lyckas intressera er."

"Jag för min del har intet med verlden att göra," svarade den beslöjade, i det hon lade framför sig ett stycke af rådjurssteken, icke stort betydligare i löjtnantens tycke, än att en fluga kunnat förtära det.

Hittills har det gått an, tänkte löjtnanten, men hur hon skall äta, utan att lyfta sitt dok, det lyster mig verkligen att se.

"Jag bör säga löjtnanten, att min dotter har ingått bland karmelitersystrarna i Köln, och hon kallar sig der Isabella a Jesu Maria," sade den gamla.

"Fröken Isabella således?" frågade löjtnanten med en sidoblick på henne.

"Vårt heliga förbund i klostret ålägger oss ödmjukhet som vår första pligt," yttrade klosterjungfrun. "Om ni derföre värdigas tilltala mig, min herre, ber jag att få heta syster Isabella."

Vid dessa ord lyfte hon med en lätt rörelse slöjan och kastade den öfver hufvudet, så att det lätta draperiet betäckte hennes axlar och rygg.

Då löjtnantens blickar med förvåning fästade sig vid de ädla, fina dragen, den snöhvita hyn, som dock öfver de välbildade kinderna var öfvergjuten af en lätt rodnad, slog Isabella långsamt upp sina stora ljusblå ögon och såg på honom med uttryck af en stilla och ödmjuk själshöghet, så talande, att han kände sig underlig till mods, liksom om andedrägten velat tryta honom.

"Ja, kalla henne syster Isabella, om ni vill," inföll fru Kirstine, "men jag begagnar hennes rätta namn Dorothea. Var så god och låt maten smaka er, min herre. Behagar ni en bägare vin också?"

Men löjtnanten kände sig med ens betagen af en fruktan, en känsla, som eljest var främmande för hans manliga hjerta, nämligen fruktan att syster Isabella endast under de ögonblick hon spisade, skulle låta honom njuta anblicken af detta hulda ansigte. Han gaf sig derföre knappast tid att äta för att icke försumma något ögonblick af hennes betraktande. Han skulle kanhända, åtminstone första gången under kriget, uppstigit hungrig från ett välförsedt bord, om icke den sköna af ett omedvetet förbarmande, mera öfver hans aptit, än öfver hans ögons lust, så förkortat den stund hon användt till förtärandet af den enda första rätten, hvarefter hon åter fällde slöjan för sitt ansigte, att han med de öfriga rätterna, på fru Kirstines trägna uppmaningar, hann fullkomligt tillfredsställa sitt behof af föda. Han var under måltiden mera fåordig än vanligt, och det som han yttrade var också ovanligt artigt och intagande, för att vara af en krigare och fiende.

Efter måltiden inbjöd fru Kirstine honom i sitt rum, der hon hade många frågor att framställa. På dessa svarade han ofta med mycken tankspriddhet, medan hans tankar, hvilket var hans blickar förmenad, beständigt smögo sig under den afundsjuka slöjan.

4.

Då den svenska arméens fördelningar åt alla håll öfversvämmade Fyen, ryckte en stark fördelning, anförd af general-löjtnanten Lybecker, mot Nyborg. Staden gaf sig utan motstånd. Det var natt då svenskarne inryckte och togo sina qvarter i borgarhusen. Morgonen derpå visade sig för deras ögon fyra stora örlogsskepp, infrusna i Nyborgsfjorden. Den svenske befälhafvaren skickade genast en trumpetare och en fänrik ut på isen, för att uppfordra fartygen att gifva sig. Men kommendören Bredal hade under natten låtit isa upp omkring sina fartyg och svarade, att han skulle, ifall svenskarne försökte anfalla honom, möta dem med all den kraft han förmådde.

Innan ännu Lybecker beslutit hvad han skulle vidtaga för åtgärd, anlände svenske generalen grefve Jacob Casimir De la Gardie med ett par regementen fotfolk. Generalen marscherade genast till Avernakke, en liten skans, som om natten blifvit uppgifven åt en liten svensk ströfkorps, som öfverraskat den. Från denna punkt lågo skeppen inom kanonhåll.

Generalen lät genom en trumslagare upprepa uppmaningen till kommendören att gifva sig, men erhöll samma svar. Medan generalen afbidade utgången af denna skickning, hade han tagit sin plats på den yttersta bastionen af skansen. Bredvid honom stod en dansk embetsman, som skulle lemna generalen de upplysningar om belägenheten, hvilka erfordrades.

"Det är förmodligen Knudshoved, den landtunga, som sträcker sig framför oss?" frågade generalen.

"Ja, ers herrlighet," svarade den danske byfogden.

"Och den ljusblåa punkten, längst borta vid horizonten, är Sprogö?"

"Alldeles rätt, ers herrlighet."

"Till venster ha vi Nyborg. Jag ser den svenska fanan öfverst på fästningsvallen. Men hvad heter gården till höger? Om jag icke ser orätt, så stå ett par svenska poster der bredvid."

"Gården heter Ellensborg, ers herrlighet. Den blef i går afton intagen af en svensk rytteriafdelning."

"Herr general," upplyste en af de bredvidstående adjutanterne, "rapport har i natt ankommit, att löjtnant Silfverbjelke med ett ströfparti intagit gården."

"Hvem eger den?" inföll generalen, med en blick på byfogden.

"Fru Kirstine Munk, ers herrlighet."

"Ah, Christian den fjerdes enka! Lefver hon, den stackars förföljda misskända frun, der på sina gamla dagar? Om hennes dotter, den älskvärda grefvinnan Eleonora, som är med oss, och ämnar från Odense inträffa i Nyborg, visste det, skulle hon visst göra ett besök hos henne. Min Ebba är också i hennes sällskap."

Byfogden svarade endast med en ödmjuk buguing.

Generalen vände sig till en af de närstående officerarne. "Löjtnant Cronzhammar!" sade han; "var god och rid framåt Odensevägen. Ni möter troligen snart nog då min hustru och grefvinnan Eleonora Ulfeld. Framför då till damerna min helsning och uppmana dem att taga vägen af till höger, så att de komma till Ellensborg."

Löjtnanten gjorde sin militäriska honnör för generalen, och skyndade derefter att utföra den erhållna befallningen.

Emellertid vidtog generalen de åtgärder, som voro erforderliga för att angripa de infrusna skeppen. Några kanoner framsläpades på sina slädar och generalen sjelf anvisade dem de punkter, hvilka de borde

intaga. På sjelfva skansen sattes den af danskarne lemnade kanonen i ordning och laddades.

Så snart trumslagaren med svaret från kommendör Bredal återvände till generalen, gaf denne befallning att öppna elden. Den danska kanonen från skansen riktades mot hufvudskeppet och ur dess mynning flög den första kulan. Bredal var icke sen att besvara elden och snart insveptes skeppen i en bädd af krutmoln, ur hvilken kulorna, dansande utåt isen, flögo mot stranden. Generalen lemnade höjden af skansvallen och begaf sig till en punkt, från hvilken ingen krutrök hindrade honom att öfverse striden.

Ur Nyborg framryckte åtskilliga kavalleri-trupper, som började att svärma utåt isfältet och närma sig skeppen. De upplöste sig, då de kommo inom skotthåll, i ett till utseende oredigt hvimmel. I fullt sporrsträck, svängande sina hästar i alla riktningar för att förhindra fienden att sigta, redo kavalleristerne så nära, att de kunde med sina långa karbiner skicka kulorna inom skeppens bord. Bredal lät emellertid den ena hälften af sitt folk arbeta med att upphugga isen och uthala fartygen allt längre från land, under det den andra underhöll kanonelden.

Men ytterst på Knudshoved visade sig oväntadt en temligen betydlig trupp af krigsfolk, som legat gömd i ett lågt batteri längst borta på udden. Denna styrka tycktes röja sin afsigt att understödja de anfallna skeppen genom att åtminstone fördrifva de svärmande svenska ryttarne. Generalen steg genast, så snart han märkte detta, till häst och skyndade till Nyborg. Inom en half timma ryckte derifrån ett par starkare kavalleri-afdelningar, som längs den låga landtungan närmade sig spetsen af Knudshoved. Men danskarne lossade endast ett par salfvor på ryttarne ute på fjorden och begåfvo sig derefter tvärt öfver udden, ut på Stora Bält. De togo riktningen till Sprogö.

Det svenska rytteriet svängde också ut på isen och nu såg man huru tvänne fiendtliga skaror, den ena flyende, den andra förföljande, ilade utåt rymden

på trafvande hästar, medan skeppen, som egentligen voro bygda att med seglens vingar ila utåt böljorna, endast med yttersta möda kunde släpa sig undan det håll, inom hvilket de svenska kanonerna kunde hinna dem. Emellertid fortfor kanonaden, ehuru sakta aftynande, hela dagen.

Så snart generalen i Nyborg anbefallt de rörelser, som skulle utföras inom sjelfva staden och dess grannskap, kallades han af en adjutant, som konungen utskickat, till ett krigsråd, som skulle hållas i Dalems kloster.

Generalen lät ett kompani rytteri sitta upp och eskortera sig till den anbefallda mötesplatsen. Han hoppades att möta sin gemål, innan hon tagit af vägen till Ellensborg, men denna hans förhoppning gick icke i fullbordan.

5.

I det fordna Augustinerklostret Dalem, der den svenske konungen tagit högqvarter, spelade i brokigt hvimmel all den rörelse, som under ett fälttåg åtföljer öfverbefälhafvaren och i honom eger sin medelpunkt. Rörelsen i Dalems kloster var så mycket större, som i det kungliga högqvarteret icke blott krigshändelsernas ledning bestämdes, utan representanterna för de intressen, för hvilkas skull sjelfva kriget fördes, här församlade sig att kasta sitt inflytande, än på den ena, än på den andra sidan, och derigenom inverka på fälttågets hela gång. Från den vidlyftiga borggården hade snön blifvit bortskottad och vägen till Odense, som utgjorde en knapp half mil, var uppkörd och upptrampad af de fram och tillbaka ilande åkdonen, hästarne, truppafdelningarne, folkskockarne. Vid alla yttre dörrar i klostret rörde sig flockar af vakter, med klingande sporrar, väldiga hillebarder och ståtliga drägter. I fönstren skymtade esomoftast, der man

genom de frusna rutorna kunna urskilja det, officerarnes drägter och vapen. Men bland de stolta och lysande herrarne, som prunkade med krigets glimmande prydnader, visade sig här och der andra personer i enklare, men icke mindre dyrbar skrud. De voro herrarne af pennan, som under sin mindre skytande yta gömde en långt vidsträcktare, ehuru icke synlig makt, än herrarne af svärdet.

Från Odense anlände ett tåg af fem täckslädar, dragna af spann, och, som det syntes, egentligen utgörande gamla förgylda vagnar som för tillfället blifvit satta på medar. Dessa åkdon omgåfvos af talrik betjening till häst och fot, och i hvarje af de tunga åkdonen satt en äldre herre. Både herrar och betjening, ehuru kostbart utstyrda, saknade dock en prydnad, som eljest den tiden ansågs för den oumbärligaste för en man, nämligen värjan. Dessa herrar utgjordes af de fem Danmarks riksråd, hvilka vid svenskarnes ankomst till Odense befunno sig derstädes och sålunda måste anses såsom fångar.

Då de danska riksråden ankommo till Dalem, skyndade en svensk hofjunkare, åtföljd af några unga adeliga pager, att emottaga dem och, i den ordning de stego ur, införa dem i ett förmak, der förut ett antal herrar befunno sig. Ibland herrarne i förmaket rådde en viss orolig väntan, ehuru de hvar och en sökte att visa en lugn och belåten uppsyn. Då de danska riksråden inträdde, närmade sig dem en af de förnämsta herrarne, som förut voro inne i rummet. Det var en medelålders herre med ett särdeles prydligt och intagande väsende, men med ett eget uttryck af stolthet gränsande till fåfänga, som gaf hela hans skick stämpeln af något oroligt, hvilket för en menniskokännare icke kunde undgå att förefalla misstänkt.

"Ah, herr Gunde Rosenkrands," sade han till ett af riksråden. "Jag hoppas att ers excellens, ehuru beklagliga omständigheterna kunna vara, befinner sig väl, tillika med sin familj."

Riksrådet visade någon förlägenhet och stammade: "Jag tackar er, jag tackar så mycket, herr grefve."

"Och ni, herr Iwar Wind, ser lika glad och frisk ut som alltid," vände sig grefven till ett af de andra rikSråden.

"Jag ber, grefve Ulfeld," svarade den andre och drog sig också förlägen tillbaka.

"Herr Henrik Rantzau!" fortfor grefven att helsa, "och herr Jörgen Brahe! Jag hoppas att eders herrligheter icke befinna sig alltför illa af den lyckans omvexling, som nu tillåter mig att här helsa er, mina herrar."

På grefve Ulfelds panna hade småningom en purpur börjat att uppstiga, men han gömde sina känslor under skenet af den utsöktaste artighet, under det de danska herrarne drogo sig tillbaka.

"Herr Otto Krag!" fortfor grefven. "Det är längesedan jag hade den äran att se er!"

"Det är icke så många år sedan," yttrade det allvarsamma riksrådet. "Men det var under helt andra förhållanden, herr grefve! Ni har rätt, lyckan vexlar hastigt om!"

Ulfeld skiftade färg, men yttrade, utan att hans röst röjde den svallning i blodet, som han erfor: "Var öfvertygad, herr riksråd, att jag med deltagande ser er här, och att jag gerna skall åberopa den nåd, med hvilken hans majestät konung Carl Gustaf täckts omfatta mig, för att utverka åt er, mina herrar, all den skonsamhet, den aktning och den välvilja, som det ligger i Hans majestäts älskvärda lynne att visa för en hvar."

Riksrådet Otto Krag rynkade sina ögonbryn och kastade en mörk blick på grefven. "Jag kan icke tacka er, grefve Ulfeld," sade han, "en hvar må stå eller falla sin egen herre! Jag för min del, ehuru jag är en fånge, och ni en mäktig och segrande konungs gunstling, vill icke byta med er."

Grefve Ulfeld tog ett steg tillbaka.

"Ni känner mig icke och kan icke bedöma mig, herr riksråd," sade Ulfeld med låg röst. "Tror ni icke att min närvaro härstädes, ehuru den kostat mig sjelf mången bitter förödmjukelse, har sparat Danmark mycket ondt?"

"Åtminstone har Danmark icke blifvit sparadt för det värsta," invände Krag med en föraktlig blick, "nämligen just er närvaro, grefve Ulfeld."

"Jag beklagar att ni en dag skall ångra er, herr Otto Krag," inföll grefven, i det han med en lätt bugning drog sig tillbaka.

De fem danska riksråden vexlade sinsemellan hemlighetsfulla blickar, men i sjelfva verket kände de alla en viss tillfredsställelse öfver det sätt, hvarpå grefve Ulfeld blifvit afspisad.

Nu öppnades dörren, och en herre i dyrbar guldbroderad drägt af purpursammet, åtföljd af ett par yngre uti svarta, men likaledes dyrbart broderade drägter, inträdde. Medan de båda yngre blandade sig i mängden af de öfriga närvarande, framsteg den purpurklädde midt i rummet och helsade åt ömse sidor, med utmärkt behag och lätthet. Hans snabba öga öfverfor genast kretsen och stannade på en reslig, mager herre, som stod med korslagda armar och stödde en kraftfull skuldra mot den ena fönsterposten.

"Herr baron och riksråd!" yttrade den nyss inkomne, i det han nalkades den reslige. "Hans majestät har väl ännu icke öppnat audiensen?"

Baron Sten Bjelke, så hette det resliga svenska riksrådet, gjorde en höflig bugning och svarade: "Ännu icke, ers excellens!" Men i detsamma tillade baronen, med en artig bugning emot en kammarherre som närmat sig: "Skulle grefven behaga anmäla hos Hans majestät, att ambassadören grefve Terlon är anländ."

"Jag tackar er, herr baron, jag tackar er på det högsta," yttrade den förbindlige fransmannen, "men jag har alldeles ingen brådska med anmälningen. Hans majestät ilar i sanning så hastigt framåt med sin segerrika här, att man väl kan behöfva vänta någon stund, åtminstone i hans förmak, för att få hemta andan."

Baron Bjelke smålog. "Icke sannt, ers excellens, vår svenska vinter och vårt svenska bruk att färdas med släda, underhjelper verkligen fortgången?"

"Åh ja," skrattade grefve Terlon, "på land går ert sätt att färdas rätt väl fram, men på sjön går det också ner."

"Ah, det är sannt, jag beklagar att ers excellens förlorade sitt ekipage under vårt tåg öfver lilla Bält."

"Hans majestät förlorade sitt på samma gång. Men jag lyckönskar mig, i sanning, att så nära er segervinnande och lysande konungs person hafva deltagit i det märkvärdigaste tåg, som verldshistorien har att uppvisa. Hvad är den obetydliga förlusten emot en sådan oförgänglig ära!"

"Om blott ers excellens icke finner mödorna och kölden alltför svåra att uthärda!"

"Jag märker att ert svenska lynne, min baron, förträffligt harmonierar med mitt, ty också jag känner, att äran har en ganska stor förmåga att hålla en varm i sjelfva den strängaste vinter."

Grefve Terlon kastade i detsamma en blick åt sidan. Denna blick träffade en yngre välväxt man, med ett fint och tänkande ansigte. Grefven helsade på denne. "Se der, herr envoyé och sekreterare af Staten! I sanning, vi äro snart så många diplomater tillsammans, att vi här på stället skulle kunna hålla en kongress."

Statssekreteraren Coyet besvarade ambassadörens helsning med ett vördnadsfullt, men fint och artigt väsende. "Ers excellens," sade han, men så sakta att endast de närmast stående hörde det, "det vore så mycket lättare, som ers excellens behagar anmärka att icke mindre än fem danska riksråd äro på stället närvarande."

"Så?" inföll grefve Terlon, med en lång blick på de utmärkta herrarne, "det är således de danska riksråden! En segervinnare, min bäste herr Coyet, bör visa sig ädelmodig."

"Åtminstone kan en artighet, så älskvärd som ers excellens', aldrig uttydas annorlunda än som ett tillbörligt deltagande för olyckan, hvilket för öfrigt icke kan inverka på de diplomatiska ärendenas gång," anmärkte Coyet.

"Det tillhör just segervinnaren," sade Sten Bjelke, "att icke låta den förkrossade djupare känna sin förödmjukelse, än billighet och menskiighet medgifva."

Terlon bugade sig artigt för det svenska riksrådet. "Ni glömmer aldrig edra ädla tänkesätt, min baron, icke en gång när det gäller diplomatiska förhandlingar."

Ett drag af djupt allvar sväfvade öfver Sten Bjelkes ansigte. "Minst då, ers excellens," sade han med eftertryck.

Coyet gjorde också en vördnadsfull bugning för friherren, liksom för att derigenom förklara att han instämde i baronens mening, men han strök sig derunder sakta om munnen med en fin silkesnäsduk.

Grefve Terlon närmade sig nu de danska riksråden.

"Se der! Grefve Ulfeld," yttrade Terlon i förbigående, "visa mig den artigheten, herr grefve, och presentera mig för de danska herrarne!"

"Med mycket nöje, ers excellens," svarade Ulfeld, ehuru en förlägen rodnad uppsteg på hans panna.

Så snart grefven med korta ord fullgjort ambassadörens önskan, drog han sig tillbaka. Terlon sade till de danska herrarne: "Jag ber att få förklara för er, mina herrar, att det ingalunda varit min konung kärt att nödgas skicka mig hit till er med en sådan makt, som nu är händelsen. Men jag hoppas att Danmark en gång skall erkänna, att vår store Ludvig är lika ädelmodig, som hans spira är mäktig. Han skulle i sjelfva verket önska att i Hans majestät konungen af Danmark ega en lika välvillig och trogen bundsförvandt, som han nu eger i Hans majestät konungen af Sverige."

De danska herrarne sågo något förlägna på hvarandra. Slutligen tog Gunde Rosenkrands till ordet: "Ehuru smickrande det måste vara för oss att se ers excellens i Danmark, hoppas jag ers excellens icke finner det underligt, om vi skulle önska att ankomsten skett på annat sätt."

Terlon smålog. "Det gäller om mig, mina herrar, som om höfvidsmannen i Capernaum, att jag är under

en annan mans våld. Min ankomst berodde således icke af mig sjelf, men," tillade han med lägre röst, "om min ankomst icke just varit så särdeles angenäm för Danmark, så torde den dag komma, då min närvaro erkännes hafva gagnat detta rike."

Otto Krag betraktade den fransyske grefven med en mörk och misstrogen blick, men svarade intet. De fyra andra herrarne bugade sig likaledes stillatigande.

Allt flera herrar anlände till det kungliga förmaket. Hvarje ankommande emottogs med artiga helsningar af dem, som förut voro inne, och samtalet emellan de grupper, som bildat sig, blef allt lifligare, ehuru det endast fördes halfhögt, så att sorlet ingalunda var högljudt, utan endast liknade den sakta susningen en stilla morgon i en snöbetäckt småskog.

Hastigt öppnades en sidodörr: ett par officerare i den prunkande drabantuniformen trädde ut och ställde sig på hvardera sidan om dörren. På en gång tystnade samtalets susning. Alla stodo i tyst förväntan.

Ur det inre rummet framkommo nu tvänne herrar, riksamiralen Carl Gustaf Wrangel och generalen grefve Claes Tott. Den förre tycktes något upphetsad, att döma af rodnaden på kinderna och den korta andedrägten: den sednare bar ett tillfredsställdt leende på sina stolta drag.

Grefve Terlon, som stod närmast Coyet, kunde icke återhålla en hviskning till denne: "Hvad menar ni, min bästa envoyé? Månntro icke grefve Totts djerfva tapperhet återigen vunnit en seger öfver riksamiralens betänksamma vishet — på det stora fältet i konungens höga själ?"

Riksamiralen och general Tott drogo sig tillbaka bland de öfriga, och en ny tystnad inföll.

Då framträdde, åtföljd af några kammarherrar, konung Carl Gustaf sjelf ur sina rum. På hans fryntliga drag hvilade uttrycket af tillfredsställelse och belåtenhet, medan hans stora ögon hvälfde sig, med den säkra hjelteblickens snabbhet, öfver samlingen af de närvarande. Han böjde hufvudet och nickade åt alla sidor åt de bugande herrarne.

"Se der grefve Terlon;" sade konungen med ett förbindligt leende; "jag gratulerar er, min grefve, att vid vår färd öfver Lilla Bält hafva uppoffrat beqvämligheten för vänskapen till min person. Ni ser, att Vår Herre belönar sina vänner, och jag tillstår att jag skulle känt det som en djup förlust, om ni befunnit er i den olycklige släden."

"Ett så nådigt ord af ers majestät har i sanning förtjent att förvärfvas med mödor och försakelser," inföll fransmannen. "Nu beskäres det mig såsom en rågа på min lycka, att hafva fått vara ett vittne till ers majestäts segerrika tåg öfver hafvet."

Konungen smålog fryntligt åt den fransyska artigheten och vände sig derefter till baron Bjelke: "Om ni nu har dechiffrerat brefven, min kära Bjelke, så skall jag om en stund höra dem i kansliet."

"Som ers majestät befaller," svarade Bjelke. "Herr Coyet har fått åtskilliga bref från Holland."

"Vår förbittrade fiende fortfar väl ännu att der vara lika verksam?" frågade konungen med ett trotsigt löje, och kastade i detsamma en blick på statssekreteraren.

Coyet bugade sig. "Enligt brefven från Holland har Beuningen afseglat till Köpenhamn," sade han.

"Ha vi honom i Köpenhamn, den gamle arffienden!" utbrast Carl Gustaf. "Åtminstone behöfva vi då icke vända vårt tåg åt motsatt håll, för att möjligtvis kunna träffa honom. Har Dahlberg icke afhörts sedan?"

Konungens blickar flögo på Wrangel.

"Ers majestät," svarade riksamiralen, "om Dahlberg också kommit lyckligt öfver, först till andra sidan och sedan tillbaka igen, så har han i alla fall en så lång väg, att han ännu icke kunnat hinna tillbaka, ehuru naturligtvis en liten kavalleri-afdelning kan röra sig mångdubbelt snabbare, än en hel armé."

"Jag är fullkomligt öfvertygad om, att Dahlberg med all den skyndsamhet, som står i menniskoförmåga, utför sitt uppdrag."

Den fransyske ambassadören kastade på konungen en förvånad blick.

Carl Gustaf märkte blicken och sade: "Jaså, grefve Terlon! Förvånar det er, att den som sagt a, också vill säga b?"

"Jag måste tillstå, ers majestät," inföll Terlon, "att efter de prof jag hittills sett af ers majestäts hjeltemod och underbara lycka, det icke förefaller mig förvånande, om ers majestät går hela alfabetet igenom."

"Åh, så långt bär det väl icke heller," skrattade konungen.

"Jag ber om nåd, ers majestät! Det är eljest icke ers majestäts vana, att stanna på halfva vägen, såsom jag har märkt."

"Allt beror likväl af Försynen. Vi vilje hoppas att den hand, som befallt böljorna bygga sin blanka bro för oss, ännu icke öfvergifver oss. Det tillhör oss att begagna de omständigheter, som Försynen erbjuder gynnande för oss."

"Ers majestät har behagat yttra sig lika värdigt som vist," inföll Wrangel. "Just deruti består den rätta klokheten att begagna alla de fördelar, som naturligen erbjuda sig, men icke förmätet sträcka sig längre, än det befinnes rådligt."

Nu öppnades dörren och en ny gäst inträdde i konungens förmak. Det var general De la Gardie. Vid anblicken af konungen sjelf, stannade han och bugade sig vördnadsfullt invid dörren.

Men Carl Gustaf gick genast emot honom och räckte honom handen.

"Välkommen, Jacob," sade konungen. "Och Nyborg gaf sig genast?"

"Ja, ers majestät. Men i den tillfrusna fjorden ligger en liten eskader under befäl af kommendör Bredal. Han har icke velat gifva sig. Derföre har jag låtit nedföra några kanoner till stranden vid Avernakke och befallt Lybecker att beskjuta de fyra skeppen. Dessutom visade sig ytterst på Knudshoveds udde ett danskt detachement, hvilket kastade sig undan utåt isen på Stora Bält, förmodligen i afsigt att rädda

sig till Sprogö. Jag har låtit ett par kompanier af Fabian Berends finska ryttare förfölja det.“

“Således ligger Stora Bält säkert?“ inföll konungen.

“Ers majestät,“ inföll Wrangel, “om också isen kan bära några strödda truppafdelningar —“

“Min bäste Wrangel,“ afbröt honom konungen, i det han klappade honom på axeln, “vi befinna oss ju ännu i all trygghet på Fyens säkra land. Här måtte vi väl icke sjunka.“

Riksamiralens ögonbryn rynkades och ett drag af förtrytelse glimmade i hans ögon.

Men konungen fortfor: “Jag vet för öfrigt, min tappre och ädle vän, att om det skulle gälla, ni ingalunda vore den sista att möta långt större faror, än faran af ett tåg äfven öfver Stora Bält. Tro mig, jag värderar er vishet och omtanka lika högt som er tapperhet. Det är likväl ni som har det största fältherrenamnet, grefve Carl Gustaf Wrangel!“

Riksamiralen bugade sig. “Ers majestät,“ yttrade han, “uppskattar allt för högt min förmåga och mitt namn. Men hvad uppriktig vilja, trohet och nit beträffar —“

“Så känner jag min gamle vapenbroder alltifrån tiderna i den store Torstensons läger.“

Wrangel rätade sig. Ett uttryck af tillfredsställelse strålade ur hans ansigte och han sade: “Nu, ers majestät, nu är ers majestät längre än han! Han gick aldrig öfver Lilla Bält.“

Nu fästades konungens blickar på de fem danska riksråden. Genast närmade han sig dem med denna intagande fryntlighet, som låg i hans naturliga lynne.

En kammarherre, tillkallad på en vink af konungen, hade på hans tysta fråga upplyst honom om de danska herrarnes namn.

“Mina herrar,“ tilltalade konungen dem. “Välkomna till mitt högqvarter! Men hvarför ser jag herrarna sakna sin tillbörliga prydnad? Hvar äro edra värjor, mina herrar?“

“Edera majestät,“ svarade Gunde Rosenkrands, “vi ansågo oss icke tillständigt, fångne såsom vi nu

måste anse oss, att inför ers majestät framträda med något vapen.“

“Jag ber er, mina herrar,“ inföll konungen, “återtagen edra värjor! Min önskan är alldeles icke att se eder som fångna, eller att sjelf betraktas såsom en fiende, minst såsom en förtryckande och öfvermodig fiende. Gud är mitt vittne, att det är konung Fredrik, som först anfallit mig och tvingat mig till detta krig.“

“Vi nödgas erkänna det, ers majestät,“ sade Ivar Wind. “Mer än en af vår konungs rådgifvare afstyrkte på det högsta detta krig. Men emellan Sverige och Danmark ligga sedan urminnes tider så många tvister oafgjorda, att han icke ansåg sig böra släppa tillfället ur händerna.“

“Det är just derföre, som Guds straffande hand hvilar öfver Danmark,“ yttrade konungen högtidligt. “Men jag vill icke för min del öka krigets börda med grymhet och plundring. Jag har befallt, att mina soldater skola bemöta folket med välvillighet och skonsamhet. Er sjelfva, mina herrar, skall jag behandla såsom vänner. Jag hoppas få se eder vid min taffel till middagen.“

Konungen nickade nådigt och de bugande herrarne lemnade rummet.

Sedan konungen ytterligare vändt sig till än den ene än den andre af de närvarande herrarne och till hvar och en yttrat några ord, aflägsnade de sig, förafskedade af konungens vänliga helsningar.

Endast riksamiralen, generalerna Tott och De la Gardie, grefve Ulfeld, baron Bjelke, statssekreteraren Coyet och den fransyske ambassadören, stannade qvar i förmaket.

“Låt oss nu sätta oss, mina herrar,“ sade konungen, i det han intog en högkarmad länstol. Hvar och en af herrarne framdrog derefter åt sig sin stol, hvarefter de bildade en krets framför konungen.

“Hur är det med våra trupper på södra Fyen, min bäste grefve Jacob?“ inföll konungen.

“Jag har låtit en mängd smärre afdelningar ströfva ut i alla riktningar,“ svarade generalen. “De träffa

här och der smärre danska partier, som de taga till fånga. De danska trupper, som ännu efter slaget vid Iversnäs kunna hålla sig tillsammans, hafva kastat sig utåt öarne, och, som jag haft nåden nämna, en afdelning har tagit flykten öfver Stora Bält."

"Mina herrar," sade konungen, "jag vill nu allvarsamt förelägga er den frågan till noggrant betänkande och besvarande: om de danska flyktingarne kunna tåga öfver Stora Bält, hvarföre skall icke vår armé kunna följa på samma väg?"

"Jag kan icke frångå min mening, ers majestät," inföll riksamiralen, "att förslaget är alltför djerft."

"Det förefaller mig," sade konungen, "att Gud skenbarligen är med oss."

"Kölden har i dag slagit sig, ers majestät," yttrade riksrådet Bjelke. "Isen blir med hvarje ögonblick osäkrare."

"Men ännu är den tillräckligt stark," inföll Ulfeld.

"Om jag icke bedrar mig," återtog Bjelke, "är strömdraget starkast just i Stora Bält."

"Likväl är Bältet der så bredt," tillade Wrangel, "att om arméen marscherar ut och töväderstorm inträffar, isen på ett par timmar kan bryta upp på alla sidor."

"Men några tecken pläga väl förebåda en sådan ändring i väderleken," anmärkte konungen.

"Vädret kring dessa öar omskiftar hastigt," sade Wrangel.

"Det svåraste skulle blifva," tog De la Gardie till ordet, "om isen så hastigt uppbröts, att arméen icke hann att rädda sig till någondera stranden. Hela företaget skulle då af samtid och efterverld bedömas som en förvägenhet utan like."

"Och tadel och begabberi skulle rättvisligen följa på olyckan," sade Wrangel.

"Men om ett godt tillfälle försummas!" frågade Ulfeld.

"Ja, mine herrar, hvad sägen I derom?" yttrade konungen.

"Hela det vådliga företaget," anmärkte riksamiralen, "är opåkalladt, ty i hamnarna här på Fyen hafva vi funnit så många fartyg, att vi gerna med dem, vid första öppet vatten, kunna verkställa en landstigning på Seeland. Den kunde då utföras på ett vackert och hedrande sätt, enligt vetenskapens reglor och så, att vi deraf kunde skörda ära inför samtiden och efterverlden."

"Men så hinner också," invände konungen, "fienden att vidtaga sina anstalter på seeländska kusten, så att en landstigning der torde möta ganska allvarsamt motstånd. Dessutom vore det ju tänkbart, att Danmark kunde hinna få undsättning af andra makter, såsom till exempel Holland, der vår vän Beuningen nog lagat att vi få oväder att vänta."

"Men innan någon annan makt möjligen kunde hinna till Seeland," anmärkte riksamiralen, "kunna vi verkställa landstigningen med de båtar, som vi här kunna disponera."

Konungen försjönk i djupa tankar för några ögonblick. Alla sutto tysta och väntade att höra hvad han skulle besluta.

Slutligen såg han hastigt upp på Coyet. "Hur låter det från England," frågade han, "vore det ingen möjlighet att förmå den tappre Cromwell åtminstone till så mycket, som att hindra holländarne, om de skulle vilja löpa ut med en flotta till Danmarks undsättning?"

"Jag ber om nåd, ers majestät," sade Coyet. "Jag fruktar, att den sluge protektorn föresatt sig att undvika alla brytningar med andra nationer."

Ett fint smålöje sväfvade på Terlons läppar. "Jag beklagar endast," yttrade han, "att de politiska förhållandena emellan Frankrike och Holland neka min store konung att omedelbart deltaga i detta krig."

"Ers excellens," inföll konungen, "hans majestät konung Ludvig den fjortondes deltagande vänskap och välvilja äro mig så dyrbara, att jag räknar hans blotta bifall lika vigtigt, som ett betydligt antal hjelptrupper."

Dörren öppnades och en kammarherre skyndade fram, för att hviska konungen något i örat.

"Ah ha," utbrast konungen, "låt honom genast komma in. Mina herrar," tillade han, "det är den engelske ministern Meadow, som kommer hit från Köpenhamn."

"Öfver Stora Bält!" utropade Ulfeld.

Konungen fäste på Ulfeld en besynnerlig blick, men teg.

Det dröjde icke länge innan dörrarne öppnades för den sist ankomne gästen.

En medelålders, svartklädd man, i en enkel drägt, utan alla onödiga prydnader, inträdde, såg sig med en trygg blick omkring och gjorde derefter en djup bugning för konungen.

Carl Gustaf reste sig upp och samtliga herrarne följde hans exempel. De sköto sina stolar tillbaka och kretsen öppnades sålunda. Konungen gick några steg till den engelske ministerns möte.

"Välkommen, mylord," sade konungen, "välkommen från Köpenhamn. Hur står det till med kung Fredrik?"

"Ers majestät . . ."

"Men hvilken väg har ni kommit, mylord?" afbröt konungen hastigt. "Har ni kommit öfver Stora Bält?"

"Jag har åkt öfver isen," svarade lord Meadow med ett eget leende. "Till min förvåning har jag hört, att ers majestät på samma sätt, med hela sin armé, passerat det andra Bältet. Det var min förmodan att få träffa ers majestät i Schleswig. Jag vågade icke hoppas att få möta ers majestät så snart."

"Jaså, ni har åkt öfver Stora Bält," återtog konungen tankfull. "Isen är således säker."

Engelsmannen betraktade konungen med en forskande blick, och yttrade: "Det mildare vädret i dag har förmodligen icke saknat sin inverkan på isens säkerhet."

"Ni har passerat genom Nyborg?"

"Ja, och jag blef der vittne till en strid, som icke kunde annat än särskildt intressera en engelsman."

"Ah ha, det var anfallet på Bredals fartyg; medför ni någon underrättelse om resultatet af striden, mylord?"

"När jag passerade staden, hade kommendör Bredal lyckats att sönderhugga isen och hala sig utom skotthåll, från land. Jag skulle föreställa mig, att välbevärade skepp, med öfverlägset artilleri, äro lika svåra att eröfra, när det skall ske af landtrupper, som någonsin en fästning."

"Låtom oss ånyo taga plats, mina herrar," sade konungen, i det han med Wrangel vexlade en tankfull blick. "Var god, mylord, och tag er en stol. Låt oss få höra hvad vi hafva för godt att vänta och hoppas af vår ädle vän, den store protektorn."

Sedan herrarne återtagit sina platser, vände sig samtalet på dagens politiska och diplomatiska förhållanden.

6.

Det första skottet, som från skansen vid Avernakke lossades på kommendör Bredals skepp i den tillfrusna Nyborgsfjorden, uppskrämde de fredliga invånarne på Ellensborg, medan löjtnant Silfverbjelkes ryttare, liksom han sjelf, icke det ringaste tycktes oroande deraf. De ryttare, som just då sutto vid sin måltid, afbröto den icke ett ögonblick, ehuru pigan, som frambar en ansenlig skinka, höll på att i sin förskräckelse släppa den i golfvet.

Fru Kirstines gamle trotjenare kom med andan i halsen för att anhålla, att löjtnanten måtte stiga in till den gamla. Sedan han kastat en blick på sina poster, trädde han in i hennes rum.

Han fann henne sittande i en länstol med den beslöjade dottern Isabella vid sin sida.

"Jag föreställer mig," begynte löjtnanten, "att ers nåd blifvit oroad utaf skotten, som höras här utanföre på fjorden."

"Ja, herr löjtnant!" Skall man anfalla er också här på gården?"

"Jag skulle knappt tro det, ers nåd! Om jag icke misstar mig, skola vi snart taga de der infrusna skeppen. General De la Gardie har sjelf gifvit befallning till anfallet."

"Det är således kommendör Bredal, som är anfallen?"

"Alldeles, ers nåd! Vi beskjuta honom från Avernakke, och jag vill hoppas, att det icke behöfs något anfall från denna sidan, så att han får skäl att lossa något skott hitåt."

"Men om han likväl gjorde det, herr löjtnant?"

"Jag har mina poster ute och erhåller på förhand underrättelse om hvarje manöver, så att jag i tid kan underrätta om det blir någon fara för Ellensborg."

"Min önskan är, att slippa öfvergifva mitt hem. Kan jag få skicka ett bud till kommendör Bredal, för att anhålla, att han förskonar min ålderdoms fristad?"

Löjtnanten smålog. "Ingenting hindrar det, ers nåd! Behagar ers nåd affärda budet med muntligt eller skriftligt uppdrag till kommendören?"

"Jag skall skicka min gamle, trogne Jörgen! Han skall tala med kommendören och föreställa honom, att det vore ovärdigt att oroa den fristad, der konung Christian den fjerdes enka vistas."

Den listige löjtnanten förklarade, att det var en förträfflig tanke.

Den gamle Jörgen inkallades.

Fru Kirstine meddelade honom befallningen om hans beskickning.

Han tycktes föga belåten med uppdraget, men bugade sig lydigt.

"Hör på, min käre Jörgen," inföll löjtnanten, "har ni någonsin varit i krig?"

"Nej, stränge herr löjtnant!"

"Så skall jag skicka min korpral med er. Det kunde eljest hända, att kommendören lät skjuta på er."

En rysning flög igenom den stackars gamle tjenaren.

"Laga nu bara, att ni väl kan frambära er nådiga frus ord," återtog löjtnanten, "så skall jag instruera min korpral."

Dermed lemnade löjtnanten rummet.

Då han kom ut på gården, tillkallades korpralen. "Låt ett par pålitliga karlar genast sadla upp, äfvensom trumpetaren. Ni sjelf, korpral, följer med den der gamle betjenten, som skall rida en af husets hästar utåt isen. Ni begär, genom trumpetaren, att få parlamentera med fartygen, och skickar så fram betjenten, som, om möjligt är, skall sättas om bord. Ert uppdrag är att utforska hur man bäst skall komma åt de der fördömda skeppen. Rid icke raka vägen härifrån stranden, utan låt det se ut, som ni kom mera från sidan. Vi skola hädanefter, såsom hittills, hålla våra poster så, att de icke synas från skeppen. Det är icke troligt, att danske befälhafvaren låter skjuta på gården, der fru Kirstine befinner sig. Vi få då så godt som en fästning här i det beqväma huset. Det är bara skada, att vi sjelfve ännu i dag måste tåga vidare. Men så kan här bli ett godt qvarter för generalen, om han behagar."

Sedan Jörgen blifvit affärdad med korpralen, begaf sig löjtnanten ånyo in till den gamla och hennes dotter. Han fann dem båda lugnade af föreställningen om kommendör Bredals menskliget och artighet, hvarom löjtnanten likväl gjorde sig sina egna tankar.

Fru Kirstine inbjöd nu sin gäst till frukosten och han kände sig icke mindre retad af förhoppningen att dervid se den sköna Isabellas slöja lyftad, än af sin ungdomliga matlust.

Men denna förhoppning var förgäfves.

Syster Isabella a Jesu Maria ställde sig denna gång såsom en tjenarinna bakom sin moders stol och deltog icke i samtalet, ehuru löjtnanten vände flere frågor till henne.

Men fru Kirstine nödgades svara på de sålunda framstälda frågorna.

Då måltiden som bäst fortfor, inträdde en tjenarinna med den underrättelsen, att några främmande fruntimmer anländt.

"Bjud dem stiga in," sade fru Kirstine.

"Tillåter min mor, att jag går till mitt rum?" sade Isabella.

"Blif hos mig, min dotter!"

"Som min mor önskar, men det är kanske blott verldens barn!"

"Underrätta mig om, hvilka de äro!" sade fru Kirstine.

"Tillåt mig!" inföll löjtnanten och steg upp.

"Jag tackar er, herr löjtnant."

"Jag skall genast vara tillbaka igen."

Han aflägsnade sig med dessa ord.

Då han kom ut, stod på gården en släda, hvaruti tvänne fruntimmer befunno sig.

Vid första anblicken igenkände löjtnanten damerna.

"Mina nådiga grefvinnor!" sade han. "Fru Kirstine, hvilkens bekantskap jag haft den äran att göra här, ber er vara välkomna!"

"Huru befinner sig min mor?" frågade grefvinnan Eleonora.

"Förträffligt, för sina år naturligtvis!"

"Hvad hon skall blifva förvånad!"

"Jag har haft den äran att framföra helsningar till henne från fru grefvinnan, ty jag har omtalat hela äfventyret i Ditmarschen och på Hohenaspe."

"Då är hon förberedd, så att öfverraskningen icke kan skada hennes helsa."

"Jag hoppas det, fru grefvinna. Men hon är oroad af skjutningen."

"Jag väntade att få träffa min gemål på vägen. Han kommer säkert snart hit och gör slut på hela denna striden," inföll grefvinnan De la Gardie.

"Jag vill också förmoda det, fru grefvinna," sade löjtnanten, vändande sig till henne.

"Kanske vore det bäst," återtog grefvinnan De la Gardie, "att jag väntade här för att icke störa mötet mellan mor och dotter?"

"Jag har visserligen," invände löjtnanten, "enligt hvad jag ansett för min pligt, sökt att lugna den åldriga egarinnan till Ellensborg och hennes dotter..."

"Hennes dotter," afbröt grefvinnan Eleonora, "således är en af mina systrar här!"

Grefvinnan skyndade ur släden, och hennes vän följde henne.

Löjtnanten beledsagade genast damerna in i förstugan.

Dörren från salen öppnades. Den gamla konungaenkan visade sig och nalkades långsamt genom dörren.

"Min mor!" utropade grefvinnan Eleonora och ilade till hennes möte med utsträckta armar. Men på en gång stannade hon, de utsträckta armarna sjönko, och det uttryck af djup rörelse, som lifvat hennes drag, liksom förstenades. Det var åsynen af systerns ansigte, i detta ögonblick blottadt, som på en gång förvandlade de ömma känslorna i den ädla dotterns hjerta.

Isabella fästade på grefvinnan sina sköna ögon med oförändradt uttryck af ett slags kall mildhet, utan att hennes hy förlorat det ringaste af sin snöhvithet eller kindens lätta purpur höjt sig den ringaste grad. Klostersystern liknade en idealisk skön vaxbild, hvars behagliga intryck en stor mästare oföränderligt fästat i de ädla dragen.

Men nu skyndade den gamla fram. Moderskänslans eld gaf med ens ett underbart, nästan ungdomligt lif åt de åldriga dragen.

"Eleonora! Mitt barn, mitt älskade barn!" stammade hon, och nu störtade grefvinnan i hennes armar och gömde under snyftningar sitt ansigte vid hennes barm.

Grefvinnan Ebba De la Gardie hade stått, ett stumt, men djupt deltagande vittne till detta uppträde. Nu, då moderns och dotterns känslor fingo fritt lopp och utgöto sig i utrop och tårar, begynte den gamla att vackla. Grefvinnan skyndade då att hemta en stol, och samma rörelse gjorde fröken Isabella. Så möttes på en gång den svenska grefvinnans och den tyska klosterfrökens blickar och händer. Grefvinnan Eleonora

hade dock så mycken sinnesnärvaro, att hon nedsatte den gamla, som hon hållit i sina armar, på den af de begge andra damerna framskjutna stolen. Derefter sänkte sig Eleonora på knä framför moderns fötter och höljde hennes ena hand med kyssar och tårar, under det den andra, darrande af år och rörelse smekte dotterns lockar. Den vackra gruppen förherrligades af de tvänne englasköna qvinnorna, som stodo vid hvar sin sida, lutade mot den höga stolskarmen.

Krigets son, löjtnant Silfverbjelke, som stannat vid dörren, förbländad af anblicken, kände till sin stora förvåning, huru ett par droppar runno ned utför kinderna till hans mustacher.

Under detta uppträde hördes de dånande kanonskotten allt tätare, och slutligen bröt sig en brakande kula genom den öfre fönsterposten och genomborrade den motstående väggen, medan fönstret, gällt skrällande, i tusen spillror kastades ned framför Silfverbjelkes fötter.

Den gamla modern uppgaf ett rop af ångest, grefvinnan De la Gardie bleknade, men syster Isabella visade fullkomligt samma kallblodighet, som löjtnanten.

"Mina damer," sade löjtnanten med ett eget leende, "jag vill hoppas, att detta skott lossades af misstag, och då kunna vi tacka Gud, att det icke gjorde större skada. Men om den danske kommendören skulle visa så mycken likgiltighet för denna bonings helgd, der enkan efter Danmarks störste konung befinner sig, att flera skott riktades mot gården, så anser jag för rättast och klokast att damerna resa härifrån."

"Hvart skola vi då resa?" utbrast grefvinnan De la Gardie. "Vet ni någon passande ort för oss, löjtnant Silfverbjelke? Kanske skulle vi resa in till staden Nyborg? Den befinner sig ju i svenskarnes händer!"

"Visserligen, fru grefvinna!" svarade löjtnanten, "hela Fyen befinner sig i svenskarnes händer, med undantag af dessa fyra skepp, som jag hoppas icke heller så länge skola uthärda vår eld."

"Icke till Nyborg," sade den gamla.

"Vill ni lemna gården, min älskade mor?" utropade grefvinnan Eleonora.

"Ja, ja, låt oss fly," svarade den gamla.

"Men hvart vill ni fly, min mor?"

"Till Laurids på Egeskov! Han skall icke neka oss skydd och gästfrihet."

"Jag vill gerna, om ni tillåter det, ers nåd, bestyra om att hästarne förspännas," sade löjtnanten, i det han lemnade rummet.

"Ja, låt oss resa till Laurids på Egeskov," upprepade den gamla. "Han är din svåger, Eleonora, och ehuru han är konung Fredriks vän och gunstling, har han alltid visat välvilja för mig och mina barn."

"Som ni önskar, min mor," sade grefvinnan Eleonora. "Men tillåt mig nu att få fullgöra hvad den dotterliga ömhetens hänförelse kom mig att glömma, min pligt att presentera grefvinnan De la Gardie, född Ebba Sparre."

Fru Kirstine återhemtade sig skyndsamt och vände sig med den henne medfödda artigheten emot henne och gjorde för henne en på en gång värdig och behagfull helsning.

Efter helsningen förestållde fru Kirstine för grefvinnan sin dotter Isabella a Jesu Maria, men äfven grefvinnan bemärkte, att de båda systrarna, Eleonora och Isabella, hvarken möttes med något ord eller någon helsning.

7.

Vid Qverndrups kyrka, en knapp half mil från Egeskov, hade byns innevånare samlat sig på platsen utanför kyrkan. De redlige bönderna, som ännu den tiden suckade under ett förtryck, hvarom den svenska fria allmogen icke kan göra sig ett begrepp, stodo alldeles handfallna vid den underrättelsen, att svenskarne nu voro herrar i landet. Men de voro alltför vana att

lyda och underkasta sig, för att ens ett ord, eller en tanke på något motstånd mot de nye eröfrarne kunde komma i fråga. Med ett slags likgiltighet för hvem som befallde dem, hade de infunnit sig med hästar och åkdon för att fullgöra de körslor som erfordrades.

Än anlände en kurir, med en stor silfverbricka på bröstet och väldiga pistoler i bältet, och reqvirerade nya hästar. Än kom en fora, innehållande saker tillhörande någon diplomat eller högre officer.

Den fundersamma flocken af bönder riktade just sina blickar mot vägen från Nyborg, då derifrån ett åkdon, bespändt med fyra hästar, nalkades. Det var en stor förgylld släda, som både genom sin storlek och de praktfulla kungliga kronorna, hvarmed den var utsirad, röjde att den var dansk, och att den tillhört det kungliga huset.

Sockenfogden, som var böndernas anförare, och på en gång var den klokaste och mest bereste ibland dem, förklarade för bönderna, att det nu måste vara någon särdeles förnäm herre som anlände.

Då slädan stannade just framför kyrkan, sprungo tvänne livrébeklädda betjenter, som innehaft baksätet, ned för att hjelpa sin åkande herre att stiga ur.

Herrn var en lång mager gestalt, med ett blåblekt, bistert ansigte och med en förnäm stelhet, som förnämligast röjde sig deruti, att han sjelf knappast kunde företaga sig det ringaste, utan att af sin betjening uppassas och ledas. De båda betjenterna lyftade hans pelsbeklädda gestalt ur slädan och han vände långsamt hufvudet, för att med en kall blick öfverse bondflocken.

Då hans ögon stannade på Qverndrups kyrka pekade han på densamma och gjorde en frågande åtbörd.

En af betjenterna sade: "Qverndrup, ers höga nåd."

Främlingens blick tycktes då nogare betrakta byggnaden, hvarefter han ånyo lyfte handen, pekade på kyrkporten och nickade.

Genast ledde honom den ene betjenten till kyrkan, medan den andre skyndsamt från klockaren anskaffade kyrknycklarna.

Under tiden hade också kusken stigit af sitt säte, och efteråg nu hästarna, utan att likväl röja den af bönderna fruktade afsigten, att utbyta dem mot andra.

Kyrkodörren öppnades. Främlingen skred in, på något afstånd åtföljd af åtskilliga nyfikna bönder, hvilka stannade qvar under orgelläktaren vid dörren.

Midt i koret stannade också främlingen.

Ett stort jerngaller afskiljer från kyrkan en särskild rymlig afdelning, i hvilken några likkistor, beklädda med sammet och gyllene galoner, voro ställda på sina katafalker.

Klockaren skyndade att öppna en port på gallerväggen.

Sedan främlingen kastat en blick på altaret och dess prydnader, skred han långsamt in genom gallerdörren, till de dödas rum. På en vink af honom, stannade betjenten utanför i kyrkan, men han sjelf skred in bland kistorna. Här gick han från kista till kista, och nedböjde vid hvar och en långsamt sitt magra, bleka ansigte emot plåtarna vid hufvud och fot, dem han, som det tycktes, med stor noggrannhet genomläste. För hvarje plåt, som han så genomgått, tycktes ansigtet blifva allt mera blekt och kallt, och ögonen allt mera stela och glasartade.

Alla, som voro närvarande i kyrkan, stodo orörliga och följde, med spänd uppmärksamhet, den besynnerlige främlingens gång.

Han närmade sig till en kista med ljusgrön sammetsbeklädnad, men utan några plåtar. Sedan han böjt sig ned och förgäfves sökt inskrifterna, reste han sig upp i hela sin längd, stirrade hemskt på kistan och upplyfte högra handen.

På en gång gaf han, med knuten hand, ett slag i likkistlocket, så att den ihåliga skrällen doft återskallade i alla kyrkans vrår.

"Är det hon?" frågade han med djup stämma.

"Hon!" återljöd rösten bland kyrkans hvalf.

Liksom öfverväldigad af sina känslor, nedsatte sig mannen på katafalken, vid den dödas fötter, knäppte sina händer tillsammans och lutade sin bleka panna mot det gröna likkistlocket.

Under tiden anlände till planen utanför kyrkan icke mindre än tvänne fyrspända slädar, eskorterade af en afdelning svenskt rytteri.

Då den första slädan stannade, uttryckte de båda damer, som åkte uti densamma, sin förvåning vid åsynen af det kungliga ekipaget som stod der förut.

"Hvem åker här?" frågade den äldre damen, en högt bedagad förnäm fru.

"Jag vet icke," svarade sockenfogden, i det han bugande trädde fram.

"Hvar är den resande?" frågade det yngre fruntimret.

"Han har gått in i kyrkan," svarade sockenfogden.

I detta ögonblick kom damen att fästa sina ögon på främlingens kusk. Hon vinkade honom till sig. "Var god och säg mig, min vän, hvem är er herre?"

"Jag vet det icke," svarade mannen, "jag har antagit hans tjenst i dag på morgonen i Nyborg."

"Det är ju ett kungligt åkdon?" återtog damen.

"Nog finnas flera förgyllda kronor och högtsalig Christian den fjerdes namn på slädan," svarade kusken. "Men det är en sak, som rör min husbonde och icke mig."

Den andra slädan framkördes i detsamma, alldeles i bredd med den förra. Äfven denna innehöll tvänne damer, unga, såsom det tycktes, men framförallt sköna, och så sköna, att det måste förefalla underbart, huru tvänne så utmärkta skönheter kunnat komma tillsammans på ett ställe.

De båda förra damerna meddelade de senare sina tankar om den kungliga slädan.

Slutligen yttrade den äldsta några ord till den yngsta.

Då steg den sköna, i dyrbart pelsverk insvepta unga qvinnan ur slädan och begaf sig till kyrkan.

Just som hon med lätta steg, men med en egen värdighet, som ock tillika tycktes vara uttrycket af den djupaste ödmjukhet, trädde fram i kyrkan, lyfte främlingen vid likkistan sitt bleka ansigte, och såg på henne.

Hon gick in genom gallerporten och närmade sig honom. Då stod han upp.

"Unga qvinna, ni som står der midt emot mig," sade han med dof röst, "kan ni säga mig hvem som ligger här, emellan oss."

"Nej," svarade hon ödmjukt, "men det har blifvit mig ålagdt, att till er, min herre, frambära en fråga."

"Välan, så fråga. Men först, hvem är ni sjelf? Tillhör ni denna kyrka, eller med hvad rätt frågar ni?"

"Det är på min mors befallning jag måste frambära frågan."

"Och hvem är då er mor?"

"Fru Kirstine Munk."

"O Gud!" utropade främlingen, utsträckte sina begge armar öfver likkistan och föll på knä på katafalken, så att han lutade sitt bröst mot likkistlocket.

Den unga qvinnan betraktade honom utan att förändra ett drag i sin uppsyn. Ehuru älskvärdt uttrycket föreföll i hennes anseigte, tycktes det dock vittna om en underbar själlöshet, icke i sina former, men i deras oföränderlighet.

Då främlingen fortfarande utsträckte sina armar, blottades handlederna och omkring dem visade sig djupa ärr, som buro vittne om hårda bojor.

"Kirstine Munk!" upprepade främlingen. "Hennes dotter? Du, hennes dotter?"

"Ja, jag är hennes dotter!"

Främlingen reste sig upp och betraktade henne med blickar, i hvilka en alltmera sträng skärpa framträdde.

"Är du Kirstine Munks dotter?" upprepade han, i det han framträdde och ville fatta hennes hand.

Men hon drog sig tillbaka mellan likkistorna, för att undvika hans vidrörande.

Han stannade och rynkade hotfullt sina ögonbryn. "Är du Kirstine Munks dotter, så stanna och säg mig ditt namn. Jag har rätt att få veta det. Jag är hennes huses hufvud. Säg mig ditt namn, unga qvinna! Jag är den ädla och vördnadsvärda fru Kirstines först-

födde son. Jag är grefve Waldemar. Nu, svara mig, hvilken är du af mina systrar?"

Han tog ett par steg närmare henne.

Hon vek ytterligare tillbaka. "Jag är Guds tjenarinna, jag är min Frälsares syster," sade hon. "För mig finnas inga jordiska band. Jag erkänner intet annat blodsband, än min Frälsares."

Grefve Waldemar korsade sina armar öfver bröstet och betraktade henne med en dyster blick. "Det är då du," utbrast han, "det är du, olyckabarn, som möter mig här bland de dödas ben?"

"Ja," sade hennes milda stämma, så lugnt och leende, som om hon besvarat ett det enklaste och vanligaste tilltal i hvardagslifvet.

"Olycksaliga!" återtog grefven. "Du, som föddes för att öfver din moders hufvud draga förföljelsen, olyckan och vanäran! Du är din moders skymf. Men dig hör jag dock icke anklaga; lagen har frikänt henne och fridlyst dig, Dorothea Elisabeth."

"Jag heter Isabella a Jesu Maria, inför Gud och menniskor, sedan jag afsagt mig verlden och hennes väsende."

"Jag vet att du är nunna, olyckliga! Du är katolik."

"Ja, jag är syster i Carmeliter-klostret i Cöln."

"Och hur har du kommit hit?"

"Jag är ställd under min jordiska moders lydnad, ehuru eljest mina vägar icke äro andra menniskors vägar. Min moder har skickat mig att fråga hvem ni är, min herre."

"Är hon då här?"

"Hon är här utanföre."

En darrning ilade genom grefve Waldemar. Men han blef stående med sträng uppsyn framför systern. Slutligen sade han: "I mina ådror flyter kungablod. Om du också är af samma höga börd och har hvilat under samma moders hjerta, så hafva likväl så många mörka skuggor stämplat dig till ett förkastelsens barn, att rätteligen alla band måste anses slitna, som kunde binda dig till din slägt."

"Jag har sagt det: jag erkänner att de äro slitna."

"De äro slitna, med undantag af tvänne: Du är bunden af tvänne fjettrar, hvilka ingen på jorden skall förmå att lösa. De äro: vördnaden för din moder och, glöm det aldrig, Dorothea Elisabeth, lydnaden för den broder, som efter den kunglige faderns död har att föra målsmanskapet för alla syskonen!"

"Om jag skulle fjettras af sådana band, som verlden erkänner, glöm icke, min herre, att jag har ännu en broder, äldre än ni, och att den brodern för hvilken också ni måste böja er hjessa, sitter på Danmarks tron."

"Du menar Fredrik den tredje," sade grefven, i det han, med en trotsig åtbörd, drog sina läppar till ett hånfullt leende. "Och du tror, dåraktiga flicka, att han skulle erkänna det blodsbandet!"

"För min del behöfver jag icke ens erkänna det med honom!"

"Jag tycker om din stolthet, flicka," sade grefven, "men jag har här vigtigare ämnen att utforska."

Han satte sig, grubblande, ånyo på katafalken, vid fötterna af den ljusgröna kistan.

Isabella hade dragit sig tillbaka in i grafhvalfvet, så att hon icke kunde komma ut derifrån utan att gå så nära grefven, att hon måste vidröra honom. Hon blef derföre stående orörlig, med blickarne fästade på hela hans bleka ansigte.

De båda syskonen stodo länge så bland de döda.

Slutligen förlorade fru Kirstine derutanföre tålamodet. Åtföljd af de båda grefvinnorna, beslöt hon att sjelf begifva sig in i kyrkan.

De trenne damerna skredo långsamt fram, uppför kyrkgången. Ett par svenska ryttare åtföljde dem på en vink af sin befälhafvare, men de höllo sig på ett vördnadsfullt afstånd, och stannade längst borta vid kyrkodörren.

Då den ålderstigna konungamakan framträdt i koret, kände hon sig upplifvad af en underbar kraft och lemnade med ens sin dotters arm, samt skyndade

inåt grafhvalfvet. Men Eleonora, liksom grefvinnan De la Gardie, ilade efter henne.

Hastigt lade fru Kirstine sin hand på grefve Waldemars axel. Han vände det bleka ansigtet emot henne och flög upp. "Min mor!" utbrast han, "min mor här ibland grafvarna!"

"Waldemar, min son," stammade den åldriga modern, och tryckte honom till sitt hjerta.

Under det mor och son i hänförelsen af sina känslor omfamnade hvarandra, hördes Eleonoras milda stämma, i den ömma systerkärlekens toner, upprepa brodersnamnet: "Waldemar, älskade Waldemar!"

Och ur sin moders famn slet sig den bleka gestalten, för att också några ögonblick få hvila vid sin systers hjerta.

Grefvinnan Ebba, som egde ett känsligt hjerta, kunde icke återhålla sina tårar vid åsynen af detta ömma möte, men den, som närmast bort sluta sig till de öfrigas hjertan, den yngsta systern, med de sköna dragen, men det marmorkalla hjertat, stod orörlig som en marmorbild, genom hvilken lifseldens heliga floder aldrig strömmat.

Sedan moder och barn hunnit återvinna sin besinning, och deras förhållande med lugna ord kunde omtalas, föreställdes grefvinnan Ebba för Waldemar.

"Fru grefvinna," sade han, i det han efter en forskande blick på hennes ansigte, med hela en verldsmans finhet bugade sig, fattade hennes hand och förde den till sina läppar. "Det förefaller i sanning oväntadt att få återse fru grefvinnan på detta ställe."

"Också för mig," svarade grefvinnan, "är det lika oväntadt att finna mig sjelf här, som att återse er, min grefve. Det är krigets omvexlingar och skiften, som fört mig hit; jag har, som förmodligen grefven känner, min gemål i spetsen för svenska armén. Grefvinnan Eleonora hade inbjudit mig att med henne, från Odense, göra ett besök på Ellensborg hos hennes mor. Derifrån har likväl en strid, under hvilken kulorna gjorde gården osäker, förjagat oss. Vår afsigt var nu

att fara till Egeskov, derifrån jag i afton ämnar resa tillbaka till Odense."

"Jag var också vittne till striden på Nyborgsfjorden," sade grefven, "och min afsigt var att äfvenledes besöka min mor, men innan dess måste jag ovilkorligen göra ett besök här i Qverndrups kyrka."

"Och hvarföre behöfde du göra detta besök först, Waldemar?" inföll fru Kirstine.

Grefvens ögonbryn sammandrogos dystert, hans ögon fästades på den ljusgröna kistan, och han lade handen på dess slutna lock. "Hvem ligger här?" frågade han. "Är det hon?"

Alla sågo förvånade på hvarandra.

"Hvem menar du, min son?" yttrade fru Kirstine.

"Är det hon? Är det Irene?" återtog grefven.

"Irene?" upprepade grefvinnan Eleonora. "Hur skulle hon hafva kommit hit? Det var ju din ryska brud, min broder?"

"Ja, den olyckliga!" suckade grefven.

"Är hon då död?" frågade grefvinnan.

"Jag har hennes död att tacka för min befrielse."

"Men hur skulle hon hafva kommit hit?"

"Det var hennes sista bön och czarens befallning, att hennes stoft skulle hvila i mina fäders graf."

"Det är således hon, som hvilar här," utropade grefvinnan Eleonora, i det hon med uttryck af stilla deltagande betraktade den dödas tillslutna boning.

"Hon har således blifvit hitförd medan ni var i Sverige, herr grefve," anmärkte grefvinnan De la Gardie.

"Så har det blifvit mig sagdt," svarade grefven.

"Här måste väl finnas någon," anmärkte Eleonora, "som kan närmare upplysa oss om förhållandet med denna döda, hvilken icke heller jag igenkänner här i vår familjegraf."

"Vi kunde ju helt enkelt tillkalla klockaren?" yttrade grefvinnan Ebba.

Grefve Waldemar tillsade sin betjent att framkalla klockaren. Derefter vände han sig till grefvinnan Ebba och sade: "Förlåt detta uppehåll, i synnerhet på detta ställe, min grefvinna, men ni känner

ju mina sorgliga öden, och det kan icke förundra er, att sorgen tar ut sin rätt.“

“Min bäste grefve, min gemål införde er såsom en vän i vårt hus, när ni så underbart blef räddad från er ryska fångenskap. Ert förtroende och er vänskap hafva allt sedan varit både honom och mig dyrbara. Tro mig, jag deltar hjertligt i er sorg.“

Klockaren infann sig.

“När, och på hvems befallning, hitfördes denna likkista?“ sade grefven.

“Den kom för tvänne månader sedan,“ svarade klockaren. “Herr Laurids på Egeskov har befallt, att den skulle ställas här.“

“Men hvarifrån kom den?“

“Den lärer hafva kommit från Svendborg till Egeskov,“ upplyste klockaren.

“Vi få således närmare underrättelser hos Laurids,“ anmärkte fru Kirstine, “kom, låt oss fortsätta vår resa dit.“

“Nej,“ sade grefven, “här måste jag veta det! Här måste jag se henne.“

“Min goda Waldemar,“ bad fru Kirstine, “hvad vill du med det liflösa stoftet? Unna de multnande benen att få sofva i fred.“

“Min bror!“ sade grefvinnan Eleonora, “vill du plåga dig sjelf och oroa oss genom en anblick, som icke kan vara annat än förskräcklig? Hvarför skulle du vilja återse de förstörda och förmultnade dragen af den som du älskade.“

På grefvens bleka panna drogo sig några djupa fåror. “Jag vill se henne,“ sade han beslutsamt. “Denna kista skall öppnas.“

Alla drogo sig tillbaka.

“Kom hit der,“ befallde grefven, nickande åt sin betjent. “Låt öppna kistan!“

Betjenten stod ett ögonblick villrådig, men hastigt besinnade han sig och gick till de båda svenska ryttarne, som derefter framträdde. De allvarsamma krigsmännen betraktade kistan med tyst uppmärksamhet några ögonblick. Derefter drogo de båda sina värjor.

De satte dem emellan locket och kistan och sedan de gjort ett par försök, bände de på en gång till. Med ens brast då fogningen, och likkistlocket flög upp.

En snöhvit svepning inneslöt den döda, öfver hvilkens ansigte en hvit duk var utbredd. Grefven trädde fram med vacklande steg och borttog ansigtsduken. Han tog ett steg tillbaka af bestörtning.

Liket var af en man, med magra, förtärda drag, ljusbrunt hår och skägg.

Vid åsynen af den döde, uppgaf grefvinnan De la Gardie ett utrop.

"Känner ni den döde, Ebba?" frågade Eleonora.

"Ja, ja," svarade grefvinnan De la Gardie; "låt oss skynda till herr Ulfeld, om han kan förklara denna gåta."

"Men hvem är han då?" inföll grefve Waldemar. "O min Gud, hvad jag bedragit mig."

"Ja, säg oss, min grefvinna," sade fru Kirstine, "säg oss hvem den döde är?"

Grefvinnan De la Gardie återhemtade sig några ögonblick, fäste derefter ännu en gång en uppmärksam blick på likets ansigte, och sade: "Det är min drottnings bror."

"Hvilken drottning?" frågade Eleonora.

En rysning flög öfver grefvinnan De la Gardies gestalt. "Här är hemskt bland liken," sade hon; "låt oss lemna detta ställe. På Egeskov få vi väl närmare förklaringar, hoppas jag."

"Tillslut kistan," befallde grefven, i det han bjöd sin moder armen, för att leda henne ur hvalfvet och kyrkan.

Nu framträdde den förut orörliga klosterfröken, upptog den hvita duken, som grefven i sin bestörtning fällt, och utbredde den ånyo öfver den dödes anlete. Hon gjorde derefter ett korstecken öfver detsamma.

Ryttarne lade ånyo locket på kistan, medan grefven och damerna aflägsnade sig.

8.

I den stora bibliotekssalen på Egeskov sutto herr Laurids Ulfeld och öfverste Holger Rosenkrands tillsammans, fördjupade i ett vigtigt samtal.

"Nu finner jag tydligt," sade öfversten, "huru allt har tillgått. Nu förstår jag hvad som i sjelfva min mors ord och handlingar förut varit mig dunkelt och gåtfullt."

"Jag har ansett det för min pligt," sade herr Laurids: "att upplysa er härom, och jag är öfvertygad att i dessa bedröfliga tider, mitt fäderneesland skall vinna fördubblad kärlek och trohet af eder, herr öfverste, sedan ni nu vet hvilken stor man som är eder fader."

"Jag befinner mig i en besynnerlig ställning," suckade öfversten. "Om jag närmare besinnar saken, så äro ju alla mina rättigheter, mitt namn och min förmögenhet, grundade på ett bedrägeri emot den Rosenkrandska slägten. Jag skulle gerna vilja öppna mitt hjerta för den redlige Gunde Rosenkrands, som jag hittills aktat som min farbroder."

"Ni är fullkomligt oskyldig, min herr öfverste, i allt hvad som skulle kunna anses otillbörligt i edra familjeförhållanden. Ni har med fullkomligt rena händer och fullkomligt rent samvete inträdt i den krets der eder konungs vilja och beslut samt eder egen förtjenst satt eder. Ni har nu fått veta en hemlighet, som måste döljas för hela verlden, men som möjligen för er sjelf kan vara af någon vigt; utom pligten mot er sjelf, har ni också en pligt emot mig, nämligen tystlåtenhetens, i afseende på mitt gifna förtroende. Men tala med er mor om saken."

"Men jag har nu, genom mina enskilda förhållanden, blifvit ryckt ifrån det egentliga ändamålet med min hitkomst. Har ni talat med markgrefvinnan, herr Laurids?"

"Hon har yttrat några ord, men alltför besynnerliga, för att jag rätt skulle kunna förstå henne. Om jag icke bedrager mig, så ogillar hennes hjerta hennes bestämmelse."

"Hennes hjerta! Det är något, som hon har för sig sjelf. Men det bestämda är, att hon skall komma till danska hofvet, för att hos drottning Sophia Amalia sluta sin uppfostran och af hennes hand erhålla sin blifvande gemål."

"Nå ja, visserligen inser också jag, att det är klokt att förena en furstinna, som räknar sig till det Holsteinska huset, med en af vårt rikes förnämsta ädlingar. Men i det hela blandar jag mig för närvarande icke i politiken. För mig är det alldeles likgiltigt om hon blir förmäld med grefve Waldemar. Jag, som ser saken endast såsom ett föremål för historien, kan väl roa mig med, att ur min studerkammare följa dess gång; men, som sagdt, jag blandar mig icke i planerna."

"Och likväl är det hos er, som markgrefvinnan söker råd."

"Upplysningar anser jag mig böra lemna, men aldrig råd."

"Välan, så upplys mig då, herr Laurids, om markgrefvinnan. Allt hvad jag vet om henne, är hennes bestämmelse att förmälas med grefve Waldemar, sedan han förlorat sin ryska brud. Men är han ännu sjelf återkommen från Ryssland?"

"Han har af den barbariske czaren blifvit hållen i ett grymt fängelse, men sedan han blef fri, har han öfver Sverige rest till Norge. Derifrån bör han redan kunna vara i Köpenhamn."

"Men hur hänger det tillsammans med markgrefvinnans egen slägt: är icke hon dotter af holsteinska hertiginnans syster?"

"Den unga markgrefvinnan är hertiginnan Sibyllas enda dotter med markgrefven af Baden Durlach."

"Sibylla blef ju tidigt enka?"

"Hon var endast tjugo år gammal, då hon blef omgift med grefven af Wasaborg."

"Således var grefven af Wasaborg hennes stjuffader?"

"Ganska riktigt, och hon har blifvit uppfostrad dels vid hans hof i Wilshausen, dels hos sina fädernesslägtingar i Baden. Efter grefvens af Wasaborg död, har hon varit vid holsteinska hofvet."

"Jag har funnit markgrefvinnan vara en visserligen ung, men mera klok och beräknande dam, än man skulle vänta af hennes år."

"Men egentligen tyckes hon icke vara rätt belåten med det tillämnade nya partiet. Jag har emellertid tillstyrkt henne att lyda sina anhörigas vilja och uppfylla deras önskningar."

"Det är besynnerligt," anmärkte öfversten, "när jag närmare tänker efter, så är det ju min egen brors tillkommande maka, som jag beledsagar."

"Ja, och dessutom har ni, då ni närmare tar saken i betraktande, en syster här hos oss på Egeskov."

"Ah! ni menar fru Hedvig, er svägerska, herr Laurids!"

"Ja, hon är Christian den fjerdes barn. Tvänne af mina bröder äro gifta med döttrar af Kirstine Munk. Det förefaller mig emellertid, som om dessa hustrur icke, såsom de dock bort, fästat dem närmare vid fädernneslandet. Ebbe har likväl nu rest hit ifrån Schlesvig, för att försona sig med konungen. Han har således, ehuru han någon tid varit i Sveriges tjenst, funnit, att fäderneslandet i första rummet har anspråk på honom. Men den, som jag icke kan förlåta, är Corfitz, som rent af stämplar emot fäderneslandet. Jag vågar väl icke påstå, att han är anledning till det olycksaliga kriget, ty dertill är vår egen fåvitskhet skulden, men han har, sedan kriget utbröt, med råd och dåd deltagit i den förderfliga striden, som kostat Danmark så mycket blod och alla dess besittningar på andra sidan Lilla Bält."

"Vi kunna gerna säga Fyen också, ty sedan svenskarne öfvergått Lilla Bält, kunna vi anse för en blott tillfällighet att ingen svensk afdelning ännu infunnit sig här vid Egeskov. Lyckligtvis kan jag för

min del vara trygg, emedan jag färdas för holsteinska hofvets räkning och har mina fullmakter äfven af detta hof."

"Er ställning är verkligen ganska egen, herr öfverste. Ni är en dansk kungason och Danmarks trogne tjenare, men under skydd af en neutral regering färdas ni midt igenom fiendernas armé. Jag är öfvertygad om, att ni icke skall försumma hvad er pligt bjuder, i afseende på Danmarks fördelar."

De båda herrarnes samtal blef afbrutet af herr Ebbe Ulfelds ankomst. Vid hans inträde i salen reste sig öfverste Rosenkrands och gick emot honom med mycken artighet.

"Markgrefvinnan önskar tala med er, herr öfverste," sade Ebbe Ulfeld. "Det är hennes önskan att snart afresa, och vi böra få öfverlägga med hvarandra, hvilken väg vi skola taga, efter som våra damer beslutat att göra sällskap med hvarandra."

"Det kan väl vara tid att vi begifva oss åstad," anmärkte Rosenkrands. "Hade det berott på mig, så skulle jag visst icke ansett rådligt att dröja ens så länge, sedan vi hört att svenskarne verkligen passerat Lilla Bält."

"Visserligen, men då jag har svenskt pass och ni holsteinskt, lär väl ingen hindra vår resa."

"Dessutom utgöra ju våra ryttare, om vi förena våra trupper, bortåt trettio man."

"De kunna naturligtvis försvara oss mot något litet ströfparti, eller en flock snapphanar, men sådana finnas icke här i trakten."

Herr Laurids framträdde. "Jag har just förbjudit mina underhafvande," sade han, "att gripa till vapen. Jag är en fredlig man, som lefver för mina böcker och befattar mig derföre icke med krigets yrken."

"Men ni kan likväl icke undgå krigets följder, herr Ulfeld," anmärkte Rosenkrands.

"Jag skall betala hvad som åligges mig," svarade herr Laurids, "men jag hoppas också derföre, att för öfrigt lemnas ostörd af begge partierna."

"Men förlåt mig, mine herrar," inföll Rosenkrands, "jag skyndar till min markgrefvinna."

Han aflägsnade sig med dessa ord.

Då de båda bröderna blefvo ensamma, tog Ebbe till ordet: "Det är i sanning en svår ställning för oss, broder Laurids. Hur vi skola rädda vår slägts förmögenhet kan jag verkligen icke begripa, så framt icke Danmark kommer att delas."

Laurids bleknade. "Hvad säger du, Ebbe? Känner du några förhandlingar, som gå ut på Danmarks sönderstyckande."

"Du, som läser så myoket, Laurids, och dessutom har konung Fredriks förtroende, vet du då icke att den frågan ganska allvarsamt varit å bane, att dela Danmark mellan Sverige och England?"

"Och hvem skulle verkställa denna delning? Kanhända den svenske kungen? Men det fins nog också en klippa, mot hvilken till slut hans stolta böljor skola sätta sig."

"Det säkra är emellertid, att konung Carl Gustaf nu som bäst håller det delande svärdet i sin hand. Och svenske ministern har framställt förslaget för den sluge protektorn."

Laurids slog bedröfvad sina händer tillsammans, och begynte att gå af och an i salen. Det var en djup ångest, som bemäktigat sig den redlige mannens hjerta. "Konung Fredrik!" suckade han, "min vän, min välgörare, det är dock hårdt att se den, man älskar, ohjelpligt störtad i olyckan."

"Ehuru farligt det synes för ögonblicket," invände Ebbe, "hoppas jag ännu på räddning. Europas öfrige furstar skola säkert icke tillåta att ett helt rike sålunda förstöres. Det är derföre jag vill till Köpenhamn, för att öfvertala konung Fredrik till eftergift. Om han nu icke skyndar att möta Carl Gustaf med en fredlig hand, fruktar jag det kan blifva för sent."

"Jag hvarken tillstyrker eller afråder din resa. Jag endast önskar, att den måtte bära en välsignad frukt."

"Då vi nu stå färdiga att afresa, vill jag fråga dig, broder Laurids, om du har något vänligt råd att

gifva mig i afseende på konungens person, och sättet att närma mig honom. Utan att du hvarken tillstyrker eller afråder min resa, kan du väl säga mig din mening, huruvida jag bör söka drottningen eller rakt fram vända mig till konungen sjelf."

"Det synes mig," yttrade Laurids efter någon besinning, "som om du skulle kunna begagna dig af markgrefvinnan, såsom en tjenlig förespråkarinna hos drottningen. Sök att så väl sjelf, som genom din hustru, vinna hennes välvilja nu under vägen. Hon kommer alltid att hafva inflytande på Sophia Amalia."

"Du har rätt, min bror, ehuru jag tviflar att någon varaktigt kan inverka på ett så kallt och egensinnigt hjerta, som drottningens. Dessutom har ju min stackars hustru den olyckan att vara konung Christians dotter."

"Det är väl dock egentligen din swägerska, Eleonora, som hon hatar."

"Ja, och af en så lumpen anledning."

"Du menar, då Eleonora af barnslig nyfikenhet pröfvade hennes krona och lät den falla i golfvet?"

"Just det! Och den usle guldsmeden, som också skulle genast berätta den olycksaliga händelsen!"

"Jag anser Sophia Amalias hat oblidkeligt, men tror att det i sjelfva verket måste ega någon djupare grund."

"Och hvilken då, min bäste Laurids?"

"En grund, som är omöjlig att undanrymma. Eleonora Kristina är ett alltför utmärkt fruntimmer, både i afseende på kropps- och själsegenskaper, för att icke öfverallt vinna äfven sina fienders aktning och beundran. Du känner alltför litet menniskohjertat, om du icke finner att, i sådana förhållanden, en qvinna, som af naturen erhållit så föga behag, som vår drottning, aldrig kan förlåta det."

"Men Eleonora är ju konung Fredriks syster!"

"Också derföre! Tro mig, hvarje vänlig tanke, hvarje välvälligt ord, som han gerna skulle skänka sin syster, skall drottningen med all den makt, som hon förmår, söka att förvända, så att hon sjelf ser den i

den värsta dager, och i sjelfva konungens hjerta söker att väcka och underblåsa hvarje bitter känsla, som du också får medge att Corfitz är en mästare att väcka."

"Men åtminstone i denna stund är det Corfitz som är den mäktigaste, så länge Carl Gustafs svärd är på hans sida. Det är Carl Gustaf som nu föreskrifver vilkoren."

"Vi må beklaga, broder Ebbe, att det är Danmark, som får betala hvad Corfitz och Fredrik hafva att af hvarandra kräfva räkenskap för."

"Visst är det beklagligt, men så har det ju alltid varit, att folken fått betala hvad deras konungar och herrar förbrutit."

"Det är i allmänhet historiens sorgliga och förödmjukande lära," anmärkte Laurids.

"Men jag glömmer, att jag måste göra mig i ordning till resan."

"Jag följer dig, Ebbe!"

Båda bröderna lemnade biblioteksrummet.

9.

Markgrefvinnan gick ensam af och an i det henne anvisade rummet. Oroliga tankar och bittra känslor svallade i hennes inre. Ehuru ung, hade hon redan blifvit träffad af den giftiga udd, med hvilken passionen sårar menniskohjertan, och i den trotsiga själen hvälfde sig kämpande föresatser och beslut. Men lifvet i ränkfulla hof, särdeles stjuffadrens, grefve Wasaborgs i Wilshausen, hade utbildat hos henne förmågan att dölja känslorna, som glödde inom henne, om hon också icke förmådde att beherrska dem. Det lynne af öppenhet och barnslig lefnadslust, som egentligen tillhörde henne, hade hon förstått att bibehålla såsom en mask under hvilken hon kunde dölja sina hemligaste sinnesrörelser, så att det fordrades, åtminstone inom hofkretsarna, en ganska öfvad menniskokännares blick, för att

kunna urskilja, att det var en påtagen karakter, som hon spelade, den till utseendet glada och oskyldiga mästarinnan.

Der hon nu, såsom hon föreställde sig, stod färdig att gå sin lefnads öde till mötes, hade hon med spänd nyfikenhet infunnit sig hos den lärde herr Laurids Ulfeld, som kände alla sin samtids familjeförhållanden, för att af honom erhålla upplysningar i afseende på den slägt, i hvilken hon skulle inträda. Han hade likväl varit så sparsam i sina meddelanden, att hon, just då hon beslutat afresa till Köpenhamn, beslutat att ännu en gång samtala med honom. Sedan öfverste Rosenkrands, som var hennes beskyddare, blifvit underrättad om hennes önskan i afseende på afresan, utbad hon sig ännu ett samtal med Laurids.

"Jag tackar er, min gode herr Laurids," sade hon, då han infunnit sig i hennes rum, "jag tackar er rätt mycket för de upplysningar ni lemnat mig. Det var mig särskildt en tillfredsställelse, som också ökar min förbindelse till er, att min stjuffaders stoft får förvaras bland edra fäders, till dess det i vår kan afföras till Stockholm, der det skall erhålla sitt sista hvilorum i kungagrafven."

"Skepparen, som skulle öfverföra liket från Kiel, ville nödvändigt aflemna det i Svendborg, emedan han icke, i anseende till ofreden, hade lust att segla längre. Det var naturligt att jag, som kände familjens förhållanden, ansåg det mest passande att taga vård om den ädle herrens stoft på det sätt, att jag förde det hit. Det blir lättare, när kriget en gång slutas, att från Nyborg skicka det till Göteborg."

"Jag tackar er ännu en gång, herr Laurids! Men säg mig, hur jag skall få veta mera om min tillkommande gemåls senaste öden? Sjelfva hans syster, som nu följer mig till Köpenhamn, vet ju icke hvar han nu är."

"Det vet knappast någon, ers durchlaucht! grefve Waldemar har genomgått lidanden, som skulle passa att utgöra ämne för någon af de intressanta romaner, som de snillrika damerna vid konung Ludvig den

fjortondes hof förstå att så behagfullt och sinnrikt sammansätta."

"Hans förlofning med den ryska prinsessan är visserligen besynnerlig nog, men upplösningen af förlofningen finner jag ännu besynnerligare."

"I sjelfva verket, ers durchlaucht, befinner sig Ryssland på så stort afstånd från det bildade Europa, att vi hafva svårt för att rätt kunna bedömma förhållandena derstädes. Den ryske czaren, som är rik och mäktig, såsom den persiske stormonarken i Greklands hjelteålder, är icke bunden af den aktning för sed och lag, som en af våra furstar icke kan trotsa."

"Grefve Waldemars fångenskap var således olaglig, menar ni, herr Lauridsq! Men hvarför blef han då egentligen satt i fängelse? Ville han fly sin brud?"

"Det lärer verkligen varit så, att den sköna prinsessan Irene gjort ett djupt intryck på hans hjerta och att hon besvarade hans kärlek. Äfven czaren gaf sitt bifall till förbindelsen. Men under inflytelsen af en af dessa österländska sjelfherrskarenycker, som vi europeer icke förmå att fatta, ville czaren upplösa förlofningen. Det var möjligtvis derföre, att kung Christian den fjerdes son icke ansågs stå i samma förhållande till sin bror, Fredrik, som han stått till fadren."

"Hurudant är då i sjelfva verket detta förhållande? Ni känner ju kung Fredrik så nära. Huru är hans sinne stämdt emot brodren, emot Waldemar?"

"Hittills vet jag intet annat än väl, ers durchlaucht? De hafva ännu icke kommit i någon närmare beröring med hvarandra, emedan de icke träffats sedan Waldemar afreste till Ryssland före kung Fredriks uppstigande på thronen."

"Men han väntas ju hem?"

"Ja, många trodde, att han redan skulle vara anländ till Köpenhamn och man tog för afgjordt, att han skulle erhålla befälet öfver vår armé, medan Güldenlöv låg sjuk. Men det lärer väl nu vara för sent, då svenskarne sprängt armén."

"Grefve Waldemar kommer således, ehuru han är Kirstine Munks son, att stå väl hos kung Fredrik?"

"Just derföre, ers durchlaucht! Blodet är alltid tjockare än vattnet, och emellan grefven och konungen har intet ovänligt egt rum, under det att de öfriga syskonen ofta gifvit hans majestät anledningar till sorger och bekymmer."

"Men hvad tror ni om grefve Waldemars lynne och tänkesätt?"

"Han var i yngre åren, innan han afreste till Ryssland, en herre med förnäma later, men ansågs skicklig till stora värf. I synnerhet trodde kung Christian att Waldemar skulle blifva en utmärkt härförare. Hans långvariga fångenskap har emellertid mycket kunnat förändra så väl anlagen, som lynnet."

"Och hur länge räckte den fångenskapen egentligen?"

"I fyra år, ers durchlaucht. Det säges, att grefven under den tiden icke blifvit hållen i ett anständigt och furstligt förvar, såsom man hos oss gör med förnäma personer, som af någon politisk anledning måste hållas bevakade; utan czaren lät smida bojor om grefvens händer och fötter. Den enda skilnaden emellan hans och de gröfsta missdådares behandling bestod deruti, att grefvens bojor voro af guld och att han bespisades från czarens egen taffel."

"De barbarerna! Men prinsessan?"

"Czaren lät sätta henne i ett kloster. Då hon dog, frigafs grefven. Han begaf sig derefter till Polen, der han en tid bevistade den svenske konungens strider. Efter det ryktbara slaget vid Warschau, innan kriget mellan Sverige och Danmark utbrutit, begaf han sig till Stockholm, der han lärde känna hofvet. Derifrån har han rest till Norge."

"Men han är icke kommen derifrån?"

"Han väntas dagligen, och konung Fredrik hyser den förhoppningen, att han, som känner den svenska hären och dess stridssätt, skall göra fäderneslandet stora tjenster, då han får befälet. Men olyckan är, att konungen icke sjelf kunde komma hit öfver från

Seeland, innan det blef för sent och svenskarne redan gått öfver Lilla Bält. Öfver Stora Bält går det emellertid icke."

"Men huru skola vi komma öfver, vi, som nu ämna oss den vägen?"

"Det kommer väl an på hurudant hafvet visar sig. I alla fall, nog kan det låta sig göra, att färdas, till och med öfver isen, med en liten flock af personer, såsom eders durchlaucht och dess svit, men förhållandet är helt annorlunda med en stor armé, som skall medföra sina hästar, sitt artilleri och all sin tross. Redan det, att hafva tågat öfver Lilla Bält, är hittills oerhördt i historien. Längre lär väl Carl Gustaf för denna gången icke komma."

"Hvad menar ni med det, herr Laurids?"

"Jo, det faller mig en tanke in, som jag vill nämna för eders durchlaucht. Om den öfvermodige segervinnaren är bestämd att här söka nå sitt mål och sin undergång, så kan det vara tänkbart, att hela den stora armén, som nu gått öfver på Fyen, härstädes är bestämd att upplösas, emedan den, om vi få den holländska flottan till vår hjelp, kan instängas och kringrännas på denna ö. Efter menniskosätt att förutse, har han sålunda sjelf gått i fällan. Han har gått in i en säck, hvarutur han möjligtvis icke mera kan komma ut. Jag tillstår, att jag hyser någon förhoppning att så skulle hända."

"Hur skall det då gå med mig, min bäste herr Laurids?"

"Åh, det har ingen fara, ers durchlaucht, ni har tillfälle att spela en stor rol. Jag menar, ers durchlaucht, att ni för vårt fäderneslaud kunde blifva, hvad hjeltinnan Judith var för sitt folk. Jag menar naturligtvis icke ordagrant, utan min mening är symbolisk. Ni, som känner svenska lägret och befälhafvarne, ni skulle kanske, ers durchlaucht —"

"Jag förstår er icke, herr Laurids! säg ut er mening?"

"Jag menar, ers durchlaucht, att om en brinnande kärlek till fäderneslandet eldade ers durchlauchts ädla

hjerta, så skulle det ju vara tänkbart att — ers durchlaucht — besökte det svenska högqvarteret i Odense — och genom sitt inflytande — afböjde anfallet på Seeland."

"Jag hvarken förstår eller förmår att göra hvad möjligtvis edra ord antyda, herr Laurids."

"Förlåt mig, ädla markgrefvinna, edert ädelmodiga hjerta har nog anat — jag vill och behöfver icke säga mer."

Markgrefvinnan hade skiftat färg. Hennes bröst häfde sig oroligt, och gnistor af en sällsam ingifvelse lyste i hennes blickar. Hon vände sig ifrån herr Laurids och gick ett par steg af och an på golfvet.

"Tillåt att jag lemnar ers durchlaucht," inföll herr Laurids. "Värdes besinna, värdes öfverlägga med edert eget ädelmodiga hjerta! Ett namn i häfderna, en odödlig ära — se der den lön, som ett storsinnadt beslut kan förvärfva."

"Ni gör mig orolig, ni gör mig ängslig, herr Laurids."

Markgrefvinnan begynte att vrida sina händer.

"Lemna mig icke, herr Laurids, eller snarare — lemna mig nu! Hur skall jag finna ljus i det som jag bör göra?"

"Sök ljus i er egen själ, fru markgrefvinna! En stor gerning, ett hjeltebeslut, utfördt af en qvinlig hjeltesjäl, det vore en hemgift värdig en storsinnad furstinna, som går att blifva Danmarks dotter."

Med dessa ord lemnade herr Laurids markgrefvinnans rum.

Öfverste Rosenkrands hade under tiden anordnat allt för afresan. Man afbidade endast markgrefvinnans och grefvinnan Helvigs personliga närvaro för att sätta tåget i rörelse.

Herr Laurids kom ner på gården. Den eljest lugne lärde mannen, som fallit på en idé, hvilken han icke kunde släppa, befann sig i en egen själsskakning, den han likväl sökte att dölja.

Men hastigt tillkännagaf en af öfverstens poster att en truppafdelning nalkades slottet. Öfversten be-

fallte genast att posterna skulle rycka in och portarna stängas.

"Det är förmodligen en svensk ströfkår, som hittat hit," sade han till den bleknande Laurids. "Vi skola underhandla med anföraren."

Ebbe Ulfeld kom nu också ned på gården. "Låt mig vara den, som verkställer underhandlingen," sade han. "Jag har pass af generalen, grefve De la Gardie, för mig och min ryttare. Dessutom är jag känd af flere svenska officerare."

"Ni har rätt, herr öfverste," sade Rosenkrands.

"Behagar ni då," inföll Ulfeld, "sjelf gå in till markgrefvinnan, men ställa ert manskap under mitt befäl!"

Sedan Rosenkrands meddelat manskapet befallningen härom, lät Ulfeld öppna slottsporten och red ut med några man. Ett litet stycke från slottet mötte han den svenska truppen och blef genast anropad.

Sedan på militäriskt vis frågor och svar blifvit vexlade, red öfverste Ebbe fram och begärde att få samtala med den svenske anföraren.

Då denne ridit fram, uppvisade Ebbe sitt pass, och yttrade: "Ni ser, herr löjtnant, att jag eger vederbörligt tillstånd att begifva mig öfver till Seeland och Köpenhamn, ehuru jag för den bistra vinterns skull tänkte dröja någon dag här på mitt fordna fädernegods. Om ni behöfver eller önskar någon förplägning för ert folk, så ber jag att af hjertat få bjuda er den."

"Jag är kommenderad, herr öfverste," svarade löjtnanten, "att utgöra sauvegarde och hedersvakt åt vår generals gemål, grefvinnan De la Gardie. För närvarande har jag hennes befallning att följa henne, tillika med några andra damer och en förnäm herre, till Egeskov. Tillåt mig att få för henne visa detta pass och utbedja mig hennes befallning."

"Gerna, herr löjtnant, ganska gerna. Men tillåter ni, att jag personligen medföljer, för att till grefvinnan frambära inbjudningen att gästa Egeskov?"

"Var så god, herr öfverste!"

Vid dessa ord svängde löjtnanten om sin häst och förde Ebbe Ulfeld igenom ryttarnes led.

Den öfverraskade öfversten kunde knappt hemta sig från sin bestörtning vid åsynen af de personer han träffade.

10.

Grefvinnan Helvig inträdde i markgrefvinnans rum.

"Ers durchlaucht," sade hon, "jag har fått uppdrag att uppmana ers durchlaucht till lugn och oförskräckthet. Det är möjligt och troligt att vi blifva anfallna af svenskarne."

Markgrefvinnan gjorde en häftig rörelse. "Anfallna af svenskarne," utropade hon.

"Öfverste Rosenkrands skall genast närmare upplysa ers durchlaucht."

"Jag fruktar ingalunda för min del!"

"Någon egentlig fara för fruntimmer kan det icke heller vara! Men —"

"Jag fruktar icke, fru grefvinna! Jag känner svenske konungen och generalerna."

"Det är möjligtvis endast öfversten —"

"Jag åtar mig att beskydda honom också!"

"Ers durchlaucht!"

Grefvinnan ville draga sig tillbaka.

"Vänta ett ögonblick, min grefvinna!" återtog markgrefvinnan. "Jag har några ord att tala med er, innan jag tar emot öfversten."

"Som ers durchlaucht befaller!"

"Ni följer ju till Köpenhamn, utan att låta förmå er till något afvikande från detta beslut, fru Helvig?"

"Ja, det är nödvändigt för min gemål och mig att komma till hofvet. Jag måste tala till min bror kung Fredrik!"

"Vi skola vänligt förena våra intressen, fru grefvinna. Men jag har nu uppgjort för mig en sak, som jag anser för ganska vigtig."

"Och den är, om ers durchlaucht behagar?"

"Jag måste resa till Odense, för att begära audiens hos hans majestät konungen af Sverige?"

"Men resan? Vår resa?"

"Den behöfver blott uppskjutas en dag!"

"Men om svenskarne anfalla oss?"

"Jag skall just sjelf gå ned, fru grefvinna. Jag vill personligen tala med svenske befälhafvaren. Öfverste Rosenkrands får icke göra motstånd!"

Grefvinnan såg förvånad på henne.

"Ja, var så artig, min grefvinna, och säg öfversten, att jag straxt skall komma ned!"

Grefvinnan gick.

I förstugan stod herr Laurids och hans magra fru, den senare full af förskräckelse, den förre sysselsatt att trösta henne.

"Se der, min nådiga svägerska!" ropade fru Else; "min Gud, hvad skall det blifva af? Skola de skjuta sönder både slottet och oss?"

"Var lugn, Else!" svarade grefvinnan. "Vi skola hoppas att intet skott kommer att lossas. Herr Laurids, markgrefvinnan kommer sjelf ner!"

"Ah, herr öfverste!" ropade Laurids till den stolte krigaren, som tankfull stod vid porten, färdig att, enligt öfverenskommelsen med Ebbe Ulfeld, draga sig tillbaka till det inre af slottet. "Kom närmare, öfverste Rosenkrands!"

Öfversten skyndade dit.

Han visade sig icke litet förvånad, då han underrättades om markgrefvinnans beslut. Emellertid, sedan han öfverlagt för sig sjelf några ögonblick, gaf han befallning att förspänna markgrefvinnans förgylda släda, och afsände den genom en bakport öfver den tillfrusna grafven till den närmast liggande bokskogen.

"Försigtighet kan aldrig skada," sade han, då han återvände till förstugan.

Der hade markgrefvinnan infunnit sig. I den unga furstinnans ansigte uttrycktes sig en fast beslutsamhet. De klara ögonen strålade af en högre eld, medan de bleka kinderna och de något sammanpressade läpparne antydde, att inom henne ett medvetande fanns om förestående strider och faror.

"Herr öfverste," sade hon till Rosenkrands; "jag har nu ändrat mitt beslut i afseende på resan till Köpenhamn, så till vida att vi uppskjuta den till i morgon. Under tiden torde det blifva nödvändigt för oss att göra en utfärd till Odense."

"Ers durchlaucht," ville öfversten invända.

"Jag hoppas herr öfversten," inföll markgrefvinnan, "icke nekar mig sitt beskydd, äfven på den lilla afvägen till Odense. Det fördröjer visserligen herr öfverstens ankomst till målet för vår resa, men jag är ju icke anförtrodd åt herr öfverstens vård, såsom en viljelös fånge?"

"Gud bevare oss, ers durchlaucht, men —"

"Kanhända herr öfversten hellre skulle önska att få tillbringa en dag längre hos sin mor, så utber jag mig att få herr Laurids Ulfelds sällskap under de timmar, som redan skulle räcka."

"Värdes besinna, ers durchlaucht," inföll herr Laurids, som med en blick af hemlig tillfredsställelse betraktade hennes beslutsamma uppsyn, "att vi redan om några minuter kunna hafva svenskarne här, och det beror af deras befälhafvare att gifva sitt samtycke till den önskade resan. Jag hoppas han icke skall vägra den."

"Jag skall sjelf tala med honom," sade hon stolt.

Herr Laurids bugade sig.

I detsamma skallade en trumpet utanför slottet och dess skarpa fanfarer trängde liksom en rysning igenom de närvarande. I synnerhet förskräcktes fru Else och hennes magra gestalt begynte skälfva.

Trumpetstötarne besvarades från porthvalfvet.

Hastigt instörtade i fyrsprång på borggården Ebbe Ulfeld sjelf.

"De komma, mina damer!" utropade han, "de äro genast här."

Han vände sig till manskapet. "De komma som vänner," sade han. "Vi vilja hålla ett godt stillestånd med dem. Om någon vågar bryta deremot, så mins, att jag lofvar att straffa honom så att det aldrig skall glömmas."

Han hoppade af hästen och ställde sig med hatten i hand, på det nedersta trappsteget.

Markgrefvinnan, som stödde sin pelsbeklädda arm emot ledstången, ämnade just begifva sig tillbaka in i rummet, då de första svenska ryttarne sprängde in på borggården. Efter dem följde de präktiga fyrspända slädar, i hvilka föret grefve Waldemar och derefter hans moder och systrar, samt slutligen grefvinnan De la Gardie åkte.

Så snart markgrefvinnan kastat den första blicken på de ankommande, vände hon sig om, och, ihågkommande sin rang, begaf hon sig till sina rum.

Fru Else deremot uppgaf ett utrop af glädje.

"Det är ju icke svenskarne!" skrek hon.

"Tyst, tyst, min vän!" sade herr Laurids.

Grefvinnan Helvig flög att omfamna sin mor och syster.

"Välkommen, nådige herr grefve!" yttrade öfverste Ebbe.

Grefven fäste sina dystra blickar på slottet, som han väl kände från sina yngre år, samt lät sina betjenter lyfta sig ur åkdonet.

"Möt grefve Waldemar, herr öfverste!" hviskade Ebbe till Rosenkrands: "Det är konung Fredriks bror!"

Rosenkrands kände en besynnerlig darrning ila öfver sitt inre, i det han steg utför trappan, för att välkomna sin okände broder.

Grefven fäste på honom en liknöjd blick, då han bugande trädde fram till slädan. Men Rosenkrands helsade ännu en gång vördnadsfullt och sade: "behagar ni, min nådige herre, stiga in?"

Grefven såg icke ens på honom och tycktes alldeles icke hafva bemärkt hans ord. Med en förnäm blinkning på ögat, tillkännagaf han åt betjenten, att han ville blifva förd uppför trappan.

Medan betjenten ledde honom, gick Rosenkrands, öfverraskad och kanske förödmjukad, vid hans sida, utan att yttra något af de ord, som ville storma fram öfver hans läppar.

Men helt oväntadt stannade grefven och vände sig tvärt till Rosenkrands. "Hvem var den damen," sade han, "som vid vår ankomst visade sig på trappan?"

Rosenkrands studsade vid den tvära frågan.

"Säg det ni, om ni vet det," återtog grefven.

"Det var markgrefvinnan Hortensia af Baden Durlach."

"Godt, det var det jag ville veta," sade grefven, i det han skred vidare framåt.

Midt på trappan stod fru Else, medan herr Laurids skyndade till nedersta trappsteget.

"God dag, Laurids," sade grefven. "Jag känner igen er."

Laurids bugade sig vördnadsfullt. "Nådige herre, det är snart tio år sedan jag hade den äran att se eders nåde."

"Tio år," sade grefven långsamt. "Jag vill tala med er, herr Laurids!"

"När eders nåde befaller," svarade herr Laurids.

"Följ mig till ert bibliotek."

Herr Laurids visade någon tvekan.

"Ah," sade grefven, "ni är värd på stället, herr Laurids, ni måste taga emot damerna. Men jag har varit här så många gånger i min ungdom, att jag nog hitter sjelf. Uppfyll ni edra skyldigheter mot fruntimren. Jag befaller er det, herr Laurids, låt icke mig hindra er att utöfva desea edra pligter."

Grefven sköt honom med handen sakta åt sidan.

Fru Else neg så djupt som hon förmådde, och böjde sig framåt liksom för att kyssa grefvens hand.

"God dag, min fru," sade grefven, "jag vet att herr Laurids blifvit enkling efter min goda Sophie Rantzau. Jag hoppas, att hans senare fru gör honom lika lycklig som den förra."

Fru Else blef något öfverraskad af denna helsning och besvarade den med harmens tystnad.

Men grefven tycktes icke det ringaste bemärka fru Elses förtrytelse, utan gick stolt förbi henne in i förstugan och uppför trappan.

Under tiden helsade de närmaste anförvandterna på hvarandra. Fru Else begaf sig ned för trappan och blandade sig, under nigningar och välkomsthelsningar, i den vackra gruppen.

Så snart hon blifvit presenterad för grefvinnan De la Gardie, ansåg hon för en pligt att i första rummet sysselsätta sig med henne såsom dels utländska, dels den svenske generalens gemål.

"Det är en oändlig ära som sker oss, min nådiga fru grefvinna," utropade hon. "Behagar ni stiga in, mina nådiga damer! Var så artig, min nådigaste grefvinna, tillåt mig att få visa vägen."

"Jag tackar er, min fru," sade grefvinnan De la Gardie. "Förlåt om jag kommer er till besvär, men jag har följt min väninna, den ädla grefvinnan Eleonora Kristina, som söker er man, den lärde och vidtberömde herr Laurids."

"Välkommen, oändligt välkommen, min nådiga grefvinna. Allt hvad min man förmår, skall han göra för er, min nådigaste. Och om han icke vill, så skall jag hålla efter honom, min nådigaste, ehuru han annars alltid plägar vara ytterst tjenstaktig mot alla damer."

"Jag tackar er särskildt för ert artiga förord, min fru," sade grefvinnan leende. "För min del är det endast intresset att få lära känna en af Danmarks utmärktaste lärde, som för mig hit. Det smickrar mig att nu redan hafva blifvit presenterad för hans fru."

"Behagar ni stiga in, samtliga mina damer," sade herr Laurids, i det han förde fru Kirstine Munk uppför trappan, och gjorde sin bugning för samtliga de öfriga.

Öfverste Rosenkrands kom att fästa sina blickar på klosterfröken. Den sköna, underbart leende gestalten lyftade, då hon steg uppför trappan, den af

silfverglittrande rimfrost fantastiskt broderade slöjan, så att en af öfverstens blickar kunde öfverflyga hennes ansigte.

Men Isabella följde de öfriga damerna in i de rum, dit fru Else förde dem. I det yttre rummet stannade Ebbe Ulfeld och Rosenkrands några ögonblick.

"Herr öfverste," sade Rosenkrands ifrigt, "jag vet hvilka de öfriga damerna äro, men säg mig, för Guds skull säg mig, hvem är hon, den beslöjade?"

Ulfeld såg med förvåning på den ifrige öfversten. "Det är en klosterfröken från Köln," sade han, "men egentligen är det min svägerska. Det är Christian den fjerdes och Kirstine Munks yngsta barn."

Rosenkrands bäfvade tillsammans. "Hon är således," utbrast han, "den olyckliga, af sin egen fader misskända Dorothea Elisabeth!"

"Isabella a Jesu Maria, om ni behagar, herr öfverste!"

"Således — således — syster —"

"Ja, hon är klostersyster. Det synes som ni icke vetat det, herr öfverste, men förhållandet är verkligen så. Konung Christian ville icke erkänna henne för sin dotter och en skamlig rättegång anställdes derföre med fru Kirstine. Det var vid den, som min svåger Corfitz så värdigt försvarade sin svärmors ära och oskuld, att rätten fullkomligt frikände henne."

"Ack! jag vet, jag vet!" sade öfverste Rosenkrands.

"Kung Christian, som i allmänhet hvarken visade grannlagenhet, eller ens rättvisa mot fruntimmer, kunde emellertid icke fördraga det oskyldiga barnet, utan skickade det ut till ett jungfrustift i Rhenländerna."

"Tala icke om kung Christian, herr öfverste," afbröt Rosenkrands.

"Jag skall gå ned till min bror Laurids, för att öfverlägga med honom hvad vi nu hafva att göra, i anledning af den svenska skarans ankomst. Jag såg Laurids följa fruntimmerna in i den gröna borgsalen."

Ebbe Ulfeld aflägsnade sig.

Då Rosenkrands blef ensam, gick han till ett fönster och såg ut. "Klostersyster!" hviskade han för sig sjelf. "Klostersyster — syster!"

11.

Markgrefvinnan drog sig orolig tillbaka från fönstret, genom hvilket hon beskådat de ankommande, så snart hon såg dem inträda i slottet. Hon hade skickat sin hofmästarinna för att nogare efterhöra, hvilka de ankommande voro, men denna hade ännu icke återkommit med svar. Markgrefvinnan gjorde ett par slag af och an på golfvet.

Då öppnades dörren. En lång dyster gestalt visade sig i detsamma. Han trädde långsamt fram i rummet, medan en guldbesmidd tjenare drog sig tillbaka och tillslöt dörren efter honom.

Markgrefvinnan blef stående helt förvånad, medan en stark förtrytelsens rodnad uppsteg på hennes kinder och panna. Den dystre främlingen stannade framför henne, fäste på henne en skarp blick och i detsamma spridde sig en egen ljusning öfver de mörka dragen.

Han bugade sig med en hofmans vördnadsfulla ledighet, och sade: "Det är säkert hennes durchlaucht, markgrefvinnan Hortensia, som jag har den nåden att här finna?"

Markgrefvinnan tog ett steg tillbaka. "Men hvem är ni, min herre?" sade hon strängt, "som vågar oanmäld inträda i mitt rum?"

"Förlåt, ers durchlaucht, jag kände sannerligen icke att detta rum var bestämdt för ers durchlaucht."

"Visste icke?" upprepade markgrefvinnan. "Ni är förmodligen nyss anländ?"

"Jag har i min ungdom tillbragt många dagar i detta slott, som tillhört Danmarks förnämsta familjer. Jag trodde, att jag skulle känna igen mig här öfver-

allt, men år och lidanden hafva förändradt mitt minne."

En besynnerlig aning ilade igenom markgrefvinnan, som endast betraktade honom med förvånade blickar.

"Ers durchlaucht, förlåt mig," återtog han, i det han med handen för öfver sin panna, liksom han velat förjaga minnets skuggor från sina tankar. "Förlåt mig, jag glömmer att säga er, att jag är en af Danmarks olyckliga konungasöner. Jag är grefve Waldemar."

En dödsblekhet for öfver markgrefvinnans drag. Orden förstummades på hennes läppar, och hon stod orörlig som en bild framför honom.

Grefve Waldemar närmade sig henne och fattade hennes hand. "Ers durchlaucht," sade han, "jag läser i ert milda ansigte, att menskligheten och deltagandets sköna känslor icke äro främmande för ert hjerta. Upptag derföre icke illa, att jag, äfven för mig sjelf oväntadt, inträdt i ert rum."

Markgrefvinnan hemtade sig. "Ni är välkommen, grefve Waldemar," sade hon. "Behagar ni taga plats!"

Hon förde honom artigt till en stol, och satte sig bredvid honom.

I den unga markgrefvinnans själ svallade ett haf af oroliga tankar, då hon nu såg framför sig den man, med hvilken hennes öde skulle förenas, till följd af de familje-förhållanden, som bestämde öfver hennes lefnads lycka. Mannens gestalt, churu motsvarande den sorgliga sagan om hans öden, gjorde dock på henne ett helt annat intryck i verkligheten, än då hon förut endast i inbillningen skådat sin tillkommande make. För hennes erinring sväfvade, i ett ljust förskönande skimmer, bilden af en man, hvilken hon sett vid ett högtidligt uppträde i den svenska hären, då den mönstrades vid Arnholtz. Det var grefve De la Gardie, hvilkens ungdomliga och ädla väsende, ehuru han då bar en djup sorg på sitt hjerta, hade gjort ett djupt intryck på henne. Hennes hjerta som visserligen icke blifvit öfverraskadt af sin böjelse, och som icke gjorde något bemödande att qväfva dem,

gjorde sina jemförelser, under det hennes fina förstånd, med kraften af en uppöfvad sjelfbeherrskning, ledde hennes beslut att inom politikens område, i det djerfva spelet af beräkningar och ränker, som hålla själen i spänning, söka en ersättning för hjertats idylliska njutningar, för sådana fröjder, för hvilka de i statskonsten invigda blygas och hysa ett stort förakt. Den unga Hortensia kände väl ett och annat stygn i hjertat, då hon ransakade sina känslor, men hon skulle hafva ansett det för en oförlåtlig svaghet, om hon låtit sig sjelf hemfalla under den fördömelse, som, bland de högt uppsatte, drabbar en qvinna, om hon låter sin känsla bryta ut och öfverkorsa statskonstens tusenfallt invecklade uträkningar. Hon hade nog styrka, att icke blott afväga, utan beräkna sina ord.

"Jag tackar ers durchlaucht ännu en gång," sade grefven. "Då jag nu, efter genomgångna hårda pröfningar och lidanden, återsett mitt fäderneslaud och inträder i en boning, der jag i min ungdom varit mycket hemmastadd, kan det icke annat än förefalla mig kärt, att, snart sagdt, det första qvinliga väsende jag möter bär en uppsyn, så full af godhet och deltagande, som ers durchlaucht."

"Jag har hört att ni lidit mycket, grefve Waldemar. Ni har förlorat en älskad brud —"

"Ni har hört det, min furstinna. Det var en hård pröfning att i åratal sitta fängslad bland barbarer, fjerran från fäderneslaud och vänner och veta, att en oskyldig qvinna drabbades af samma hårda öde!"

"Och det var ingen möjlighet att undkomma?" invände markgrefvinnan.

"Jo, jag gjorde en gång ett försök. Jag till och med försökte att med våld tränga mig ut genom vakten vid en af stadsportarna, men jag och mina betjenter blefvo gripna. Man påstod att jag, emedan jag vid första audiensen hade kysst czarens — det var Michael Feodorovitsch, som då regerade — spira, jag skulle vara ovilkorligen rysk undersåte. Jag fick till följd deraf befallning att låta omdöpa mig efter den ryska

ritualen. Men då jag vägrade, utbröt czarens vrede. Se här, furstinna —"

Grefve Waldemar utsträckte sina händer, så att handlofvarne med sina ärr blefvo synliga.

"— Se här, furstinna, de minnen, jag i hela min lifstid skall bära efter de ryska bojorna."

Markgrefvinnan ryste. "Jag beklagar er, grefve Waldemar, af allt mitt hjerta, och lyckönskar er att åter vara fri. Men förlåt mig, ni nämner intet om er brud, grefve Waldemar —?"

"Ni menar Irene, ers durchlaucht! Ack, den beklagansvärda engeln! Hon blef också ett offer för den österländskt-ryska grundsatsen och spirans helgd. Czaren lät insätta henne i ett kloster, der hon i början blef väl behandlad, men slutligen, då hon icke ville svika sina löften mot den, som hon en gång antagit som sin brudgum, slagen i bojor liksom jag. Döden blef hennes befriare. Och då czar Michael i detsamma äfven afled, återgaf mig den nye czaren Alexej Michaelovitsch äfvenledes friheten."

"Ni återsåg då aldrig furstinnan?"

Skiftande sinnesrörelser målade sig på grefvens drag. "Ack! jag såg henne fyra gånger," sade han, "före den olyckliga fångenskapen. Den hvita, smärta, brunögda Irene! Hon var en perla bland qvinnor."

"Hvad jag beklagar grefven."

"Hon hade önskat att åtminstone döden skulle förena oss, och hon hade aflockat sin stränge fader det löftet, att hennes stoft skulle få öfverföras till mitt fädernesland. Men detta löfte har icke blifvit uppfyllt. Också deruti har jag blifvit bedragen."

"Men denna önskan kan väl framdeles uppfyllas?"

"Jag hoppades, min furstinna, att jag här skulle återfinna hennes stoft, en för mitt hjerta oändligt dyrbar skatt! Jag har derför rest denna väg. Sedan jag blifvit frigifven, besökte jag Polen, och har tillbragt denna sommar i Sverige. Emedan kriget utbröt, mötte åtskilliga svårigheter att från Sverige få resa öfver norska gränsen. Först i förra månaden var jag i Kristiania."

"Ni kommer således senast derifrån?"

"Ja, ers durchlaucht! Jag har gått sjövägen från Norge och ville till Nyborg, men måste landstiga vid Kierteminde. Derifrån begaf jag mig till Nyborg och vidare hit."

"Grefve Waldemar, ni har således icke besökt Köpenhamn?"

"Jag har icke varit der sedan tio år."

"Och ni har icke heller erhållit bref från konungen?"

"Jag är kallad till samtal och öfverläggning med honom. Min afsigt är derföre, sedan jag besökt några ställen, som äro kära för mitt hjerta, att få resa till Köpenhamn och träffa honom."

"Också jag reser till Köpenhamn. Jag skall en tid vistas vid drottning Sophia Amalias hof. Men det är knappt möjligt att nu komma öfver."

"Jag känner henne icke, men jag längtar att få se min svägerska."

Markgrefvinnan reste sig upp. "Ni har således aldrig personligen sett er kungliga svägerska," upprepade hon tankfullt, liksom för sig sjelf.

Äfven grefven reste sig upp; han betraktade henne tigande några ögonblick, derefter sade han: "Ers durchlaucht, jag finner, att jag redan bort aflägsna mig. Förlåt, ännu en gång, både min djerfhet att inträda och att till ers durchlaucht vända mig med ett förtroende, som, fastän det för mitt hjerta varit en tillfredsställelse, likväl kanhända förefallit ers durchlaucht mindre angenämt."

"Ni har ju en gång yttrat, grefve Waldemar, att ni ansåg mig ega sinne för menskligbet och deltagande. Tillåter ni mig att få betrakta hvad ni yttrat såsom ett förtroende, så skall det blifva mig dyrbart."

Hon räckte sin hand åt grefven. Han fattade den och tryckte den till sina läppar.

"Farväl, ädla furstinna," sade han. "Tillåter ni, att jag får glädja mig åt det hoppet, att få återse er hos vår drottning Sophia Amalia?"

"Vid hofvet i Köpenhamn," svarade markgrefvinnan.

Grefven aflägsnade sig med en djup bugning och emottogs, så snart han lemnat rummet, af sin betjening. Han lät derefter föra sig till det rum, der de öfriga damerna voro samlade.

I den gröna borgsalén, det för sin tid kanske dyrbaraste rummet i Egeskovs slott, hade dess gäster samlat sig. På det ekpanelade golfvet hade flere högkarmade stolar blifvit ställda i en krets. I en beqväm länstol, som egentligen var bestämd att utgöra ett slags thron åt borgherrn, hade fru Kirstine Munk, den åldriga konunga-enkan, erhållit sin plats. Närmast intill henne satte sig grefve Waldemar. Hans eljest så dystra drag lyste nu af strålarne af den sonliga kärleken, som upplågat som en vårsol i hans inre. Den i sig sjelf stela och med förnäm likgiltighet orörliga gestalen uttryckte dock nu, då den lifvades af mödrens närvaro, behaget af en inre fröjd. Det var som om en anda af frid i denna stund blåst öfver de stormande känslornas fält bland hans minnen.

Vid karmen af modrens stol hade den stela kloster-engeln ställt sig orörlig som en bild. Hvarken värdens eller värdinnans eller syskonens uppmaningar förmådde henne att öfvergifva den plats, der hon stod som en förstenad tjenarinna. De båda systrarna Helvig och Eleonora, förmälda med hvar sin Ulfeld, hade mycket att meddela hvarandra, och sutto fördjupade i ett sakta förtroligt samtal nära vid hvarandras sida.

Grefvinnan De la Gardie, som var den egentligen enda främmande, i denna familje-krets, hade icke blott genom vänskapens band, utan också genom det naturliga deltagandet i så många ädla och älskvärda menniskors inveckIade förhållanden, känt sig dragen till dem och betraktade nu med välvilliga blickar sin omgifning.

De båda öfverstarne, Ebbe Ulfeld och Holger Rosenkrands, hade visserligen båda åtskilliga bekymmer i afseende på svenskarnes förhållande till deras manskap,

men förlitade sig i det hela på öfverenskommelsen med den svenske befälhafvaren.

Den mest bekymrade af alla de närvarande, var herr Laurids. Hos honom hade alla samlat sig, och i hans själ lågo en mängd trådar, hvilka oaktadt hans fridsamma politik och lifliga önskan att draga sig undan tidens strider, dock skulle bestämma så mångas handlingssätt. I sjelfva verket var han den ende, som fullkomligt kände alla de öfrigas ställning och afsigter.

12.

En betjent inträdde till herr Laurids, der han satt i kretsen af de sina och hviskade honom några ord i örat.

Laurids flög upp, med uttryck af någon bestörtning.

"Hvad är det, min bror?" frågade Ebbe.

"Det är en svensk kår, som nalkas," svarade Laurids.

"Sådana få vi väl se här esomoftast," anmärkte Ebbe; "se du endast till, min bror, att här finns något, som kan tjena till det svenska manskapets förplägning. Nu kommer det att gälla Elses, den goda svägerskans, förråder."

"Gällde det endast dessa," suckade Laurids, "så vore det en småsak. Om också våra visthus tömmas för i år, få vi väl någon utväg att fylla dem igen till nästa år."

"Emellertid skall jag gå ned, min bror, och taga emot de nya gästerna. Håll för öfrigt sällskapet tillsammans och låt icke oroa er."

Med dessa ord reste sig öfverste Ebbe och lemnade rummet.

Alla de närvarande fortsatte, efter Ebbes bort-

gång, sitt samtal. Endast Rosenkraads begaf sig till ett annat rum, för att samtala med sin moder, fru Rigborg, hvilken man tvekade att införa i de öfriga damernas krets.

Efter en fjerdedels timma inträdde Ebbe åter i salen. Han åtföljdes af en reslig, ädelt bildad gestalt i svensk drägt, med kyller och harnesk samt stora ridstöflar.

"Mina damer," talade öfversten, "jag får för er framställa den svenske general-qvartermästaren Dahlberg."

Den tappre Dahlberg gjorde en artig helsning för samtliga damerna, medan hans skarpa öga öfverfor hela kretsen, och mest genomträngande, ehuru blott ögonblickligt, uppfattade grefve Waldemars gestalt. Derefter närmade han sig till grefvinnan De La Gardie, som med ett fryntligt leende emottog honom.

"Kan ni helsa mig från min make, bäste herr general-qvartermästare?" sade hon.

"Jag har icke sett generalen sedan i förrgår," svarade Dahlberg, "således, som jag skulle förmoda, senare än grefvinnan."

"Ni har gjort en färd till Södra Fyen, förmodar jag?"

"Alldeles, fru grefvinna, och så snart mitt manskap fått rasta en timma, fortsätter jag marschen till Dalem, der jag hoppas träffa hans majestät."

Konungen befann sig der ännu denna morgon och skulle på middagen hålla konselj.

"Och general De la Gardie har säkert verkställt expeditionen till Nyborg, som var beslutad då jag lemnade högqvarteret?"

"Han har utfört den. Just då jag, i grefvinnan Eleonora Ulfelds sällskap, gjorde ett besök hos hennes mor på Ellensborg" — grefvinnan utvisade med en lätt åtbörd de personer, om hvilka hon talade — "började kanonaden från våra kanoner på några skepp, som lågo infrusna i fjorden. En kula, som inträngde i salen på Ellensborg medan vi sutto derinne,

har förmått hela familjen att derifrån begifva sig hit till Egeskov. Jag ämnar äfven i afton återvända till Odense."

"Om det så passar sig för fru grefvinnans resa, att den kan verkställas om en timma, utber jag mig den nåden att få eskortera vår generals gemål!"

"Jag tackar er, herr general-qvartermästare, och emottar gerna er artighet. Men hvarifrån kommer ni nu senast?"

"Från öarna, söder om Fyen."

Grefve Waldemar, som tyst åhört samtalet, under det han lutat sin panna mot den åldriga modrens hand, upplyfte hufvudet och såg på Dahlberg. "Har ni varit på Thorseng, min herre?"

"Ja," svarade general-qvartermästaren, i det han forskande mötte grefvens blickar.

Grefven besinnade sig några ögonblick. Slutligen frågade han ånyo: "Har Thorseng blifvit besatt af svenskarne? Vet ni hur det står till på Waldemarsslott?"

"Ja, jag har varit der," svarade Dahlberg, medan han med ökad uppmärksamhet betraktade grefven. "På hela ön Thorseng finnes ingen dansk besättning."

"Således finnas svenskar på Waldemarsslott?"

"Jag har inlagt der en liten besättning."

Grefven teg och slög ned ögonen.

En allmän tystnad inträdde och alla tycktes något beklämda.

Slutligen tog grefvinnan De la Gardie till ordet. "Kanhända känner ni icke, herr general-qvartermästare, att det är grefve Waldemar, egaren af Thorsengs grefskap och Waldemarsslott, som sitter här vid sin moras sida."

Dahlberg reste sig upp och gjorde en artig bugning för grefven, som fann sig föranlåten att genast stiga upp och besvara den.

"Jag finner ganska väl, min nådige herr grefve," sade Dahlberg, med ett uttryck af utsökt belefvenhet, "att ers nåde önskar närmare underrättelser om sitt slott. Jag får då påminna ers nåde, att den svenska

armén icke bekrigar landets fredliga invånare, och att vapnen endast användas der den möter motstånd. Men befästade ställen, såsom slott och skansar, måste naturligtvis förses efter allt vederbörligt krigsbruk med svenska besättningar. Jag finner ju till och med en sådan här under ert befäl, herr öfverste Ulfeld."

Ebbe rodnade i det han svarade: "För att tala sanning, herr general-qvartermästare, utgör besättningen här endast några tyska ryttare, hvilka generalen grefve De la Gardie gaf mig till betäckning, då jag reste öfver Lilla Bält."

"Det är naturligtvis tillräckligt," anmärkte general-qvartermästaren, "då ingen dansk styrka finnes i grannskapet, men om herr öfversten önskar förstärkning, eller också till exempel behöfver sina ryttare för resans fortsättning, så kan jag lemna en liten afdelning af mitt folk. Jag fann dessutom en liten svensk trupp, som hittills utgjort er betäckning, fru grefvinna De la Gardie. Om jag får den nåden att eskortera grefvinnan, kan den truppen lemnas qvar som besättning på Egeskov. Jag glömde att fråga efter hvem som är befälhafvaren för eskorten."

"Åh! honom känner ni mycket väl, herr general-qvartermästare. Det är löjtnant Silfverbjelke."

"Godt," sade Dahlberg, i det han vände sin uppmärksamhet på herr Laurids.

"Om herr general-qvartermästaren för så godt finner," inföll Ebbe, "så haf endast den godheten att befalla, huru det skall förhållas med tjenstgöringen och posteringen här. Jag önskade endast tillåtelse att, då tillfället medgifver, aftåga med mina ryttare. Ni har sett mitt pass, herr general-qvartermästare."

"Det har sin riktighet, herr öfverste. Om jag icke misstar mig, utgör Silfverbjelkes fördelning femtio man, och det kan just utgöra en lagom besättning, hvilken jag derföre får anbefalla till det bästa hos egaren på stället."

Herr Laurids stod upp och bugade sig: "Med mycken beredvillighet," sade han, "vill jag åtaga mig

besättningens förplägning. Jag har tillräckligt stallrum för hästarne och i sjelfva slottet rum för manskapet och dess befäl.“

“Jag tackar er, herr Ulfeld,“ sade Dahlberg, “och jag skall, när jag afmarscherar, gifva löjtnant Silfverhjelke den vederbörliga instruktionen.“

“Tillåter herr general-qvartermästaren att jag genast bjuder honom hit?“

“Jag tackar er, min herre!“ sade Dahlberg, i det han åter nedsatte sig bredvid grefvinnan De la Gardie.

Grefve Waldemar vände sig åter till sin mor och Dahlberg begagnade tillfället att yttra några artiga ord till Grefvinnan Eleonora. “Får jag fråga er, nådiga fru grefvinna, hur fröken Anna befinner sig, sedan jag hade den äran att bevittna det ömma återseendet mellan er och henne?“

“Hon har qvarstannat i Odense, hos sin far,“ svarade grefvinnan Eleonora.

“Det är naturligt, att grefve Corfitz nu gerna vill behålla sin återfunna dotter hos sig.“

Hastigt tycktes Dahlberg fattad af en ny tanke. Han fästade ånyo sina ögon på grefve Waldemar. “Kommer ni ifrån Odense, min nådige grefve,“ frågade han, “och har ni nyligen talat vid vår konung?“

“Jag har icke träffat den svenske konungen,“ svarade grefven med någon förlägenhet.

“Hur mår er bror, grefve Güldenlöv?“

“Jag har icke heller träffat honom.“

“Då kommer ni, min grefve, icke från Odense!“

“Nej, jag kommer från Nyborg och till och med har jag först i går anländt till Fyen.“

“Förlåt, min grefve, att jag nödgas begära några närmare upplysningar,“ inföll Dahlberg, som allt skarpare spände sina genomträngande blickar i grefven. “Ni har då, min nådige herre, icke förrän nu varit i beröring med oss svenskar?“

“Jag såg, då jag passerade Nyborg, svenska trupper derstädes, men de ansågo förmodligen onödigt att på något sätt hindra en enskild resande. Jag antog der den betjening jag behöfde, och har derifrån

fortsatt min resa hit, för att här besöka — om jag just skall säga det uppriktigt — mina fäders grafvar.“

“Men skulle icke min nådige herre,“ inföll Dahlberg, “finna det tjenligt att under besöket på Fyen se vår konung? Det skulle ju kunna hända att hans majestät hade något ord att tala med konung Fredriks broder. Och för min del tar jag mig den friheten att erbjuda mitt manskap till sauvegarde under resan.“

Grefven studsade, men förändrade i sjelfva verket icke sin uppsyn, så att det icke kunde märkas af de öfriga. “Jag reser helt och hållet i enskilda ärender,“ sade han, “och jag behöfver återse mina egendomar och mitt grefskap, till och med innan jag begär någon audiens hos den svenske konungen.“

“Men månne icke,“ återtog Dahlberg, “det i många afseenden kunde vara skäl, att först göra besöket hos konungen? Det kan ju icke erfordras så lång tid. Och tillfället synes mig nu erbjuda sig så naturligt, att just medfölja mig. Jag får derföre försäkra eders nåde, att jag skall anse som en ära, att få föreställa eders nåde för konungen.“

Det låg i Dahlbergs ton något så bestämdt afgörande, att grefven kände det nästan som en befallning. Han beherrskade emellertid den förtrytelse, som dervid uppstack i hans inre. Utan att förändra uppsyn, svarade han: “Ni kan hafva rätt, herr generalqvartermästare.“

“Välan, eders nåde,“ inföll Dahlberg, som ansåg att grannlagenheten icke tillät, att fordra ett bestämdare svar.

Han vände sig derefter till herr Laurids. “Och skulle det icke,“ fortfar han, “också vara skäl, att den gästfrie egaren till detta slott uppvaktade konungen. Herr Ulfeld skulle ju då derjemte få tillfälle att återse en broder, som icke träffats på många år.“

“Jag tillstår,“ inföll herr Laurids rodnande, “att det är min pligt att uppvakta hans majestät. Och hvad min broder beträffar, kan jag icke neka, att det

blir en smärtsam stund för mig då vi träffas. Likväl skall aldrig mitt hjerta förneka blodsbandets heliga rätt.“

“Om en timma alltså, herr Ulfeld,“ sade Dahlberg.

Grefve Waldemar tycktes besinna sig på något särskildt. Han hvälfde de dystra ögonen på Dahlberg, och sade: “En timme! Jag skulle likväl önskat, att åtminstone få höra mer om mitt Thorseng.“

“Jag har förlagt besättningen i nedra våningen af slottet,“ upplyste Dahlberg. “Befälhafvaren är en skicklig och bildad officer, en adelsman från Belgien, som förstår att sätta värde på det som tillhör ett förnämt hus, och som alldeles icke är fallen för plundring och förstörelse. Han heter Cassette, och har, om jag icke misstar mig, varit stallmästare vid ert hof, ädla fru grefvinna!“

Han vände sig dervid till grefvinnan Eleonora Kristina.

“Det är mig kärt, att höra ett godt vitsord om den unge mannen, och det af er, herr general-qvartermästare,“ sade grefvinnan, under det en lätt rodnad uppsteg på hennes kinder.

“Det är en älskvärd ung man,“ utbrast grefvinnan De la Gardie. “Han har visat lika mycken rådighet, som artighet, under den tiden jag och fröken Anna voro fångna på Halligerna och Ditmarschen.“

“Jag ansåg just passande,“ sade Dahlberg, “att låta honom, efter de många faror och äfventyr, han på ett verkligt hedrande sätt genomgått, få någon hvila såsom befälhafvare i det vackra, välbelägna slottet.“

“Skulle ni tillåta mig, herr general-qvartermästare,“ sade grefve Waldemar, “att få veta hvilka instruktioner han erhållit — naturligtvis endast i afseende på ställets egare och innevånare?“

“Jag har anbefallt honom,“ svarade Dahlberg, “att med den största skonsamhet och välvilja behandla folket, bevisa all artighet och undfallenhet emot dem som bebo slottet, men för öfrigt, framför allt, hålla slottet hans majestät konungen af Sverige tillhanda.“

Nu öppnades dörrarna, och en ung, praktfullt klädd dam inträdde. Hon såg sig omkring i kretsen, med en blick af på en gång säkerhet, vana att föra sig och ungdomligt behag.

Vid hennes inträde uppreste sig alla de närvarande. Det visade sig, att det var en furstlig person, som inkommit i rummet, och hon helsade med furstlig värdighet, först på grefven och derefter på de öfriga närvarande.

Herr Laurids gick henne till mötes och förde henne fram i kretsen till en stol vid fru Kirstine Munks sida. Men hastigt fäste hon sin uppmärksamhet på Dahlberg och närmade sig honom ett par steg.

Dahlberg gick henne bugande till mötes.

"Herr general-qvartermästare," sade markgrefvinnan, som härvid antog hela behaget af en ung flickas naiva glädtighet, "tack för det vackra skådespelet vid Arnholtz! Hvad ni hade anordnat allt vackert och behagligt."

"Ers durchlaucht," sade Dahlberg, som genast igenkände henne. "Det är smickrande för mig, att erhålla ett så mildt och gynnande omdöme. Mig vederfors der den äran att hafva till vittnen af min konungs krigiska prakt, de förnämsta, ädlaste och — skönaste damer i hela norden."

Den fine general-qvartermästaren förstod att beledsaga de sista orden med en blick, hvilken en så öfvad hofdam, som markgrefvinnan, icke kunde undgå att märka.

Ett skalkaktigt leende sväfvade öfver markgrefvinnans drag. Men skyndsamt återtog hon sin värdighet, då herr Laurids för henne presenterade de öfriga närvarande damerna.

Snart uppkom ett allmänt samtal, hvari Dahlberg med sin egna artighet och finhet deltog.

Herr Laurids nämnde dervid, att han ämnade medfölja general-qvartermästaren till högqvarteret i Dalem.

Då blef markgrefvinnan uppmärksam. Hon vände sig till Dahlberg. "Också jag," sade hon, "skulle

önska få besöka högqvarteret: jag har nästan en förhoppning att der få träffa hertiginnan af Holstein, min moster."

"Om ers durchlaucht befaller," inföll Dahlberg, "utber jag mig också få beledsaga ers durchlaucht. Icke blott grefvinnan De la Gardie, utan grefve Waldemar och herr Lauridi medfölja på den färden."

Grefve Waldemar hade hviskat några ord till sin mor, och kysste derefter hennes hand. Han reste sig och lemnade rummet.

Markgrefvinnan hade emellertid, med en allt kraftigare själsbeherrskning och ökad uppmärksamhet, betraktat grefvinnan De la Gardie. Vid första anblicken af den svenska skönheten, hade hon erfarit en besynnerlig rörelse, så att hennes hjerta häftigt drogs tillsamman och det tycktes som hennes bröst ett ögonblick saknat luft. Men hennes stolthet nedtryckte genast hvarje tanke på att lemna det ringaste utrymme åt den första sinnesrörelsen. Hon vände sig derföre med mycken artighet till henne och sade: "Det är mig kärt och utgör ett efterlängtadt nöje, att få se den ädla grefvinnan De la Gardie, hvilkens personliga egenskaper äro så rättvist berömda och hvilkens olyckor och äfventyr vid krigets början hafva uppfyllt alla hjertan med deltagande och beundran."

Men äfven grefvinnan De la Gardie hade, med något hemligt intresse, betraktat den unga furstinnan. "Ers durchlaucht är alltför nådig," sade hon, "men äfven jag har hört min gemål, som haft den nåden att vara i eders durchlauchts sällskap, med beundran nämna eders durchlaucht."

Äfven nu flög en underbar darrning genom markgrefvinnans inre. "Det är alltför mycken godhet af generalen, att erinra sig min obetydliga person, helst i den lysande kretsen af så många förnäma damer, som voro församlade vid Arnholtz."

Markgrefvinnan vände sig derefter till grefvinnan Eleonora och fru Kirstine Munk, med hvilka hon på furstligt sätt samtalade.

Dahlberg hade under tiden fästat sin uppmärksamhet på den tysta orörliga nunnan, om hvilken han begärde och erhöll upplysning af herr Laurids.

Ehuru Isabella tyckts försänkt i helt andra tankar än som kunde föranledas af uppmärksamheten på de närvarande, ty i hennes milda drag hade icke det ringaste intryck afspeglat sig af det som talades och förefòll i borgsalen, beslöt Dahlberg att tilltala den sköna bilden.

"Min nådiga fröken," sade han, "då jag sjelf varit i Cöln och till och med besökt Carmeliter-klostret derstädes, är det med särdeles intresse jag ser en af de heliga systrarna."

Isabella vände långsamt sina ögon på honom, men svarade intet.

"Är det er afsigt, min nådiga fröken, att hädanefter tillbringa er tid i kretsen af edra anhöriga, eller ämnar ni återvända till ert kloster?"

"Det är endast för en kort tid, egentligen för att under min mors ålderdom vara hos henne, som jag lemnat min älskade heliga fristad," svarade Isabella.

Nu inburos förfriskningar, med hvilka fru Else personligen sysselsatte sig att bedja sina höga gäster hålla tillgodo.

Under det dessa voro sysselsatta med anrättningen, som, bestående af vin- och syltade frukter, kringbars, utbrast fru Else: "Men, min Gud, hvar är öfverste Rosenkrands?"

"Tyst, Else!" sade herr Laurids. "Rosenkrands har gått med sin mor, fru Rigborg, till biblioteks-salen. De kunna väl behöfva tala med hvarandra. Låtom oss icke störa dem."

Men Dahlberg hade hört dessa ord. Den erfarne krigarens öfvade uppmärksamhet var genast väckt. "Ja, öfverste Rosenkrands," sade han. "Han skulle ju också vara här, men jag har ännu icke sett honom."

Herr Laurids upplyste general-qvartermästaren i korthet om öfverste Rosenkrands förhållande till sin mor, och tillade, att han var markgrefvinnans följeslagare.

"Han medföljer oss alltså till Dalem?" sade Dahlberg.

"Naturligtvis," var herr Laurids svar. "Han åtföljer ju markgrefvinnan!"

Efter en liten stund närmade sig Dahlberg ånyo till herr Laurids, och sade: "Men hvar dröjer grefve Waldemar? Jag skulle önska, att vi snart voro färdiga att afresa. Var god, bäste herr Laurids Ulfeld, och underrätta grefven, att vi svenskar snart hafva allt i ordning."

Herr Laurids aflägsnade sig.

Efter en liten stund inträdde löjtnant Silfverbjelke, och Dahlberg förde honom till ett fönster, der han meddelade honom sina instruktioner.

Herr Laurids inkom emellertid under synbar förlägenhet. Han gick till Dahlberg, och sade: "Jag finner icke grefven."

Dahlberg studsade. "Grefve Waldemar?" upprepade han, "är han förevunnen? Han måste väl finnas inom slottet."

"Jag har sökt honom i hans rum," svarade herr Laurids, "men finner hvarken honom eller hans betjenter."

Dahlberg vände sig till löjtnant Silfverbjelke: "Det är besynnerligt," sade han, "och grefven hade ju lofvat att medfölja till konungen. Har ni några poster utsatta kring slottet, löjtnant Silfverbjelke?"

"Jag har endast bevakat min egen post, i logbyggnaden, öster om slottet. Sjelfva slottet är ju bevakadt af öfverste Ebbe Ulfeld."

"Han har icke varit utom rummet," sade Dahlberg halfhögt. "Men nu, löjtnant Silfverbjelke, ryck in i sjelfva slottet med svenskarne. Låt öfverste Ulfelds och den der osynlige öfverste Rosenkrands manskap sitta upp. De skola följa med mig."

"Herr öfverste Ulfeld," fortfor Dahlberg i det han vände sig till denne. "Om ni behagar behålla ett par af manskapet till er uppassning, får jag anhålla att öfversten ville utvälja dem, men tillåta de öfriga att följa mig till högqvarteret."

Öfverste Ebbe rodnade, men svarade artigt: "Som ni finner för godt, herr general-qvartermästare. Men sedan hans majestät konungen af Sverige kommit till Fyen, behöfver jag ingen särskild skyddsvakt. Behagar ni derföre medtaga samtliga manskapet, så ser jag det helst."

Dahlberg vände sig till herr Laurids. "Efter vi icke finna grefven," sade han, "så skulle jag då åtminstone önska att få göra den osynlige öfverste Rosenkrands bekantskap. Behagar ni föra mig till honom, min bäste herr Ulfeld! — Löjtnant Silfverbjelke, var så god och under tiden verkställ inryckningen i slottet!"

Herr Laurids bugade sig med uttryck af stora bekymmer i sitt bleka ansigte: "Om ni behagar följa mig, herr general-qvartermästare, skall jag genast föra er till mitt bibliotekerum, der fru Rigborg och hennes son haft samtalet med hvarandra."

"Godt, herr Laurids! Jag följer er!"

Herrarne följdes åt till den andra sidan af slottet.

I bibliotekssalen satt fru Rigborg ensam.

Dahlberg framträdde med mycken höflighet, men tillika med en ganska allvarsam uppsyn till den åldriga frun. "Är det nyligen," frågade han, "som öfverste Rosenkrands lemnat detta rum?"

"Ja," svarade hon helt enkelt; "för en stund sedan inkom hit en herre, som jag förmodar var grefve Waldemar, och han kallade min son och talade några ord med honom, hvarefter herrarne följdes åt härifrån."

En enda blick på den åldriga fruns ansigte sade, att hon icke kunnat tala osannt.

"Låt oss gå ned på borggården, herr Laurids," sade Dahlberg. "Ni följer ju åtminstone med till Dalem?"

"Gerna, som ni befaller, herr general-qvartermästare!"

"Vi kunna då med detsamma bestyra om åkdon för damerna."

Då herrarne kommit ned, gjorde Dahlberg sjelf en rund bland de nya svenska vakter, som löjtnant

Silfverbjelke, med en öfvad krigares beräkning, utsatt vid slottets ingångar. Äfven från bakporten ledde spår utåt, det var en af de underrättelser, som meddelades general-qvartermästaren.

Från stallet meddelades vidare den underrättelse, att grefve Waldemars ekipage befanns qvar, men att deremot markgrefvinnans var borta.

Alla dessa omständigheter väckte Dahlbergs misstankar, men han dolde dem för alla, utom för Silfverbjelke.

Sedan han uppmanat herr Laurids att skynda sig, gick han upp till damerna för att likaledes påskynda deras tillrustning. Han anordnade att markgrefvinnan, som förlorat sitt ekipage, skulle i stället begagna grefve Waldemars. Grefvinnorna De la Gardie och Eleonora Ulfeld begagnade sitt eget. Herrarne deremot stego till häst.

Så qvarblefvo på Egeskov, hos den bekymrade fru Else, endast fru Kirstine Munk med sina tvänne döttrar grefvinnan Helvig och klosterfröken.

Icke långt efter Dahlbergs afresa infann sig öfverste Rosenkrands i slottet. Löjtnant Silfverbjelke, öfverraskad af hans ankomst, frågade förgäfves efter grefven och hvar öfversten sjelf varit. Då han icke derom erhöll någon upplysning, förklarade han, att han ansåg sig skyldig att skicka öfversten under bevakning till högqvarteret.

Häremot gjorde Rosenkrands inga invändningar, utan tog, innan han af fyra ryttare affördes, ett lugnt och tryggande afsked af sin mor.

13.

Då grefve Waldemar lemnade damernas rum begaf han sig till biblioteket, der han, såsom fru Rigborg ganska riktigt omtalade för Dahlberg, hellade till sig

öfverste Rosenkrands. De båda herrarne, åtföljda af grefvens betjenter, begåfvo sig till nedra våningen. Efter ett kort samtal gingo de ut genom slottets bakport och öfver den tillfrusna slottsgrafven till markgrefvinnans ekipage som Rosenkrands hade befallt att dröja i bokskogen vid Egeskovby.

"Jag är öfvertygad, nådig herr grefve, att markgrefvinnan gerna uppfyller er önskan, efter ni obemärkt ville lemna slottet."

Öfversten vände sig derefter till de fyra ryttarne, som åtföljt slädan, och befallte dem att helt och hållet rätta sig efter och lyda grefvens befallningar.

"Jag hoppas," sade grefven, "att jag obemärkt skall hinna så långt undan, att man icke hinner sätta efter mig från slottet. Den der svenske generalqvartermästaren synes mig vara en både sträng och slug herre. Jag önskar endast, att ingen sett oss, och att vi icke möta någon, som på slottet kan lemna någon underrättelse om den väg jag tar."

"Om någon skulle mötas," sade Rosenkrands, "så ber jag herr grefven utan alla afseenden hindra den, hvars tystnad är nödvändig, att resa vidare."

"Välan, herr öfverste," sade grefven, "jag tackar er tusenfalt för er välvilja. Den dag skall komma, då eder trohet icke blifver obelönt."

Ett underbart skimmer flög härvid öfver öfverstens ansigte. "Jag har följt mitt hjertas röst," sade han, "då jag gått edra önskningar till mötes, herr grefve, och huru djupt jag känt min förbindelse, att tjena er, derom skall måhända tiden en gång lemna upplysning."

Grefven fäste en besynnerlig blick på öfversten, och tycktes liksom vänta en förklaring på dessa mystiska uttryck.

Men i detsamma hördes bjellror klinga, och genom bokskogen kom en släda, körd af en pelsbeklädd betjent. I slädan åkte ett ungt fruntimmer.

Öfverste Rosenkrands störtade genast fram. Med kraftig hand grep han hästen i tygeln, och hans ryttare skyndade att hjelpa honom.

Det unga fruntimret uppgaf ett ångestrop. Men öfversten, så snart han lemnat tyglarna åt en ryttare, gick fram till den åkande. "Blif icke förskräckt," sade han, "er skall intet ondt vederfaras. Besvara endast uppriktigt och sanningsenligt mina frågor. — Och du," öfversten vände sig till betjenten, "om du vågar yttra ett ord, utan att frågas, eller bjuder till att rycka dig lös, så —" öfversten pekade på en af ryttarens pistoler.

"Min Gud!" suckade den unga damen och vred händerna i sin ångest.

Grefven närmade sig den åkande, för att också underrätta sig om förhållandet.

"Hvem är ni?" frågade öfverste Rosenkrands.

"Jag heter Anna Ulfeld," svarade den bäfvande damen.

"Och hvems dotter är ni, min fröken?"

"Jag är grefve Corfitz Ulfelds dotter."

"Och hvart ämnade ni nu resa?"

"Jag ville resa till Egeskov för att der träffa min mor."

"Och ni kommer från Odense, förmodar jag?"

"Ja, min far har befallt mig resa till Egeskov, då han hörde, att min mor från Ellensborg ditrest."

"Frukta icke, min fröken," återtog öfversten. "Ehuru det är möjligt att det icke kan tillåtas er att fara fram till Egeskov, försäkrar jag er att ni skall bemötas med höflighet och välvilja."

"Min far trodde, att hela trakten här skulle vara besatt af svenska trupper och att jag derföre skulle kunna fara med trygghet."

"Som jag nämnt, min fröken," återtog öfversten.

Grefven trädde närmare.

Fröken Anna bäfvade, då hon såg hans dystra, bleka drag.

Men han sade: "Du är således Anna! Du har utvecklat dig mycket på tio år."

Anna betraktade honom uppmärksammare. "Min Gud!" utropade hon. "Kan det vara min morbror Valdemar?"

"Det är jag, mitt barn," sade grefven. "Du har således bibehållet minnet af mina drag, alltifrån din barndom. Det gläder mig, Anna!"

"Ack! jag har ju hört min mor så ofta tala om den olycklige, älskade Waldemar, vår huses hufvud."

Grefven lade vänligt sin hand på hennes. "Det är godt, att du erkänner mig," sade han, "såsom vår slägts hufvud, ty jag tänker nu gifva dig en oväntad befallning. Du får icke resa till Egeskov, utan du måste följa mig."

"Hvart för ni mig då, min morbror?"

"Jag för dig hem till mitt slott. Du får kanhända på några dagar icke återse dina föräldrar, men jag skall draga försorg om, att de erhålla underrättelse om dig, så att de för din skull icke behöfva vara bekymrade."

Men Anna kände sig fattad af en häftig oro. Hon fäste en bedjande blick på sin morbror.

"Befaller herr grefven att fröken åker med i grefvens släda," afbröt öfverste Rosenkrands. "Den är försedd med sådana beqvämligheter, att ett fruntimmer ganska väl kan färdas i densamma."

"Ja, åk med mig, Anna," återtog grefven. "Jag har mycket att tala med dig om. Jag fick endast en kort stund råka min mor. Jag behöfver veta mycket om vår slägt och dess närvarande förhållanden."

"Men jag är ju också en främling här ännu," hviskade fröken Anna. "Jag har ju också på några år icke återsett fäderneslaud, anhöriga och vänner."

"Då hafva vi, mitt goda barn, båda erfarit samma öde. Våra känslor kunna derföre i många fall hafva en nära öfverensstämmelse med hvarandra. Kom derföre och sitt vid min sida."

Öfversten hjelpte fröken att stiga ur, och hon intog den bestämda platsen i den andra slädan.

"Om ni nu, herr grefve, behagar skicka en helsning till grefve Corfitz Ulfeld, rörande fröken Anna," inföll öfversten, "så kunde ju hennes betjent få befallning att öfver Fjellebroe återvända till Odense och

framföra den. Fröken Anna borde då sjelf gifva honom befallning härom.“

Betjenten framkallades till fröken och emottog af henne det bestämda uppdraget, hvarefter han vände om och aflägsnade sig från Egeskov.

Nu vände sig grefven till öfverste Rosenkrands. “Jag tackar er ännu en gång,“ sade han, “min ädle öfverste. Det skulle för mig vara ett stort nöje, att en gång få se eder som min gäst på Waldemarsslott. Men i alla fall vill jag hoppas att få träffa er i Köpenhamn. Markgrefvinnans besök i danska högqvarteret kan icke blifva långvarigt, och ni reser förmodligen redan om några dagar öfver till Seland. Så snart jag besökt Thorseng och mitt slott derstädes, skall jag också begagna första tillfälle att komma öfver.“

Grefven räckte sin hand åt öfversten, som med mycken rörelse tryckte den.

Slädan sattes derefter i rörelse utåt en dal, der den förbi Egeskovs Möller körde upp på stora landsvägen, som genom Lötved och Kirkeby ledde till Svendborg.

Då Rosenkrands sett den försvinna, återvände han till slottet. Han yttrade der intet ord om det som förefallit och fruntimmerna anade derför icke på hvilka skäl löjtnant Silfverbjelke ansåg nödvändigt att skicka honom till det svenska högqvarteret.

14.

Konung Carl X hade arbetat hela dagen i sitt kabinett. Han behöfde nu öfverlägga något med sig sjelf. Lika stor statsman som krigare, befann han sig inveckad midt uti nätet af en mängd politiska kombinationer, genom hvilka hans fältherresvärd, just då

man tänkte honom som djupast insnärjd, högg sig en ny bana och gaf anledningar till nya planer och nya beräkningar. Men det sista fälttåget hade gått så snabbt att de öfverraskade diplomaterna ännu icke hunnit sammanknyta ett nytt system af de genomhuggna trådarna från föregående förhållanden.

Hvad som för konungen nu var angelägnast, var ett så hastigt afgörande af fälttåget, att inga andra makter skulle hinna hasta konung Fredrik till hjelp.

Hittills tycktes det liksom sjelfva naturen hade velat göra underverk, för att gynna svenskarne. Men den väg, som återstod till sjelfva hufvudet af Danmark, var just den farligaste. Det hade låtit göra sig att tåga öfver Lilla Bält, men nu då Stora Bält låg fruset, tycktes det just hindra öfverfarten, hvilken, enligt Wrangels visa plan, borde ske med båtar från Nyborg.

För konungens sinne sväfvade således målet ganska nära, ehuru genom fördubbladt stora faror, hvilka på en gång voro svåra att trotsa, men också desto mera lockande för ett så djerft hjeltesinne.

Ensam gick konungen af och an i ett förmak.

En kammarherre inträdde.

"Intet nytt från Nyborg?" frågade konungen lifligt.

"En enspännare derifrån, ers majestät!"

"Och Bredal har undkommit?"

"Ja, ers majestät!"

"Han är en tapper sjöman, det måste jag medge. Det hjelpte således icke, att jag skickade vår egen riksamiral att leda anfallet på honom."

Konungen gjorde ytterligare ett par slag af och an. Kammarherren qvarstannade i rummet och betraktade tigande sin herres vandring.

"Har ni något mer att meddela, min bäste Oxenstjerna?" frågade konungen hastigt.

"Grefve Ulfeld har rest från Nyborg till sin brors egendom Egeskov för att der träffa grefvinnan, som rest dit förut. Men han skickade sin dotter, fröken Anna, ifrån Odense till samma ställe. Betjenten,

som skulle föra henne dit, har återkommit och söker grefven. Han berättar att fröken, innan hon kom till Egeskov, blifvit bortförd af en grefve."

"En enlevering alltså!" skrattade konungen. "Och det midt under kriget! Det passar ju förträffligt. Men den goda fröken har väl icke blifvit bortförd tvärtemot sin egen vilja heller?"

"Befaller ers majestät, att betjenten blir förhörd i afseende på de närmare omständigheterna af denna sak?"

"Ja, det förstås! Har här skett något otillbörligt våld, måste det straffas."

Kammarherren gick.

Konungen ställde sig invid fönstret för att kasta en blick ut i den redan stjernklara vinteraftonen.

Utanför Dalem, söder ut, der Odense-å smyger sig genom det fruktbara landskapet, låg allt betäckt med sin vinterskrud i ett stilla lugn. Här och der ur gårdarna i grannskapet lyste ljus i de små fönsterna, utvisade att menskap der var inqvarteradt.

Men snart fästades konungens uppmärksamhet på en trupp rytteri, som nalkades med temligen stark fart utefter landsvägen, som ett stycke följde utmed ån.

Kammarherren inträdde ånyo.

"Nå?" frågade konungen och vände sig om,

"Det har varit en förnäm herre, som, med tillhjelp af några ryttare, fasttagit fröken och förmått henne att uppstiga i ett praktfullt åkdon. Betjenten har fått befallning af fröken sjelf, att framföra en helsning till hennes far, med försäkran, att hon icke hade något att befara af denna händelse."

"Då tycks enleveringen icke hafva skett emot vår goda frökens vilja!"

"Det är det troligaste, eders majestät, så framt det icke ligger något annat derunder."

"Hvad skulle det vara?"

"Besynnerligt, att grefve Ulfeld afskickar sin dotter så ensam under så osäker tid. Men det var kanhända just afsigten, att någon skulle träffa och bortföra henne."

Konungen besinnade sig några ögonblick. "Jag vill förmoda, att det är något tillfälligt med det mötet. Ännu har min käre Corfits icke haft tillfälle att försona sig med kung Fredrik. Vi kunna lita på honom. Men jag såg nyss genom fönstret en trupp ryttare nalkas. Kunde det möjligtvis vara Dahlberg?"

En skallande trumpetstöt från en post, som var förlagd söder om klostergården, hördes ända in till konungens rum.

Kammarherren skyndade sig ut.

"Skulle Corfitz —?" sade konungen för sig sjelf. "Man måste vara uppmärksam på honom!" Han satte sig grubblande på en länstol.

Det dröjde icke länge innan kammarherren åuyo inträdde.

"Ers majestäts aftonmåltid är färdig!" anmälde han. "Så snart posterna erhållit svar af de ankommande, skall det anmälas."

Konungen nickade.

Ett dukadt bord inbars af några hofbetjenter och ställdes framför honom. Ehuru han inom sig hvälfde så vigtiga tankar, lät konungen måltiden väl smaka sig.

Kammarherren mötte en officer i dörren och vexlade med honom ett par ord. Derefter vände han sig om, och anmälde: "Det är general-qvartermästaren, ers majestät! Han medför några herrar och damer till och med!"

"Godt! Dahlberg skall genast komma in!"

"Välkommen, Dahlberg!" ropade konungen emot honom; "hvarifrån kommer du?"

"Från Laaland, ers majestät!"

"Du har då verkligen varit öfver på andra sidan?"

"Ja, jag har varit i en by, som heter Grimsted och ligger på Laalandsstranden. Jag medför några fångar derifrån."

"Damer till och med, hör jag!"

"Jag ber, ers majestät, damerna äro från Egeskov! Det är grefvinnan De la Gardie och markgrefvinnan af Baden-Durlach.

"Således är isen säker?" återtog konungen.

"Se här, ers majestät, äro mått tagna på flere ställen."

"Hvad tror du, Dahlberg? Är det möjligt, är det tänkbart?"

Dahlberg såg konungen i ansigtet med denna öppna, klara hjelteblick, som höfdes den store och ädle mannen: "Ja, ers majestät," sade han, "jag försäkrar att jag, med Guds hjelp, skall öfverbringa ers majestät och hela armén oskadd till Laaland."

Då sprang konungen upp och slog ihop begge händerna. "Nu, bror Fredrik!" utropade han, "nu skola vi talas vid på god svenska!"

Dahlbergs ögon strålade, liksom konungens, af hjeltemodig hänförelse.

"Men vi skola icke förgäta att förse oss! Sitt ned, Dahlberg! Du har väl ridit så att nu ett glas vin och litet mat kan smaka dig!" utbrast konungen.

I sjelfva verket behöfde också Dahlberg den erbjudna vederqvickelsen, han höll den således med tacksamhet till godo.

De båda odödliga hjeltarne, som inför efterverlden dela äran att hafva tågat öfver Bält, tillbragte nu med hvarandra, under aftonmåltiden, en förtrolig stund.

Dahlberg underrättade härvid konungen om det som tilldragit sig på Egeskov. Bådas uppmärksamhet fäste sig vid grefve Waldemars närvaro och plötsliga försvinnande.

"Nu genomfor mig en aning," sade konungen. "Det måste hafva varit grefve Waldemar, som enleverade vår lilla fröken Anna."

Då Dahlberg erfor denna händelse, sade han: "Således har hennes mor förgäfves väntat henne."

"Så framt nämligen hon vetat af hennes ankomst och någon plan med Corfitz är uppgjord. Men jag kan icke föreställa mig sådant."

"Grefve Waldemar sade sig vara anländ från Nyborg," anmärkte Dahlberg.

"Jag vet det," svarade konungen. "Han kommer från Norge och hade visst icke förmodadt att träffa

oss svenskar här. Du skall veta, Dahlberg, att, enligt spionrapporter från Köpenhamn och efter hvad som också här förljudes, grefve Waldemar skall vara ämnad till högste befälhafvaren öfver danska styrkan emot oss. Güldenlöv var ämnad att skickas till Norge."

"Det var då dubbel skada, att han undkom mig, jag hade eljest vunnit den ovanliga äran, att nu få framställa den fiendtlige öfverbefälhafvaren för ers majestät. Nu antar jag, att han begifvit sig till sitt grefskap på Thorseng, derifrån kan han lätt komma öfver till Laaland, just på den väg, som jag ridit, och på hvilken jag tilltror mig, om kölden fortfar, att ledsaga ers majestät."

"Om så skulle vara, min kära Dahlberg, att han kommer undan, så må gerna Fredrik behålla sin general, sedan vi här förskingrat hans armé."

"Det skulle förundra mig mycket," anmärkte Dahlberg, "om icke herr Laurids Ulfeld, som har namn för att vara kung Fredriks gunstling och förtrogne, är djupt invigd i alla de politiska förhållandena inom Danmark. Kanske det skulle roa eders majestät att samtala med honom?"

"Du har rätt, Dahlberg, det fordras i alla fall tid innan det hinner spännas före. Men eljest resa vi genast till Nyborg. Jag skall tala vid Wrangel."

Konungen tillsade en af hofbetjeningen, att genast föranstalta om förspänningen.

En kammarherre fick befallning att införa herr Laurids i ett förmak.

Så snart konungen slutat sin måltid, begaf han sig till herr Laurids.

"Det fägnar mig att göra er bekantskap, herr Laurids Ulfeld," sade konungen med sin vanliga fryntlighet, i det han framträdde emot den bugande. "Jag har alltid älskat umgänge med lärde män, och särskildt skall det roa mig att af er, herr Laurids, få höra ett och annat om ställningen här i landet."

"Ers majestät," sade Laurids bäfvande. "Jag har aldrig blandat mig i politiken, och hans majestät

konung Fredriks förtroende har endast gällt lärda saker.“

“Men nog vet ni, att grefve Waldemar är ämnad till öfverbefälhafvare?“

“Jag har hört det sägas, men grefven, som i allmänhet är mycket fåordig, har intet ord nämnt derom.“

“Han har ju likväl varit hos er på Egeskov, herr Ulfeld?“

“Han kom helt oförmodadt med sin mor och ett par systrar på ett besök hos oss. Ers majestät vet förmodligen, att just då vi skulle afresa hit han försvann, utan att kunna återfinnas.“

Konungen skrattade. “Åh! han har begifvet sig ut på äfventyr, och hans första bedrift har varit den, att enlevera en af edra brorsdöttrar.“

“Jag förstår icke ers majestät.“

“Han har förmodligen längtat att få något fruntimmerssällskap, i stället för markgrefvinnan, som jag icke begriper hvarför hon skulle resa ifrån honom då hon så oförmodadt träffade honom. Men kanske det var ren blygsamhet, som dref vår goda markgrefvinna till detta beslut.“

Herr Laurids rodnade. “Ers majestät tyckes känna allt,“ stammade han.

Konungen smålog. “Men hvad känner ni, herr Laurids, om danska hofvets planer, i afseende på grefve Waldemar?“

“Jag har endast hört ryktet, att han skulle blifva öfverbefälhafvare.“

“Jag menar om hans giftermål, om det förslag som nu är å bane?“

“Ers majestät,“ sade herr Laurids. “Jag måste inför ers majestät bekänna, att jag blef öfverraskad af hennes durchlauchta markgrefvinnans förtroende härom.“

“Hon har alltså sjelf meddelat er hela giftermålsförslaget? Jag har haft mina skäl, att icke vägra mitt bifall dertill. Men nu till något annat, herr Laurids. Hvad säger ni, herr Laurids, om det engelska förslaget rörande Danmarks delning?“

"Jag kan icke närmare känna det, ers majestät."

"Protektorn önskar att vinna fast fot i Tyskland. Det kan ocksȧ vara skäl, att England kommer i tillfälle att omedelbart såsom tysk riksmedlem, deltaga i kejsarvalen."

"Det vore en större stränghet mot Danmark, än det kanhända förtjent."

"Ni vill icke försvara Danmarks sak i detta krig, herr Ulfeld?"

"Jag ber om nåd, ers majestät! Det är visserligen icke lätt att inför ers majestät väga sina ord, men jag hoppas att ers majestät icke kan förtycka, att en undersåte, som under hela sin lefnad varit trogen sin konung och sitt fäderesland, uppriktigt framställer sin sorg öfver sitt lands olycka."

"Jag finner alltför väl, att det i början icke kan vara er angenämt, att med ens blifva svenskar. Men jag hoppas att ni hellre blifven mina undersåter, än Englands."

"Min innerliga bön är för freden, och jag hoppas, att den skall komma till stånd, så att vi, arme danskar, få återkomma under vår lagliga och till tronen födde konung."

Carl Gustaf smålog. "Nog vet ni, herr Laurids," sade han, "att det icke kommer an på folken, hvem de vilja tillhöra, utan deras öden afgöras i konungarnes rådkamrar och på slagfältet. Min mening var endast, att i förtrolighet bereda er på en förändring i Danmark, hvilken icke kan undvikas. Tänk på hvad jag sagt, herr Laurids! Jag har nu brådtom, men det är möjligt, att vi snart ånyo träffas. Skulle det icke ske här, så kan det ske i Köpenhamn. Farväl, herr Ulfeld! Om ni vill träffa er bror, grefve Corfitz, så befinner han sig för närvarande i Nyborg."

Med dessa ord vände konungen om och begaf sig tillbaka till de inre rummen.

Men i detsamma erinrade han sig, att markgrefvinnan och grefvinnan De la Gardie äfven anländt till Dalem. Han skickade derföre genast sin kammar-

herre, för att inbjuda dem till en audiens, innan han afreste till Nyborg.

Då de båda damerna infördes i ett kabinett, skyndade konungen att träffa dem.

"Välkommen, min älskvärda frände," sade konungen, i det han fattade markgrefvinnans hand. "Och ni, min ädla grefvinna!"

Han helsade artigt på grefvinnan De la Gardie.

"Jag kan helsa från er gemål, han befinner sig i Nyborg. Jag ämnar mig just dit. Om ni behagar, skall jag framföra helsning till honom."

"Ers majestät är alltför nådig."

"Om jag denna gång också nödgas rycka er gemål ifrån er, fru grefvinna, så hoppas jag, att ni dock icke skall behöfva genomgå så många faror, som förut. Om ni icke behagar att dröja qvar, der jag ämnar förlägga en svensk styrka, kan ni med all trygghet följa efter armén. Jag föreställer mig, att vi icke mera skola möta någon fiendtlig trupp, hvilken kan göra något motstånd. Till och med skulle jag förmoda att jag kan bjuda den ädla grefvinnan Ebba, att ginaste vägen öfver Skåne återvända till Stockholm."

"På den väg som Ers Majestät tågar, följer jag med all tillförsigt."

Konungen vände sig till markgrefvinnan. "Uppriktigt sagdt, var det oväntadt att träffa dig här, Hortensia. Säg mig skälet, hvarför du icke fullföljde din resa?"

"Jag vågade icke längre trotsa årstiden. Jag ville bönfalla hos ers majestät, att få uppskjuta min resa till dess det blir möjligt att komma öfver. Får jag vara hos min moster så länge hon blir här!"

Konungen besinnade sig några ögonblick. Du är en beslutsam och kraftfull qvinna, Hortensia!" sade han. "Jag har alltid tyckt väl om dig, äfven om du icke vore min kusins stjufdotter och min svärmors systerdotter, så att jag i dubbelt hänseende kan räkna förvandtskapen med dig. Min önskan hade derföre varit, att skaffa dig en lycka, som vore värdig en af

de mina. — Nå, du har ju sett grefve Waldemar? Finner du den förbindelsen vara sådan, att den anstår dig?"

"Ers majestät ... min nådige onkel ...!" Markgrefvinnan rodnade.

"Säg mig uppriktigt, Hortensia, vill du blifva fri från den förbindelsen? Jag har nog genomskådat de skäl, som holsteinarne finna för partiet, och jag har samtyckt, utan afseende på de skälen, derföre att jag tror dig, oberoende af allt annat, kunna verka för en politisk idé. Men skulle du finna grefvens person motbjudande, sedan du nu sett honom, så lofvar jag dig att lösa förbindelsen. Jag skall nog vinna mina ändamål på något annat sätt."

Markgrefvinnan vände sig bort. Det tycktes, som hon var inbegripen i någon själsstrid, i hvilken hon hade svårt att finna det rätta beslutet, ty hon vred oroligt sina händer och hela hennes gestalt darrade.

"Lugna dig, Hortensia!" sade konungen. "Du behöfver icke genast fatta ditt beslut. Res till din moster, som nu befinner sig i Odense. Jag anhåller att ni, min goda grefvinna Ebba, ville följa det stackars barnet dit!"

Då reste markgrefvinnan stolt sitt hufvud. "Det är för mig intet behof att besöka eller dröja hos min moster, om Ers Majestät har andra önskningar, eller hyser någon plan."

Carl Gustaf fäste på henne en glad blick. "Jag kunde väl tro det! Nu känner jag igen min stolta Hortensia! Men det är en fråga, som du ännu icke besvarat: känner du någon ovilja för grefve Waldemar?"

"Ers Majestät! Jag har ju endast sett honom en enda gång!"

"Det är mer, än som blifvit förunnadt många andra furstinnor. Men det är nog! Jag förstår tillräckligt, då du icke sagt ditt bestämda nej. Nu, farväl, Hortensia! Farväl, min grefvinna! Ni har full frihet att fara och vistas der omständigheterna föranleda. Jag hoppas att Hortensia får, så mycket som möjligt, sluta sig till er. Jag skall väl se till, att vi få rätt

på grefve Waldemar, och få språka något ord med honom.“

Konungen lemnade damerna. Kammarherrn anmälde att det var förspändt.

“Kom, Dahlberg! Åk med mig, så få vi ytterligare talas vid!“ sade konungen.

Från Dalems kloster reste dess gäster åt spridda håll.

15.

Klockan var två efter midnatt, då konung Carl Gustaf med sin trogne Dahlberg ankom till Nyborg, der han lät hålla vid kommendanthuset. Genast skickades hofbetjenter till riksamiralen Wrangels rum och till det hus, der grefve Corfitz Ulfeld hade tagit sitt qvarter. De begge herrarne inkallades till konungen.

Det var en stor sal, der gamla skilderier voro upphängda på väggarna. Bilderna af aflidna embetsmän och krigare blickade med dystert allvar på de lefvande. Endast ett par stora vaxljus hade blifvit tända, och upplyste dunkelt den svenske konungens gestalt, der han i djupa hjeltetankar vandrade af och an på golfvet. Dahlberg stod tigande vid ett fönster, och äfven inom honom hvälfde sig djerfva drömmar om ära och framgång.

Wrangel kom först. Konungen gick muntert emot honom. “Ursäkta, min bäste riksamiral, att jag stört er hvila, men Dahlberg kommer med alltför märkliga underrättelser, för att vi icke skulle genast taga dem under öfverläggning.“

Riksamiralen tycktes icke rätt belåten. »Något nytt förlag igen att gå öfver isen, kan jag tänka!“ sade han.

“Dahlberg har undersökt isen. Vi kunna marschera öfver Langeland till Laaland.“

"Det medför alltför stora svårigheter och är alltför förmätet. Ers majestät känner min tanke. Vi kunna ju med all säkerhet vid första öppet vatten verkställa öfvergången."

Nu anlände också Ulfeld.

"Nå, hur är er mening, grefve Ulfeld? Står ni ännu fast vid den tanken, att vi böra marschera öfver Stora Bält?" sade konungen.

"Jag har närmare tänkt på saken, ers majestät! Ju mer man besinnar den, ju omöjligare förefaller den. Det har ofta händt att isen, de år då sådan lagt sig i Bälterna, på ett par timmar blifvit bruten och upprifven. Hvar skulle, vid en sådan olycka, hela ers majestäts vackra armé och sjelfva ers majestäts dyra person finna en tillflykt?"

"I Sverige äro vi vanda vid fasta isar, och det ser verkligen ut, som om vi medfört en svensk vinter. Det vore illa att icke begagna sig af den. Se huru fast och tjock isen är! Dahlberg har tagit mått af den."

"Till och med på Lilla Bält brast ju isen, som ers majestät täcktes erinra sig," anmärkte Wrangel.

Konungen tvekade. "Välan," sade han; "vi vilje betänka saken tills i morgon. Men jag uppger alldeles icke förslaget ännu. Vi skola talas vid om den i morgon bittida. God natt, mina herrar!"

En kammarherre följde konungen till hans kammare.

Då vände sig Wrangel, med rynkade ögonbryn, till Dahlberg: "Ni kommer med förslager, som kunde störta konungen i olycka och undergång!"

"Det är ganska sällsamma och farliga förslager ni gör, herr generalqvartermästare!" tillade Ulfeld.

"Jag måste väl på mitt samvete säga sanningen," svarade Dahlberg. "Jag har varit öfver på Laaland och på hela vägen undersökt isen. Min öfvertygelse är, att tåget skall lyckas."

"Åtminstone få vi betänka saken tills i morgon," återtog Wrangel. »Men jag råder er, herr Dahlberg, att taga er till vara, så att ni icke inleder vår konung i frestelse. Hans hjeltesinne är lätt att locka till allt,

som är stort och dristigt. Men bed ni Gud bevara er för det dyra ansvaret!"

"Ni är ju en främling här i dessa trakter," inföll Ulfeld; "hur kan ni känna isens natur här hos oss? Vi veta bättre hur det hänger tillsammans med Bälterna."

Wrangel och Ulfeld gingo och lemnade Dahlberg i half förtviflan. Han var öfvertygad om verkställbarheten af sitt förslag och det smärtade honom djupt, att konungen skulle förmås att vackla. Dessutom fann han sig föga nöjd med att hafva ådragit sig tvänne så mäktiga mäns vrede, som Wrangels och Ulfelds. Han begaf sig emellertid tigande till sitt qvarter, som anvisades honom af en officer.

Men knappt hade han inträdt i rummet, innan en hofbetjent inträdde och befallde honom att genast ånyo förfoga sig till konungen.

Carl Gustaf hade gått till sängs, men sömnen flydde hans läger. Det storartade förslaget, som Dahlberg väckt, spelade oupphörligt lockande för hans tankar.

"Välkommen, Dahlberg!" sade han. "Jag får ingen ro för din relation. Beskrif för mig ännu en gång, huru det gick med din färd till Laaland."

Dahlberg berättade utförligt huru han ridit öfver Thorseng och Langeland, öfver det fyra mil breda Bältet till herrgården Grimsted. Der hade han träffat den danska strandvakten, som vid hans ankomst flydde till den befästade staden Nakskov. Emellertid hade han lyckats upphinna och tillfångataga en ryttare och tvänne bönder. Då han rastat vid Grimsted och derifrån vände om, lät han sina ryttare i full traf och sluten trupp fara öfver isen.

"Min kära Dahlberg!" sade konungen, "nu frågar jag dig rätt allvarligen, på ditt samvete, om du tror, att vi kunna komma lyckligt öfver?"

"Ja, ers majestät, det är min fulla tro!"

"Råder du mig då att verkställa det förslaget? Du behöfver icke rätta dig hvarken efter Wrangel eller Ulfeld, ty jag vet nog utom dem, att det är jag

som sjelf bestämmer huru vi skola göra! Jag vill tåga öfver Bältet, om jag blott är säker på att isen bär."

"Jag försäkrar och bedyrar att eders majestät kan komma öfver med hela sin armé, om väderleken fortfar som den nu är. Mitt lif är visserligen allt för ringa att betala, om någon olycka skulle inträffa eller någon skada skedde, dock försäkrar jag vid mitt hufvud, att jag med den allsvåldiges hjelp vill åtaga mig att föra öfver era majestät, om också era majestät hade med sig tre gånger hundra tusen man."

Då satte sig konungen upp i sängen. "Godt, Dahlberg," sade han. "Du skall föra mig öfver. Det är beslutadt! Wrangel och Ulfeld må säga hvad de vilja; deras mening kan under andra förhållanden vara god. Men detta tillfälle är alltför dyrbart för att släppa ur händerna."

Om någonsin en känsla af segerglädje genomflugit Dahlbergs själ, var det nu, då hans mening gällde framför de störste män och vann konungens bifall.

Konungen ringde och hans kammartjenare inträdde.

"Skicka genast efter sekreteraren Örnstedt," befallde konungen.

Det dröjde icke länge innan han anlände. "Sitt ned," sade Carl Gustaf, "och skrif genast ordres till alla regementena att i morgon afton möta mig i Svendborg. Jag skall sjelf underteckna dem, och riksamiralen behöfver icke tillfrågas eller underrättas."

Då de vigtiga papperen voro färdiga, räckte Örnstedt dem åt konungen, som tecknade sin vanliga, af raska slängar utmärkta underskrift derpå.

"Nu, expediera orderna genast!" tillade konungen.

Örnstedt bugade sig och gick.

"Och du, min kära Dahlberg," sade konungen, "nu kan du väl behöfva ett par timmars hvila. I morgon bittida resa vi. Kom hit i tid. Godnatt, min vän!"

Konungen räckte honom handen och han förde den förtjust till sina läppar.

Efter några timmars hvila, hvarunder hans själ dock oupphörligt sysselsattes med bilderna af det stora

företag han skulle våga, så att sömnen föga vederqvickte honom, men så mycket mera upplifvad af sina egna tankar, infann sig Dahlberg vid kommendanthuset.

Der var allt i rörelse. Adjutanter kommo och gingo. Sadlade hästar och förspända åkdon stodo öfverallt inne på gården och utanföre på gatan.

Då Dahlberg inträdde i salen, der officerarne samlades utanför konungens rum, mötte honom Wrangel med förtörnad uppsyn: "I skolen få skam, herr Dahlberg," sade han bittert. "Det är ni, som bringar konungen om scepter och krona!"

Men Dahlberg såg honom frimodigt i ansigtet och svarade: "Herr riksamiral! Jag har fritt mod och godt samvete, och det jag lofvat, vill jag med Guds hjelp hålla!"

Wrangel svarade intet, utan vände honom ryggen.

I detsamma kom konungen ut. På Carl Gustafs ansigte hvilade det allvarliga uttrycket af ett fattadt beslut. Han helsade med konunglig värdighet på de närvarande.

"God morgon, min ädle riksamiral!" sade han.

"Jag ser på eders majestäts ansigte," inföll Wrangel, "att eders majestät beslutat att icke mera göra afseende på mina underdåniga föreställningar."

"Ni misstar er, min vän, om ni tror, att jag icke gör afseende på dem. Jag inser nog, var öfvertygad derom, både er försigtighet och er klokhet, och ni vet bäst, huru dessa edra höga egenskaper, som äro förenade med så mycket hjeltemod och fältherresnille, äro värderade och dyrbara för mig och för riket. Men jag har nu så öfverlagt och fast beslutat, att jag vill begagna mig af tillfället. Jag öfverlemnar befalet öfver fotfolket åt er och skall sjelf med rytteriet gå först öfver."

"Då ers majestät fattat sitt beslut, är jag ingalunda den som sviker! Jag följer ers majestät!"

"Godt, min tappre Wrangel! Vi vilja hoppas, att Gud är med oss!"

Wrangel bugade sig vördnadsfullt.

"Låtom oss nu, hvar och en, ställa i ordning hvad som erfordras," återtog konungen. "Hvar och en af regementsbefälet infinner sig hos sitt regemente, som jag förmodar redan befinner sig i marsch till Svendborg. Särskildt uppdrager jag åt er, generalqvartermästare Dahlberg, att resa förut till Svendborg, för att bestyra om truppernas inqvartering, så att de i morgon tidigt äro marschfärdiga!"

Dahlberg gjorde en djup bugning och lemnade rummet.

Konungen förafskedade derefter med särdeles nådigt välbehag allt det öfriga krigsbefälet.

Derefter kallade han de utländske sändebuden och sina sekreterare, för att med dem tillbringa förmiddagen under vigtiga diplomatiska öfverläggningar.

Klockan var fyra på eftermiddagen, då konungen personligen lemnade Nyborg och begaf sig till den allmänna mötesplatsen vid Svendborg. Dit anlände han på aftonen.

Så uppgjordes och fattades beslutet om Carl Gustafs ryktbara tåg öfver Stora Bält.

16.

I ett af de prydligaste köpmanshusen i Odense hade generalen grefve De la Gardie erhållit sitt qvarter. Han hade, efter anfallet på kommendör Bredals skepp och bevistandet af krigsrådet i Dalem begifvit sig till sina rum för att söka någon hvila. Han afkastade sina militäriska prydnader och satte sig, i en helt enkel drägt, i en länstol. Det kändes tomt i hans själ, att hans gemål just nu, då han tänkte få njuta några lediga stunder, icke skulle vara hemma. Men hon hade dock lofvat att innan aftonen återvända från Ellensborg och Egeskov. Emellertid sysselsatte grefven sina tankar med skiftande betraktelser och minnen. Det var afton.

Kammartjenaren inträdde.

"Hvad har du att säga, Johan?" frågade grefven.

"Ers excellens! Adjutanten befaller mig rapportera, att en fånge blifvit hitförd, som skall lemnas till generalqvartermästaren. Det är en öfverste, som heter Rosenkrands. Han begär att få tala med högste befälhafvaren i staden."

"Så låt honom komma då, ehuru jag helst ville varit ostörd i afton."

Kammartjenaren gick och efter en liten stund inträdde den danske öfversten.

Så snart herrarne, med tillbörlig artighet, helsat hvarandra, tog Rosenkrands till ordet. "Jag har en anhållan hos ers excellens, hvilken jag hoppas vinner nådigt bifall. Men det är min pligt att öppet för ers excellens framställa alla omständigheter, som beträffa min anhållan."

"Jag skall gerna, om det är mig möjligt, gå herr öfverstens önskningar till mötes."

"Jag bör underrätta ers excellens, att jag af holsteinska hofvet erhållit mitt uppdrag och utber mig derföre, att ers excellens ville kasta en blick på mina papper!"

Han öfverräckte ett par skrifter.

Öfver grefvens vackra ansigte flög en lätt rodnad. "Ni reser alltså, herr öfverste, med hennes durchlaucht, den unga markgrefvinnan af Baden-Durlach till Köpenhamn?"

"Ja, jag har befallning att följa henne. Men då vi befunno oss på Egeskovs slott, anlände generalqvartermästaren Dahlberg, som bortförde markgrefvinnan, och qvarlemnade en besättning i slottet. Jag var tillfälligtvis icke närvarande, då han besökte slottet, men en löjtnant, som erhållit befälet öfver besättningen, lät genast, så snart jag kom tillbaka till slottet, bortföra mig under bevakning. Jag anhåller hos ers excellens om min frihet."

"Det måste vara något misstag, herr öfverste, att ni blifvit hitskickad."

"Jag kan icke heller föreställa mig annat. Och markgrefvinnan! Hon yttrade visserligen en önskan att uppvakta hans majestät, men hon borde väl icke bortföras såsom fånge af ett svenskt detachement."

"Som jag sagt, herr öfverste! Här har skett något misstag! Ni vet icke hvar markgrefvinnan är?"

"Nej, ers excellens! Men jag har hört att hennes moster, hertiginnan af Holstein, befinner sig i Odense. Kanhända har hon blifvit förd till henne. Det synes mig åtminstone det mest passande."

"Vi skola låta höra efter!"

Han ringde och kammartjenaren inträdde.

"Skicka till hennes höghet hertiginnan af Holstein för att höra efter, om hennes systerdotter ditkommit."

Öfverste Rosenkrands förklarade sin tacksamhet.

"Var god och sitt ner, herr öfverste, medan vi vänta på svaret," sade grefven, som pekade på en stol och sjelf intog en annan. "Ni är förmodligen trött af ridten!"

"Jag har hvilat öfver ett helt dygn i Egeskov. Eljest följde jag hennes durchlaucht från Flensburg öfver isen emellan Alsen och Faaborg. Jag nästan hoppades att vid Nyborg också komma öfver Stora Bält."

"Och den unga markgrefvinnan har oförskräckt beslutit sig till en sådan resa i denna årstid?"

"Jag har i sanning mer än en gång beundrat hennes mod!"

"Men är det då så nödvändigt, att resan sker just nu?"

"Förmodligen har hofvet sina skäl dertill, efter jag erhållit så bestämd befallning att följa henne öfver."

Grefven försjönk för några ögonblick i sina tankar. Slutligen återtog han ordet: "Jag kan icke nog förundra mig öfver Dahlberg, att han skulle bortföra en ung furstinna. Han skall få höra af det, när jag träffar honom. Men ni kommer från Egeskov, herr öfverste! Hade min gemål varit der, då ni lemnade slottet."

"Ja, ers excellens! Der hade sammanstött åtskilliga främmande. Icke blott grefvinnan De la Gardie, utan fru Kirstine Munk och tvenne af hennes döttrar."

"Grefvinnan Eleonora följde med min Ebba. Men de andra båda?"

"Öfverste Ebbes maka, och den yngsta dottern, hon som är carmeliternunna i Cöln!"

"Ah, den stackars flickan, som var föremål för den föga hyfsade kung Christians misstankar!"

Rosenkrands rodnade. "Man kan visserligen förebrå kung Christian hans mindre grannlagenhet mot fruntimmer, men en stor konung har han likväl varit, det skall efterverlden icke förneka."

"Jag vill icke tvista med er, herr öfverste! I sitt eget land skall väl en konung förnämligast ega beundrare och vänner!"

Efter en stund återkom kammartjenaren med den underrättelse, att hertiginnan önskade tala med grefven.

"Godt! Kanske ni behagar följa mig, herr öfverste!"

"Jag tackar ers excellens!"

Kammartjenaren frågade om grefven ville kläda om sig, men han begärde endast sin värja och sin fältbindel, och bibehöll sin hvardagsdrägt.

Ett par betjenter med facklor lyste herrarne till hertiginnans boning.

Då de inträdde, fördes de genast i ett förmak, der hertiginnan infann sig.

"Välkommen, grefve De la Gardie!" sade hon. "Ah, se der öfverste Rosenkrands! Ni kan väl icke rodan hafva varit på Seeland? Jag har icke hört något från min systerdotter sedan en hel vecka!"

"Ers kungliga höghet!" svarade öfversten. "Jag har blifvit tagen af en svensk generalqvartermästare och markgrefvinnan har också af honom blifvit bortförd."

"Hvad säger ni, herr öfverste? Hur vill ers excellens förklara ett sådant uppförande?" inföll hertiginnan hastigt.

"Jag har intet begrepp om hela saken! Den beror förmodligen på något misstag!" sade grefven.

"Men här måste genast ske rättelse!"

"Jag har också utan omsvep förklarat öfverste Rosenkrands fri."

"An min systerdotter då?"

"Jag känner Dahlberg såsom en ganska artig och belefvad man. Han har säkert icke bortfört markgrefvinnan mot hennes egen vilja. Det föreföll mig också såsom herr öfversten fält något ord, att hennes durchlaucht önskade besöka konungen."

"Ja en sådan önskan yttrade visserligen hennes durchlaucht ... men ..."

"Det behöfdes icke. Jag har uppgjort saken med hans majestät, min höge måg! Men jag skall särskildt fara till honom och laga, att den der genralqvartermästaren blir straffad."

"Han har ju icke träffat öfversten och sett hans pass!"

"Men i alla fall, ett fruntimmer! En furstinna! Att taga ett fruntimmer till fånga!"

"Det är visserligen både emot alla krigslagar och emot sjelfva naturen," inföll De la Gardie; "men jag vill hoppas, att ingen vidare olycka har skett, än att markgrefvinnan blifvit förd till Dalem, der hans majestät sjelf förmodligen blifvit underrättad om hela saken och fattat sitt beslut rörande den."

"Jag har ingen ro, förrän jag erhållit närmare underrättelser," yttrade hertiginnan. "Hela hennes resa är af alltför mycken vigt, för att icke verkställas. Jag vill också tala med konungen!"

"Hans majestät förblir förmodligen tills vidare i Dalem, ers höghet!"

"Godt, i morgon bittida! Jag tackar ers excellens för besöket! Var så god och lemna öfverste Rosenkrands här, så skall jag se till, att han får qvarter här i huset. Ni har ju ingenting deremot, ers excellens?"

"Visst icke, ers höghet. Öfversten är fullkomligt fri!"

Grefven aflägsnade sig med en vördnadsfull bugning för hertiginnan och en artig för öfversten.

I detsamma som De la Gardie återkom till sitt qvarter, stannade också utanför porten en släda. Vid

ljudet af en röst ur slädan flög grefven fram till den samma. "Min älskade Ebba?" hördes han säga. "Välkommen ändtligen igen!"

"Jag medför hennes durchlaucht, markgrefvinnan af Baden-Durlach!"

"Ers durchlaucht!" Grefven bugade sig.

"Grefvinnan har varit så artig och bjudit mig in hos sig, så att jag får värma mig litet, innan jag besöker min moster, hertiginnan," sade markgrefvinnan.

"Jag kommer just ifrån hennes höghet. Men derom mera, sedan ers durchlaucht hunnit upp!"

Betjening skyndade fram. Damerna lyftades ur och stego upp i våningen.

Grefvinnan De la Gardie fattade, med det henne egna, milda behag, sin makes hand och sade: "Har jag varit för länge borta, Jacob? Förlåt mig, om du ansett det så!"

"Jag fick förr ledighet af riksamiralen, än jag väntat. Då du var borta, har jag tillbringat ett par timmar här i stillhet, tills jag blef kallad till hennes höghet hertiginnan."

"Hur befann sig min moster?" inföll markgrefvinnan.

"Öfverste Rosenkrands hade blifvit hitskickad från Egeskov och jag följde honom till hertiginnan. Hennes höghet trodde, att generalqvartermästaren Dahlberg bortfört ers durchlaucht, emot dess vilja. från Egeskov och var derföre mycket förvånad."

"Jag begärde sjelf att få följa med Dahlberg till konungen!"

"Och ers durhlaucht har varit hos hans majestät?"

"Ja, grefvinnan De la Gardie har haft den artigheten att följa mig, och hans majestät har just anförtrott mig åt den älskvärda grefvinnan!"

"Konungen har befallt mig framföra sin nådiga helsning till dig!" inföll grefvinnan.

Emellertid förmådde grefven, med sin medfödda artighet, damerna att taga plats.

Oförmodadt fästade grefvinnan uppmärksamheten på den granna fältbindel, som grefven bar.

"Nej, se hvilket vackert broderi!" utropade hon. "Hvar har du låtit göra det?"

Öfver markgrefvinnans ansigte flög en hög rodnad. Grefven bemärkte den och äfven han rodnade. "Min kammartjenare har haft bestyr om den," sade grefven. "Den gamla fältbindeln var sönderslitea sedan en batalj i Polen."

"Det måste vara polskt klosterarbete," anmärkte grefvinnan.

"Jag vet icke bestämdt," var grefvens något förlägna svar.

"Se, ers durchlaucht!" sade grefvinnan i det hon utbredde broderiet. "Det är ju ett alldeles förträffligt arbete! Hvilka färger, hvilken finhet! Då har väl Johan gifvit en ritning af ditt vapen, min vän?"

"Förmodligen!" stammade grefven.

Markgrefvinnan betraktade också med låtsad uppmärksamhet den prydliga sömnaden, men sade intet om densamma. Hon smög sig oförmärkt, ehuru hon eljest höll ögonen nedslagna, att kasta en blick på grefven.

Han hade snart återvunnait väldet öfver sig sjelf. Ehuru han visserligen icke hade någon förebråelse att göra sig i afseende på sin gemål, kände han dock ett underbart medlidande med den unga, som han trodde, barnsligt oerfarna furstinnan. Det var hennes rodnad, som förstummade honom. Eljest skulle han artigt och ridderligt tackat för gåfvan. Nu hade den, genom tillfället, erhållit en mystisk betydelse, hvilken grefven ansåg för rättast att söka glömma.

Sedan markgrefvinnan tillbragt en kort stund hos grefven, anhöll hon att få gå till hertiginnan, och grefven måste, såsom artig kavaljer, följa henne.

Markgrefvinnan tog ett artigt och vänligt afsked af grefvinnan och räckte behagfullt sin hand åt grefven, då han bjöd henne armen.

Grefven lugnade sitt samvete med en vänlig handtryckning och en hjertlig blick åt sin maka.

Det var redan natt, så att ånyo ett par betjenter med facklor lyste de gående.

Grefven sökte att tala om likgiltiga omständigheter, men han hade svårt att finna ord.

Markgrefvinnan tryckte hårdt grefvens arm och hviskade: "Tack för er grannlagenhet, grefve De la Gardie!"

Orden uttalades med en hastig, darrande röst och röjde en stark själsskakning.

Det gjorde grefven ondt om den unga flickan, och han kunde icke återhålla sig från att trycka en kyss på hennes hand.

Men hon tyckte sig i denna handkyss märka mer, än han menat, ty hon återfick på en gång sin säkerhet. "Tack, min grefve, ännu en gång," sade hon. "Jag vet, att ni bar den fältbindeln vid Fredriksodde."

"Ers durchlaucht!" svarade grefven; "jag anser för en dyrbar ära att hafva vunnit så mycken välvilja af eders durchlaucht, helst då jag hade den nåden att första gången se ers durchlaucht, mitt hjerta var nedtryckt af djup sorg och stora bekymmer."

"Jag trodde då, att er gemål icke mera fanns till i lifvet."

"Äfven jag hyste samma fruktan. Men jag har, gudskelof, återfunnit henne!"

Markgrefvinnan teg åter en stund.

De ankommo till hertiginnans boning.

Då hviskade markgrefvinnan hastigt: "Det är möjligt, grefve De la Gardie, att jag är den olyckligaste qvinna i verlden. Men ni skall icke misskänna mig! Ni gör ju det icke, ers excellens?"

"Gud bevare mig att misskänna ..."

"Och derföre kan jag nu, om jag en gång behöfver ett råd, en tröst, en hjelp, med förtroende få vända mig till grefve Jacob De la Gardie?"

"Ett sådant förtroende skall vara mig oändligt dyrbart!"

"Ack, min grefve! Haf medlidande med mig! Jag går emot det hårdaste öde, som jag kan tänka mig!"

"Jag förstår icke, ers durchlaucht!"

"Ni skall en dag, kanske snart, förstå det. Er gemål vet det redan!"

Hedersvakten utanför hertiginnans hus skyldrade gevär för generalen.

"Farväl, min ädle grefve! Nu behöfver ni icke följa mig längre!"

"Jag ber om nåd, ers durchlaucht, det är min pligt, ända tills jag lemnat er i hennes höghets rum."

Öfverste Rosenkrands mötte markgrefvinnan först, och derefter infann sig hertiginnan.

Efter ömsesidiga artigheter lemnade grefven huset. Han vandrade tankfull hem. Men då han i sina rum möttes af sin makas milda och ljufva väsende, skyndade han att afkasta sin fältbindel. Hennes kärleksfulla ord blåste snart bort all oro ur hans inre.

17.

Under natten, eller åtminstone innan det dagades, hade de svenska regementena på Fyen satt sig i rörelse, för att, från sina skilda qvarter, draga till Svendborg. Det blef i synnerhet i Odense tomt, sedan allt det lif, som en större härfördelning medför i sina qvarter, upphört. Det förekom de fredliga och öfverraskade invånarne som en dröm, att de genomlefvat så besynnerliga dagar.

Den enda af de förnäma främmande, som stannat qvar i staden, var hertiginnan och den hedersvakt, som vid hennes hus blifvit qvarlemnad, så framt man icke till de af kriget också hitförda räknar en diplomat, den engelske ministern, lord Meadow. Han begaf sig, så snart tiden dertill kunde anses passande, till hertiginnans bostad.

Den stolta hertiginnan emottog honom med utsökt artighet.

Då lord Meadow hade tagit plats på en stol bredvid hennes höghet, begynte den beräknande furstinnan:

"Jag hoppas, mylord, att min kunglige måg, med det förtroende till sin store vän och bundsförvandt, protektorn, hvilket han alltid ådagalagdt, uppgjort hur det skall ordnas med Danmarks delning."

"Förslaget har blifvit framstäldt, ers höghet, men det är ännu så nytt, att jag icke hunnit inhemta min regerings tanke rörande den saken."

"Jag vill hoppas, att denna delning icke kommer att menligt inverka på Holstein. Visserligen är konungen af Sverige förmäld med en dotter ur vårt hus, men vi hafva under hela kriget förhållit oss med den största försigtighet, för att icke förlora de öfriga regeringarnes välvilja, äfven om vapenlyckan en gång skulle vända sig emot vår måg."

"Denna prisvärda försigtighet tror jag visst också, att min regering gerna erkänner."

"Kanhända känner ni, mylord, det nya förslag, som blifvit uppgjordt, att visa Danmark vårt deltagande och vår välvilja?"

"Jag vet icke hvilket förslag ers höghet menar?"

"Förslaget för min systerdotter, att förena henne med det gamla kungahuset."

"Med grefve Waldemar, menar ers höghet?"

"Ja, jag förmodade att min måg meddelat ers excellens sina tankar om förslaget."

"Det blef endast vidrört i förbigående. Konungen har så många stora planer i sitt hufvud, att han omöjligen kan hinna genomtänka och verkställa allt."

"Det är derföre en så mycket större tillfredsställelse för mig, att få med ers excellens uppgöra den saken."

"Naturligtvis kan min regering icke gerna blanda sig i en alldeles enskild sak. Emellertid kan jag försäkra ers höghet om protektorns deltagande för holsteinska hofvet."

"Låt oss komma öfverens med hvarandra, mylord! Gillar protektorn delningsförslaget?"

"Upprigtigt sagdt, tviflar jag derpå. Att Sverige och Norge, från hvilka länder England hemtar sitt förnämsta skeppsbehof, trävaror, jern och koppar, skulle

komma att lyda under en spira, kan i sjelfva verket blifva skadligt för England, helst om någon brytning skedde. Då må hellre Sverige erhålla den ena sidan af Öresund!"

"Ah, ni menar Skåne?"

"Ja, utan åtminstone den uppoffringen kan väl knappast Danmark, under nu varande förhållanden, erhålla fred, hvilket det dock ovilkorligen behöfver, om det icke skall helt och hållet gå under."

"Ni har rätt, ers excellens! Om Sverige vann så mycket, att det kunde störta hela Danmark, visserligen skulle Holstein då erhålla en alltför mäktig granne. Men nog tål det vid att Danmarks öfvermod mot oss något hejdas och näpses."

"Vi kunna väl icke uppoffra en hel krona, en laglig stat heller. I Polen må Sverige rusta så mycket det behagar. Der må Carl Gustaf låta utropa sig till konung så ofta han behagar, ty länge behålla svenskarne det landet dock aldrig. Men Danmark är en af Englands närmaste grannstater. För ers höghet må jag väl nämna det: mina instruktioner förbjuda mig att helt och hållet uppoffra Danmark."

"Jag tackar er, mylord, för detta förtroende!"

"Det beror naturligtvis mycket på krigets utgång. Carl Gustafs vapenlycka kan föra längre, än vi kunna förmoda. Men jag hoppas, att hans fordringar, om än stora, dock icke skola vara gränslösa."

"Ni känner väl, mylord, hans mening om den stora östersjömonarkien?"

"Tanken är storartad; men han har redan i Polen funnit, att den icke är verkställbar."

"Men nog hvälfver den sig ännu i hans hufvud."

"Den är, som jag bestämdt kan försäkra, outförbar. Sverige må gerna vara ett mäktigt rike med stora naturförmåner och ett förträffligt krigiskt folk; och det må också gerna hafva en fot i Tyskland, för att ega ett ord med vid de europeiska nationernas råd, då monarkernas ombud komma tillsammans. Sverige behöfver till och med Skåne och Blekinge för att kunna i Östersjön uppträda såsom en sjömakt — den

blir i alla fall aldrig farlig för Englands — men Danmarks och dess konungs rättigheter, kunna dock icke helt och hållet förtrampas. Det är diplomatiens ändamål att, sedan kriget blifvit bragt till slut, jemka de ömsesidiga vilkoren i freden efter billighetens fordringar."

"Då förstår jag er ganska väl, mylord. Jag hoppas också, att ni skall gilla förslaget i afseende på Norge."

"Behagar ers höghet framställa detta förslag!"

"Ni känner, mylord, förslaget om min systerdotters förmälning med grefve Waldemar. Säkert skulle England i honom, men ännu säkrare i hans gemål, finna en trogen och tillgifven bundsförvandt, om den engelska regeringen ville bidraga till hans utnämning till ståthållare, eller kanske ännu hellre vicekonung i Norge."

"Jag är öfvertygad, att England gerna skall bidraga till realiserandet af denna ers höghets önskan, men protektorn vill icke blanda sig i preliminärerna."

"Naturligtvis kan icke heller någonting bestämdt afgöras, förrän förmälningen är afgjord."

"Har grefve Waldemar gillat förslaget?"

"Kanhända känner han det icke ännu; men det är drottning Sophia Amalia, som skall inleda den saken. Hon har blifvit vunnen för saken, ehuru hon hatar Kirstine Munks öfriga barn. Men grefve Waldemar har vistats de senare åren utrikes, och mellan honom och hofvet kan väl icke en fullkomligt onödig brytning komma i fråga."

"Jag måste likväl tillstå, att jag icke hyser fullt förtroende till drottningens hjerta! Hon har ingen särdeles glädje af andra personers lycka."

"Visserligen är Sophia Amalia hårdhjertad, men jag hoppas, att hon denna gång skall intressera sig uppriktigt för saken, ty jag skickar Hortensia dit, för att vinna henne."

"Markgrefvinnan är ett både klokt och behagligt fruntimmer."

"Och jag har instruerat henne. Hon skall nog intaga drottningen."

"Vi skola hoppas det! Men ... grefve Waldemar?"

"Han kan väl icke sätta sig emot sin egen lycka heller!"

"Det kan vara osäkert huru han gör. Många personer sakna helt och hållet sinne för politiken."

"Grefven måtte väl föredraga min systerdotter för den der ryska furstinnan, som dessutom är död."

"Vi skola hoppas det, ers höghet! Men intill dess giftermålsförslaget emellan de båda kontrahenterna blifvit fullkomligt afgjordt, vore det kanske bäst att icke företaga några förhastade mått och steg."

"Man måste likväl i tid förbereda hvad man vill vinna!"

"Jag försäkrar emellertid ers höghet om Englands bifall, i synnerhet om konungen af Sverige gillar förslaget."

"Han har gjort det ganska gerna!"

"Och ers höghet, förlåt att jag frågar ännu en gång, är fullkomligt säker på markgrefvinnan?"

"Fullkomligt, mylord! Fullkomligt, såsom på mig sjelf."

"Men det händer stundom att unga, lifliga, finkänsliga hjertan ..."

"Frukta icke, mylord! Hortensia skall icke svika oss!"

"Då ers höghet är så säker derpå, måste jag också antaga det!"

"Men se, der kommer hon sjelf."

Den unga markgrefvinnan inträdde och helsade med, som det tycktes, naturlig glädtighet den engelske gesandten.

"Kom, mitt barn," sade hertiginnan. "Vi hafva just talat om dig och din framtid!"

Markgrefvinnan nedslog blott ett ögonblick ögonen, men såg derefter upp och mötte lordens uppmärksamma blickar.

"Då nu svenskarne till största delen brutit upp och tågat mot Svendborg," anmärkte hertiginnan, "synes det vara konungens afsigt att någorstädes från

södra Fyen gå öfver Stora Bält. Då borde du också fara öfver, Hortensia."

"Jag har redan i dag haft bud från grefvinnan De la Gardie," sade markgrefvinnan; "hon har till följd af konungens, min höge onkels, yttrade önskan, tillbjudit mig sitt sällskap under resan, och jag tillstår, att jag gerna följer henne."

"Ers durchlaucht," inföll Meadow, "har alltså redan gjort sig beredd på resan och omfattar således dess ändamål med sitt bifall?"

Markgrefvinnan fäste en stadig blick på lorden: "Jag har fattat mitt beslut och ämnar icke svika det förtroende, som min familj sätter till mig."

"Jag kan icke annat än beundra en så hög själsstyrka vid så unga år!" svarade Meadow. "Vi kunna icke, då ett krig rasar som bäst, förutse eller beräkna huru den politiska ställningen i sina minsta omständigheter kommer att blifva. Men så mycket kan en man, som känner menniskorna och verlden, förutse, att ers durchlaucht utbildar sig att intaga ett utmärkt rum bland samtidens fruntimmer."

Hertiginnan log, men markgrefvinnan rodnade och slog ned ögonen.

"Det kan icke heller annat vara," fortfor engelsmannen, "då ers durchlaucht blifvit bildad af en dam med så stor förmåga och så vidsträckta planer, som hennes höghet."

"Du måste endast öfvervinna din öfverdrifna blygsamhet, min älskade Hortensia!" sade hertiginnan. "På den politiska banan måste man hafva förtroende till sig sjelf. Då man vet hvad man vill, får man icke låta förvirra sig hvarken af klander eller artigheter. Det är emellertid alltid tillfredsställande att vinna tänkande och utmärkta mäns bifall."

"Också smickrar mig mylords artighet mycket," inföll markgrefvinnan, "ehuru jag i sanning icke vet huru man skulle så hastigt kunna bedöma mig, då han endast sett mig några ögonblick."

"Ni tror då, ers durchlaucht, att en man, som lefver just ibland dem, som afgöra och hafva inflytande

på folkens öden, icke kan, utan att personligen hafva träffat och talat med en af dem, som äro vigtiga för en politisk plan, känna och bedöma densamma.“

“I sådant fall måste jag känna mig dubbelt smickrad af ers excellens' artighet.“

“Men förlåt mig, ers durchlaucht, om jag genom ett otidigt och förhastadt uttryck af min beundran, afbrutit vår egentliga politiska afhandling. Men det är i sanning icke möjligt att hejda sin naturliga känsla, då behagens kön uppträder för att deltaga i våra beräkningar. Vi hafva, ers durchlaucht, talat om det förestående giftermålet med grefve Waldemar.“

“Men det är ju icke afgjordt ännu, då grefven icke känner hela förslaget,“ anmärkte markgrefvinnan.

“Det var just en invändning, som jag väntade,“ sade Meadow.

“Jag vågar göra mig, af flere anledningar, säker på hans bifall,“ utbrast hertiginnan.

“Om min nådiga tant tillåter,“ återtog markgrefvinnan, “så kunna vi ju lemna den saken derhän. Hvad som är säkert, det är, att jag alldeles icke skall blifva missnöjd, om grefve Waldemar icke finner för godt antaga partiet. Det kan ju möjligtvis vara någon, som bättre än han, passar för våra afsigter.“

“Ers durchlaucht har rätt!“ utbrast Meadow. “Men våra afsigter behöfva icke uppgifvas, om också icke precist de personer, som vi först beräknat, möta oss med sitt deltagande.“

Markgrefvinnan nickade sitt bifall och hertiginnan gjorde en något förvånad uppsyn.

“Vi skola då tala om Norge, ers durchlaucht!“ återtog Meadow. “Om nu så skulle, tvärt mot våra beräkningar och önskningar, tilldraga sig att Norge kom att lyda under Sverige, så skall England använda allt sitt inflytande, för att få en särskild vice-konung och styrelse i Norge, så att de båda länderna icke fullkomligt förenas. Det blir då frågan om en svensk vice-konung derstädes. Om möjligt är, bör dertill tagas en ung, med svenska huset beslägtad furste.

I annat fall någon af de förnämsta svenska ädlingarna. De hafva, sedan trettio-åriga kriget, hög rang i Europa. Derföre synes det mig bäst att icke i förtid uppgöra något med grefve Waldemar."

"Men ni har ju förklarat, mylord, att England aldrig kan tillåta en förening af Sverige och Norge?"

"Det förstår sig, att England motarbetar en sådan, men om, genom oförutsedda omständigheter, den likväl kunde tillvägabringas, är det Englands plan att åtminstone ega den blifvande vice-konungens vänskap."

"Ni är obeskrifligt försigtig och omtänksam, mylord!" förklarade hertiginnan.

"I alla fall hoppas jag förtjena både ers höghets och ers durchlauchts förtroende, emedan våra fördelar äro gemensamma."

En kammarherre inträdde och anmälde, att herr Laurids Ulfeld från Egeskov önskade få aflägga sin afskedsuppvaktning hos markgrefvinnan.

Låt honom stiga in här, befallde hertiginnan.

Den engelske ministern uppreste sig och frågade:

"Tillåter ers höghet, att jag stannar qvar? Jag vet, att herr Laurids Ulfeld är en af Danmarks lärdaste män, och konung Fredriks gunstling. Men han kommer aldrig till hofvet, utan konungen måste besöka honom. Emellertid känner kanske ingen menniska sitt fäderneslands ställning och förhållande så som han."

"Behagar mylord dröja hos mig tills afresan sker tillbaka till Köpenhamn, skall jag veta att sätta värde på denna mylords artighet," yttrade hertiginnan.

Då herr Laurids Ulfeld infördes, gick markgrefvinnan sjelf emot honom, och med ett vänligt leende förde honom fram till hertiginnan.

"Tillåt, ers höghet," sade hon. "Min ädle värd på Egeskov."

"Välkommen, herr Laurids Ulfeld," sade hertiginnan, "jag gläder mig att få göra er bekantskap. Äfven har lord Meadow, som här är närvarande, yttrat samma önskan."

Herrarna bugade sig för hvarandra,

"Har ni haft audiens hos konungen af Sverige, herr Ulfeld?" frågade hertiginnan.

"Ja, ers höghet, jag blef förd till Dalem, der hans majestät talade några ord med mig."

"Och huru fann ni hans majestät?"

"Hans majestät var vid särdeles godt lynne och skämtade, så att jag egentligen icke vet hvad hans majestäts mening dermed kunde vara."

"Hvaröfver skämtade han då?"

"Han skämtade om grefve Waldemars och markgrefvinnans möte på Egeskov, och berättade, att grefven hade bortfört i sin släda sin brorsdotter fröken Anna Ulfeld. Han tycktes undra, att grefven icke i stället bortfört ers durchlaucht."

Markgrefvinnan rodnade, men vände sig bort med en stolt rörelse.

"Han hade kunnat spara sig sitt skämt," sade hon. "Då han talade med mig, yttrade han ett kungligt deltagande och välvilja, värdig en så hög anförvandt."

"Jag bör upplysa," anmärkte herr Laurids förvigtigt, "att hans majestäts skämt på intet sätt var sårande för ers durchlaucht. Snarare, om jag skulle säga uttyda hans majestäts mening, ville han underrätta sig något om grefve Waldemars person."

"Ja," inföll hertiginnan, "det är det troligaste. Och han gjorde det på sitt vanliga skämtsamma sätt."

"Det bevisar icke annat," anmärkte lord Meadow, "än att han med glädje lemnar sitt bifall till giftermålet mellan grefven och markgrefvinnan."

"Ja, så voro hans uttryckliga ord," sade herr Laurids. "Dessutom frågade han" — härvid fästade herr Laurids sina forskande blickar på lorden — "om jag kände det delningsförslag, som blifvit uppgjordt mellan England och Sverige?"

"Hvad vill det säga," frågade lord Meadow med förundran.

"Att Danmark skulle upphöra," svarade herr Laurids med en viss bitterhet.

"Upphöra!" upprepade lorden. "Om ni dermed menar det äfventyrliga förslaget, att dela Danmark mellan Sverige och England, så kan jag försäkra er, herr Ulfeld, att England aldrig bifaller ett sådant förslag. Min regering menar Danmark uppriktigt väl. Det skall Danmark en gång i framtiden erkänna."

Herr Laurids tycktes tillfredsställd. "Jag kan då också antaga," sade han, "hvad som förefaller troligast, att hans majestät, äfven i detta ämne, behagade skämta."

"Det förundrar mig emellertid," anmärkte markgrefvinnan, "att hans majestät icke besinnade, med hvilken han talade. En sådan man, som herr Laurids Ulfeld, hvilken särskildt är så nära förbunden med konung Fredrik!"

"Jag ber ers höghet om nåd!" inföll Laurids. "Just för det jag alldeles icke blandat mig i den inre politiken, har hans majestät funnit för godt att glädja mig med sin vänskap. Men aldrig har jag haft den dristigheten att med hans majestät tala om statssaker."

"Och likväl vet hela verlden, att ingen känner Danmarks stat, såsom ni," invände hertiginnan.

"Det är ett fullkomligt misstag, ers höghet," svarade han. "Jag har endast varit en vän af gamla handlingar och kuriösa anekdoter, så att jag kanhända känner åtskilligt om Danmark i fordomtid, men hvad som nu förehafves, då svärdet hänger öfver mitt arma fädernesland, det vet jag icke, ehuru det må vara naturligt, att jag önskar dem, som med vapnens makt draga öfver oss, att Herren måtte vända dem tillbaka, så att vi åter kunna vinna fred."

Herr Laurids fäste härvid en betydelsefull blick på markgrefvinnan.

"Jag älskar mitt fädernesland," återtog han, "men jag böjer mig för den som makten hafver, emedan jag mycket mindre än någon annan kan hoppas att hejda eröfrarens framfart."

"Äfven jag," yttrade markgrefvinnan, "skulle nu anse, om det tillåtes mig att döma, att min höge onkel tillräckligt med sitt svärd böjt Danmark."

"Som sagdt är," inföll hertiginnan, "ingen af oss har fått makt att hejda det: vi måste derföre finna oss i det oundvikliga."

"Men det var min afsigt att endast få göra min uppvaktning hos markgrefvinnan," sade herr Laurids, "innan jag återvänder hem. Jag har fått tillåtelse, att ostörd qvarblifva på mitt slott, blott jag kan förse förbitågande trupper med nödig förplägning. Jag kan icke begära eller önska mig bättre vilkor."

"Ni återvänder således till Egeskov, herr Ulfeld," sade markgrefvinnan, "jag ämnar resa samma väg, i sällskap med grefvinnan De la Gardie. Kanske skulle ni, herr Ulfeld, vara road af att göra oss sällskap?"

"Det skall för mig blifva en ny ära," bugade sig herr Laurids.

"Om ni då behagar infinna er hos grefvinnan De la Gardie om en timma, så äro vi färdiga."

Hertiginnan vände sig artigt emot herr Laurids och sade: "Äfven jag förenar mig i min systerdotters tacksamhet för all er artighet mot henne, herr Ulfeld! Särskildt tackar jag er för er välvilja mot vår slägt, att i höstas upptaga och förvara min svågers lik. Jag önskar er lycklig resa!"

Nu framträdde Meadow. "Det är också min afsigt, att resa efter till högqvarteret, som nu blir i Svendborg. Naturligtvis supplicerar jag att också få göra resan i intressanta damers sällskap, om det är mig tillåtet. Jag anhåller derföre hos ers durchlaucht äfven om ett nådigt förord hos grefvinnan De la Gardie, att det må tillåtas mig att få sluta mig till damernas svit."

"Ni är mycket välkommen, ers excellens!" svarade markgrefvinnan.

"Jag sätter ett särskildt värde på er artighet, Mylord!" inföll hertiginnan med en betydelsefull blick. "Beledsagad och skyddad af Englands sändebud, kan min systerdotter icke resa säkrare. Jag sjelf ämnar också nu lemna Odense. Skrif till mig på Schleswig, min älskade Hortensia!"

Herrarne aflägsnade sig efter ömsesidiga komplimenter.

Innan damerna togo afsked af hvarandra, höllo de ännu en öfverläggning tillsammans.

18.

På Egeskov rådde, medan herr Laurids var frånvarande, ett visst, tyst bekymmer, ehuru alla voro öfvertygade att han icke lopp någon personlig fara. Den förtroliga krets, i hvilken den gamla konungaenkan med sina döttrar slöto sig, hade mycket att förtro och meddela inom sig. Både Helvig och Eleonora hade genomgått många öden, som de nu berättade för den bekymrade modern. Den tredje systern, nunnan, satt vanligen orörlig som en bild, och störde derföre icke de öfrigas förtrolighet, hvilken hon tycktes icke det ringaste gifva akt uppå. Isabellas ögon voro endast, såsom en trogen tjenarinnas, oaflåtet fästade på hennes moder.

Fru Rigborg, full af bekymmer för sin bortförde son, och kanske icke heller rätt belåten med fru Kirstine Munks sällskap, lemnade slottet och begaf sig till sitt eget hem. Löjtnant Silfverbjelke, som fann det trefligt, att såsom befälhafvare i ett slott på en gång må väl och njuta af sällskapslifvet, tillbragte emellanåt några stunder i damernas krets. Under andra förhållanden skulle han varit en välkommen gäst, men nu ersatte icke hans muntra sällskaplikhet afbrottet af de förtroligheter, som vexlades mellan moder och döttrar. Silfverbjelke måste, under de oupphörliga marscherna af förbitågande trupper, och i allmänhet till följd af sin ställning i ett oroligt land, använda en beständig vaksamhet på sin omgifning. Hvarje gång han derföre infann sig hos damerna, hade han något nytt att berätta, emedan i allmänhet

just genom honom alla meddelanden till och ifrån den omgifvande trakten gingo.

Grefvinnan Eleonora hade af sin make i Nyborg erhållit ett bref, hvaruti han tillkännagaf för henne, att han dagen förut låtit deras dotter, fröken Anna, afresa från Odense till Egeskov. Emedan hon icke framkommit, råkade grefvinnan i den största oro. Hon meddelade sina bekymmer åt Silfverbjelke och han lofvade genast att skicka en patrull bortåt vägen till Odense, för att efterhöra fröken.

Då han vid middagstiden inträdde, såg grefvinnan genast på hans ansigte, att han erhållit några underrättelser.

"Hvad har ni hört, löjtnant Silfverbjelke," frågade hon ifrigt.

"Uppriktigt sagdt, fru grefvinna," svarade löjtnanten, "hvad jag skulle kunna berätta, är föga tillförlitligt. Det låter åtminstone ganska romaneskt. Man påstår att fröken låtit enlevera sig."

"Men, min Gud!" flög grefvinnan upp, "när, och hvar, och hur?"

"Det skall hafva skedt i grannskapet af Egeskov. Och tiden skulle till och med hafva varit förr än vi ryckte in här såsom garnison."

"Det är ju omöjligt."

"Ja, jag har också yttrat samma tanke för grefvinnan."

"Således tror ni det icke heller, löjtnant Silfverbjelke?"

"Jag har haft mina poster ute, alltsedan jag fick befälet här, och jag kan säga, att i omgifningarne af Egeskov någon enlevering icke blifvit rapporterad. Men berättelsen har kommit från en bonde, hvilken i Fiellebro påstått sig hafva talt med frökens betjent. Men, som sagdt är, alltsammans låter alltför otroligt och orimligt. Det måste vara en saga."

"Men, min Gud, hur skulle det gått till? Skulle någon svensk officer —? Men generalqvartermästaren berättade ju, att på Waldemars slott —"

Löjtnant Silfverbjelke smålog. "Ja, jag mins," sade han. "Vår nye löjtnant Cassette har befälet öfver den svenska besättningen i Waldemars slott. Han har åtminstone icke kunnat komma derifrån."

Grefvinnan rodnade. "Och ni känner inga andra omständigheter, herr löjtnant?"

"En förnäm herre skulle det hafva varit, hade betjenten sagt, och fröken hade icke heller ogerna följt honom, sedan hon öfvervunnit den första förskräckelsen."

"Denna berättelse kan omöjligen ega någon grund. Men emellertid, hvar är mitt barn, hvar är mitt stackars barn?"

"Jag hoppas att fru grefvinnan snart skall erhålla lugnande underrättelser."

"Jag skall hos konungen af Sverige anhålla, att han låter anställa undersökningar."

"Om fru grefvinnan befaller, så kan eders nåde träffa vår konung i eftermiddag vid Qverndrups kyrka, ty der kommer hästombyte att ske vid hans majestäts resa till Svendborg."

"Jag vill bestämdt fara dit. Vid hvilken timme väntas hans majestät?"

"Hästarne skola vara der klockan fyra, och senast en timme derefter lärer väl hans majestät sjelf inträffa."

"Jag far då dit på eftermiddagen. Kanske skulle det roa min mor och er, mina systrar, att också se konung Carl Gustaf? Så kunde vi följas åt, och tillsammans göra denna utflygt."

"Gerna, mitt barn," sade fru Kirstine Munk. "Jag skall således på min ålderdom få se Danmarks gissel. Om kung Christian lefvat, huru skulle det då sett ut här i dag?"

"Det vet Gud allena!" svarade löjtnanten. "Men nog ha vi i Sverige den tron om kung Christian, att så enögd han var, så skulle han åtminstone icke legat stilla i Köpenhamn, medan vi marscherade öfver Bält."

"Den stackars konung Fredrik," suckade fru Kirstine, utan att närmare bestämma hvad hon menade med sitt beklagande.

"Roar det också er, min nådiga fröken," invände Silfverbjelke, vändande sig till Isabella, "att se den svenske konungen?"

Isabella upplyfte långsamt sina ögon och yttrade, utan att besvara frågan: "Är han lik sin kusin, grefven af Wasaborg, hvilkens lik vi sågo i Qverndrups kyrka?"

"De äro tvänne märkliga motsatser," inföll löjtnanten. "Grefven af Wasaborg var en högväxt, mager herre, med ett eget herskaredrag sväfvande öfver den stolta pannan, de tunna läpparna. Vår konung deremot har för sin hjeltesjäl erhållit en mera obeqväm kropp till bostad. Hans majestät är mycket fet, särdeles i förhållande till sin längd. Han har stora, fylliga läppar, som vanligen bära ett fryntligt och välvilligt leende. Men vill man se hjeltesinnets eld framstråla, då skall man se honom i ögonen. Sådana ögon, mina damer, finnas icke mer än tvänne på jorden."

"Ni har aldrig sett kung Christian, herr löjtnant?" inföll fryntligt fru Kirstine Munk.

Löjtnanten blef något öfverraskad. "Jag har aldrig sett kung Christian lefvande, men gäller frågan att jemföra deras majestäters ögon, så hade ju Christian blott *ett* att sätta emot vår konungs båda lysande och klara."

Samtliga damerna tystnade.

"Men hur var det," anmärkte Ebbe Ulfeld, "blef icke äfven konung Carl Gustafs ena öga skadadt vid tåget öfver Lilla Bält?"

"Det var en småsak, som redan dagen derpå var läkt!" svarade löjtnanten. "En obetydlig rispa! Då konungen med generalqvartermästare Dahlberg befann sig just framför Iversnäs, kom en kanonkula, som slog ned i isen midt framför deras hästar, och stänkte snö och isflingor i ansigtet på båda. Den lilla rispan på konungens venstra öga märkte han icke sjelf. Han har så många gånger varit med i hetaste striden, och mer än en gång med egen hand friat sitt lif, att han aktar sådana småsaker, som en rispa, för intet."

"Men nu till saken, som är i fråga, nämligen en utfart till Qverndrups kyrka!" återtog Ebbe. "Tillåter ni, mina damer, att jag föranstaltar om att vi ha åkdon färdiga till bestämd tid på eftermiddagen?"

Alla förklarade sitt bifall.

"Då skall jag utbedja mig särskildt att få begagna tillfället," yttrade grefvinnan Helvig, "att göra ett besök i våra förfäders grafkor. Jag har icke sett det på många år."

"Jag skall då föranstalta om att vi också medtaga facklor," sade Ebbe.

"Äfven jag utber mig att få följa damerna," inföll löjtnant Silfverbjelke! "Det kan vara tjenligt, att jag af hans majestät sjelf erhåller närmare befallningar."

Så blef beslutet fattadt. Grefvinnan Eleonora tröstade sig med förhoppningen att konungen skulle kunna befria henne från farhågorna för den älskade dottern.

Det hade redan blifvit mörkt på eftermiddagen, då herrskapet från Egeskov begaf sig ut till kyrkan.

Löjtnant Silfverbjelke anförtrodde befälet i slottet åt en underofficer, som erhöll vederbörliga instruktioner, och tog med sig några ryttare, hvilka han försedde med facklor.

Afståndet mellan slottet och kyrkan, utgörande en knapp fjerdedels mil, var snart tillryggalagdt. Vid ankomsten till stället, som hvimlade af folk från grannskapet, stannade de åkande. Det rörliga hvimlet af menniskor och hästar upplystes af ett antal facklor, hvilka blifvit uppsatta på stänger och kastade sitt sken ända upp på kyrkfönstren. Det var en syn af egen högtidlighet.

Byfogden och några andra embetsmän, som voro närvarande på stället, upplyste att konungen skulle ankomma om en half timma.

Vid denna underrättelse anhöll grefvinnan Helvig, att under tiden få besöka grafkoret.

Löjtnant Silfverbjelke, som äfven under denna utflygt från Egeskov förstod att visa sig såsom en befälhafvare, ehuru ganska artig, likväl då det be-

höfdes bestämd och beslutsam, lät genast några ryttare gå förut in i kyrkan för att upplysa den.

Med en högtidlig känsla inträdde naturligtvis medlemmarna af en ansedd familj i sina fäders griftställe, bland de af facklornas sken upplysta hvalfven. Gallerporten öppnades till grifthvalfvet och de begåfvo sig in för att bese de för minnet kära hvilorummen med sina inskrifter, i hvilka så många af deras närmaste undergingo sin förvandling.

Fröken Isabella tycktes, äfven vid detta besök hos de döda, lika kall och likgiltig, som då hon umgicks bland de lefvande. Här inom kyrkan och helgedomen, der hon väl egentligen ansåg sig inom sitt eget område, hade hon helt och hållet kastat slöjan tillbaka.

Löjtnant Silfverbjelke hade icke ingått i kyrkan, utan sysselsatte sig utanför densamma att ordna folket, som afbidade konungens ankomst, hvarvid sockenfogden och hans kamrater funno sig öfvertygade om det nyttiga i en glad och välvillig militära biträde.

Oförmodadt, långt förr än man hade väntat, anlände konungen, såsom vanligt åtföljd af några officerare och en trupp ryttare.

Vid sin ankomst fästade konungen genast sin uppmärksamhet på Silfverbjelke, som på konungens vink framträdde och rapporterade anledningen till sin härvaro. Då konungen hörde hvilka damer som voro i kyrkan, yttrade han genast sin önskan, att sjelf begifva sig dit.

Han steg genast ur slädan, och begaf sig med några sina officerare dit upp till kyrkan. Silfverbjelke åtföljde honom.

Damerna, som icke föreställt sig att konungen var så nära, blefvo öfverraskade, då hans majestät så oförmodadt visade sig vid gallerporten.

Men grefvinnan Eleonora skyndade emot honom. "Ers majestät!" utropade hon, i det hon gjorde en vördnadsfull och underdånig helsning.

"Ah, min grefvinna!" sade konungen. "Det är mig kärt att träffa er. Er gemål, grefve Ulfeld, kommer hit inom en half timme, skulle jag förmoda."

"Gud välsigne ers majestät!" återtog hon, medan de öfriga damerna med stum beundran betraktade den svenske hjeltekonungen. "Jag befinner mig här i den största ångest, som kan träffa en mor... Jag har från min gemål fått ett bref, som innehåller, att han redan i går skickade vår dotter Anna till Egeskov, men hon har ännu icke kommit. Jag befarar en olycka, ers majestät."

"Ja så, min grefvinna! Ni kan icke veta att fröken blifvit enleverad."

"Enleverad, verkligen, ers majestät?"

"Blif icke förskräckt, ädla grefvinna! Vi skola väl återfinna henne! Det är hennes morbror, grefve Waldemar, som träffat henne, då han smög sig från Egeskov."

Grefvinnan lugnade sig något.

Konungen fortfor: "Han har förmodligen fört henne med sig till Waldemars slott, och jag hoppas att grefve Corfitz ännu i afton träffar henne der, emedan slottet ligger så nära Svendborg, att han kan genast resa dit."

"Ers majestät har återgifvit mig lugnet."

"Jag hörde att er mor befinner sig här, fru grefvinna! Vill ni för mig framställa konung Christians vördnadsvärda enka!"

Fru Kirstine Munk, stödd af sina båda andra döttrar, framträdde.

Carl Gustaf helsade henne med mycken vördnad och den kungliga artighet, som gjorde honom så obeskrifligt älskvärd, när han ville, äfven i fruntimmers sällskap.

"Jag hade aldrig lyckan att se er kungliga gemål, min höga fru!" sade konungen, "och det gör mig ondt, att jag skall befinna mig i fiendtligt förhållande till hans son. Om den gamle store konungen lefvat, hade säkert intet krig blifvit mellan Sverige och Danmark."

"Ederb majestät!" sade fru Kirstine. "Min högstsalige gemål var i statssaker alltför erfaren, för att icke vara försigtig."

"Ja, af honom var det alltid något att lära, för oss yngre. Han var på sin ålderdom den rättvise skiljedomaren emellan Europas regenter, och konungen af Spanien kallade honom derföre konungarnes fader."

Konungen fäste sina ögon på grefvinnan Helvig. "Jag lyckönskar er, min grefvinna," sade konungen, "att hafva fått tillfälle att återse er mor."

Konungen helsade derefter på Ebbe Ulfeld.

"Och er, min öfverste, önskar jag af allt hjerta den ro, ni söker i ert fäderneslånd."

Öfversten bugade sig.

Nu vände konungen sina ögon på Isabella och tycktes förvånad att här se en person i sådan drägt.

"Det är min yngsta syster, ers majestät," sade grefvinnan Eleonora.

"Ah! jag vet," sade konungen, "det är Carmeliter-systern från Cöln! Och huru finner ni er här, om jag får fråga, min nådiga Cölner-syster? Kan ni uthärda med den oroliga verlden, som omger er här?"

Isabella såg upp på konungen med samma oförändradt kalla uppsyn, hvarmed hon såg på alla menniskor. Hon besvarade icke med ett ord konungens skämt.

Men Carl Gustaf, som nu tycktes vid skämtsamt lynne, släppte henne icke så lätt. "Jag vet icke om de fromma systrarna känna hvarandra," sade han, "men under vårt tåg i Schlesvig, hörde jag att en polsk nunna lärer följt vår armé, tills hon omkom i Lilla Bält. Har ni hört talas om henne, min fröken?"

"Nej, vi hafva inga förbindelser utom vårt kloster."

"Och likväl befinner ni er här, till och med midt på en krigsteater."

"Jag har befallning att vara hos min mor."

"Det är alltså en pligt som edra kloster-lagar icke jäfva, den att tjena och vårda fader och moder."

"Våra lagar öfverensstämma med Guds bud."

"Det beror på närmare undersökning," smålog konungen. "Till Guds bud hör ju också, att unga, sköna damer skola ingå i kristliga äktenskap."

Nunnan svarade intet. Hon endast skakade hufvudet.

"Men fruktar ni icke, min fröken, ung och skön som ni är," fortfor konungen, "att komma så nära krigets skådeplats, der en skönhet visserligen aldrig behöfver frukta att den icke erhåller tillbörlig hyllning, men der jag tyvärr måste erkänna det aktningen för ert heliga stånd i sjelfva verket just icke är så stor som den borde vara."

"Jag fruktar intet. Jag lyder hvad som är mig anbefallt och jag vet att Gud beskyddar mig."

"Är ni fullt säker derpå? Kan det icke hända, att någon djerf riddare enleverar er?"

"Gud beskyddar mig!" Nunnans svar var fullkomligt lugnt och obesväradt.

Konungen betraktade henne ännu några ögonblick, och sade derefter: "Jag tycker om ert mod och er tro, min fröken. Om ni vill, begär något af mig."

"Välan, ers majestät," svarade hon. "Gif mig då tillåtelse att få resa och vistas i ers majestäts rike och under ers majestäts beskydd, när och hvar jag vill."

"Min Gud!" utropade de båda grefvinnorna, betagne af förvåning.

Men konungen betraktade henne med en egen omisskännelig aktning. "Ni eger den, min fröken," sade han. "Jag skall låta min sekreterare ännu i afton uppsätta den. Ni skall hafva den i Egeskov i morgon, derpå ger jag er mitt kungliga ord."

"En besynnerlig begäran af min dotter," anmärkte fru Kirstine Munk, som med någon förtrytelse betraktade Isabella.

"Men jag har bifallit den. Jag skall icke glömma den. Farväl, mina damer, farväl, fru Kirstine."

I det konungen ville vända sig om, inträdde i kyrkan en herre med tvänne damer. Det var herr Laurids Ulfeld med markgrefvinnan af Baden-Durlach och grefvinnan De la Gardie.

"Se der min Hortensia," sade konungen småleende. "Välkommen, min kära niece. Nå, vill du nu medfölja oss, så skall jag sjelf följa dig öfver Bältet!"

"Jag tackar ers majestät, min nådige onkel, underdånigast," svarade markgrefvinnan, "under ett sådant beskydd reser jag tryggast, äfven om det skulle ske öfver hafvet."

"Följer ni också nu med armén, min grefvinna?" vände sig konungen till grefvinnan De la Gardie.

"Ja, ers majestät! Min gemål har förut rest till Svendborg."

"Jag vet det, min grefvinna! Jag gläder mig att ni åtminstone fick träffa honom i Odense, ehuru jag då trodde honom vara i Nyborg!"

Konungen nickade åt herr Laurids. "Farväl, herr Laurids Ulfeld!" sade han. "Tack för ert besök på Dalem i går!"

Ulfeld bugade sig endast underdånigt.

"Har ni någon helsning till er vän, kung Fredrik," tillade konungen muntert, "så skulle jag gerna kunna framföra den. Men hur är det, herr Laurids, ni har ju min kusins, grefvens af Wasaborg, lik härstädes? Hvar står det?"

Laurids visade genast den gröna kistan.

Sedan konungen betraktat den under några ögonblicks tystnad, sade han: "Det skall i vår föras till Stockholm, för att hvila i samma graf, som hans store fader. Jag skall låta ett af våra fartyg afgå dermed. Emellertid tackar jag er, herr Laurids, uppriktigt för er omsorg om den aflidnes stoft!"

Markgrefvinnan ilade emellertid fram att göra en lätt kompliment för de öfriga damerna.

Konungen räckte derefter den unga furstinnan sin arm, och de lemnade kyrkan.

Äfven det öfriga sällskapet begaf sig derifrån, en hvar med sina besynnerliga tankar.

19.

Då damerna återvände hem till Egeskov, qvarlemnade grefvinnan Eleonora vid Qverndrups kyrka en betjent, som skulle invänta grefve Corfitz Ulfeld och genast föra honom till Egeskov.

Då grefven kom och af betjenten hörde omtalas besöket i kyrkan, befallte han, att den äfven skulle öppnas för honom.

Då han inträdde i fädernegrafven, var betjenten, som lyste honom med en fackla, hans enda följeslagare. Det dystra hvalfvet återskallade tungt af hans steg i det ödsliga rummet. Men han kände noga hela sin familje-historia och förhållanden, äfvensom dess medlemmars hvilorum, han var derföre väl bevandrad bland de döda derinne i hvalfvet och hemmastadd i deras graf.

Der han framgick, stannade han här och der bland kistorna och lade begrundande ett finger på locket, under det betjenten lät facklans röda sken belysa det, hvarvid grefven genast erinrade sig hvem den döde var.

Vid grefvens af Wasaborg kista studsade han. Betjenten belyste den på alla sidor, men då ingen plåt med inskrift syntes, ökades grefvens oro. I ett förrädiskt hjerta hvimla oupphörligt de mörka och ångestfulla känslorna, liksom de svarta tankarne i själen. Grefven kände sig på en gång förbittrad och trodde sig ana något ondt. Men ändtligen sade han till betjenten: "vidare," och besåg äfven de öfriga kistorna längre in i hvalfvet. Dem kände han alla.

Han återvände derefter ånyo till den gröna kistan.

"Niels," sade han till sin betjent, "hur skola vi få veta, hvems denna kista är?"

Betjenten teg och fortfor att belysa den på alla sidor.

Slutligen utbrast han: "Herr grefve, den här har nyss varit öppnad. Se här märken efter uppbrytningen."

Grefvens nyfikenhet ökades. "Om här finnes någon," utbrast han ifrigt, "som kunde gifva oss upplysning? Kanske skulle klockaren kunna göra det?"

"Om ederś grefliga nåde befaller, skall jag hemta honom," sade betjenten.

"Nej, nej," var grefvens svar, "jag vill icke blifva ensam här."

Betjenten slog hastigt upp ögonen och upplyfte facklan, så att ett skarpt sken föll öfver grefvens ansigte.

Då röt längs fram ifrån choret en förfärlig stämma de orden: "Ve förrädaren!"

Grefven ryste tillsamman för de förfärliga orden, och betjenten var nära att fälla facklan.

Då fackelskenet i betjentens skälfvande hand flög emot jerngallret till kyrkan, begynte skuggorna af gallerstängerna att på ett besynnerligt sätt spela i sjelfva kyrkan. Det flämtande skenet gaf en rörlighet åt de fantastiska skuggorna, som gjorde att grefvens inbillning såg kyrkan med ens befolkad. För hans samvete gestaltade sig dessa väsenden, såsom hotande minnen af det bedragna fäderneslandets svikna förhoppningar, dess kränkta rättigheter. Grefven kände en krampaktig ryckning genom sitt bröst, och höll sig skälfvande fast vid den gröna kistans hörn, för att icke nedstörta.

Så rådde en tystnad i kyrkan, en lång, graflik tystnad.

Men på en gång brast åter dunderrösten lös, och upprepade tvänne gånger sitt betydelsefulla: "Ve förrädaren!"

Men nu förändrade sig ögonblickligt grefvens sinnesstämning. "Ha!" utropade han förbittrad. "Det är någon usel konstmakare, som vill drifva sitt lumpna spel här i kyrkan; följ och lys mig, Niels."

I detsamma hade grefven dragit sin värja och rusade fram genom gallerporten i kyrkan.

Men här träffades värjan af ett slag af en annan dragen klinga, som slog den ur grefvens hand, så att

den föll ned på kyrkgolfvet. Grefven kastade sig ett steg tillbaka.

Då träffade honom öfver axeln ett slag af en flat klinga, och med raska steg skyndade en mörk krigargestalt förbi honom, ut ur kyrkan.

Grefven hade tillräcklig besinning att ånyo upptaga sin värja, medan betjenten upplyfte facklan, som belyste den bortilande gestalten på ryggen.

"Det var ingen annan än Otto Krag," sade grefven; "men honom skall jag träffa i sinom tid. Konster af sådant slag, som denna, är jag för gammal att låta skrämma mig utaf."

Grefven lemnade derefter försigtigt, med handen på värjan och noga uppmärksamhet på allt, som betjenten belyste, kyrkan, och begaf sig ned till platsen, der hästombytet skulle ske. Konungen och de fleste af hans svit hade redan rest förbi och de flesta af dem, som kommit af nyfikenhet till stället, begifvit sig bort. De bönder, som voro qvar med sina hästar, utgjorde endast en liten skock, som icke tycktes hafva begrepp om hvad som tilldragit sig i kyrkan, ty de stirrade, med vanlig tanklöshet, på grefve Corfitz, såsom på andra herrar, hvilka de icke kände.

Utan att tala med någon annan, kastade sig grefven i sitt åkdon, hvarefter betjenten tog vägen till Egeskov.

Då grefven åkte in på denna borggård, som äfven tillhört honom, emedan den varit familjens, ilade öfver honom en besynnerlig känsla. Hvad han nyss erfarit i kyrkan, ehuru han föraktade det, förbittrade honom likväl ganska djupt. Att han numera endast blef en gäst hos sin broder på Egeskov, var hans eget fel, ty han hade åt brodern sålt sin andel. Men nu kände han ett slags ånger deröfver. Väl hade han förbehållit sig sin andel i familjegrafven i Qverndrup, der Ulfeldarne och Christian den fjerdes barn med Kirstine Munk skulle hafva sin hviloplats; men det anade honom, att, då han icke under sin lefnad egde något att säga, skulle han icke heller få hvila efter

sin död. I hans upprörda och missnöjda själ trängde sig mörka och fruktansvärda skuggor.

Men då slädan stannade framför trappan, ilade ut ur slottet, till hans möte, till hans famn, en englalik gestalt, full af huldhet och skönhet.

Det var förrädarens ädla maka, som slöt sig till hans bröst.

Historien företer ofta de sällsammaste motsatser. En af dessa utgör Corfitz Ulfelds och hans grefvinnas förhållande och öden. Ingen forskning har kunnat upptäcka ett drag, som kunde förmildra skuggorna af hans ränkfulla och förrädiska karakter, medan grefvinnans bild, i den rena helgonglansen af sina dygder och höga naturgåfvor, allt mera skön och förädlad, sist genom ett långvarigt martyrlidande, framstår uti häfderna. Vedergällningen träffade honom redan i tiden, emedan han slutligen landsflyktig afled och undangömdes i en graf på Rhenstranden; men hon, som med obrottslig trohet och ömhet, utan att deltaga i sin makes förrädiska anslag, följde honom och lydde honom, fick gälda sin kärlek med ett fängelse, hvars marter endast ett hatfullt qvinnohjerta, så svart, som drottning Sophia Amalias, kunde uppfinna så grymma. Grefvinnan Eleonora Christina genomgick likväl sitt lifs eldprof, så att, då den hatfulla drottningen aflidit, hennes fängelse öppnades och hon fick tillbringa en lugn och glad ålderdom i Mariboe kloster på Falster.

Men utan att för det närvarande tänka på den ovissa framtiden, förde grefvinnan, efter första helsningen, sin gemål upp till den öfriga familjekretsen.

Grefve Corfitz omfamnade först sin vördnadsvärda svärmor.

"Gud välsigne dig, min son!" utropade den gamla. "Du har icke svikit de dina! Må konungar och furstar döma som de behaga! Men mot mig har du visat icke blott ett sonligt, utan ett ädelmodigt hjerta."

Eleonora Christina, som med fördubblad tacksamhet erkände hvarje ord, som sades till hennes gemåls beröm, kysste ömt den moderliga handen.

Men grefve Corfitz sade, med sin vanliga, fina artighet: "Det var väl den enklaste och vanligaste riddarpligt att försvara oskulden, och min egen svärmors ära måste ju vara mig lika dyrbar, som min makas och min egen."

Den gamla konungaenkan omfamnade honom ånyo och nedsjönk derefter, utmattad af så många själsskakningar, på sin länstol. Eleonora, som först blef förskräckt öfver hennes matthet, lugnade sig likväl vid närmare besinnande. Endast Isabella fortfor att med uteslutande uppmärksamhet betrakta den gamla.

Mötet mellan bröderna Corfitz och Laurids var stelt och tvunget. Emellan dem hade aldrig rådt någon ömmare själsfrändskap, så att de endast helsade hvarandra med höfliga ord och bugningar.

Corfitz fäste, ehuru endast i förbigående, en blick af mera nyfikenhet på den besynnerliga nunnan. Hon tycktes icke hafva gifvit akt på honom.

Här sutto således tre af bröderne Ulfeld och tre af Christian den fjerdes döttrar tillsammans. Deras samtal vände sig snart på det för alla vigtiga samtalsämnet: Danmarks olyckliga ställning.

Om det för Laurids var en djupt smärtande tanke i konung Fredriks hotade läge, kunde deremot Corfitz icke undertrycka sin segerglädje deröfver, att den högmodige och ensidige konungen ändtligen låg under för en öfvermakt, som skulle återställa Corfitz sjelf på höjden af den ära, från hvilken Fredrik störtat honom. Hos Corfitz låg ingen känsla af det blodsband, som dock förenade hans maka med den hatade monarken. Dock må rättvisligen erkännas, att det just var Fredrik sjelf, som handlade såsom skulle han helt och hållet förnekat detta blodsband. Laurids, som i allmänhet hade ett eftergifvande och försigtigt lynne, framkastade endast alltemellanåt något ursäktande och förmildrande ord, ingifvet af hans enskilda vänskap för konungen. Men Ebbe, som visserligen slutit sig till Sverige och dess konung, öppet och ärligt, derföre att han ansåg sig kunna välja den han behagade till sin herre, men som icke derföre öppnat sitt hjerta

för hatet och förräderiet, var ett slags medlare mellan de båda olika tänkande bröderna.

Något senare begynte en och annan af Egeskovs grannar att infinna sig der på besök.

Tvänne bland dessa gäster voro rikråderna Ivar Wind och Jörgen Brahe. De kommo från Odense.

Vid åsynen af grefve Corfitz, tycktes de båda riksråden något förlägna, men Laurids emottog dem med sin vanliga enkelhet och gästfrihet, så att de snart öfvervunno den första förlägenheten.

"Det ser temligen tomt ut efter svenskarne," anmärkte Ivar Wind.

"Hur menar ni, min bäste Ivar?" inföll Laurids. "De hafva ju ingenstädes plundrat, utan tvärtom ådagalagt den strängaste och vackraste manstukt!"

"Det förstås!" medgaf Ivar, "men jag menade, att man nu icke ser till några svenskar mer, utan att vi, som förr, få i fred och ro sköta våra egna angelägenheter. Vi ämna i öfvermorgon öppna våra domstolsförhandlingar ånyo i Odense."

Grefve Corfitz kastade en förvånad blick på herr Ivar, men sade intet.

"Ja," tillade Jörgen Brahe, "det var besynnerligt med detta krigståget. Kom fienden öfver oss såsom ett oväntadt oväder, så har han då också lika hastigt dragit hädan."

"Har hela hären tågat bort?" frågade Laurids.

"Den befinner sig i full marsch," försäkrade herr Ivar. "Alla regementen hafva begifvit sig till Svendborg, och derifrån ämnar svenske kungen gå öfver isen — hvart, det må Herren allena veta!"

Nu spände Corfitz en skarp blick på Ivar Wind. "Om ni, herr riksråd, icke vet det, så kan jag upplysa er, att marschen går direkte på Köpenhamn. Hvad der kan komma att afgöras, torde äfven för er, herr Ivar, blifva af vigt och betydelse."

"Möjligtvis, herr grefve," sade Ivar. "Men ännu ha vår Herres vindar väl icke tröttnat att blåsa."

"Vi skola hoppas det, så länge hans majestät har medvind," inföll grefve Corfitz. "För öfrigt, hvad så-

dana vindar beträffar, som omtalas i den heliga skrift, att ingen ser hvadan de komma eller hvart de fara, dem aktar hans majestät ganska föga."

Herr Ivar Wind rodnade men kunde icke svara ett ord.

Då yttrade herr Jörgen Brahe: "Ja, den heliga skrift talar om vädren, att de uträtta den högstes befallningar, och vi kunna ju icke —"

"Jag förstår er mening ganska väl, herr riksråd!" inföll grefve Corfitz; "den är, för att tala öppet, grundad på den önskan, att konung Carl Gustaf och hans här skola omkomma på hafvet, om hans majestät skulle företaga sig att tåga öfver. Men märk, herr riksråd, detta *om!* Ännu åtminstone befinner sig den segrande svenska hären på Fyen."

Äfven Brahe tystnade.

Då gjorde Isabella ett korstecken öfver sin mor, fattade ifrigt sitt radband samt begynte halfhögt läsa "Ave" och ett par andra latinska böner.

Grefvinnan Eleonora och Helvig skyndade fram. "Min Gud!" utropade Eleonora. "Vår mor blir vanmäktig!"

"Hon mår illa!" tillade Helvig. "Befaller ni något, min mor?"

Men fru Kirstine gjorde endast ett tecken med handen, att alla skulle vara stilla. Derefter lutade hon matt sitt hufvud mot stolskarmen.

De närvarande herrarne sågo bestörta på hvarandra.

Grefve Corfitz trädde sakta fram, fästade sina blickar på den gamla och hviskade: "Känner ni någon önskan, som vi kunna uppfylla, min vördade svärmor, så gif oss den tillkänna!"

"Jag önskar tala med biskopen!" svarade den gamla matt men tydligt.

"Ville du, broder Laurids, genast skicka ett bud till Odense!" vände sig Corfitz till sin bror, och denne lemnade rummet.

De båda rikstråden sågo på hvarandra, tvekande huru de borde göra, men nyfikenheten att få erfara huru det skulle slutas med fru Kirstine, höll dem qvar.

"Bedjen för mig och med mig, mina barn!" hviskade fru Kirstine.

De båda grefvinnorna föllo på knä vid hennes fötter och hon lade en hand på hvarderas hufvud. Isabella stod med oafbruten uppmärksamhet och mumlade sina böner.

Fru Else framträdde till grefve Corfitz och hviskade: "Kanhända vill den ädla frun komma till hvila? Får jag låta bereda henne en säng?"

"Jag tackar er, min goda och välvilliga fru svägerska!" hviskade grefven tillbaka. "Tack också för denna er uppmärksamhet. Men vi skola icke flytta fru Kirstine, om hon icke sjelf önskar och begär det."

Allt mera matt böjde sig den gamlas hufvud åt sidan. Hennes kroppshydda hade icke styrka att genomgå de skakningar, som de senaste dagarna träffat henne. Men det var ännu med en tanke af tillfredsställelse, med en känsla af nöje, som hon kände sig omgifven af sina närmaste, eller åtminstone några af dem. Van att umbära dem, yttrade hon också nu endast helt tyst sin längtan efter den, som dock alltid låg modershjertat närmast, nämligen den äldste sonen, grefve Waldemar. Grefvinnan Eleonora var den, som i hennes blickar först och tydligast läste och förstod denna längtan.

Hon talade nu med Laurids härom, liksom hennes gemål förut om budet till biskopen, och äfven till Waldemars slott afgick ett bref, som Eleonora hastigt uppsatte.

Medan damerna sysselsatte sig omkring fru Kirstine, samlade sig herrarne vid ett af fönstren.

"Vi måste bereda oss på en sorglig upplösning," sade Ebbe. "Den gamla frun kan icke längre uthärda."

"Det förefaller så i sjelfva verket," anmärkte Ivar Wind. "Kanhända vore det bäst, om vi reste hem, broder Jörgen, för att icke störa den åldriga fruns sista stunder."

"Blifven qvar hos mig, mina vänner," bad herr Laurids; "vid ett så sorgligt tillfälle är vänners närvaro tröstande. Kommen, om det behagar er, mina herrar, så gå vi upp i mitt bibliotek. Vi lemna damerna för sig sjelfva med den sjuka."

"Du har rätt, Laurids," inföll grefve Corfitz. "Det är i alla hänseenden värdigt, att här finnas ansedda män tillstädes, om något dödligt skulle komma åt konung Christian den fjerdes enka. Jag, för min del, måste blott beklaga att jag icke vågar längre dröja. Min konungs befallning kallar mig till Svendborg ännu i afton."

Grefven bugade sig med dessa ord till afsked åt riksråden, hvilka följde Laurids.

Derefter närmade grefven sig den gamla. Hon var nu så matt, att hon icke förmådde tala högt. Men hennes blickar uttryckte ännu fullt medvetcu kärlek, då hon fästade dem på sina närmaste.

Tiden fortskred emellertid. Grefvens hästar hade redan i tvänne timmar stått förspända på borggården, men han dröjde ännu hos sin svärmor. Han fruktade att afskedet från henne skulle blifva det sista, och uppsköt det så länge som möjligt.

En sak blef genom hans dröjsmål vunnen. Biskopen kom tillstädes. Han hade träffat budet från Egeskov i Dalem, och följde det genast.

Då den långa, mörka, magra gestalten, biskop Rasmussen, inträdde, mötte honom grefven med mycken artighet. "Välkommen, ers högvördighet," sade han. "Min svärmor, grefvinnan af Schleswig-Holstein önskar att, som vi förmoda, i sina sista stunder tala med ers högvördighet."

"Jag känner ingen grefvinna af Schleswig-Holstein," svarade biskopen med en dyster blick på grefven. "Om ni, grefve Ulfeld, menar fru Kirstine Munk, så torde ni erinra er, att titeln grefvinna blifvit henne förnekad genom ett kungabref af konung Fredrik."

"Ers högvördighet!" sade Corfitz skarpt. "Här borde icke väckas, minst af en andans man, någon tvist om sådana ämnen, vid ett tillfälle, då en men-

niskosjäl skall beredas att framträda inför Gud, men jag vill likväl påminna ers högvördighet, att för närvarande heter den, som i kraft af vapnens makt och eröfringens stränga rätt, herrskar öfver Fyen, Carl Gustaf, konung af Sverige."

"Men jag lyder endast min lagkrönte konung, och är honom trogen i lif och död."

Grefven spände sina gnistrande ögon i honom. "Ni nalkas en dödssäng, herre. Det är en döende som kallat er till sin tröst. Vill ni utöfva ert embetes pligter såsom det höfves en andans man, eller behagar ni genast vända om ifrån den döende!"

"Jag skall tala med fru Kirstine Munk!"

"Så tala då, ty hon önskar att tala med er. Hvad titeln beträffar, är den för en döende likgiltig. Men sedan hon gått till den eviga friden, har jag ett ord att tala derom med ers högvördighet! Var god och följ mig!"

Grefven införde biskopen i den sjukas sal och förestälde honom för sin svärmor.

"Ehuru det sker med smärta," sade grefven, "måste jag vid samma tillfälle lemna er, min vördade mor! Min konungs bud kallar mig härifrån. Men jag hoppas att ännu, med Guds hjelp, få återse eder!"

"Om det är Guds vilja!" suckade den gamla undergifvet.

Grefven kysste med mycken rörelse hennes hand, omfamnade sin hustru och sina svägerskor samt lemnade, efter en hotande blick på biskopen, rummet. På gården tog han afsked af sina bröder och afreste.

I den döende konungaenkans rum rådde en högtidlig stillhet, under det hon och den andlige sakta samtalade. De båda grefvinnorna hade vördnadsfullt dragit sig tillbaka, men Isabella bibehöll ihärdigt sin plats vid den gamlas stolskarm. Hon, som eljest tycks så likgiltig för hela den yttre verlden, spände dock nu skarpa ögon på biskopens mörka gestalt, under det hon emellanåt gjorde ett korstecken, än öfver sin mor, än emot honom och än emot sitt eget bröst.

De båda rikeråden hade under tiden haft sina öfverläggningar med herr Laurids på biblioteksrummet. Då de erhållit underrättelse om biskopens ankomst, beslöto de att dröja och tala med honom.

Efter en timmes samtal med fru Kirstine, inträdde biskopen till herrarne. Äfven herr Laurids var med dem tillstädes.

"Ers högvördighet!" började Ivar Wind, "vi befinna oss här verkligen i någon tvekan. Det vore för oss godt att få öfverlägga med ers högvördighet om den närvarande ställningen. Hur är det med fru Kirstine?"

"För henne återstå icke många timmar på jorden."

"Det kan då också vara likgiltigt. Det är om svenskarnes närvaro, som vi behöfde tala. De äro ju ännu icke allesammans borta, men de aftåga väl snart!"

"Från norra Fyen äro de borta," försäkrade biskopen. "Vi hafva kommit undan faran temligen lätt, ty de hafva här farit ganska beskedligt fram."

"Godt, ers högvördighet!" yttrade Jörgen Brahe. "Vi skola då taga våra mått och steg, för att bibehålla Fyen åt sin rättmätige konung, så snart svenskarne aftågat. Få vi räkna på ers högvördighets medverkan?"

"I allt, som afser vår rättmätige konungs, hans majestät konung Fredrik den tredjes rätt och fördel."

"Jag vill då säga för ers högvördighet," återtog Ivar Wind, "att vi afse en uppresning af folket, som vi skole samla i norra delen af landet. Svenskarne efterlemna så litet manskap, och detta består af idel marodörer, att vi utan svårighet kunna öfvermanna dem, så snart Bälterna gått upp."

"Men för all del, mina herrar, låtom oss vara försigtiga!" utbrast herr Laurids. "Jag är en fridens man och vill dock gerna våga lif och blod för konungen. Men hvarken vill jag sjelf gripa till svärdet eller vill jag deltaga i någon strid. Sådant anstår icke oss, lärdomens idkare. Men om jag med råd och upplysningar kan tjena ett godt verk, är jag dertill ganska villig."

"Säg oss då, hvem vi skole få till anförare? Det är just en hufvudsak," anmärkte Jörgen Brahe.

"Nog vet jag hvilken som vore bäst passande," svarade Laurids. "Men svårigheten är att kunna sätta sig i förbindelse med honom."

"Och hvem menar ni, herr Laurids?" frågade biskopen.

"Jag menar grefve Waldemar!"

De båda riksråden vexlade en blick med hvarandra, men sade intet.

"Grefve Waldemar!" upprepade biskopen. Men hur tänker han? Visserligen har jag hört att grefve Waldemar varit ämnad till befälhafvare."

"Han befinner sig för närvarande på Waldemars slott," upplyste Laurids.

"Det är väl icke omöjligt att få underrättelser till honom," anmärkte biskopen. "Låtom oss tänka på någon utväg. Det är herr Laurids, som nu bör kunna gifva oss råd."

"Jag vet icke någon pålitlig budbärare. Nyss har ett bud blifvit afskickadt från min svägerska med ett bref om hans mors dödssjukdom. Kanhända kommer han hit i anledning deraf."

"Godt, då vilja vi vänta honom här!" förklarade riksråden.

20.

Den högtidliga tystnaden i den döendes rum och den tysta verksamheten inom de grubblande herrarnes bröst, der så många oroliga stämplingar hvälfde sig, afbrötos sent på aftonen af en massa anländande svenska trupper. Det var det svenska infanteriet som anlände, dels från vestra kusten af ön, dels från Nyborg. Medan manskapet inqvarterades i byn och alla gårdar fram till Qverndrups kyrka och by, anlände ett par adjutanter till slottet, der de tillkännagåfvo att

hans excellens generalbefälhafvaren med sin stab utsett sitt nattqvarter.

Vid denna underrättelse ansågo riksråden för klokast att draga sig undan. Biskopen önskade inom sig att få göra dem sällskap, men ett bud från den döende inkallade honom åter till henne.

Nu anlände en förtrupp, bestående af femtio musketörer, hvilka åtföljde ett antal af excellensens betjening.

Officeren, som anförde soldaterna, och hofmästaren, som stod i spetsen för betjeningen, yrkade genast att få tala med herr Laurids och förklarade för honom, att de togo hela slottet i reqvisition för svenske befälhafvarens räkning.

"Men jag har gäster här," anmärkte herr Laurids.

"Det kan icke hjelpas," svarade hofmästaren. "Slottet har så många rum, efter hvad det tyckes, att ni bör kunna herbergera oss också, herr Ulfeld. Hans excellens medför icke denna gång så stor svit som annars. Åtta officerare, som höra till staben, sex adjutanter, tolf pager och dessutom hofpredikanten och jag, som är hans excellens' hofmästare. Kammarbetjeningen utgör tio, taffeltäckarne äro två, köksbetjeningen fem och stallbetjeningen tjugufyra. Således tillsammans sexton officerare och deras vederlikar, som hvar och en skola hafva särskildt rum. Pagerna kunna ligga tillsammans i ett par större salar. Betjeningen utgör tillsammans fyratio personer, men af dem ligger kammartjenaren utanför excellensens egen sängkammare."

Herr Laurids fann genast, att här icke var skäl att bjuda till med någon vägran. Han öfvertänkte hastigt inom sig våningarnes belägenhet och rummens antal, och medföljde hofmästaren på en vandring omkring i rummen. I sjelfva verket var antalet af rum så stort på Egeskov, att, enligt hofmästarens begäran, tillbörligt herberge kunde tilldelas de ankomne svenskarne, utan att något intrång behöfde ske hos damerna. Likaledes fanns det rum för riksråden och öfverste Ebbe.

Efter en stund anlände hofpredikanten. Det var en tysk teologie doktor från Wittenberg. Mannen hade ett behagligt yttre, men derjemte en djerfhet och framfusighet, som förmodligen härrörde af hans vana vid kriget och dess seder.

Herr Laurids emottog honom personligen, emedan han var en lärd man, och följde honom till hans rum. Då hofpredikanten här fick höra, att grefvinnorna Ulfeld befunno sig på Egeskov, ville han genast hos dem göra sin uppvaktning.

Herr Laurids förde honom till rummet näst intill den döendes. Dit inkom i detsamma biskopen, som ändtligen slutat sin förrättning med fru Kirstine.

Så snart de andlige herrarne blifvit presenterade för hvarandra, yttrade hofpredikanten: "Jag lyckönskar mig, ers högvördighet, att hafva fått den äran att blifva framstäld för den lika lärde och ryktbare, som vördade biskop Rasmussen."

Biskopens mörka ögon fäste sig forskande på den artige hofpredikanten: "Jag vet icke att jag eger någon ryktbarhet," sade han, "åtminstone utom mitt stift."

"Men vi befinna oss just inom detta ers högvördighets stift."

"Men ni, min herre, hör alldeles icke under mitt område."

"Det hindrar mig icke att både känna och erkänna ers högvördighets förtjenster. Men efter jag har den nåden att vara bekant med grefvinnorna Ulfeld, ville jag utbedja mig att få besöka dem."

"Ni kommer då i en svår stund, herrr hofpredikant. Grefvinorna befinna sig vid sin mors dödsbädd."

"Just då, ers högvördighet, skulle jag anse mig vara på min plats."

"Var så god, herr hofpredikant, stig in och gör hvad ni anser vara passande för ert embete."

Hofpredikanten bugade sig.

"Behagar ers högvördighet," sade herr Laurids, "stiga in i bibliotheket?"

"Ah! det är sannt," utbrast hofpredikanten, "ni

är en lärd man, herr Laurids Ulfeld, och eger ett förträffligt bibliothek. Jag hoppas att ni också tillåter mig att få besöka det."

Herr Laurids såg något öfverraskad ut, men svarade höfligt: "Ganska gerna, herr hofpredikant."

Biskopen vände sig småleende till hofpredikanten. "Ni är ju protestant, min herre, liksom vi. Bered er då, ifall ni verkligen går in till damerna, att der träffa en nunna, ett värdigt föremål för ert omvändelsenit."

Hofpredikanten besvarade leendet med ett icke mindre listigt. "Det är icke första gången, ers högvördighet," sade han, "som jag får tillfälle att se och kanske tala med döttrar från de papistiska klostren."

Med dessa ord begaf sig hofpredikanten till damernas rum.

Nu ankommo först ett par adjutanter och derefter några andra officerare, hörande till excellensens svit. En af dessa vände sig genast till herr Laurids, och med mycken höflighet, men tillika bestämdhet, efterfrågade hvilka gäster som befunno sig i huset.

Då herr Laurids besvarat hans frågor, yttrade han: "Jag förmodar att hans excellens ännu i afton tager emot de båda herrarne riksråderna, äfvensom er sjelf, herr Ulfeld."

Så snart de ankomna herrarne erhållit anvisning på sina rum, begaf sig herr Laurids till riksråderna, för att underrätta dem om hvad som förefallit. De funno bäst och klokast att lyda den erhållna vinken och bereda sig på att göra sin uppvaktning hos den svenske generalbefälhafvaren.

Fru Else fick händerna fulla med fördubbladt bestyr, då hon nu skulle tillreda en passande aftonmåltid för ett så stort antal förnäma och anspråksfulla gäster.

Men i allmänhet voro Egeskovs innevånare mest bekymrade öfver den oro och det buller, som skulle störa den döende konungaenkans sista stunder.

Biskopen, som visserligen kunde afrest när han ville, beslöt likväl att också se den svenske genera

befälhafvaren och dröjde derföre hos Laurids i hans kära bibliothek.

Först då det var sent på aftonen, anlände excellensen.

En skara af ryttare, officerare och betjening fyllde borggården. En hvar poekade på anvisning till sitt rum, på mat och hvila. Alla tjenstehjon i slottet voro upptagna.

Men excellensen sjelf, emottagen af sin hofmästare och herr Laurids, begaf sig till sitt rum, der adjutanterna infunno sig hos honom dels för att rapportera, dels för att mottaga ordres.

I den stora matsalen hade fru Else uppdukat hvad huset förmådde.

Medan hon stod der i sina matmoderliga bestyr, inträdde hofmästaren.

"Min nådiga fru!" sade han höfligt. "Tillåt mig fråga, om här finnas flera gäster, som passa för excellensens bord. Han älskar fruntimmerssällskap."

"Jag beklagar omständigheterna," svarade hon, "men jag tviflar att de fruntimmersgäster, som befinna sig hos oss, kunna hafva den äran att spisa med hans nåde."

"Och skälet, min fru?"

"Det är mina svägerskor, grefvinnorna Ulfeld."

"Dem känner ju hans excellens!"

"Men var så artig, min herre, och underrätta hans excellens, att deras moder, fru Kirstine Munk, i denna stund kämpar med döden i ett af våra rum."

Hofmästaren studsade. "Jag skall fråga hvad hans excellens befaller."

"Jag har den äran att här afbida hans högvälborenhets befallning!"

"Jag skall genast skynda tillbaka!"

Hofmästaren aflägsnade sig med en mera vördnadsfull bugning, än fru Else hade väntat.

Det dröjde icke länge, innan excellensen sjelf infann sig, åtföljd af några officerare och sin hofpredikant, som under tiden blifvit kallad till honom. Han

gick med lika mycken ledighet som värdighet fram till den öfverraskade frun.

"Förlåt, fru Ulfeld!" sade han. "Jag har blifvit underrättad om att jag hitkommit i en stund, som är alltför högtidlig för att böra störas af genomtågande krigares buller. Men jag hoppas att vi icke länge skola behöfva taga er gästfrihet i anspråk, min fru."

"Det är vi, som måste be om förlåtelse," svarade fru Else under djupa nigningar. "Ers excellens gör oss en alltför stor ära! Om vi bara kunde uppfylla vår skyldighet! Jag begriper icke hvar min man är. Jag skall genast skicka efter honom, att hålla ers excellens sällskap."

"Då man befinner sig i fält får man god matlust, min fru! Skulle det derföre falla er lägligt, så ber jag att få den äran att se de öfriga gästerna på Egeskov, så att vi gemensamt kunna göra skäl för oss med den verkligen lockande anrättning, som jag ser att vår älskvärda värdinna dukat fram åt oss."

Fru Else blef alldeles förtjust öfver den svenske generalens artighet och skickade genast en betjent efter sin man. Äfven de andra gästerna infunno sig snart.

Excellensen, riksamiralen Carl Gustaf Wrangel, hade konungens befallning att samla allt det svenska infanteriet och artilleriet under sitt befäl till södra Fyen, der han skulle erhålla vidare befallning af hans majestät. Wrangel var inom sig missnöjd och bekymrad öfver konungens beslut att tåga öfver Stora Bält och gjorde sig icke särdeles angelägen att påskynda marschen. Han visste att Egeskov var ett af de angenämaste slott på Fyen och önskade att dröja der åtminstone några dagar. Ehuru olägliga förhållandena för ögonblicket föreföllo, beslöt han att artigt fördraga dem och göra sig hemmastadd på stället.

Då biskopen och riksråderna inträdde i salen, emottog Wrangel dem med mycken nedlåtenhet och visade sig särskildt vid måltiden så intagande och älskvärd, att sjelfva biskopens mörka uppsyn ljusnade mer än en gång.

Efter måltidens slut yttrade excellensen sin önskan, att få besöka den döende fru Kirstine Munk.

Herr Laurids bad sin hustru genast underrätta damerna om detta excellensens beslut, medan han sjelf ville följa honom dit. Fru Else skyndade derföre förut och de båda herrarne följde henne.

Wrangel gjorde Laurids några frågor beträffande ställningen på Fyen och stannade här och der för att uppfatta hans svar. Damerna hunno således att blifva underrättade om ankomsten.

Vid dörren till rummet mötte fröken Isabella de ankommande.

Wrangel visade en något förvånad uppsyn vid hennes anblick. "Befinner sig grefvinnan af Schleswig-Holstein härinne?" frågade han.

"Numera endast hennes stoft," svarade nunnan.

"Hon har således slutat?"

"Ja! Hon lefver icke mera på jorden."

"Men hvem är ni, min unga vän?"

"Jag är hennes dotter."

"Den aflidnas dotter? Och ni säger det så lugnt, som om hennes död icke kostat er en tår?"

"Hon är förlossad från denna usla verlden. Hvarföre skulle jag sörja den, som befinner sig hos Gud?"

"Ni är antingen en ovanligt stark själ eller — en onaturlig dotter. Låt mig se den döda?"

Excellensen trädde in. På en bädd låg den gamlas liflösa kropp, och bredvid bädden sutto de båda grefvinnorna Ulfeld försänkta i bittra tårar.

Wrangel kastade en tyst blick på den döda. Derefter, då grefvinnorna reste sig upp, trädde han fram, fattade vänligt deras händer och förklarade sitt deltagande i denna sorg.

21.

Waldemars slott ligger på den vackra ön Thorseng, hvilken förmedelst ett smalt, af romantiska par-

ker prydt sund skiljer sig från södra Fyen. Slottet har en öppen utsigt utåt ett annat sund, det som skiljer Fyen och Thorseng från Langeland. Då isens fasta täcke nu höljde vattnet, så vidt ögat kunde se, och alla skogar voro beklädda med rimfrost i stället för löf, hade hela landets utseende antagit ett uttryck, som var så främmande, att endast få af dess innevånare öfverlefvat och sett något dylikt.

Den unge svenske officeren, löjtnant Cassette, som var befälhafvare öfver besättningen på Waldemars slott, hade indelat sitt manskap såsom det på sådana ställen, under detta fälttåg, var vanligt. Sjelf hade han åt sig utsett ett rum i hufvudbyggnaden, derifrån han kunde se ned på borggården och iakttaga manskapets uppförande.

Sedan han vidtagit alla sina anstalter inom slottet, gjorde han med ett par ryttare en liten utfärd, för att göra sig bekant med omgifningarne.

Just under hans frånvaro på denna rekognoscering, anlände om aftonen grefve Waldemar, åtföljd af sin systerdotter, till slottet. Posterna som stodo vid porten läto honom utan svårighet fara in, emedan han icke åtföljdes af någon vakt, men hans ankomst väckte dock naturligtvis uppseende, emedan han icke var väntad.

Sjelfva slottsförvaltaren, som genast infann sig, visade mycken bestörtning vid sin herres ankomst.

Emellertid intog grefven genast några rum i den öfre våningen och anvisade ett par af de närmast intill dessa belägna åt sin följeslagarinna, hvarefter han tillsade att han önskade tala med den svenske befälhafvaren.

Då löjtnant Cassette vid återkomsten från sin rekognoscering genast begaf sig upp till grefven, mötte denne honom med en nästan furstlig nedlåtenhet. "Herr löjtnant," sade han, "jag har talt med generalqvartermästaren, som jag träffade på Egeskov. Ni är välkommen, min herre, och jag hoppas att mitt folk bemött er med vederbörlig höflighet."

"Eders grefliga nåde," inföll Cassette, "täcktes finna, att jag, ehuru här inqvarterad, såsom en objuden gäst nödgas i allo rätta mig efter de instruktioner jag erhållit. Jag har befallning att visa all aktning för ställets egare, men i första rummet sörja för, att slottet hålles hans majestät konungen af Sverige tillhanda. Vågar jag derföre anhålla, att eders grefliga nåde ville tillåta mig att få del af de befallningar, som eders nåde tilläfventyrs behagar utdela i afseende på betjeningens förhållande, dels emot mitt manskap och dels emot ortens innevånare, isynnerhet dem som äro eders höggrefliga nådes underhafvande."

"Jag förstår er, herr löjtnant, och ni skall finna att jag vet huru det tillhör en person af mitt stånd att skicka sig under dessa brydsamma omständigheter. Men jag är trött i afton och behöfver i sjelfva verket vidtaga åtskilliga åtgärder i afseende på mitt hus, så att jag först i morgon kan visa mig såsom er värd."

"Jag har hittills uppgjort med slottsförvaltaren," anmärkte löjtnant Cassette, "om allt hvad som rört manskapets förplägning. Kanhända får jag fortfara till dess ers höggrefliga nåde annorlunda befaller?"

"Alldeles, min herre. Det är mig kärt att personligen få erfara sanningen af generalqvartermästarens vitsord om er. Jag finner att ni är en verklig adelsman."

"Jag har mina gods i Belgien, men jag har ansett det tillständigt att söka lära mig krigets konst inom hans majestät konungens af Sverige armé."

"Ni har valt en god skola, herr Cassette, det är ju så ni heter?"

"Eders höggrefliga nåde känner alltså mitt namn?"

"Jag hörde det af generalqvartermästaren. Dessutom vet jag att ni varit stallmästare vid min systers hof."

"Jag hoppas få förtjena eders höggrefliga nådes ynnest," yttrade löjtnanten artigt, "liksom jag vågar föreställa mig att grefvinnan Eleonora Christina Ulfeld täcktes erkänna, att jag åtminstone sökt att bevisa flit och trohet i mina göromål vid hennes hof."

"Godt, herr Cassette," svarade grefven.

Just då löjtnanten skulle aflägsna sig, öppnades dörren till ett af de inre rummen, och en ung behaglig fruntimmersgestalt visade sig. Hon nedslog ögonen och tycktes betagen af en viss tvekan.

"Farväl, herr löjtnant," tillade grefven med en allvarsam blick på den dröjande Cassette. "Jag återser er i morgon."

Cassette besinnade sig hastigt, gjorde en djup bugning för grefven och sade: "Jag ber er förlåta mig, eders nåde, men jag ser i detta ögonblick framför mig min vördade och älskade herrskarinnas dotter, fröken Anna Ulfeld, och jag anhåller att få för henne göra min ödmjuka helsning."

"Ja, det är min systerdotter," sade grefven med ett fint småleende.

Fröken Anna framträdde blyg och rodnande. Hon slog först upp ögonen och fäste en bedjande blick på sin morbror, samt vände sig derefter till Cassette. "Jag har er, herr Cassette, att tacka för mycket," sade hon. "Det är derföre kärt för mig att få återse er här."

Löjtnanten närmade sig ett par steg. "Då jag så oförmodadt återfinner er här, min nådiga fröken," sade han, ber jag att få försäkra er, att jag skall anse för en pligt och en ära att i första rummet få tjena er och sörja för er trygghet och säkerhet."

"Jag vet att jag kan förtro mig till er, herr Cassette," sade hon, "och jag gör det gerna."

"Du är naturligtvis tryggast i din morbrors hus, mitt barn," inföll grefven. "Vi anförtro båda omsorgen om vår säkerhet åt befälhafvaren för slottets besättning."

"När lemnade ni er mor, min nådiga fröken?" återtog Cassette. "Och har ni nyligen träffat grefvinnan De la Gardie?"

"I Odense i går morgon."

"I fån vidare talas vid i morgon," afbröt grefven. "Löjtnant Cassette behagade då spisa frukost med oss, så få vi ytterligare öfverlägga om ett och annat."

Löjtnant Cassette fann nu att han måste aflägsna sig. Han gjorde det med ridderlighet och inom sig beslutet att följande dag begagna tillfället af frökens närvaro, till att ostörd få tala med henne. Såsom befälhafvare på slottet borde han så kunna anordna att det blef honom möjligt.

Löjtnanten anordnade för aftonen sina vakter och ämnade derefter begifva sig till hvila, för att åtminstone drömma om henne, som han så oförmodadt träffade under samma tak.

Grefven höll emellertid samtal och öfverläggning med slottsförvaltaren och de förnämsta af slottsbetjeningen. Ehuru så många år frånvarande, hade grefven likväl haft årlig beröring med sitt gods, då förvaltaren tillsände honom penningar derifrån. Nu kom han visserligen icke de vid sjelfrådighet så vande underhafvande lägligt till pass, men nödvändigheten tvang dem att underkasta sig husbondens välde. Han förstod att kort och bestämdt afgöra allt, så att, då han icke visade sig för sträng för det förflutna, snart allt var i afseende på hushållningen ordnadt.

Vid midnatten lågo alla försänkta i sömnens armar, med undantag af posterna vid slottets portar. Men hastigt blef besättningen satt i rörelse, då just som mörkret var som djupast ett doft larm bemärktes från Svendborgssidan. Detta dofva fjerran buller föreföll så besynnerligt, att posterna rapporterade det och underofficeren inträdde till löjtnanten för att underrätta honom derom.

Cassette skyndade upp och begaf sig ned till sjöstranden midt framför slottet för att lyssna.

Det besynnerliga dånet förklarades genast af löjtnanten såsom ett tecken till en armées antågande. Men ett par af ryttarne, som också voro förståndiga karlar, ansågo det vara omöjligt, att kungen nu skulle tåga ut på isen, då kylan slagit sig. Det hade nämligen blifvit töväder under natten.

Löjtnanten lät i alla fall besättningen väckas och gå i gevär.

Besättningens rörelse hade äfven väckt de öfriga invånarne i slottet, och då ingen visste hvad som var på färde, samlade sig så väl betjeningen som grefven och sjelfva fröken Anna i slottet.

Så snart Cassette varseblef ljus i grefvens rum, begaf han sig dit.

"Jag ämnade just skicka till er, herr löjtnant!" sade grefven. "Hvad är det för larm i slottet?"

"Förlåt mig, ers höggrefliga nåde! Jag hade just med flit förbjudit att trumpeterna skulle få blåsa, för att icke väcka ers nåde, men jag har låtit besättningen gå i gevär, för att vara beredd på hvad som kan inträffa. Här måste utomkring oss vara folk i rörelse."

"Jag skall skicka ut för att höra efter mina underhafvande. Jag vill hoppas att de icke företagit sig något oråd. Om sådant skett, kan jag åtminstone försäkra, att det icke blifvit med mitt medvetande eller med min vilja."

"Derom vill jag också gerna vara öfvertygad, ty ers nåde är både för erfaren och för högsinnad att deltaga i något anslag, som vore lika ovärdigt som olyckligt."

Grefven skiftade icke färg, men han fäste på löjtnanten en besynnerlig skarp blick.

"Förlåt, fröken Anna, att er hvila blifvit störd," vände sig löjtnanten till den unga damen; "men det var ingalunda min afsigt att oroa någon, ehuru min pligt älägger mig vaksamhet."

"Bäste herr Cassette," sade hon, "hvad är på färde?"

"Jag vet det ännu icke bestämdt. Men någon fara behöfver ni icke frukta, min fröken."

"Jag fruktar icke heller. Jag vet, att nog sörjer herr Cassette för min säkerhet."

"Tack för detta förtroende! Men jag måste skynda ut till mitt folk igen! Oroa er icke, ers höggrefliga nåde!"

"Jag skall också sjelf gå ned," sade grefve Waldemar.

Löjtnanten bugade sig och skyndade förut.

"Min nådige morbror!" utbrast fröken Anna; "om ni går ned, har jag ingen ro! Jag följer med ut på borggården."

"Gör som du vill, mitt barn. Men kläd dig likväl försigtigt! Det är en kall vinter!"

Då löjtnanten som bäst visiterade sina poster, hördes ett anrop af den, som stod närmast utanför slottsporten. Anropet upprepades gällt och skarpt. Hästar stannade.

Cassette skickade genast ut sin underofficer med en patrull.

Efter några minuters uppehåll öppnades slottsporten och en släda, innehållande ett par fruntimmer, körde in. De ryttare, som åtföljde den, befunnos vara svenskar.

I skenet af de ljus, som blifvit ställda i slottsfönstren, stannade slädan framför den vidlyftiga trappan. Det skedde i samma ögonblick, som grefven och fröken Anna trädde ut ur slottet.

Löjtnant Cassette var den förste som närmade sig slädan.

"Ah, det är ni, min nådigaste grefvinna!" utropade han.

"Ja," svarade grefvinnan De la Gardie. "Och det är hennes durchlaucht markgrefvinnan af Baden-Durlach, som jag har den äran att åtfölja. Jag vet att ni är befälhafvare på slottet, löjtnant Cassette. Vet ni om här finnas några lediga rum, der vi fruntimmer kunde få hvila ut en stund."

"Här kommer grefven sjelf!"

I det grefven trädde fram för att såsom värd emottaga de anländande gästerna, steg löjtnanten ett par trappsteg uppför trappan. Fröken Anna, som igenkänt grefvinnan De la Gardies röst, steg ned för att emottaga den ädla väninnan; men Cassette fattade henne i detsamma vid handen och uppehöll henne.

"Förlåt mig, fröken Anna!" hviskade han. "Men jag behöfver ovilkorligen tala några ord med er. Både er och allas vår säkerhet beror derpå. Men jag önskade att ingen menniska på förhand fick någon aning derom."

"Också jag ville gerna säga er några ord, bäste Cassette! Men jag är här så ensam och främmande."

"Emottag mig i ert eget rum, min fröken, så snart grefven infört sina gäster!"

Orden flögo hastigt och under hvimlet obemärkt emellan de unga.

Vid åsynen af markgrefvinnan, som steg ur slädan, visade sig grefven gladt öfverraskad. Han helsade med en artighet, som emot hans eljest så stela och högdragna väsende gjorde ett starkt afbrott, de båda sköna damerna och yttrade: "Jag beklagar djupt att jag icke ännu är så hemmastadd i mitt eget hus, att jag kan undfägna så dyrbara och älskade gäster, som det vore dem värdigt. Men jag hoppas, att jag skall vinna öfverseende, då jag åtminstone gör allt hvad huset förmår, för er beqvämlighet, mina damer!"

"Vår afsigt är icke att förorsaka besvär," sade markgrefvinnan. "Vi anhålla endast att här få hvila ett par tre timmar, till dess det blir dager."

Grefven räckte sin hand åt markgrefvinnan. "Allt som finnes här, står till ers durchlauchts tjenst och förfogande! Behaga damerna följa mig upp?"

Han ledsagade markgrefvinnan uppför trappan.

Emellertid kastade sig fröken Anna i grefvinnan De la Gardies famn och emottogs af henne med den nästan moderliga ömhet och välvilja, som hon, alltsedan deras gemensamma fångenskap under kriget, visat henne.

Medan äfven de båda följde grefven och markgrefvinnan, hviskade Anna till sin moderliga vän: "Här föregår farliga saker! Hjelp mig, råd mig, min ädla grefvinna!"

"Hvad menar ni, min älskade Anna?" frågade grefvinnan.

"Följ mig i mitt rum, om det går an att lemna markgrefvinnan!"

"Vi skola se till. Var emellertid lugn, fröken Anna, vi ha här svensk besättning och hela den svenska armén är i antågande."

"Så mycket värre! Men jag skall sedan säga hvad jag fruktar."

Grefven införde damerna i ett förmak, der han inbjöd dem att aftaga sina reskläder. Sedan markgrefvinnan försäkrat, att hennes mening icke var att få gå till sängs, emedan hon icke var sömnig, anhöll grefven att, efter en stund, få inträda i hennes rum för att få samtala med henne. Hon förklarade att han skulle vara välkommen.

Några af slottets qvinliga betjening infunno sig hos de främmande damerna, för att gå dem tillhanda. Så snart grefvinnan De la Gardie hunnit ordna sin drägt, gjorde hon en artig kompliment för markgrefvinnan och följde fröken Anna till hennes rum.

"Hvad menar ni, min goda Anna?" frågade grefvinnan, så snart de blifvit ensamma.

"Jag anförtror mig åt er, som åt min mor, fru grefvinna!" sade fröken ängsligt. "Jag vet icke om jag vågar tiga eller om jag måste upptäcka hvad min morbror förehar."

"Upptäck det för mig!"

"Då han tog mig vid Egeskov så till sägande till fånga, behandlade han mig med mycken godhet, och har icke visat mig det ringaste misstroende. Han har till och med i min närvaro afhandlat sådana saker, att jag bäfvar för att veta dem. Vi reste nämligen, innan vi begåfvo oss hit, till ett slott, som heter Nakkebölle, der vi förblefvo öfver natten. Derifrån hafva vi varit på Ærö, der ganska besynnerliga saker hafva förefallit."

"Men hvad har grefven för planer i sinnet? De der besynnerliga sakerna, hvaruti bestå de?"

"Min morbror har talat med många besynnerliga personer, och i synnerhet med en ifrig herre på Gottesgabe slott, som ligger på Ærö. För er, min moderliga vän, kan jag säga det rent ut, här åsyftas en uppresning emot svenskarne, så snart kungen med hufvudstyrkan aflägsnat sig, och kanske till och med utan afseende på kungens närvaro. Om bara isen går upp, anser man kungen vara så godt som fången."

Grefvinnan smålog. "Redan då jag såg grefve Waldemar på Egeskov, trodde jag att han var särdeles ogynnsamt stämd emot oss svenskar," anmärkte hon. "Men att han verkligen skulle uppgöra en plan emot oss, det hade jag icke väntat. Till en sådan syntes mig den ädle grefven alltför stel och stolt."

"Jag är full af bekymmer, min ädla grefvinna! Men det var ju min pligt, att upptäcka allt för er? Om jag har gjort orätt deri, ber jag Gud förlåta mig. Men vi äro ju svenskar, vi också! Här är dessutom svensk besättning i slottet! Vi måste väl derföre vara vår konung trogne!"

"Ja, den redlige och pålitlige Cassette är den som här förer befälet."

"Vi kunna ju förtro oss åt honom? Men jag vill icke förråda min morbror, och han måste lofva att icke göra honom på något sätt illa. Tror ni att han kan lofva det, min grefvinna?"

"När skulle resningen ske och huru skulle den tillställas, min bästa fröken Anna?"

"Grefven, min morbror, skall sjelf skicka bud när allt är i ordning, och då skall allt vapenfört manskap, som herrarne kunna skaffa tillsammans på småöarna, komma öfver till Thorseng och derifrån föras till Svendborg."

"Det är godt, min bästa Anna! Låt oss nu icke låtsa om någonting tills vidare? Vi skola endast tala med Cassette, om vi få lägenhet dertill."

Anna rodnade. "Han har begärt att få tala med mig i afton. Ack, om ni, som har så mycket förstånd och så mycken godhet för mig, min goda grefvinna, ville råda mig!"

"Gerna, mitt goda barn! Ert förtroende till mig skall jag icke missbruka, var öfvertygad derom. Låt honom komma! Hvar skola vi taga emot honom? Jag skall gerna vara närvarande —"

"Ack min grefvinna —" sade fröken med bedjande, besynnerligt tveksam ton.

"Ah, jag förstår? Öppna ert hjerta fullkomligt, goda Anna, för mig! Jag har ju också er mors för-

troende, och jag anar nog ert hjertas beskaffenhet! Var säker om mitt uppriktiga deltagande!"

Fröken kastade sig i grefvinnans armar och lättade sitt betryckta sinne med en flod af tårar.

"Lugna er, mitt goda barn!" sade grefvinnan. "Ni behöfver hvarken blygas eller frukta. Jag har hört er mor tala så mycket om Cassette, och äfven jag känner honom så väl, att jag kan råda er, om ni vänder er till mig med ert förtroende."

"Ack, hvad skall jag svara honom?"

"Det kommer väl an på hvad han säger. Men kanske ni anar det förut?"

"Ack, jag vet ju icke! Men jag är så orolig!"

"Låt oss, efter vi befinna oss ute i fält, vi fruntimmer äfven, taga vårt parti hastigt och beslutsamt. Jag skall säga er rent ut, min goda Anna, att jag icke är obekant med det intryck Cassette gjort på ert hjerta. Han är en käck och duglig officer, adelsman, oberoende, till och med rik. Er mor, Anna, tror jag icke har något emot en förbindelse med honom. Var derföre lugn och låt oss hoppas. Vill han tala med Anna ännu i afton eller rättare i natt?"

"Ja, men jag vet icke hvarom han vill tala!"

I detsamma hördes en sakta knackning på yttre dörren af frökens rum.

Anna skälfde häftigt. "Det är han!" hviskade hon. Men huru hon kunde veta att det var han, eller han veta hvar hennes kammare eller kammardörr funnos, det förblef en gåta.

"Öppna då, min bästa Anna!" sade grefvinnan. "Men vänta, här kommer någon annan!"

En af slottets tjenarinnor kom från de inre rummen och anhöll att grefvinnan och äfven fröken skulle komma in till grefven och markisinnan.

"Jag kommer genast!" sade grefvinnan. "Tala med honom! Säg honom allt!" hviskade hon till fröken. "Fröken Anna kommer väl snart efter?" tillade hon högt.

Fröken böjde endast hufvudet till tecken af bifall, och grefvinnan lemnade den bäfvande flickan ensam.

Då grefvinnan inträdde i det förnämsta förmaket, sutto grefven och markgrefvinnan bredvid hvarandra och tycktes båda vara nöjda med det samtal, som de nyss slutat. Grefven reste sig upp och välkomnade grefvinnan med mycken artighet.

"Min nådiga grefvinna!" sade han, "jag hör af hennes durchlaucht att den svenska armén verkligen har satt sig i marsch öfver Stora Bält. Ni ämnade följa med, fru grefvinna! Men jag har öfvertalat hennes durchlaucht att dröja här. Skulle icke också ni, fru grefvinna, anse för klokast, att dröja till en mera gynnande årstid?"

Grefvinnan studsade först, men svarade artigt: "Ehuru smickrande det vore för mig, att få förblifva här i hennes durchlauchts höga sällskap, så beror jag likväl naturligtvis af min gemål. Han väntar att jag skall möta honom i dagningen vid Rudkiöbing."

"Men han kommer ju att tåga här så nära förbi, att vi kunde skicka till exempel en af de svenske ryttarne, som höra till besättningen här på slottet, till hans excellens med ett bref eller kanske till och med endast med en muntlig helsning, om ni önskar det, fru grefvinna!"

"Naturligtvis bestämmer ers durchlaucht helt och hållet resan efter sitt behag, och jag föreställer mig att det skall förefalla ers durchlaucht i flere hänseenden beqvämligast att dröja här och begagna hans grefliga nådes gästfrihet. Men jag ber om tillåtelse att få fullgöra min gemåls befallning."

Grefven skakade missbelåten sitt hufvud. "Åtminstone skulle jag önska att ni dröjde tills det blir full dager, min fru grefvinna! Ni hinner i alla fall utan svårighet på mindre än en timme härifrån till Rudkiöbing, om icke er gemål afstår från den önskan att låta er dela farorna af en öfvergång med armén öfver isen."

"Jag har fattat mitt beslut!" sade markgrefvinnan, som hastigt steg upp och fattade grefvinnans hand samt tryckte den med en egen ifver. "Äfven om jag icke kan öfvertala er, min grefvinna, att dröja,

blir jag qvar. Jag anser det för rättast, då grefven är så artig och erbjuder sig att sjelf följa mig öfver till Seeland.“

“Ers durchlaucht kan icke önska sig någon bättre ledsagare. Men jag nödgas afstå från den mig eljest dyrbara äran, då min pligt bjuder det.“

“Naturligtvis handlar ni, som er öfvertygelse bjuder, fru grefvinna,“ sade grefven. “Hvad jag har att befalla öfver här i slottet, står till er tjenst!“

“Jag tackar ers höggrefliga nåde, och utber mig då att få afresa en timma före dagningen.“

“Min bästa grefvinna!“ inföll markgrefvinnan. “Naturligtvis vill jag af hjertat tacka er för den artighet ni hittills visat mig, och ert angenäma sällskap blir mig en saknad att umbära, men då ni anser er pligt fordra, att ni lemnar mig, vore det naturligtvis för mig både fåfängt och orätt att söka intala er annat. Om ni icke känner alltför mycket behof att genast gå till hvila, så låt oss tillbringa här en stund tillsammans.“

“Jag stannar hos ers durchlaucht i den största förbindelse,“ förklarade grefven, som fattade markgrefvinnans hand och förde den till sina läppar. “Den stunds samtal, som förunnas mig af ers durchlaucht, skall blifva en af mitt lifs gladaste stunder.“

Det visade sig lätt att emellan grefven och markgrefvinnan ett hemligt förstånd uppkommit.

Men snart inträdde fröken Anna. Hela hennes gestalt röjde att hon varit djupt upprörd och på de hulda dragen dröjde en hög purpur. Grefvinnan gick henne vänligt till mötes och tryckte förtroligt hennes hand, medan grefven och markgrefvinnan voro alltför upptagna af hvarandra för att gifva akt på fröken.

I detsamma blåste en trumpet vid slottsporten.

Grefven sprang upp och lyssnade. Damerna stodo också väntande.

Efter några minuter inträdde löjtnant Cassette.

Han bugade sig och sade: “Herr grefve! Mina damer! Det är en svensk förtrupp. Hela svenska

armén befinner sig på Thorseng, i full marsch. Konungen sjelf tågar här förbi."

Markgrefvinnan fattade sig först. "Vi skola tala med min kunglige onkel, om ni önskar, grefve Waldemar! Vill ni icke göra honom er uppvaktning?"

"Gerna i ers durchlauchts sällskap!" inföll grefven.

"Hans majestät är här om några minuter!" försäkrade löjtnanten.

"Låt spänna för!" bad grefvinnan.

"Äfven mina hästar!" befallte grefven och inkallade sin hofmästare.

Anna och Cassette vexlade en blick, i hvilken grefvinnan läste att de sagt hvarandra hvad de hade sig närmast om hjertat.

Löjtnanten ilade ut till sitt folk.

22.

Icke långt från Waldemars slott, der vägen ledde intill hafsstranden, begynte svenska hären att tåga ned på isen. Det var en massa af krigare, som blifvit härdade på slagfälten och för hvilka endast en lag gällde ovilkorligen, nämligen krigslydnadens. I slutna sqvadroner, med standarerna högburna i den halfdunkla, af snön svagt upplysta vinternatten, tågade ryttarne åstad. Men just i randen, der isen mötte, fnyste och skyggade många hästar. Dock gällde här hvarken menniskors eller hästars motvilja. För hvarje sqvadron, som från vägen svängde af ut på isen, gafs signal med de smattrande trumpeterna, och ryttarne ökade farten till traf. Men ju flere sqvadroner, som ryckte ned på det frusna hafvet, desto hemskare blef anblicken af det nya elementet, som här mötte. Hästarnes tramp sönderkrossade den tunnare isen invid landet, så att den, under tövädret, bildade en upplöst sörja, hvaruti hästarne vadade högt öfver hofven. Den var på sina ställen halfalns djup. De sista sqva-

dronerna sågo framför sig den trampade banan på isen, såsom en kolsvart flod, hvilken sqvalpade under hästfötterna och i hvilken de hvarje ögonblick fruktade att nedsjunka för alltid. Derföre besvarades de efterföljande sqvadronernas trumpetsignaler af manskapet icke med samma glada hurrarop, som de föregåendes. Äfven officerarne redo tysta och betagna af en viss, hemsk spänning, då de befunno sig ute på den förrädiska isen.

Men bland de sista, som nalkades stranden, befunno sig några slädar. De omgåfvos af smärre ryttarafdelningar och deras väg genom parkerna på Thorseng upplystes af facklor, som flere af ryttarne buro.

Det var konungen och hans stab, som följde hären.

Midt för Waldemars slott, då facklornas röda sken belyste de höga murarna, stannade konungen. Han betraktade några ögonbliek den prydliga borgen, och talade med sin följeslagare.

Hastigt skyndade markgrefvinnan, som vid slottsporten stått väntande några minuter, fram till konungen. "Ers majestät," sade hon. "Jag är glad att i denna stund få föreställa för min nådige onkel egaren till detta slott, grefve Waldemar."

Då grefven och åtskilliga andra personer nalkades, steg konungen artigt ur slädan och kysste först markgrefvinnan på pannan, samt vände sig derefter mot de ankommande.

"Det utgör för mig en verklig tillfredsställelse att få återse er, grefve Waldemar!" sade han. "Det var mig oförväntadt att få se er här. Jag trodde att ni ännu var i Norge. Men jag gläder mig i den förhoppningen, att ert lynne skall blifva gladare, då ni nu befinner er hemma hos er sjelf, och, som jag förmodar, lyckats att vinna er ett gladare sällskap —"

Grefve Waldemar bugade sig så djupt, att det icke var möjligt, helst i fackelskenet, att urskilja uttrycket på hans ansigte. "Ers majestät har alltså icke förskjutit mig från sin ynnest!" sade han. "Det är för mig den största hugnad."

"Jag har förtroende till er, grefve Waldemar!" återtog konungen. "Tiden tillåter oss icke långa förklaringar. Säg mig enkelt och öppet: har ni talat med markgrefvinnan?"

"Ers majestät," stammade grefven häpen, i det han upplyfte en blick på den i fackelskenet dubbelt rodnande markgrefvinnan, som framträdde till konungen.

"Min nådige onkel!" afbröt hon; "förlåt, jag har kommit som en gäst endast på ett par timmar till Waldemars slott, och det var min afsigt att fortsätta vägen, såsom ers majestät först bestämdt, öfver Bält. Grefven har likväl med ridderlig artighet velat öfvertala både mig och grefvinnan De la Gardie att dröja här. Det är emellertid en svårighet: grefvinnan vill icke dröja."

"Nå ja," sade konungen, "grefvinnan De la Gardie gör naturligtvis hvad hon anser rättast och tillbörligast. Men om du behagar, min bästa Hortensia, kan du gerna dröja. Eller särskildt skulle jag tillstyrka dig att resa till Egeskov, der jag vet att tre af grefvens systrar befinna sig. Du befann ju dig icke illa der, då du var der första gången!"

"Som ers majestät befaller!" bugade sig markgrefvinnan.

"Ett ord i förtroende, grefve Waldemar!" inföll konungen, fattade grefvens arm och drog honom till sig, samt hviskade honom i örat: "Tala ett ord med engelska ministern Meadow, som blef qvar i Svendborg! Behagar markgrefvinnans person ert hjerta, så skall icke något hinder läggas för en förbindelse med henne. Men tyst, grefve Waldemar, tyst, om ni icke finner er uti att bifalla."

Grefven såg med någon bestörtning konungen i ögonen. Men det syntes att förslaget, om det öfverraskade, dock alldeles icke misshagade. "Ers majestät!" bad han. "Om jag har ers majestäts nådiga bifall, utber jag mig att få betänka saken."

"Godt, min grefve! Den är nu helt och hållet öfverlemnad åt er!"

Från slottets borggård framkördes en släda. "Den är, enligt grefvinnan De la Gardies önskan, för henne!" förklarade grefven, då konungen kastade på honom en frågande blick.

"Min goda grefvinna!" sade konungen i det han räckte henne handen. "Låt edra vägvisare köra rakaste vägen öfver isen till Rudkiöbing. Grefve Jakob är säkert redan halfvägs. Jag skall också skynda mig!"

"Jag ber ers majestät nådigst förlåta mig en fråga!" yttrade grefvinnan. "Fröken Anna Ulfeld befinner sig här på stället. Hon vet icke om hennes far är med ers majestäts svit."

"Han har också, med er gemål, min grefvinna, ridit förut till Rudkiöbing. Jag beklagar, min fröken!" konungen vände sig till henne, "att jag icke förut visste att ni var här. Eljest skulle grefve Ulfeld gerna haft tid att besöka sin dotter."

Fröken Anna gjorde en djup underdånig nigning, men svarade intet.

"Vill ni icke också fara till er mor på Egeskov?" sade konungen med mild uppsyn. "Markgrefvinnan skall säkert gerna upptaga er i sitt sällskap."

"Med största förnöjelse, ers majestät!" inföll markgrefvinnan.

"Godt! Då anförtror jag er, tillika med hennes durchlaucht, åt grefve Waldemars artighet."

Med en nådig helsning återvände konungen till sin släda.

Grefvinnan De la Gardie omfamnade Anna och hviskade: "Var lugn! Nu är ingen fara å färde."

"Men jag bäfvar!" hviskade hon tillbaka.

I detsamma föll konungens blick på löjtnant Cassette, som stod med dragen värja skyldrande framför honom. Det var ett ansigte, som konungen icke straxt igenkände.

"Jag är befälhafvare för svenska besättningen på Waldemars slott, hitkommenderad af generalqvartermästaren Dahlberg, och mitt namn är Cassette, löjtnant i eders majestäts tjenst."

Konungen nickade. "Godt! Hur stor är besättningen?"

"Femtio man, ers majestät!"

"Ni kan följa markgrefvinnan till Egeskov såsom eskort, om ni under tiden har en pålitlig underofficer, som här kan öfvertaga befälet."

Med dessa ord afreste konungen.

Löjtnanten drog sig, tillika med grefven och damerna, tillbaka till slottet.

I detsamma ankom en ryttare, som icke hörde till armén. Det var en betjent från Egeskov, som red in på Waldemars slott och tillsade posten vid porten, att han medförde ett bref till grefve Waldemar från hans syster grefvinnan Eleonora.

Emellertid ilade konungens släda, åtföljd af några andra herrar och sviten af betjening och ryttare, ned på isen. Då vattnet hördes plaska och konungen såg den mörka upptrampade vägen som låg framför honom, yttrade han någon förundran, i det han lutade sig åt sidan och blickade utåt den dunkla rymden, men han satte sig snart tillbaka upprätt, och öfverlemnade sig åt sina tankar, medan hans kusk körde ur sjelfva fåran och vid sidan af densamma fann en fastare snö, på hvilken färden gick lätt och snabbt.

Ute på sjön, ungefär midtemellan Thorseng och Langeland hade konungen upphunnit de främste sqvadronerna. Han lät köra närmare intill deras marchlinie. Den var rak och leddes af några smärre afdelningar, hvilka åtföljde vägvisare, som voro bekanta med trakten. Här var ingen väg trampad och marschen sålunda icke besvärlig, såsom för de efterföljande. Emellertid hördes under tåget endast det doft knarrande och rasslande ljudet af hästhofvarna, och endast sällan ljudet af en menniskoröst, som uttalade ett kommandoord eller en uppmuntran.

Då konungens släda kom så nära de främsta sqvadronerna, att han kunde igenkännas, gick ett sorl genom de slutna ryttarskarorna: "Det är konungen!" och sorlet förvandlades hastigt till ett högt jublande krigiskt hurrarop, som helsade hjelten. De följande sqvadro-

nerna anade hvad hurraropet betydde och den ena efter den andra instämde deri, så att det svenska härskriet, med väldigt dån, rullade utefter böljornas fält.

Besynnerligt nog vände sig, just midt under tåget, det okära tövädret, till en frisk kyla, så att öfver det långsträckta Langeland, der hären utan svårighet landsteg, de första strimmorna af morgonen begynte rodna, det frös så starkt, att kylan icke ens, då Bälterna först lade sig, var så skarp.

Hären ryckte skyndsamt genom Rudkiöbing, hvars invånare bestörta blickade ut genom fönster och portar, på de framtågande krigsmassorna. Konungen följde midtibland den, för gatorna och vägens skull, tätt slutna kolonnen.

Så anlände svenskarne, just då solen gick upp, förbi Longelse kyrka, till Spodsbjerg, en liten höjd vid den så kallade färjestaden på Langelands östra strand. Här lät konungen göra halt och befallde att manskapet skulle rasta och förtära sin frukost.

Sjelf steg konungen till häst och red upp på den lilla kullen Spodsbjerg. De förnämsta befälhafvarne, som snart igenkände hans gestalt, samlade sig till honom, medan manskapet framletade allt hvad brännbart, som kunde finnas framstickande bakom snön, för att upptända eldar.

Då Carl Gustaf här såg sig tillbaka, tvärt öfver Langelands snöhöljda sandås, visade sig stränderna af Thorseng och några andra smärre öar och bakom dem Fyen i skenet af morgonsolen för hans blickar. De snöklädda parkerna af väldiga bokar och ekar glittrade skönt i morgonpurpurn, och fönstren af Waldemars slott, mot hvilka de första solstrålarne bröto sig, lyste som om hela slottet varit illumineradt. Emellan den lilla staden Rudkiöbing, som ännu låg i skuggan af landet, och Spodsbjergs kulle, utbredde sig de rastande svenskarnes massor, sysselsatta med sina hästars ans och sin krigiska måltid. Det var med en stolt rörelse konungen öfversåg sina hjeltars flockar, som han lyckligt fört ända hit, på vägar dem ingen härförare i verlden före honom beträdt.

Derefter vände sig konungen åt öster. Här låg hela Stora Bält såsom en omätlig snö-öken för hans blickar, och längst borta vid himlaranden, bredvid den uppgående vintersolen, kunde han, då han höll handen öfver ögonen, för att icke förbländas, upptäcka några punkter, som utvisade det befästade Nakskovs tornspetsar. Der, ibland morgonstrålarna, der vinkade också, i konungens djerfva drömmar, glänsande förhoppningar om odödlig ära, om oerhörda hjeltebragder, om underbara segrar. Dervid strömmade herrliga hjeltetankar genom konungens själ.

Kölden hade blifvit så stark, att både mat och dryckesvaror frusit till is. Vid de hastigt uppgjorda eldarna upptinade manskapet sin proviant, och skämtade och gycklade deröfver. Det enda, som förargade bussarna, var att dryckesvarorna, då de vid elden ånyo försattes i flytande tillstånd, förlorat all smak och styrka.

Men äfven befälet behöfde hemta styrka af någon föda. Konungen steg af hästen och tillsade, att man skulle framtaga hvad som var att få. Köksbetjeningen befann sig i stort bekymmer. Man nödgades med sablar och yxor sönderhugga det frusna brödet, de till isstycken förvandlade matbitarna. Konungen skrattade blott åt en och annan mera grannlaga herres missnöjda uppsyn. "Ju mera det fryser, desto säkrare blir vår väg!" sade han. Det var nästan det enda han yttrade. Han tycktes för öfrigt sysselsatt med djupa tankar, hvilka han hvälfde inom sig i sitt slutna bröst.

Endast en halftimma unnades åt hvilan och måltiden. Konungen steg sjelf åter till häst. Han vinkade åt några trumpetare, och nu skallade, från sqvadron till sqvadron, de smattrande fanfarerna. Krigarne ordnade skyndsamt sin packning och sutto upp. Inom några minuter visade sig hela den tappra hären ordnad i sina fördelningar och med slutna leder, färdig att sätta sig i march. Och så, var den nu uppställd, att alla kunde se konungen, der han, på sin hvita

häst satt öfverst på kullen, synlig öfver de på sluttningen samlade öfriga befälhafvarne.

Nu hvälfde konungen sina stora ögon öfver hela sin omgifning, alltifrån den fjerran ljusnande himlaranden, ända till sin här och sin närmaste omgifning. Han sökte en man, som i denna stund var honom framför alla dyrbar. Då blicken fann generalqvartermästaren Dahlberg, strålade den af tillfredsställelse.

Konungen vinkade åt honom och Dahlberg red närmare.

"Nu, min käre Dahlberg!" sade konungen; "rid nu förut och visa vägen, såsom du lofvat. Jag vet att du skall uppfylla ditt löfte såsom en man!"

Dahlberg gjorde på hästen en bugning och sänkte värjspetsen mot marken för majestätet. Också i hans ädla drag strålade hjelteingifvelsens stolta uttryck. Efter den stumma helsningen kastade han om sin häst, red utför kullen och var den förste som beträdde isen. Närmast efter honom följde en afdelning lätta ryttare, hvilka han fördelade så, att de skulle utvisa, hvar sqvadronerna borde tåga fram.

Derefter började hären sin defilering. Den marscherade i slutna kolonner, och hvarje regemente, med sin musik framför sig, helsade den kunglige hjelten på sin höjd med ett skallande hurrarop och en triumfmarsch.

Då de främsta sqvadronerna redan befunno sig långt ute på hafsrymden, och de sista defilerat förbi Carl Gustaf, från hvars omgifning den ene befälhafvaren efter den andre, också med en vördnadsfull helsning, aflägsnat sig, alltsom deras regimenten tågade fram, befann han sig, med en fåtalig omgifning, efterst. Den dystra obehagliga nattens färd under tö och genom vatten, var förvandlad till ett muntert tåg under frisk kyla, på torr och fast is, liksom öfver en präktig slätt, till det i östern framskimrande, endast tre svenska mil aflägsna målet. Genom krigarnes bröst strömmade ånyo glädjens och det lifvande hjeltemodets anda.

Äfven konungen, full af hopp och frimodighet och drömmande om ytterligare framgångar, steg af hästen och satte sig i sin släda. Han följde skyndsamt sina tappra och slöt sig till det djerfva tåget.

Då han redan hunnit ut på rymden, der härens massor syntes såsom molnfläckar på den af ett föregående jemt snöfall betäckta, hvita ytan, och äfven hans gestalt icke mera kunde urskiljas från massan, anlände i fyrsprång en åkande herre till Spodsbjerg. Han stannade på samma höjd, der konungen nyss stått, och stirrade med stum förvåning efter den tågande hären. Då några ridande personer upphunno honom, vände han sig till en af dessa och sade: "Hör på, stallmästare! Rid efter armén och rapportera för hans majestät, att jag sett mig föranlåten att dröja några dagar på Fyen, derifrån jag skall följa med excellensen Wrangel, då hans majestät befaller. Rapportera allt, som tilldragit sig både på Egeskov, och hvad löjtnant Cassette gifvit tillkänna. Jag vet, att konungen då gillar mitt beslut. Farväl, stallmästare! Jag vänder om till Svendborg!"

23.

Redan på morgonen den 6 februari var det bekant på Egeskov att den svenske konungen under natten brutit upp med 8,000 man rytteri och tågat öfver Thorseng utåt sundet till Langeland. Den nuvarande högste befälhafvaren på Fyen, excellensen och riksamiralen grefve Wrangel, hade i sitt högqvarter på det nämnda slottet emottagit flera kurirer och rapporter. Underrättelser från infanteri-regimentena och artilleriet, äfvensom ordres till dess särskilda befälhafvare om truppernas ställning och rörelser, gingo och kommo. Men excellensen tycktes icke vara belåten. Ett drag af illa doldt missnöje sväfvade öfver hans panna, då han talade med sina officerare. Mot

värden och värdinnan på stället, herr Laurids Ulfeld och hans fru, visade han en utmärkt artighet, och de sörjande döttrarne vid fru Kirstine Munks lik lemnades ostörda. Det hade varit en orättvisa att förneka, det ju både befäl och manskap uppförde sig med den största grannlagenhet, så att till och med excellensen förbjudit att trummorna skulle få röras eller någon musik blåsas inom slottet eller i dess grannskap. Sjelfva hvimlet af folk, som ilade till och ifrån slottet, var mera tyst, än man skulle kunnat förmoda, men det var befälhafvarens mäktiga ord, som utöfvade en sådan verkan på allt, som omgaf eller nalkades honom.

Herr Laurids anmodade sina trenne vänner, de båda riksråderna och biskopen att sammanträda till en öfverläggning på bibliotheksalen, emedan han hade besynnerliga underrättelser att meddela dem; herrarne begåfvo sig dit, och så ifrig var herr Laurids, att han icke gaf akt på den omständigheten, att den eljest väl lästa dörren till hans helgedom nu stod på glänt. Men så snart herrarne inträdt, stängdes den noga af herr Laurids.

"Mine herrar!" sade han; "här har kommit en underrättelse från Ærö, der grefve Waldemar besökt Gottesgabe och uppmuntrat och ordnat folket. Dit hade ett regimente fotfolk, som gömt sig bland bönderna, dragit sig undan från slaget vid Iversnäs, och grefven har talt med dess befälhafvare. Dessa soldater skola gå till Svendborg, så snart de få veta, att svenskarne lemnat staden. De äro troligen redan i marsch ditåt."

"Då borde vi ha vårt folk i ordning häruppe i norra Fyen," anmärkte Ivar Wind. "Anfallet bör väl ske på samma gång. Men hvad kunna vi göra, då grefve Waldemar icke meddelat oss någon plan."

"Vi kunna ingenting göra," förklarade Laurids. "Vi äro ju fridens män, och fastän vi glädja oss åt vår nådige konungs framgång och gerna eljest bidraga till den, anser jag klokast, att vi denna gång hålla oss stilla och förbida tiden. Vi skulle ju, genom något förhastadt steg, kunna skämma bort alltsammans för grefven."

"Men vi borde väl åtminstone göra oss färdiga att bryta lös på ögonblicket," menade Jörgen Brahe. "Man kunde ju låta folket samla sig på vissa ställen, der det kunde erhålla vapen."

"Men hvar finnas dessa vapen?" frågade biskopen. "Hvem lemnar ut dem åt folket?"

Riksråden sågo på hvarandra. "Här måtte väl finnas vapen i kronans förråder!" stammade Ivar Wind.

"Ja, inom fästningarne har det funnits," anmärkte Laurids. "Men fästningarne äro ju i svenskarnes våld."

"Just det," sade Ivar ifrigt; "vi måste taga fästningarne från svenskarne. Folket får skaffa sig vapen hvar det kan och hurudana de må vara."

"Det är godt," sade biskopen, "men då måste folket också underrättas derom. Om bönderna få goda anförare, skola de slåss till och med beväpnade med sina yxor och liar. Vi hafva ju haft sådana fejder förr, och vårt folk har visat sig värdigt att vara ett hjeltefolk. Kommen ihåg grefvefejden, mina herrar!"

"Alldeles, alldeles," inföll Laurids, "och äfven denna fejd bör kunna få namn af grefvefejden, om blott grefve Waldemar väl voro här, så att man visste hvad som vore att göra."

"Ursäkta mig, min bäste herr Laurids Ulfeld," anmärkte biskopen; "men jag skall uppriktigt säga, att ni förefaller mig mera angelägen om att få veta hvad som göres och ämnas, än att verkligen utföra det. Jag förstår i sanning icke hvarför ni skall undandraga er och ert folk från verksamhet och deltagande då det gäller. Tvärtom tycker jag att Egeskovs underhafvande vore de första, som borde gripa till vapen."

Herr Laurids sprang upp, liksom han blifvit stungen af en geting. "Hvad! Hvad? Hvad menar ers högvördighet?" stammade han. "Jag skall förklara, att hvarken konung Fredrik eller den svenske konungen vägrat mig att vara neutral."

"Välan då, herr Laurids!" återtog biskopen. "Ni skall få vara neutral, men just ert slott synes mig

passa för ett anslag, som kunde tillintetgöra den svenska krigsmakten som dröjer här, medan den andra går ned i hafsdjupet. Ni har ju fått underrättelse, att vattnet stod en half aln högt på isen mellan Thorseng och Langeland?"

"Ja, så är det!" svarade Laurids. "Men det är likväl sannolikt att konungen kommit öfver."

"Åtminstone blir han väl då der han är," genmälte biskopen. "Jag vill nämna för er, mina herrar, att jag har en annan anförare att föreslå i stället för grefve Waldemar. Det är också en son af vår högstsalige konung Christian den fjerde. Han befinner sig i grannskapet, kanske redan här i slottet, ty han har lofvat att komma hit i dag. Vi kunna sätta fullt förtroende till hans skicklighet. Min kaplan från Hillerslev, der Nyböllegaard är belägen, har i dag tillfört mig en helsning från honom."

"Ah," utropade Laurids; "det är öfverste Holger Rosenkrande ers högvördighet menar!"

"Ni har gissat rätt! Skulle vi kanhända icke göra rättast att möta honom? Det skulle kunna ske obemärkt hos presten i Qverndrup. Om I viljen, begifva vi oss dit en i sender."

"Gerna," svarade Ivar Wind. "Jag kan utan uppseende följa ers högvördighet, och får väl då under vägen höra huru öfversten räknar sin slägtskap med högstsalig kungen. Herr Laurids och Jörgen Brahe kunde ju också följas åt, såsom på en liten lustvandring. Det skall säkert icke, under allt detta hvimmel bemärkas af svenskarne."

Herrarne lemnade bibliotheksrummet. Så snart de gått och igenläst dörren, öppnades de besynnerliga skåpdörrarna, som gömde rummet der fru Rigborg varit inmurad. En svart gestalt stack fram hufvudet och trädde derefter leende fram.

Det var excellensen Wrangels tyska hofpredikant.

24.

Vid midnattstiden anlände grefve Waldemar och kort efter honom grefve Corfitz Ulfeld till Egeskov. Grefve Waldemar gjorde först ett besök hos den svenske excellensen, som emottog honom med mycken artighet, men med ett eget, nästan ironiskt leende, så att den dystre och högförnäme konungasonen, som kom för att se sin moders död, deraf kände sig nästan sårad. Emellertid fanns i Wrangels ord intet enda, som kunde föranleda grefven att anse det såsom annat än höflighet. Grefven begaf sig derefter till sina systrar i sorgrummet vid modrens lik.

Grefve Ulfeld blef med mera allvarsam artighet emottagen af excellensen. Då grefven berättade att han varit på Spodsbjergs kulle och sett konungen och hans armé ute på den gränslösa, isbelagda rymden, mulnade Wrangels panna. "Gud må styra som honom täckes; men vi, grefve Ulfeld," yttrade han, "skola icke svika vår trohet emot Sverige. Ingen list skall förmå mig att öfverlemna Fyen, annat än åt en öfverlägsen fiende, som öfvervunnit och helt och hållet tillintetgjort oss. Här måste väl en gång blifva sommar, så att svenska flottan kan komma hit."

"Ers excellens!" anmärkte Ulfeld. "Det hjelper oss icke, om vi äro oroliga. Låtom oss helt och hållet öfverlemna allt i Guds hand."

"Ni har rätt, herr grefve!" sade Wrangel, i det han sköt en genomträngande blick på Ulfeld. "Om ni derför vill bestyra om er svärmors likfärd, så gör det, som ni sjelf behagar. Ni står här, min grefve, omgifven af svenska vapen, som skola skydda också er rätt och er ära, om ni behöfver det. Jag måste uppriktigt säga, att det förundrat mig, huru äfven de närmaste anhöriga här hafva förnekat Danmarks störste konungs enka hennes rätta namn och lagliga titel."

"Det är försummelse och ovana, ers excellens!" utbröt grefve Corfitz; "men här skall ske rättelse. Jag

förlitar mig på ers excellens och skall tacksamt begagna mig af tillfället af svenskarnes närvaro. Jag utber mig, att äfven ers excellens ville hedra den aflidnas begrafning med sin höga närvaro. Kanske skulle vi kunna fira den redan i afton."

"Som det faller er lägligt, herr grefve!"

"Vi vänta hit ett par damer, markgrefvinnan af Baden-Durlach och min dotter. Jag hoppas de snart skola komma, ty de voro redan färdiga att också resa från Waldemars slott, då jag skyndade der förbi."

"De skola vara oss välkomna till högqvarteret, så länge det är här. Jag har den äran att känna begge damerna förut."

Med den honom egna skyndsamheten, gjorde grefve Corfitz genast sina anstalter. Utan att hinna göra någon invändning måste Laurids foga sig efter hans vilja, och Ebbe delade redan på förhand hans åsigt.

Grefve Corfitz begaf sig till biskopen och tilltalade honom: "Jag beklagar att ers högvördighet i går fäste så ringa afseende på min anhållan. I dag, då det gäller att visa en heder åt en aflіden konungaenkas stoft, hoppas jag finna ers högvördighet mera medgörlig. Täcktes ers högvördighet i afton hålla en likpredikan öfver min svärmoder, grefvinnan af Schlesvig-Holstein?"

"Öfver fru Kirstine Munk är jag färdig att hålla ett liktal," svarade biskop Rasmussen med en mörk och hotande uppsyn; "men jag känner ingen grefvinna af Schlesvig-Holstein."

Grefve Corfitz bleknade af vrede, men qväfde hvarje ord och lemnade den obeveklige prelaten.

Biskopen drog sina läppar till ett hånande löje, då han sålunda med ett sårande afslag fick tillfälle att afskeda den hatade riksförrädaren. Han begaf sig, för att meddela detta, till de båda riksråden.

Han träffade både dem och herr Laurids i bibliotheksrummet. Med dem befann sig äfven öfverste Rosenkrands, som blifvit inbjuden såsom en ingalunda misstänkt gäst till slottet.

Då biskopen berättade huru han affärdat Corfitz Ulfeld, förklarade Rosenkrands, att han ansåg det hafva varit mindre försigtigt.

Herrarnes samtal afbröts af ett larm på borggården. "Jag måste ned och se till hvad som kan blifva häraf," sade Rosenkrands. "Jag litar på er, mina herrar!"

"Allt skall gå väl!" försäkrade biskopen med ett stolt och sjelfförtröstande småleende på sina mörka drag.

Öfverste Rosenkrands steg ned i det bullrande hvimlet af soldater och betjening på borggården. De svenska soldaterna, vana vid åsynen af främmande, gåfvo icke vidare akt på honom, än att de gjorde en militärisk helsning för honom, emedan det syntes af drägten att han var en högre officer. Deremot mötte honom mången forskande blick af smygande och försigtiga landsmän, som än under en, än under en annan förklädning tycktes sysselsatta med föga vigtiga bestyr. Det var för Rosenkrands tydligt, att många voro invigda i det anslag, som förehades mot svenskarne. Men han hade uppgjort en plan för sig sjelf. Orsaken till det snart stillade larmet föreföll honom misstänkt. Några soldater hade grälat på en bonde och släpat honom in i en i bottenvåningen belägen sal, som begagnades till vaktrum. Hvad der föregick med bonden var obekant, ty officern, som kommenderade vakten, hade genast låtit stänga dörrarna. Men en af de förklädde, som noga betraktat Rosenkrands, smög sig sakta fram till honom och hviskade: "Jag känner igen öfversten. Jag tjenar vid Fyenske dragonerne. Vårt regimente har samlat sig och gått från Ærö öfver Dreiö och Skjerninge till Steenstrup. Jag har fått befallning att rekognoscera svenskarnes ställning här och om möjligt uppsöka grefve Waldemar."

"Jag skall tala med grefven, när han träffas," svarade öfversten. "Passa emellertid på mig, så skall jag skicka några underrättelser till din öfverste."

Nu nedkommo flere betjenter, som tillsade att slädar och vagnar skulle förspännas. Excellensen hade nämligen bifallit att fru Kirstine Munks begrafning

nu skulle ske. Rosenkrands begaf sig då upp till borgsalen.

Skyndsamt hade fru Kirstines kista, hvartill herr Laurids uppoffrade en, som han länge haft färdig åt sig sjelf, blifvit anordnad, så att den döda redan låg på sin trånga hvilobädd. Då Rosenkrands inträdde, hade de öfriga damerna begifvit sig till andra rum, för att påkläda sig till färden till kyrkan. Endast Isabella stod ensam hos den döda.

Rosenkrands trädde fram till henne. "Isabella!" sade han; "jag har ett ord att säga dig till varning! Lemna detta slott ännu i dag!"

Nunnan vände på honom sina underbart förstenade blickar blott en sekund. Derefter vände hon sig ifrån honom och gick omkring kistan, så att hon hade den döda emellan sig och honom.

"Jag har ett ord att säga, Isabella," återtog Rosenkrands. "Vet att jag har rättighet till en förtrolig benämning, min syster! Äfven i mina ådror rinner Christian den fjerdes blod. Jag är hans son."

"Men jag är Kirstine Munks dotter, hennes, som ligger liflös emellan oss."

"Isabella, min syster! Jag har beslutat att rädda er från en fara! Jag vill beskydda er!"

"Jag saknar icke dem som beskydda mig! Gå ifrån min moders dödsläger, herre!"

"Tala icke så till en broder! Tro mig, Isabella, jag vill dig väl!"

I detta ögonblick öppnades dörrarne och grefve Waldemar, åtföljd af sina systrar och svågrar samt biskopen och riksråden inträdde.

"Se der!" sade grefven med ovanlig nedlåtenhet till Rosenkrands. "Tack för senast, min vän!"

Isabella drog sig tigande tillbaka emellan sina båda systrar.

Rosenkrands kastade en försigtig blick omkring sig. Derefter vände han sig förtroligt till grefven och sade sakta: "Vi räkna på er, herr grefve!"

Men grefve Corfitz fäste misstrogna blickar på öfversten och sade till grefve Waldemar: "Om nu allt

är färdigt, så låt oss ordna liktåget, min svåger! Jag nödgas skynda, som du vet!"

Grefve Waldemar nickade och vände sig från Rosenkrands.

Men biskopen vinkade Rosenkrands till sig och sade oförmärkt: "Jag misstror grefven! Förrädaren Corfitz har verkat på honom. Men ni, öfverste Rosenkrands! Er vinkar äran att utföra en storartad bedrift!"

Rosenkrands skiftade färg, men svarade intet. Han lemnade rummet.

Nu inträdde de svenske officerarne med excellensen Wrangel i spetsen. På den svenske öfverbefälhafvarens panna sväfvade ett dystert uttryck, men han framträdde med mycken höflighet till de sörjande och talade om sitt deltagande i deras förlust. Orden voro likväl afvägda och försigtiga, och besvarades af grefve Waldemar lika afmätt.

"Jag har gett befallning," sade excellensen slutligen, med en blick på biskopen, "att den del af svenska armén, som befinner sig här i trakten, med full parad och sorgmusik skall visa sin vördnad för den aflidna grefvinnans af Schleswig-Holstein minne och följa henne till sitt hvilorum."

Ett listigt leende sväfvade öfver biskopens tunna läppar.

Nu hördes hvirflar af förstämda trummor och svenska soldater anlände kompanivis.

Grefve Corfitz och Wrangel närmade sig ett fönster, medan de svartklädda bärarne upplyftade kistan för att sätta sig i rörelse.

"Vi skola vara försigtiga," sade Wrangel. "Jag är färdig till batalj; men jag ämnar, så snart jag slagit de oroliga, kasta mig in i Nyborg. Der skall jag afbida våren. Den olycksaliga förmätenheten, som skulle beröfva oss vår konung!"

"Men det är ju icke afgjordt att någon olycka händt honom," invände Ulfeld.

"Det är omöjligt annat!" förklarade Wrangel. "Men vi skola då åtminstone hålla Fyen i tygel. Den upproriska rörelsen, som jag hört af min hofpredikant

och ni af er blifvande måg, löjtnant Cassette, skall vara tillställd, fruktar jag icke — minst för ögonblicket. Men hvad blir det af oss, då kungen så hufvudstupa störtar sig i förderfvet."

"Jag tror som ers excellens, att det icke har någon fara här. Om ers excellens tillåter, fullfölja vi derföre begrafningen."

"Ja!"

Och nu satte sig tåget, åtföljdt af alla de sörjande, i rörelse utför trapporna till Borggården.

Der befann sig en stor folksamling, som endast med möda trängdes tillbaka af de svenska soldaterna. Under förevändning att se likståten hade en mängd personer, såsom Wrangel tyckte, af misstänkt utseende dragit sig till Egeskov. Men så snart han befann sig bland sina soldater, lyfte han hufvudet upprätt och såg, med tillfredsställd fältherreblick, öfver sina krigare.

I liktåget åkte de sorgklädda damerna. På den slädan, i hvilken fröken Isabella åkte, ställde sig öfverste Rosenkrands på meden och talade med henne under hela vägen till Qverndrups kyrka.

Vid sjelfva begrafningen i choret, just då biskop Rasmussen gjorde sig färdig att framträda, steg excellensens tyska hofpredikant framför honom och tog ordet, förrättade jordfästningen och framförde en ståtlig parentation öfver grefvinnan af Schlesvig-Holstein.

Grefve Waldemar fästade under liktalet flere gånger sina dystra ögon på biskopen.

Ivar Wind hviskade i biskopens öra: "Ers högvördighets envishet har beröfvat oss vår befälhafvare. Jag fruktar för utgången af vår sak."

"Frukta icke," sade biskopen högtidligt; "vi hafva Gud och rättvisan på vår sida."

"Men oförsigtigheten och halsstarrigheten tillika!" anmärkte Jörgen Brahe halfhögt.

Så snart begrafningen var slutad och kistan inburen i hvalfvet till de öfriga, begåfvo sig gästerna ut ur kyrkan.

Så snart excellensen kom ut på kyrkogården, hördes från den närliggande skogsparken trumpetsig-

naler. Alla de svenska soldaterna lyssnade, men stodo orörliga i paraden på sin post.

Rosenkrands hade återtagit sin plats hos Isabella. "Nu," hviskade han; "följ mig, så skall jag föra dig undan från striden, min älskade syster!"

Men Isabella steg helt kallt ur slädan och närmade sig excellensen. Hon räckte honom ett papper och sade: "Jag vågar anhålla hos ers excellens, att få åtfölja min syster, då hon följer svenska armén."

Wrangel läste hastigt igenom papperet och återlemnade det. "Jag lyder min konungs befallning," sade han, "ni kan tryggt resa som ni behagar ibland oss, min fröken."

I detsamma nalkades ur skogen en ryttare på en löddrig häst.

Då han kom närmare, skyndade excellensen emot honom. "Det är generaladjutanten!" utropade han. "Nu få vi höra!"

Generaladjutanten Lindeberg flög fram. "Hans majestät anlände i middags, utan att hafva förlorat en enda man," rapporterade han, "till Grimestad på Lolland. Han väntar ers excellens efter så snart som möjligt.

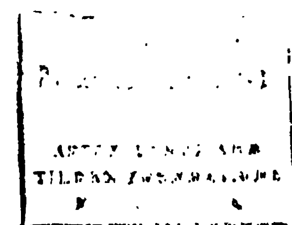
"Nå," sade Wrangel; "då är det Gud, som hjelpt honom öfver! Han skall också hjelpa oss!"

Genast gafs befallning åt de samlade soldaterna att taga vägen till Svendborg. Excellensen tog ett artigt afsked af Egeskovs invånare och begaf sig också genast söderut.

Underrättelsen om konungens lyckliga tåg ilade snabbt ut omkring soldaternas flockar och emottogs med skallande jubelrop. Detta ljud behagade hvarken de danska riksråden eller deras anhängare. Det tycktes omöjligt att angripa och besegra dem, som så påtagligt gynnades af försynen. Derefter skingrade sig alla de oroliga på Fyen.

Men svenskarnes trummor hade fått ett annat ljud än vid begrafningen. I stolta segertoner ljöd deras musik, då de nu ilade att följa sin konungs spår öfver Stora Bält.

Flickorna i Askersund.

Flickorna i Askersund.

Berättelse från Carl XII:s tidehvarf.

1. Om borgmästaren och hans son.

"Herr Nisse, herr Nisse!" skrek en gäll röst. "Herr Nisse! Hvar håller han hus?"

"Hvad vill du, Lisa? Hvad står på?" svarade en djup basstämma mellan rågtegarne, som stodo i sin fulla mognad bredvid landsvägen.

"Herr Nisse! skynda er, herr Nisse!" upprepade Lisa med ifver.

Ett frodigt gubbhufvud, beprydt med en stor, slokig hatt, under hvars dammiga skygge några täta grå lockar och kanten af en röd nattmössa framtittade, höjde sig öfver rågen. "Nå?" sade gubben och fästade ett par tindrande ögon på skrikerskan.

"Jo! jo!" yttrade hennes klara stämma; "nu är det icke tid längre att gå och plocka ogräset ur rågen, herr Nisse! skynda hem nu, ty herr Erik är hemkommen och har en annan främmande herre med sig."

"Ja så, Lisa! Så-å!" svarade han. "Det är bra, Lisa! Hör på, Lisa, klif öfver gärdesgården, Lisa, och kom hit och samla ihop min matsäck, Lisa, så får jag genast skynda hem."

Flickan hade aftagit sitt rutiga hufvudkläde och torkade med ett hörn deraf svetten från sin panna, derefter gick hon till ett ställe på gärdesgården, som utgjorde en så kallad stätta, och sprang lätt öfver den.

Mot en sten vid dikesrenen hade den gamle herrn ställt sin bössa. En nyss skjuten hare sträckte baktassarna ur hörnet af skjutväskan, som låg bredvid. På stenen var matsäcken uppdukad, bestående egentligen endast af en bränvinsflaska, eller så kallad plunta, en smörask samt ost och bröd. Det var den skjutna harens graföl, som sålunda firades i största enslighet emellan åkertegarne, och det var så temligen likt hvad kyrkolagen kallar begrafning i tysthet, derföre att den olycklige aflidne stupat, utan alla omständigheter af muntra jagtrop och hundars jubelskall, för ett krypskott. Mördaren hade efter väl förrättadt ärende helt lugn nedsatt sig vid stenen och betraktade utsigten från det ställe, der han gjutit den oskyldiges blod. Detta ställe var beläget på sluttningen från landsvägen till en sjö, som egentligen blott utgör en fjärd af Wettern.

Medan Lisa nalkas, kan det vara tid, att som hastigast kasta en blick öfver trakten. Till höger, der fjärden bildade ett sund, låg en liten stad, bland hvars små, rödmålade hus, en kyrka reste sitt hvita torn högt upp mot skyarne. Midtöfver det lilla sundet, några få bösshåll från staden, höjde sig dock en ännu präktigare kyrka på en hög sandås. Till venster der fjärden bildade sitt andra sund, lågo tvenne herrgårdar midt emot hvarandra på hvar sin sida om sundet, och speglade sina grå byggnader i det spegelklara vattnet. För öfrigt pryddes fjärdens stränder af omvexlande åkerfält, ängar, löfskog och tallbeväxta bergskullar. På långt afstånd bakom de bägge herrgårdarne syntes en skymt af den egentliga Wettern, och just emellan dem båda framgick stora segelleden. (I parenthes torde det vara tillbörligt att nämna det stadens namn är Askersund och att den förnämsta herrgården heter Stjernsund, samt att sålunda denna berättelse tagit sin början på gärdet öster om nämnda stad.)

"Nå, Lisa!" yttrade han; "kom hit och tag sakerna, och se till om du kan följa med på hemvägen, ty jag tänker just taga ut stegen efter kongl. majestäts egen

nådiga tågordning, hvilken du bör veta, Lisa, är ganska skarp, allt sedan Hans Majestät lärt sina bussar att marschera i Polen. Men hör på, Lisa, hvad var det, som du sade om Erik?“

“Att han är hemkommen, herr Nisse, och att han har en herre till med sig, som ser ganska förnäm ut.“

“Så, så, Lisa?“ brummade den gamle; “en förnäm herre har han med sig! Hm! Hm! Men säg mig, Lisa, har Erik växt något! Är han fetare nu, än för tre år sedan, då jag skildes från honom i Göteborg?“

“Jag var inte med i Göteborg,“ sade Lisa med en liten knyck på nacken. “Jag skildes vid honom i Askersund, och det säger jag er, herr Nisse, bättre utrustad med linne och matsäck hade ni inte fört honom med er, herr Nisse, om er saliga fru hade lefvat.“

“Du är en beskedlig jänta, min lilla Lisa,“ inföll gubben, “men så har du också intet att klaga öfver dina dagar i mitt hus.“

“Åh ja!“ sade Lisa, “när jag arbetar dag och natt för att hålla huset och barnen och er sjelf, herr Nisse, i ordning och vid folkforor, så måtte jag säga, att jag inte skäms att taga ert beröm åt mig. Om jag inte vore, herr Nisse, hur skulle det stå till med staden Askersunds borgmästare?“

“Hör på, Lisa,“ afbröt borgmästaren, “kan du säga hvad det är för främmande, som far till grefvinnan på Stjernsund? Medan jag satt här och åt, såg jag inte mindre än sju vagnar efter hvarandra fara dit, och ändå flera ridande herrar. Och se der, Lisa, sannerligen är icke den ena vagnen, som kommer der borta vid landskyrkan, ryttmästar Lars Björnhufvuds, och den andra Olof Oxehufvuds till Säby. Förut for Anders Hästehufvud till Renåkra dit, och kommer nu den finske Nils Fogelhufvud, eller någon ung Lejonhufvud, eller kanske till och med en Svinhufvud med, så stöta der många hufvuden tillsammans hos grefvinnan Oxenstjerna, som likväl, hvad hufvudet be-

träffar, står dem bocken alldeles allena. Hör på, Lisa, du skrattar inte? Hvad står på? Mår Erik inte bra?"

"Visst mår han godt," svarade Lisa, "men ni skulle skynda er mera, herr Nisse, tycker jag, när det gäller att se en son, som varit borta i tre hela år, och fjorton dagar deröfver ändå."

"Ja, ja, skynda dig du bara, Lisa, så är jag för min del färdig," sade han, "men se der kommer herr Arvid Gylleneornett åkandes i sin stora orrkoja. Jag känner igen åthästen på långt håll; det var Jönses i Raggstorp röda märr, som herr Gylleneornett köpte i förrgår. Ja, ja! nu går det för sig att åka med bondhästar för en sådan herre. Annat var det, när jag såg honom i Stockholm, med sex stora, bruna herrgårdshingstar för samma vagn, som nu rullar helt beskedligt efter fyra bondkrakar. Men det var innan Hans Majestät tågade ut. Har du inte hört, Lisa, hvad som står på, derute på Stjernsund? Grefvinnan plär ju alltid bjuda mig och rådman Olof, när hon gör kalas. Hör, Lisa, det här, Lisa, begriper jag inte."

"Ja, ja!" anmärkte Lisa likgiltigt, "visst plär grefvinnan ibland bjuda prostarne, både han i staden och han i landsförsamlingen, och borgmästaren herr Nisse och rådman Olof med. Men om hon inte vill, må vetta, så lär ingen kunna tvinga henne, eller hur, herr Nisse?"

"Nå, nå," brummade borgmästaren, "man bör väl inte heller gå ifrån alla goda sedvänjor. Det gör inte grefvinnan gerna, det vet jag."

"Inte vet jag," svarade Lisa, med likgiltig ton, "men nog såg jag att grefvinnans långa Pelle, rättarn, var inne i prostgården."

"Ja så, ja, då kommer han nog till mig också!" inföll borgmästaren och fick i största hast fatt i sin käpp, som han kastat i diket. Han drog ned nattmössan, som vid detta tillfälle uppfyllde den vördiga embetsperukens ställe, öfver venstra örat, satte den månghörniga hvardagshatten öfver det andra örat, och begaf sig åstad med de duktiga stöflarna utefter dikes-

renen till stättan, der han, ehuru svårt det kunde tyckas, dock både lyckligt och fort transporterade sin vigtiga lekamen öfver densamma. Lisa, som skyndsamt hopsamlade hans diverse tillbehör, trippade med sin börda i hans spår.

Då de kommo på landsvägen, täcktes den vördige herrn utlåta sig: "låt nu se, Lisa, att du rör på benen och icke blir för långt efter, ty jag vill skynda, så att jag måtte få se min son först och sedan icke behöfva låta grefvinnan vänta på mig." Med dessa ord begynte han att sätta sina fötter i så hastig rörelse, som den tunga öfre delen af hans gestalt och hans stela knän ville tillåta.

Lisa betraktade några ögonblick med den djupaste förundran sin herres mödosamma rörelser, till dess hon märkte att hans ifver och ansträngning dock föga motsvarades af väntad framgång. Hon gaf sin förundran luft genom ett hjertligt skratt, men derefter, fattad af en plötslig omtanka för hans dyrbara helsa, utbrast: "herr Nisse! Jag skall springa förut, om han vill, och säga till, att Anders spänner före och gör allt i ordning."

"Ja — ha — så!" pustade borgmästaren, "kan du springa fortare, du, än jag nu gör? — Nå, så spring då?"

"Men förtag sig inte bara, herr Nisse!" svarade hon. "Haf inte så brådtom; han hinner ändå fram i god tid nog! Men nu skyndar jag förut!" Med dessa ord var hon redan förbi honom, och så snart hon vunnit ett litet försprång, saktade hon sin fart och förvandlade den till en rask gång.

Snart anlände han till staden — någon stadsport egde den icke — men då han såg stuguknutar på båda sidor om vägen, kunde han deraf finna, att han befann sig inom sitt egentliga egna territorio. Här begyntes dock en annan plåga för honom. Det hade i den lilla staden ingalunda förblifvit obemärkt, att främmande kommit till borgmästaren, och att Lisa skyndat ut åt gärdet för att hemta honom. Derföre stucko de hedervärda grannarne utefter hela gatan

sina hufvuden ut genom fönster och portar, för att se på borgmästaren och helsa på honom och säga honom ett ord, hur roligt det var att Erik var hemkommen. Den stackars borgmästaren, ehuru ifrig och inom sig förargad öfver att blifva uppehållen, måste dock för höflighets skull stanna och helsa på hvar och en tillbaka och svara på de vänskapliga frågorna. Men ännu mer ökades hans nöd, när fruarna också stucko ut sina med ståtliga bindmössor försedda hufvuden, och frågade hvad det var för en främmande herre med den unge Erik; och när herr borgmästaren såg att äfven de unga flickornas, den vackra Noras, den qvicka Kerstins, den nätta Annas och deras vederlikars blomstrande ansigten begynte nalkas fönstren, då öfvergaf honom hans tålamod, ett slags förtviflan grep hans sinne; han fattade hastigt hatten i den ena handen och nattmössan i den andra, satte sina stackiga ben i den lifligaste rörelse, som han i sin ångest kunde åstadkomma, och sprang så, barhufvad och utan att se sig om till höger eller venster, eller höra på skriket och helsningarna som skallade från alla sidor, gatan långsefter, snedt öfver torget, ända hem till sitt.

Den besynnerliga färden, så stridande emot borgmästarens embetes värdighet och den höflighet han var skyldig alla dem, som lydde under hans domvärjo, skulle säkerligen hafva i än högre grad förtrutit de goda stadsboerna och gifvit anledning till uppträden, hvilkas följder icke voro så lätta att förutse, så framt icke hans sons hemkomst och de omständigheter, som stodo i förbindelse med densamma, dragit den allmänna uppmärksamheten på vigtigare föremål.

Då herr borgmästaren Nils Balckius instörtade i sin sal, spatserade der på golfvet högtidligt af och an en gestalt, prydd med randiga silkesstrumpor och skor, hvilkas gnistrande spännen voro nästan så stora som borgmästarens flata händer, de der ingalunda af naturen voro tilltagna i miniatur. Underkläder af mörkgrönt, randigt manchester prydde vidare den eleganta ynglingen. En väst af guldgult siden, försedd

med långa skört och smala guldsnören på ficklocken och i sömmarna, en broderad hvit halsduk, hvars ändar voro instuckna under västen, för att så mycket mer låta den gyllene färgen lysa fram, en snäf rock af ljusgrått, fint kläde, samt en yfvig, väl pudrad peruk, ur hvars vidlyftiga bucklor ett ungt, ganska nätt och angenämt ansigte framtittade, fulländade den sirliga figuren.

Herr borgmästaren stod såsom slagen af åskan. Han hade väntat sig att få se sin son i samma blå rock, som han för fyra år sedan skickat honom till helgdagsklädning, han hade väntat sig ett par stöflar i stället för de glansbeprydda skorna, och en simpel hårpiska i stället för den vidtomfattande peruken. Ett långt utdraget ljud af bestörtning undföll hans läppar.

Men den unge herrn skyndade att med uttryck af innerlig vördnad och ömhet fatta sin fars hand. Då han tryckte den, rann faderskärlekens känsla hastigt upp i herr Nisses bröst; han stack hurtigt sin fysionomi inom den väldiga byggnaden af de sonliga lockarna och tryckte ett par smällande kyssar på ynglingens kinder, medan ett ljust moln af puder utvecklade sig och omsväfvade de båda kyssandes hufvuden.

---

2. Om den främmande herrn.

"Nå! hjertans välkommen, min käre Erik!" utropade den vördige borgmästaren, i det han ännu en gång omfamnade sin son; "men hur kommer det till, att du så helt och hållet förändrat dig? Hm! Hm! Du har väl just inte växt så till sägandes på längden, — men det måtte vara den höga peruken, som gör att du ser så förfärligt lång ut. Hör på, min

kära Erik, tycker du att det passar en ärlig handelsman att gå och sprätta så der, som du? Eller göra andra köpmän i Göteborg också detsamma?"

"Min bäste far!" inföll den prydlige ynglingen. "Jag hoppas att ni ingenting har emot, att jag kläder mig så, som mina kamrater och bröder i mitt stånd. Mina kläder äro i alla fall på långt när icke så eleganta och fransyska, som de lyckliga och rika unga herrarnas, hvilka hafva varit i Frankrike och sett Paris."

"Nå, nå! Så, så! Kära gosse!" sade den gamle "skena man lagom bara! En resa till Paris? Hvad vinner man på en sådan? Men det är detsamma nu! Låt nu vara godt, min kära Erik! Jag tycker väl icke om ett sådant der braskande och stoltserande med kläder, och i synnerhet puder — men har du beskedligt och ärligt förtjent din granna väst, så må du i all verlden gerna för mig visa den för våra beskedliga och ärliga Askersundsflickor. Men det säger jag, du hade varit likaså välkommen i den snygga blå helgdagsrocken, som jag lät skräddar Olle på Bakgatan göra åt dig för fyra år sedan."

"Min bäste far!" försvarade sig herr Erik, "man sliter snart ut en rock i Göteborg. Och då jag i alla fall måste der låta göra mig nytt, tyckte jag det var mer skäl, att jag rättade mig efter hvad som brukas der på orten, än efter Askersundsbruket."

"Godt, godt!" sade gubben, "visst tycka våra flickor också om att se nytt och grannt, särdeles hvad kläder beträffar. Men de skulle väl ändå, tänker jag, mera se på dig sjelf än på dina kläder. Men säg mig nu uppriktigt, Erik, hvad kostar hela klädningen?"

"Hm!" funderade herr Erik, som hvarken gerna ville låta rätt känna sig på pulsen angående denna punkt, eller stöta den gamle fadren, genom en vägran att göra reda för honom, ehuru han visserligen i tre år varit myndig sjelf: "Hm! Det går till ungefär 63 daler 4 öre silfvermynt, med både tyg och arbetslön. Deruti bör dock inberäknas en väst till."

"Så, så?" inföll gubben spetsigt; "det är mer än man här behöfver för sin föda hela året om. Men du lär väl redan hafva stora inkomster på din handel. Hvad har du i behållning om året?"

"I år hoppas jag vid bokslutet hafva 5 eller 6,000 daler," var svaret.

Gubben kramade honom då hastigt emellan sina armar, kysste honom ännu en gång, och utbrast: "Nå, Gud välsigne dig, min käre Erik! Det gläder mig af hjertat! Men det säger jag dig, min hedersgosse, den der klädningen skall du hafva till skänks af mig! Kom med mig in, så skall jag gifva dig 63 daler 4 öre silfvermynt. Var det nogaste priset?"

Den unge mannen ville icke motsäga den vördige borgmästaren, utan tackade honom ganska sonligt för denna gåfva, men för att nu lyckligen komma ifrån detta och få annat ämne å bane, drog han sig ur fadrens armar, och visade honom, i dörren till det andra rummet, en främmande herre, som betraktat den högtidliga omfamningen och afhört det vigtiga samtalet med ett fint, till och med omärkligt småleende.

Denne herre var dubbelt elegantare utstyrd, än Erik Balckius sjelf. I himmelsblå rock med fina silfverbroderier kring knapphål och ficklock, högröd silkesväst, guldgula underkläder och hvita silkesstrumpor, var han ett mönster för den utsöktaste toilettsmak. Sjelfva hans figur passade förträffligt till den smakfulla klädnaden. Ehuru han icke hade det glada och trefliga tycke, som den rödkindade herr Erik, låg i hans blekare drag ett så mycket förnämare och mera imponerande uttryck.

"Min far!" yttrade Erik; jag får presentera denne unge herre, som hedrat mig med sin vänskap och sitt sällskap från Göteborg. Det är vår grefvinnas på Stjernsund son, herr baron Axel Soop!"

Borgmästaren blef helt bestört, liksom han plötsligt fallit från skyarna, och häftade stela blickar på den lysande friherren, medan han fåfängt sökte sätta sin tunga i rörelse till komplimanger och helsningar;

han bemödade sig derefter att låta sin rygg ersätta de rörelser, som uteblefvo med tungan.

Den nådige baronen täcktes dock afbryta hans mödosamma bugningsförsök, i det han framträdde och vänligt räckte honom handen: "Serviteur, monsieur Balque!" yttrade han, "det är mig en sensibel fägnad att se min gode väns, monsieur Eriks respektive cher père så rask vid så hög vieillesse!

"Ödmjukaste — ödmjukaste — ödmjukaste —" stammade herr borgmästaren.

"Ni kan väl omöjligen känna igen mig, monsieur de bourgmestre?" fortfor baronen. "Ni har väl sett mig hos ma chère mère i Stockholm som barn? Men det är länge sedan! Jag skulle icke heller känt igen er, monsieur; ehuru jag vill me recorder, i synnerhet sedan mon ami beskrifvit er för mig på resan, att jag sett er der. Parbleu! Tjugu år changera mycket, monsieur. Ni har väl nyligen sett madame, ma chère mère?"

"Ödmjukaste — ödmjukaste!" upprepade borgmästaren, allt mera bestört.

"Comment?" utbrast baron Soop, "ni svarar inte, monsieur?" Och derpå, på en gång förvandlande sitt utländska uttal och sitt tillgjorda språk, spände han en allvarsam och orolig blick på gubben, medan han tillade: "Säg mig uppriktigt, herr borgmästare, hur står det till med min mor? Ni måtte väl veta det?"

"Nådig fru grefvinnan mår intet annat än väl!" svarade borgmästaren. "Och jag hoppas att snart ett bud ifrån henne sjelf skall ytterligare bekräfta detta. Lisa! Lisa!" begynte gubben att skrika, tills den hvassnästa flickan stack hufvudet inom dörren: "Lisa, har inte grefvinnans långa Pelle varit här än?"

"Jo, herr Nisse! han är inne i köket," svarade hon, "jag ville icke låta honom gå in, förrän han smakat en tår. Men nu skall jag kanske säga till, att han får komma?"

"Ja, gör det, Lisa, och bed honom skynda sig, ty baron vill tala med honom, och det genast," befallde gubben.

Den långe drängen inträdde i strumplästen, sedan han ställt sina skor i förstugan, och gjorde några långsamma vridningar på rygg och axlar, hvilka skulle betyda bugningar. "Jag skulle helsa från nådig grefvinnan," sade mannen, "hon skicka' mig hit och sa' att borgmästaren skulle äta mat hos henne, på Stjernsund i middag."

"Så, så! Det är godt! Jag kunde just tro det!" svarade borgmästaren. "Nå, nå! Jag skall visst komma! Tack skall du ha, Pelle!"

"Hör, monsieur de bourgmestre!" inföll baronen åter, med den utländska brytningen. "Fråga honom huru ma chère mère befinner sig? Väntar hon hem någon, eller huru?"

Pelle hade stirrat på honom under hans fråga, och svarade genast: "Jag kan höra att han är sösker med, just som den der söska munsjöř Remär, som alltid satt och snacka rotvälska med salig fröken Brita. Men det kan jag säga, att om han söker munsjör Remär, så kommer han för sent, ty nådig grefvinnan gaf honom afsked för en månad sedan, och jag sjelf måste skjutsa honom ända till Örebro. Der gick han på en jakt till Stockholm, och sen må hin håle taga rätt på honom och inte jag?"

"C'est assez! Det är nog!" sade baronen och vände sig bort. "Pauvre Remaire! Han var också min lärare i det guddomliga franska språket, la language des français."

"Hvad befaller baron?" frågade borgmästaren. "Skulle icke Pelle helsa till grefvinnan och underrätta om — —"

"Ah, pas, non pas, monsieur!" sade baronen. "Jag vill faire une surprise. — Men väntas det inga främmande på Stjernsund? Vet inte du om det, karl?" vände han sig till rättaren.

"Der är främmande så det förslår, det säger jag och Pelle Persson," svarade denne. "Och så skall grefvinnans son, säga de, den der, som det inte är rätt bevändt med, komma hem. Gud nå' oss för herre det blir, om han skall taga vid egendomen.

Men vi skola väl gifva oss till freds så länge, tills få se se hvart det bär. Han skall få se, att han kan styra Stjernsund med en spatserkäpp. De ber underliga saker om honom. Han skall — —"

"Gack du hem, och tacka grefvinnan, Pelle!" afbröt borgmästaren förlägen, "och säg att jag skall hafva den äran att komma. Tiden är snart inne!"

Pelle satte åter sina ryggmuskler i diverse rörelser och aflägsnade sig.

"Ja, jag måste resa ifrån dig, Erik!" sade gubben med någon förvirring. "Jag ville väl gerna bli hos dig första dagen — men det kan inte hjelpas. Lisa skall väl laga, att intet fattas dig; och du kan på eftermiddagen helsa på dina vänner. Men i afton, när jag kommer tillbaka, så vill jag språka med dig!"

"Det är mig kärt att jag får litet tid på mig, att lägga mina saker i ordning efter resan," svarade Erik, "Herr baron reser väl hem till sin fru moder med detsamma," fortfor han, "men jag hoppas, att herr baron är så god och i morgon gör oss den äran, att komma till staden. Jag anhåller att, på min fars vägnar, få utbedja oss den lyckan. Kanske torde det blifva möjligt att hitta på något, som kunde roa baron, åtminstone några timmar."

"Je vous remercie!" svarade baronen med en artig nickning, och fattade derefter både sonens och den djupt bugande fadrens händer. "Jag är just obeskrifligt nyfiken att få se och lära känna er lilla stad och dess seder. Det är så champêtert här och trefligt. Jag tackar er mycket på förhand, monsieur bourgmestre de Balque. Och er, min hederlige vän! — Jag skulle önska att jag en gång blefve i tillfälle att vedergälla hvad ni gjort för mig. Men det är det samma. Vänner böra icke föra bok på de tjenster de göra hvarann!"

"Hm! Hm!" yttrade borgmästaren och såg nyfiken på friherren.

"Och edra flickor måste ni presentera för mig!" fortfor baronen, utan att hafva lust att besvara de frågor, som blinkade ur borgmästarens ögon och dall-

rade på hans tunga. "Edra flickor äro ju fullkomliga gudomligheter, efter er beskrifning, herr Erik. Jag är obeskrifligt charmerad att få se, huru mycket ni öfverdrifvit i er beskrifning. Ni måste göra mig bekant med dem! Hvad heter den vackraste?"

"Lisa, Lisa!" skrek borgmästaren helt tvärt. "Lisa, låt genast sadla!"

Flickan inträdde med herr borgmästarens peruk högt buren på en käpp, och hans ståtliga högtids- och embetsdrägt på armen. "Det är redan gjordt, herr Nisse!" sade hon; "och om ni ville taga på er så hurtigt, som Anders spänner sadeln på Brunte, så kunde vi snart nog vara halfvägs till Stjernsund och hinna upp prosten, som red för en liten stund sedan."

"Min bästa lilla Lisa!" vidtog åter baronen; "befall att min vagn spännes för, så täcktes herr borgmästaren åka i densamma med mig! Det är roligt att få sällskap, helst ett så respektabelt, som herr borgmästaren. Och hvad hemresan beträffar i afton, så är det väl ingen brist på hästar vid Stjernsund, om jag annars känner ma chèr mères hushållning rätt. Eljest vet jag egentligen icke, hvarföre ej herr Erik skulle följa med. Var god och gör det, min hederlige vän! Kom med oss, så får jag föreställa er för min mor!"

"Tillåt mig att denna gång undanbedja mig det!" invände sonen, ehuru fadrens uppsyn, som särdeles klarnat vid bjudningen, betydligen förmörkades vid afslaget. "Herr baron gör mig en stor ära, om jag en annan dag vågar hoppas att få den äran blifva presenterad för den nådiga fru grefvinnan. Men i dag ber jag att få vara hemma."

"Ah ha! Nu har jag rätt på skälet!" inföll baronen. "Det är för de vackra flickornas skull, som ni vill bli hemma. Det är dem ni först vill helsa på. Nå, nå! Blif icke förlägen för det! Jag är säker på, att ni finner det trefligare att konversera med den vackraste af edra flickor, än höra ma chère mères allvarsamma predikningar. Men ni är mig skyldig svaret på min fråga. Hvad heter den vackraste!"

"Ni må sjelf döma hvem som är den vackraste, herr baron!" sade Erik och förjagade med ett leende den fina rodnad, som höll på att framsmyga på hans kinder. "Ni skall få se dem allesammans i morgon, och sedan ni fällt domen, skall jag säga er den lyckligas namn! Vill ni nedlåta er till en enkel och beskedlig dans, så torde det icke vara omöjligt att få stadens klockare, jemte ett par af regementets pipare, som bo här, att stämma upp en polska eller kanske till och med en menuett, ty Lisa har berättat mig, att här varit en dansmästare i vintras!"

"Ah! Charmant! Charmant!" utbrast baronen. "Det blir en gudomlig plaisir! Ni har superba idéer, min bäste Erik. För att ställa till alltsammans ändå högtidligare och ridderligare, vill jag, sedan jag, om jag kan, fällt den vigtiga domen, åt den vackraste öfverlemna en liten skänk. Får se hvad jag kan hitta på. Jag hoppas att hon då icke i all ärbarhet förnekar mig en kyss!"

Herr Erik skrattade: "Vi få väl se!"

Men borgmästaren blef helt ängslig. "Lisa, för tusan, skynda dig!" sade han. "Vi måste väl en gång komma i väg, om vi skola hinna fram."

"Jag skall sjelf se till att min lakej spänner för!" inföll baronen och skyndade ut.

Borgmästaren stirrade häpen efter honom. Lisa slog händerna tillsammans, så att hon släppte käppen och peruken. Men Erik smålog blott.

"Hvart skall detta taga vägen?" yttrade gubben och tog upp peruken.

"Jo, det skall han se, så baron han är!" utbrast Lisa och ryckte peruken till sig.

"Skynda er nu, min far!" sade sonen och hjelpte till att sätta peruken på den gamles hvithåriga hufvud.

---

3. Om besöket hos Nuckan.

Så snart borgmästaren och baronen afrest, gick herr Erik Balokius till sin kappsäck, hvarur han upptog några små paketer, dem han skickligt, som en handelsman anstår, förstod att stufva i sina fickor. Sedan han derefter beväpnat sin hand med ett långt spanskt rör med sirlig guldknapp, gick han ut på besök. I förstugan drog han upp ett papper, hvarpå han haft den försigtigheten att i vederbörlig ordning anteckna alla sina respektive fränder och slägtingar, jemte graden af slägtskapsförhållandet, för att kunna vara säker på, att icke mankera någon. Listan var ganska betydlig, ty intet enda hus fanns i den lilla staden, med hvilket han ej var befryndad.

I porten möttes Erik af tvenne stadens ungherrar, hvilka voro att anse såsom ett slags deputerade från den öfriga ungdomen, och hade i uppdrag att utforska huruvida den nykomne och förnäme göteborgsherren väl ville vidkännas sina fordna ungdomsvänner och kamrater.

"Se, god dag, min käre Lars Trylbom!" sade Erik, och räckte den ene groflemmade, något förlägne ynglingen handen; "det fägnar mig af hjertat att återse dig frisk och rask och frodig, som fordom i verlden! Du har blott blifvit ännu stadigare, så att nu tycker jag du behöfde icke längre dröja med ditt giftermål. Eller har den beskedliga Greta slagit upp?"

"God dag, Erik! Välkommen till oss igen!" svarade han; "tack för gunstig efterfrågan. Min Greta håller nog i sig, det fruktar jag inte för, och hvad giftermålet anbelangar, så tänker jag dra till med bröllopet i höst, så snart jag hinner få ladugårdshusen litet bättre i ordning."

"Och du, broder Staffan!" sade Erik, räckande handen åt den andre; "du ser ännu lika munter och

ostyrig ut. Jag vill slå vad att ingen flicka ännu fått fast fot i ditt hjerta, eller ens kunnat komma åt att snudda vid det. Om du inte vore en sådan hjertans hederlig och duktig och vänfast gosse, skulle jag tro att du bar bara en sten i bröstet. Och om du icke kunde sjunga och språka vid bägaren, skulle jag tro att din tunga vore en kall spisölstapp. Men huru mår syster din, den qvicka Kirstin Kihlqvist, och din gamle far, den hedersgubben krukmakar Cornelius Staffansson?"

"Tackar, som frågar!" svarade Staffan och skakade och tryckte Eriks hand med en temligen hårdhändt hjertlighet. "Godt, godt!"

"Blir du länge hemma hos oss?" frågade Lars.

"Jag har ämnat bli här en åtta, fjorton dagar," svarade Erik, "och har just tänkt att få slå mig lös och roa mig med alla ungdomsvännerna på denna lilla tiden. Jag vill se er alla på en gång tillsammans hos mig, så snart jag får riktigt språka med far min derom. Hvar har ni nu i eftermiddag ert gille?"

"Vi ogifta gossar samlas hos Jöran Bokbindares Jacob på nattstugan. Der har Jacob lofvat skaffa oss öl från rådman Olofs källare. Annars har handelsman Petter Nubb bjudit en hop af de gamla till sitt i dag på en pipa tobak."

"Nå än flickorna, hvar samlas de?" frågade Erik.

"Det kan jag icke rätt säga," svarade Lars. "Jag tror knappt att de samlas på något ställe, och om de göra det, få vi ingenting veta derom."

"Så?" inföll Erik. "Hvarifrån kommer sådant grums er emellan? Hvem har nu ställt till oenigheter och krångel? Jag är säker på, att det har ingen annan än Anders Wetterström gjort. Han kan nu aldrig se flickorna utan att göra dem förargelse."

"Nej, det är min skull," sade krukmakarens Staffan. "Jag ger dem annars så många som flyger och far. — Jag frågar litet efter att krusa för dem."

"Nå, men hvad har gifvit anledning till er oenighet?" frågade Erik åter.

"Jo, ser du," tog Lars till ordet, "saken var den, att flickorna hade ställt till en dans och lekstuga en qväll hos bensvarfvarens Karin, och det var just på Staffans födelsedag. Då blef Staffan ond och bjöd oss ut att dricka vid Granviken, så att flickorna blefvo mest ensamma. Sedan hafva de slagit sig tillsammans att icke mera bry sig om oss. Vi helsa icke mera på dem, och det blir ingen af oss bjuden af dem. De ville också öfvertala min Greta att slå upp med mig, men hon slog upp med dem i stället, så att nu samlas bara de förlofvade flickorna för sig sjelfva, och dem helsa vi, som deras fästmän, på ibland, men de öfriga bryr sig ingen om."

"Hm! Det var ett ganska ledsamt förhållande," utbrast Erik; "men jag hoppas att ni allesammans komma tillsammans hos oss, och då skulle båda partierna kanske vara bäst belåtna med en billig och beskedlig försoning. Men vet då ingen af er, hvar flickorna komma tillsammans i dag?"

"Jo, nog tror jag, att jag vet det," sade Staffan. "Nora Nubb var för en liten stund sedan hos syster min, och då tyckte jag de talte om att gå till Lona i qväll, men om det blir till snickarens långa Lona eller till lilla Lona på Strandgatan, det skall jag icke säga."

"Då blir det lilla Lona," inföll Lars; "ty jag mins att jag såg dem så många tillsammans hos snickarens i förra veckan, att der visst var gille då. Men kommer du till oss i afton, Erik, hos bokbindarns? Jag skall säga till Jacob, om du kommer."

"Min far har sagt att han vill språka med mig i qväll," invände Erik; "men i alla fall, nog kommer jag till er på en stund. Jag vill tala med er om en sak."

"Nå, hvad kan det vara?" frågade båda de andra på en gång.

"Ja, vi få talas vid om den saken då," svarade Erik; "nu måste jag gå och helsa på min gamla mormor. Om hon icke får se mig hos sig först, skall hon aldrig förlåta mig det. Helsa emellertid alla gossarna, som ni råkar."

"Det skall visst ske!" svarade Lars. "Men säg, Erik, hvarför helsar du icke först på farbror din, rådman Sven? Jag tycker det passade bättre, ty gumman Barbro är väl en gammal beskedlig nucka *), som menar väl med alla, men ingen har hon just mycket att säga öfver, utom den stackars Elsa, hon som blef född på Stjernsund, medan hennes mor var der och hjelpte grefvinnan. Det var likväl besynnerligt med hela den historien! — —"

"Vi råkas då på aftonqvisten en stund!" afbröt Erik. "Farväl så länge, bröder!"

De båda ynglingarne kramade vänskapsfullt hans hand och han begaf sig gatan utföre emot stranden, der hans mormor bodde. Icke utan rörelse betraktade han de ställen, der hans ungdomstid förflutit i den trefliga och glada kretsen af idel anhöriga och vänner. I hvarje hus, som han gick förbi, hade han slägtingar, och hvarje fönster återkallade i hans själ barndomens minnen, dessa hvardagslifvets besynnerliga, blyga englagäster, som mannen ser med ett småleende och halfföraktligt ögonkast, men som dock ofta passa på och locka en tår i hans öga, just då hans löje söker att förjaga dem.

Erik märkte innanför fönsterrutorna och bakom gardinerna, att många af hans qvinliga vänners ansigten framskymtade; men flickorna tycktes vara liksom rädda för den numera förnäme lek-kamraten, och derföre sökte de att hålla sig sjelfva så obemärkta som möjligt, medan de tillfredsställde sin nyfikenhet endast på afstånd. Hade Erik vändt sig om, skulle han fått se nästan alla fönster halföppna och fulla med ögon, som hade mera dristighet att betrakta honom på ryggen, än att se honom i ansigtet.

Den "beskedliga nuckans", gumman Barbros lilla gårdstomt var belägen nära vid sjön och bestod af en liten stuga, omgifven af en liten täppa. Då Erik

*) *Nuckor* kallas i vissa landsorter gamla, fromma enkor, »helst döfva eller blinda, som bo för sig sjelfva och icke göra någon menniska något för när.»

nalkades den nätta, rödmålade träkojan, kände han sitt hjerta klappa rätt oroligt. Han hade tidigt förlorat sin mor, och efter hennes död hade den beskedliga mormorn nästan helt och hållet velat tillegna sig hans uppfostran. Hon sökte att skaffa honom tillfälle att göra hvad som mest kunde roa honom, och att äta hvad som bäst smakade honom. Han hade alltid hos henne haft en säker tillflyktsort, när den rättvise borgmästaren stundom ansåg sig skyldig att mot sin egen son utöfva sin doms- och straffrättighet. Derföre kunde han icke utan liflig tacksamhet påminna sig hennes kärlek, ehuru den varit af det farliga slaget, som ofta slutar med att bortskämma sitt föremål. Huruvida icke dessutom äfven känslor af annat slag och för något annat föremål bidrogo att öka hans rörelse, må lemnas osagdt. Visst är, att hans hand darrade då han upplyftade den gamla dörrklinkan, och att han med tårar i ögonen trädde in i den lilla stugan. Gumman satt vid fönstret och spann, men så snart hon blef varse honom, lyfte hon undan rocken och steg upp emot honom. Liten och hopkrymt, tycktes hon vara nästan helt och hållet växt ifrån denna verlden, och skulle sett ut endast som en hoptorkad mumie, så framt icke ett par klara, skarpa ögon på ett sällsamt sätt gifvit ett nästan ungdomligt lif åt hennes skrynkliga ansigte.

Blott ett ögonkast på den främmande herrn, och hon igenkände, oaktadt den för henne ovana prakten, sin dotterson. "Erik! Herre Gud! Erik!" utropade hon och sprang i hans armar. Han måste luta sig djupt ned, så att hon skulle räcka att kyssa hans kinder och ögon. "Nå, det måste jag säga, Erik!" fortfor hon. "Du är väl nyss kommen, mitt barn, Gud signe dig! Kom och sitt ner; du är väl bra res-trött nu! Vill du ha litet dricka, eller kanske mjölk och vatten? Är du törstig, min lille Erik? Jag skall gå efter litet mjöd åt dig kanhända. Efter du nu är så stor, kan du väl dricka mjöd? Kors att min Elsa skall vara borta i dag! Hon är på Stjernsund hos grefvinnan. Annars kunde jag skicka det besked-

liga barnet ned i källaren. Men vänta litet, mitt barn, jag går nog sjelf.“

Herr Erik satte sig mycket lifligt emot mormoderns välmenta beslut och förebar att han i dag hade så brådtom, att han genast måste gå igen. Han hade endast velat se, huru hans goda mormoder mådde, derföre hade han sprungit hit. Gumman ville icke släppa honom så lätt, men han lät icke beveka sig att dröja länge, utan, liksom om han gått med oförrättadt ärende, smög han sig hemåt igen. Huruvida hans fruntimmersvänner, som icke försummade att beskåda hans återtåg, funno hans näsa förlängd, finnes icke antecknadt; men väl att han, när han kom på gatan, vände densamma (näsan) åt Stjernsundssidan och betraktade de många fönstren på andra sidan om sjön med mycken uppmärksamhet.

Han hade icke en lång stund stått så i grubblande ställning, förrän en häst hördes trafva starkt på Strandgatan, och han såg ett fruntimmer rida fram till gummans stuga, lätt hoppa ur sin tvärsadel, binda hästen vid en sinka i väggen och skynda in. Herr Erik stod olyckligtvis icke så nära, att han kunde igenkänna fruntimrets anletsdrag, men han for hastigt upp ur sina drömmar och blef oförväntadt inom sig öfvertygad, att det icke kunde vara någon annan än Elsa, och derföre kände han sig så mycket mera harmsen öfver sin egen otålighet att icke hafva kunnat dröja ännu en liten stund hos gumman, särdeles då hennes enträgna böner liksom bort gifva honom en aning om Elsas återkomst. Han började nu i stället att grunda på någon förevändning för att kunna återvända till gumman och helsa på Elsa.

Medan han som bäst grundade härpå, erhöll han ett temligen starkt slag på axeln, och då han icke utan en känsla af förargelse öfver att blifva störd, såg sig om efter påhelsaren, mötte honom det frodiga och rödbrusiga ansigte, som tillhörde hans ungdomsvän Lars Trylbom. “Se, står du här ännu qvar, broder Erik?“ sade den vänlige ynglingen. “Har du varit hos mormor din, Barbro, ännu?“

Herr Erik besinnade sig litet, qväfde sin lilla förargelse och svarade förtroligt: "Hör, broder Lars! Jag har redan varit hos gumman, men efter jag träffade henne ensam, gick jag min väg igen."

"Aha!" inföll Lars, "och nu vill du dit igen, sedan unga Elsa kommit hem. Ja, ja! det var icke utan att det var litet väl mellan dig och henne i forna dagar."

Herr Erik rodnade, men han sökte att hålla god min och qväfva sin förlägenhet med ett litet skratt, som likväl lät temligen tvunget: "Kanhända i forna dagar!" upprepade han, "derför hade jag väl haft lust att se, huru hon nu för tiden ser ut. Men det får vara så länge! Jag får alltid tids nog se henne."

"Ja så, så!" yttrade Lars betänkligt, "då lär du icke bry dig om att föra tillbaka hästen, som Elsa red på från Stjernsund. Jag skall gå ned till bron och söka få fatt i honom der, ty han har slitit sig, som du ser, och lunkar nu till vägs på egen hand!"

"Jag skall hjelpa till att ta honom!" utropade Erik, och båda skyndade i förväg för hästen. Men denne, en stark och kortbent bondhäst, lika fet som egensinnig, hade icke lust att låta taga sig. Han upplyfte det tjocka hufvudet och fnyste, då han fick se herrarna och anade deras uppsåt. Derför ruskade han sin prydliga ståndman, och, i det Lars skyndade fram att gripa honom i grimskaftet, vände han sig raskt om och svängde sina bakfötter i vädret. Lars måste alltså retirera. Då Erik äfven framskyndade, slog hästen bakut några tag efter hvarandra och tog sedan hastigt sitt parti att söka sin säkerhet på torget, der han åtminstone hade ett litet större utrymme för sin skicklighet i fötterna. Herrarna följde honom med vederbörlig försigtighet.

På torget hade emellertid händelsen icke blifvit obemärkt och snart framsprungo folk ur alla portar. Icke blott farbror Malchus Skinnare och morfar Noach Målare och fader Cornelius Krukomakare hastade till bistånd, utan sjelfva moster Maja och faster Inga, liksom Nora Nubb och Kirstin Kihlqvist ilade till täf-

lingsbanan, kring hvilken grefvinnans Putte trafvade och sökte en utgång, men förgäfves. Alla gatorna voro spärrade af händer, som utsträcktes efter hans grimma, då han kom ditåt, men som genast drogos tillbaka så snart han i stället presenterade den yfviga svansen.

Herr Erik blef slutligen förargad. "Skall då ingen kunna ta en häst?" utbrast han och sprang fram midt på torget. Putte stannade och tycktes liksom förundrad öfver en sådan dristighet, men då Erik ville begagna sig af denna förundran och framskyndade för att få tag i betslet, gjorde den egensinnige gynnaren åter en hastig vändning, så att herr Erik måste hufvudstupa skynda undan de dansande bakhofvarna.

Troligen hade man varit tvungen att framskaffa tåg för att fånga hästen, om icke den qvicka Kirstin Kihlqvist hittat på ett lika enkelt som lyckosamt råd. Hon framtog nämligen — ur sin kjolsäck ett stycke bröd, hvarmed hon, smekande och vänligt nalkades honom. Putte lät aptiten besticka sin klokhet, och medan han mottog brödet ur flickans ena hand, grep hon hans tygel med den andra. Han blef väl litet ängslig och gjorde ett försök att rycka sig lös, men herr Erik stod i detsamma bredvid henne och hjelpte henne att hålla hans hufvud. När nu hästen sålunda såg sig gripen, tycktes han med stoiskt lugn finna sig i sitt öde, han snusade ett par gånger efter Kirstins gifmilda händer lika artigt, som en tölpig handelsbetjent skulle gjort, som velat åtkomma hennes hand och förmögenhet.

Emellertid fäste Kirstin förstulna blickar på herr Erik, hvilken också snart hemtade sig ifrån sin ifver och nu vänligt räckte handen åt flickan, som förtroligt besvarade hans handtryckning. Bakom henne stod Nora Nubb och tittade med ett öga öfver axeln på herr Erik, medan hon i sjelfva verket talade med morfar Noach. Men Kirstin skyndade att gripa henne i armen och temligen hårdhändt skuffa henne fram till Erik. "Der ser du honom nu, Nora!" sade hon.

"Du var ju rädd att han skulle bita näsan af oss. Du, som har en så liten, behöfver väl ändå minst frukta för sådant!"

De hederliga borgarne skrattade af full hals, under det Nora, blyg och förlägen, oupphörligt neg, ända tills herr Erik vänligt fattade äfven henne i handen och helsade henne med artiga ord.

Då framträdde herr rådman Olof, och, med högtidlig känsla af sitt embetes värdighet och sitt inflytande såsom den myndigaste i staden (nb. i herr borgmästarens frånvaro), lade sin hand på herr Eriks skuldra. "Välkommen, Erik," yttrade han sig, "det fägnar mig mycket att du icke blifvit så bortskämd i Göteborg, att du icke mera känner igen dina barndomsbekanta och vänner. Det är nu långa tiden sedan vi muntrade oss tillsammans, sköto harar och ljustrade gäddor. Ja, ja, Erik, nu är du stor och stark, nästan som jag sjelf, men du lär väl ändå vara för fin eller åtminstone är du kommen ur vanan att jaga och fiska nu mera. Men det är detsamma, Erik! Du kan väl vara en bra nog karl för det. Men hör på, vill du inte följa med i qväll och meta aborrar borta vid Stjernsundslandet, eller har du lust att i morgon bittida gå ut på jagt?"

Utan att akta sin respektive medbroders myndighet, föll honom rådman Esaias i talet, i det han lade sin hand på herr Eriks andra axel: "Nu pratar du, som du alltid gör, kära bror Olof, bara i vädret igen. Du kan väl begripa, att det är rakt omöjligt att han nu kan ränna med dig i skog och mark och höra huru du — med respekt till sägandes — ljuger ihop dina historier. Man må väl få tid att helsa på sina andra bekanta också! Välkommen, kära Erik, välkommen igen till *paterna rura!* Kom och helsa på mig med det första, så skall du få se vackra nya saker! Min son har nu blifvit sekreterare i konungens kansli, och han har skickat mig många förträffliga stycken af både Leyoncrona och Holmström. Kom och helsa på mig i afton eller i morgon bittida, så skall du få höra åtskilligt: du skall då tillika få höra mitt tal

på vers öfver konungens seger vid Narva. Känner du Sparrfelts verser öfver den?"

Herr Erik, som först tryckt rådman Olofs hand, tryckte nu äfven den, som rådman Esaias räckte honom. Men han fick icke med något enda ord besvara helsningarne, emedan både Olof och Esaias endast sökte att rycka ordet ur munnen på hvarandra och öfverrösta hvarann. Deras tvist gick ut på idel personligheter och blef slutligen så högljudd att herr Erik, hvilken liksom de öfriga som omgåfvo dem, i början funnit deras täflan i vältalighet rolig, slutligen blef förlägen. Men den qvicka Kirstin Kihlqvist, som kände till gubbarnas lynnen och visste att det var omöjligt att sluta tvisten, så länge de hade åhörare, fann på den utvägen att helt simpelt rycka den ene rådmannen efter den andre lös ifrån herr Eriks skuldror och derefter lägga Puttes tyglar i hans hand.

"Se nu, Erik! för hästen tillbaka till gumman mormor din! Vi skola följa med dig allesammans."

Herr Erik tycktes ännu förlägnare, då han såg på den alltmera tillväxande skaran omkring sig och fann att snart sagdt hälften af stadens invånare stodo färdiga att följa honom på ett besök, hvarvid han helst varit ensam. Han tvekade att ens göra besöket och ville återlemna tyglarne åt Kirstin. Men hon såg på hans min hvad han tänkte och hviskade sakta: "Gå du bara, Erik! Var icke rädd, jag skall nog skaffa bort dem, så att du får vara i fred."

Derefter vände sig Kirstin till rådmännen, och sade, att helt nyss en enspännare hade ridit in till borgmästarens och säkert medfört något nytt från konungen och kanske påbud om någon ny utskrifning.

"Låt oss höra, låt oss höra!" sorlade hela skaran och rörde sig i oredigt hvimmel uppåt gatan, medan herr Erik, utan att säga ett ord, ledde hästen utföre till sin mormors byggning, der han åter fastband den. Derefter inträdde han.

———

4.

Hos gumman Barbro hade emellertid Puttes lilla utflygt icke blifvit bemärkt. Så snart Elsa inträdde, berättade gumman att Erik varit hos henne. "Men han hade så brådtom," tillade hon, "som nu för tiden alla menniskor hafva. Det har kommit en riktig Tjeskfeber på dem!"

Elsa suckade. "Grefvinnan vill visa ett prof af mina klippningar åt sina gäster," tillade hon, "och har skickat mig hem bara för att hemta några sådana."

"För den fåfängan ändå!" utbröt gumman; "hvad gagnar det nu att klippa sådana der små grannlåter af papper som jag knappt kan se mera — Gud nåde mina svaga ögon! — och som du arbetar hela eftermiddagarna på? Nej, tag du fram dina väfprofver och visa din märkduk för nådig frun! Det kan vara något och tjena till något! Men det må nu så vara, efter grefvinnan är god emot dig och tycker om sådant der lappri, så må det så vara. Du må då klippa grannlåter för att göra henne till viljes, men mig till viljes gör du då icke, det har jag sagt mer än tjugo gånger, fast jag nu egentligen icke förstår det ringaste af allt det der småkramset."

"Men mormor har ju alltid förr tyckt om mina klippningar och till och med berömt några af dem, i synnerhet den stora, som jag klippte åt prosten."

"Ja, ja! Barn! Jaså!" sade gumman. "Visst är du nog klippsk, det kan väl ingen själ förneka, men den här gången har du då orätt. Det var inte din klippning utan din välmening som prosten berömde, och så gjorde jag med."

Flickan gick tigande till ett skåp, der hon begynte att framsöka de fina arbeten, hvilka utgjorde hennes enda och yppersta nöje. En mängd de finaste blommor, träd och hela landskapsstycken, så smakfullt utklippta, att sjelfva Ehrenstrahl berömt ett af dem, utbreddes på bordet och hon började att utvälja

dem, som hon ansåg förnämligast. Hennes ansigte uttryckte emellertid rätt mycken oro och missnöje. Hennes ögon flögo förstulet omkring liksom om hon sökt något annat än de vackra papperssakerna.

"Nå, Elsa!" utropade slutligen gumman. "Du skulle hafva sett din beskedlige Erik! Han har växt så mycket, vet du, och ser så rar ut, alldeles som min salig man i sin ungdom! Du skall veta, Elsa, han var en gosse, som icke fanns make till, hvarken inom eller utom Askersund. Men hvad sade grefvinnan i går? Du skall berätta för mig, huru hon varit emot dig nu dessa dagarna. Har hon åter gjort dig några frågor efter mig? Har du hört något om baron Axel?"

"Ja, han lärer väntas hem," sade flickan. "Grefvinnan har fått bref ifrån Göteborg. Han har nu lemnat Paris och franska tjensten, och ärnar gå till Polen med förstärkningarne, som konungen skall hafva i sommar. Emellertid kommer han först till Stjernsund och helsar på sin mor. Sedan skall han börja att värfva ett kompani."

"Herre min Gud!" skrek gumman, "kommer han hit? Och ärnar han värfva här? Nå, vår stackars ungdom? — Men du har ju icke sett honom ännu, Elsa? Är grefvinnan ännu missnöjd med honom?"

"Jag tror icke hon håller rätt mycket af honom," återtog Elsa, "men hvarken klagar hon öfver honom eller underlåter han att ordentligen skrifva till henne. Det har visst varit hennes största sorg, att han icke vill trifvas hemma, utan att han beständigt håller sig utomlands."

"Ja, ja!" suckade gumman, "han känner sig icke rätt hemma på Stjernsund! Men det kan nu icke hjelpas mera. Och du, stackars Elsa, klipp du dina klippningar bäst du vill, jag vill icke mera banna dig! Skall du ännu i afton resa tillbaka till Stjernsund igen?"

"Ja, nog vill grefvinnan det!" sade Elsa.

"Hå, hå! du tunga verld!" pustade den gamla, och började derefter med gäll stämma att sjunga den gamla psalmen: "En riker man, väldiger han," etc.

Just i det gumman slutade sin psalm och Elsa utplockat de stycken hon beslutit medtaga, inträdde herr Erik. Elsas kinder öfvergötos af den högsta rodnad och hon bemödade sig förgäfves att åter upplyfta sina nedslagna ögon. Äfven han stannade bestört i dörren och hade svårt att hemta sig. Hans ögon voro nedslagna liksom hennes.

Men mormor Barbro, som ännu drillade på amen, spände upp sina små ögon med särdeles lifligbet och betraktade ömsom de bådas förlägenhet, så att hon på en lång stund glömde att afbryta den gälla drillen. Slutligen afbröt hon den likväl, i det hon lade hufvudet på sned, med en djup suck. "Åh, hå, ja! Min lille Erik! Du kom hit igen, du, fast du hade så brådtom i jåns. Nå! nå! Välkommen ändå, Erik! Kom hit och sätt dig här hos mig, så får jag tala med dig. Och du, Elsa! Gack ned i källaren efter en dryck mjöd. Tag den lilla silfverkannan der ur skåpet, den är lagom, mer får han icke dricka så just inpå middagen, och lördagsmiddagen till. Nå, skynda dig, flicka! Du är icke för god att gå ändå, när jag befaller, fast du tycker, du. — Men det är detsamma, det, nu! Gå efter mjöd, barn, och skynda dig sedan tillbaka till Stjernsund! Men du blir här, Erik, det säger jag dig! Jag har ganska mycket att säga dig, det säger jag dig ännu en gång! Men fort, Elsa!"

Elsa blef alldeles utom sig för den gamlas bannor; men Erik hade snart åter hemtat sig. Med en vänlig artighet steg han fram till flickan och tog hennes hand. "Nu först är jag rätt glad öfver min resa," sade han. "Jag hoppas få öfvertyga mig, att Elsa icke glömt sin barndomsvän!"

En knappt märklig handtryckning var hennes svar och hon upplyfte hastigt sina ögon, för att se honom i ansigtet. Men ur hans blickar flögo sådana strålar emot hennes, att hon genast åter såg ned.

"Hå, hå!", utbrast gumman, "visst har hon glömt dig, kära Erik! Hon gör intet annat om dagarne, än klipper grannlåter och sitter hos grefvinnan på Stjernsund. Huru skulle hon få tid att tänka på någon-

ting? Och bäst är det också! En menniskas tankar fela och hennes anslag äro oviss, står det i Vishetsboken. Kom ihåg det, du Erik, och hon med!"

Elsa såg hastigt upp för att läsa i herr Eriks uppsyn, huruvida han möjligtvis skulle kunna tro gummans ord. Men han såg så vänligt och blygt på henne, att hon icke fann nödigt att försäkra honom om motsatsen af den gamlas tankar.

Men något måste hon tala, derför samlade hon genast sin besinning och yttrade, ehuru med en något darrande stämma: "Välkommen en gång tillbaka till hembygden, Erik!"

"Hjertligen tack för denna helsning, Elsa!" svarade han, "den var mig den käraste —"

"Kom hit, Erik, och sätt dig!" skrek gumman. "Kom hit till mig, annars blir här en stor olycka af, det säger jag dig. Och du, Elsa, laga dig genast till Stjernsund, dit hör du och der må du hållas, men härifrån skall du genast! Och jag skall hemta mjödet sjelf åt min gosse."

Elsa drog skyndsamt sin hand ur Eriks och sprang ut, i det hon sade: "förlåt mig, mormor Barbro! jag går genast."

Erik stirrade ett ögonblick efter henne. Derpå drog han en sakta suck djupt ur sitt bröst. Men i detsamma grep gumman honom i armen. "Stå icke der och gapa efter henne, det säger jag dig, Erik!" skrek hon. "Om du icke tar ditt sinne ifrån Elsa, så skall du få med mig att göra. Du skall ha Nora Nubb, det är min vilja, och dermed väl. Den är vackrare än Elsa, det vet jag, Erik, ty hennes mor, Anna, Noach målares farmors systerdotter, var vackrare än Gr-gr-greta Bårdskärarens *), som var Elsas. Du kan tro mig, jag minns mycket väl, jag, fast jag är gammal. Erik, Erik! tänk på att Nora är rik, hon. Men det går icke an, att du tänker på Elsa, ty

---

*) Fältskärerna kallades så. Namnet »Bartscherer» betyder annars egentligen barberare.

jag måste tala innan jag dör! Ja, det måste jag, Erik! Gud förbarme sig — men jag måste!“

Härvid började gummans darrande hufvud att göra ännu häftigare rörelser, så att herr Erik blef helt förskräckt. “Min Gud, mormor!“ utropade han. “Hvad menar ni? Härunder ligger något förborgadt. Låt mig för all del veta det i tid! Jag ber och besvär mormor derom!“

“Tyst! Tyst!“ sade gumman, “jag märker nog hvad klockan är slagen. Du får tids nog veta det, min gosse! Hör på, Erik, men jag behöfver öfverlägga saken litet. Du måste ge dig till tåls tills i morgon! Kom då till mig tidigt, och följ med mig och bär min psalmbok till kyrkan, just som du gjorde när du var liten. Om du kommer i tid, så skall jag tala om det för dig. Nå, hå! Det kostar på! Men skynda dig nu, när Elsa kommer och drick ur och gå din väg sedan. Och låt bli henne, hon skall till Stjernsund med sina klippningar!“

Erik stod helt bestört. Tusen stridiga känslor omvexlade i hans bröst, han visste icke hvad han skulle tro och tänka om, eller hvad han fick känna och vara för sin barndomsvän. Han hade alltid med välvilja och kärlek tänkt på henne, men hans känslor för henne hade nu, då han som sjelfständig man återsåg hemmet, blifvit ömmare och manligare, och, om äfven hans förstånd icke fattat det bestämda beslutet, hade dock hans hjerta yttrat den bestämda önskan, ja, hela hans själ omfattat det hoppet att ega henne såsom maka. Den gamlas ord förekom honom nu såsom en hemsk och olycksbådande skugga bland hans ljusa förhoppningar. Men då han tillika betänkte, huru en enfaldig gumma kunde inbilla sig de orimligaste saker, och sedan hon en gång fått dem i sitt hufvud, vidhänga dem, föll det honom in att gumman endast ville genomdrifva sin plan och gifta honom med Nora Nubb, samt att hon nu hade några spådomar och förutsägelser att meddela honom, hvilka skulle tvinga honom till förbindelse efter hennes sinne.

Han samlade derföre snart sitt mod, tryckte vänligt gummans hand och lofvade komma.

Elsa inträdde med den lilla silfverkannan, som han emottog och med mycken artighet drack "mormor Barbros skål." Han gjorde dervid en så belefvad bugning och såg så förnäm ut, att gumman blef helt bestört, liksom hon stått framför en stor herre, och neg mycket djupt.

"Ämnar du genast återvända till Stjernsund, Elsa?" frågade han med så mycken köld han kunde.

"Ja," sade hon, och stoppade det lilla paketet med klippningar i barmen.

"Lycklig resa då, Elsa!" fortfor han, "jag får väl återse dig i staden? Låt mig få följa dig till din häst, som jag nyss återfört hit. Han hade slitet sig, och det var just mitt ärende, mormor Barbro, att föra honom hit igen."

"Godt, godt! Gå nu!" sade gumman, i det hon tog sin psalmbok. "Jag vill fira sabbatsaftonen såsom det tillbör. Kom hit i morgon, Erik! Farväl, barn! Helsa grefvinnan, Elsa!"

Flickan fattade gummans hand, neg för henne och gick. Erik följde sin unga vän.

"Elsa!" sade han, då de stodo derute, medan han löste hästen och fattade tyglarna för att hålla honom. "Om du kan, kom in till staden till oss i morgon afton! Jag har då säkert mera att säga dig, än jag kan och får nu!"

Hon såg bestört och häftigt rodnande på honom, men han räckte henne handen, för att hjelpa henne att stiga i sadeln, gaf henne tyglarne och tog af sig hatten. En fråga eller ett svar — det kunde vara båda — sväfvade i hennes öga och på hennes läppar, men hon teg, drog åt sig tyglarna, och Putte satte sig i gång utåt Strandgatan, medan herr Erik vandrade hemåt, Storgatan uppföre.

---

5. Om stadens jungfrur.

Öfver köket, som utgjorde en afdelning af guldsmeden Tydick Wipkens verkstad, var en kammare belägen, till hvilken man uppsteg från gården på en tvärbrant trappa. Den kallades tyskens nattstuga och beboddes af bemälde guldsmeds dotter, Dora Wipken. Hennes far hade såsom tysk gesäll kommit till staden, efter några års vistande derstädes vunnit en af borgardöttrarnas hjerta och blifvit upptagen till medlem af det annars inom sig ganska slutna samfundet. Hans dotter hörde således till det kotteri, hvaruti alla stadens giftvuxna men ogifta fruntimmer höllo sig tillsammans. Hon var ganska ifrigt sysselsatt med att "stöka litet i ordning" till de andra flickornas ankomst.

"Dorchen! Mein parn!" dånade en basstämma, den djupaste och starkaste som någonsin ljudit ur menskliga lungor. "Kom hier, Dore!"

"Hvad vill söta far?" frågade flickan uppifrån trappan.

"Kom mans hier und tag nychlerne, Dore, ti no går jach porrt till Peter Nupp. Tin mamme har gått till gamle Parpro, så att tu no einsam plifwen muss, om inte te antre schlatterwäscher komme i tak till tich."

Som en blixt flög Dora Wipken utför trappan och emottog nycklarna, sedan fadren noga stängt dörrarne till hvardagsrummen och verkstaden.

"Söta far!" sade flickan och smekte honom på den svartraggiga kinden; "nog kunde söta far bestå oss något rart i afton, i synnerhet om herr Erik Balckius skulle komma hit och helsa på, ty söta far skall veta att flickorna samlas här i dag."

"Ja så, ja så! tin schalkhafte Schlyne!" sade gubben och tog henne under hakan. "No, vill tu noch purre mich att peschtå! Nä, na! så tach tå feigen ur

laden, som jach fick från råtman Esaias för den schene silbertumlere."

"Tack, söta far!" och dermed sprang Dora uppför trappan igen, lätt som en kattunge uppför ett träd.

»Gott segne dich, mein Töchterlein
Du bist mir immer lieb und fein
Als wie ein Glas gut Rheinisch Wein!»

brummade han, i det han gick.

Det dröjde icke länge förrän flickorna började infinna sig och klättra upp till Doras hemvist i nattstugan. De voro samt och synnerligen ifriga, för att icke försumma de vigtiga debatter, som de visste skulle komma å bane i anledning af herr Eriks ankomst till staden. Han skulle naturligtvis mönstras och granskas af deras nogräknade uppmärksamhet. Och derjemte skulle det väl också blifva frågan om, huruvida hans förhållande till Elsa skulle ändras eller icke. De visste alla att han hade ett litet tycke för henne, och de togo för afgjordt att det berodde af dem om han fick behålla det, så att de ansågo sig kunna afgöra och fälla dom om hans hjerta, liksom det varit deras privilegium.

"Välkommen, Nora!" sade Dora Wipken, "sätt dig der bredvid bensvarfvarens Karin, så får du höra nytt. Hon har varit hos borgmästarens sedan Erik kom hem, och tittade in i köket hos Lisa. — God afton, Greta! Välkommen hit till oss! Hur mår din farmor i dag? — Nå, jag måtte säga! Se flickor, tocken halsduk Kirstin Kihlqvist har! Den har du visst fått från Göteborg, af herr Erik sjelf kanske? Ah, det var för det du hjelpte honom taga grefvinnans Putte. Men hvar har du träffat honom sen? Jag tänkte att han ännu skulle vara qvar hos gamla mormor Barbro."

"Såhå!" sade Kirstin, "liksom inte jag skulle kunna få mig en ny halsduk utan att Erik behöfver bestå mig den! Men annars kan jag väl säga, att jag verkligen har fått den här af honom. Men du bör icke inbilla dig, att jag har Putte att tacka för det. Han kom ihåg att han hade lofvat mig en ny för fyra år

sen, då han kom att rifva sönder en gammal för mig på en dans, som vi hade i stafhagen."

"Han har godt minne!" anmärkte Helena, rådman Olofs dotter, "han kände strax igen Nora Nubb, när han fick se henne, och hon såg just ut i ansigtet, som om hon druckit ett qvarter spanskt vin, då hon neg för honom. Tyckte du att han var sig lik, Nora?"

"Åh ja!" svarade Nora och vände bort sitt lilla vackra ansigte.

"Tyst, Helena!" hviskade Dora Wipken och stötte henne i sidan, "hur kan du ge dig till att så der plåga den beskedliga Nora. Ser du inte, huru röd hon blef?"

"Hm!" hviskade Helene tillbaka; "kan hon då inte slå honom ur hågen. Han vill ju ha bårdskärarens Elsa utaf gammalt. Jag vet annars icke hvarför Elsa skall gå Nora i vägen, när både hennes föräldrar och hans farmor vilja att Nora och han skola ha hvarann!"

"Ja, ja!" fortfor Dora att hviska, "med Nora har det ingen nöd: hon blir nog gift, hon som är rik, men värre blir det med den stackars Elsa. Hon har intet, om icke grefvinnan skänker henne något, för hennes klippningars skull. Hon kan väl behöfva att få en man som Erik. — Men se der, välkommen, Lona!" ropade hon högt, "och du med, Annika! Skynda er och sätt er, så få vi höra bensvarfvarens Karin! Hon har stort att förkunna."

"Nå, låt höra, Karin, säg, säg, berätta!" upprepade hela flickornas chorus.

"Jo, hör på, flickor!" började Karin, sedan hon torkat sig om munnen med hörnet af sitt blårandiga förkläde, liksom hennes läppar behöft denna gnidning för att uthärda den förestående rörelsen, "hör på, skall ni få höra något. Hvad tycker ni väl, jag har varit hos borgmästarens och tittat in till Lisa i köket, och hon har berättat för mig det jag aldrig hörde maken till."

"Såg du Erik Balckius och den främmande herrn?" frågade Helena.

"Nej, jag gick in, medan de andra stodo omkring den kungliga enspännaren," svarade Karin, "och då voro de båda två borta för länge sedan."

"Men hvad ville enspännaren?" skrek Lonas gälla stämma.

"Tyst, tyst! Han hade bara bref till borgmästaren!" skrek Greta, "hvad fick du höra hos borgmästarens, Karin? Säg för oss!"

"Jo, jag skulle säga, att den främmande herrn är ingen herre, utan är grefvinnans son på Stjernsund," sade Karin, "och han har svurit på, att han skall ha en kyss af en flicka i Askersund."

"Hvad säger du?" ropade Helena, "är det den tokige baronen?"

"Jaså, han som for utomlands, för att slippa se mor sin?" frågade Greta.

"Ja, just han, baron Axel, som gret så mycket för salig fröken Britas skull!" svarade Karin, och steg upp och satte handen i sidan med en spotsk uppsyn.

"Han, som klöf näsan på fänrik Silfvermosquet, för det han dansade med fröken Brita!" utbrast Helena.

"Ja, och han, som skuffade löjtnant Papegoja i sjön för det han såg på fröken!" tillade Karin, "han är nu här med borgmästarens Erik, och han har svurit på att kyssa en af oss!"

"Hm! Hm! Hm! —" yttrade flickorna, något hvar litet försagda.

"Ja, tänk på det, flickor! Han har svurit, flickor!" fortfor Karin, "han tror verkligen att en af oss icke kan säga: nej! Han tror, för det han är baron — !"

"Nå, men hvem skall han kyssa?" afbröt Helena.

"Ja hvem? Hvem?" ropade alla flickorna tillsammans.

"Jag kan svära på," inföll Kirstin Kihlqvist, "att det inte var frågan om Karin bensvarfvarens, det kan man tydligt höra."

"Inte om Kirstin Kihlqvist heller, det kan jag säga dig," svarade Karin, och slungade på Kirstin så

många gnistor, som hon möjligtvis kunde hopsamla uti sina små grå ögon. "Han har svurit på att han skall få en kyss af en af oss! Han tyckes vara säker på sin sak!"

"Men hur ser han ut?" frågade Helena hastigt.

"Se, strax är hon färdig också?" anmärkte Karin hvasst, "det är väl detsamma huru han ser ut. Det kommer bara an på huruvida hederliga flickor icke skola förarga sig öfver en sådan lättsinnighet."

"Jag måtte väl få fråga om en så obetydlig sak, utan att du behöfver snäsa mig," sade Helena. "Jag kan för öfrigt inte finna skäl uti att förarga mig öfver honom. Om han inbillar sig att han skall få en kyss, så blir det helt enkelt det bästa sättet att straffa honom, att han blir utan."

"Men, min Gud! Han vill väl icke kyssa oss allesammans!" utropade Nora och nedslog ögonen. "Den, som han vill kyssa, kan ju få säga nej bäst hon vill, utan att vi andra ha med den saken att göra."

"Ja, men hvem skall han då kyssa?" frågade Greta åter.

"Jo, hvad tycker ni? Han vill kyssa den vackraste!" var Karins svar. "Den vackraste, besinna det!"

Flickorna sågo något hvar bestörta ut. Nora rodnade, Dora nedslog ögonen, Helena drog sin vackra mun till ett spotskt smålöje, som skulle uttrycka förakt, Kirstin Kihlqvist skrattade med full hals. Men Karin, stackars flicka, som visste att hon inte kunde komma i fråga, så snart ett sådant vilkor var föreskrifvet, stod blodröd af förargelse.

"Jag kunde just gissa något sådant, efter Karin var så ifrig," yttrade Kirstin slutligen. "Men det är då också ett hiskeligt väsen för en ringa ting. Jag stackars flicka, som Gu'nås icke heller har att frukta eller hoppas någon sådan heder af den unge baronen, kan så mycket mera fritt få säga min tanke i saken."

"Ja, låt oss höra, hvad du menar, Kirstin?" frågade Helena, och samteliga de vackraste spände ny-

fikna blickar på henne och tycktes vänta att få höra något angenämt.

"Hon kan ingenting annat mena," inföll Karin häftigt, "än att hela baronens begäran är den näsvisaste, som kan tänkas för oss flickor. Liksom vi skulle stå tillreds att genast kyssa en främmande herre. Är det en ringa ting, det?"

"Karin har rätt! Vi måste visa honom att, så baron han är, ..." utbrast Greta och steg upp, för att gifva sitt tillämnade tal mera högtidlighet.

Men Kirstin Kihlqvist var qvickare än hon på fötterna och afbröt henne: "Jag föreslår att vi lemna hela den saken. Det var bara ett skämt af baronen och jag ser icke hvad vi öfriga ha med en kyss att göra, som rakar våra näsor förbi."

"Ja, men jag säger, att jag aldrig blir vän med den, som kysser baronen," skrek Karin, "om någon gör vår hela stad en så stor skam, så vill jag vara oskyldig deruti, och jag skall aldrig umgås med den."

"Hvilken som helst må gerna i all ärbarhet ge baronen sin kyss," skrek Kirstin, "jag unnar den hedern gerna åt den, som kan få den!"

"Det är skam af Kirstin!" utbröto ett dussin af Karins vänner.

Några få sutto helt tysta och blyga, utan att blanda sig i striden.

"Ni skulle minsann fått höra annat af Karin, om fråga varit om den största," inföll Kirstin försmädligt.

"Skada för dig, att det icke var fråga om den ovettigaste," skrek Karin, och att sluta efter den förbittring som uttryckte sig i de båda stridiga partiernas blickar, tycktes en ganska allvarlig söndring i tänkesätt och en ganska liflig strid emellan de tvenne motsatta intressena vara att förutse.

---

6. Ungherra-gillet.

Inne på Jöran Bokbindares gård uppreste sig, mot den uppstående gafveln af ett visthus, en tvärbrant trappa, ledande till den ofvanpå nämda hus belägna nattstugan. Den unge Jacob, egarens son, bar en ofantlig kanna uppför trappan, och efter honom följde en piga, som mödosamt balancerade med en dylik, båda fulla af ypperligt öl.

Det dröjde icke länge, förrän Jöran Bokbindare sjelf i egen tjock person trädde ut ur hvardagsstugan, läste den noga, såg sig uppmärksamt omkring, och begaf sig till och med fram till en och annan af de många dörrarne, som ledde till brygghus, fårhus och andra äfven den tiden nödvändiga uthus, för att undersöka om de voro riktigt stängda. Sedan denna undersökning aflupit till hans tillfredsställelse, riktade han sin i sjelfva verket obetydliga men så mycket mer betydelsefulla näsa emot höjden och fäste sina plirande ögon på trappan till nattstugan. Efter några ögonblicks tankfullt betraktande af detta arkitektoniska under, tycktes han fatta sitt beslut att också undersöka dess ändamålsenlighet. Han företog sig nämligen att med sin ovana lekamen beträda densamma.

Redan hade några af stadens ynglingar infunnit sig för att helsa på den unge Jacob, men då de sågo gubben, när han gick och stöfvade på gården, hade de vördnadsfullt stannat i portlidret och betraktade derifrån hans företag.

"Gubben ser icke nöjd ut i dag," hviskade Lars Trylbom till Staffan Kihlqvist. "Han vill visst förbjuda vårt gille. Han blef ond sist, när Anders Wetterström skrattade åt honom, då han slog ikull sig på gården och icke kunde krafla sig upp igen."

"Bara han icke slår sig omkull igen eller utför trappan!" svarade denne. "Det ser farligt ut! Men han ger sig god tid att pusta ut på hvart trappsteg."

"Ja, nu är han godt och väl uppe," sade Lars, "men hur skola vi få honom ner igen?"

"Det står i vår Herres knäppnäfvar," yttrade Staffan. "Men jag tror att vi gå dit upp, så få vi väl se hur det går!"

"Tyst, tyst!" hviskade Lars Trylbom, "der kommer sjelfva rådman Olof med! Du skall få se att han också går upp till Jacob, bara för att få träffa Erik i dag."

"Ja, det tror jag," var Staffans svar, "de gamla göra aftonen tråkig för oss och dricka ur vårt öl på köpet, när de få väder om våra gillen. Men vänta tills Anders Wetterström kommer, han hittar nog på råd!"

"Låt oss så gerna genast gå till honom, och underrätta honom om saken."

De båda ynglingarna drogo sig oförmärkt undan bakom porten, medan rådman Olof inträdde på gården, och, efter att en stund hafva med särdeles spekulativ uppsyn betraktat trappan, äfven begaf sig uppför densamma.

Så snart han inträdt inom nattstugudörrn, skyndade Staffan Kihlqvist och Lars Trylbom sina färde.

Emellertid hade gubben Jöran Bokbindare satt sig ned vid bordet hos den något förlägna sonen och mötte nu med en vänlig nickning sin gamle vän rådmannen. "Se, kommer du också hit, broder Olof?" sade han.

"Ja, visst kommer jag, min hedervärde bror!"

"Nå, så välkommen då, bror!"

"Tack, bror!"

"Kom och sitt, bror!"

"Tack, hedersbror!"

Rådman Olof satte sig vid andra ändan af bordet, och hans ögon häftades på de herrliga ölkannorna med liflig uppmärksamhet, medan hans arm mekaniskt gjorde några rörelser, hvilkas betydelse gubben Jöran ganska

väl begrep och hvilkas verksamhet han skyndade att underlätta med en vänskaplig uppmuntran: "Drick, bror, och tag en tår på tand, om du har någon qvar i mun!"

Han blef genast åtlydd. Den unge Jacob teg och ref sig i hufvudet, då han kastade en blick i kannan, sedan rådmannen från sina läppar återfördt den till sin plats på bordet. "Hör, Kajsa," hviskade han till pigan, "gå ner och spring till Anders Wetterström, och bed honom komma hit och hjelpa oss af med gubbarna."

"Det skall gerna vara!" svarade hon med ett besynnerligt leende på de grofva anletsdragen.

"Kajsa!" skrek gubben Jöran i detsamma som pigan fattade i dörren för att gå, "Kajsa, vänta litet. Jag har ett ärende som du skall uträtta. Hör på, Jacob, kommer Anders Wetterström hit i dag?"

"Ja, kära far!" svarade ynglingen.

"Hör, Kajsa," sade gubben då, "gack du till den spefogeln och helsa honom från mig, och bed honom betala psalmboken, som han köpte af mig för ett år sedan. Säg honom, att jag inte vill vänta längre. Se så, gå nu!"

Pigan syntes litet villrådig, men hon måste lyda och gå.

"Se, bror," fortfor gubben, "så der vill jag tro att vi slippa den skalken i qväll! Jag känner sättet att knäcka sådana der gökar!"

"Ha, ha, ha!" skrattade rådmannen. "Bror är alltid så munter och påhittig!"

"Ja, ser bror, man lär sig sådant, då man har så mycket med lärda saker att göra. Man öfvar sitt förnuft, då man binder böcker, bror!"

"Ja, ja, näst jagt och fiske vill jag väl tro, att bokbinderiet är det förnämsta göromål för en förständig karl. Men man får väl likväl se och lära mera, när man är ute, än när man sitter inne. Jag får lof att berätta bror min jagt i fredags..."

"En annan gång, bror, en annan gång!" afbröt gubben honom, "jag vet ändå, att det inte finns ett

sannt ord i brors historier. Men hvarför dröja dina kamrater och Erik Balckius så länge, Jacob?"

"Jag kan icke veta," svarade denne. "Kanhända komma de tillsammans på ett annat ställe."

"Det vore böfveln! Då går jag genast dit," sade rådman Olof, i det han steg upp, fattade sin väns hand och, sedan han tryckt den, aflägsnade sig.

Förgäfves hostade gubben Jöran, för att få honom att dröja.

Knappt hade rådman Olof hunnit utför trappan, förrän ett häftigt klappande hördes nedifrån gården. Gubben Jöran blef ond. "Se efter, Jacob, om det är han som håller väsen der nere!" ropade han.

Men i detsamma, som Jacob öppnade dörren, hördes en främmande röst, som, under ackompagnement af starka slag på stugudörren, skrek: "Hej, mäster bokbinder! Gamle Jöran, kom härut! Jag vill köpa en bok! Hej! Hej!"

Gubben blef i en hast helt liflig, steg upp från sin stol och makade sig sjelf till dörren, för att kasta en blick på den häftige bultaren. Han stack ut hufvudet genom dörren och ropade: "Hvem är det som ropar på mig? — Hvad vill du, bonde?" tillade han, då han fick se en man med trasig hatt och en lång skinnpels.

"Är mästarn der?" sade bonden. "Har han sina böcker der uppe i loftet? Skall jag komma upp till honom, gamle Jöran?"

"Nej, blif der nere," skrek gubben. "Jag har böckerna i verkstan. Men hvad vill du köpa för en bok?"

"Hå! jag vill köpa den stora kungabiblan eller någon annan dugtig bok, allt som hon är grann till," gaf bonden till svar.

"Ja, ja, så!" inföll gubben, "du vill köpa den? Ja, jag har två sköna exemplar. Jag skall väl gå ner då! Hå, hå! Jacob, kom och hjelp mig!" pustade han och steg ned för första trappsteget. "Men vänta litet! Hör på, du bonde der nere, har du också penningar med dig."

"Hör på, mäster deruppe!" svarade bonden och satte händerna i sidorna med en försmädlig åtbörd; "hvad kostar hela er verkstad, med kalfskinn och klisterburkar, och hela ert eget skinn och allt det mjöl ni har i hela gården till på köpet?"

"Hjelp mig upp igen, Jacob," utbrast gubben. "Bonden är visst drucken! Han kunde göra mig illa! Men han tör också handla en bibel. Hör, Jacob! kan du se om han är drucken, eller om han ser rätt slug ut."

Jacob tittade nogare på den frispråkige bonden. Sedan han uppmärksamt betraktat honom några ögonblick, smålog han och sade: "Kära far, han är visst icke farlig!"

"Tror du det?" svarade gubben. "Så hjelp mig då ner, så få vi då se hvad det kan blifva för handel af."

Sonen hjelpte den vigtiga fädernekroppen utför trapporna, och lyckades att helbregda bringa den på gårdens grund. Då yttrade gubben, sedan han med en djup suck hemtat andan: "Nå, nu har jag väl för sista gången i min tid varit uppe på nattstugan! Men hvar är bonden? Hör på du, kom nu med in, så skall du få se mina rara böcker. Till hvilken kyrka skall bibeln vara? Ah, ursäkta, I är visst kyrkvärd, kära far?"

"Ja visst, mästare!" gaf bonden till svar.

"Ja, ja! kan nog tro!" återtog gubben. "I ser väl nog ut, men kan I köpa hela min verkstad, så kan I förvalta kyrkans medel också! Men stig in här, så skola vi se på! Stig på, stig på, kära kyrkvärd!"

Han öppnade verkstaden och inträdde, medan bonden följde honom. Rådman Esaias kom i detsamma in genom porten och tycktes ärna sig upp till nattstugan. Jöran bokbindare fick dock af en händelse ögonen på honom och ropade genast till honom, att han skulle komma in i verkstaden.

"Här äro de båda böckerna," sade han derefter till bonden; "se på dem hvilkendera I tycker bäst om."

"Ja, inte kan jag förstå," svarade bonden: "mig tyckas de just likadana. Men mästaren som förstår

sig på pränt, kan ju vara beskedlig och välja ut den, som det är bäst att läsa uti, eller som är bästa förståndet med!"

"Min kära kyrkovärd," sade gubben leende, och nickade åt rådman Esaias, "det är två exemplar af samma upplaga."

"Det kan jag inte veta hvad det är," inföll bonden, "men våran prostafar säger att det är tryckfel i många böcker. Mästaren skall vara beskedlig och ge mig den som är minst sådana uti."

"Min kära vän, I är icke rätt klok!" afbröt rådman Esaias leende.

"Gud gifve ni vore så klok!" utbrast bonden, "så skulle edra handelsräkningar vara i bättre ordning, än edra gamla visor och papper!"

"Hvad!" utbrast rådmannen träffad. "Du är ingen bonde, det vill jag svärja på. Se noga på honom, broder Jöran, känner du inte igen honom?"

I detsamma rusade bonden på dörren och sprang sin väg.

"Det var den förbannade Anders Wetterström," skrek gubben, "han bara ville narra ner mig från nattstugan. Hå, hå! Nu orkar jag icke dit opp mera. Kom och hjelp mig in i min kammare, Esaias, så skola vi tillsammans dricka ett mått öl, innan vi gå till Petter Nubb. Du kan leda mig, Esaias, som är yngre och karskare än jag."

Esaias var mindre belåten med detta uppdrag. Han hade haft större lust att språka med herr Erik, som tillika med de öfriga ungherrarne begaf sig upp till nattstugan, men han vågade icke stöta sin vän bokbiudaren, hvilkens vänskap var honom oumbärlig och hvilkens profession han till och med afundades. Han nödgades derföre hålla den gamle sällskap, till dess han kunde, såsom han hoppades, få tillfälle att smyga sig ifrån honom och de andra gubbarna till de ungas samqväm.

Stadens unga herrar, sönerne af dess borgare, som då ännu icke börjat att utom fädernestaden söka en större erfarenhet, slöto sig tillsammans i ett slags

förbund, lika strängt inom sig sjelf, som flickornas. Det fordrades det anseende, som borgmästaren Balckius hade, och den försigtiga belefvenhet och förmåga att, som man säger, taga sitt folk på rätt sida, som borgmästarens son, herr Erik Balckius hade, för att förvärfva denna senare rättigheten, att åter inträda i en gemenskap, hvilken annars fyra års frånvaro och en icke ringa grad af vunnen bildning skulle skilt honom ifrån. Men Erik förstod att språka med ynglingarne, drack frimodigt deras öl ur den gemensamma kannan och antog så helt och hållet deras ton och seder, att de snart åter ansågo honom såsom sin kamrat. Det var icke utan sitt behag för den bildade köpmannen, som annars var van vid en stor stads lif och dess lefnadssätts mångfaldiga tvång, att här ibland sina barndomsvänner slå sig lös och helt och hållet öfverlemna sig åt de sjelfsvåldiga nyckerna af sin fantasi.

"Hör på, gossar!" sade han. "Jag har en sak att språka med er om. Ni måste hjelpa mig med den!"

"Ja, ja, bevars! Ja, gerna!" upprepade alla och spände nyfikna sina öron.

"Ni vet, att jag kom hit i sällskap med baron Axel Soop," återtog Erik. "Han är en hederlig och dugtig herre, efter hvad jag tror och kan tycka. Visst förefaller han något besynnerlig ibland, men det är vanligt hos dem som rest så mycket. Han har på hela hitresan varit ganska artig och glad. Kanhända har någon af er hört, hur han på skämt yttrade, att han ville begära en kyss af den vackraste bland våra flickor och ge henne en liten passande skänk. Saken är väl den obetydligaste i verlden, är det inte sant, Staffan?"

"Åh ja, men hvad ha vi med det att göra," frågade denne.

"Jo, ser du," var Eriks svar, "om jag icke bedrar mig, så hålla flickorna just rådplägning om den saken och vilja säkert draga oss med i spelet. Jag känner nog till, huru det plär gå här med sådana småsaker. Men nu ville jag just be er, gossar, att för min skull icke låtsa det ringaste om hela saken utan låta flickorna hållas med baronen bäst de vilja

och reda sig ur saken bäst de kunna. Lofva mig det, Anders Wetterström och Lars Trylbom!"

Den senare räckte honom genast handen, med uttrycket af en allvarsam föresats i sitt frodiga anlete.

Men Anders Wetterström smålog. "Ja, ja," inföll han. "Men det här är icke att leka med! Nog vet jag förbannadt väl, att om Staffan eller Lars, eller hvilken annan som helst af er, får med sina klumpiga näfvar tag uti saken, så bär det rent af till skogs. Men du får ursäkta, broder Erik, om jag förbehåller mig att få vid tillfället vara med eller ifrån, verksam eller likgiltig, gynnsam för baronen eller fiendtlig emot honom, allt efter omständigheterna. Du vet att jag gerna är med om allt roligt, derföre säger jag på förhand, att jag vill hafva fria händer."

"Jag ber dig, Anders!" bad hans vän Erik, "gör mig ingen ledsamhet denna gången. Jag har icke lång tid att vara hemma uppå, och jag ville njuta dessa få dagar riktigt ostörd."

"Jag hoppas att jag icke skall förarga dig," afbröt Wetterström. "Men för öfrigt, om du gått in på några öfverenskommelser med din baron och på förhand ackorderat bort åt honom våra flickors kyssar, då får du hålla tillgodo att åtminstone jag icke stillatigande ser på stadens vanära."

"Kan det vara fråga om stadens vanära i en sak, som likväl i det hela endast angår flickorna sjelfva och icke oss?" yttrade Erik. "Låt flickorna hållas, de reda sig bäst oss förutan."

"Ja, Erik har rätt," yttrade Staffan. "Vi låta bli att lägga oss i saken."

"Nej, det göra vi icke, det låter betänkligt!" ropade Lars.

"Om du gör något, Anders!" utbrast Staffan, "så kan du vara säker på, att jag skall sätta din rygg emot knuten en gång till, och då skall jag icke bara hålla dina händer orörliga, det kan du vara säker på."

"Och om du rör Anders, hvad denna saken angår," ropade Lars, "så kan du vara säker på att jag skall röra dig, så du också inte glömmer det."

"Tig du, Lars!" skrek Jacob, "hvad har du med det att göra. Du har ingen trasa med på den byken!"

"Tig, Jacob! Du förstår intet!" vrålade Anders Wetterström, och hela nattstugan uppfylldes med skrik och gräl.

Men stadens ynglingar voro icke af det slag, som endast kämpar med munväder. Kraftigare skäl än muntliga anlitades, och innan Erik hann öppna munnen till ytterligare förklaringar, var hela ynglingaskaran söndrad i tvenne partier, hvilka på ögonblicket levererade hvarandra en batalj.

Emellertid dröjde det icke länge innan rådmännen Olof och Esaias instörtade och för några ögonblick skilde kämparne åt.

"Skäms du icke, Staffan, att taga Petter i håret?" skrek rådman Olof.

"Vill du släppa Nils borstbindare, Lars!" ropade rådman Esaias.

"Bror Esaias förstår icke hvem som har rätt!" utbrast Olof.

"Bror Olof vet icke hvad han säger!" utropade Esaias.

"Vill du tiga," skriade Olof.

"Tig sjelf," röt Esaias.

Då grep Olof sin embetsbroder i kragen. Esaias fattade hans peruk i stället, och i hast voro de båda fridstiftarne äfvenledes kämpar bland de öfriga kämpande.

Hvart segern lutade, kunde ingen mensklig förmåga bestämma, då i detsamma sjelfva gubben Jöran bokbindares gestalt, underifrån upphjelpt och stödd af den stadiga Kajsas händer, inträngde genom dörren.

"Hvad sju tunnor tusan!" svor han, "är det väsen att hålla i mitt hus en lördagsafton? Vet ni inte hut, pojkar? Och ni med, Olof och Esaias? Men vänta, jag skall hjelpa er!"

Långsamt skred han fram midt i nattstugan, utan att de förbittrade stridande aktade om honom, till dess han hastigt grep en af ynglingarne, Lars Trylbom, i bröstet och slungade honom emot dörren, så att den

sprang upp, och han kom utför trapporna med en fart, som säkert kostat hvarje annan mindre starkt sammansatt kropp än hans, diverse leder och lemmar. Jöran grep derefter utan krus sin vän Olof och lät honom göra samma resa. Nu föll den ena efter den andra, i den ordning som gubben fick tag i dem, eller de sjelfva hunno undan, utför trapporna. Ingen förskonades. Sjelfva den fine herr Erik befann sig fortare än han önskat nere på gården.

Sedan gubben gjort rent hus deruppe, gick han till bordet, och då han fann en ansenlig portion öl ännu qvar i kannan, svalkade han helt makligt sin tunga med en styrkdryck ofvanpå sitt arbete. Derefter begaf han sig till dörren och tittade ut på den flata och förvirrade hopen dernere. “Jag skall lära er att hålla väsen,“ skrek gubben, “packa er genast hem hvar till sitt, eljest skolen i få mer. Och du, Anders Wetterström, tacka du Gud, att du kom fortare utför trapporna, än jag hann få tag uti dig! Men det sker väl någon gång, din skälm!“

Helt skamflata gingo alla närvarande sin väg, och slutades så det första ungkarlsgillet, som skulle hållas med och för herr Erik Balckius.

---

7. De myndigaste i staden.

Då det var något lidet på qvällen, så att solen redan var vid nedgången, anlände den vördnadsvärde borgmästaren, åtföljd af den ännu mera vördnadsvärde prosten, hvilkens namn i allmänhet var “vördige fader Lars“, hem till staden. På bådas ansigten hvilade uttrycken af ett allvarsamt bekymmer, hvarom de under vägen språkat med hvarandra. Vid borgmästare Balc-

kii port räckte de hvarandra händerna till afsked, ty prostgården var något litet längre upp på gatan.

"Det vare alltså sålunda, broder Balckius!" sade prosten med en djup basstämma, i det vinden flägtade prestkragen under hans runda isterhaka. "Det vare efter dina ord! Sammankalla du i morgon stadsens äldsta i portenom! Jag skall i min predikan skarpa till med ungdomen! Vi vilje redliga hålla tillsammans med vårom konung! God natt, god natt!".

"Hör på, min vördige broder!" sade borgmästaren, "skulle bror icke ha lust att se min Erik? Kom in till mig och ät en bit innan vi gå till sängs, så skall jag se till att jag får bud efter pilten. Han blir väl icke svår att taga reda uppå."

"Hå, hå, jag tackar, jag tackar!" sade prosten, småleende; "det blir bara för mycket besvär! Men efter bror är så god —"

De båda hedersgubbarne inträdde till borgmästaren. "Hvar är Erik, Lisa?" skrek herr Nils Balckius, så snart han väl fått foten inom dörrtröskeln.

"Han har varit borta hela eftermiddagen," svarade den hvassnästa tjenarinnan, "och Jöran bokbindare har kastat honom utför trapporna från nattstugan. Det säger jag, herr Nisse, om inte Jöran får ångra det, så skall — han vet, herr Nisse, att jag säger sannt, det jag säger!"

"Hvad säger du, Lisa," skrek borgmästaren, och hade håren på den yfviga peruken egt rot i hans hjessa, skulle de rest sig af förskräckelse. "Har Erik skadat sig, Lisa? Ja, skall inte gubben i denna dag — förklara sig, så är det mitt fel!"

Prosten hade med värdig allvarsamhet sett på sin vän, och denna lugna blick hade den verkan att afbryta den annars förhastade hotelsen.

"Låtom oss icke vara snara till vrede," yttrade prosten. "Det var väl antingen icke så illa ment, eller också har väl Erik råkat att uppreta gubben. Han har väl icke skadat sig heller, Lisa?"

"Åh nej, Gud ske lof!" svarade hon, "men att hans lemmar höllo, det har han i sanning inte att tacka

gubben Jöran för. Gubben kastade ut alla de unga herrarna och rådman Olof och Esaias med på köpet?"

"Kastade han ut rådman Olof också?" utropade borgmästaren hastigt, med ett eget leende, som tycktes just hålla på att qväfva hans harm. "Det hade han icke vågat göra med mig. Nå, det är också skilnad emellan en borgmästare och en rådman! Kastade han verkligen ut rådman Olof sjelf, Lisa? Tog han honom i kragen och kastade honom ut?"

"Ja, gjorde han så," sade hon, förargad öfver den hastighet, hvarmed skadeglädjen öfver hans medtäflares i myndighet och anseende inom stadens område, den pratsamme rådman Olofs, lidna skymf utplånade vreden öfver sonens. "Och jag kan svära på — ursäkta, vördig prostefar! — att han skulle kastat ut herr Nisse med om han varit der också."

Borgmästaren blef ytterst förtörnad och tog sin hämd på Lisa för detta hennes brott emot hans värdighet, som hon sålunda vågade sätta i fråga, på det sätt, att han vände henne ryggen och befallte henne helt kallt att söka upp Erik och genast befalla honom komma hem.

Lisa skulle väl haft lust att sätta sig upp emot en befallning, gifven i en sådan ton, men hon hade respekt för prostens närvaro och gick derföre helt enkelt att uträtta hans befallning, sedan hon endast visat en missnöjd min — bakom hans rygg.

Så snart hon gått, återtog borgmästaren det första och vigtigaste taleämnet: "Vi lida mycket af de stora gärderna, min vördige broder! och jag ser ingen förhoppning att det i längden skall kunna bära sig."

"Det ser mörkt ut," sade prosten, "men med Guds hjelp kan allt förändras. I alla fall är det vår pligt att göra hvad vi kunna till hans majestäts nådiga behag!"

"Ja, min bror!" inföll borgmästaren, "jag har icke heller menat annorlunda. Vi kunna ju emellertid språkas vid förtroligt om saken, utan att folket behöfver veta det, som vi allena förstå."

"Se, der kommer just herr Erik," afbröt prosten; "hvad han växt och blifvit ansenlig. God afton! Välkommen hem till Askersund, herr Erik! Eller får jag säga *du* såsom i forna dagar?"

"Om farbror vill hedra mig med detta förtroligare namn!" yttrade Erik, i det han vördnadsfullt fattade prostens hand. "Jag har farbror att tacka för allt hvad jag vet och förstår om Guds ord, och det skall alltid vara för mig en glad tanke att blifva faderligt bemött af min andelige fader!"

"Nå, min käre Erik!" sade prosten; "du har säkert mycket nytt af vigt, särdeles i närvarande omständigheter, att berätta oss. Säg oss, hvad tror man i Göteborg om konungen?"

Herr Erik spände uppmärksamma blickar på prosten. "Hvad man tror i Göteborg om konungen?" upprepade han; "hvad skulle man då tro?"

"Hör, Erik!" inföll prosten med allvarsam värdighet; "se mig, din gamle lärare, i ansigtet, när du svarar mig; jag frågade: hvad tror man i Göteborg för närvarande om konungen?"

"Förlåt mig, farbror!" sade Erik; "jag är van att vara försigtig i mina uttryck! Jag mente inte ondt och derföre vill jag på den allvarliga frågan svara ärligt och uppriktigt. Man beundrar, man älskar, man tillber hans majestät, men man svindlar för hans lycka och man anar att det blir något olyckligt af till slut. Konung Carl följer icke *några* andras råd, och det kanhända han gör klokt uti, men han följer icke heller *någon* annans råd, hvilket i det hela icke torde vara så alldeles lyckligt. För öfrigt, om han gör sitt namn stort och odödligt, så köper han sin ära för våra penningar. Han frågar föga efter vårt välstånd och vår förkofran, blott han får spela sinka dus med kungakronor."

"Du skall veta, Erik!" inföll borgmästaren, "att i afton har kommit kurir ifrån landshöfdingen, som befaller en ny extraordinarie rotering. Vi få utrusta femmänningar innan hösten. Hur det skall gå med vår lilla stad, det vete Herren. Vi ha utskrifvit allt

hvad vi kunnat. Alla unga drängar äro längesedan ute. Turen kommer nu till våra egna barn. Gud vet hur det går, Erik!"

"Man måste lyda öfverheten!" suckade prosten, "ty öfverheten är af Gudi. Jag vill predika om den saken i morgon, så hoppas jag den skall gå igenom. Visst är det hårdt emellertid, att det nu gäller att rusta ut hvar femte yngling, och så kommer det förmodeligen att gå härefter, så framt hans majestät icke tager sig en gemål, som leder hans sinne på mildare tankar."

"Ja, ja!" inföll borgmästaren, "hustrur taga de nu allihop snart sagdt, för att skydda sig med den kongliga förordningen, som befriar gifta och bosatta personer från utskrifningen."

"Gud ske lof, äktenskapen tilltaga!" sade prosten.

"Och lik saknas icke heller!" yttrade borgmästaren dystert; "skada bara att de döda nu så sällan få tid att tänka på likstol åt den som begrafver dem. Erik! Är du säker? Vill du inte gifta dig?"

"Min bästa far!" utbrast Erik, "låt oss icke tala derom i afton! Låtom oss önska vår konung framgång och lycka, men förnämligast visdom och välsignelse från höjden."

"Gud gifve denna tiden vore väl förbi!" suckade borgmästaren, med en öm blick på sonen.

---

8. De älskandes möte.

Då det den följande morgonen började att ringa första gången i stadens klocktorn och strax derefter klockorna i landskyrkans torn instämde, var den unge herr Erik Balckius på vägen till sin mormors lilla koja.

Han hade på vägen fortsatt de besynnerliga fantasier och dystra aningar, som hela natten oroat honom och förjagat sömnen från hans ögon. "Jag får tids nog veta det! Det går icke an, att jag tänker på Elsa," upprepade han beständigt för sig sjelf, under det han förgäfves bemödade sig att utreda det mörker, som dessa betydelsefulla ord utbredde omkring hans själ.

Slutligen öppnade han med darrande hand dörrklinkan, och inträdde för att ändtligen få ljus öfver sina grubblerier. Men han möttes af ett helt annat ljus, än han hade väntat, af de ljufva strålar, som utgingo från den vackra Elsas ögon.

Den unga flickan kom med ett eget uttryck af blandad skygghet och välvilja mot honom. Det var, som om hon blifvit mera förtrolig med honom blott genom att tänka på honom sedan i går, men som om hon icke väntat hans ankomst, utan blifvit störd af den, ehuru detta likväl icke förefallit henne oangenämt. Hennes kinder voro öfverandade af en högre färg, medan hela hennes väsen uttryckte den öppna, systerligt förtroliga känsla, som annars först den gjorda förklaringen emellan tvenne älskande plägar gifva åt deras förhållande.

Hade Eriks sinne icke varit uppfyldt af den lifligaste oro, skulle han med förtjusning uppfattat det hänförande behag, som hennes sinnesstämning göt öfver hennes hulda gestalt, men nu, då hans öga genast märkte den retande förtrollning, som omgaf henne vid den rörelse hvarmed hon kom emot honom, förmörkades det af de dystra aningarna och en tår framträngde till och med sakta under ögonlocken. Elsa hade omedvetet räckt handen emot honom, men han fattade den icke, såsom han förr skulle gjort. Han blef stående orörlig och häftade på henne en melankolisk blick.

Då blef hon bestört. Hennes fina känsla fann sig till och med sårad af hans orörlighet, och högt glödande af den skönaste purpur, sänkte hon den erbjudna handen och tog ett par steg tillbaka.

Denna hennes rörelse återkallade hastigt Eriks besinning. Han for med handen öfver pannan, för att förjaga de tankar, som oroade honom, och hans hjerta uppmanade honom att begagna detta kanhända sista tillfälle att försänka sig i villan af de ljufvaste känslor. "Snart skall det upplysas, hvad som skiljer mig från henne!" suckade han för sig sjelf; "men ännu har det icke skett!"

Han framträdde nu i sin ordning till henne, fattade hennes tillbakadragna hand, och hans blickar fästade sig med det oroliga uttrycket af en innerlig ömhet på henne. Hon nedslog ögonen, och ännu hade ingendera talat ett ord.

Då tittade Kirstin Kiblqvists lifliga hufvud in genom dörren, men drog sig genast tillbaka. Elsa märkte det, hastigt skyndade hon till henne och bad henne stiga in, med en ifver, som visade huru angelägen hon var att få ett vittne derinne, som kunde afbryta Eriks besynnerliga uppförande, hvilket också började oroa och ängsla henne.

Men Kirstin frågade endast hvar mormor Barbro var.

"Hon har rest till Stjernsund, och hon kommer icke tillbaka förrän i afton!" svarade Elsa. "Men kom in, för all del, bästa, söta Kirstin!"

"Nej, jag har inte tid! Det är mig icke möjligt!" svarade den elaka vännen, ryckte leende lös sin hand och sprang bort.

Alltså måste Elsa ensam vända om in till Erik, men en ny känsla hade nu uppkommit hos henne. Hon kände sig förlägen.

Men Erik hade emellertid hunnit samla hela sin själ. Hans uppsyn antog det lugna och milda uttrycket af barndomsvänskap, och han sökte att helt och hållet förjaga alla andra känslor ur sin själ. "Nå, Elsa!" sade han vänligt, "du är alltså redan hemma igen? Hur dags kom du? Har mormor verkligen rest till Stjernsund?"

"Mormor skickade efter mig i går afton," sade flickan. "Hon var så god emot mig i går, att jag

blef helt ängslig. Det förekom mig, som om hon fördubblat sin ömhet, liksom i väntan på ett förestående afsked.“

“Afsked!“ sade Erik. “Elsa! Jag glömmer aldrig när jag tog afsked af dig för fyra år sedan. Vi voro unga då, nästan bara barn. Du var femton år. Du har förändrat dig, ganska mycket förändrat dig, goda Elsa. Kanhända tycker du så om mig också?“

Hon slog hastigt upp ögonen mot den frågande, det glindrade tårar uti dem. Hennes hjerta klappade häftigare, och hon svarade med half röst: “Du har väl förändrat dig också, men — — —“

“Hvad menar du, Elsa? Skulle du icke mera känt igen mig?“

“Ack, jo! Jag skulle genast känt dig, om du också varit ännu grannare och stoltare än du är.“

“Tro mig, Elsa!“ sade ynglingen utan att tänka på något annat än henne och öfverlemnade sig åt sin känsla. “Tro mig, jag skulle känt igen dig, om jag också blott sett en skymt af din gång, eller hört ett steg af din fot! Jag har under alla dessa fyra åren tänkt på denna stunden, utan att jag klart kunnat ana hvad den innebär. Men nu vill jag veta det; jag vill lära känna mitt öde. Elsa! Jag vet att din rena själ är uppriktig, som en spegel. Säg mig, har ditt hjerta förändrat sig?“ Han höll hennes hand i sin och fäste strålande blickar på henne.

Men hennes bröst häfde sig våldsamt, hon kunde endast med möda upplyfta det tårfulla ögat, och en hastig blick och en handtryckning voro hennes enda svar.

“Förstår jag dig, Elsa?“ frågade han häftigt, och hans arm omslöt den skälfvande flickans lif; han tryckte henne fast till sitt bröst, och då hans läppar fäste sig vid hennes, genomströmmades han af en himmelsk salighet, medan han kände huru hennes arm sakta lindade sig omkring hans hals.

“Min, min älskade flicka!“ förmådde han slutligen att tala, “min är du, min måste du blifva! Jag erkänner inga hinder i verlden för vår kärlek! Om

du vill, Elsa, så låt oss nu, medan jag är här, afgöra vår förening. Vill du blifva min för evigt? Jag ber dig, Elsa, säg, vill du det?“

Flickan lutade sitt hufvud mot hans bröst och hviskade knappt hörbart ett “ja!“ som klingade blott som en halfqväfd suck, men i dess ton låg en hel verld af kärlek och sällhet.

Hänryckt kysste han åter den mun, som förkunnade honom hans lifs skönaste lott.

Då öppnades hastigt dörren. Den gamla mormor Barbros lilla gestalt insväfvade liksom ett hemskt spöke. Hennes ögon stirrade på de båda älskande, och hon uppgaf ett skri, hvarvid de förskräckta ryckte sig ur hvarandras armar.

Gumman upplyfte då den magra handen emot höjden, hotade med ett finger och skakade häftigt på det åldriga hufvudet. “Erik, Erik!“ sade hon med hemsk röst. “Erik, du vet icke hvad du gör! Gå, och kom hit i eftermiddag!“

“Min goda mormor!“ afbröt han henne beslutsamt. “Ni vet, att jag alltsedan min barndom älskat Elsa. Jag har i dag för henne yppat min önskan att få dela ljuft och ledt med henne hela lifvet igenom. Jag vill hoppas att mormor, lika litet som min far, har något emot denna förbindelse.“

Den gamla hörde dessa ord med den djupaste bestörtning. Det tycktes som om de helt och hållet tillintetgjorde henne. Hon satte händerna för ansigtet, hon vred sig åt alla håll, liksom plågad af ett djupt inre lidande, och slutligen började hon att gråta. Det låg något så hemskt och skakande i den gamla qvinnans vilda gråt, liksom skulle hon varit en forntidens olycksbådande Pythia.

Erik kände sitt hjerta beklämdt af en oförklarlig ångest och kastade ögonen på Elsa. Hon stod alldeles förstenad af förskräckelse. Då störtade Erik till henne, drog henne i sina armar och ropade högt, under det han med vild ömhet smekte henne: “Min flicka! Min är du, så sant jag är en ärlig man!“

"Erik, Erik!" skrek gummans olycksbådande stämma. "Erik, släpp henne, och gå i kyrkan och hör Guds ord och bed, säger jag dig. I eftermiddag kan du få höra hvad jag har att säga dig!"

"Nej, nu måste det ske!" svarade han. "Nu, ty jag släpper henne icke förr — Elsa, nej, jag släpper dig aldrig!"

"Erik!" ropade gumman. "Jag får icke säga dig det! Men *hon* kommer i eftermiddag och skall sjelf tala vid Elsa. Jag besvär dig, Erik, vid allt hvad heligt är, vid himmelen och din salighet, vid din moders kalla stoft och vid sjelfva den stackars flickans varma hjerta, som du säger att du älskar! Jag besvär dig, Erik, gå nu, och gå till Guds hus, och samla der din själ och dina tankar till det, som du får höra!"

Hon lade med detsamma sin hand på hans, och han ryste för den kyla, som han kände dervid. Det var som om dödens hand vidrört honom. Han besinnade sig några ögonblick.

"Välan!" sade han slutligen, "jag vill lemna dig här till i eftermiddag, Elsa, om du sjelf önskar det. Säg, hur du vill! Om du blott med en vink yttrar din önskan, att jag skall dröja qvar *här*, tilldess man ändtligen får veta hvad mormor så högtidligen vill förkunna, så skall ingen makt förmå att drifva mig härifrån. Skall jag blifva qvar, Elsa?"

"Lemna flickan hos mig!" sade gumman. "Jag behöfver tala med henne ensam! Gå, Erik! Jag befaller dig att gå!"

"Erik!" hviskade Elsa, "vi träffas i eftermiddag!"

Erik erfor en känsla af missnöje vid dessa Elsas ord, och han släppte henne genast ur sin famn; men då hon vänligt tryckte hans hand och såg på honom med detta oemotståndliga uttryck af innerlig och bönfallande ömhet, försvann hvarje obehaglig känsla ur hans bröst och han tog afsked af gumman med en höflig bugning.

Hon nickade högtidligt åt honom och Elsa följde honom till dörren. Der, liksom hade han hyst tvif-

velsmål om det tillkommande förhållande och velat begagna det närvarande tillfället så mycket som möjligt, ryckte han från hennes läppar ännu en kyss, innan han gick bort.

---

9. Om baronens funderingar.

Då herr Erik Balckius, med ett hjerta, betydligt oroadt och skakadt af både aningar och minnen, af fruktan och hopp, begaf sig uppföre gatan till sin fäderne-bostad, hörde han hastigt bullret af en dånande vagn på bron, som leder öfver sundet emellan staden och landskyrkan. Han kände genast igen sin vän, baronen, hvilken han åtminstone i dag, om det berott af honom sjelf, för mycket godt velat undkomma. Han hade väl längtat att åtminstone en stund rå om sig sjelf och i ensamhet begrunda och utreda sina känslor samt öfverlägga om sina blifvande beslut. Men han var alltför höflig, för att låta en vän söka sig förgäfves. Han stannade derföre på gatan, midt emot bron, för att der invänta den kommande.

“Ah! bon jour!“ ropade denne på långt håll, under det hans vagn nalkades, “bon jour, mon ami! Jag kommer précisement lagom för att träffa er. Apropos — — — Holà, kusk! Arrêtez, maudit coquin!“

Vagnen stannade midt framför herr Erik, och baronen sprang ur, räckande honom handen. “Venez, cher ami, jag vill causer un peu med er. Hvad tycker ni väl, monsieur Erik; ma mère är hjertans god igen! Jag kan försäkra er, att hon icke låtit ett enda ord af förebråelse undfalla sig! Hon önskar af hjertat att få se er. Ni måste med det första vous faire présenter, ett par moi, monsieur! Jag har sagt

alltsammans för ma chère mère, och hon kommer visst till er far i eftermiddag för att med detsamma få se er och på mina vägnar tacka och betala er!"

"Jag är obeskrifligt smickrad af grefvinnans godhet!" svarade Erik, "men det hade ingalunda någon brådska. Jag är allt för stolt öfver att hafva gjort herr baronen en liten tjenst, för att icke önska att så länge som möjligt ega den annars obetydliga summan i herr baronens vård."

"Je vous remercie!" ropade baronen artigt leende, men förvandlade i detsamma sin min till ett melankoliskt allvar. Han tryckte Eriks hand och sade: "Vår vänskap har börjat dermed, att ni satt mig i förbindelse hos er. Troligen kan jag aldrig göra er, såsom en oberoende och försigtig man, någon dylik tjenst. Sjelf hoppas jag också hädanefter icke behöfva någon. Men om ni sätter värde på en uppriktig vänskap, så har ni min, af allt hjerta. Ni känner mig emellertid så litet, att jag måste göra er närmare bekant med mina öden. Jag måste gifva er hela mitt fulla förtroende. — Kör, kusk, fram till borgmästarens! Kör dit med vagnen, maudit drôle! Jag sjelf stannar här!"

Vagnen körde bort, och med en suck underkastade sig Erik att tåligt höra sin väns berättelse, ehuru hans arma hjerta behöfde hela sitt tålamod för sin egen oro.

Baronen fattade honom under armen och de begåfvo sig båda utåt landskyrkans sida om staden. Så snart de kommit öfver bron, togo de af vägen till höger och följde stranden i skuggan af en liten löfpark. Der nedsatte de sig på ett behagligt ställe i skygd af en väldig hängbjörk.

Efter en liten stunds stilla och stumt åskådande af den behagliga utsigten öfver vattnet till staden och längre bort utåt Stjernsund, bröt baronen tystnaden: "Ni är lycklig, Erik! Ni har aldrig erfarit något sådant som jag, ni som eger en far, den ni älskar och vördar, en oberoende förmögenhet och kanske en lycklig kärlek till på köpet. Men ni kan ändå föreställa

er att en menniska, som känner och tänker annorlunda än ni, måste se sakerna ur en annan synpunkt, lida af mycket, som för er kan vara likgiltigt eller till och med obehagligt!"

Erik hade varit temligen tankspridd i början, men hans uppmärksamhet väcktes deraf, att baronen åter bortlagt den fransyska frisur, hvarmed han annars så rikligen plägade förse sitt tal.

"Hör på, Erik!" sade baronen; "hur gammal var ni, då ni miste er mor?"

"Jag var åtta år," var den förundrades svar.

"Så? Åtta år," upprepade baron Soop, "ni var alltså icke nog gammal för att då kunna göra er reda för era känslor för henne; men ni var nog gammal, för att minnas dem nu, och nu kunna bedöma dem. Ni älskar förmodligen er mor och vördar hennes minne?"

"Hennes minne är mitt heligaste!" yttrade Erik med stark rörelse. "Hon som gaf mig lifvet, väckte de första känslorna för det goda och ädla och sköna i mitt bröst, väckte de första tankarna i min själ, lärde mig det första af allt hvad jag vet, hon står som en engels bild i himmelsk glans för min själ."

"Ni är lycklig, som eger ett sådant minne!" utbrast baronen. "Det måste vara lifvets skönaste lott att ega en mor, som man sjelf älskar med den första känslans rena innerlighet och styrka. Beklaga mig, Erik! Ni känner väl något om mitt förhållande till min mor?"

"Att baron icke funnit sig nöjd på Stjernsund, är allt hvad jag hört och vet. Herr baron har föröfrigt mest uppehållit sig utrikes, och har ju hittills icke klagat öfver sin mor, ehuru, för att vara uppriktig, herr baron väl mer än en gång torde hafva att förebrå sig att hafva förtjent hennes missnöje och ådragit henne bekymmer och sorg."

"Jag vet icke huru det kommer till, att hennes sorger och bekymmer icke rätt gå mig till hjertat," återtog baronen. "Jag har egentligen ingenting annat att förebrå mig emot henne, än att jag icke kunnat

förmå mig till en jemn korrespondens med henne. Det har alltid förefallit mig odrägligt att vissa bestämda dagar och stunder tilltvinga sig den sinnesstämning, man önskar befinna sig uti, då man skrifver till sina närmaste. Jag har icke kunnat förmå mig att skrifva ordentliga nyårsbref med hjertlig ömhet och innerliga lyckönskningar. Jag har tagit för afgjordt, att min mor var öfvertygad om min vördnad för henne, utan att jag skulle behöfva oupphörligt, i ordets egentliga bemärkelse, gifva henne bref derpå."

"Har då herr baron aldrig skrifvit till henne?" frågade Erik tankspridd.

"Visst har jag skrifvit —" utbrast baronen häftigt, "men mest bara i affärer. Min mor kan hvarken förebrå mig att vara någon slösare eller annars någon oordentlig menniska. Det är då besynnerligt att hon skall visa sig så kall emot mig. Det värsta är att jag icke heller, tyvärr, är mycket varmare i hjertat emot henne. Särdeles då hon så oförsvarligt blottstälde mig genom dröjsmålet med den sista penningremissen."

"Ni måste förlåta henne," inföll Erik, "hon är fruntimmer och förstår sig ej på sådant. För öfrigt har ju intet farligt skett!"

"Men det hade kunnat ske, om ni icke varit, Erik!" utropade baronen. "Men det är nu detsamma. Det värsta är, att en viss köld — Erik, vågar jag säga det, då frågan är om en mor? — en viss antipathi yppat sig emellan mig och henne. Jag hoppas till Gud att felet inte är mitt! Ty jag känner mitt hjerta och vet, att om endast hon sjelf icke varit mot mig så kall ifrån min allraförsta barndom, skulle min kärlek med oändlig styrka fästat mig vid henne! Men hon har ju aldrig varit en mor för mig!"

Erik teg och en rysning genomträngde hans rena hjerta.

"Ja, min bäste Erik!" fortfor baronen, "det missförstånd som eger rum emellan min mor och mig, och som hittills förbittrat mitt lif och väl kommer att förbittra det så länge det varar, har helt och hållet

uppkommit af hennes mindre känsla för moderskärleken. Det är detta olyckliga missförstånd, som nära nog beröfvat mig mitt fäderneslaud, och jagat mig, som en förlorad och till spillo gifven främling, ut i kriget."

"Jag beklagar det hjertligt och lider deraf med 'er, baron Axel!" sade Erik med liflig vänskap.

"Det enda som fästade mig vid mitt barndomshem," yttrade baronen vidare, "var syskonkärleken. Jag älskade min syster Brita med all broderlig ömhet, och det är nu hennes minne, som i min själ omgifves med rosenskimret af all den rena kärlek, som mitt hjerta kan hysa, och det är åtankan af henne, som i denna stund lockar tårar i mina annars icke mycket gråtfärdiga ögon!" Baronen vände sig bort, och en lång paus uppkom, hvilken Erik icke hade hjerta att afbryta.

Då baronen åter började att tala, blef hans röst småningom lugnare: "Döm nu, huru svårt och otrefligt det skall vara för mig att befinna mig hos en mor, som jag skulle påstå helt och hållet saknar hjerta: åtminstone saknar hon det för mig. Också var det något eget och märkligt i ma chère mères emottagande i går. Hon hade ställt till en fête för min hemkomst och den var ganska prydlig och ståtlig; men då jag hemkom och öppnade min sonliga famn för att sluta henne till mitt hjerta, drog hon sig kallt tillbaka och räckte mig endast sin hand att kyssa. Hon vill skryta med sin son — ursäkta det egenkära uttrycket, min vän — hon vill i honom se sin arfvinge och förvaltaren af familjens gods och heder: men som sagdt är, hvad en son kan vara för sin mor, det har hennes stackars hjerta aldrig haft en aning om."

"Den goda grefvinnan är ju annars alltid så välgörande och öm emot alla," invände Erik, "att jag har svårt att föreställa mig henne så känslolös!"

"Gud gifve det vore annorlunda!" svarade baronen. "Men önskningar äro dock inga verkligheter. Jag har derföre gjort nu upp min plan. Ni skall få höra den: Jag öfverlemnar åt ma chère mère att styra

och regera med Stjernsund bäst hon behagar, men jag sjelf reser till Polen och tager endast min fars värja med mig. Jag har lärt krigskonsten i Luxemburgs hjelteskola, och jag hoppas att mitt fäderneslaud icke skall behöfva blygas öfver den krigare, som jag ämnar presentera i dess leder."

"Ert namn såsom krigare har framträngt ända till vårt fädernesland tillbaka," sade Erik.

"Det är just min böjelse för krigsståndet, som lagt den sista stenen på den mur, som skiljer våra hjertans känslor och våra tänkesätt," tillade baronen. "Min mor hade väl hellre önskat att behålla mig hemma vid gården, såsom en lydig uppsyningsman öfver hennes drängar. Men det kalla och dystra, som omgaf hemmet, jagade mig derifrån och närde min böjelse. Jag kunde icke underlåta att deltaga i de stora händelser, som hvälfva staternas öden i Europa. Derföre begaf jag mig, tvärt emot min mors vilja och önskan, under min utrikes resa, till det franska lägret i Belgien. Der har jag lärt känna vår verldsdels yppersta hjeltar, utom de svenska. Och det är dessa, som det återstår mig att lära känna."

"Ni kommer icke att sakna tillfällen att vinna ära i Polen," yttrade Erik, "vår nådige konung går friskt på, det kan icke nekas. Gud gifve honom lycka och framgång beder jag, i det hopp, att ju raskare han hunnit fram till målet, desto förr skall han upphöra med kriget."

"Herr Erik Balckius!" sade baronen med djupt allvar, "hvad är er mening? Dömer ni kriget endast ur synpunkten af edra egna handelsintressen? Eller hvarföre talar ni så kallt om vår konungs hjeltebragder, hvilka redan uppfyllt hela Europa med beundran?"

"Herr baron!" svarade Erik med lugn blick. "Jag älskar icke kriget, och jag känner alltid en rysning, då jag hör dess blodiga spel vara föremålet för oerfarna ynglingars längtan, och dess förfärliga ära belöningen för mord och brand. Jag vördar min konung och älskar mitt fädernesland allt för mycket, för att önska, att han förslösar sitt snille och sin förmåga

på fullföljandet af enskilda hämdplaner, och att det uppoffrar mer och blod för eröfringar och segrar, hvilkas ära är alltför dyrköpt, för att utgöra en krigisk monarks rö!"

"Ni talar skarpt, Erik," utbrast baronen, "men en svensk mans språk är fritt. Jag skulle hålla med er, om jag icke hyste någon förhoppning att vid ditkomsten finna en djupare plan i fälttåget, än den, åskådaren kan fatta och förstå och bedöma på afstånd. Jag vill nämna för er, att jag redan bär min ryttmästarefullmakt i fickan, ehuru min mor ännu ingenting vet derom. Jag vill icke onödigtvis bekymra och nedslå henne, emedan jag önskade försöka, om icke trenne års skilsmessa kunnat något förtunna skiljemuren emellan moder och son."

"Ni kan likväl icke lemna henne länge i okunnighet derom," invände Erik.

"Hon skall få veta det i dag," var baronens svar; "jag kommer likväl i alla fall att bli här några dagar, emedan jag fått order att öfverföra det nya regemente, som nyss här på orten blifvit utskrifvet."

"Får jag be er icke nämna något derom, tills vidare!" inföll Erik hastigt. "Det är bättre att stadsboerna icke veta att det är baron Soop, som kommer att bortföra deras manliga ungdom. Särdeles skulle det störa fruntimrens nöje i afton hos oss!"

"Ah, ha!" ropade baronen. "Ni fruktar att jag kunde gå miste om min kyss af den vackraste stadsflickan? Nå, jag skall tiga! Vi få väl se, hur det går! Mais, monsieur, retournons! Allons, cher ami! Vi gå till stadens église, för att höra gubben prosten."

Han uppstod, tog sin vän under armen, och båda återvände till staden.

---

10. Spekulationer på kyssen.

Baron Axel Soops ankomst till staden kunde icke blifva obemärkt, helst då den tilldrog sig en söndags morgon och hans egen person dessutom nu blifvit särdeles vigtig inom det område, hvarutinnan denna stadens lif och rörelse, handel och vandel yttrade sig. Hans obeskrifliga förtrolighet emot borgmästarens Erik hade väl förut varit omtalad, men det verkliga underverket, att en friherre tog en borgareyngling under armen och promenerade med honom i allsköns vänskaplighet, var dittills oerhördt i staden Askersunds, ja, i fäderneslandets annaler. I de goda flickornas ögon förvandlade denna nedlåtenhet baronens älskvärda person till en veritabel engel, och hans vän till en af himmelens invånare. De började tro, att det var verkligen möjligt att han ville i all ärbarhet kyssa dem, och om efter den synen benevarfvarens Karin skulle predikat med mångdubbelt större ifver emot faran af de friherrliga kyssarne, hade hon dock säkert icke funnit någon enda medhållarinna, och ingen söndring hade uppkommit i den ungdomliga jungfrukretsen. Men Karin var en ganska slug flicka, ehuru hon icke var det på ett så muntert sätt, som Kirstin Kihlqvist. Hon gjorde upp sina planer, och det med sådant eftertryck, att ingen förmådde motarbeta dem, om äfven deras anläggning blifvit röjd i förtid.

Äfvenledes började de andra flickorna att känna myror i hufvudet, då de fått se baronens ståtliga person. Ett par af dem vandrade öfver torget i förtroligt samspråk.

"Nå, hvad menade moster Ulla om saken?" frågade en liten blåögd byting, med en mun, som det allra sötaste körsbär, och en näsa, så nätt tilltagen af naturen att endast ett två års barn kunde vara belåten med en sådan.

"Jo, moster Ulla, skall du se, är inte så god att intala," svarade en väldig, junonisk gestalt, med ett par ljusblå ögon, stora som silfverriksdalrar, och en mun, som naturen sökt att på allt sätt utvidga, för att få tillfälle att visa, huru hon kan, när hon slår sig lös, bilda de vackraste tänder inom den orimligaste mun.

"Således vill moster Ulla inte?" upprepade den förra. "Menar du, Karin, att Kirstin Kihlqvist annars får någon annan att hålla med sig?"

"Du, Helena, tycks just icke vara så uppriktigt fiende till Kirstins ohyggliga förslag," yttrade den andra. "Men det säger jag, kommer någon af er att kyssa honom, så skall hon ur staden, på stund!"

"Det är icke värdt att du kommenderar, liksom du vore kung här!" inföll Helena; "du bara inbillar dig, att du skall kunna uträtta något med ditt skrik. Vi göra ändå som vi hvar och en vilja. Inte för det jag ämnar kyssa honom, det gör jag inte; men för hvar och en, som vill, måtte det stå öppet att emottaga hans present. — — Men vet du, Karin, hvad den presenten kan vara för slag?"

"Jo, det vet jag," svarade hon, "den består uti ett hänglås, som kommer att sättas för den näsvisastes mun."

"Då beklagar jag dig, stackars Karin!" suckade Helena med tillgjord medömkan.

"Akta dig, du sjelf, Helena!" utbrast Karin, "det vore godt om ni alla ville vara så allvarsamma och stadiga, som jag. Men se der ser jag Anders Wetterström! Jag måste tala med honom!"

"Om du har något att tala med honom," invände Helena, "så gör det åtminstone så, att jag slipper ens veta om det. Jag är säker på, att det uppkommer förargelse deraf, om du har något för dig som han har med att göra."

"Ah, du är en tokal" sade Karin, men hon lät likväl bli att denna gången tala något till honom. Han gick förbi de båda flickorna, helsade dem med mycken artighet, men fäste tillika på dem båda, men

i synnerhet Karin, så listiga blickar, att man skulle i ett katholskt land ovilkorligen ansett honom såsom deras unge biktfar.

"Hör på, Helena!" började Karin efter en stund; "skulle du väl vilja vara så god och följa med mig till farbror Esaias? Jag hade så när glömt, att jag måste tala med honom angående vår oxe. Han tör veta råd för den, han, som är den lärdaste i staden, och som visst eger tjugu böcker."

"Ja, gerna," svarade Helena, "men då måste du sedan följa mig hem till oss litet. Jag skulle tala vid söta mor om vreten vid stafhagen, som korna hafva trampat ned för oss."

"Må gjordt!" biföll Karin, och de togo af gatan för att uträtta sina ärenden i nämnde respektive rådmäns gårdar, som lågo på andra sidan om torget.

Först kommo de till farbror Esaias. Den gamle läsvurmen, som han kallades af sina medborgare, lefde såsom ungkarl i en halft förfallen gård, der en gammal slägtinge af det andra könet förestod hans inskränkta hushållning. Hela hans egendom bestod uti några böcker och en mängd skrifter, dels afskrifne af hans flitiga penna, och dels äfven till och med författade af densamma, ty han var stadens poet. Han var derföre med på alla högtidligheter, äfven i de sig så kallande bättre husen utomkring staden på herregårdarne, och plägade då underhålla gästernas målro med sina verser och sånger. Såsom han redan försäkrat herr Erik Balckius dagen förut, egde han just några af tidens nyaste poetiska produkter, nyaste i Askersund nemligen, ty åtskilliga voro åtminstone betydligt öfver ett decennium gamla, en tid som väl behöfts för att från Stockholm föra dem till landsorterne.

Då han fick se de båda flickorna, var han just sysselsatt med sitt favorityrke, afskrifvande af poesier. Det närvarande arbetet utgjordes af ett par epigrammer, dem han med granna bokstäfver präntade på hvar sitt papper, i tanke att fästa dem såsom inskrip-

tionen öfver sin kammardörr och öfver sitt visthus. De lydde:

Öfver en Book-Maal.

Tu finner vara sant, att boken när sin man,
Ty hon tig födan ger, fast tu ej läsa kan.

Fara vinner fahra.

Ett sjönöd lidand' skepp, när Eols storm anstöter,
Dess mast och segelrå med undergång och höter,
För långgrund stenig strand, vidöppne sjön intar;
Att vinna säker hamn, bland rasand' böljor far.

Så snart rådman Esaias fått ögonen på flickorna, stod han upp och gick emot dem med en min, som skulle uttrycka huru smickrad han fann sig, att få så rart främmande. Det hände naturligtvis icke ofta att stadens unga jungfrur gjorde honom visit, eburu det i allmänhet icke den tiden rådde strängare etikett, än att det *kunde* hända.

"Nå, det måtte jag säga," yttrade han, "det var ett riktigt helgdagsbesök. Välkomna, mina flickor. Sitt ner nu vackert, så får jag språka med er! Skall det blifva något bröllop af, så att ni vill hafva verser af mig, eller hur? Men jag vet nu inte annat än Lasse Trylboms, som är i farvattnet, och det blir ändå icke af förrän i höst. Eller blir det din vackra mammas födelsedag, min guddotter Helena?"

"Nej, det är Karin, som har ärende till guffar," sade hon.

"Nå Karin, hur mår din mor?" inföll rådmannen, "hennes födelsedag blir ju icke förr än i vinter?"

"Nej, det var annat jag skulle tala om," började hon, "morbror vet, att vi ha en oxe hemma, som far har köpt i Knottorp."

"Hm! Hm!" afbröt han, stött och förundrad, "jag behöfver väl icke skrifva vers öfver den heller? Icke för det, att det just är så ovanligt att poeter, ja, de största poeter nedlåta sig till sådana ämnen. Poeten Virgilius har skrifvit fyra böcker, som mest handla

om boskap, och dessutom talar han i sina ekloger oupphörligt om kreaturen."

"Nej, det skulle icke vara vera heller," mente hon. "Men far tänkte, att efter morbror har så många böcker, skulle morbror veta något råd för kreaturet, ty han vill icke vända sig till apotekaren, sedan han kom i gräl med honom på krogen härom dagen."

"Ja så, ja så!" utropade rådman Esaias, "ja, jag mins de kommo i gräl om dryckesvisan som jag sjöng, och som apotekaren påstod var oduglig, men bensvarfvaren, far din, mente att det var den yppersta som blifvit skrifven. Hör på, skall ni få höra, flickor:

Min saliga fader han mig förböd,
I sitt testament, näst före sin död,
Att söka beröm uppå annat sätt,
Än dricka mig full och äta mig mätt.

Han lade ännu det, som mer är, till:
Att jag skulle bli toppristande vill,
Om jag af Grekiska och utaf Latin
Mer skulle hålla, än utaf godt vin.

Jag ärnar verkställa hvad far har rådt,
Att mig ej må hända det han har spått.
Vittnen I med mig, mine käraste brö'r,
Att hvad han har budit, jag gerna gör.

Sjungom och prisom hans hörsamhet.
En så lydig son bör, till tacksamhet,
Ett stort oppfyllt glas i detta vårt lag.
Och hvar och ens hyllest och välbehag*).

"Nå, hvad tyckte ni om visan, flickor? Den är väl så god som Lasse Lucidors, skulle jag tro?"

---

*) Rådman Esaias lyser här med lånade fjädrar, emedan denna visa är författad af grefve Lindsköld. Äfven de föregående epigrammerna har han stulit.

Karin fann emellertid visan mindre uppbygglig, ehuru kort den var, och tillkännagaf någon otålighet, men hon tycktes mån att vinna hans välvilja för denna gången, och derföre teg hon, medan han sjöng. Men nu svarade hon icke på hans fråga, utan fortfor: "far trodde, att morbror skulle ha någon bok om våran "oxe."

"Nå, hvad är det då åt honom?" frågade Esaias ond.

"Jo, det är annars ett godt kreatur," sade flickan. "En etterhake är han att både dra och skala i väg, när det gäller, så framt det icke kommer åt honom att lägga sig, och då kan ingen få upp honom med aldrig det. Och det värsta är, att alltid lägger han sig i någon backe eller just då det vore som nödigast att han är uppe och drar."

"Hå, ge honom stryk, så går han väl opp!" inföll Esaias.

"Stryk tar inte på honom," invände hon; "inte hjelper heller något annat, som vi vet. I går lade han sig i skogen, och då sökte far att köra opp honom med eld, men han lät mest halfsteka sig, innan han steg opp."

"Det der är en sak, som jag icke vet något råd för," yttrade han med någon betänksamhet. "Åtminstone faller mig något icke in för tillfället."

Karin plockade förlägen på sitt förkläde. Hon ville säga något, det sågs klart, men hon kunde icke få fram det. Hon steg derföre upp, neg till afsked och begaf sig till dörren, åtföljd af Helena. Just som hon gick ut, släppte hon med mycken försigtighet och helt oförmärkt, sin ena handske på golfvet. Rådmannen, för hvilket besöket var så obeskrifligen kärkommet, bad henne dröja qvar, och lofvade att läsa upp för henne många flere verser, men just detta tycktes påskynda båda tärnornas bortgång. Karin ville endast blifva af med Helena, derföre nekade hon bestämdt att dröja ett ögonblick längre qvar, och båda flickorna aflägsnade sig med förlägen artighet. Rådman Esaias följde dem alltså till porten.

Men så snart han var åter inkommen, saknade Karin sin handske, och då Helena icke denna gången ville följa med, måste hon ensam gå in efter den.

Helena väntade emellertid på henne derute. Då hon dröjde alltför länge för ett så obetydligt ärende, gick Helena om hörnet till ett ställe, der hon igenom fönstret kunde se in uti rådmannens rum. Hon blef då till sin förundran varse, att han satt och skref, och att Karin stod bredvid honom och såg på. De talades mycket fundersamt vid, och Karin såg ganska förlägen och angelägen ut. Efter långa öfverläggningar, skref han om papperslappen flere gånger, tills de båda tycktes ense. Då emottog Karin papperet och gömde det väl uti sin barm. Han klappade henne vänligt under hakan, då hon gick.

Helena passade på och mötte sin vän, då hon kom ut.

"Nå, skref han ändå ett reseft?" frågade hon ifrigt.

"Hvad för reseft?" frågade Karin tillbaka.

"Reseft åt eran oxe," sade Helena. "Jag såg genom fönstret att han skref?"

"Jaså, ja!" svarade Karin, "han skref ett, men jag får icke visa det för någon menniska, sade han."

"Så gör, som du vill!" utbrast Helena med en liten knyck på nacken. "Men nu kan du följa mig hem litet, innan vi gå till kyrkan."

"Må göra," biföll Karin.

Under vägen hade hon svårt att dölja en viss känsla af glada förhoppningar, af föreställningen om en blifvande triumf, hvilken gaf hennes utseende en egen grad af förökad stolthet, och hvilken den småsluga Helena allt för väl märkte, utan att göra några anmärkningar dervid, emedan hon hade nog förstånd att inse att Karin skulle, om hon frågat eller brytt henne härföre, endast trotsat hennes nyfikenhet.

De båda flickorna ankommo till rådman Olofs gård. Han sjelf mötte dem i porten. "Nå, god dag, Karin Bensvarfvars!" sade han, "hvad nytt i stan? Har baronen synts till, eller måntro Erik Balckius ämnar sig ut att fiska eller jaga i qväll eller i morgon bittida?

Det var synd, att ingendera var med ute i morse; jag sköt två harar, och hade jag haft ladd, så hade jag nog knäckt den tredje till. Hvad tycker du, Karin, när jag gick hem, så sprang det en hare öfver borgmästarens rågåker, inte 30 steg ifrån mig. Jag hade intet ladd, men jag lade ändå till ögat för ro skull, ty en skytt kan icke låta bli det, skall du veta, Karin, och vet du, Karin, när jag lade till, Karin, så ta mig fan skrek icke haren, för han vet, när jag lägger till, så osar det lik!"

"Helena!" skreks inifrån byggningen af en röst så skarp, som en barntrumpet! "Helena, kom in, hvad står du der och gapar?"

"Mor ropar på dig, Lena!" sade Olof, i det blodet steg honom upp i de hettande öronen. "Hon har vaknat på rasande sida i dag. Gå in och var snäll och beskedlig, min flicka! Jag skall tala väl vid henne sedan, så att hon förlåter dig!" Han lagade sig vid dessa ord skyndsammeligen sina färde.

Helena rodnade och såg helt förvirrad ut, men det var icke att besinna sig, då mor Sigrid ropade. Den unga flickan hade lätt kunnat få göra om samma dans, som för ett par år sedan, då rådman Olofs flyttade till denna sin nya gård från en annan, som han fått. Mor Sigrid hade vid flyttningen funnit för godt, att alla hennes barn skulle lemna sina gamla odygder i den gamla gården. Till den ändan sammankallade hon, den sista stunden hon var i sin forna stuga och skulle taga afsked af den, alla barnen, och gaf de förskrämda stackrarne en risbadstu öfver lage: för att kunna föra dem samteliga i en helsosam och förbättrad sinnesstämning till det nya hemmet.

Nu stack hon ut hufvudet genom dörren, och hennes öga — (det var en hetlefrad smeds skull, att vi måste säga det i singularis) — hennes i sjelfva verket i något slags grönt skiftande öga slungade några blinkningar snarare än blickar öfver gården. "Aha Bensvarfvarens Karin! God morgon! Kom in, Karin medan jag bannar den här min gatstrykerska en smula" skrek hon, och hela hennes gestalt utsköt ur dörren.

och blef synlig. Den var urbilden af en skicklig hushållerska, ty den var så lång, att hon i all sin tid väl aldrig borde behöfva klaga, att hon ju icke räckte till. Vidden hade hon deremot ställt på sådan förknappning, att sjelfva de stackars grafmaskarne vid hennes död icke hade utsigt att erhålla ett fullt mål. Vid sin gröna klädning hade hon häftat ett par kjortelsäckar, hvaraf hvilkendera som helst, enligt hennes mans yttrande, rymde hela hennes person i sittande ställning utom hufvudet, icke för det de voro större än andra den tiden brukliga, utan emedan hennes person, äfven viken tredubbel, i sjelfva verket icke behöfde större rum. Ur de vidare ärmarne, som, kantade med spetsar, upphörde vid armbågarne, hade hon utträdt ett par armar, så skarpa och väl försedda, att man kunnat svära på, att smeden, som beröfvade henne hennes ena öga, minst måtte tillsatt begge sina egna i stället.

"Helena!" skrek hon. "Hvad är det jag får höra, Helena? Vet du det också, benavarfverska? Jo, det ser man hvad föräldrar få för det, att de lemna små barn utan tillräcklig aga! Helena!" — hon sträckte ut de magra armarne med en åtbörd, liksom hon i hast fruktat, att också den hon sjelf utdelat varit otillräcklig — "Helena, har du hört hvad som är på färde?"

"Nej, söta mor!" sade den bestörta flickan.

"Så, åh?" utbrast hon. "Du vet inte, du, att du har blifvit skymfad och hela sta'n med. Hvad är det för en ulspegel, den der baronen? Hvem ämnar han kyssa? He?"

"Den vackraste, söta mor!" råkade Helena i häpenhet att säga.

"Så-å! Den vackraste? Nå ingen skam till!" fortfor mor Sigrid: "den vackraste? Nå, och hvem är då den vackraste? Får jag veta det bara, så — —"

"De säga att Kirstin Kihlqvist och Nora Nubb dras om det!" utropade Karin, som gerna ville rikta gummans vrede emot sina antagonister.

"Kirstin Kihlqvist! krukmakerskan!" skriade gumman. "Eller Nora Nubb! Och de äro de vackraste! Nå så måtte jag vara blind då! Är icke Kirstin Kihlqvist så torr, som en gödd eldgaffel. — Nå, det är visst godt och helsosamt, men en baron, besinna, han ser intet som vi, på hushållsvett! Och Nora Nubb sen? Nora Nubb, ja! Nog är hon knubbig, det är då hvad som är säkert! Men hvad har hon annars för vackert att skryta med? Hennes näsa är tre gånger så lång som Helenas der! Men det säger jag, om du inte lagar att de få ännu längre näsor, Helena, så skall jag aldrig glömma dig! Om en sådan skam händer mig, att baronen inte vill kyssa dig, som är mitt barn, så skall jag sjelf. — — Men det säger jag dig, kysser du honom, så skall jag draga ut din lilla näsa, så nog skall den bli lång!"

Helena rodnade och bleknade om hvartannat. Karin, som kände mor Sigrids humör att drifva igenom hvad hon en gång satt sig före, kastade en svartsjuk blick på den blyga, förskräckta varelsen och en ängslig på hennes mor. Men snart bemannade hon sig, for med handen öfver sitt bröst, liksom att förvissa sig att hon egde den dyrbara lappen, på hvilken hon bygde sin lycka, och gjorde en stolt rörelse med nacken. Mor Sigrid märkte den, och som det var hennes lust och lif att få förödmjuka sin nästa, utsträckte sig mekaniskt hennes händer emot Karins hufvud under det en viss spänning uppenbarade fingrarnes lust att få göra bekantskap med hennes hår. Den ädelmodiga Helena såg sin mors vrede och skyndade sig i vägen, för att frälsa sin vän. Denna gången slapp hon dock att sjelf emottaga den påhelsning, som var ämnad vännen, emedan mor hejdade sig och gick in, i det hon med en vink befallte flickorna att följa sig.

11. Om Gudstjensten i Askersund.

Det ringde ändtligen samman. Den vördige prosten var redan i kyrkan och tittade då och då ut genom sakristians dörr för att se om hans åhörare, och förnämligast hans åhörarinnor, ännu voro församlade i tillräcklig mängd, eller om han borde afbida någon af sina favoriters ankomst. Klockaren, som hette Tunngren, stod i sin bänk i koret och beskådade de ankommande, medan han sakta gnolade öfver psalmen. Han hade varit stadens barnalärare, och af alla de damer, som nu i prydliga helgdagskläder, så förnäma, som ordentliga stadsbor vederborde, gingo förbi hans plats och nickade åt hans ödmjuka bugningar, hade ytterst få undgått hans egenhändiga risbadstugor för abc-bokens skull, medan de ännu voro tjenliga för detta slags inprägling af bokstäfver. Gubben Tunngren gjorde inom sig en mönstring med alla de förbigående, hvilkas frikostighet, när han upphemtade sin julkost, bestämde derns förnämsta värde i hans ögon. Han tog sig också understundom den friheten att yttra ett ord, jemte sin helsning, åt sina fordna lärjunginnor. "Gud välsigne henne, jungfru Nora!" sade han. "Hon är väl ändå den vackraste i stan! — Gudsfre, jungfru Kirstin! Hon glömde inte gamle Tunngren med bakelkakor i går! — Mor Ingrid Snickerska! Tack för fårskölet! — Se, jungfru Dora, hon har fått en ny mössa! Den var grann! — Men det var en hårdsjungen psalm: Bort mitt hjerta med de tankar! — Jungfru Lona! Gud nåda mig för'na! Hon börjar på att bli gammal och ingen fästman än! — Åh, Gu' signe den lilla jungfru Helena! — Och långa mor Ingrid! O Evighet! din längd mig fast förskräcker!"

Slutligen fann prosten att det var tid att börja. Han gaf klockaren tecken och trädde framför altaret.

Då gick gamle Tunngren till kyrkodörrarne, dem han tillstängde, och der han posterade sig, för att sedan för prosten kunna uppgifva dem som försummat sig och kommit för sent till kyrkan.

När psalmen togs upp, höjde gubben Tunngren en stämma, hvilken i styrka endast öfverträffades af den tyske guldsmeden Tydich Wipkens, och i rikedom på modulationer af bensvarfvarens Karins patients, den fyrfotades från Knottorp. Emellertid saknades icke variation i tonerna ifrån den högsta till den lägsta, emedan hvar och en tycktes extemporera sin melodi för sig.

Slutligen uppträdde prosten på predikstolen och kyrkostöten på gången med sin långa, benknappsirade staf i handen. Prosten såg öfver sina åhörare under några ögonblicks tystnad, medan han med handen omvände timglaset, hvilket skulle afmäta den portion, som den uppmärksamma församlingen, enligt hans mening, kunde tåla vid att intaga.

Derefter började han med thorndönsstämma sjelfva predikan, den han derjemte ackompagnerade med väldiga slag i predikstolsbrädet.

Texten var: Konungens räkenskap med sina tjenare (Matth. 18: 23—35). Gubben gick vid dess förklaring ganska methodiskt till väga. I förberedelsen talade han om konungens rättighet att fordra räkenskap, först den himmelske Konungens, dernäst verldsliga öfverhetens. Sjelfva ämnet var: räkenskapen som skall afläggas för Gud, för nästan, för samvetet, dageligen och stundeligen, och sist på yttersta dagen. Följande stycken ur förberedelsen och slutet, torde tjena som prof på tidens predikostil.

"Öfverheten, mine bröder och systrar! måste vara såsom den lilla fogeln biet, hafvandes honung i munnen och gadd i stjerten, till att belöna de fromma men straffa de onda. Öfverheten måste vara såsom förbundsens ark: deruti lågo icke allenast lagens taflor, utan ock Arons staf af mandelträd. "Ser till, mine käraste, att I lyden lagen och konungens påbud, eljest

torde vår stad ock få smaka stafven, nemliga icke mandlarna, utan trädet.

Jag hafver en bedröflig tidning att eder förkunna, käre bröder och systrar, nemliga att våran nådige konung hafver för det närvarande begifvit sig till Asia, till ett land, som heter Svarta landet vid Svarta hafvet. Huruvida han derifrån så lätt kan räcka oss, lärer vara mindre säkert. Men att vi böra taga honom under armarna, det är tvärsäkert. Vi måste i alla fall vara redo att göra räkenskap för hvad vi gjort för öfverhetens bästa, när helst konungen det täckes fordra. Ja, det var det jag ville säga eder, käre bröder och systrar! att vi hafva en räkenskap att vänta med det allraförsta, och jag beder till Herren, att ibland eder icke måtte finnas någon tredsk eller genstörtig, den der icke är redo att draga till strids för fäderneslandet. Dulce et decorum est pro patria mori, heter det i grundtexten. Det är uttryckt: "När konungen är i fara och fienden är för dörrene, då är det icke tid längre att ligga hemma bakom spisen, utan då är det lofligt, ja, i sanning rätt och tillbörligt att sätta sitt lif i fara och vedervåga gods och blod för folket. Dulce est, betyder att det är sött och täckeligt att dö för fäderneslandet, med ära, såsom Makkabeus, hvilket heter decorum. Men jag ville nu säga eder, att I skolen vara redo att föröka stränga krigsmakten, ty många hafva bitit i gräset och många komma hem, glade såsom de der hafva utskiftat byte. Görer eder redo, I ynglingar, att draga svärdet för konung och land! Påkläder eder icke blott allt Guds harnesk, utan verkliga lekamliga skinnkyllrar och goda värjor. Här skall ett nytt regemente uppsättas och det torde väl en och annan af eder, vår stads söner, vara tvungen att gå ut med. Låt mig se att I ärliga hållen ut och icke förvägren eder! Jag, eder gamle och trogne själasörjare, önskar eder himmelens nåd och välsignelse! Nå, vi få talas vid mer om saken i socknestämman. Men nu vill jag också säga ett ord till eder, I stadsens unga döttrar! I ären skyldiga mig räkenskap för edert uppförande. Hvad är det för

lättfärdigt tal, som går emellan eder. Sitt stilla i Guds hus, Dora, det säger jag dig. Och du, gamle Jöran Bokbindare, som sitter hopkrupen der borta vid läktaren, tror du icke jag ser dig? Hör, du gamle syndare, jag, din själasörjare, vill hålla räkenskap med dig. Har du icke oförsynt kastat vår borgmästares son utför din nattstugutrappa. Vet du, huru många trappor helvetet har? Akta dig att sjelf åka utföre dem. Se till att din själ blir bunden så väl som dina böcker! Och se om din dotter, du Tysker! Hör, du guldsmed från Tyri och Sidons landsändar, du Tydich Wipkens med ditt barn! Vet du icke, att en from hustru är dyrbarare än gull och ädla stenar? Vaka du öfver ditt barn, att hennes hjerta varder luttradt såsom rent guld! Hör, Jöran Bokbindare! Hur tror du, att din själ ser ut? Jo, jag skall säga det för dig: den ser ut såsom en af dina egna böcker. Verldens lustar skrifva många lättsinniga ord och köttcens tankar på bladen, så framt du icke sjelf fyller dem med Guds ord. Försedd är den med goda knäppen, men låter du den ligga öppen, så fäller cho som vill plumpar derutinnan, och skubbas den mycket med armarna, så får den hundöron, förstår du. Ack, du drager på munnen, Apothekare! Kan du mans gifva mig ett recept emot synden och döden? Ja, den som hade ett sådant, menar du. Hör på! Här skall du få ett: Recipe, eller tag in, o menniska, inhemta, o Christna själ, detta som jag säger dig:

Först tag hågkomsten af din födelse och härkomst.
Sedan ångerblad af din ovärdighet,
Bitterrot af din bedröfvelse
Och myrrha af din förgänglighet.

Tag af hvardera en hand full och stöt dem sönder i ett förkrossadt-hjertas mortare, fukta dem med bättringens tårar, sätt dem på elden af en brinnande andakt, blås derpå med ångrens och ruelsens suckar, koka det väl tillsammmans med daglig betraktelse och fast tro. En sked af detta, intagen hvarje dag med

rent samvete, är ett säkert recept emot dödliga synder.“ *)

Efter detta tilltal vände prosten sina ord till de öfriga åhörarne. Han blef varse baronen och herr Erik uppe på läktaren och gaf dem hvar sitt skurbad. Sedan gick han i ordentlig ordning igenom alla bänkarne på manfolkssidan, så att ingen enda undslapp sin släng, eller "tillämpning" som gubben sjelf benämnde det. Fruntimren hade väl också fått sitt, så framt han icke råkat tänka på att sockenstämman efter gudstjenstens slut skulle upptaga så lång tid, att hans favoriträtt, kålen, skulle kallna helt och hållet. Åhörarne hade i alla fall fått ett glas (nb. timglas) mer än vanligt.

Efter gudstjenstens slut, stod klockaren Tunngren först upp, gick till kyrkdörrarne, och, som han sjelf sade, i ordets egentliga mening, föste ut qvinfolken. Husfäderna samlades i koret och ynglingarna, hvilkas skinn det nu förnämligast gällde, utgjorde en skock på läktaren.

Prosten framträdde derefter ibland gubbarne, höll ett långt tal om rikets och konungens fara, och slutade med meddelandet af konungens påbud om en ny utskrifning.

Då reste sig Jöran Bokbindare och krukmakare Cornelius. De förklarade, att staden redan utrustat så många båtsmän, att dess förmåga icke sträckte sig längre. De påminte om alla uppoffringar af fetalier och säd, af hästar och manskap, och förklarade att de få ynglingar, som återstodo hemma, voro alldeles oumbärliga för jordens skötsel och för de öfrigas lifsuppehälle. Stadens invånare utgjordes till tre fjerdedelar af qvinnor, och den återstående fjerdedelen af endast gubbar och unga gossar.

De tvänne borgarnes tal vann gehör och alla tycktes komma öfverens om att afslå någon ytterligare utskrifning.

---

*) Ur Abrahams à S:ta Clara Lauberhütt, tryckt på slutet af 1600-talet.

Prosten höll ett långt tal, som besvarades med ännu längre. Prosten svettades af bekymmer, då han tänkte på sin kallnade kål, och märkte, att det skulle blifva omöjligt att få gubbarne att gifva med sig så snart.

Då uppstod rådman Olof och talade: "Konungen har befallt en utskrifning, som vördig fader Lars säger, och det kan ingen förhindra eller undra på. Visst kan det tyckas gå nära, när man måste låta hvar annan yngling gå ut i fält."

"Det är fråga om femmänningar!" rättade prosten.

"Ja så, hvar femte då!" fortfor rådmannen. "Nå, men så kommer det väl också an på gossarna, huruvida de vilja sjelfva. Hvad sägen I, gossar deruppe?" Han vände sig uppåt emot läktaren.

"Hå! Visst skall man gå ut, när det gäller att strida för konung och fäderneslând!" ropade Lasse Trylbom, "jag skulle hellre lemna min Greta i sticket, än sitta orörlig, när Hans Majestät, den Gud välsigne, behöfver hjelp, så litet än jag kan uträtta!"

"Ja, Lasse har rätt!" skreko de flesta, "vi vilja lotta hvem som skall ut."

"Jag tackar eder, gossar, på konungens vägnar," ropade prosten.

Lottkastning verkställdes genast, och åtta af stadens raskaste ynglingar blefvo derigenom bestämda till Caroliner.

---

12. Gästerna träffas och skiljas åter.

Herr handelsmannen Erik Balckius och baron Axel Soop promenerade af och an i borgmästarens stora sal, medan den ena af stadens flickor efter den

andra, i sin tids och sina omständigheters yppersta elegans, alla samtliga i vida kjortlar, med prydliga pocher och pudradt hår, likt öfversnöade skatbon, inträdde och gjorde sin blyga och förlägna helsning för herrarne. Derefter gingo de tvärt igenom salen, till ett bredvid beläget rum, der den unge värden anordnat passande traktering af sina från Göteborg medförda och i denna staden förut oerhörda läckerheter.

"Ni har ställt förträffligt till, herr Erik!" yttrade baronen. "Vi gå här på en förträfflig post, för att kunna mönstra alla våra behagliga motståndare."

"Ja, jag lät bjuda dem en timme före herrarna!" sade Erik.

"Förträffligt!" upprepade baronen; "ni kunde aldrig gjort det bättre. Vi öfverskåda dem och bestämma vårt förhållande. Ty det förefaller mig verkligen, som om vi voro stadde uti en brinnande batalj, hvars lön skall blifva kyssen af den vackraste. Åtminstone känner jag mig hetare om öronen, än jag gjort på något bataljfält. Hvad säger ni om det?"

"Jag ber om förlåtelse," svarade Erik, "hvad befallte baron?"

"Aj, aj! det står illa till med er!" utbrast baronen; "ni är så tankspridd, min vän! Ni hör inte på mig! Ni hviskar helt kallt namnet på edra skönheter, liksom dessa vackra ansigten, som skuggas af de smakfullaste frisyrer i verlden, vore bilder på väggen i ert hvardagsrum. Finns då ingen bland dessa sköna, som kan jaga ert blod fram till edra kinder? Åh! Nu rodnar ni! Nå, nå, det är godt!"

"Jag hade så när glömt," inföll Erik, "har baronen gjort sitt val eller fällt sin vigtiga dom ännu?"

"Lemna mig för all del besinningstid," bad baronen. "Ett sådant val måste betänkas. De äro alla så vackra, hvar på sitt sätt!"

"Vågar jag be herr baronen skynda!" yttrade Erik. "Det måste ske innan herrarne komma! Om jag får lof, skall jag framställa saken för den lyckliga!"

"Äro de verkligen alla här redan?" sade baronen. "Ni ser så ängsligt på dörren, liksom der ännu kunde

komma någon. Är den, som ni sjelf tycker vackrast, också med dem? Ni har väl icke glömt någon?"

"De som ännu saknas, komma icke i fråga, det försäkrar jag baronen."

"Är det verkligen så? Nå, som ni behagar. Men hör på, jag har fått en lycklig tanke, låt dem sjelfva välja ut den vackraste ibland sig! Jag slipper då qvalet, och ingen skyller på mig att hon blifvit förbigången."

Ett leende upplifvade herr Eriks drag. "Ni är en slug krigare," sade han. "Ni vill vinna bytet utan att exponera er för striden. Nå, må vara. Tillåt mig att gå in och anmäla saken." Han gick in i fruntimrens rum, medan baronen, småleende icke utan en viss förlägenhet, gjorde sina slag på golfvet.

Herr Erik, som emellertid framställt ärendet för fruarna, gaf honom snart tecken att inträda. Baron Axel torkade svetten ur pannan, ryckte på vestkragen, jemkade några lockar i den moderna peruken, och steg så in uti rummet, der stadens fruar spände nyfikna blickar på honom, medan de unga flickorna, rodnande som rosor, nedslogo sina ögon, och ingen enda kände sitt snörlif tillräckligt.

Sedan baronen kastat ögonen öfver den blyga kretsen af skönheter och den nyfikna af fruar, hostade han och började att tala: "Mes dames! Jag har den honneur att första gången befinna mig i er société! Det är en charmant usage, det vill säga, som man säger i Paris, en urgammal sed, att den, som första gången gör sitt inträde bland så många unga beautéer, helsas af en af dem bien venu. Jag hoppas att ibland alla dem, som här uppväxa i sina mödrars fotspår — comprenez-vous? — någon är så artig och emottager mitt hommage af denna collier, och som ett bevis på sin sincérité permetterar mig en baiser i allskönsärbarhet!"

En tystnad rådde; hvarunder fruarnes ögon flögo emellan baronens tindrande ögon och ett glittrande halsband, som han visade i handen.

Ingen fick tid att svara, innan salsdörren med mycket buller uppläts och herr borgmästaren Balckius djupt bugande införde några oväntade gäster och afbröt hela underhandlingen.

Främst inträdde ett majestätiskt äldre fruntimmer, i en adelsdams ståtliga drägt, med ett allvarsamt och strängt ansigte, hvari likväl nu spår af tårar och mycken rörelse visade sig. Det var grefvinnan på Stjernsund, och vid hennes sida följde Elsa, i en drägt, så kostbar, att sjelfva den unga Göteborgaren blef något häpen öfver densamma.

Efter dem framskred en vacker, välväxt, medelålders herre, med hurtiga manér och munter uppsyn. Den Carolinska drägten och värjan utvisade krigaren. Prosten Lars språkade under inträdet lifligt med honom.

Slutligen följde hela skaran af stadens ungherrar, den ena mera tvungen än den andre, i sina styfva helgdagskläder och besvärliga peruker.

Baronen och herr Erik blefvo något bestörta, den senare skyndade emot de ankommande, me den förre stod temligen handfallen. Emellertid fi han sig hastigt och gick emot den främmande krigare på hvilken han helsade med den största artighet.

Medan han vexlade några komplimenter med honom, stack den listige Anders Wetterström, som trängde sig fram till honom, helt oförmärkt ett papper i hans hand. Baronen gömde det hemlighetsfulla papperet lika oförmärkt i sin ficka, under det han oafbrutet fortsatte samtalet med den främmande.

Grefvinnan och hennes vackra följeslagarinna skredo derefter in i fruntimrens rum, hvarvid grefvinnan och baronen helt kallt helsade hvarandra. Deremot, då baronen såg Elsa, yttrade han en liflig nyfikenhet, och kastade tillika en listig blick på den rodnande unge handelsmannen.

"Ja så, herr Erik!" hviskade han i hans öra. "Det kan icke blifva fråga om denna? Men jag svär på, att jag just af henne skall ha min kyss, midt för er näsa, och det bara derföre, att ni var så elak och ville narra mig."

Herr Erik såg förlägen ut och svarade intet. Baronen öfverlade några ögonblick för sig sjelf, derefter nickade han med hufvudet, liksom han funnit hvad han sökte, och drog sig till ett fönster medan den främmande gaf sig i språk med den bugande borgmästaren sjelf. Baronen upptog papperet, som han gömt i sin ficka och läste det för sig sjelf.

»Herr Celadon ell' Paris ny!
Är han mot Iris tro och kry,
Hon vill på dörren glänta
alltväl,
Och er i afton vänta,
I förstån mig väl.

Hon väntar er på denna gård,
När qvällen högst på himlen står,
Invid syrenehäcken,
alltväl,
Om I er ej förskräcken,
I förstån mig väl!»

Baronen log öfver innehållet af papperet. Han gick åter in till damerna, der grefvinnans närvaro likväl pålade hans uppförande ett band, som han ingalunda älskade. Men han beslöt att söka utforska hvem som kunde vara den djerfva, som inbjudit honom till det oväntade mötet.

Han ställde sig midt framför Helena och Nora Nubb, bredvid hvilken Karin satt, och började: "Monsieur le Bourgmestre har en vacker gård, ma belle Jungfru! Den är ibland de vackraste jag sett, emedan den är beprydd med en så beau jardin, en vacker trädgård. Hvad tyckes det eder, mademoiselle, om den! Den blir ännu vackrare, bara syrenhäcken hinner växa upp un peu, så att den ger bättre skugga."

Nora rodnade förfärligt, dels af blyghet för honom såsom främmande, dels derföre att hon trodde att han ville på detta sätt bry henne för herr Erik. Helena rodnade också, och den bredmundta Karin ännu mer. Baronen hade kastat ögonen öfver hela kretsen, men

kunde omöjligt, då allesammans rodnade för hans tilltal, utgrunda hvilken som skickat honom biljetten. Rådman Olof, som alltfrån sin ankomst haft sina spekulationer på baronens särskilda sällskap, ställde sig bredvid honom och vidtog, under artiga bugningar, samtalet i flickornas ställe:

"Den häcken här på gården, herr baron, är väl icke att jemföra med häckarna vid Stjernsunds strand. Tro mig, herr baron, Stjernsundshäckarna ha en skugga som fisken trifs uti. Der har jag fångat några marker fisk i min dar! Baron skulle bara en gång vara med! Det var der jag fångade den stora ålen. Har baron hört talas om den? Visst lära de ha stor fisk i Paris, har jag hört, men maken till min ål har baron aldrig sett, det kan jag svära på. Hvad tycks, han var så grof och fet, att ingen kunde äta honom. Men skinnet hade jag nytta af. Jag sålde det åt Kumlaboarna."

"Såå?" sade baronen, skakande hufvudet. "Det var katten!"

"Tror baronen mig inte?" fortfor den ifrige rådmannen, "tag mig fan, är det icke sant, herr baron. Kumlaboarna skulle spånlägga sitt smala kyrktorn, men i stället köpte de ålskinnet af mig, och det räckte till att bekläda hela tornet."

Baronen såg på honom med en ganska allvarsam min, ehuru han hade svårt att dölja leendet kring ögonen. "Såå," sade han, "det fins god ål vid Stjernsundslandet? Det fägnar mig, att man kan träffa det man mest tycker om — under syrenhäcken!" De sista orden sades så högt att alla flickorna skulle höra dem och den vederbörande, som förstod dem, deraf finna hans svar.

Men i detsamma spelade klockare Tunngren ackompagnerad af ett par af sina elever, hvilka utom sin konst äfven egde erfarenhet uti skomakarvetenskapen, upp till en lång-dans. Herr Erik trädde artigt fram till Elsa för att bjuda upp henne. Baronen stod och sneglade på Nora Nubb.

Elsa stod djupt rodnande upp och fäste bedjande blickar på grefvinnan. Denna reste sig då äfven, och

vinkade åt musiken att tystna. Derefter talade hon förnämligast vänd till herr Erik:

"Jag har velat föra hit min dotter, fröken Elisabeth, denna afton, för att låta henne ännu en gång få deltaga i sina barndomsvänners glädje. Hon har blifvit med mycken välvilja bemött af eder, den tiden hon gällde för jungfru Elsa, och jag tackar eder på hennes vägnar. Jag väntar hvarje ögonblick att den gamla Barbro skall komma hit, för att ytterligare lemna upplysning i denna sak."

"Ja, hon kommer visst," inföll rådman Olof, "jag har skickat min Knottorpsoxe efter henne, efter hon icke mera orkar gå så långt, och hon måste snart vara här, så framt icke kreaturet lagt sig på vägen."

Alla stodo bestörta. Herr Erik hade skiftat färg och fäste en döende blick på flickan, som icke vågade lyfta ögat från marken.

Baron Axel fann sig först. Han trädde med artighet till fröken Elisabeth. "Således får jag då i er helsa en syster!" sade han, utan att just synas särdeles förvånad, "det var mig hjertligt kärt!" Han lindade sin arm om den nya systerns lif, tryckte henne till sitt bröst och kysste henne, under det hon stod orörlig, med högt klappande hjerta och våldsamt återhållna tårar.

"Herr Erik!" hviskade baronen till den unge herrn. "Har jag nu kysst den vackraste?"

Grefvinnan såg något förvirrad ut, då baronen fattade hennes hand. "Men ma chère mère, huru hänger detta tillsammans?"

"Jag beklagar er, men kan inte hjelpa det!" sade grefvinnan, i det hon drog sin hand tillbaka. "Mor Barbro skall upplysa om allt!"

"Hvad vill det säga?" utbrast baronen häpen.

"Låt sadla våra hästar! Vi fara till Barbro," befallte grefvinnan med en vink åt den bugande borgmästaren. "Ni, herr grefve!" — hon vände sig till den främmande krigaren — "är så god och kommer efter till Stjernsund, när ni fått afgjort allt med borger-

skapet. Tag afsked, Elisabeth! — Följ med också.“ Hon nickade åt baron.

Då brast den unga flickan ut i den länge återhållna gråten. Hon störtade sig i sina ungdomsvänners armar och omfamnade den ena efter den andra. Äfven de fällde tårar, och det var ett allmänt gråtande.

Baronen tog då den bestörte herr Erik, hvilken icke kunnat framföra ett ord, under armen, och lemnade med honom rummet.

“Jag förstår hvad som är på färde,“ sade baronen när de kommit ut på gården. “Jag har sett djupt in i ert hjerta, och ni skall ha flickan, det är min föresats! Se här en redlig hand derpå. Lita på mig, Erik!“

Men herr Erik tycktes helt och hållet förkrossad. Han tryckte krampaktigt handen, som räcktes honom, drog ett par häftiga suckar, men svarade intet ord.

Då framkördes på gården grefvinnans vagn, som, ehuru temligen bred, likväl icke kunde rymma mer än hennes person med vidhängande pocher. Derföre framleddes, för fröken Elisabeths räkning, den präktigt sadlade Putte.

Hela sällskapet följde de förnäma ut, och den främmande grefven hjelpte grefvinnan upp i vagnen. Herr Erik skyndade att hålla hästen vid tygeln, då fröken skulle sitta upp. Han räckte henne sin hand, då hon lätt svängde sig upp i tvärsadeln. Han hade icke vågat upplyfta sitt öga emot henne, men då han kände darrningen i hennes hand, och tillika en tryckning, som flög som en eldflamma genom hans innersta, då slog han slutligen upp den tårade blicken och mötte hennes. Endast en blick hunno de båda unga vexla, då grefvinnan körde af och fröken måste följa.

Hela sällskapet, undantagande prosten och grefven, som återvände in i salen, slöt sig i ett tåg omkring dem, för att hos gumman Barbro få reda på saken. Endast herr Erik, som tyckte sig fått nog, stannade qvar och stirrade efter de bortgående.

På torget möttes de af en sällsam grupp. På en hög kärra satt den lilla gumman Barbro och höll

sig med händerna fast i båda sidorna af sätet, ur hvilket hon var nära att falla framstupa, emedan dragaren, en duktig oxe, lagt sig med sitt stilla lass. En dräng, som förut förgäfves på annat sätt försökt att få upp det envisa kreaturet, ryckte och drog nu af alla krafter i dess öra.

De ankommande samla 'e sig omkring den liggande besten, men ingen föll det in att hjelpa den stackars gumman ur åkdonet. Hon ropade med hög röst: "Ja, ja! Så går det! Ingen välsignelse utan redlighet och uppriktighet! Men det är allt gamla baron Soops skull! Han ville ha en son i stället för en dotter och så tog han Bartscherarens Gretas son, den lilla Axel, och gaf henne grefvinnans dotter i stället. Ja, ja! Hennes son är han, och det kan bevisas af prosten, när han en gång får tillåtelse att tala. Och Gretas Brita bytte de sedan med grefvinnans Elsa, när den förra flickan dog, ty Greta ville ha ett grefvebarn hos sig! Men det blef ingen välsignelse utaf. Hör på, barn, hjelp mig! Jag säger er det, att nu må prosten tala, efter grefvinnan vet allting. Men skynda! kör mig till prostens!"

Alla hörde häpna på gummans ord, men ingen kunde få det besynnerliga kreaturet att resa sig, tills den tyske guldsmeden framträdde och sade: "Vänte mans! Ich will schon sätte lif i then ochs!" Derefter böjde han sig ned, satte munnen till oxens öra, spände med kraft sina oerhörda lungor och röt: "Das dich der Teufel hohl!" med en så förfärlig bas, att ljudet liknade en jordbäfning. På ögonblicket for oxen upp och satte af, så att gnistorna fräste omkring hjulen utåt stengatan. Men äfven Putte blef förskräckt öfver det förfärliga rytandet, tog betslet emellan tänderna och spände af med sin lätta ryttarinna till borgmästarens gård, medan grefvinnans hästar, likaledes skrämda, togo vägen utur staden öfver bron.

Samtliga de församlade menniskorna, män och qvinnor om hvarandra, sprungo skrikande åt olika håll efter de skenande kreaturen och deras förskrämda körare.

---

13. Grefven.

Grefvinnans vagn och hästar bejdades lyckligt ett stycke utom staden, genom herr Axels — hans friherrskap var slut — rådighet. Den raske herrn hade stått bredvid vagnen, när hästarne började ryc[illegible] på sig, och innan de kommo sig i gång att skena, hade han sprungit upp till kusken och hjelpte honom att hålla tömmarna.

Så snart den förskräckta grefvinnan blifvit hjelpt ur vagnen, bad hon honom med ovanlig artighet att leda henne tillbaka till borgmästarns. Hon var bekymrad för sin dotter, men Axel försäkrade henne att fröken Elisabeth så väl förstod sig på hästen, att det icke var någon fara.

Då gaf sig friherrinnan tillfreds, och började språka med honom om Barbros upptäckt. Det var för dem båda en lättnad, att det af tvång ömma förhållandet emellan mor och son upphört, och den främmande aktningen och den kallare högligheten återkommit i stället.

Den stackars mor Barbro hade underbarare öden på sin skakande kärra. Hon hoppade alnshögt vid hvarje gatsten som stötte hjulen, till dess den kollrige oxen rusade emot en stenmur, och stötte sin breda panna så kraftigt emot dess kant, att han tillsatte sitt dyra lif, medan den lilla torra gumman kastades, liksom en väderil, öfver sjelfva muren och begrofs i en höstack, som befann sig på dess andra sida.

Putte, som hade sitt hufvud för sig, hade funnit borgmästarens foder oklanderligt, och tycktes blott hafva begagnat sig af tillfället, för att i största hast, men föröfrigt säkert och ordentligt, återvända dit med sin något bestörta ryttarinna. Herr Erik, som stått tankfull och orörlig vid porten, fick på en gång lif, då han såg hennes oväntade färd. Hastigt störtade

han fram, fick hästen i tygeln med den ena armen och höll honom några ögonblick, medan han med den andra ryckte flickan ur sadeln i sin famn. Derefter släppte han hästen och lät den taga vägen hvart den ville, under det han tryckte henne ännu häftigare intill sitt bröst. Då utbredde också hon sina armar och omslöt honom med en känsla, som hade hon för evigt velat växa fast vid hans hjerta.

Åtskilliga af stadsboerna kommo emellertid till stället och stannade förundrade vid åsynen af de begge älskande. Dessa märkte det icke, utan hviskade till hvarandra ord, dem ingen hörde, men hvilkas innehåll uttyddes af deras tårfulla blickar och kärleksfulla omfamning.

Slutligen vaknade de ur ruset af sina känslor, då den återkommande grefvinnan trädde fram och sträckte sin hand emellan deras bröst.

"Elisabeth!" ropade hon, och hennes kinder brunno af högsta purpur; "hvad ser jag? Är du mitt barn? Och i alla dessa vittnens åsyn! Elisabeth! Du är icke min dotter!"

Flickan ryckte sig darrande lös från sin älsklings armar och vågade icke upplyfta ögonen till den förtörnade modren.

"Låt dem då, i Guds namn, få hvarandra," hviskade Axel i grefvinnans öra. "Han är en man de bonne esperance, som blir myeket af med tiden!"

"Hvad skall jag göra?" suckade grefvinnan och vred händerna.

Då kastade sig Elisabeth till hennes fötter, tryckte hennes hand till sina läppar och såg på henne med en så öm uppsyn, att hennes hjerta upprördes och hon utbrast i tårar.

"Nå, efter jag sjelf hittills icke varit fullkomligt din mor, så får jag likväl finna mig uti, att du skänkt bort ditt hjerta utan att fråga mig till råds. Gud välsigne er, mina barn!" Hon omfamnade dem båda.

De öfriga stadsboerna återkommo nu äfvenledes med gumman Barbro. Hon frambars af ett par unga män, så att hon fick se huru grefvinnan omfamnade

de älskande. "Nå, Gud vare lof!" skrek hon. "På sådant sätt får allt ändå en god utgång! Men hvar är min stackars dotterson, Axel? Kom hit, att jag må få omfamna honom!"

F. d. baronen kastade en halft ironisk blick på gumman, och lät henne villigt omfamna sig.

Grefvinnan yttrade: "Hvad herr Axel angår, är det billigt att han får någon ersättning för de bedrägliga förhoppningar, hvarmed han hittills blifvit gäckad. Jag afstår åt honom hälften af den egendom jag har efter min förra man, friherre Carl Gustaf Soop. All den egendom jag besitter efter min senare man, grefve Oxenstjerna, vill jag härmedelst öfverlemna åt vår älskade dotter och den, som prosten Lars i denna stund behagade fästa tillsammans med henne, så att de må hädanefter vara ett trolofvadt par."

Då framträdde Axel med värdighet: "Jag har blifvit så understödd och uppfostrad af den, som jag ansåg för min moder, att jag lärt mig söka äran på den väg, der hon finnes. Jag behöfver hvarken stamträd eller gods för att vara ädel. Och jag har nog egendom i detta svärd, som jag härmedelst inviger åt min konungs tjenst. Jag vet att fäderneslandet behöfver krigare i denna stund, och jag skall på krigets bana vinna den ära, som jag känner att jag föddes till, ehuru denna dags händelser tyckes fråntaga mig den."

Han drog värjan och fortfor: "Och då jag icke kunnat förverka den ryttmästarefullmakt, som blifvit mig skänkt af eder, grefve Magnus Stenbock" — han vände sig till den obekante krigaren — "så uppmanar jag de unga män, som här äro tillstädes, att förena sig med mig till striden för konung och land, under grefve Stenbocks befäl!"

"Grefve Magnus! Grefve Stenbock!" utropade ynglingarne om hvarandra, "ja, vi vilja följa honom! Gud välsigne honom, den tappre konungavännen! Gud välsigne konung Carl!"

Alla rusade fram att vidröra hjeltens kläder, och de flesta ynglingarnes fingrar sträcktes mot höjden

för att under ögonblickets häpryckning aflägga tro- och huldhetseden inför grefve Stenbock sjelf.

Grefven betraktade med en känsla af innerlig tillfredsställelse deras patriotiska ifver, förestafvade dem derpå eden och utropade högtidligt: "Gud beskydde konungen och fäderneslandet!"

Nu följde ett ömmare uppträde. Flickorna skyndade att med tårar omfamna sina bröder och slägtingar. Äfven fäder och mödrar blandade sig, halfhögt knotande öfver det raska beslutet, bland de omfamnande.

Grefve Stenbock, som ville göra slut på det allt-för sorgliga uppträdet, afbröt det med den muntra anmärkningen, att man nu borde gå in och fira den nya förlofningens fest.

"Det återstår dessutom ännu en sak!" ropade ryttmästaren Axel. "Jag har här en liten gåfva, som jag anhåller, att min oförmodadt funna och ett ögonblick derefter förlorade syster ville emottaga."

Det glittrande halsbandet lyste i hans hand, medan hans sluga blick öfversåg samtliga flickorna. De flesta sågo ganska belåtna ut, att vara ifrån bekymmer, afund och strid. Endast den stackars Helena kastade en rädd blick på mor Sigrid, och bensvarfvarens Karin stod blek af harm bredvid syrenhäcken på gården.

Med behagfull värdighet emottog fröken Elisabeth gåfvan, och täcktes till och med, rodnande, belöna den med det bestämda priset.

Derefter ingingo alla åter till gästabudssalen, derifrån sedermera om aftonen flere skålar hördes, åtföljda af de lifliga ropen: "Lefve Konungen!"

Innehåll.

